הזהר הקדוש

זהר תרומה

The Holy Zohar

Zohar Terumah

With English commentary by Zion Nefesh

Based on Zohar Hasulam, and the teachings of Rabbi Yehuda Halevi Ashlag

DailyZohar 2020 edition

** This is the first and an unedited edition. Please forgive any mistakes and share your comments by email to zion@dailyzohar.com

Future editions may include additional commentaries published on DailyZohar.com.

Copyright © 2020 DailyZohar.com, Zion Nefesh. All rights reserved.

You may share this file with your friends exactly AS IS. No change is allowed. You may print one copy for personal use and study. Reproduction and distribution beyond personal use of this file or parts of it without written permission is prohibited.

1. (שמות כה) וַיְדַבֵּר יְיָ׳ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ וְגוֹ׳. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגוּלָּתוֹ, כַּמָּה חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְרְעֵי בְּהוּ, וּבָעָא לְאִתְדַּבְּקָא בְּהוּ, וּלְאִתְקַשְּׁרָא עִמְּהוֹן. וְעָבִיד לְהוֹן עַמָּא יְחִידָאי בְּעָלְמָא, דִּכְתִּיב, (שמואל ב ז) וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ, וְאִינּוּן אִתְרְעוּ בֵּיהּ, וְאִתְקַשְּׁרָן בֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִּיב, כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ. וּכְתִיב (דף קכ"ו ע"ב) (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְיָ׳ עַמּוֹ. וְיָהַב לִשְׁאַר עַמִּין שׁוּלְטָנִין רַבְרְבָן מְמָנָן עֲלַיְיהוּ, וְהוּא נָטִיל לְחוּלָקֵיהּ יִשְׂרָאֵל.

1. וַיְדַבֵּר ה׳ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ וְגוֹ׳. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ. כַּמָּה חֲבִיבִים יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהִתְרַצָּה בָּהֶם וְרָצָה לְהִדָּבֵק בָּהֶם וּלְהִתְקַשֵּׁר עִמָּם, וְעָשָׂה אוֹתָם עַם יְחִידִי בָּעוֹלָם, שֶׁכָּתוּב (שמואל-ב ז) וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ, וְהֵם הִתְרַצּוּ בוֹ וְהִתְקַשְּׁרוּ בוֹ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ, וְכָתוּב (דברים לב) כִּי חֵלֶק ה׳ עַמּוֹ. וְנָתַן לִשְׁאָר הָעַמִּים שַׁלִּיטִים גְּדוֹלִים מְמֻנִּים עֲלֵיהֶם, וְהוּא נָטַל אֶת יִשְׂרָאֵל לְחֶלְקוֹ.

2. רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (שיר השירים ו) מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר יָפָה כַלְּבָנָה בָּרָה כַּחַמָּה אֲיוּמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת. מִי זֹאת, רָזָא דִּתְרֵין עָלְמִין מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וְדָא הוּא עוֹלָם וְעוֹלָם. מ״י: הָא (בראשית ל"א ע"א) אוֹקִימְנָא דַּרְגָּא עִלָּאָה לְעֵילָּא, שֵׁירוּתָא דְּקַיְּימָא בִּשְׁאֶלְתָּא, וְאִקְרֵי מ״י, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (ישעיה מ) שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה. זא״ת: דַּרְגָּא תַּתָּאָה לְתַתָּא, עָלְמָא תַּתָּאָה. וְתַרְוַויְיהוּ, תְּרֵין עָלְמִין בְּחִבּוּרָא חֲדָא, בְּקִשּׁוּרָא חֲדָא כַּחֲדָא.

2. רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח, (שיר השירים ו) מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר יָפָה כַלְּבָנָה בָּרָה כַּחַמָּה אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת. מִי זֹאת – סוֹד שֶׁל שְׁנֵי עוֹלָמוֹת מְחֻבָּרִים כְּאֶחָד, וְזֶה הוּא עוֹלָם וְעוֹלָם. מִ״י – הֲרֵי בֵּאַרְנוּהָ דַּרְגָּה עֶלְיוֹנָה לְמַעְלָה, רֵאשִׁית שֶׁעוֹמֶדֶת לִשְׁאֵלָה, וְנִקְרֵאת מִ״י, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מ) שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה. זֹא״ת – דַּרְגָּה תַחְתּוֹנָה לְמַטָּה, עוֹלָם תַּחְתּוֹן. וּשְׁנֵיהֶם שְׁנֵי עוֹלָמוֹת בְּחִבּוּר אֶחָד, בְּקֶשֶׁר אֶחָד כְּאֶחָד.

Exodus 25:2

”דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְיִקְחוּ-לִי תְּרוּמָה: מֵאֵת כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ, תִּקְחוּ אֶת-תְּרוּמָתִי“

“Speak to the people of Israel, that they take for me a contribution. From every man whose heart moves him you shall receive the contribution for me.”

The Zohar opens the study of Teruma by telling us that the Holy one, Bless be He loves the Israelites, they are a special nation for him. All other nations of the world have ministers appointed on them but the Israelites are connected directly to YHVH.

Song of Songs 6:10

”מִי-זֹאת הַנִּשְׁקָפָה, כְּמוֹ-שָׁחַר: יָפָה כַלְּבָנָה, בָּרָה כַּחַמָּה–אֲיֻמָּה, כַּנִּדְגָּלוֹת“

“Who (מִי) is this (זאת), arising like the dawn, as fair as the moon, as bright as the sun, as majestic as an army with billowing banners?””

The Zohar explains that the words מִי ‘who’ and זאת, ‘this’ is the secret of the unification of upper and lower worlds and specifically Binah and Malchut.

מי is numerically 50 and represents Binah. ‘Who’ מי, is a word that begins a question but at the same time reveals the answer because the energy of the entire existence comes to the world from Binah.

The word זאת ‘this’ is in female form and it’s the aspect of Malchut. Its numerical value of 408 has a lot of secrets that you can find by studying the links to articles listed below.

What is the connection between the love of God to the Israelites and the portion of Teruma?
The answer is in DZ 1421.
More studies about 'This' זאת.
https://dailyzohar.com/daily-zohar-1374/
https://dailyzohar.com/daily-zohar-733/
https://dailyzohar.com/daily-zohar-732/
https://dailyzohar.com/daily-zohar-477-use-%E2%80%98this%E2%80%99-to-deflate-your-ego/
https://dailyzohar.com/daily-zohar-52/

3. הַנִּשְׁקָפָה: כַּד מִתְחַבְּרָן תַּרְוַויְיהוּ כַּחֲדָא. כְּמוֹ שָׁחַר: כַּד בַּעְיָא שַׁחֲרוּתָא לְאַנְהָרָא וּלְבָתַר אִתְנְהִיר כְּסִיהֲרָא, כַּד (כניש) בָּטַשׁ בָּהּ נְהִירוּ דְּשִׁמְשָׁא. וּלְבָתַר כְּשִׁמְשָׁא, כַּד קַיְּימָא סִיהֲרָא בִּשְׁלִימוּ. אֲיוּמָּה: תַּקִּיפָא, לְאַגָּנָא עַל כֹּלָּא. דְּהָא כְּדֵין אִית לָהּ שְׁלִימוּ וְתְקִיפוּ, לְמֶעְבַּד חֵילָא.

3. הַנִּשְׁקָפָה – כְּשֶׁמִּתְחַבְּרִים שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד. כְּמוֹ שָׁחַר – כְּשֶׁרוֹצֶה הַשַּׁחַר לְהָאִיר, וְאַחַר כָּךְ נָאוֹר כַּלְּבָנָה, כְּשֶׁמַּכֶּה (כְּשֶׁכּוֹנֵס) בּוֹ אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ. וְאַחַר כָּךְ כַּשֶּׁמֶשׁ, כְּשֶׁעוֹמֶדֶת הַלְּבָנָה בִּשְׁלֵמוּת. אֲיֻמָּה – תַּקִּיפָה לְהָגֵן עַל הַכֹּל, שֶׁהֲרֵי אָז יֵשׁ לָהּ שְׁלֵמוּת וְתֹקֶף לַעֲשׂוֹת חַיִל.

4. וְנַטְלָא חֵילָא מֵעָלְמָא עִלָּאָה, עַל יְדָא דְּיַעֲקֹב שְׁלִימָא, דְּחִבֵּר לוֹן כַּחֲדָא. חִבֵּר לוֹן כַּחֲדָא לְעֵילָּא. וְחִבֵּר לוֹן כַּחֲדָא לְתַתָּא. וּמִתַּמָּן נַפְקוּ, תְּרֵיסַר שִׁבְטִין קַדִּישִׁין, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. יַעֲקֹב דַּהֲוָה שְׁלִים, אָעִיל רְחִימוּ בִּתְרֵין עָלְמִין, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. שְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא דְּעַבְדִין כְּדֵין מְגַלִּין עֶרְיָין לְעֵילָּא וְתַתָּא, גָּרִים דְּבָבוּ בִּתְרֵין עָלְמִין, וְגָרִים פִּרוּדָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (ויקרא יח) וְאִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ לֹא תִקָּח לִצְרוֹ"ר, דְּאִתְעֲבִידוּ מָארֵי דְּבָבוּ דָּא לְדָא.

4. וְלוֹקַחַת חַיִל מֵהָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן עַל יְדֵי יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם, שֶׁחִבֵּר אוֹתָם כְּאֶחָד. חִבֵּר אוֹתָם כְּאֶחָד לְמַעְלָה, וְחִבֵּר אוֹתָם כְּאֶחָד לְמַטָּה, וּמִשָּׁם יָצְאוּ שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים קְדוֹשִׁים כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה. יַעֲקֹב שֶׁהָיָה שָׁלֵם הִכְנִיס אַהֲבָה בִּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת, כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. שְׁאָר בְּנֵי אָדָם שֶׁעוֹשִׂים, כָּךְ מְגַלִּים עֲרָיוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, גּוֹרְמִים יְרִיבוּת בִּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת וְגוֹרְמִים פֵּרוּד. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ויקרא יח) וְאִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ לֹא תִקָּח לִצְרֹ"ר, שֶׁנַּעֲשׂוֹת יְרִיבוֹת זוֹ לָזוֹ.

5. וְאִי תֵימָא (בראשית ל) וַתְּקַנֵּא רָחֵל בַּאֲחוֹתָהּ. הָכִי הוּא וַדַּאי דְּהָא עָלְמָא תַּתָּאָה, כָּל תִּיאוּבְתֵּהּ לָאו אִיהוּ, אֶלָּא בְּגִין לְמֶיהֱוֵי כְּגַוְונָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, וּלְמֵירַת דּוּכְתָּהָא. בְּדוּכְתָּא אַחֲרָא קִנְאַת סוֹפְרִים אַסְגִּיאַת חָכְמְתָא, וְהָכָא קִנְאַת סוֹפְרִין, בְּגִין דְּאִית (קל"ז ע"ב) סֵפֶר וְסֵפֶר, אַסְגִּיאוּ מְשִׁיכוּ דְּחָכְמְתָא (עלאה) לְגַבַּיְיהוּ. (נ"א ועל דא יעקב אשלים כו')

5. וְאִם תֹּאמַר, (בראשית ל) וַתְּקַנֵּא רָחֵל בַּאֲחוֹתָהּ – כָּךְ הוּא וַדַּאי. שֶׁהֲרֵי כָּל תְּשׁוּקַת הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן אֵינָהּ אֶלָּא כְּדֵי לִהְיוֹת כְּמוֹ הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן וְלִירַשׁ מְקוֹמוֹ. בְּמָקוֹם אַחֵר קִנְאַת סוֹפְרִים תַּרְבֶּה חָכְמָה, וְכָאן קִנְאַת סוֹפְרִים, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ סֵפֶר וְסֵפֶר, מַגְדִּילִים מְשִׁיכַת הַחָכְמָה (הָעֶלְיוֹנָה) אֲלֵיהֶם. (וְעַל זֶה יַעֲקֹב הִשְׁלִים כוּ').

6. וְעִם כָּל דָּא, אֲפִילּוּ יַעֲקֹב לָא אַשְׁלִים לְגַבַּיְיהוּ כַּדְקָא יָאוּת. שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, גַּרְמִין דְּבָבוּ, וְגַרְמִין פִּרוּדָא, וּמְגַלִּין עֶרְיָין דְּכֹלָּא, עֶרְיָין דְּעֵילָּא וְתַתָּא. וּבְרָזָא דָּא אִית רָזָא דְּעֶרְיָין, עֶרְיָין דְּאִימָּא וּבְרַתָּא, וְכֹלָּא בְּרָזָא

6. וְעִם כָּל זֶה, אֲפִלּוּ יַעֲקֹב לֹא הִשְׁלִים אֲלֵיהֶם כָּרָאוּי. שְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם גּוֹרְמִים יְרִיבוּת וְגוֹרְמִים פֵּרוּד וּמְגַלִּים עֲרָיוֹת שֶׁל הַכֹּל, עֲרָיוֹת שֶׁלְּמַעְלָה וּמַטָּה. וּבְסוֹד זֶה יֵשׁ אֶת סוֹד הָעֲרָיוֹת, עֲרָיוֹת שֶׁל אֵם וּבִתָּהּ, וְהַכֹּל בְּסוֹד

וְחֲדָא. מִי זֹאת אִתְקְרוּן אֲחָוָתָן, בְּגִין דְּאִינּוּן בְּאַחֲוָה וּבִרְחִימוּ, וּבְחִבּוּרָא דִּרְעוּתָא. וְאִקְרוּן אִמָּא וּבְרָתָא. מַאן דְּגַלֵּי עֲרָיָיתְהוֹן, לֵית לֵיהּ חוּלָקָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בִּמְהֵימְנוּתָא.

אֶחָד. מִי זֹאת – נִקְרְאוּ אֲחָיוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהֵן בְּאַהֲבָה וְאַחֲוָה וּבְחִבּוּר הָרָצוֹן. וְנִקְרָאוֹת אֵם וּבַת. מִי שֶׁמְּגַלֶּה אֶת עֶרְוָתָן, אֵין לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא וְאֵין לוֹ חֵלֶק בָּאֱמוּנָה.

7. תָּא חֲזֵי, כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ, רָזָא עִלָּאָה לְעֵילָּא. כֵּיוָן דְּאַשְׁלִים, וְאִקְרֵי יִשְׂרָאֵל, כְּדֵין לִסְגֻלָּתוֹ, נָטִיל כֹּלָּא בְּכָל סִטְרִין, וְנָטִיל לְעֵילָּא וְנָטִיל לְתַתָּא, וְאִשְׁתְּלִים בְּכֹלָּא.

7. בֹּא וּרְאֵה, כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ – סוֹד עֶלְיוֹן לְמַעְלָה. כֵּיוָן שֶׁהֻשְׁלַם וְנִקְרָא יִשְׂרָאֵל, אָז לִסְגֻלָּתוֹ, נָטַל הַכֹּל בְּכָל הַצְּדָדִים, וְנָטַל לְמַעְלָה וְנָטַל לְמַטָּה, וְנִשְׁלַם בַּכֹּל.

8. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָא תָּנֵינָן, דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, גָּלִיף בִּגְלִיפוּ דְּרָזֵי מְהֵימְנוּתָא, גּוֹ טְהִירִין בְּרָזִין עִלָּאִין, וְגָלִיף לְעֵילָּא וְגָלִיף לְתַתָּא, וְכֹלָּא בְּרָזָא חֲדָא, בְּרָזָא דִּגְלוּפֵי דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא ידו"ד, דְּשַׁלִּיט בְּאַתְווֹי עֵילָּא וְתַתָּא. וּבְרָזָא דָּא אִשְׁתַּכְלָלוּ עָלְמִין, עָלְמָא עִלָּאָה וְעָלְמָא תַּתָּאָה.

8. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הֲרֵי שָׁנִינוּ, כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, חָקַק בַּחֲקִיקוֹתָיו שֶׁל סוֹדוֹת הָאֱמוּנָה תּוֹךְ קְלִפּוֹת בְּסוֹדוֹת עֶלְיוֹנִים, וְחָקַק לְמַעְלָה וְחָקַק לְמַטָּה, וְהַכֹּל בְּסוֹד אֶחָד, בְּסוֹד גִּלּוּפֵי הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ יהו"ה, שֶׁשּׁוֹלֵט בְּאוֹתִיּוֹתָיו מַעְלָה וּמַטָּה, וּבְסוֹד זֶה נִתְקְנוּ הָעוֹלָמוֹת – הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן וְהָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן.

9. עָלְמָא עִלָּאָה אִשְׁתַּכְלַל בְּרָזָא דְּאָת י', נְקוּדָה עִלָּאָה קַדְמָאָה, דְּנָפְקָא מִגּוֹ דְּסָתִים וְגָנִיז דְּלָא יְדִיעַ, וְלָא קַיְּימָא לְמִנְדַּע, וְלָא אִתְיְידַע כְּלַל, סְלִיקוּ דְּרָזָא דְּאֵין סוֹף, וּמִגּוֹ סְתִימוּ דָּא, נָהִיר נְהִירוּ חַד דָּקִיק וְסָתִים, כָּלִיל בְּגַוֵּיהּ כְּלָלָא דְּכָל נְהוֹרִין. וּבְהַהוּא נְהִירוּ סָתִים, בָּטַשׁ בֵּיהּ מַאן דְּלָא בָּטַשׁ. נָהִיר בֵּיהּ מַאן דְּלָא נָהִיר. וּכְדֵין, אַפִּיק חַד נְהִירוּ, דְּאִיהוּ עִדּוּנָא לְעִדּוּנָא, לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא, לְאִתְגַּנְּזָא נְהִירוּ דָּקִיק, וְסָתִים בְּגוֹ הַהוּא נְהִירוּ.

9. הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן נִתְקַן בְּסוֹד שֶׁל אוֹת י', נְקֻדָּה עֶלְיוֹנָה רִאשׁוֹנָה שֶׁיָּצְאָה מִתּוֹךְ הַנִּסְתָּר וְהַגָּנוּז שֶׁלֹּא יָדוּעַ, וְלֹא עוֹמֵד לְהִוָּדַע וְלֹא נוֹדָע כְּלָל, עֲלִיָּה שֶׁל סוֹד הָאֵין סוֹף, וּמִתּוֹךְ סֵתֶר זֶה מֵאִיר אוֹר אֶחָד דַּקִּיק וְנִסְתָּר, כּוֹלֵל בְּתוֹכוֹ כְּלַל כָּל הָאוֹרוֹת. וּבְאוֹתוֹ אוֹר נִסְתָּר הִכָּה בּוֹ מִי שֶׁלֹּא הִכָּה, הֵאִיר בּוֹ מִי שֶׁלֹּא הֵאִיר, וְאָז יָצָא אוֹר אֶחָד שֶׁהוּא עִדּוּן לְעִדּוּן, לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ, לִגְנֹז אוֹר דַּקִּיק וְנִסְתָּר בְּתוֹךְ אוֹתוֹ הָאוֹר.

10. וְהַהוּא נְהִירוּ דְּאִיהוּ עִדּוּנָא לְעִדּוּנָא, סָתִים, אִתְקַיְּימוּ (נ"א אתרקימו) וְאִשְׁתַּכְלָלוּ בֵּיהּ שִׁית רְשִׁימִין, דְּלָא יְדִיעָן, בַּר לְהַהוּא נְהוֹרָא דָּקִיק כַּד עָאל לְאִתְגַּנְּזָא, עִדּוּנָא בְּעִדּוּנָא נָהִיר בִּנְהִירוּ.

10. וְאוֹתוֹ אוֹר שֶׁהוּא עִדּוּן לְעִדּוּן, נִסְתָּר, הִתְקַיְּמוּ (נִרְקְמוּ) וְנִתְקְנוּ בּוֹ שִׁשָּׁה רְשׁוּמִים שֶׁלֹּא יְדוּעִים, פְּרָט לְאוֹתוֹ אוֹר דַּקִּיק כְּשֶׁנִּכְנָס לְהִגָּנֵז עִדּוּן בְּעִדּוּן, אוֹר בְּאוֹר.

11. וְהַאי נְהִירוּ דְּנָפַק מִגּוֹ נְהִירוּ דָּקִיק אִיהוּ דְּחִילָא וְאֵימְתָנִי וְתַקִּיפָא יַתִּירָא, וְאִתְפַּשַּׁט הַאי וְאִתְעָבִיד עָלְמָא חֲדָא, דְּנָהִיר לְכָל עָלְמִין. עָלְמָא סְתִימָא דְּלָא יְדִיעַ כְּלָל, וּבְגַוֵּיהּ דַּיְירִין שִׁית רִבּוֹא אֶלֶף, דְּאִינּוּן דַּיְירִין וְחֵילִין וּמַשִּׁירְיָין עִלָּאִין.

11. וְהָאוֹר הַזֶּה שֶׁיּוֹצֵא מִתּוֹךְ הָאוֹר הַדַּקִּיק, הוּא מַפְחִיד וְאֵימְתָנִי וְתַקִּיף יוֹתֵר, וְזֶה הִתְפַּשֵּׁט וְנַעֲשָׂה עוֹלָם אֶחָד שֶׁמֵּאִיר לְכָל הָעוֹלָמוֹת, עוֹלָם נִסְתָּר שֶׁלֹּא יָדוּעַ כְּלָל, וּבְתוֹכוֹ דָּרִים שֵׁשׁ רִבּוֹא אֶלֶף שֶׁל אוֹתָם דַּיָּרִים וַחֲיָלוֹת וּמַחֲנוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת.

12. וְכֵיוָן דְּאַפִּיק לוֹן וְאִשְׁתְּכְלָלוּ כַּחֲדָא כְּדֵין (דף קכ"ז ע"א) אִיהוּ חִבּוּרָא חֲדָא. וְאִינּוּן רָזָא דְּאָת וי"ו, דְּאִתְחַבָּר בְּהַהוּא עָלְמָא סְתִימָא, (כאן חסר) וּכְדֵין כְּתִיב, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ. כַּד נָפִיק וי"ו, וְאִשְׁתַּכְלָל מִגּוֹ יָ"הּ, כְּדֵין יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ.

12. וְכֵיוָן שֶׁהוֹצִיא אוֹתָם וְנִתְקְנוּ כְּאֶחָד, אָז הוּא חִבּוּר אֶחָד, וְהֵם סוֹד שֶׁל אוֹת וָי"ו שֶׁהִתְחַבְּרָה בְּאוֹתוֹ עוֹלָם נִסְתָּר, וְאָז כָּתוּב כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ. כְּשֶׁיּוֹצֵא וָי"ו וְנִתְקָן מִתּוֹךְ יָ"הּ, אָז יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ.

13. שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, לָא אִתְיְיהִיב לוֹן רְשׁוּ לְסַלְּקָא הָכִי, אֶלָּא לִסְגֻלָּתוֹ, אֲתָר דְּנָטִיל וְכָנִישׁ כֹּלָּא. וְדָא אִיהוּ דַּרְגָּא לְתַתָּא, וּמִגּוֹ דָּא, נַטְלִין לְעֵילָּא, בִּסְתִימוּ דִּרְעוּ, אֲבָל לָא בְּאִתְגַּלְיָא, כְּמָה דְּנָטִיל יַעֲקֹב, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה. (ספר הבהיר השייך כאן סימן ג'. עי' עליו לקמן דף קמ"ו ע"א)

13. לִשְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם לֹא נִתְּנָה רְשׁוּת לַעֲלוֹת כָּךְ, אֶלָּא רַק לִסְגֻלָּתוֹ, מָקוֹם שֶׁנּוֹטֵל וְכוֹנֵס הַכֹּל, וְזוֹהִי דַּרְגָּה לְמַטָּה, וּמִתּוֹךְ זֶה נוֹטְלִים לְמַעְלָה בְּסֵתֶר הָרָצוֹן, אֲבָל לֹא בְגִלּוּי כְּמוֹ שֶׁנָּטַל יַעֲקֹב. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה.

14. (שמות כה) וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים לא) מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִּירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם. הַאי קְרָא הָא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר. אֲבָל רָזָא דָּא, הָא אוּקְמוּהָ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, גּוֹ רָזִין עִלָּאִין.

14. וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים לא) מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִּירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם. פָּסוּק זֶה פֵּרְשׁוּהוּ וְנִתְבָּאֵר, אֲבָל סוֹד זֶה הֲרֵי בֵּאֲרוֹ הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּתוֹךְ סוֹדוֹת עֶלְיוֹנִים.

Jacob is the chariot (channel, conduit) for the Central Column, Zeir Anpin and the aspect of the letter Vav ו. He merited that level by studying and following the ways of the Light. He worked hard to earn everything in his life. He worked for Rachel seven years but his reward was Lea. The Zohar reveals to us that Lea was the aspect of Binah and the upper H ה of the YHVH name.

Binah is part of the upper three Sefirot that is the aspect of the 'head'. Jacob made unification with Lea (Binah) in total concealment. He connected the Vav, which is the aspect of the body, with the upper H, the head.

During the first phase, he went up seven years (= Sefirot) to Binah. Then he worked seven additional years for Rachel. It was his way of drawing the Light from Binah down to Malchut that is the aspect of Rachel and the lower letter H ה.

When he completed the process he could leave Lavan and start building the process of the Final Redemption. On his way back to his homeland he fought with the angel of the negative side, won and merited the name Israel, ישראל. This name represents completeness with the additional meaning of לי ראש , 'a head for me'. (see Zohar Hasulam Shemini #12).

Psalms 135:4

" כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ: "

"Jacob chose YH יה for himself, And Israel for his own possession (Segulah סגולה)"Segulah as in Segolis the aspect of the three columns. With the study above we now understand the deep meaning of the verse. Jacob chose to work hard, going up the right column and down through the left column to merit the spiritual state called 'Israel', ישראל. It represents completion with connection to YH יה, the head.

The entire study connects to Teruma by showing us another aspect of connecting the Lower H of Malchut with the upper H of Binah. We must make efforts at the lower level in order to draw Light into our life. If something good comes to us without earning it

then it includes the aspect of 'Bread of Shame' with a process of correction attached to it.

15. דַּרְגָּא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, אִקְרֵי מִ"י. דַּרְגָּא תַּתָּאָה, דְּאִיהוּ רָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה, אִקְרֵי מַ"ה. וְתָנֵינָן, אַל תִּקְרֵי מַ"ה אֶלָּא מֵאָה, בְּגִין דְּכָל דַּרְגִּין עִלָּאִין בְּאַשְׁלְמוּתְהוֹן הָכָא אִינּוּן.

15. דַּרְגָּה עֶלְיוֹנָה, שֶׁהוּא סוֹד שֶׁל עוֹלָם עֶלְיוֹן, נִקְרֵאת מִ"י. דַּרְגָּה תַּחְתּוֹנָה, שֶׁהוּא סוֹד שֶׁל עוֹלָם עֶלְיוֹן, נִקְרֵאת מָ"ה. וְשָׁנִינוּ, אַל תִּקְרֵי מָ"ה אֶלָּא מֵאָה, כִּי כָל הַדְּרָגוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת בִּשְׁלֵמוּתָם הֵם כָּאן.

16. תּוּ אֲמַאי אִקְרֵי מַ"ה. אֶלָּא אַף עַל גַּב דְּמְשִׁיכוּ עִלָּאָה אִתְמְשַׁךְ, לָא אִתְגַּלְיָא עַד דְּאִשְׁתְּלִים הָכָא, דְּאִיהוּ אֲתָר סוֹפָא דְּכָל דַּרְגִּין, סוֹפָא דְּאַמְשָׁכוּתָא דְּכֹלָּא, וְקַיְּימָא בְּאִתְגַּלְיָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִתְגַּלְיָא יַתִּיר מִכֹּלָּא, קַיְּימָא לִשְׁאֵלָא, מַ"ה. מַה חָמִית, מַה (בראשית ב' ע"ב) יָדַעְתְּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה.

16. עוֹד, לָמָּה נִקְרֵאת מָ"ה? אֶלָּא אַף עַל גַּב שֶׁמְּשִׁיכוּת עֶלְיוֹנָה נִמְשָׁכָה, לֹא הִתְגַּלְּתָה עַד שֶׁנִּשְׁלָם כָּאן, שֶׁהוּא מְקוֹם סוֹף כָּל הַדְּרָגוֹת, סוֹף שֶׁל הַמְּשָׁכַת הַכֹּל, וְעוֹמֵד בְּהִתְגַּלּוּת. וְאַף עַל גַּב שֶׁגָּלוּי יוֹתֵר מֵהַכֹּל, עוֹמֵד לַשְּׁאֵלָה מָ"ה. מָה רָאִיתָ? מַה יָּדַעְתָּ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה.

17. וּבְגִין כַּךְ, מָה, רַב טוּבְךָ, דָּא אִיהוּ יְסוֹדָא דְּעָלְמָא, דְּאִקְרֵי רַב טוּב. כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (ישעיה סג) וְרַב טוּב לְבֵית יִשְׂרָאֵל בְּגִין דְּהַאי אִיהוּ רַב טוּב. אוֹר קַדְמָאָה, אִקְרֵי טוֹב סְתָם, וְהָכָא כְּלִילָן דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא. אֲשֶׁר צָפַנְתָּ, דְּהַאי אִתְגְּנִיז, כְּגַוְונָא דְּאוֹר קַדְמָאָה, דְּאִתְגְּנִיז וְאִתְטָמַר. פָּעַלְתָּ: דְּהָכָא אִיהוּ אוּמָנוּתָא דְּכֹלָּא, אוּמָנוּתָא דְּכָל עָלְמָא, אוּמָנוּתָא דְּנִשְׁמָתִין וְרוּחִין.

17. וְלָכֵן, "מָה" רַב טוּבְךָ – זֶהוּ יְסוֹד הָעוֹלָם שֶׁנִּקְרָא רַב טוּב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סג) וְרַב טוּב לְבֵית יִשְׂרָאֵל, כִּי זֶהוּ רַב טוּב. אוֹר הָרִאשׁוֹן, נִקְרָא טוֹב סְתָם, וְכָאן כְּלוּלִים זָכָר וּנְקֵבָה כְּאֶחָד. אֲשֶׁר צָפַנְתָּ – שֶׁהֲרֵי נִגְנַז, כְּמוֹ שֶׁהָאוֹר הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּגְזַר וְנִסְתַּר. פָּעַלְתָּ – שֶׁכָּאן הִיא אֻמָּנוּת הַכֹּל, אֻמָּנוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, אֻמָּנוּת שֶׁל נְשָׁמוֹת וְרוּחוֹת.

The question word מי, 'Who' is numerically 50 as we explained in previous DZ and it refers to the level of Binah. The Zohar tells us that Malchut is also called מה, 'What'. We know that the name of Zeir Anpin is called מה following the numerical value of the YHVH that represents it, יוד-הא-ואו-הא. The Zohar reveals to us that in Malchut we add the 1 א to מה and get מאה, meaning 'a hundred'. We get to that by counting Binah as 50, plus the five Sefirot of Chessed, Gevurah, Tiferet, Netzach, and Hod that each of them includes 10 sefirot. Together we get 100, מאה. The Light of Chokmah that comes down through Binah and Zeir Anpin can be revealed only in Malchut.

Psalms 31:20
"מָה רַב-טוּבְךָ, אֲשֶׁר-צָפַנְתָּ לִּירֵאֶיךָ"
"'What' (מָה) plenty of your goodness, that you hid in safety for those with awe to you"
The goodness to the world comes through מה. 'Good' 'טוֹב', is the first description of the light created in the first day (Genesis 1:4).
Isaiah 63:7
"וְרַב-טוּב לְבֵית יִשְׂרָאֵל"
"…and the great goodness (טוב) to the house of Israel"

The Zohar explains this verse and references the 'רַב', 'great' to the light of Chokmah that comes through Yessod (וּ, Vav with shurook). 'צָפַנְתָּ', 'Hid in safety' is the concealed light from the first light of creation 'טוב' that was saved for the righteous people.
This study brings another aspect to Terumah תרומה. The 'Who' מי and,'What' מה is the secret of the connection between Binah and Malchut.
The spiritual system of the Tree of Life is the key to all spiritual connections. This study and others of the Zohar give us the ability to add the proper consciousness into every action we do on the lower levels. It is the propeller that elevates our actions to Binah and we receive the 'good' Light into our lives.

18. בְּרָזָא דָא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוּמָנוּתָא דְכָל עָלְמָא, וְרָזָא דָא (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. בְּרָזָא דָא אִתְעָבִיד מַשְׁכְּנָא וְאִתְבְּנֵי, דְאִיהוּ בְּדִיּוּקְנָא דְעָלְמָא דִלְעֵילָא, וּבְדִיּוּקְנָא דְעָלְמָא תַּתָּאָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה. לִי. תְּרוּמָה. תְּרֵין דַרְגִּין, דְאִינּוּן וַחַד, דְמִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא.

18. בְּסוֹד זֶה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֻמָּנוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, וְסוֹד זֶה (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. בְּסוֹד זֶה נַעֲשָׂה וְנִבְנָה הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהוּא בַּדְּיוֹקָן שֶׁל הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן וּבִדְיוֹקַן הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה. לִי תְּרוּמָה – שְׁתֵּי דְּרָגוֹת שֶׁהֵן אַחַת, שֶׁמִּתְחַבְּרוֹת כְּאֶחָד.

19. (שמות כה) וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה וְגוֹ'. רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי, הֲווֹ יַתְבֵי יוֹמָא חַד, תְּחוֹת אִילָנֵי, בְּבִקְעָתָא גַּבֵּי יַמָּא דְגִנּוֹסָר. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כַּמָּה יָאֶה צִלָּא דָא, דְחַפְיָא עֲלָן מִגּוֹ אִילָנֵי, וַאֲנָן צְרִיכִין לְאַעְטְרָא הַאי אֲתָר בְּמִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא.

19. וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה וְגוֹ'. רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסֵי הָיוּ יוֹשְׁבִים יוֹם אֶחָד תַּחַת הָאִילָנוֹת בְּבִקְעָה לְיַד יָם גִּינוֹסַר. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כַּמָּה נָאֶה צֵל זֶה שֶׁמְּכַסֶּה עָלֵינוּ מִתּוֹךְ הָאִילָנוֹת, וְאָנוּ צְרִיכִים לְעַטֵּר מָקוֹם זֶה בְּדִבְרֵי תוֹרָה.

20. פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (שיר השירים ג) אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן. הַאי קְרָא הָא אוּקִימְנָא לֵיהּ וְאִתְּמַר, אֲבָל אַפִּרְיוֹן, דָא הֵיכָלָא דִלְתַתָּא, דְאִיהוּ כְּגַוְונָא דְהֵיכָלָא עִלָּאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרָא לֵיהּ גִּנְתָּא דְעֵדֶן, דְאִיהוּ נָטַע לֵיהּ לַהֲנָאָתֵיהּ, וְכִסּוּפָא דִילֵיהּ לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא בֵּיהּ גּוֹ אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְצַדִּיקַיָּיא, דְתַמָּן כֻּלְּהוּ קַיְימִין וּרְשִׁימִין בְּגַוֵּיהּ. אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְלֵית לוֹן גּוּפָא בְּהַאי עָלְמָא, כֻּלְּהוּ סַלְּקִין וּמִתְעַטְּרָן תַּמָּן, וְאִית לוֹן דוּכְתִּין לְמֶחֱזֵי, לְאִתְעַנְּגָא גּוֹ עִנּוּגָא עִלָּאָה דְאִקְרֵי (מקץ קצ"ז ע"ב) נֹעַם יְיָ'. וְתַמָּן אִתְמַלְּיָין מִכָּל כִּסּוּפִין דְנַהֲרֵי דְאֲפַרְסְמוֹנָא דַכְיָא.

20. פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (שיר ג) אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן. פָּסוּק זֶה הֲרֵי בֵּאַרְנוּהוּ וְנִתְבָּאֵר, אֲבָל אַפִּרְיוֹן – זֶה הֵיכָל שֶׁלְּמַטָּה, שֶׁהוּא כְּמוֹ הַהֵיכָל הָעֶלְיוֹן, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קָרָא לוֹ גַּן עֵדֶן, שֶׁהוּא נָטַע אוֹתוֹ לַהֲנָאָתוֹ, וְכִסּוּפוֹ הוּא לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בּוֹ תּוֹךְ אוֹתָן נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, שֶׁשָּׁם כֻּלָּם עוֹמְדִים וּרְשׁוּמִים בְּתוֹכוֹ. אוֹתָן נְשָׁמוֹת שֶׁאֵין לָהֶן גּוּף בָּעוֹלָם הַזֶּה, כֻּלָּן עוֹלוֹת וּמִתְעַטְּרוֹת שָׁם, וְיֵשׁ לָהֶן מְקוֹמוֹת לִרְאוֹת, לְהִתְעַנֵּג תּוֹךְ עֹנֶג עֶלְיוֹן שֶׁנִּקְרָא נֹעַם ה', וְשָׁם מִתְמַלְּאִים מִכָּל הַכִּסּוּפִים שֶׁל נַהֲרוֹת אֲפַרְסְמוֹן זַךְ.

Rabbi Shimon opens a study and says that those who wish to benefit from the Light of the Holy one Bless Be He, should not accept it for free but make efforts according to what he receives from God.
Deuteronomy 16:16
"אִישׁ, כְּמַתְּנַת יָדוֹ, כְּבִרְכַּת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, אֲשֶׁר נָתַן-לָךְ"
"Every man shall give as he is able, according to the blessing of YHVH your God that he has given you."

The Zohar continues and quotes the verse below and asks why it said that people can connect to the study of the Torah that is the aspect of water, wine, and milk without money?
Isaiah 55:1
“הוֹי כָּל-צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם, וַאֲשֶׁר אֵין-לוֹ כָּסֶף; לְכוּ שִׁבְרוּ, וֶאֱכֹלוּ, וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלוֹא-כֶסֶף וּבְלוֹא מְחִיר, יַיִן וְחָלָב”
Rabbi Shimon answers that the Light is available to everyone without limit or payment of some kind but to actually draw light of holiness a person should pay full price.
The Zohar brings a story about King Solomon that could control the other side. He learned from the king of the demons that whoever wishes to remove the spirit of negativity from himself should pay full price for everything that can help him draw light to his life.
The negative side always exists where there is no earning process. When a person gets something that he could benefit from for free, the negative side gets attached to it. When the opportunity is found the negative side pulls the person to the place of lack and a greater desire for the self alone.
Why do we need to earn the light when it’s given for free?
The world was created using the system of the ten Sefirot. Nine of them are Sefirot of Light and one, which is Malchut, is the space where we use it. The tenth element of everything in existence is Malchut that represents the desire to receive the light. Malchut is the space where negativity settles in and ‘sucks’ the light out of it. That is why everything goes into decay and abides by the law of entropy.
The efforts that we make during the process of earning ‘pushes’ the light back and the ‘black’ that swallows light, turns ‘white’. This is the secret behind the action of tithing, which increases the ‘life’ energy of what we have and attracts more light.

21. אַפִּרְסְמוֹן: דָּא הֵיכָלָא עִלָּאָה טְמִירָא גְּנִיזָא. אַפִּרְיוֹן: דָּא הֵיכָלָא דִּלְתַתָּא, דְּלֵית בֵּיהּ סָמֶךְ, עַד דְּאִסְתְּמִיךְ (נ"א דאתמשך) מִגּוֹ הֵיכָלָא עִלָּאָה. וּבְגִין כַּךְ אָת סָמֶךְ אִיהוּ סָתִים בְּכָל סִטְרוֹי, כְּגַוְונָא דָא אָת ס' (ס"א מ"ם) סְתִימָא.

21. אֲפַּרְסְמוֹן – זֶהוּ הֵיכָל הָעֶלְיוֹן טָמִיר גָּנוּז. אַפִּרְיוֹן – זֶהוּ הֵיכָל שֶׁלְּמַטָּה, שֶׁאֵין בּוֹ סֶמֶךְ עַד שֶׁנִּסְמָךְ (שֶׁנִּמְשָׁךְ) מִתּוֹךְ הֵיכָל הָעֶלְיוֹן. וְלָכֵן אוֹת סָמֶ"ךְ נִסְתֶּרֶת בְּכָל צְדָדֶיהָ, כְּמוֹ זֶה אוֹת ס (מֵ"ם) סְתוּמָה.

22. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּסָתִים וְאִתְגְּנִיז בְּגַוֵּיהּ, גּוֹ (נ"א נקודה) נְהוֹרָא עִלָּאָה לְעֵילָּא, כְּדֵין אִיהִי קַיְּימָא, בִּדְיוּקְנָא (נ"א דא) דְּאָת סָמֶךְ סָתִים בְּגַוֵּיהּ, וְאִתְגְּנִיז בֵּיהּ, לְסַלְּקָא (עיין ק"פ ע"א) לְעֵילָּא. וּבְשַׁעֲתָא דְּהַדְרָא וְיָתְבָא רְבִיעָא עַל בְּנִין לְתַתָּא לְיַנְקָא לוֹן, כְּדֵין אִיהִי קַיְּימָא בִּדְיוּקְנָא דְּאָת מ' רְבִיעָא סְתִימָא לְגוֹ אַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא.

22. מַה בֵּין זֶה לָזֶה? אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁנִּסְתָּר וְנִגְנָז בְּתוֹכוֹ תּוֹךְ (נְקֻדָּה) אוֹר עֶלְיוֹן לְמַעְלָה, אָז הִיא עוֹמֶדֶת בַּדְּיוֹקָן (הַזֶּה) שֶׁל אוֹת סָמֶ"ךְ נִסְתָּר בְּתוֹכוֹ, וְנִגְנָז בּוֹ לַעֲלוֹת לְמַעְלָה. וּבְשָׁעָה שֶׁחוֹזֶרֶת וְיוֹשֶׁבֶת רְבוּצָה עַל הַבָּנִים לְמַטָּה לְהֵינִיק אוֹתָם, אָז הִיא עוֹמֶדֶת בַּדְּיוֹקָן שֶׁל אוֹת ם רְבוּצָה נִסְתֶּרֶת לְתוֹךְ אַרְבַּעַת צִדְדֵי הָעוֹלָם.

23. וְעַל דָּא, דָּא אִיהוּ (דף קכ"ז ע"ב) אֲפַּרְסְמוֹן, וְדָא הוּא אַפִּרְיוֹן. וּבַאֲתַר תְּרֵין אַתְוָון ס"מ, קַיְּימָא י', בְּרָזָא דִּבְרִית, (ס"א רזא דברית דאתגניז בגוויה) דְּאִיהוּ זַמִּין לְנָטְלָא כֹּלָּא, רָזָא דְּאִינּוּן מְאָה בִּרְכָאן, שִׁתִּין וְאַרְבְּעִין. שִׁתִּין, לְקַבֵּל שִׁית סִטְרִין, דְּנַפְקֵי מֵאָת ס'. אַרְבְּעִין,

23. וְעַל כָּךְ זֶהוּ אֲפַּרְסְמוֹן, וְזֶהוּ אַפִּרְיוֹן. וּבִמְקוֹם שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת ס"מ עוֹמֶדֶת י' בְּסוֹד הַבְּרִית (סוֹד הַבְּרִית שֶׁנִּגְנָז בְּתוֹכוֹ), שֶׁהוּא עָתִיד לָקַחַת הַכֹּל, סוֹד שֶׁל אוֹתָן מֵאָה בְּרָכוֹת, שִׁשִּׁים וְאַרְבָּעִים. שִׁשִּׁים כְּנֶגֶד שִׁשָּׁה צְדָדִים שֶׁיּוֹצְאִים מֵהָאוֹת ס', וְאַרְבָּעִים כְּנֶגֶד

לְקֳבֵל ד' סִטְרֵי עָלְמָא, וְכֹלָּא אַשְׁלִימוּ לְמֵאָה. וְאָת יו"ד, אִיהוּ אַשְׁלִים לְרָזָא דְּמֵאָה, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא, דָּא אֲפַרְסְמוֹן, וְדָא אַפִּרְיוֹן.

אַרְבַּעַת צִדְדֵי הָעוֹלָם, וְהַכֹּל מַשְׁלִימִים לְמֵאָה. וְאוֹת יו"ד מַשְׁלִימָה לַסּוֹד שֶׁל מֵאָה, כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה. וְלָכֵן זֶה אֲפַרְסְמוֹן, וְזֶה אַפִּרְיוֹן.

Early studies on Zohar Terumah paragraphs 1 – 20 available here:
'Who' loves 'this'
Open heart and efforts
What's the meaning of faith?
Work hard to earn your head
Great goodness
Great advice from the other side
Song of Songs 3:9
"אַפִּרְיוֹן, עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה–מֵעֲצֵי, הַלְּבָנוֹן"
"King Solomon made himself a palanquin of the wood of Lebanon "
The wood of Lebanon was used in the building of the Holy Temple.
The next verse describes it
"עַמּוּדָיו, עָשָׂה כֶסֶף, רְפִידָתוֹ זָהָב, מֶרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן; תּוֹכוֹ רָצוּף אַהֲבָה, מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם"
"He made its posts of silver (Right Column), its back of gold (Left Column), its seat of purple (Central column); its interior was inlaid with love by the daughters of Jerusalem (Malchut)."
The Zohar teaches us about the relation between the words אַפִּרְיוֹן, 'palanquin', pronounced in Hebrew 'Apiryon' and the word אֲפַרְסְמוֹן, pronounced 'Afarsemon' translated nowadays to Persimmon (the fruit). In the Zohar, it is referred to as a perfume oil extracted from a special plant. It has a strong and pleasant scent especially when it is burning. It was used for incense (Ketoret), healing, and for lubricating the tools in the Holy Temple.
More reading on this oil here: http://en.wikipedia.org/wiki/Shemen_Afarsimon
Afarsemon אֲפַרְסְמוֹן , represents the Light of Binah and the upper letter ה H of the name. Apiryon, אַפִּרְיוֹן represents the vessel, which is Malchut and the ה H of the YHVH name. The Zohar tells us that the Afarsemon was used during the service of Yom Kippur in the Holy temple. When the scent of that oil spread out the priests knew that the work of the High priest to draw light to the entire world was successful.
In the portion of Vayishlach, the Zohar discusses twelve rivers of pure Afarsemon. They are the aspect of the flowing Light from Binah to Malchut through the 12 connectors of Zeir Anpin (see https://dailyzohar.com/daily-zohar-1677/)

24. אִינּוּן נַהֲרֵי נָפְקִין מֵאֲפַרְסְמוֹן דָּא, וְנִשְׁמָתִין עִלָּאִין, דְּלֵית לוֹן גּוּפָא בְּהַאי עָלְמָא, יַנְקִין מֵהַהוּא נְהִירוּ דְּנָפִיק מֵאִינּוּן נַהֲרֵי אֲפַרְסְמוֹנָא דַּכְיָא, וּמִתְעַנְּגֵי בְּעִנּוּגָא דָּא עִלָּאָה, וְנִשְׁמָתִין (ד"א ל"ג דסלקין ונחתין) דְּאִית לוֹן גּוּפָא בְּהַאי עָלְמָא, סַלְקִין וְיַנְקִין מֵהַהוּא נְהִירוּ דְּאַפִּרְיוֹן דָּא, וְנַחְתִּין. וְאִלֵּין יַהֲבֵי וְנַטְלֵי. יַהֲבֵי רֵיחָא, מֵאִינּוּן עוֹבְדִין דְּכַשְׁרָאן, דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּהוּ בְּהַאי עָלְמָא. וְנַטְלֵי מֵהַהוּא רֵיחָא דְּאִשְׁתְּאַר בֵּיהּ בְּגִנְּתָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (בראשית כז) כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרֲכוֹ יְיָ', רֵיחָא

24. אוֹתָם הַנְּהָרוֹת יוֹצְאִים מֵהָאֲפַרְסְמוֹן הַזֶּה, וּנְשָׁמוֹת עֶלְיוֹנוֹת, שֶׁאֵין לָהֶן גּוּף בָּעוֹלָם הַזֶּה, יוֹנְקוֹת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁיּוֹצֵא מֵאוֹתָם נַהֲרוֹת אֲפַרְסְמוֹן זַךְ, וּמִתְעַנְּגוֹת בָּעִנּוּג הָעֶלְיוֹן הַזֶּה. וּנְשָׁמוֹת (שֶׁעוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת) שֶׁיֵּשׁ לָהֶן גּוּף בָּעוֹלָם הַזֶּה, עוֹלוֹת וְיוֹנְקוֹת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל הָאַפִּרְיוֹן הַזֶּה וְיוֹרְדוֹת, וְאֵלּוּ נוֹתְנוֹת וְנוֹטְלוֹת. נוֹתְנוֹת רֵיחַ מֵאוֹתָם מַעֲשִׂים כְּשֵׁרִים שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בָּהֶם בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְנוֹטְלוֹת מֵאוֹתוֹ הָרֵיחַ שֶׁנִּשְׁאָר בַּגָּן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כז) כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרֲכוֹ

דְּאִשְׁתְּאַר בֵּיהּ בְּהַהוּא חַקְלָא. וְכֻלְּהוּ קַיְימֵי בְּהַהִיא גִּנְתָּא, אִלֵּין מִתְעַנְּגֵי לְעֵילָּא, וְאִלֵּין מִתְעַנְּגֵי לְתַתָּא.

ה'. הָרֵיחַ שֶׁנִּשְׁאָר בּוֹ בְּאוֹתוֹ הַשָּׂדֶה. וְכֻלָּם עוֹמְדִים בְּאוֹתוֹ הַגָּן. אֵלּוּ מִתְעַנְּגִים לְמַעְלָה, וְאֵלּוּ מִתְעַנְּגִים לְמַטָּה.

25. עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, עָשָׂה לוֹ, לְגַרְמֵיהּ. וְאִי תֵּימָא, הָא נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא מִשְׁתַּעְשְׁעָן בֵּיהּ, וְאַתְּ אֲמָרַת עָשָׂה לוֹ. הָכִי הוּא וַדַּאי. בְּגִין דְּהַאי אַפִּרְיוֹן וְכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא, כֻּלְּהוּ קַיְימֵי לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַמֶּלֶךְ (בראשית כ"ט ע"א) שְׁלֹמֹה, מַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ מַלְכָּא עִלָּאָה (הא אוקמוה) הַמֶּלֶךְ סְתָם, דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא. דָּא עָלְמָא דִּדְכוּרָא, וְדָא עָלְמָא דְּנוּקְבָא. מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן אִינּוּן אִילָנִין נְטִיעָן, דְּעַקַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשָׁתִיל לוֹן בַּאֲתָר אַחֲרָא, וְאִלֵּין אִקְרוּן אַרְזֵי לְבָנוֹן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (תהלים קד) אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע. וְלָא אִתְבְּנֵי הַאי אַפִּרְיוֹן, וְלָא אִשְׁתַּכְלַל אֶלָּא בְּהוּ.

25. עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה – עָשָׂה לוֹ, לְעַצְמוֹ. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים מִשְׁתַּעַשְׁעוֹת בּוֹ, וְאַתָּה אוֹמֵר עָשָׂה לוֹ? כָּךְ זֶה וַדַּאי, מִשּׁוּם שֶׁהָאַפִּרְיוֹן הַזֶּה וְכָל אוֹתָן נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, בְּכֻלָּם עוֹמֵד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בָּהֶן. הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה – הַמֶּלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ, וְזֶהוּ מֶלֶךְ הָעֶלְיוֹן. (וַהֲרֵי בֵּאֲרוּהָ) הַמֶּלֶךְ סְתָם, זֶה מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ. זֶה עוֹלַם הַזָּכָר, וְזֶה עוֹלַם הַנְּקֵבָה. מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן – אוֹתָם אִילָנוֹת נְטוּעִים שֶׁעָקַר אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְשָׁתַל אוֹתָם בְּמָקוֹם אַחֵר, וְאֵלּוּ נִקְרָאִים אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד) אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע. וְלֹא נִבְנָה הָאַפִּרְיוֹן הַזֶּה וְלֹא נִתְקַן אֶלָּא בָּהֶם.

The rivers (lights) that come out of Afarsemon (level of Binah) feed the souls in the spiritual world and give them pleasures according to the level of positive actions they did in this world.

They don't have a body in this world and could get the light of Binah, which is the aspect of the upper Garden of Eden.

When Jacob came to Isaac, his father, to receive his blessings Isaac smelled the Garden of Eden from his garments. The sense of scent is spiritual because we can smell things that we can't see. Jacob was wearing garments that came from the Garden of Eden.

Genesis 27:27

"וַיִּגַּשׁ, וַיִּשַּׁק-לוֹ, וַיָּרַח אֶת-רֵיחַ בְּגָדָיו, וַיְבָרְכֵהוּ; וַיֹּאמֶר, רְאֵה רֵיחַ בְּנִי, כְּרֵיחַ שָׂדֶה, אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְהוָה""So he came close and kissed him; and when he smelled the smell of his garments, he blessed him and said, "See, the smell of my son Is like the smell of a field which the LORD has blessed;"

As we learned previously, Afarsemon אֲפַרְסְמוֹן is the aspect of the upper H ה of the YHVH name.

The first three and the last two letters are the same in both words. The word Afarsemon, that represents the upper level, has the letters סמ with a numerical value of 60+40 = 100. It represents the completion of Light (10×10).

The second word, Apiryon, has the letter Yod י, with a numerical value of 10, that represents the 10 sefirot and Light in Malchut.

Song of Songs 3:9

"אַפִּרְיוֹן, עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה–מֵעֲצֵי, הַלְּבָנוֹן"

"King Solomon made himself a palanquin of the wood of Lebanon "

King Solomon, his name represents peace and completion, created the connection to the Light of the lower Garden of Eden that supports the souls of the righteous in this world.

King Solomon also built the First Holy Temple in Jerusalem from the wood of Lebanon. It provided the highest possible connection to the Light of Binah from this world. The Holy Temple connected the upper and lower Garden of Eden.

26. תּוּ מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן, אִלֵּין שִׁית יוֹמִין דִּבְרֵאשִׁית דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, מְסַדֵּר בְּהַאי אַפִּרְיוֹן, סִדּוּרָא דְּאִתְחָזֵי לֵיהּ: סִדּוּרָא קַדְמָאָה. אִתְנְגִיד מִסִּטְרָא דִּימִינָא, אוֹר קַדְמָאָה דְּאִתְגְּנִיז, וְאִתְנְטִיל מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְעָאל בְּהַאי אַפִּרְיוֹן עַל יְדָא דִּיסוֹדָא חַד, וְעָבִיד בֵּיהּ שִׁמּוּשָׁא. לְבָתַר אַפִּיק הַהוּא אַפִּרְיוֹן חַד דְּיוּקְנָא כְּגַוְונָא דְּהַאי אוֹר, וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִּיב, (בראשית א) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. כֵּיוָן דְּאָמַר יְהִי אוֹר, אֲמַאי כְּתִיב וַיְהִי אוֹר, לָא אִצְטְרִיךְ קְרָא לְמִכְתַּב, אֶלָּא וַיְהִי כֵן, מַהוּ וַיְהִי אוֹר. אֶלָּא, דְּהַהוּא אוֹר אַפִּיק אוֹר אַחֲרָא דְּאִתְחָזֵי לֵיהּ, וְדָא אִיהוּ יוֹמָא קַדְמָאָה, מֵאִינּוּן עֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

26. עוֹד מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן – אֵלּוּ שֵׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית שֶׁכָּל יוֹם וָיוֹם מְסַדֵּר אֶת הָאַפִּרְיוֹן הַזֶּה סִדּוּר שֶׁנִּרְאֶה לוֹ. סִדּוּר רִאשׁוֹן: שׁוֹפֵעַ מִצַּד יָמִין, הָאוֹר הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּגְנַז, וְנִטַּל מִצַּד יָמִין, וְנִכְנָס בָּאַפִּרְיוֹן הַזֶּה עַל יְדֵי יְסוֹד אֶחָד וְעוֹשֶׂה בּוֹ שִׁמּוּשׁ. אַחַר כָּךְ מוֹצִיא אוֹתוֹ הָאַפִּרְיוֹן דְּיוֹקָן אֶחָד כְּמוֹ הָאוֹר הַזֶּה, וְזֶהוּ סוֹד הַכָּתוּב (בראשית א) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. כֵּיוָן שֶׁאָמַר יְהִי אוֹר, לָמָּה כָּתוּב וַיְהִי אוֹר? לֹא הִצְטָרֵךְ הַפָּסוּק לִכְתֹּב אֶלָּא וַיְהִי כֵן. מַהוּ וַיְהִי אוֹר? אֶלָּא שֶׁאוֹתוֹ אוֹר הוֹצִיא אוֹר אַחֵר שֶׁנִּרְאָה לוֹ, וְזֶהוּ יוֹם רִאשׁוֹן מֵאוֹתָם עֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

27. סִדּוּרָא תִּנְיָינָא: אִתְנְגִיד מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, פְּרִישׁוּ דְּמַיָּא, בִּנְגִידוּ דְּאֶשָּׁא תַּקִּיפָא, וְאִתְנְטִיל מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וְעָאל בְּהַאי אַפִּרְיוֹן, וְעָבִיד בֵּיהּ שִׁמּוּשָׁא, וְאַפְרִישׁ בֵּין מַיִין דְּבִסְטַר יְמִינָא, וּבֵין אִינּוּן מַיִין (דבסטר שמאלא.) לְבָתַר אַפִּיק הַהוּא אַפִּרְיוֹן, חַד דְּיוּקְנָא, כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ. וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּכְתִּיב, (בראשית א) בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי כֵן. וְדָא אִיהוּ יוֹמָא תִּנְיָינָא מֵאִינּוּן עֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

27. סִדּוּר שֵׁנִי: שׁוֹפֵעַ מִצַּד שְׂמֹאל, פְּרִישׁוּת הַמַּיִם, בְּשֶׁפַע שֶׁל אֵשׁ תַּקִּיפָה, וְנִטָּל מִצַּד שְׂמֹאל, וְנִכְנָס בָּאַפִּרְיוֹן הַזֶּה וְעוֹשֶׂה בּוֹ שִׁמּוּשׁ, וּמַפְרִיד בֵּין מַיִם שֶׁבְּצַר יָמִין לְבֵין מַיִם (שֶׁבְּצַד שְׂמֹאל). אַחַר כָּךְ מוֹצִיא אוֹתוֹ אַפִּרְיוֹן דְּיוֹקָן אֶחָד כְּמוֹ שֶׁלּוֹ, וְזֶהוּ סוֹד הַכָּתוּב, בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי כֵן. וְזֶהוּ יוֹם שֵׁנִי מֵאוֹתָם עֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

The Apiryon described in this part of the Zohar is the aspect of Malchut and the world. The trees of Lebanon are the aspect of the six days of Creation. Every Day of Creation established a proper order and vessel in the Apiryon.
The first order came from the right of Binah and the concealed light. It formed the vessel of Chessed of the Apiryon in the secret of “Let there be Light”.
Genesis 1:3
“וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, יְהִי אוֹר; וַיְהִי-אוֹר.”
“And God said: ‘Let there be light.’ And there was light.”
The Zohar asks why it says “and there was light” when it could be simple as “and it was so”. The explanation of the Zohar is that the verse reveals that the first light brought out another light that was fit for the first day.
The second-order that came from the left of Binah separated the waters, which is Chessed. It was done by a strong fire that is the aspect of the Left.
That separation of waters created the vessel of Gevurah in the Apiryon. This secret is revealed from the verse of Genesis 1:7
“וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים, אֶת-הָרָקִיעַ, וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ, וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ; וַיְהִי-כֵן.”
“God made the expanse, and separated the waters which were below the expanse from the waters which were above the expanse; and it was so.”
This was the second day of Creation.

28. סִדּוּרָא תְּלִיתָאָה: אִתְנְגִיד מִסִּטְרָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּמִסִּטְרָא דִּימִינָא, (נ"א ומסטרא דשמאלא) חַד יוֹמָא

28. סִדּוּר שְׁלִישִׁי: שׁוֹפֵעַ מִצַּד הָאֶמְצַע, וּמִצַּד יָמִין, (וּמִצַּד שְׂמֹאל) יוֹם אֶחָד שְׁלִישִׁי שֶׁעוֹשֶׂה

תְּלִיתָאָה, דְּעָבִיד שְׁלָמָא בְּעָלְמָא. וּמִתַּמָּן אִתְמְשִׁיכוּ אֵיבִין לְכֹלָּא, וְדָא עָבִיד שִׁמּוּשָׁא בְּהַאי אַפִּרְיוֹן, וְאַפִּיק זִינָא לְזִינֵיהּ. זִינָא לְעוֹבָדִין סַגִּיאִין, זִינָא דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ, וְכָל דִּשְׁאִין וַעֲשָׂבִין וְאִילָנִין בְּכַמָּה חֵילִין. וְאִשְׁתְּאַר דְּיוּקְנֵיהּ תַּמָּן, וְאַפִּיק זִינָא הַהוּא אַפִּרְיוֹן, כְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ, וְדָא אִיהוּ יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאִתְכְּלִיל מִב' סִטְרִין, מֵאִינּוּן עֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

שָׁלוֹם בָּעוֹלָם. וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִים פֵּרוֹת לַכֹּל, וְזֶה עוֹשֶׂה שִׁמּוּשׁ בָּאַפִּרְיוֹן הַזֶּה, וּמוֹצִיא מִין לְמִינוֹ. מִין לְמַעֲשִׂים רַבִּים, מִין שֶׁנִּרְאֶה לוֹ, וְכָל הַדְּשָׁאִים וְהָעֲשָׂבִים וְהָאִילָנוֹת בְּכַמָּה חֲיָלוֹת. וְנִשְׁאָר דְּיוֹקְנוֹ שָׁם, וְאוֹתוֹ אַפִּרְיוֹן מוֹצִיא מִין כְּאוֹתוֹ גֶּוֶן מַמָּשׁ, וְזֶהוּ יוֹם שְׁלִישִׁי שֶׁנִּכְלָל מִשְּׁנֵי צְדָדִים מֵאוֹתָם עֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

29. סִדּוּרָא רְבִיעָאָה: אִתְנְגִּיד וְאִתְנְהִיר נְהִירוּ דְּשִׁמְשָׁא, לְאַנְהָרָא לְהַאי אַפִּרְיוֹן, גּוֹ חָשׁוּךְ דִּילֵיהּ, וְעָאל בֵּיהּ לְאַנְהָרָא, וְלָא עָבִיד בֵּיהּ שִׁמּוּשָׁא. עַד יוֹמָא חֲמִשָׁאָה, דְּאַפִּיק הַאי אַפִּרְיוֹן הַהוּא שִׁמּוּשָׁא דִּנְהִירוּ, דְּעָאל בֵּיהּ בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, וְאַפִּיק הַהוּא אַפִּרְיוֹן בְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ דְּהַהוּא נְהִירוּ, וְדָא אִיהוּ יוֹמָא רְבִיעָאָה חַד מֵאִינּוּן עֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

29. סִדּוּר רְבִיעִי: שׁוֹפֵעַ וּמֵאִיר אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ לְהָאִיר לָאַפִּרְיוֹן הַזֶּה תּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ שֶׁלּוֹ, וְנִכְנָס בּוֹ לְהָאִיר, וְלֹא עוֹשֶׂה בּוֹ שִׁמּוּשׁ. עַד יוֹם חֲמִישִׁי שֶׁמּוֹצִיא אוֹתוֹ אַפִּרְיוֹן שִׁמּוּשׁ שֶׁל אוֹר שֶׁנִּכְנַס בּוֹ בְּיוֹם רְבִיעִי, וּמוֹצִיא אוֹתוֹ אַפִּרְיוֹן בְּאוֹתוֹ גֶּוֶן מַמָּשׁ שֶׁל אוֹתוֹ אוֹר, וְזֶהוּ יוֹם רְבִיעִי אֶחָד מֵאוֹתָם עֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

The third order is drawn from the middle and from the right. Its the third day, which is Tiferet of Zeir Anpin. It's also the central column that brings balance and peace between the Right and Left columns. This order of creation formed the vessel of Tiferet in the Apiryon.

When the Right and Left are in unity they bring balance and can produce 'fruits'.

On the third day we read: Genesis 1:12,

"וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע, לְמִינֵהוּ, וְעֵץ עֹשֶׂה-פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ-בוֹ, לְמִינֵהוּ; וַיַּרְא אֱלֹהִים, כִּי-טוֹב."

"The earth brought forth vegetation, plants yielding seed according to their own kinds, and trees bearing fruit in which is their seed, each according to its kind. And God saw that it was good."

This Zohar teaching is very important and applicable in our lives. There is always right and left, light and vessel in everything we do. When we unite and balance the two we are able to produce and manifest what we desire.

Receiving without giving or giving without receiving create imbalance that can not produce fruit or at best can create corrupted fruits.

Man and woman should always find time to be together in unity. That action will create balance and bring success in their lives.

The fourth order brought the light of the sun to the darkness of the Apiryon. This light was not used until the fifth day. It created and formed the vessel of Netzach in the Apiryon. And that is another one of the trees of Lebanon.

30. סִדּוּרָא חֲמִישָׁאָה: אִתְנְגִּיד חַד מְשִׁיכוּ, דִּרְחִישׁוּ (דף קכ"ח ע"א) דְּמַיָּא, וְעָבִיד שִׁמּוּשָׁא לְאַפָּקָא הַהוּא נְהִירוּ, דְּסִדּוּרָא דְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, וְעָבִיד בְּהַאי אַפִּרְיוֹן שִׁמּוּשָׁא, וְאַפִּיק זִינִין לְזִינֵיהּ, אִינּוּן דְּאִתְחֲזֵי כְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ, וְהַאי יוֹמָא שַׁמֵּשׁ הַהוּא שִׁמּוּשָׁא, יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר יוֹמִין. וְכֹלָּא תַּלְיָא עַד יוֹמָא שְׁתִיתָאָה, דְּאַפִּיק אַפִּרְיוֹן

30. סִדּוּר חֲמִישִׁי: שׁוֹפַעַת מְשִׁיכָה אַחַת שֶׁל רַחַשׁ הַמַּיִם, וְעוֹשֶׂה שִׁמּוּשׁ לְהוֹצִיא אוֹתוֹ אוֹר שֶׁל סִדּוּר יוֹם רְבִיעִי, וְעוֹשֶׂה בָּאַפִּרְיוֹן הַזֶּה שִׁמּוּשׁ, וּמוֹצִיא מִינִים לְמִינוֹ, אוֹתָם הַנִּרְאִים בְּאוֹתוֹ גֶּוֶן מַמָּשׁ. וְיוֹם זֶה שִׁמֵּשׁ אוֹתוֹ שִׁמּוּשׁ יוֹתֵר מִכָּל שְׁאָר הַיָּמִים, וְהַכֹּל תָּלוּי עַד יוֹם הַשִּׁשִּׁי, שֶׁהוֹצִיא הָאַפִּרְיוֹן כָּל מַה שֶּׁהָיָה גָּנוּז

כָּל מַה דְּהֲוָה גָּנִיז בֵּיהּ, דִּכְתִּיב, (בראשית א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ וְגוֹ'. וְדָא אִיהוּ יוֹמָא חֲמִישָׁאָה, חַד מֵאִינּוּן עֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

בּוֹ, שֶׁכָּתוּב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ וְגוֹ'. וְזֶהוּ הַיּוֹם הַחֲמִישִׁי, אֶחָד מֵאוֹתָם עֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

31. סִדּוּרָא שְׁתִיתָאָה: דָּא אִיהוּ יוֹמָא, דְּאַתְקִין כָּל הַאי אַפִּרְיוֹן, וְלֵית לֵיהּ תִּקּוּנָא, וְלֵית לֵיהּ תַּקְפָּא, בַּר מֵהַאי יוֹמָא, כַּד אָתָא הַאי יוֹמָא, אִתְתַּקַּן הַאי אַפִּרְיוֹן, בְּכַמָּה רוּחִין, בְּכַמָּה נִשְׁמָתִין, בְּכַמָּה עוּלֵימָתָן שַׁפִּירָן בְּחֵיזוּ. אִינּוּן דְּאִתְחֲזוּן לְמֵיתַב בְּהֵיכְלָא דְּמַלְכָּא. אוּף אִיהוּ אִתְתַּקַּן בְּשַׁפִּירוּ כָּל שְׁאָר יוֹמִין דַּהֲווּ בְּקַדְמֵיתָא, וְאַתְקִין לוֹן בְּתִיאוּבְתָּא חֲדָא, בִּרְעוּתָא בְּחֶדְוָה, תִּקּוּנָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא.

31. סִדּוּר שִׁשִּׁי – זֶהוּ יוֹם שֶׁהִתְקִין אֶת כָּל הָאַפִּרְיוֹן הַזֶּה, וְאֵין לוֹ תִּקּוּן וְאֵין לוֹ תֹּקֶף פְּרָט לַיּוֹם הַזֶּה. כְּשֶׁבָּא הַיּוֹם הַזֶּה, נִתְקַן הָאַפִּרְיוֹן הַזֶּה בְּכַמָּה רוּחוֹת, בְּכַמָּה נְשָׁמוֹת, בְּכַמָּה עוֹלָמוֹת יְפוֹת מַרְאֶה. אוֹתָן שֶׁנִּרְאוֹת לָשֶׁבֶת בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ. אַף הוּא נִתְקַן בְּיֹפִי כָּל שְׁאָר הַיָּמִים שֶׁהָיוּ בַּתְּחִלָּה, וּמַתְקִין אוֹתָם בִּתְשׁוּקָה אַחַת, בְּרָצוֹן, בְּשִׂמְחָה, תִּקּוּן עֶלְיוֹן וְתַחְתּוֹן.

Genesis 1:21
"וַיִּבְרָא אֱלֹהִים, אֶת-הַתַּנִּינִם הַגְּדֹלִים; וְאֵת כָּל-נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׂת אֲשֶׁר שָׁרְצוּ הַמַּיִם לְמִינֵהֶם, וְאֵת כָּל-עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ, וַיַּרְא אֱלֹהִים, כִּי-טוֹב"
"God created the great sea monsters and every living creature that moves, with which the waters swarmed after their kind, and every winged bird after its kind; and God saw that it was good."
The fifth order pulled one sprinkle of water and used the light from the fourth day to bring about living creatures.
This process established the level of Hod in the Apiryon.
Genesis 1:31
"וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה, וְהִנֵּה-טוֹב מְאֹד; וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר, יוֹם הַשִּׁשִּׁי"
"God saw all that He had made, and behold, it was very good. And there was evening and there was morning, the sixth day."
The sixth order brought completion to the Apiryon. Even though the previous orders founded the vessel of the Apiryon with the five levels of Chessed, Gevurah, Tiferet, Netzach, and Hod, it couldn't be completed without the sixth. It's the day and level of Yessod of Zeir Anpin. This level includes all the levels of the Apiryon. With everything in place, the Apiryon could now have souls and everything that is needed to bring fulfillment to the level of Malchut.

32. כְּדֵין אִתְקַדַּשׁ הַאי אַפִּרְיוֹן, בְּקִדּוּשִׁין עִלָּאִין וְאִתְעַטַּר בְּעִטְרוֹי, עַד דְּסָלִיק בִּסְלִיקוּ דְּעִטְרָא דְּנַיְיחָא, וְאִקְרֵי שְׁמָא עִלָּאָה, שְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהִי שַׁבָּת. נַיְיחָא דְּכֹלָּא, תִּיאוּבְתָּא דְּכֹלָּא, דְּבֵקוּתָא דְּכֹלָּא, דְּעֵילָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא. וּכְדֵין כְּתִיב, (שיר השירים ג) אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

32. וְאָז מִתְקַדֵּשׁ הָאַפִּרְיוֹן בִּקְדֻשּׁוֹת עֶלְיוֹנוֹת וּמִתְעַטֵּר בְּעַטְרוֹתָיו, עַד שֶׁעוֹלֶה בַּעֲלִיָּה שֶׁל עֲטָרָה שֶׁל מְנוּחָה, וְנִקְרָא שֵׁם עֶלְיוֹן, שֵׁם קָדוֹשׁ, שֶׁהוּא שַׁבָּת. מְנוּחַת הַכֹּל, תְּשׁוּקַת הַכֹּל, דְּבֵקוּת הַכֹּל, שֶׁלְּמַעְלָה וּלְמַטָּה כְּאֶחָד. וְאָז כָּתוּב, (שיר השירים ג) אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן.

33. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מַאן דְּזָכֵי בְּהַהוּא אַפִּרְיוֹן, זָכֵי בְּכֹלָּא, זָכֵי לְמֵיתַב בְּנַיְיחָא דְּצִלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (שיר השירים ב) בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי. וְהַשְׁתָּא דְּיָתְבִינָן בְּצִלָּא דְּנַיְיחָא דָּא, אִית לָן

33. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מִי שֶׁזּוֹכֶה לְאוֹתוֹ אַפִּרְיוֹן, זוֹכֶה בַּכֹּל, זוֹכֶה לָשֶׁבֶת בִּמְנוּחָה בַּצֵּל שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ד) בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי. וְכָעֵת

לְאִסְתַּכְּלָא דְּלָא יַתְבִינָן אֶלָּא בְּצִלָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, גּוֹ הַהוּא אַפִּרְיוֹן. וְאִית לָן לְאַעֲטָרָא הַאי אֲתָר, בְּעִטְרִין עִלָּאִין, עַד דְּיִתְעָרוּן אִילָנֵי דְּהַהוּא אַפִּרְיוֹן, לְמֵיתֵי עֲלָן בְּצִלָּא אַחֲרָא.

שֶׁיָּשַׁבְנוּ בַּצֵּל שֶׁל הַמְּנוּחָה הַזּוֹ, יֵשׁ לָנוּ לְהִסְתַּכֵּל שֶׁלֹּא יָשַׁבְנוּ אֶלָּא בְּצֵל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ אוֹתוֹ הָאַפִּרְיוֹן, וְיֵשׁ לָנוּ לְעַטֵּר אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה בַּעֲטָרוֹת עֶלְיוֹנוֹת עַד שֶׁיִּתְעוֹרְרוּ הָאִילָנוֹת שֶׁל אוֹתוֹ הָאַפִּרְיוֹן לָבֹא עָלֵינוּ בְּצֵל אַחֵר.

34. פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרֵישָׁא וְאָמַר, וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. וְיִקְחוּ לִי, הַאי מַאן דְּבָעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּמִצְוָה, וּלְאִשְׁתַּדְּלָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִצְטְרִיךְ דְּלָא יִשְׁתַּדַּל בֵּיהּ בְּרֵיקָנַיָּיא וּבְמַגָּנָא, אֶלָּא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְאִשְׁתַּדְּלָא בֵּיהּ כַּדְקָא יֵאוֹת כְּפוּם חֵילֵיהּ. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלָּה דָא בְּכַמָּה אַתְרֵי, יֵאוֹת לְמֵיסַב בַּר נָשׁ הַהוּא אִשְׁתַּדְּלוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (דברים טז) אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ וְגוֹ'.

34. פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן בָּרֹאשׁ וְאָמַר, וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. וְיִקְחוּ לִי, מִי שֶׁרוֹצֶה לְהִשְׁתַּדֵּל בְּמִצְוָה וּלְהִשְׁתַּדֵּל בַּקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, צָרִיךְ שֶׁלֹּא יִשְׁתַּדֵּל בּוֹ בְּרֵיקָנוּת וּבְחִנָּם, אֶלָּא צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל בּוֹ כָּרָאוּי כְּפִי כֹחוֹ. וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ דָּבָר זֶה בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, יָאֶה לָאָדָם לָשֵׂאת אוֹתָהּ הִשְׁתַּדְּלוּת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים טז) אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ וְגוֹ'.

When the Apiryon is completed with the sixth level, it receives holiness and ascends to the upper levels for a state of rest that is a holy name that is called שבת Shabbat. Shabbat means rest from work and in this state the Apiryon has affinity with the holy level of Binah and can fill itself with the desired light of fulfillment.
Song of Songs 3:9
"אַפִּרְיוֹן, עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה–מֵעֲצֵי, הַלְּבָנוֹן"
"King Solomon made himself a palanquin of the trees of Lebanon "
The trees of Lebanon are the lights that came from the Endless to build the six sefirot of Zeir Anpin, which are vessels of light. Each level is different and altogether with Yessod that holds them all together they become one vessel that can connect and draw the light from Binah.
Song of Songs 2:3
"בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי, וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי"
"I sat in his shadow, and his fruit was sweet to my taste"
Rabbi Shimon explains that those who merit to connect to the Apiryon, which is all the levels of Zeir Anpin, are winners because they can rest in the shadow of the Holy One Blessed be He inside the Apiryon. When we prepare and decorate the place of rest for its level of holiness we merit to have the trees of the Apiryon bestowing greater light on us. This is the aspect of preparing our vessels during the week to receive the Light of Shabbat.
-=-==
Exodus 25:2
"דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְיִקְחוּ-לִי תְּרוּמָה: מֵאֵת כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ, תִּקְחוּ אֶת-תְּרוּמָתִי"
"Speak to the people of Israel, that they take for me a contribution. From every man whose heart moves him you shall receive the contribution for me."
Rabbi Shimon quotes this verse that opens the portion of Terumah and explains that if we wish to make spiritual connection to the Holy One Blessed be He, we should make efforts to receive it. We should not accept anything back if we came to the light with empty hands.

The verse above teaches us that God didn’t force everyone to make donation. He instructed Moses to ask and accept contributions only from those with the open heart to give. The ‘open heart’ is a state of consciousness and the contribution is the effort that creates the vessel. With this combination, the Light can flow into the vessel. The term of ‘Bread of Shame’ is a fundamental element in the study of Kabbalah. Its meaning is that we must earn everything we have or wish to have in this world. If we benefit from something without earning it then it adds to our ‘bread of shame’ and we’ll have to correct it sooner or later.
We should open our hearts give back to those who help, teach and support our connection to the Light.

35. וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב (ישעיה נה) לְכוּ שִׁבְרוּ וֶאֱכֹלוּ וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלֹא כֶסֶף וּבְלֹא מְחִיר יַיִן וְחָלָב, דְּהָא אִיהוּ בְּמַגָּנָא, (ואשתדלותה בלא כסף) וְאִיהוּ אִשְׁתַּדְּלוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶלָּא אִשְׁתַּדְּלוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא, כָּל מַאן דְּבָעֵי זָכֵי בָּהּ. אִשְׁתַּדְּלוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִנְדַּע לֵיהּ, כָּל מַאן דְּבָעֵי זָכֵי בֵּיהּ, בְּלָא אַגְרָא כְּלָל. אֲבָל אִשְׁתַּדְּלוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּקַיְּימָא בְּעוֹבָדָא, אָסִיר לְנַטְלָא לֵיהּ לְמַגָּנָא וּבְרֵיקָנַיָּיא, בְּגִין דְּלָא זָכֵי בְּהַהוּא עוֹבָדָא כְּלַל, לְאַמְשָׁכָא עָלֵיהּ רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, אֶלָּא בַּאֲגַר שְׁלִים.

35. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי כָּתוּב (ישעיה נה) לְכוּ שִׁבְרוּ וֶאֱכֹלוּ וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלוֹא כֶסֶף וּבְלוֹא מְחִיר יַיִן וְחָלָב, שֶׁהֲרֵי הוּא בְּחִנָּם, (וְהִשְׁתַּדְּלוּת בְּלֹא כֶסֶף) וְזוֹ הִשְׁתַּדְּלוּת לַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא? אֶלָּא הִשְׁתַּדְּלוּת שֶׁל הַתּוֹרָה – כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לִזְכּוֹת בָּהּ. הִשְׁתַּדְּלוּת כְּדֵי לָדַעַת אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה, זוֹכֶה בּוֹ בְּלִי שָׂכָר כְּלָל. אֲבָל הִשְׁתַּדְּלוּת בַּקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁעוֹמֶדֶת בְּמַעֲשֶׂה, אָסוּר לָקַחַת אוֹתָהּ לְחִנָּם וּבְרֵיקָנוּת, כִּי אֵינֶנּוּ זוֹכֶה כָּךְ בְּאוֹתוֹ מַעֲשֶׂה כְּלָל לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, אֶלָּא רַק בְּשָׂכָר שָׁלֵם.

36. בְּסִפְרָא דְּחַרְשֵׁי, דְּאוֹלִיף אַשְׁמְדָאי לִשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, כָּל מַאן דְּבָעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא לְאַעְבְּרָא מִנֵּיהּ רוּחַ מִסְאֲבָא, וּלְאַכְפְּיָיא רוּחָא אַחֲרָא. הַהוּא עוֹבְדָא דְּבָעֵי לְאִשְׁתַּדְּלָא בֵּיהּ, בָּעֵי לְמִקְנֵי לֵיהּ בַּאֲגַר שְׁלִים, בְּכָל מַה דְּיִבְעוּן מִנֵּיהּ, בֵּין זְעִיר בֵּין רַב, בְּגִין דְּרוּחַ מִסְאֲבָא, אִיהוּ אִזְדַּמַּן תָּדִיר בְּמַגָּנָא וּבְרֵיקָנַיָּא, וְאִזְדַּבַּן בְּלָא אַגְרָא, וְאָנִיס לִבְנֵי נָשָׁא לְמִשְׁרֵי עֲלַיְיהוּ, וּמְפַתֵּי לוֹן לְדַיְירָא עִמְּהוֹן, בְּכַמָּה פִּתּוּיִין, בְּכַמָּה אָרְחִין, סָטֵי לוֹן לְשַׁוָּאָה דִּיּוּרֵיהּ עִמְּהוֹן.

36. בְּסֵפֶר הַכְּשָׁפִים שֶׁלִּמֵּד אַשְׁמְדַאי לִשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ – כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְהִשְׁתַּדֵּל לְהַעֲבִיר מִמֶּנּוּ רוּחַ טֻמְאָה וְלִכְפּוֹת רוּחַ אַחֶרֶת, אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה שֶׁרוֹצֶה לְהִשְׁתַּדֵּל בּוֹ, צָרִיךְ לִקְנוֹת אוֹתוֹ בְּשָׂכָר מֻשְׁלָם בְּכָל מַה שֶּׁיִּרְצוּ מִמֶּנּוּ, בֵּין קָטָן בֵּין גָּדוֹל, מִשּׁוּם שֶׁרוּחַ הַטֻּמְאָה מִזְדַּמֶּנֶת תָּמִיד בְּחִנָּם וּבְרֵיקָנוּת, וְנִמְכֶּרֶת בְּלִי שָׂכָר, וְאוֹנֶסֶת בְּנֵי אָדָם לִשְׁרוֹת עֲלֵיהֶם, וּמְפַתָּה אוֹתָם לָדוּר עִמָּם. בְּכַמָּה פִּתּוּיִים, בְּכַמָּה דְרָכִים, מַסְטָה אוֹתָם לָשִׂים דִּיּוּרָהּ עִמָּם.

Isaiah 55:1
”הוֹי כָּל-צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם, וַאֲשֶׁר אֵין-לוֹ כָּסֶף; לְכוּ שִׁבְרוּ, וֶאֱכֹלוּ, וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלוֹא-כֶסֶף וּבְלוֹא מְחִיר, יַיִן וְחָלָב“
“Come, everyone who thirsts, come to the waters; and he who has no money, come, buy and eat! Come, buy wine and milk without money and without price.”
We learned previously that receiving good in life without earning adds to our ‘Bread of Shame’, and everyone should give from his heart as the Torah tells us in order to connect to the Holy and receive Light.
The Zohar brings the true meaning of this verse even though from its literal understanding one could conclude that it’s okay to ‘eat’ without paying. Rabbi Shimon explains that wine and milk is the aspect of Torah knowledge. Both wine and milk are

products of extraction from another source. The knowledge of Torah is available on mental level for those who make personal efforts to study and extract it.
The Zohar says that it is forbidden to draw Light into actions in this world without earning it because the holiness can not be part of the action without paying full price.
King Solomon learned from the king of the demons that the negative forces come with everything that is received for free and with no earning process. Those who don't pay full price for whatever they want in their lives create opening for negativity to enter and dwell with them.
People can achieve enlightenment from the study of Torah and Zohar just by putting efforts in the study. When it comes to having blessed outcome from their work people must pay full price.
The basic payment of full price to have blessings into our lives is done by giving full tithe back to the Light. To remove impurities from our actions we should give with full heart as the first verse of the portion of Teruma tells us.
We must share our tithe with all the sources that bring Light into our lives. If we learn and benefit from a specific source then we need to share our tithe with it so the Light we received from that source could manifest in our lives.
The Daily Zohar and some other studies online are free for all to extract the 'wine' and 'milk' without paying anything. The knowledge can help people to expand their vessels.
Whatever you share from your tithe to free sources online naturally comes from your heart because no one forces you for pay an entrance fee or tuition fees. Giving from the heart is an elevated state that draws greater blessings into your life and work.
Give the DZ from your heart.

37. וְרוּחַ קוּדְשָׁא לָאו הָכִי, אֶלָּא בַּאֲגַר שְׁלִים, וּבְאִשְׁתַּדְּלוּתָא רַב סַגֵּי, וּבְאִתְדַּכְּאוּתָא דְּגַרְמֵיהּ וּבְאִתְדַּכְּאוּתָא דְּמִשְׁכְּנֵיהּ, וּבִרְעוּתָא דְּלִבֵּיהּ וְנַפְשֵׁיהּ. וְלָוַאי דְּיָכִיל לְמִרְוַוח לֵיהּ, דְּיִשַׁוֵּי מָדוֹרֵיהּ עִמֵּיהּ. וְעִם כָּל דָּא דְּיְהַךְ בְּאֹרַח מֵישָׁר, דְּלָא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, וְאִי לָאו, מִיָּד אִסְתַּלָּק מִנֵּיהּ, וְאִתְרְחַק מִנֵּיהּ. וְלָא יָכִיל לְמִרְוַוח לֵיהּ כִּדְבְקַדְמֵיתָא.

37. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֵינָהּ כָּךְ, אֶלָּא בְּשָׂכָר שָׁלֵם, וּבְהִשְׁתַּדְּלוּת רַבָּה וּגְדוֹלָה, וּבְטָהוּר עַצְמוֹ וּבְטָהוּר מִשְׁכָּנוֹ, וּבִרְצוֹן לִבּוֹ וְנַפְשׁוֹ. וְהַלְוַאי שֶׁיָּכוֹל לְהַרְוִיחַ אוֹתוֹ שֶׁיָּשִׂים מְדוֹרוֹ עִמּוֹ, וְעִם כָּל זֶה שֶׁיֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ יָשָׁר, שֶׁלֹּא יִסְטֶה יָמִינָה וּשְׂמֹאלָה, וְאִם לֹא – מִיָּד מִסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ וּמִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ, וְלֹא יוּכַל לְהַרְוִיחַ אוֹתוֹ כְּבַתְּחִלָּה.

38. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ, מֵהַהוּא דְּאִקְרֵי אִישׁ, דְּאִתְגַּבַּר עַל יִצְרֵיהּ. וְכָל מַאן דְּאִתְגַּבַּר עַל יִצְרֵיהּ, אִקְרֵי אִישׁ. אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ, מַאי אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ. אֶלָּא. (דף קכ"ח ע"ב) דְּיִתְרְעֵי בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (תהלים כז) לְךָ אָמַר לִבִּי. (תהלים עג) צוּר לְבָבִי. (משלי טו) וְטוֹב לֵב. (רות ג) וַיִּיטַב לִבּוֹ. כֻּלְּהוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאָמַר. אוּף הָכָא אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ. מִנֵּיהּ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי, דְּהָא תַּמָּן אִשְׁתְּכַח וְלָאו בַּאֲתַר אַחֲרָא.

38. וְעַל זֶה כָּתוּב וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ, מֵאוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא אִישׁ, שֶׁמִּתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ. וְכָל מִי שֶׁמִּתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ נִקְרָא אִישׁ. אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ, מַה זֶּה אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ? אֶלָּא שֶׁיִּתְרַצֶּה בּוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים נז) לְךָ אָמַר לִבִּי. צוּר לְבָבִי. וְטוֹב לֵב. וַיִּיטַב לִבּוֹ. אֶת כֻּלָּם אָמַר בַּקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא. אַף כָּאן – אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ, מִמֶּנּוּ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי, שֶׁהֲרֵי שָׁם נִמְצָא וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר.

The Holy Spirit can be achieved with full pay, great efforts, purity of the vessel, and great desire in the heart.

If one achieves or is beginning to achieve the Holy Spirit he must conduct all his actions with purity and follow the ways of the Torah. The Holy Spirit will leave the person immediately when he doesn't keep his purity of vessel and actions.

Many students of Kabbalah wish to have the spiritual level and abilities of the great Kabbalists. It is possible but the price is very high as well as the efforts needed to maintain such a spiritual level.

Exodus 25:2

"דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְיִקְחוּ-לִי תְּרוּמָה: מֵאֵת כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ, תִּקְחוּ אֶת-תְּרוּמָתִי"

"Speak to the people of Israel, that they take for me a contribution. From every man (אִישׁ) whose heart moves him you shall receive the contribution for me."

The Zohar tells us that the contributions for the building of the Holy Tabernacle were taken from people at the level of אִישׁ, pronounced 'Ish'. There are five-word synonyms to 'Man'. Kabbalah teaches us that each of them represents a state of purity of the vessel. (See Zohar Tazria #106).

The English translation for all equal to all Hebrew words, 'man'.

Lower levels – אנוש – 'Enosh'

Second level – גבר – 'Gever'

Third level – איש – 'Ish'

The highest level – אדם – 'Adam'

A person should remove the desire for the self when giving to the Light in order to have a better affinity with the Light that comes back into his life. The level of איש, 'Ish' is of a person who controls his desires and looks for the Light. 'Adam' אדם is the highest state that represents a pure vessel with only desires for the Light.

Giving with purity brings pure Light that can manifest in life what we need most and not as we desire. One may give money and expect more money but maybe it is better for him to get better health or strengthen the relationship in the family, or anything else that we can not see with our limited mind and senses. We have to give and trust the Light for what is better for us.

To make it easy to give without personal desires I suggest breaking the full tithe into smaller amounts and give frequently. Once or more times a week. Giving on Fridays, which is the aspect of Yessod, helps with preparing the vessel to receive the Light of Shabbat that comes from Binah. The habit of frequent giving 'trains' the heart to give without personal agenda, elevating the action to a higher level and allow greater and purer Light to manifest in our lives.

39. וּמְנָא יַדְעֵינָן דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ, וְשַׁוֵּי מָדוֹרֵיהּ בֵּיהּ. כַּד חֲמֵינָן דִּרְעוּתָא דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, (בחדוה ברעותא דלבא) לְמִרְדַּף וּלְאִשְׁתַּדְלָא אֲבַתְרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלִבֵּיהּ וּבְנַפְשֵׁיהּ וּבִרְעוּתֵיהּ, וַדַּאי תַּמָּן יַדְעֵינָן דְּשַׁרְיָא בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא. כְּדֵין בָּעֵינָן לְמִקְנֵי הַהוּא בַּר נָשׁ, בְּכֶסֶף שְׁלִים, (ולאשתדלא אבתריה) לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ וּלְמֵילַף מִנֵּיהּ. וְעַל דָּא קַדְמָאֵי הֲווּ אַמְרֵי, וּקְנֵה לְךָ חָבֵר, בְּאַגַּר שְׁלִים בָּעֵי לְמִקְנֵי לֵיהּ, בְּגִין לְמִזְכֵּי בִּשְׁכִינְתָּא. עַד הָכָא בָּעֵי לְמִרְדַּף בָּתַר זַכָּאָה וּלְמִקְנֵי לֵיהּ.

39. וּמִנַּיִן יוֹדְעִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִתְרַצֶּה בּוֹ וְשָׂם בּוֹ אֶת מְדוֹרוֹ? כְּשֶׁרוֹאִים שֶׁרְצוֹן אוֹתוֹ הָאִישׁ (בְּשִׂמְחָה וּבִרְצוֹן הַלֵּב) לִרְדֹּף וּלְהִשְׁתַּדֵּל אַחַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּלִבּוֹ וְנַפְשׁוֹ וּרְצוֹנוֹ, וַדַּאי אָז שָׁם יוֹדְעִים שֶׁהַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה בּוֹ, וְאָז צְרִיכִים לִקְנוֹת אֶת אוֹתוֹ הָאִישׁ בְּכֶסֶף שָׁלֵם, (וּלְהִשְׁתַּדֵּל אַחֲרָיו) לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ וְלִלְמֹד מִמֶּנּוּ. וְעַל זֶה הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ אוֹמְרִים, וּקְנֵה לְךָ חָבֵר – בְּשָׂכָר שָׁלֵם יֵשׁ לִקְנוֹת אוֹתוֹ, כְּדֵי לִזְכּוֹת בַּשְּׁכִינָה. עַד כָּאן צָרִיךְ לִרְדֹּף אַחַר הַצַּדִּיק וְלִקְנוֹת אוֹתוֹ.

.40 אוּף הָכִי, הַהוּא זַכָּאָה בָּעֵי לְמִרְדַּף בָּתַר חַיָּיבָא, וּלְמִקְנֵי לֵיהּ בַּאֲגַר שְׁלִים, בְּגִין דְּיֶעְבַּר מִנֵּיהּ הַהוּא זוּהֲמָא, וְיִתְכַּפְיָא סִטְרָא אַחֲרָא, וְיַעֲבִיד לְנַפְשֵׁיהּ, בְּגִין דְּיִתְחַשַּׁב עָלֵיהּ, כְּאִילּוּ הוּא בָּרָא לֵיהּ. וְדָא אִיהוּ שְׁבָחָא דְּיִסְתַּלַּק בֵּיהּ יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יַתִּיר מִשְּׁבָחָא אַחֲרָא, וְאִסְתַּלְּקוּתָא דָּא יַתִּיר מִכֹּלָּא. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ גָּרִים לְאַכְפְּיָא סִטְרָא אַחֲרָא, וּלְאִסְתַּלְּקָא יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּאַהֲרֹן, (מלאכי ב) וְרַבִּים הֵשִׁיב מֵעָוֹן. וּכְתִיב (מלאכי ב) בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ.

.40 אַף כָּךְ אוֹתוֹ הַצַּדִּיק צָרִיךְ לִרְדֹּף אַחַר הָרָשָׁע וְלִקְנוֹתוֹ בְּשָׂכָר שָׁלֵם, כְּדֵי שֶׁיַּעֲבִיר מִמֶּנּוּ אוֹתָהּ זֻהֲמָה וְיִכְפֶּה אֶת הַצַּד הָאַחֵר וְיַעֲשֶׂה לְנַפְשׁוֹ, כְּדֵי שֶׁיֵּחָשֵׁב עָלָיו כְּאִלּוּ הוּא בָּרָא אוֹתוֹ. וְזֶהוּ הַשֶּׁבַח שֶׁיִּתְעַלֶּה בּוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִכָּל שֶׁבַח אַחֵר, וַעֲלִיָּה זוֹ יוֹתֵר מֵהַכֹּל. מָה הַטַּעַם? כִּי הוּא גָּרַם לִכְפּוֹת אֶת הַצַּד הָאַחֵר וּלְהַעֲלוֹת כְּבוֹד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה כָּתוּב בְּאַהֲרֹן, (מלאכי ב) וְרַבִּים הֵשִׁיב מֵעָוֹן. וְכָתוּב (שם) בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ.

Exodus 25:2

"דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְיִקְחוּ-לִי תְּרוּמָה: מֵאֵת כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ, תִּקְחוּ אֶת-תְּרוּמָתִי"

"Speak to the people of Israel, that they take for me a contribution. From every man (אִישׁ) whose heart moves him you shall receive the contribution for me."

The Zohar explains that 'Whose heart moves him' from the verse above is the aspect of the Holy One that is in the heart of the person.

When a person desires and seeks the Holy One with all his heart and might the Holy One comes and dwells in his heart with the Shechina, making him a Tzadik. The Zohar recommends to pursue this Tzadik and connect to him with full pay, come closer to him, and study from him because the Shechinah is with him.

The duty of a Tzadik is to look for the wicked people and 'buy' them in full price, meaning putting all the efforts in transforming them into good. When the impurities are removed, and the control of the other side no longer affects that wicked person, it is considered as if the Tzadik created him. That elevates the presence of the Light in the life of the Tzadik.

We should also look for those who are spiritually weak and make efforts to guide them into the Light. A salesperson approach is wrong in most situation and we should avoid that. We want to provide information and guidance when they ask for it. We help them raise awareness by asking questions. That would help them create vessels with desire for answers.

The Zohar tells us that those who help a person break the control of the other side and become good, earn long life, blessings and protection from judgments in this world and the world to come.

Connection to Tzadikim is very important, if you can be close to one in your life then it would benefit you greatly. We can connect to Tzadikim of the past by learning from their writings and life example. We light candles and ask their support on their Hillula day. The DZ Tzadikim projects are in continuous progress. B"H with time and budget we will add more info, stories, pictures, videos, and more. We will add also pages on great Tzadikim that don't have a known Hillula day.

.41 תָּא חֲזֵי, כָּל מַאן דְּאָחִיד בִּידָא דְּחַיָּיבָא, (ותב לגביה) וְאִשְׁתַּדַּל בֵּיהּ, לְמִשְׁבַּק אָרְחָא בִּישָׁא, אִיהוּ אִסְתַּלָּק בִּתְלַת סִלּוּקִין, מַה דְּלָא אִסְתַּלַּק הָכִי בַּר נָשׁ אַחֲרָא. גָּרִים לְאַכְפְּיָיא סִטְרָא אַחֲרָא. וְגָרִים דְּאִסְתַּלַּק

.41 בֹּא וּרְאֵה, כָּל מִי שֶׁאוֹחֵז בְּיַד הָרָשָׁע (וְשָׁב אֵלָיו) וּמִשְׁתַּדֵּל בּוֹ לַעֲזֹב דֶּרֶךְ רָעָה, הוּא עוֹלֶה בְּשָׁלֹשׁ עֲלִיּוֹת מַה שֶּׁלֹּא עוֹלֶה כָּךְ שׁוּם אִישׁ אַחֵר: גּוֹרֵם לִכְפּוֹת אֶת הַצַּד הָאַחֵר; גּוֹרֵם שֶׁמִּתְעַלֶּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקָרֵיהּ. וְגָרִים לְקַיְּימָא כָּל עָלְמָא בְּקִיּוּמֵיהּ לְעֵילָּא וְתַתָּא. וְעַל הַאי בַּר נָשׁ כְּתִיב, בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם. וְזָכֵי לְמֶחֱמֵי בְּנִין לִבְנוֹי, וְזָכֵי בְּהַאי עָלְמָא, וְזָכֵי לְעָלְמָא דְּאָתֵי. כָּל מָארֵי דִּינִין, לָא יַכְלִין לְמֵידָן לֵיהּ, בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. עָאל בִּתְרֵיסַר תַּרְעֵי, וְלֵית מַאן דְּיִמְחֵי בִּידֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קיב) גִּבּוֹר בָּאָרֶץ יִהְיֶה זַרְעוֹ דּוֹר יְשָׁרִים יְבוֹרָךְ. הוֹן וָעֹשֶׁר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת לָעַד. זָרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹר לַיְשָׁרִים וְגוֹ'.

בִּכְבוֹדוֹ; וְגוֹרֵם לְהַעֲמִיד כָּל הָעוֹלָם בְּקִיּוּמוֹ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. וְעַל הָאִישׁ הַזֶּה כָּתוּב, בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם. וְזוֹכֶה לִרְאוֹת בָּנִים לְבָנָיו, וְזוֹכֶה בָּעוֹלָם הַזֶּה וְזוֹכֶה לָעוֹלָם הַבָּא. כָּל בַּעֲלֵי הַדִּינִים לֹא יְכוֹלִים לָדוּן אוֹתוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא. נִכְנָס בִּשְׁנֵים עָשָׂר שְׁעָרִים, וְאֵין מִי שֶׁיִּמְחֶה בְיָדוֹ. וְעַל זֶה כָּתוּב, (תהלים קיב) גִּבּוֹר בָּאָרֶץ יִהְיֶה זַרְעוֹ דּוֹר יְשָׁרִים יְבֹרָךְ. הוֹן וָעֹשֶׁר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד. זָרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹר לַיְשָׁרִים וְגוֹ'.

42. בְּאִדְּרָא עִלָּאָה, קַיְּימִין תְּלַת (סטרי) גַּוְונִין. וְאִינּוּן לָהֲטִין גּוֹ שַׁלְהוֹבָא חֲדָא, וְהַהוּא שַׁלְהוֹבָא נָפְקָא מִסִּטְרָא דְּדָרוֹם דְּאִיהוּ יְמִינָא. וְאִינּוּן גַּוְונִין מִתְפָּרְשָׁן לִתְלַת סִטְרִין. חַד סָלִיק לְעֵילָּא. וְחַד נָחִית לְתַתָּא. וְחַד דְּאִתְחָזֵי, וְגָנִיז בְּשַׁעֲתָא דְּשִׁמְשָׁא נָהִיר.

42. בַּגֹּרֶן – חֶדֶר הָעֶלְיוֹן, עוֹמְדִים שְׁלֹשָׁה (צְדָדֵי) גְּוָנִים, וְהֵם לוֹהֲטִים בְּתוֹךְ שַׁלְהֶבֶת אַחַת, וְאוֹתָהּ הַשַּׁלְהֶבֶת יוֹצֵאת מִצַּד הַדָּרוֹם, שֶׁהוּא יָמִין. וְאוֹתָם גְּוָנִים נִפְרָדִים לִשְׁלֹשָׁה צְדָדִים. אֶחָד עוֹלֶה לְמַעְלָה, וְאֶחָד יוֹרֵד לְמַטָּה, וְאֶחָד שֶׁנִּרְאֶה וְנִגְנָז בְּשָׁעָה שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ מְאִירָה.

The Light from Binah that goes down to the three columns is from the letters YH and the V, Zeir Anpin that connects Binah to the lower levels. The Light is arranged in three dots that is called Cholam, Shuruk, Chirik

The image below would explain the way it moves through the vessel and gives it life.The lesson for us is to know that the Light comes from Binah into the vessel. There is a process of receiving the Light and moving it from one level to the next. Each Sefira is a vessel that receives the Light, gives it a 'shape' and lowers it down all the way to Hod. Hod holds the three dots that are named 'Kubutz' קובוץ, which has the root word and meaning of 'to gather'.

The vessel is closed until Yessod opens the vessel to access everything above it. Yessod uses the Central column to funnel the Light from all the sefirot above to Malchut. Even though Malchut doesn't have a Light of its own, it can adopt to any of the upper Lights. The Hebrew Nikud (vowels) are also called תנועות 'Tenuot', which means 'movements' and that is the connection to the title of this study. The Hebrew letters are empty vessels until we add the sound with the Nikkud that gives it vibration and life. There are many Hebrew words that use the same letters but until we add the nikkud, the meaning could be anything. The Torah scroll doesn't have nikkud and that means there is endless potential Light that it can hold and reveal. The number of possible lights/movements that the Torah can reveal is endless.

43. גַּוְונָא חֲדָא הַהוּא דְּסָלִיק לְעֵילָּא, נָפְקָא, וְהַהוּא גַּוְונָא אִיהוּ גָּוֶון חִוָּור, יַתִּיר מֵחִוָּורוּ אַחֲרָא. וְעָאל בְּהַהוּא שַׁלְהוֹבָא וְאִצְטְבַע זְעֵיר, וְלָא אִצְטְבַע, וְקַיְּימָא הַהוּא גָּוֶון לְעֵילָּא עַל רֵישָׁא דְּהַהוּא אִדְּרָא. וּבְשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל עָאלִין לְבֵי כְּנִשְׁתָּא וּמְצַלִּין צְלוֹתְהוֹן, כַּד מָטָאן

43. גָּוֶן אֶחָד, אוֹתוֹ שֶׁעוֹלֶה לְמַעְלָה, יוֹצֵא, וְאוֹתוֹ גָּוֶן הוּא גָּוֶן לָבָן יוֹתֵר מִלֹּבֶן אַחֵר. וְנִכְנָס בְּאוֹתָהּ שַׁלְהֶבֶת וְנִצְבָּע מְעַט, וְלֹא נִצְבָּע, וְעוֹמֵד אוֹתוֹ גָּוֶן לְמַעְלָה עַל רֹאשׁ אוֹתוֹ הַגֹּרֶן. וּבְשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל נִכְנָסִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּמִתְפַּלְּלִים תְּפִלּוֹתֵיהֶם, כְּשֶׁמַּגִּיעִים לְגָאַל

לְגָאַל יִשְׂרָאֵל, וְסַמְכִין גְּאוּלָה לִתְפִלָּה, כְּדֵין הַאי גּוָון זִוָּור, אִסְתַּלָּק עַל רֵישָׁא דְּאִדְּרָא, וְאִתְעָבִיד לֵיהּ כִּתְרָא (דקיימא).

יִשְׂרָאֵל וְסוֹמְכִים גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה, אָז אוֹתוֹ גָּוֶן לָבָן עוֹלֶה עַל רֹאשׁ הַגֹּרֶן וְנַעֲשֶׂה לוֹ כֶּתֶר (שֶׁל קִיּוּם).

44. וְכָרוֹזָא נָפִיק וְאָמַר, זַכָּאִין אַתּוּן עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּעַבְדֵי טוֹב קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְרָזָא דָא, (ישעיה לח) וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי, (ויחי רנ"ח ע"ב) דְּסָמִיךְ גְּאוּלָה לִתְפִלָּה. בְּגִין דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּמָטוּ לִתְהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן, דְּסָלִיק הַאי גּוָון עַל רֵישָׁא דְּהַהוּא (קכ"ז ע"ב) אִדְּרָא, אִתְעַר הַאי צַדִּיק, לְאִתְחַבְּרָא בַּאֲתָר דְּאִצְטְרִיךְ, בִּרְחִימוּ בַּחֲבִיבוּ בְּחֶדְוָה בִּרְעוּתָא. וְכָל שַׁיְיפִין כֻּלְּהוּ, מִתְחַבְּרָן בְּתִיאוּבְתָּא חֲדָא אִלֵּין בְּאִלֵּין, עִלָּאִין בְּתַתָּאִין, וּבוּצִינִין כֻּלְּהוּ נַהֲרִין וּמִתְלַהֲטִין, וְכֻלְּהוֹן קַיְּימָא בְּחִבּוּרָא חֲדָא בְּהַאי צַדִּיק דְּאִקְרֵי טוֹב, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (ישעיה ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב, וְדָא מְחַבֵּר לְכֻלְּהוּ בְּחִבּוּרָא חֲדָא. כְּדֵין כֹּלָּא בִּלְחִישׁוּ עֵילָּא וְתַתָּא, בִּנְשִׁיקִין דִּרְעוּתָא, וְקַיְּימָא מִלָּה בְּחִבּוּרָא דְּבֵי אִדְּרָא.

44. וְהַכָּרוֹז יוֹצֵא וְאוֹמֵר: אַשְׁרֵיכֶם הָעָם הַקָּדוֹשׁ שֶׁעוֹשִׂים טוֹב לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְסוֹד זֶה – (ישעיה לח) וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי, שֶׁסּוֹמֵךְ גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה. מִשּׁוּם שֶׁבַּשָּׁעָה הַזּוֹ שֶׁמַּגִּיעִים לִתְהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן, שֶׁעוֹלֶה הַגָּוֶן הַזֶּה עַל רֹאשׁ אוֹתוֹ הַגֹּרֶן, מִתְעוֹרֵר הַצַּדִּיק לְהִתְחַבֵּר בַּמָּקוֹם שֶׁצָּרִיךְ בְּאַהֲבָה וַחֲבִיבוּת, בְּחֶדְוָה וּבְרָצוֹן. וְכָל הָאֵיבָרִים כֻּלָּם מִתְחַבְּרִים בִּתְשׁוּקָה אַחַת אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, עֶלְיוֹנִים בְּתַחְתּוֹנִים, וְכָל הַמְּנוֹרוֹת מְאִירוֹת וְלוֹהֲטוֹת, וְכֻלָּם עוֹמְדִים בְּחִבּוּר אֶחָד בַּצַּדִּיק הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא טוֹב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב, וְזֶה מְחַבֵּר אֶת כֻּלָּם בְּחִבּוּר אֶחָד. אָז הַכֹּל בְּלַחַשׁ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה בִּנְשִׁיקוֹת שֶׁל רָצוֹן, וְהַדָּבָר עוֹמֵד בְּחִבּוּר שֶׁל בֵּית הַגֹּרֶן.

When Israelites come to the synagogue and pray they build a vessel to receive the Light. When they arrive at the blessing just before the silent prayer the vessel is in unification with Yessod and the prayer continues in silence because it is on a spiritual level that doesn’t require a voice that vibrates in this world.

We congregate in a synagogue with a minimum of 10 people to have a complete vessel and do prayers. The prayers were designed to prepare our vessels, cleanse and elevate our souls to a high spiritual point where we can draw Light. Living in Malchut means that we are vessels with simple life energy that holds the vessel in existence with its own identity. To expand the vessel and receive higher Light we must act to draw Light, expanding the vessel and keep a cycle of growing the vessel and drawing greater Light into it.

As vessels (Malchut), we need to desire a connection to Yessod because it’s the only way to connect us to the Light and allow its flow to the vessel, Malchut.

Our spiritual connections with prayers and Zohar study give us a connection to Yessod. If we stop the prayers before entering the level of the silent prayer, the vessel loses the potential light that could have been drawn into it.

Rabbi Ashlag brought the teaching of the Zohar and Kabbalah to an understandable level by the masses. Unfortunately, as it spread everywhere, it became diluted. There is less focus on prayers and proper kabbalistic meditations. Many students of Kabbalah around the world gather with other wonderful caring and sharing people. They have events of unity and sharing but unfortunately in most cases, they neglect to do proper services and prayers. Their focus is on enjoying the social gathering with good food and music. Maybe a few lectures about the importance of unity, the responsibility to each other, the group and their organizations. Compared to the world vessel (Kli), a few thousands of people gathered together without serious prayers can not draw the proper

Light to the vessel. Very few take the prayers as a serious matter as the Zohar and the great Tzadikim teach us.
To understand the importance of prayers and unification with the Light, think about a man and a woman. The woman is the aspect of the vessel and the man is the aspect of the channel of Light. They come with love and share a beautiful time together. This strengthens their vessels but to make the relationship fruitful and bring positive outcome the man should have his Yessod penetrate the vessel of the woman and channel the Light in. The Yessod plants a seed in Malchut that connects Light to the vessel and make it fruitful. Without the seed, the vessel stays empty.
The Zohar in Paragraph 44 talks about the awakening of the Tzadik, which is Yessod, who connects with love, the joy of the entire body with one desire to unite upper and lower (light and vessel) with whispering and unity with the vessel.
Rabbi Ashlag in Hasulam explains that there are secrets during the silent prayer that cause embracing and kissing between the Yessod of the male and Yessod of the female. The spiritual hugs and kisses are about merging with higher level and connect to their energy. The prayers are made like a ladder that takes us high to the world of Atzilut. After we make the complete unification during the silent prayer we receive the Light we prayed for. The prayers that follow help us bringing that Light down to Malchut.
Everyone should have a prayer book or at least say prayers three times a day. Pause your work few times during the day to acknowledge God in your life and that everything around you is him, whether you see good or bad.
B"H I will add a lot of prayers to the audio channelhttp://soundcloud.com/dailyzohar, save the link and visit frequently. Those who don't or can't read Hebrew can listen to the recordings of the different prayers and sacred texts to support their personal prayers.
Post questions and prayer requests in the comments section below.

45. כֵּיוָן דְּמָטוּ לְשִׁים שָׁלוֹם, כְּדֵין עָבִיד שִׁמּוּשָׁא הַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן בְּאִדְּרָא דָא, וּכְדֵין בַּעְיָין כֹּלָּא לְנָפְקָא מִקָּמֵי מַלְכָּא, וְלָא אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ, וְלָא אַחֲרָא, לְאִשְׁתַּכְּחָא תַּמָּן, וְלָא לְמִשְׁאַל שְׁאֶלְתִּין, (דף קכ"ט ע"א) אֶלָּא אִצְטְרִיךְ לְמִנְפַּל עַל אַנְפִּין. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהַהִיא שַׁעֲתָא שַׁעֲתָא דְּשִׁמּוּשָׁא הֲוֵי, וּבָעֵי כָּל בַּר נָשׁ לְמִכְסַף מִקָּמֵי מָארֵיהּ, וּלְחַפְיָא אַנְפּוֹי בְּכִסּוּפָא סַגִּי, וּלְאַכְלְלָא נַפְשֵׁיהּ בְּהַהוּא שִׁמּוּשָׁא דְּנַפְשִׁין, דְּאִתְכְּלִיל הַהוּא אִדְּרָא מֵעֵילָּא (ר' ע"ב) וּמִתַּתָּא בְּנַפְשִׁין וְרוּחִין. כְּדֵין גַּוְון אַחֲרָא, דְּנָחִית לְתַתָּא, קָאִים וְאָחִיד בְּשִׁפּוּלֵי דְּהַאי אִדְּרָא.

45. כֵּיוָן שֶׁמַּגִּיעִים לָשִׂים שָׁלוֹם, אָז עוֹשֶׂה שִׁמּוּשׁ אוֹתוֹ נָהָר שֶׁיּוֹצֵא מֵעֵדֶן בַּגֹּרֶן הַזֶּה, וְאָז צְרִיכִים כֻּלָּם לָצֵאת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וְלֹא צָרִיךְ אִישׁ וְלֹא אַחֵר לְהִמָּצֵא שָׁם וְלֹא לְבַקֵּשׁ בַּקָּשׁוֹת, אֶלָּא צָרִיךְ לִנְפֹּל עַל הַפָּנִים נְפִילַת אַפַּיִם. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁאוֹתָהּ שָׁעָה הִיא שָׁעָה שֶׁל שִׁמּוּשׁ, וְצָרִיךְ כָּל אִישׁ לְהִתְבַּיֵּשׁ מִלִּפְנֵי רִבּוֹנוֹ וּלְכַסּוֹת פָּנָיו בְּבוּשָׁה גְּדוֹלָה, וּלְהַכְלִיל אֶת נַפְשׁוֹ בְּאוֹתוֹ שִׁמּוּשׁ שֶׁל הַנְּפָשׁוֹת, שֶׁנִּכְלָל אוֹתוֹ הַגֹּרֶן מִלְמַעְלָה וּמִלְמַטָּה בִּנְפָשׁוֹת וְרוּחוֹת. אָז גָּוֶן אַחֵר שֶׁיּוֹרֵד לְמַטָּה עוֹמֵד וְאוֹחֵז בְּשִׁפּוּלֵי הַגֹּרֶן הַזֶּה.

46. וְכָרוֹזָא נָפִיק וְקָארֵי וְאָמַר, עִלָּאִין וְתַתָּאִין אַסְהִידוּ סַהֲדוּתָא, מַאן אִיהוּ דְּעָבִיד נַפְשָׁאן וְזַכֵּי לְחַיָּיבַיָּא, הַהוּא דְּעִטְּרָא (ס"א דאתחזי לאעטרא ליה, בעטרא) דְּמַלְכוּתָא עַל רֵישֵׁיהּ, הַהוּא דְּאִתְחֲזֵי לְעָאֳלָא

46. וְהַכָּרוֹז יוֹצֵא וְקוֹרֵא וְאוֹמֵר: עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, הָעִידוּ עֵדוּת, מִיהוּ שֶׁעוֹשֶׂה נְפָשׁוֹת וּמְזַכֶּה אֶת הָרְשָׁעִים? אוֹתוֹ שֶׁעֲטֶרֶת (שֶׁנִּרְאֶה לְעַטֵּר אוֹתוֹ בַּעֲטֶרֶת) מַלְכוּת עַל רֹאשׁוֹ, אוֹתוֹ שֶׁרָאוּי לְהִכָּנֵס עַתָּה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה, שֶׁהֲרֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה שׁוֹאֲלִים עָלָיו.

הַשְׁתָּא קָמֵי מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, דְּהָא מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא שָׁאֲלֵי עָלֵיהּ.

The final blessing of the silent prayers is about bringing peace and the aspect of Yessod. The Light of Chokmah is injected into the vessel of Malchut, and at this point we need to be humble before the great revelation of Light. As we see from the latest studies, the process of revelation of Light is similar to that of unification of man and woman.
The vessel (Female, Malchut) must be prepared with prayers, kind words, to receive the Light into it. The man (male, channel, Yessod) prepares his consciousness (prayers of elevation to Chokmah and Binah, right and left brain) where the Light is put together (Da'at) to go down the path of Zeir Anpin (from middle brain, down the spine to the organs that produce the sperms (aspects of Netzach and Hod, seed of life). The seeds are boiled with fire that shoots the seeds out into the vessel.
When the process is done properly the Light is great and becomes fruitful in all possible aspects. If the process is done with desires for self alone it brings serious judgments.
Prayers should be done with full consciousness of the process. No distraction. (How would your spouse react if you talked or even knew that your thoughts were somewhere else?) Everything other than the pure meditation and prayer is impurity and loss of the spiritual connection to the other side. In many cases, it brings judgments on the people who break the connection for themselves and others.
Prayers to satisfy selfish desire (pleasures of this world) is like taking Light without a process, that is an aspect of rape that brings a lot of judgments.
At the time of the Torah reading people should have the consciousness of standing at Mount Sinai to receive the Torah. Before the reading we read Berich Sheme from the Zohar to connect us to that event. The process of seven readings helps us draw the Light into our vessels. Interrupting the reading with words and or different consciousness makes us lose the great Light of the Torah that is available only on Shabbat. To protect the consciousness from getting distracted, one should follow the reading from the book.
If you are in a synagogue where people converse and gossip freely during the prayers then ask the head of the synagogue to fix the situation. If not corrected, look for another place.
The synagogue is not a social gathering place, it's a place to pray and remove darkness from the self, the community and the world. Unfortunately, we lose to the other side when people come on Shabbat to meet with their friends and catch up with the latest gossip. There's no Tzadik and no Light in such place. I remember Rav Berg saying that the synagogue is a 'War Room' and the focus should be on the connection, nothing else, otherwise we lose to the Satan. The question that you should ask yourself: Is your synagogue a war room or a social club.
Having a social club is good and fun but inside the synagogue during prayers it is judgment.
This study could be hard to follow for many Kabbalah students who are coming with desire to get some Light and improve their lives.
I would suggest to students to put this in their minds. If you come to study Kabbalah in order to receive Light then follow the Zohar and its teaching because they are the roots. Until Mashaich comes and God replaces the Torah, there's no 'cherry picking'. All the sacred sources are 100% valid. Any 'modification' can not be accepted, like no one would dare to change a letter in the Torah scroll.

Because I don't check who is coming to my (online) classroom and not, I am free to be true to the Zohar study. I don't pick and choose what would please my students. That is why I follow the Zohar by its paragraphs sequence, no skipping.
My ideal synagogue has two rooms. The main room is for prayers only. Not even a single word other than the prayers or Torah reading. The lecture would be directly related to the Zohar portion of the Shabbat or Holiday. That true connection would create a Tzadik, which is the unification with Yessod that draws the Light to the world. Social Unity is wonderful but without a 'Tzadik' not much Light is drawn to the world. The unity with prayers and Zohar is pure Light and that is what we need the most to make positive change in the world.
The second room would be isolated from the prayer room and designed for social gathering, before and after the prayers. It would help in strengthening and adding positive bond between the members of the congregation that will enhance the prayers. This room would have food and drinks (of course) and used as a library and a place for spontaneous study groups that go over the Daily Zohar weekly studies. With proper resources it could be opened 24×7 for people to come and study Zohar. This idea is free for all to use with my love and blessings.

47. כְּדֵין אִזְדָּמַן תְּרֵין סָהֲדִין, מֵאִינּוּן עֵינֵי יְיָ' דִּמְשַׁטְטֵי בְּכָל עָלְמָא, וְקַיְימִין בָּתַר פַּרְגּוֹדָא, וְסָהֲדָן סַהֲדוּתָא דָּא, וְאַמְרֵי, הָא אֲנָן סַהֲדִין עַל פְּלַנְיָא בַּר פְּלַנְיָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, דְּהָא אֲבוֹי יִדְּכַר בְּגִינֵיהּ לְטָב. דָּא אִיהוּ עָבִיד נַפְשָׁן לְתַתָּא, נַפְשָׁאן דְּחַיָּיבַיָּא דַּהֲווּ מִסִּטְרָא אַחֲרָא. כְּדֵין אִתְיְקָר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּחֶדְוָה שְׁלֵימָתָא.

47. אָז מִזְדַּמְּנִים שְׁנֵי עֵדִים מֵאוֹתָם עֵינֵי ה' שֶׁמְּשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָעוֹלָם, וְעוֹמְדִים אַחַר הַפַּרְגּוֹד וּמְעִידִים עֵדוּת זוֹ, וְאוֹמְרִים: הֲרֵינוּ מְעִידִים עַל פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ, שֶׁהֲרֵי אָבִיו יִזָּכֵר בִּגְלָלוֹ לְטוֹב. זֶהוּ עוֹשֶׂה נְפָשׁוֹת לְמַטָּה, נַפְשׁוֹת הָרְשָׁעִים שֶׁהָיוּ מֵהַצַּד הָאַחֵר. אָז מִתְיַקֵּר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּחֶדְוָה שְׁלֵמָה.

48. בֵּיהּ שַׁעֲתָא אִזְדָּמַן (קמ"ב ע"ב) חַד מְמָנָא, דְּאִיהוּ גִּזְבָּרָא עַל דְּיוֹקְנִין דְּצַדִּיקַיָּא, בְּרָזָא דְּשִׁמּוּשָׁא דְּאַתְוָון, דְּאִתְקְרֵי בְּרָזָא יְהוֹדִ"עָם, בְּכִתְרָא דְּשִׁמּוּשָׁא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. וְרָמִיז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַהוּא מְמָנָא, וְאַיְיתֵי דְּיוֹקְנֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ דְּעָבִיד נַפְשָׁאן דְּחַיָּיבַיָּא וְקָאִים לֵיהּ קָמֵי מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא.

48. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה מִזְדַּמֵּן מְמֻנֶּה אֶחָד, שֶׁהוּא גִּזְבָּר עַל דְּיוֹקְנָאוֹת הַצַּדִּיקִים, בְּסוֹד שֶׁל שִׁמּוּשׁ הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּקְרָא בְּסוֹד יְהוֹדִי"עָם, בְּכֶתֶר שֶׁל שִׁמּוּשׁ הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. וְרוֹמֵז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאוֹתוֹ מְמֻנֶּה, וּמֵבִיא אֶת דְּיוֹקַן אוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁעוֹשֶׂה נַפְשׁוֹת הָרְשָׁעִים וּמַעֲמִיד אוֹתוֹ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה.

In the previous study of Teruma DZ 2049 (https://dailyzohar.com/daily-zohar-2049/) paragraph #46 the Zohar reveals that those that connect and share the Light with the wicked are called in front of the King and Queen because they reveal light in dark places. Two witnesses that are of the eyes of God that watch the people's action, come to testify about the good deeds of those people.
Proverbs 15:3
"בְּכָל-מָקוֹם, עֵינֵי יְהוָה; צֹפוֹת, רָעִים וְטוֹבִים"
"The eyes of YHVH are in every place, keeping watch upon the evil and the good"
There are great merits earned when helping people elevating spiritually, especially from darkness to Light.
The first time a person transforms himself by leaving the 'bad' ways of the past and into the ways of the Torah, he connects to Keter and draws great light. The person that helps another with this connection of transformation becomes a channel for the Light

of Keter that the other person connects to. This light flows from Keter to Chokmah (father) and Binah (Mother) and Da'at. The father of that person, alive or not, also benefit from the light that is revealed.
Every revelation of light that we do in this world affects our spiritual line. The sages say that to be protected from the hardship of the days before Mashiach, we should do good deeds and study Torah. The Zohar is the highest level of Torah study. Avoid the bad and do good, not just because the eyes of God see everything but because it is good for you and your future.

49. וַאֲנָא אַסְהַדְנָא עָלַי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא דִּבְהַהִיא שַׁעֲתָא מַסְרִין לֵיהּ הַהוּא דְּיוּקְנָא. דְּהָא לֵית לָךְ כָּל צַדִּיקָא בְּהַאי עָלְמָא, דְּלָא חָקִיק דְּיוּקְנֵיהּ לְעֵילָּא, תְּחוֹת יְדָא דְּהַהוּא מְמָנָא. וּמַסְרִין בִּידֵיהּ ע' מַפְתְּחָן דְּכָל גִּנְזַיָּא דְּמָארֵיהּ בְּהוּ. כְּדֵין מַלְכָּא בָּרִיךְ לְהַהוּא דְּיוּקְנָא, בְּכָל בִּרְכָאן דְּבָרִיךְ לְאַבְרָהָם, כַּד עָבֵד נַפְשָׁאן דְּחַיָּיבַיָּא.

49. וַאֲנִי מֵעִיד עָלַי שָׁמַיִם וָאָרֶץ, שֶׁבְּאוֹתָהּ שָׁעָה מוֹסְרִים לוֹ אוֹתוֹ הַדְּיוֹקָן, שֶׁהֲרֵי אֵין לְךָ כָּל צַדִּיק בָּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁלֹּא חָקוּק דְּיוֹקְנוֹ לְמַעְלָה תַּחַת יַד אוֹתוֹ הַמְמֻנֶּה, וּמוֹסְרִים בְּיָדוֹ שִׁבְעִים מַפְתְּחוֹת שֶׁל כָּל גִּנְזֵי רִבּוֹנוֹ בָּהֶם. אָז הַמֶּלֶךְ מְבָרֵךְ אֶת אוֹתוֹ הַדְּיוֹקָן בְּכָל הַבְּרָכוֹת שֶׁבֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם כְּשֶׁעָשָׂה אֶת נַפְשׁוֹת הָרְשָׁעִים.

50. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָמִיז לְד' מַשִּׁרְיָין עִלָּאִין, וְנַטְלִין לְהַהוּא דְּיוּקְנָא, וְאַזְלִין עִמֵּיהּ, וְאִיהוּ עָאל לְע' עָלְמִין גְּנִיזִין, דְּלָא זָכֵי בְּהוּ בַּר נָשׁ אַחֲרָא, בַּר אִינּוּן גְּנִיזִין לְאִינּוּן דְּעַבְדֵי נַפְשַׁיְהוּ דְּחַיָּיבַיָּא. וְאִלְמָלֵי הֲווֹ יַדְעֵי בְּנֵי נָשָׁא, כַּמָּה תּוֹעַלְתָּא וּזְכוּ (גרמי לצדיקיא) וְזַכָּאן בְּגִינַיְיהוּ כַּד זָכוּ לְהוֹן. הֲווֹ אָזְלוּ אֲבַתְרַיְיהוּ, וְרַדְפֵי לוֹן כְּמַאן דְּרָדִיף בָּתַר חַיִּין.

50. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹמֵז לְאַרְבָּעָה מַחֲנוֹת עֶלְיוֹנִים, וְנוֹטְלִים אֶת אוֹתוֹ הַדְּיוֹקָן וְהוֹלְכִים עִמּוֹ, וְהוּא נִכְנָס לְשִׁבְעִים עוֹלָמוֹת גְּנוּזִים שֶׁלֹּא זָכָה בָהֶם אִישׁ אַחֵר, פְּרָט לְאוֹתָם גְּנָזִים לְאוֹתָם שֶׁעוֹשִׂים אֶת נַפְשׁוֹת הָרְשָׁעִים. וְאִלְמָלֵא הָיוּ יוֹדְעִים בְּנֵי אָדָם כַּמָּה תוֹעֶלֶת וּזְכוּת (גּוֹרְמִים לַצַּדִּיקִים) וְזוֹכִים בִּגְלָלָם כְּשֶׁמְּזַכִּים אוֹתָם, הָיוּ הוֹלְכִים אַחֲרֵיהֶם וְרוֹדְפִים אוֹתָם כְּמִי שֶׁרוֹדֵף אַחַר הַחַיִּים.

There is a special angel that brings to the King and Queen, the 'image' of the person that positively transformed souls of wickeds, bringing them to the Light.
Rabbi Shimon reveals that at that time the image of the person receives the image of a Tzadik, the angel gives him 70 keys to 'treasures' of the King. The King then bless the image of that Tzadik with all the blessings he gave to Abraham that transformed many wicked into the faith of YHVH.
The 'treasures' is the aspect of knowledge coming from the upper levels of Chokmah and Binah. The 'upgraded' image is then taken with four camps of angels. They take the image into 70 concealed worlds that no one have merits to enter except for these type of Tzadikim.
The Zohar states that if people knew the benefits and merits that they receive when they transform others from darkness to light and make them do Teshuvah, they would follow and run after them like a person who runs after life, to share the light with them and transform them.
We learn from this study that our 'image'/ 'Tzelem' can be infused with greater potential when we are on the righteous path and share the light with others. We should be open to anyone who asks us for a spiritual knowledge and Introduce the study of Torah and Bible through the Zohar.

Another thing that we need to know is that our Tzelem/Image register everything we can build and strengthen it with study and good deeds or destroy it with the opposite actions.

51. מִסְכְּנָא זָכֵי לִבְנֵי נָשָׁא בְּכַמָּה טָבָאן, בְּכַמָּה גִּנְזִין עִלָּאִין, וְלָאו אִיהוּ כְּמַאן דְּזַכֵּי בְּחַיָּיבַיָּא. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא מַאן דְּאִשְׁתָּדַּל בָּתַר מִסְכְּנָא, אִיהוּ אַשְׁלִים חַיִּין לְנַפְשֵׁיהּ, וְגָרִים לֵיהּ לְאִתְקַיְּימָא, וְזָכֵי בְּגִינֵיהּ, לְכַמָּה טָבָאן לְהַהוּא עָלְמָא. וּמַאן דְּאִשְׁתָּדַּל בָּתַר חַיָּיבַיָּא, אִיהוּ אַשְׁלִים יַתִּיר. עָבִיד לְסִטְרָא אַחֲרָא דֶּאֱלֹהִים אֲחֵרִים דְּאִתְכַּפְיָא, וְלָא שָׁלְטָא, וְאַעְבַּר לֵיהּ מִשֻּׁלְטָנוּתֵיהּ. עָבִיד דְּאִסְתַּלָּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ. עָבִיד לְהַהוּא חַיָּיבָא, נַפְשָׁא אַחֲרָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

51. הֶעָנִי מְזַכֶּה אֶת בְּנֵי הָאָדָם בְּכַמָּה טוֹבוֹת, בְּכַמָּה גְּנָזִים עֶלְיוֹנִים, וְלֹא כְּמִי שֶׁמְּזַכֶּה אֶת הָרְשָׁעִים. מַה בֵּין זֶה לָזֶה? אֶלָּא מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל אַחַר הֶעָנִי, הוּא מַשְׁלִים חַיִּים לְנַפְשׁוֹ וְגוֹרֵם לוֹ לְהִתְקַיֵּם, וְזוֹכֶה בִּגְלָלוֹ לְכַמָּה טוֹבוֹת לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם. וּמִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל אַחַר הָרָשָׁע, הוּא מַשְׁלִים יוֹתֵר. עוֹשֶׂה לַצַּד הָאַחֵר שֶׁל אֱלֹהִים אֲחֵרִים שֶׁיִּתְכּוֹפֵף וְלֹא יִשְׁלֹט, וּמַעֲבִיר אוֹתוֹ מִשְּׁלְטוֹנוֹ. עוֹשֶׂה שֶׁמִּתְעַלֶּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ. עוֹשֶׂה לְאוֹתוֹ הָרָשָׁע נֶפֶשׁ אַחֶרֶת. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ.

52. גַּוְונָא אַחֲרָא, דְּאִתְחָזֵי וְלָא אִתְחָזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּמָטָאן יִשְׂרָאֵל לִקְדוּשָּׁה דְּסִידְרָא, כְּדֵין הַאי גַּוְונָא דְּגָנִיז, וְנָפִיק, בְּגִין דְּהַאי אִיהוּ קְדוּשָּׁתָא דְּקָא מְקַדְּשֵׁי יִשְׂרָאֵל יַתִּיר עַל מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, דְּאִינּוּן חֲבֵרִים בַּהֲדַיְיהוּ. וְהַאי גַּוְונָא נָהִיר וְאִתְחָזֵי בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי קְדוּשָּׁתָא דָּא, (נ"א דהא מסיימי ישראל עד לא ישגחון וכו') עַד דִּמְסַיְּימֵי יִשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּלָא יִשְׁגְּחוּן מַלְאָכִים עִלָּאִין, וְיַעְנִישׁוּ לוֹן לְעֵילָּא, וְלָא יְקַטְרְגוּן עָלַיְיהוּ.

52. גָּוֶן אַחֵר שֶׁנִּרְאֶה וְלֹא נִרְאֶה, בְּשָׁעָה שֶׁמַּגִּיעִים יִשְׂרָאֵל לְסֵדֶר הַקְּדֻשָּׁה, אָז הַגָּוֶן הַגָּנוּז הַזֶּה, וְיוֹצֵא, מִשּׁוּם שֶׁהִיא הַקְּדֻשָּׁה שֶׁמְּקַדְּשִׁים יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר עַל מַלְאָכִים הָעֶלְיוֹנִים, שֶׁהֵם חֲבֵרִים עִמָּם. וְהַגָּוֶן הַזֶּה מֵאִיר וְנִרְאֶה בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְקַדְּשִׁים הַקְּדֻשָּׁה הַזּוֹ, (שֶׁהֲרֵי מְסַיְּמִים יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁלֹּא יַשְׁגִּיחוּ וְכוּ') עַד שֶׁמְּסַיְּמִים יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַשְׁגִּיחוּ הַמַּלְאָכִים הָעֶלְיוֹנִים וְיַעֲנִישׁוּ אוֹתָם לְמַעְלָה, וְלֹא יְקַטְרְגוּ עֲלֵיהֶם.

A poor person gives opportunity to people with better means to earn a lot of merits and benefit from the supernal treasures. Giving Tzedakah is the aspect of supporting Life and the giver benefits from added Life force to himself with all that is attached to it like health, long life, protection and sustenance.
The Zohar tells us that those who make efforts to bring wickeds and lost souls into the light make greater impacts. When they move a person from the 'bad' to the 'good' side, they weaken the negative side in the world, increase the power of the Light and raise the power of the good side.
Tzedakah has great benefits as we explained above and it also helps in elevating prayers. Giving Tzedakah has immediate benefits in this world and also in the world to come..
Transformed people enjoy a soul elevation. Those who transformed them have a higher Light added to their 'Tzelem', 'Image'. It is pure spiritual action and benefits us in this world and in the world to come.
It's not easy to find wicked or lost souls to bring into the Light but we should make efforts to share what we learn without coercion. Only when a person choose to transform himself then the merits go to the one who initiated the transformation and other who supported on the way.
Tzedakah is easy to give but to really benefit from the giving we should be wise about it. I heard many people telling me that they give a lot but nothing changed in their life.

In most cases they don't give enough or they don't give to the right channels. I'm not encouraging people to give and expect immediate results but it's good to study this and be wise about giving. It is best to give with pure heart and ask God to guide you in giving to the right channels.
The study below will teach you and protect you from giving Tzedakah to unworthy people, organizations and causes.
The Talmud (Bava Kama 16) quoting Jeremiah 18:23 and tells us that not all giving of Tzedakah are rewarded.
"even when they give Tzedakah, make them stumble, by presenting them with unworthy recipients, so they will not get reward"
This statement reveals that not all of those who want your Tzedakah and all kind of charitable giving are pure and worthy. If we don't have the merit then we are directed to a wrong channel and waste our money without earning proper rewards.
There are many 'fake' poor people or fake organizations that ask for your money. You give a little to poor people that you don't know. The reason is that you don't want to waste your money on the wrong channel and also because you don't to act with kindness without passing judgment.
Some organizations are good and some use most for the money received to support lavish life of the higher level and a large staff of 'collectors' and different helpers. These organizations have different good projects and if you have doubts about the management then it would be wise and safe action to support specific projects.
Some religious groups and organizations have bank accounts with millions and do very little to help others. They build great buildings for themselves to show pride in their name. Rabbi Chaim Vital, the foremost student of the Holy Ari and the publisher of the Ari's writings writes the following in his introduction to the writings of the Ari.
In essence rabbi Chaim Vital talks about those who use the study of Torah as a tool to build name for themselves like the generation of the Tower of Babel. They build synagogues with decorated Torah and schools but they use it for impure reasons. He quotes the sages of the Talmud that said that these kind of people would have been better if there weren't born.
כתבי האר"י – עץ חיים חלק א, הקדמת מוהרח"ו על שער ההקדמות
והנה מ"ש בתחילת דבריו ואפי' כל אינון דמשתדלי באורייתא כל חסד דעבדי לגרמייהו וכו' עם היות שפשטו מבואר ובפרט בזמנינו זה בעו"ה אשר התורה נעשית קרדום לחתוך בה אצל קצת בעלי תורה אשר עסקם בתורה ע"מ לק"פ והספקות יתירות וגם להיותם מכלל ראשי ישיבות. ודיני סנהדראות להיות שמם וריחם נודף בכל הארץ ודומים במעשיהם לאנשי דור הפלגה הבונים. מגדל וראשו בשמים ועיקר סיבת מעשיהם היא מ"ש אח"כ הכתוב ונעשה לנו שם. ככתוב בס' הזוהר בפרשת בראשית דף כ"ה ע"ב וז"ל על פסוק אלה תולדות השמים והארץ. שחמשה מונים יש בערב רב ומן הג' מינים מהם הוא הנקרא כת גבורים דעלייהו אתמר המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם ואינון מסטרא דאילין דאיתמר בהון הבה נבנה לנו עיר ומגדל וגו' ונעשה לנו שם בבנין בתי כנסיות וב"מ ושוין בהון ס"ת ועטרה על רישיה ולא לשמה אלא למעבד לון וכו' והנה על הכת הזאת אמרו בגמרא כל העוסק בתורה שלא לשמה נוח לו שנהפכה שלייתו על פניו ולא יצא לאויר העולם:

53. כְּדֵין כָּרוֹזָא נָפִיק וְאָמַר, עִלָּאִין וְתַתָּאִין אֲצִיתוּ, מַאן אִיהוּ גַּס רוּחָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, מַאן אִיהוּ דְּכָל מִלּוֹי בְּגִין לְמִגְבַּהּ בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא בְּגִין דְּתָנֵינָן, דְּבַר נָשׁ בָּעֵי לְמֶהֱוֵי שָׁפִיל בְּהַאי עָלְמָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא לֵית גַּבְהוּ בְּאוֹרַיְיתָא, אֶלָּא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

53. אָז הַכָּרוֹז יוֹצֵא וְאוֹמֵר: עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים הַקְשִׁיבוּ, מִיהוּ גַּס רוּחַ בְּדִבְרֵי תוֹרָה, מִיהוּ שֶׁכָּל דְּבָרָיו לְהִתְגַּבֵּהַּ בְּדִבְרֵי תוֹרָה, מִשּׁוּם שֶׁשָּׁנִינוּ, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת שָׁפָל בָּעוֹלָם הַזֶּה בְּדִבְרֵי תוֹרָה, שֶׁהֲרֵי אֵין גַּבְהוּת בַּתּוֹרָה אֶלָּא בָּעוֹלָם הַבָּא.

54. בִּקְדוּשָּׁתָא דָא, בָּעֵינָן לְאִסְתַּמְּרָא, וּלְאַגְנָּזָא לָהּ בֵּינָנָא, בְּגִין דְּנִתְקַדֵּשׁ גּוֹ קְדוּשָּׁה בְּרֵישָׁא וּבְסוֹפָא. יַתִּיר מֵאִינּוּן קְדוּשָּׁן דְּאַמְרֵי בַּהֲדָן מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי. קְדוּשָּׁה דְּאֲנָן מְקַדְּשֵׁי בְּשְׁבָחָא דְּאֲנָן מְשַׁבְּחָן לְמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, וּבְגִין שְׁבָחָא דָא, שַׁבְקִין לָן לְמֵעַאל גּוֹ תַּרְעֵי עִלָּאֵי, וְעַל דָא אֲנָן אַמְרִין קְדוּשָּׁה דָא (דף קכ"ט ע"ב) בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, וְשַׁבְקִין לָן בִּרְחִימוּ, לְמֵיעַל תַּרְעִין דִּלְעֵילָּא, מִגּוֹ דְּאֲנָן מְשַׁבְּחִין לוֹן בְּסִדּוּרָא דִּלְהוֹן. (ס"אדילן) וּבְגִין כַּךְ, אֲנָן נַטְלִין קְדוּשָּׁן יַתִּיר, וְעָאלִין תַּרְעִין עִלָּאִין.

54. בִּקְדֻשָּׁה זוֹ צָרִיךְ לְהִשָּׁמֵר וְלִגְנֹז אוֹתָהּ בֵּינֵינוּ כְּדֵי שֶׁנִּתְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ הַקְּדֻשָּׁה בָּרֹאשׁ וּבַסּוֹף יוֹתֵר מֵאוֹתָן קְדֻשּׁוֹת שֶׁאוֹמְרִים עִמָּנוּ מַלְאָכִים עֶלְיוֹנִים. הַקְּדֻשָּׁה שֶׁאָנוּ מְקַדְּשִׁים בַּשֶּׁבַח שֶׁאָנוּ מְשַׁבְּחִים לַמַּלְאָכִים הָעֶלְיוֹנִים. וּמִשּׁוּם שֶׁבַח זֶה מַרְשִׁים לָנוּ לְהִכָּנֵס לְתוֹךְ הַשְּׁעָרִים הָעֶלְיוֹנִים, וְעַל זֶה אָנוּ אוֹמְרִים קְדֻשָּׁה זוֹ בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וּמַשְׁאִירִים אוֹתָנוּ בְּאַהֲבָה לְהִכָּנֵס לַשְּׁעָרִים שֶׁלְּמַעְלָה, מִתּוֹךְ שֶׁאָנוּ מְשַׁבְּחִים אוֹתָם בַּסִּדּוּר שֶׁלָּהֶם (שֶׁלָּנוּ), וְלָכֵן אָנוּ נוֹטְלִים יוֹתֵר קְדֻשּׁוֹת, וְנִכְנָסִים לַשְּׁעָרִים הָעֶלְיוֹנִים.

There’s a special light that protects those who pray in a Minyan (group of at least 10 men).

The morning prayer include three times where we connect to ‘Holiness’, ‘Kedusha’. First one while we are in the world of Briah, Creation, where we join the angels saying Kadosh, Kadosh, Kadosh in front of the Holy one Blessed be He. We sit during this part to honor and support the angels without competing with them. We are in the process of elevating to the world of Atzilut, whcih is the silent prayer and we need the support of the angels.

During the repetition of the Amidah, silent prayer, and as Rabbi Ashlag explains, we became friends with the angels and when we say again Kadosh, Kadosh, Kadosh we receive light of Chokmah in the place of the angels.

The third time we say Kadosh, Kadosh, Kadosh is when we go down from Atzilut to Briah, continuing the Light of Chokmah. Normally we are not allowed to draw this light down but the special light that we mentioned at the beginning protects us with the light of Yessod and chassadim that conceal the light of Chokmah, allowing us to draw it into our lower level.

The Kedusha with the angels gives us permission to enter upper gates and connect to higher light.

Our prayers were developed by the sages mostly after the destruction of the first Holy Temple. We needed tools to compensate for the lack of connection with the Holy Temple. Every part of the prayer is important in order to achieve higher lights and greater spiritual benefits.

55. וְאִי תֵּימָא רַמָּאוּתָא הִיא. לָאו הָכִי. אֶלָּא מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי אִינּוּן קַדִּישִׁין יַתִּיר מִינָּן, וְאִינּוּן נַטְלֵי קְדוּשָּׁתָא יַתִּיר, וְאִלְמָלֵא דְּאֲנָן נַטְלִין וּמַשְׁכִין עֲלָן קְדוּשָּׁאן אִלֵּין, לָא נֵיכוּל לְמֶהֱוֵי חֲבֵרִים בַּהֲדַיְיהוּ, וִיקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא יִשְׁתְּלִים עֵילָּא וְתַתָּא בְּזִמְנָא חֲדָא. וְעַל דָא אֲנָן מִשְׁתַּדְּלִין לְמֶהֱוֵי עִמְּהוֹן חֲבֵרִים, וְיִסְתַּלָּק יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא בְּזִמְנָא חֲדָא.

55. וְאִם תֹּאמַר, זוֹהִי רַמָּאוּת – לֹא כָּךְ! אֶלָּא הַמַּלְאָכִים הָעֶלְיוֹנִים הֵם יוֹתֵר קְדוֹשִׁים מֵאִתָּנוּ, וְהֵם נוֹטְלִים יוֹתֵר קְדֻשָּׁה, וְאִלְמָלֵא שֶׁאָנוּ נוֹטְלִים וּמוֹשְׁכִים עָלֵינוּ הַקְּדֻשּׁוֹת הַלָּלוּ, לֹא נוּכַל לִהְיוֹת חֲבֵרִים עִמָּם, וּכְבוֹד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא יִשְׁתַּלֵּם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה בִּזְמַן אֶחָד, וְעַל זֶה אָנוּ מִשְׁתַּדְּלִים לִהְיוֹת עִמָּם חֲבֵרִים, וְיִתְעַלֶּה כְּבוֹד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה וּלְמַטָּה בִּזְמַן אֶחָד.

56. קְדוּשָּׁה דִּי בְּסוֹפָא, אִיהִי תַּרְגּוּם, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְדָא אֲפִילוּ (קל"ב ע"ב) יָחִיד יָכִיל לוֹמַר לָהּ, אִינּוּן מִלֵּי דְתַרְגּוּם. אֲבָל מִלִּין דְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ דִּקְדוּשָּׁה, לָאו אִינּוּן אֶלָּא בַּעֲשָׂרָה, בְּגִין דְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ שְׁכִינְתָּא מִתְחַבְּרָא בַּהֲדֵיהּ. וּבְכָל קְדוּשָּׁה דִּשְׁכִינְתָּא אַתְיָא, לָאו אִיהוּ אֶלָּא בַּעֲשָׂרָה. דִּכְתִיב, (ויקרא כב) וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ', בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִינּוּן לָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וַדַּאי, וְלָא שְׁאָר עַמִּין דְּאִית לוֹן לִישָּׁן אַחֲרָא.

56. הַקְּדֻשָּׁה שֶׁבַּסּוֹף הִיא תַּרְגּוּם, כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ, וְזֶה אֲפִלּוּ יָחִיד יוּכַל לוֹמַר אוֹתָהּ, אוֹתָם דִּבְרֵי הַתַּרְגּוּם. אֲבָל דִּבְרֵי לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה אֵינָם אֶלָּא בַּעֲשָׂרָה, כִּי הַשְּׁכִינָה מִתְחַבֶּרֶת עִם לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, וּלְכָל קְדֻשָּׁה שֶׁהַשְּׁכִינָה בָּאָה, אֵין זֶה אֶלָּא בַּעֲשָׂרָה, שֶׁכָּתוּב (ויקרא כב) וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וַדַּאי, וְלֹא שְׁאָר עַמִּים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם לָשׁוֹן אַחֶרֶת.

We studied previously that we support the angels to get their support during our prayers and drawing light to the world. The Zohar tells us that our prayers help the angels to benefit from the Light because when we draw down the light all the worlds benefit from it.

Leviticus 22:32

“וְלֹא תְחַלְּלוּ, אֶת-שֵׁם קָדְשִׁי, וְנִקְדַּשְׁתִּי, בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: אֲנִי יְהוָה, מְקַדִּשְׁכֶם”

“”You shall not profane My holy name, but I will be sanctified among the sons of Israel; I am YHVH who sanctifies you,”

The Zohar quotes this verse to tell us that the Holy Language, Hebrew is key for Kedusha because God said “I will sanctified among the sons of Israel”. It doesn’t say among other nations.

When ten men (a Minyan) come together to pray in Hebrew, the Shechina comes and the Holy One Blessed be He, release the Light from above to support the connection.

57. וְאִי תֵּימָא, הָא קְדוּשָּׁתָא דְּקַדִּישׁ, דְּאִיהוּ תַּרְגּוּם, אֲמַאי לָאו אִיהוּ בְּיָחִיד. תָּא חֲזֵי, קְדוּשָּׁתָא דָּא, לָאו אִיהוּ כִּשְׁאָר קְדוּשָּׁאן דְּאִינּוּן מְשַׁלְּשִׁין. אֲבָל קְדוּשָּׁתָא דָּא, אִיהִי סַלְּקָא בְּכָל סִטְרִין, לְעֵילָּא וְתַתָּא וּבְכָל סִטְרֵי מְהֵימְנוּתָא, וְתַבְרָא מַנְעוּלִין וְגוּשְׁפַּנְקָן דְּפַרְזְלָא, וּקְלִיפִּין בִּישִׁין, (ס"א ודא איהו שבחא דאסתלק ביה יקרא דקודשא בריך הוא יתיר משבחא אחרא. ואסתלקו דא יתיר מכלא, מאי טעמא, בגין דאיהו גרים לאתרפיא סטרא אחרא ולאסתלקא) לְאִסְתַּלְּקָא יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כֹּלָּא, וַאֲנָן בָּעֵינָן לְמֵימַר לָהּ בְּלִישָּׁנָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וּלְאָתָבָא בְּחֵילָא תַּקִּיף, אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ, בְּגִין דְּיִתְּבַּר חֵילָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וְיִסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּיקָרֵיהּ עַל כֹּלָּא. וְכַד אִתְּבַּר בִּקְדוּשָּׁתָא דָּא חֵילָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּלַּק בִּיקָרֵיהּ, וְאַדְכַּר לִבְנוֹי, וְאַדְכַּר לִשְׁמֵיהּ. וּבְגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּלַּק בִּיקָרֵיהּ בִּקְדוּשָּׁתָא דָּא, לָאו אִיהִי אֶלָּא בַּעֲשָׂרָה.

57. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל הַקַּדִּישׁ, שֶׁהִיא תַּרְגּוּם, לָמָּה אֵינָהּ בְּיָחִיד? בֹּא וּרְאֵה, קְדֻשָּׁה זוֹ אֵינָהּ כִּשְׁאָר הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁהֵם מְשַׁלְּשִׁים. אֲבָל קְדֻשָּׁה זוֹ הִיא עוֹלָה בְּכָל הַצְּדָדִים, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּלְכָל צִדְדֵי הָאֱמוּנָה, וְשׁוֹבֶרֶת מַנְעוּלִים וְחוֹתָמוֹת שֶׁל בַּרְזֶל וּקְלִפּוֹת רָעוֹת (וְזֶהוּ הַשֶּׁבַח שֶׁמִּתְעַלֶּה בּוֹ כְּבוֹד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִשֶּׁבַח אַחֵר. וְהִתְעַלּוּת זוֹ יְתֵרָה מֵהַכֹּל, מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהוּא גּוֹרֵם לְהַרְפּוֹת אֶת הַצַּד הָאַחֵר וּלְהַעֲבִירוֹ) לְהַעֲלוֹת אֶת כְּבוֹד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַכֹּל, וְאָנוּ רוֹצִים לוֹמַר אוֹתָהּ בַּלָּשׁוֹן שֶׁל הַצַּד הָאַחֵר וּלְהָשִׁיב בְּכֹחַ חָזָק: אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ, כְּדֵי שֶׁיִּשְׁתַּבֵּר כֹּחוֹ שֶׁל הַצַּד הָאַחֵר, וְיִתְעַלֶּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּכְבוֹדוֹ עַל הַכֹּל. וּכְשֶׁנִּשְׁבָּר בִּקְדֻשָּׁה זוֹ כֹּחוֹ שֶׁל הַצַּד הָאַחֵר, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִתְעַלֶּה בִּכְבוֹדוֹ, וְנִזְכַּר לְבָנָיו, וְנִזְכָּר לִשְׁמוֹ. וּמִשּׁוּם שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִתְעַלֶּה בִּכְבוֹדוֹ בַּקְּדֻשָּׁה הַזּוֹ, אֵינָהּ אֶלָּא בַּעֲשָׂרָה.

58. וּבְלִישָּׁנָא דָּא, עַל כָּרְזֵיהּ דְּסִטְרָא אַחֲרָא אִתְכַּפְיָא, וְאִתְּתָבָּר חֵילֵיהּ, וְאִסְתַּלַּק יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתָבַר מַנְעוּלִין וְגוּשְׁפַּנְקָן וְשַׁלְשְׁלָאן תַּקִּיפִין, וּקְלִיפִּין בִּישִׁין, וְאִדְכַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִשְׁמֵיהּ וְלִבְנוֹי. זַכָּאִין אִינּוּן עַמָּא קַדִּישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהַב לָן אוֹרַיְיתָא קַדִּישָׁא, לְמִזְכֵּי בָּהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

58. וּבְלָשׁוֹן זוֹ עַל כָּרְחוֹ שֶׁל הַצַּד הָאַחֵר הוּא נִכְפֶּה, וְנִשְׁבָּר כֹּחוֹ, וּמִתְעַלֶּה כְּבוֹד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְשׁוֹבֵר מַנְעוּלִים וְחוֹתָמוֹת וְשַׁלְשְׁלָאוֹת חֲזָקוֹת וּקְלִפּוֹת רָעוֹת, וְנִזְכָּר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת שְׁמוֹ וְאֶת בָּנָיו. אַשְׁרֵיהֶם הָעָם הַקָּדוֹשׁ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נָתַן לָהֶם תּוֹרָה קְדוֹשָׁה לִזְכּוֹת בָּהּ לָעוֹלָם הַבָּא.

Another type of Kedusha is the Kadish that we recite during the prayers when we move between spiritual levels. We must have at least 10 men in order to recite a Kadish. A person who prays without a Minyan shouldn't recite Kadish. The Kadish makes a strong connection to YHVH.
The Zohar reveals that the Kadish has the power to break the klipot and clear the spiritual path for the prayers. It starts with four words connecting to the Tetragrammaton, YHVH, יהוה.
"יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא"
"May His great name be exalted and sanctified"
This powerful spearhead like the rest of the Kadish is in Aramaic. It elevates the YHVH name and because the other side understands Aramaic they break under the great light of the name. We immediately answer Amen to connect to the holiness of the unification of upper and lower names אדני and יהוה. The meditation when we say Amen to a Kadish is אידהנויה. The Kadish is like a spiritual bridge and with each Amen we walk across the bridge. Hearing a Kadish and answering Amen is a great connection and it would be better not to miss even one Amen.
Click on the image below to view larger image of the meditation for the first four words of the Kadish.

59. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּיא, זַכָּאִין אַתּוּן לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְכֵיוָן דְּשָׁרֵינָן מִלִּין דְּכִתְרָא דְּמַלְכוּתָא עִלָּאָה אֵימָא אֲנָא בְּגִינַיְיכוּ (נ"א בגווייכו) וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לְכוֹן אַגְרָא בְּהַהוּא עָלְמָא. וְהַהוּא הֲבַל דְּפוּמַיְיכוּ, יִסְתַּלַּק לְעֵילָא, כְּאִילּוּ אַתּוּן מִתְעָרִין מִלִּין אִלֵּין.

59. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לַחֲבֵרִים, אַשְׁרֵיכֶם לָעוֹלָם הַבָּא, וְכֵיוָן שֶׁהִתְחַלְנוּ בִּדְבָרִים שֶׁל כֶּתֶר הַמַּלְכוּת הָעֶלְיוֹנָה, אוֹמֵר אֲנִי בִּשְׁבִילְכֶם (בְּתוֹכְכֶם), וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִתֵּן לָכֶם שָׂכָר בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם. וְאוֹתוֹ הֶבֶל פִּיכֶם יִתְעַלֶּה לְמַעְלָה כְּאִלּוּ אַתֶּם הַמְעוֹרְרִים אֶת הַדְּבָרִים הַלָּלוּ.

Rabbi Shimon praised the students for participating in the elevated study. He said that because the teaching was about the supreme Keter of Malchut, the Holy One Blessed Be He, will reward them in the world to come. Their words will ascend up as if they revealed the secrets by themselves.
Lesson:
The Zohar study with Rabbi Shimon is on the highest level possible. We are not in his presence to benefits as his students did but we can definitely benefit greatly from studying these high level spiritual principles. When we study the Zohar, our soul gains elevation and connection to levels that we study. It's like constructing a special key for the world to come. When the great light after the Final Redemption is revealed in the world we will be able to 'unlock' levels we earned according to the levels we achieved with our studied while in this world.

Note: To have the great benefits from the Zohar study, the DailyZohar brings the Zohar studies in sequence, paragraph by paragraph, no skipping and no 'picking'. Every word is a light like a precious gem that we collect and decorate ourselves with it for the world to come.

60. פָּתַח וְאָמַר (שמות כה) וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת. הַאי קְרָא אִיהוּ לְסִטְרָא עִלָּאָה, וְאִיהוּ לְסִטְרָא תַּתָּאָה. אִיהוּ לְסִטְרָא עִלָּאָה, בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָׁה. וְאִיהוּ לְסִטְרָא תַּתָּאָה, בְּסִטְרָא אַחֲרָא. תָּא חֲזֵי, כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, שָׁארֵי לְמִבְרֵי מִסִּטְרָא דְּכַסְפָּא, דְּאִיהוּ יְמִינָא, בְּגִין דְּהַהוּא כַּסְפָּא הֲוָה מִלְעֵילָא. וּבְעוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא, דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ, שָׁארֵי מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וּלְבָתַר מִסִּטְרָא דִּימִינָא. בְּגִין דְּמַשְׁכְּנָא מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא הֲוָה, וְעַל דָּא שָׁארֵי הָכָא מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, וְהָתָם מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְזֹאת הַתְּרוּמָה וְגוֹ'.

60. פָּתַח וְאָמַר, וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת. פָּסוּק זֶה הוּא לְצַד עֶלְיוֹן, וְהוּא לְצַד תַּחְתּוֹן. הוּא לְצַד עֶלְיוֹן – בְּצַד הַקְּדֻשָּׁה, וְהוּא לְצַד תַּחְתּוֹן – בַּצַּד הָאַחֵר. בֹּא וּרְאֵה, כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, הִתְחִיל לִבְרֹא מִצַּד הַכֶּסֶף, שֶׁהוּא לְיָמִין, מִשּׁוּם שֶׁאוֹתוֹ כֶּסֶף הָיָה מִלְמַעְלָה. וּבְמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהוּא כְּמוֹ שֶׁלּוֹ, הִתְחִיל מִצַּד שְׂמֹאל וְאַחַר כָּךְ מִצַּד יָמִין, מִשּׁוּם שֶׁהַמִּשְׁכָּן הָיָה מִצַּד שְׂמֹאל, וְלָכֵן הִתְחִיל כָּאן מִצַּד מִשְּׂמֹאל, וְשָׁם מִצַּד יָמִין, וְזֹאת הַתְּרוּמָה וְגוֹ'.

Gold, silver and brass
Exodus 25:3
"וְזֹאת, הַתְּרוּמָה, אֲשֶׁר תִּקְחוּ, מֵאִתָּם: זָהָב וָכֶסֶף, וּנְחֹשֶׁת"
"This is the contribution which you are to raise from them: gold, silver and brass,"
Gold is the aspect of the Left column, Silver is for the Right and Brass is for the Central column. The material elements below connect to the spiritual levels above.
The world was created with Chessed (אברהם), Right column, aspect of Silver. The Creation process was about giving. God wanted to reveal himself to us and give from his light. This is the aspect of the Right that is the holiness of God.
For the building of the Holy Tabernacle they started from the Left, Gold, that represents the desire to receive. That would define the Tabernacle as receiver before it can channel the received Light to the people.

61. וּכְתִיב (תהלים נה) עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם וְגוֹ', הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר, אֲבָל הָכָא עִדָּן עִדָּנִין הוּא דִּצְלוֹתָא דְּכָל יוֹמָא. וְחַבְרַיָּיא אִתְּעָרוּ בְּהָנֵי תְּלַת זִמְנִין. עֶרֶב, דָּא הִיא אַסְפַּקְלַרְיָאה דְּלָא נָהֲרָא. וָבֹקֶר, דָּא הִיא אַסְפַּקְלַרְיָאה דְּנָהֲרָא. וְצָהֳרַיִם, (לאו האי אתר דאקרי חשך, אלא אתר איהו דקיימא בין האי להאי, אבל זמנא דצלותא דמנחה) אֲתָר דְּאִתְקְרֵי חֹשֶׁךְ אִיהוּ, דְּאָחִיד בָּעֶרֶב, וְקַיְּימָא דָּא עִם דָּא.

61. וְכָתוּב (תהלים נה) עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם וְגוֹ'. פָּסוּק זֶה פֵּרְשׁוּהוּ וְנִתְבָּאֵר, אֲבָל כָּאן עִדָּן וְעִדָּנִים הוּא שֶׁל תְּפִלַּת כָּל הַיּוֹם, וְהַחֲבֵרִים הִתְעוֹרְרוּ בִּשְׁלֹשֶׁת הַזְּמַנִּים הַלָּלוּ. עֶרֶב זוֹהִי אַסְפַּקְלַרְיָה שֶׁלֹּא מְאִירָה, וּבֹקֶר זוֹהִי אַסְפַּקְלַרְיָה הַמְּאִירָה, וְצָהֳרַיִם – (אֵין זֶה מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא חֹשֶׁךְ, אֶלָּא הוּא מָקוֹם שֶׁעוֹמֵד בֵּין זֶה לָזֶה, אֲבָל הַזְּמַן שֶׁל תְּפִלַּת מִנְחָה) מָקוֹם שֶׁהוּא נִקְרָא חֹשֶׁךְ, שֶׁאָחוּז בָּעֶרֶב וְעוֹמֵד זֶה עִם זֶה.

Psalms 55:18
"עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם אָשִׂיחָה וְאֶהֱמֶה וַיִּשְׁמַע קוֹלִי"
"Evening, and morning, and at noon, I will pray, and cry aloud: and he shall hear my voice."

This verse tells about three times for prayers. Morning is Chessed, Right column, connection to Light, Zeir Anpin.
At noon and after is Left , Gevurah, connecting to the night that is Malchut and darkness.

62. וּמַה דְּאִתְּמַר צָהֳרַיִם, דְּאִיהוּ תּוּקְפָּא דְּשִׁמְשָׁא. לִישָּׁנָא מַעַלְיָא נָקַט. וְהָכִי אִיהוּ אָרְחָא, לְבַר נָשׁ אוּכָם, (דף ק"ל ע"א) קָרָאן לֵיהּ זִוּוּר, וְלִישָּׁנָא מַעַלְיָא נָקַט, וּלְזִמְנִין לְזִוּוּר קָרָאן לֵיהּ אוּכָם, דִּכְתִּיב, (במדבר יב) כִּי אִשָּׁה כוּשִׁית לָקָח (עמוס ט) הֲלֹא כִבְנֵי כוּשִׁיִּים אַתֶּם לִי וְגוֹ'.

62. וּמַה שֶּׁנֶּאֱמַר צָהֳרַיִם, שֶׁהוּא תֹּקֶף חֹזֶק הַשֶּׁמֶשׁ, הוּא נָקַט בְּלָשׁוֹן מְעֻלָּה. וְכָךְ הִיא הַדֶּרֶךְ – לְאִישׁ שָׁחֹר קוֹרְאִים לוֹ לָבָן, וְנָקַט לָשׁוֹן מְעֻלָּה, וְלִפְעָמִים קוֹרְאִים לְלָבָן שָׁחֹר, שֶׁכָּתוּב (במדבר יב) כִּי אִשָּׁה כֻשִׁית לָקָח. (עמוס ט) הֲלוֹא כִבְנֵי כֻשִׁיִּים אַתֶּם לִי וְגוֹ'.

Amos 9:7
" הֲלוֹא כִבְנֵי כֻשִׁיִּים אַתֶּם לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְאֻם יְהוָה הֲלוֹא אֶת יִשְׂרָאֵל הֶעֱלֵיתִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְלִשְׁתִּיִּים מִכַּפְתּוֹר וַאֲרָם מִקִּיר"
"Are you not as the sons of Ethiopia to Me, O sons of Israel?" declares YHVH. "Have I not brought up Israel from the land of Egypt, And the Philistines from Caphtor and the Arameans from Kir?"
The sun is strong at noon but the darkness of the other side, Left is growing unil night when they have domination. The Ethiopians in the verse above is an example of dark on the outside and white inside. God brought us out of Egypt and from the other enemies, even when we were in the dark side. God ignores our external state because we are his sons. As sons we have the Light of God inside of us that is the aspect of white.
Lesson: God doesn't judge us by our external state that is our behaviour as long as we keep the Light inside.

63. עֶרֶב דָּא, צְלוֹתָא דְּעַרְבִית. וּבְגִין דִּבְעֶרֶב דָּא אִתְעָרַב בֵּיהּ סִטְרָא אַחֲרָא, דְּחָשִׁיךְ נְהוֹרֵיהּ, וְשַׁלְטָא בְּלֵילְיָא, שַׁוֵּי לֵיהּ רְשׁוּת, וְלֵית לֵיהּ זְמַן קָבֵעַ, (קמ"א ע"א, קס"ב ע"א) אֵמוּרִין וּפְדָרִין מִתְאַכְּלִין בְּהַאי זִמְנָא, וּמִכָּאן אִתְזָנוּ כַּמָּה זַבְּילֵי טְהִירִין, דְּנָפְקִין וְשַׁלְטִין בְּלֵילְיָא.

63. עֶרֶב זֶה – תְּפִלַּת עַרְבִית. וּמִשּׁוּם שֶׁבְּעֶרֶב הַזֶּה מִתְעָרֵב הַצַּד הָאַחֵר שֶׁמַּחֲשִׁיךְ אֶת אוֹרוֹ וְשׁוֹלֵט בַּלַּיְלָה, שָׂמוּ לוֹ רְשׁוּת, וְאֵין לוֹ זְמַן קָבוּעַ. אֵמוּרִים וּפְדָרִים מִתְאַכְּלִים בַּזְּמַן הַזֶּה, וּמִכָּאן נִזּוֹנִים כַּמָּה קְבוּצוֹת שֶׁל שֵׁדִים שֶׁיּוֹצְאִים וְשׁוֹלְטִים בַּלַּיְלָה.

The evening prayer is called 'ערבית', 'Arvit'. The word has the letters ערב that means 'evening' and also means 'mix'. The evening time is when the other side get mixed with the night to have control. This prayer doesn't have a specific time and it can be done anytime during the night.
Leftovers from sacrifices that were done in the Holy Temple were left on the altar to burn during the night. The forces of the negative-side got nourished from these leftovers.

64. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, הָא תָּנֵינָן, דְּכָל אִינּוּן מָארֵי סִטְרָא אַחֲרָא דְּרוּחַ מִסְאֲבָא, לָא שַׁלְטֵי (ק"מ ע"ב) בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְהָא מִתְעָרֵי לוֹן יִשְׂרָאֵל בְּהַאי, וְאָסִיר לְאִתְּעָרָא לוֹן לְשַׁרְיָא עַל אַרְעָא קַדִּישָׁא.

64. וְאִם תֹּאמַר, אִם כָּךְ, הֲרֵי שָׁנִינוּ שֶׁכָּל אוֹתָם בַּעֲלֵי הַצַּד הָאַחֵר שֶׁל רוּחַ הַטֻּמְאָה לֹא שׁוֹלְטִים בְּאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, וַהֲרֵי מְעוֹרְרִים אוֹתָם יִשְׂרָאֵל בָּזֶה, וְאָסוּר לְעוֹרְרָם לִשְׁרוֹת עַל הָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה.

The Zohar explains that the other-side didn't have control over the Holy Land. The smoke from the burning of the sacrifices during the day was ascending straight up but at night it was bent and turned to the north side, Gevurah, where there is a small opening for the negative forces to come out. Because the smoke came to that opening and nourish them, they didn't go out to have control over the world.

65. אֶלָּא בְּלֵילְיָא, הַהוּא תְּנָנָא סָלִיק, וְלָא סָלִיק כְּגַוְונָא דְּקָרְבְּנָא אַחֲרָא, דְּהֲוָה סָלִיק תְּנָנָא בְּאֹרַח מֵישָׁר, וְהָכָא הֲוָה סָלִיק הַהוּא תְּנָנָא לְחַד נוּקְבָא דְּצָפוֹן, דְּתַמָּן כָּל מָדוֹרִין דְּרוּחִין בִּישִׁין, וְכֵיוָן דְּהַהוּא תְּנָנָא סָלִיק (קמ"א ע"א, רמ"ב ע"ב) וְעָקִים אֹרַח לְהַהוּא סִטְרָא כֻּלְּהוּ הֲווֹ מִתְזָנִין וְקַיְימִין וְעָאלִין בְּדוּכְתַיְיהוּ, וְלָא הֲווֹ נָפְקִין וְשַׁלְטִין בְּעָלְמָא.

65. אֶלָּא בַּלַּיְלָה אוֹתוֹ הֶעָשָׁן עוֹלֶה, וְלֹא עוֹלֶה כְּמוֹ שֶׁבְּקָרְבָּן אַחֵר, שֶׁהָיָה הֶעָשָׁן עוֹלֶה בְּדֶרֶךְ יָשָׁר, וְכָאן הָיָה עוֹלֶה אוֹתוֹ עָשָׁן לְנֶקֶב אֶחָד שֶׁל הַצָּפוֹן, שֶׁשָּׁם כָּל מְדוֹרִים שֶׁל רוּחוֹת רָעוֹת. וְכֵיוָן שֶׁאוֹתוֹ עָשָׁן עוֹלֶה וּמְעַקֵּם דֶּרֶךְ לְאוֹתוֹ צַד, כֻּלָּם הָיוּ נִזּוֹנִים וְעוֹמְדִים וְנִכְנָסִים לִמְקוֹמָם, וְלֹא הָיוּ יוֹצְאִים וְשׁוֹלְטִים בָּעוֹלָם.

66. חַד מְמָנָא קַיְימָא לְהַהוּא סִטְרָא, עַל הַהוּא נוּקְבָא דְּצָפוֹן, בְּכָל אִינּוּן חֲבִילֵי טְהִירִין, סַנְגִּירָ"א שְׁמֵיהּ, וּבְשַׁעֲתָא דְּהַהוּא תְּנָנָא עָקִים אָרְזֵיהּ וְסָלִיק, הַאי מְמָנָא וְשִׁתִּין אֶלֶף רִבּוֹא מַשִּׁרְיָין אַחֲרָנִין, כֻּלְּהוּ מִתְעַתְּדָן לְקַבְּלָא לֵיהּ, וּלְאִתְּזָנָא מִנֵּיהּ, וְקַיְימִין בְּהַהוּא נוּקְבָא, וְעָאלִין בְּחַד פִּתְחָא דְּאִקְרֵי קֶרִי, וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּכְתִיב, (ויקרא כו) וְאִם תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי וְגוֹ', וּכְתִיב, וְהָלַכְתִּי עִמָּכֶם בַּחֲמַת קֶרִי, בְּהַהוּא רוּגְזָא דְּנָפִיק מִפִּתְחָא דְּקֶרִי.

66. מְמֻנֶּה אֶחָד עוֹמֵד לְאוֹתוֹ הַצַּד שֶׁל אוֹתוֹ נֶקֶב שֶׁבַּצָּפוֹן, בְּכָל אוֹתָם קְבוּצוֹת שֶׁל שָׂרִים, וּשְׁמוֹ סַנְגִּירְיָ"א, וּבְשָׁעָה שֶׁאוֹתוֹ עָשָׁן מְעַקֵּם דַּרְכּוֹ וְעוֹלֶה, הַמְמֻנֶּה הַזֶּה וְשִׁשִּׁים אֶלֶף רִבּוֹא מַחֲנוֹת אֲחֵרוֹת, כֻּלָּם מִתְעַתְּדִים לְקַבְּלוֹ וּלְהִזּוֹן מִמֶּנּוּ, וְעוֹמְדִים בְּאוֹתוֹ נֶקֶב, וְנִכְנָסִים בְּפֶתַח אֶחָד שֶׁנִּקְרָא קֶרִי, וְזֶהוּ סוֹד הַכָּתוּב (ויקרא כו) וְאִם תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי וְגוֹ'. וְכָתוּב, וְהָלַכְתִּי עִמָּכֶם בַּחֲמַת קֶרִי. בְּאוֹתוֹ רֹגֶז הַיּוֹצֵא מֵהַפֶּתַח שֶׁל קֶרִי.

On the north side opening there is an appointee and when the smoke from the sacrifices comes to his direction, he and six hundred million camps of negative forces await in the opening for their nourishment.
Leviticus 26:21
"וְאִם-תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי, וְלֹא תֹאבוּ לִשְׁמֹעַ לִי—וְיָסַפְתִּי עֲלֵיכֶם מַכָּה, שֶׁבַע כְּחַטֹּאתֵיכֶם"
"Then if you walk contrary to me and will not listen to me, I will continue striking you, sevenfold for your sins."
The word קרי translated here as 'Contrary' just to please the ear of the reader and to give easy meaning to the verse. The actual meaning of the word 'קרי' is the discharge of semen. It represents waste of life energy and the general aspect of not following the spiritual laws of the Torah.
The correction of the above negativity is stated in (Leviticus 26:28)
"וְהָלַכְתִּי עִמָּכֶם, בַּחֲמַת-קֶרִי; וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף-אָנִי, שֶׁבַע עַל-חַטֹּאתֵיכֶם"
"then I will walk contrary to you in fury, and I myself will discipline you sevenfold for your sins."
In this verse the word 'קרי' represents the name of the opening where the negative forces come out to the world and bring judgments on us.

67. וְאִלֵּין אִינּוּן דִּמְשַׁטְּטֵי בְּלֵילְיָא, (רס"ד ע"א, רס"ז ע"א) וּבְשַׁעֲתָא דְּנִשְׁמָתִין נָפְקִין לְסַלְּקָא, לְאִתְחֲזָאָה

67. וְאֵלּוּ הֵם שֶׁמְּשׁוֹטְטִים בַּלַּיְלָה, וּבְשָׁעָה שֶׁהַנְּשָׁמוֹת יוֹצְאוֹת לַעֲלוֹת לְהֵרָאוֹת לְמַעְלָה, הֵם יוֹצְאִים וּמְקַטְרְגִים בָּהֶם, וְלֹא יְכוֹלִים

לְעֵילָּא, אִינּוּן נָפְקִין, וּמְקַטְרְגָן לוֹן, וְלָא יַכְלִין לְסַלְּקָא וּלְאִתְחֲזָאָה לְעֵילָּא, בַּר אִינּוּן חֲסִידֵי קַדִּישִׁין עֶלְיוֹנִים, דְּאִינּוּן בַּקְעִין רְקִיעִים וַאֲוִירִים וְסַלְּקִין. וְאִלֵּין חֲבִילֵי טְהִירִין נָפְקִין, וּמוֹדִיעִין מִלִּין כְּדִיבִין לִבְנֵי נָשָׁא, וְאִתְחֲזְיָין לוֹן בִּדְיוּקְנִין אַחֲרָנִין, וְחַיְיכָאן בְּהוּ, עַד דְּאוֹשְׁדִין זַרְעָא, וְאִקְרוּן מָארֵיהוֹן דְּקֶרִי, בְּגִין דְּאִינּוּן דְּנָפְקִין מִפִּתְחָא דְּקֶרִי, גַּרְמֵי לוֹן.

לַעֲלוֹת וּלְהֵרָאוֹת לְמַעְלָה, פְּרָט לְאוֹתָם חֲסִידִים קְדוֹשִׁים עֶלְיוֹנִים שֶׁהֵם בּוֹקְעִים רְקִיעִים וַאֲוִירִים וְעוֹלִים, וּקְבוּצוֹת הַשָּׂרִים הַלָּלוּ יוֹצְאִים וּמוֹדִיעִים דְּבָרִים כּוֹזְבִים לִבְנֵי אָדָם, וְנִרְאִים לָהֶם בִּדְמֻיּוֹת אֲחֵרוֹת, וְצוֹחֲקִים עֲלֵיהֶם, עַד שֶׁשּׁוֹפְכִים זֶרַע, וְנִקְרָאִים בַּעֲלֵי קֶרִי, מִשּׁוּם שֶׁאוֹתָם שֶׁיּוֹצְאִים מִפֶּתַח הַקֶּרִי גָּרְמוּ לָהֶם.

During sleep our souls ascend for the night process. The negative forces come out at night and 'play' with the souls. The souls of the righteous and pure people go up without interference but the souls of the wicked and impure people are blocked from going all the way up. They receive false dreams and messages from the negative entities as they appear as different people and confuse us with such dreams.

Because souls that don't go up higher at night, it' easy for the negative side to influence physical sensations in the body. They bring dreams of physical pleasures like food, sex and whatever attracts the person during the day. They may cause the person to discharge seeds of life that the negative side can nourish further from it and create more negative spiritual entities.

Many men wake up with morning erection because as the soul comes back to the body, the negative forces take the opportunity to push imagery and sensations of sexual desires. If a couple have sex following this desire, the child would have strong negativity on him and in most case he will be born with a soul that is not from the same correction/family line. Young couple that wake up with such desires, should restrict, wash hands and body, change consciousness and may go back to bed for love and pleasures. Unification for children is best on Friday night. Even if it's not for children, better to follow the same pure process because the energy of the act would be most likely on a flesh level, without true love that nourishes the souls and life of the couple.

68. וּבְשַׁעֲתָא דְּמִתְאַכְּלֵי אֵמוּרִין וּפַדְרִין, הַהוּא תְּנָנָא הֲוֵי רַוֵּי לוֹן, וְזָן לוֹן, כְּפוּם יְקָרָא דִּלְהוֹן, הָכִי מְזוֹנָא דִּלְהוֹן, מַה דְּאִתְחָזֵי לוֹן. וּבְהַאי, לָא נַפְקָן, וְלָא מְשַׁטְטֵי בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא.

68. וּבְשָׁעָה שֶׁמִּתְאַכְּלִים אֵמוּרִים וּפְדָרִים, אוֹתוֹ עָשָׁן הָיָה מַרְוֶה אוֹתָם וְזָן אוֹתָם. כְּפִי כְבוֹדָם כָּךְ מְזוֹנָם מַה שֶּׁרָאוּי לָהֶם. וּבָזֶה לֹא יָצְאוּ וְלֹא מְשׁוֹטְטִים בָּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה.

When the smoke of the sacrifices nourishes the negative side on their different levels, they don't go out to the world to inflict judgments in the Holy Land.

69. עֶרֶב: כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (שמות יב) וְגַם עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם, דְּכָל אִינּוּן חֲבִילֵי טְהִירִין, אִינּוּן מִתְעָרְבֵי בְּשׁוּלְטָנוּ דְּלֵילְיָא. וְעַל דָּא לָא שַׁוְיוּהָא חוֹבָא לִצְלוֹתָא דְּעַרְבִית, דְּלֵית מַאן דְּיָכִיל לְאַתְקְנָא לָהּ כְּיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ הֲוָה מָארֵי (מדכי) מַשְׁכְּנָא, וּמְתַקֵּן לֵיהּ כִּדְקָא יָאוּת.

69. עֶרֶב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יב) וְגַם עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם. שֶׁכָּל אוֹתָן קְבוּצוֹת שָׂרִים מִתְעָרְבִים בְּשִׁלְטוֹן הַלַּיְלָה, וְלָכֵן לֹא שָׂמוּ אֶת תְּפִלַּת עַרְבִית חוֹבָה, שֶׁאֵין מִי שֶׁיָּכוֹל לְתַקְּנָהּ כְּמוֹ יַעֲקֹב, שֶׁהוּא הָיָה בַּעַל (מְטַהֵר) הַמִּשְׁכָּן וּמְתַקֵּן אוֹתוֹ כָּרָאוּי.

Evening, 'ערב', pronounced 'Erev' as in 'ערב רב', 'Erev Rav', which is the mix multitude. Exodus 12:38

"וְגַם עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם וְצֹאן וּבָקָר מִקְנֶה כָּבֵד מְאֹד"

"A mixed multitude also went up with them, along with flocks and herds, a very large number of livestock."

The Zohar explains that this verse reveals the aspect of negative entities that get mixed with the night that is the time controlled by the other side. The evening prayer is not mandatory because only Jacob, the central column, can make the proper correction to Malchut.

70. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ רְשׁוּ, צְלוֹתָא דָּא אִיהוּ לְאַגָּנָא עָלָן מִגּוֹ פַּחַד בַּלֵּילוֹת, מִגּוֹ פַּחַד דְּכַמָּה סִטְרִין דְּגֵיהִנָּם, דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא טַרְדֵי לְחַיָּיבַיָּא בַּגֵּיהִנָּם, עַל חַד תְּרֵין מִבִּימָמָא. וּבְגִין כָּךְ, מְקַדְּמֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר וְהוּא רַחוּם, דְּאִיהוּ בְּגִין פַּחַד דְּגֵיהִנָּם. וּבְשַׁבָּת דְּלָא אִשְׁתְּכַח פַּחַד דִּינָא דְּגֵיהִנָּם, וְלָא דִּינָא אַחֲרָא, אָסִיר לְאִתְעָרָא לֵיהּ, דְּאִתְחָזֵי דְּהָא לֵית רְשׁוּ לְשַׁבָּת לְאַעְבְּרָא דִּינָא מֵעָלְמָא.

70. וְאַף עַל גַּב שֶׁהִיא רְשׁוּת, תְּפִלָּה זוֹ הִיא כְּדֵי לְהָגֵן עָלֵינוּ מִתּוֹךְ פַּחַד בַּלֵּילוֹת, מִתּוֹךְ פַּחַד שֶׁל כַּמָּה צְדָדִים שֶׁל הַגֵּיהִנֹּם, שֶׁהֲרֵי בְּאוֹתָהּ שָׁעָה טוֹרְדִים אֶת הָרְשָׁעִים בַּגֵּיהִנֹּם עַל כָּל אֶחָד שְׁנַיִם מֵאֲשֶׁר בַּיּוֹם. וְלָכֵן מַקְדִּימִים יִשְׂרָאֵל לוֹמַר "וְהוּא רַחוּם", שֶׁהוּא מִשּׁוּם פַּחַד הַגֵּיהִנֹּם. וְלֹא דִּין אַחֵר אָסוּר לְעוֹרְרוֹ, שֶׁנִּרְאֶה שֶׁהֲרֵי אֵין לוֹ רְשׁוּת לְשַׁבָּת לְהַעֲבִיר אֶת הַדִּין מֵהָעוֹלָם.

Even though the evening prayer is not mandatory, it was made by the sages to provide us with protection from the negative forces of the night. During the night, the judgments that can be inflicted b the other side is doubled that what the can do during the night because they have the support of the absence of light.

We start the evening prayer with (Psalms 78:38)

"וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ"

"But He, being compassionate, forgive their iniquity and did not destroy them; And often He restrained His anger And did not arouse all His wrath."

This verse protects us from three angels of the other side that control hell. Their names are destruction, anger and wrath.

71. וּפַחַד דְּקִטְרוּגָא דְּנִשְׁמָתִין, כַּד בָּעָאן לְסַלְּקָא לְעֵילָּא, לְאִתְחֲזָאָה קָמֵי מָארֵיהוֹן. וּבְגִין כָּךְ אֲנָן מַקְדִּימִים, שׁוֹמֵר אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד אָמֵן. פַּחַד דְּכַמָּה מַזִּיקִין וְקִטְרוּגִין דְּמִשְׁתַּכְּחֵי בְּלֵילְיָא, וְאִית לוֹן רְשׁוּ לְנַזְּקָא, לְמַאן דְּנָפִיק מִתְּרַע בֵּיתֵיהּ לְבַר, וּבְגִין כָּךְ אֲנָן מַקְדִּימִים, וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ.

71. וּפַחַד שֶׁל קִטְרוּג הַנְּשָׁמוֹת, כְּשֶׁרוֹצוֹת לַעֲלוֹת לְמַעְלָה כְּדֵי לְהֵרָאוֹת לִפְנֵי רִבּוֹנָם. וְלָכֵן אָנוּ מַקְדִּימִים "שׁוֹמֵר אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד אָמֵן". פַּחַד שֶׁל כַּמָּה מַזִּיקִים וְקִטְרוּגִים שֶׁנִּמְצָאִים בַּלַּיְלָה, וְיֵשׁ לָהֶם רְשׁוּת לְהַזִּיק לְמִי שֶׁיּוֹצֵא הַחוּצָה מִשַּׁעַר בֵּיתוֹ, וְלָכֵן אָנוּ מַקְדִּימִים "וּשְׁמֹר צֵאתֵנוּ וּבֹאֵנוּ".

The souls that leaves the body at night have the fear of dealing with the negative entities of the other side. We prepare ourselves for that in the Evening prayer. Before we enter the prayer of Amida, Silent prayer, world of Atziluth, we say a blessing " בָּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד", "Blessed you are YHVH, protector of his people, Israel."

After the Amida we read Psalms 121, 'שיר למעלות' that include six times the root of the word for protection 'שמר'.

72. וְעַל כָּל דָּא, מִגּוֹ דְּדָחִילוּ דְּכָל דָּא, אֲנָן מַפְקִידִינָן גּוּפִין רוּחִין וְנִשְׁמָתִין, לְמַלְכוּתָא עִלָּאָה, דִּי שׁוּלְטָנוּ דְּכֹלָּא בִּידָהָא. וְעַל דָּא צְלוֹתָא דְּעַרְבִית, בְּכָל לֵילְיָא

72. וְעַל כָּל זֶה, מִתּוֹךְ פַּחַד שֶׁל כָּל זֶה אָנוּ מַפְקִידִים הַגּוּפוֹת, הָרוּחוֹת וְהַנְּשָׁמוֹת לַמַּלְכוּת הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁשִּׁלְטוֹן הַכֹּל בְּיָדֶיהָ, וְעַל זֶה תְּפִלַּת עַרְבִית בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה. עַתָּה שֶׁקָּרְבָּנוֹת

וְלֵילְיָא. הַשְׁתָּא דְּקָרְבְּנִין וּמַדְבְּחָן לָא אִשְׁתְּכָחוּ, אֲנַן עַבְדֵינַן כָּל תִּקּוּנִין דְּאֲנַן עַבְדִין עַל רָזָא דְּנָא.

וּמִזְבְּחוֹת לֹא נִמְצָאוּ, אָנוּ עוֹשִׂים כָּל הַתִּקּוּנִים שֶׁאָנוּ עוֹשִׂים עַל הַסּוֹד הַזֶּה.

Because of the fear of the soul to go up at night and get hurt with judgments during the night, we add the prayer of bedtime. The PDF below explains the prayer in details. The shortest version for protection is to recite Ana B'Koach, Shema Israel and the verse
The last thing that we say
Psalms 31:6
"בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי יְהוָה אֵל אֱמֶת"
"Into Your hand I commit my soul; You have ransomed me, O YHVH, God of truth."
Transliteration: "Beyadcha afkid ruchi padita oti adonai el emet"
When we commit our soul in the hands of God, we have his protection and guaranteed that our soul will return to us in the morning.
While you may do the bedtime prayer shortly before you go to sleep, these words should be the last thing we say before going to sleep. If we wake up at night and go back to sleep then we need to repeat this verse only to resume the protection.
Today is Rosh Chodesh Adar, the last month of the year (Hebrew calendar) and we are before Shabbat Teruma that is about giving donations to build the Holy Tabernacle.
If you didn't give tithe and or donations this week then it would be a good time to do so and expand your vessel for the Light of this Shabbat and the month of Adar that expresses the Light of the entire year to draw energy of joy and happiness.

73. בְּפַלְגּוּ לֵילְיָא, כַּד רוּחַ צָפוֹן אִתְעַר, בָּטַשׁ בְּכָל אִינּוּן מְדוֹרִין דְּרוּחִין בִּישִׁין, וְתָבַר (חד טנרא תקיפא) (צ"ז ע"א) סִטְרָא אַחֲרָא, וְעָאל וְשָׁאט לְעֵילָא וְתַתָּא, וְכָל אִינּוּן (דף ק"ל ע"ב) זַבִּילֵי טְהִירִין עָיְילִין לְדוּכְתַּיְיהוּ, וְאִתְּבַר חֵילַיְיהוּ וְלָא שַׁלְטִין. וּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא עִם צַדִּיקַיָּיא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, וְהָא אִתְּמַר.

73. בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, כְּשֶׁמִּתְעוֹרֶרֶת רוּחַ צָפוֹן, מַכָּה בְּכָל אוֹתָם מְדוֹרֵי הָרוּחוֹת הָרָעוֹת, וְשׁוֹבֵר אֶחָד (סֶלַע חָזָק) אֶת הַצַּד הָאַחֵר, וְנִכְנָס וּמְשׁוֹטֵט לְמַעְלָה וָמַטָּה, וְכָל אוֹתָן קְבוּצוֹת שֶׁל מְחַבְּלִים נִכְנָסוֹת לִמְקוֹמָן, וְנִשְׁבָּר כֹּחָן וְלֹא שׁוֹלְטוֹת. וְאָז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִכְנָס לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם הַצַּדִּיקִים בְּגַן עֵדֶן, וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר.

At midnight the wind of the north that is the aspect of the Left column and the forces of the other-side reach a state of completion. It then makes all the forces of the Left to go back to their places because they lose their control after midnight. Then the Holy One Blessed be He enters the Garden of Eden to have 'fun' with the Tzadikim.

74. כַּד אָתֵי צַפְרָא, נְהוֹרָא דִּשְׁרָגָא דְּשַׁלְטָא בְּלֵילְיָא, אִתְגְּנִיז מִקַּמֵּי נְהוֹרָא דִּימָמָא, כְּדֵין בֹּקֶר שַׁלְטָא, וְאִתְעֲבַר שׁוּלְטָנוּ דְּעֶרֶב, (וכדין) הַאי בֹּקֶר, אִיהוּ בֹּקֶר דְּאוֹר קַדְמָאָה, הַאי בֹּקֶר, אַשְׁלִים טִיבוּ לְעָלְמִין כֻּלְּהוּ. מִנֵּיהּ אִתְּזָנוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין. הַאי אַשְׁקֵי לְגִנְתָּא. הַאי אִיהוּ נְטִירוּ דְּכָל עָלְמָא.

74. כְּשֶׁבָּא הַבֹּקֶר, אוֹר הַנֵּר שֶׁשָּׁלַט בַּלַּיְלָה נִגְנָז מִלִּפְנֵי אוֹר הַיּוֹם, וְאָז הַבֹּקֶר שׁוֹלֵט, וּמֻעֲבָר שִׁלְטוֹנוֹ שֶׁל הָעֶרֶב. (וְאָז) הַבֹּקֶר הַזֶּה הוּא בֹּקֶר שֶׁל אוֹר רִאשׁוֹן, הַבֹּקֶר הַזֶּה מַשְׁלִים טוֹב לְכָל הָעוֹלָמִים. מִמֶּנּוּ נִזּוֹנִים עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. זֶה מַשְׁקֶה אֶת הַגָּן. זוֹהִי שְׁמִירָה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם.

When the morning comes the force of the Left is hidden like the light of a candle in the sun. The Light of Chassadim of the day is now in control and provide nourishment and protection to all the worlds above and below.

75. הָכָא רָזָא לְיַדְעֵי מִדִּין, (נ"ז ע"א) מַאן דְּבָעֵי לְמֵיפַּק לְאָרְחָא, יְקוּם בִּנְגְהָא, וְיִשְׁגַּח בְּאִסְתַּכְּלוּתָא לְפוּם שַׁעֲתָא, לִסְטַר (קי"ב ע"ב) מִזְרָח, וְיֶחֱמֵי כְּזִיווּ דְּאַתְוָון דְּבַטְשֵׁי בִּרְקִיעָא, דָּא סָלִיק וְדָא נָחִית. וְאִלֵּין אִינּוּן נְצִיצוּ דְּאַתְוָון, דְּאִתְבְּרוּן בְּהוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא.

75. כָּאן הַסּוֹד לְיוֹדְעֵי מִדִּין: מִי שֶׁרּוֹצֶה לָצֵאת לַדֶּרֶךְ, יָקוּם בַּנֹּגַהּ, וְיַשְׁגִּיחַ בְּהִתְבּוֹנְנוּת לְפִי שָׁעָה לְצַד מִזְרָח, וְיִרְאֶה כְּמַרְאֵה אוֹתִיּוֹת שֶׁמַּכּוֹת בָּרָקִיעַ, זוֹ עוֹלָה וְזוֹ יוֹרֶדֶת, וְאֵלֶּה הֵם הִתְנוֹצְצוּת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ בָהֶם שָׁמַיִם וָאָרֶץ.

The Zohar reveals a secret; if a person wakes up at a certain time when the light appears in the East, he can see the letters that created heaven and earth shines in the sky going up and down.
Lesson;
The Zohar discuss the great value of studying after midnight. At that time the Left is going down and the Light of Chassadim builds up and revealed completely when the first ray of the sun appears on the horizon. In Israel, there are many synagogues that schedule their morning prayers to make the Shema Israel prayer before the sunrise and the silent prayer, Amida to start exactly at the time of sunrise that is called 'נץ' (pronounced 'Netz'). This is the same root as the word the Zohar uses to describe the 'shine' 'נְצִיצוּ' of the letters of creation.
Waking up before sunrise is a strong connection to Chassadim and it would make the day a 'brighter' one.

76. אִי אִיהוּ יָדַע בְּרָזָא דְּאִינּוּן אַתְוָון, דְּאִינּוּן רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּאַרְבְּעִין וּתְרֵין אַתְוָון, וְיִדְכַּר לוֹן כַּדְקָא חֲזֵי, בִּרְעוּתָא דְּלִבָּא. יֶחֱמֵי גּוֹ נְהִירוּ דִּנְגְהָא דִּרְקִיעָא שִׁית יוֹדִ"ין, תְּלַת לִסְטַר יְמִינָא, וּתְלַת לִסְטַר שְׂמָאלָא. וּתְלַת וָוִין, דְּסַלְקִין וְנַחְתִּין וְנַצְצֵי בִּרְקִיעָא. וְאִינּוּן אַתְוָון דְּבִרְכַּת כֹּהֲנִים, וּכְדֵין יְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ, וְיִפּוֹק לְאָרְחָא, וַדַּאי שְׁכִינְתָּא אַקְדִּימַת עִמֵּיהּ, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

76. אִם הוּא יוֹדֵעַ בְּסוֹד אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵם סוֹד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁל אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, וְיַזְכִּירֵן כָּרָאוּי בִּרְצוֹן הַלֵּב, יִרְאֶה תּוֹךְ אוֹר הַנֹּגַהּ שֶׁל הָרָקִיעַ שֵׁשׁ יוֹדִ"ים, שָׁלֹשׁ לְצַד יָמִין וְשָׁלֹשׁ לְצַד שְׂמֹאל, וְשָׁלֹשׁ וָוִ"ים שֶׁעוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת וְנוֹצְצוֹת בָּרָקִיעַ. וְהֵן הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל בִּרְכַּת כֹּהֲנִים, וְאָז יִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ וְיֵצֵא לַדֶּרֶךְ, וַדַּאי שְׁכִינָה מַקְדִּימָה עִמּוֹ. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ.

Those who know the holy name of 42 letters and properly meditate on it, will see six letters י Yod and three letters ו Vav. They are the letters of the blessing of the Kohanim (Numbers 6:24,25,26)
YHVH bless you, and keep you;
YHVH make His face shine on you, And be gracious to you;
YHVH lift up His countenance on you, And give you peace.'
The first three Yods form the Right column, The next three Yods form the Left column and the three Vavs form the Central column.
With this meditation, the Shechina comes to bless the day.

77. כַּד אָתֵי הַאי בֹּקֶר, עַמּוּדָא חַד נָעִיץ בִּסְטַר דָּרוֹם, לְגוֹ מְתִיחוּ דִּרְקִיעָא, דְּעַל גַּבֵּי גִּנְתָּא. בַּר מֵהַהוּא עַמּוּדָא, דְּאִיהוּ (קפ"ד ע"ב) נָעִיץ בְּאֶמְצָעוּ דְּגִנְתָּא. וְעַמּוּדָא דָּא, אִיהוּ נָהִיר (ויחי רי"ט ע"א) בִּנְהִירוּ דִּתְלַת גַּוְונִין, מְרֻקְּמָא דְּאַרְגְּוָונָא. בְּהַהוּא עַמּוּדָא, קַיְּימָא עַנְפָּא

77. כְּשֶׁבָּא הַבֹּקֶר הַזֶּה, עַמּוּד אֶחָד נָעוּץ בְּצַד דָּרוֹם לְתוֹךְ מְתִיחַת הָרָקִיעַ שֶׁעַל גַּבֵּי הַגָּן, חוּץ מֵאוֹתוֹ עַמּוּד שֶׁנָּעוּץ בְּאֶמְצַע הַגָּן. וְעַמּוּד זֶה מֵאִיר בְּאוֹר שֶׁל שְׁלֹשָׁה גְוָנִים מְרֻקָּם בְּאַרְגָּמָן. בְּאוֹתוֹ הָעַמּוּד קַיָּם עָנָף אֶחָד, וּבְאוֹתוֹ עָנָף נִזְדַּמְּנוּ שָׁלֹשׁ צִפֳּרִים, מִתְעוֹרְרוֹת צִפְצוּף לְשַׁבֵּחַ.

וַזְדָא, בְּהַהוּא עַנְפָּא, אִתְעֲתָדוּ תְּלַת צִפֳּרִין, מִתְעָרִין צִפְצֵפָא לְשַׁבְחָא.

At sunrise, the central column on the south shines in crimson color that results from the merged colors of the three Sefirot Chessed, Gevurah and Tiferet. In this Center column meet three 'birds' that are the three columns that bring light to Malchut. They are called birds because the Light of Chokmah that comes down to Malchut is called bird.
Lesson;
The morning blessings are very important to start the day. The Zohar tells us not to greet any person before we make blessings and give thanks to God, our Creator.
The PDF below has the morning blessings. It can also be found in all prayer books.
The blessing of the Kohanim (priests) is at the end of the morning blessings to connect us to the Light of Chassadim for the entire day. There are many secrets in blessing of the Kohanim (Priest) and we will make a separate lesson about it.
The Zohar reveals that Mashiach would come from a place called the 'Bird's nest'. It is the source of the Light of Chokmah. Mashiach would bring with him this light when he 'travels' down the Center Column to Malchut to bring about the Final Redemption.
Read Zohar Shemot from paragraph #106 on.
In Israel they make special blessings by the Western Wall of the Holy Temple during the three major holidays that represent the Right, Left and Center (Sukkot, Pesach, and Shavuot).

78. פָּתַח חַד וְאָמַר, (תהלים קיג) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ' הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ'. פָּתַח תִּנְיָינָא וְאָמַר, יְהִי שֵׁם יְיָ' מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. פָּתַח תְּלִיתָאָה וְאָמַר, מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהוּלָּל שֵׁם יְיָ'. כְּדֵין כָּרוֹזָא קָדִים וְקָרֵי אִתְעֲתָדוּ קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, אִינּוּן דִּמְשַׁבְּחָן לְמָארֵיהוֹן, אִתְתָּקָּנוּ בְּשְׁבָחָא דִּימָמָא. כְּדֵין אִתְפָּרְשׁוּן יְמָמָא מִן לֵילְיָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּקָם בְּצַפְּרָא, מִגּוֹ תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּלָעֵי בְּלֵילְיָא. בְּהַהוּא זִמְנָא צְלוֹתָא דְּצַפְּרָא.

78. פָּתַח אֶחָד וְאָמַר, (תהלים קיג) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי ה' הַלְלוּ אֶת שֵׁם ה'. פּוֹתֵחַ הַשֵּׁנִי וְאוֹמֵר, יְהִי שֵׁם ה' מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. פּוֹתֵחַ הַשְּׁלִישִׁי וְאוֹמֵר, מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם ה'. אָז הַכָּרוֹז מַקְדִּים וְקוֹרֵא, הִזְדַּמְּנוּ קְדוֹשִׁים עֶלְיוֹנִים, אוֹתָם הַמְשַׁבְּחִים אֶת רִבּוֹנָם הִתְתַּקְּנוּ לְשֶׁבַח הַיּוֹם. וְאָז נִפְרָדִים הַיּוֹם מֵהַלַּיְלָה. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁקָּם בַּבֹּקֶר מִתּוֹךְ תִּשְׁבַּחְתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה שֶׁלָּמַד בַּלַּיְלָה, בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁל תְּפִלַּת הַבֹּקֶר.

The first bird of Chessed started by telling the others to praise יה YH.
Psalms 113:1)
"הַלְלוּ יָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה"
"Praise the LORD! (YH) Praise, O servants of YHVH, Praise the name of YHVH."
The two letters יה YH represent Chokmah and Binah. Chessed is the first of the lower seven sefirot and it has the closest connection to the upper three Sefirot. It then gives it a pure force of sharing. The second bird of Gevurah, Left column makes a blessing.
Psalms 113:2
"יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם"
"Blessed be the name of YHVH from this time forth and forever."
Since left makes the major connection to Malchut, this blessing connects Malchut, 'this time' to 'forever' that is the upper three sefirot.
The bird of the middle column, Tiferet, continues;
Psalms 113:3

"מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה"
"From the rising of the sun to its setting The name of YHVH is to be praised."
The sun rises in the east that is Tiferet and provides life force to the world. The appearance of the sun in the world breaks the control of the night. Those who wake up to connect to this light with their prayers benefit greatly from it.
Lesson
As explained in the previous study, the 'bird' is the aspect of light that comes from Chokmah. The description of the bird as 'saying' words, is the use of the Hebrew letters and words as vessels to draw the Light of Chokmah to this world.
'Bird', 'צפור' has the numerical value, 376, of the word 'שלום', 'Peace'. Mashiach that comes from the 'Bird's Nest' (See DZ previous study) would bring the Final Peace to the world.
The three verses from Psalms 113 that the 'birds' use in the morning are the same first verses that we sing at the beginning of the Halel prayer. The Halel (means 'Praise') is a set of Psalms that we recite in the morning of every Rosh Chodesh and holidays. Only on Passover, we recite the Halel at the night of the Seder because there's no aspect of 'darkness' on that night. The Halel starts with these three verses to connect us to the three columns of the Tree of Life. Then the three 'birds' sing for us, meaning channeling the Light of Chokmah to Malchut.

79. כְּתִיב, (ישעיה כ"א) אָמַר שׁוֹמֵר אָתָא בֹקֶר וְגַם לָיְלָה אִם תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ שֻׁבוּ אֵתָיוּ, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ לֵיהּ, עַל גָּלוּת דְּיִשְׂרָאֵל, דְּיַתְבֵי גּוֹ בְּנֵי שֵׂעִיר, וְיִשְׂרָאֵל אַמְרֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שׁוֹמֵר, מַה מִּלַּיְלָה, מַה תְּהֵא עָלָן מִן גָּלוּתָא דָּא, דְּדַמֵּי לַחֲשׁוֹכָא דְּלֵילְיָא. מַה כְּתִיב, אָמַר שׁוֹמֵר, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָתָא בֹקֶר, כְּבָר נְהִירְנָא לְכוּ בְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם, וְאַסִּיקְנָא לְכוּ וְקָרִיבַת יַתְכוֹן לְפוּלְחָנִי, וְאוֹרַיְיתָא יָהֲבִית לְכוֹן, בְּגִין דְּתִזְכּוּן לְחַיֵּי עָלְמָא. שְׁבַקְתּוּן אוֹרַיְיתִי, וְגַם לָיְלָה, אָעִילְנָא לְכוּ בְּגָלוּתָא (ס"א דבבל, ואסיקנא לכו. שבקתון אורייתי כמלקדמין, אעילנא לכו בגלותא) כְּמִלְקַדְּמִין. אִם תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (ישעיה לה) דִּרְשׁוּ מֵעַל סֵפֶר יְיָ' וּקְרָאוּ, וְתַמָּן תִּשְׁכְּחוּן בְּמַה תַּלְיָא גָּלוּתָא דִּלְכוֹן, וּגְאוּלָה דִּלְכוֹן, וְכַד תִּבְעָיוּן בָּהּ, הִיא תֵּימָא וְתַכְרִיז קָמַיְיכוּ. שׁוּבוּ אֵתָיוּ. שׁוּבוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵימָתָא, וּמִיַּד אֵתָיוּ וְאִקְרִיבוּ לְגַבָּאִי. (נ"א וברזא דהאי קרא)

79. כָּתוּב, (ישעיה כא) אָמַר שֹׁמֵר אָתָא בֹקֶר וְגַם לָיְלָה אִם תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ שֻׁבוּ אֵתָיוּ. פָּסוּק זֶה פֵּרְשׁוּהוּ עַל גָּלוּת יִשְׂרָאֵל שֶׁיּוֹשְׁבִים בְּתוֹךְ בְּנֵי שֵׂעִיר, וְיִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים לַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא: שֹׁמֵר מַה מִּלַּיְלָה – מַה יִּהְיֶה עָלֵינוּ מֵהַגָּלוּת הַזּוֹ שֶׁדּוֹמָה לְחֶשְׁכַת הַלַּיְלָה? מַה כָּתוּב? אָמַר שֹׁמֵר. זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אָתָא בֹקֶר – כְּבָר הֵאַרְתִּי לְךָ בְּגָלוּת מִצְרַיִם, וְהֶעֱלֵיתִי אֶתְכֶם וְקֵרַבְתִּיכֶם לַעֲבוֹדָתִי, וְנָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָה כְּדֵי שֶׁתִּזְכּוּ לְחַיֵּי עוֹלָם. עֲזַבְתֶּם תּוֹרָתִי, וְגַם לָיְלָה – הִכְנַסְתִּיכֶם לְגָלוּת (בָּבֶל וְהֶעֱלֵיתִיכֶם. עֲזַבְתֶּם תּוֹרָתִי כְּמִקֹּדֶם, וְהִכְנַסְתִּי אֶתְכֶם לְגָלוּת) כְּמִקֹּדֶם. אִם תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם לד) דִּרְשׁוּ מֵעַל סֵפֶר ה' וּקְרָאוּ, וְשָׁם תִּמְצְאוּ בַּמֶּה תְּלוּיָה גָּלוּתְכֶם וּגְאֻלַּתְכֶם. וּכְשֶׁתִּבְעָיוּן בָּהּ, הִיא תֹּאמַר וְתַכְרִיז לִפְנֵיכֶם: שֻׁבוּ אֵתָיוּ. שׁוּבוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּמִיָּד אֵתָיוּ, וְקִרְבוּ אֵלַי. (וּבְסוֹד הַפָּסוּק הַזֶּה)

Isaiah 21:11
"מַשָּׂא דּוּמָה אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר שֹׁמֵר מַה מִּלַּיְלָה שֹׁמֵר מַה מִּלֵּיל"
"The oracle concerning
Edom. One keeps calling to me from Seir, "Watchman, how far gone is the night? Watchman, how far gone is the night?"

This verse is related to the time of exile when the
Israelites were tired from the darkness of the exile ask the Holy One Blessed
be He, “Watchman, how far
gone is the night? Watchman, how far gone is the night?”.
Isaiah 21:12
“אָמַר שֹׁמֵר אָתָה בֹקֶר וְגַם לָיְלָה אִם תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ שֻׁבוּ אֵתָיוּ”
“The watchman says,
“Morning comes but also night. If you would inquire, inquire; Come back
again.”
God answers and reminds them that he took them from
the ‘night/darkness’ of Egypt and brought them to the ‘morning/Light’ that is
the aspect of Torah and the laws that bring them closer to him. The Torah earns
them merits to immortality but they didn’t value it. Then they left the path
of Torah and exiled to Babylon and again they left the Torah and went into a
longer period of exile. The prophet
Isaiah delivers God’s suggestion;
Isaiah 34:16
“דִּרְשׁוּ מֵעַל סֵפֶר יְהוָה וּקְרָאוּ אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נֶעְדָּרָה אִשָּׁה רְעוּתָהּ לֹא פָקָדוּ כִּי פִי הוּא צִוָּה וְרוּחוֹ הוּא קִבְּצָן”
“Seek from the book of YHVH (Torah),
and read: Not one of these will be missing; None will lack its mate. For His mouth
has commanded, And His Spirit has gathered them.”
The answers we are looking for are in the Torah. The exile would end when we make Teshuva and return to the path of Torah and follow the spiritual laws that we learn from it. Only then we come closer to YHVH and benefit from the blessings of the Torah.
Lesson;
This study is like a mirror of our lives. When we enjoy the gift of a good life, we quickly lose appreciation and shortly after, the ‘good’ leaves us. When we realize our mistakes, we make corrections to earn the back to the good. Then again, we lose the path and fall. We fight harder to go back and continue the cycle of good and bad. Only when we study and follow the ways of the spiritual system and laws of the Torah we come closer to YHVH and have a tiny taste of immortality.
The Zohar is our Torah teacher. It helps us understand the secrets behind the stories and the sacred text. This form of study brings us closer to YHVH because it’s on a higher spiritual level than studying the meaning of the simple stories.
Exile is the aspect of distance from YHVH. When we achieve complete and unshaken faith and certainty in YHVH, we go out of our personal exile. That feeling of freedom and being aware of God’s presence in our lives is the aspect of immortality. Even if we know that our lives in this world end one day, our souls know and accept the promise of the Final Redemption and the Resurrection to immortality. That promise is found in Isaiah 25:8 ‘He will swallow up death forever!’.

80. וּבְהַאי קְרָא כְּתִיב, מַשָּׂא דּוּמָה. וְרָזָא דָּא, בְּשִׁית דַּרְגִּין דִּנְבוּאָה (בחמשה ארחין) אִתְּמַר לִנְבִיאֵי. בְּמַחֲזֶ"ה. בַּחֲזוֹ"ן. בְּחִזָּיוֹ"ן. בְּחָזוּ"ת. בְּדָבָ"ר. בְּמַשָּ"א. וְכֻלְּהוּ וַחֲמִשָּׁא כֻּלְּהוּ כְּמַאן דְּחָזֵי בָּתַר כּוֹתָלָא, הַהוּא נְהִירוּ דִּנְהוֹרָא. וּמִנְּהוֹן, כְּמַאן דְּחָזֵי נְהוֹרָא דְּשִׁמְשָׁא מִגּוֹ עֲשָׁשִׁיתָא. אֲבָל מַשָּׂא, הֲוֵי, כַּד מָטֵי הַהוּא נְהוֹרָא

80. וּבְפָסוּק זֶה כָּתוּב, מַשָּׂא דּוּמָה. וְסוֹד זֶה בְּשֵׁשׁ דְּרָגוֹת שֶׁל נְבוּאָה (בְּחָמֵשׁ דְּרָכִים) נֶאֱמַר לַנְּבִיאִים: בְּמַחֲזֶ"ה. בְּחָזוֹ"ן. בְּחִזָּיוֹ"ן. בְּחָזוּ"ת. בְּדָבָ"ר. בְּמַשָּׂ"א. וְכָל הֶחָמֵשׁ כֻּלָּן כְּמִי שֶׁרוֹאֶה אַחַר הַכֹּתֶל אוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁמֵּאִיר, וּמֵהֶם כְּמִי שֶׁרוֹאֶה אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ מִתּוֹךְ עֲשָׁשִׁית. אֲבָל מַשָּׂא הֱוֵי כַּאֲשֶׁר מַגִּיעַ

בְּטוּרֵיהּ סַגִּי וְאִיטְרַח מִכּוֹי עֲלוֹי, דְּלָא יָכִיל לְאִתְגַּלְיָיא לֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (במדבר יא) לָשׂוּם אֶת מַשָּׂא כָּל הָעָם הַזֶּה עָלָי. וּבְגִין כָּךְ, מַשָּׂא.

אוֹתוֹ אוֹר בְּטֹרַח רַב וּמַטְרִיחַ עָלָיו דְּבָרָיו, שֶׁלֹּא יָכוֹל לְהִתְגַּלּוֹת לוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, (במדבר יא) לָשׂוּם אֶת מַשָּׂא כָּל הָעָם הַזֶּה עָלָי. וּמִשּׁוּם זֶה מַשָּׂא.

Isaiah 21:11
"מַשָּׂא דּוּמָה אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר שֹׁמֵר מַה מִלַּיְלָה שֹׁמֵר מַה מִלֵּיל"
"The oracle (מַשָּׂא, burden) concerning Edom. One
keeps calling to me from Seir, "Watchman, how far gone is the
night? Watchman, how far gone is the night?"
There are six levels (five paths) that God communicate with us through the prophets.
בְּמַחֲזֶ"ה. בְּחָזוֹ"ן. בְּחִזָּיוֹ"ן. בְּחָזוּ"ת. בְּדִבֵּ"ר. בְּמַשָּׂ"א.
They have almost the same meaning in English and it's related to different types of visions. This verse uses the word 'מַשָּׂא' to describe the prophecy. It means 'weight', 'burden'. Moses complained to God about why he was 'assigned' to carry the 'burden' of the people.
Numbers 11:11
"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-יְהוָה, לָמָה הֲרֵעֹתָ לְעַבְדֶּךָ, וְלָמָּה לֹא-מָצָתִי חֵן, בְּעֵינֶיךָ: לָשׂוּם, אֶת-מַשָּׂא כָּל-הָעָם הַזֶּה–עָלָי"
"So Moses said to YHVH, "Why have You been so hard on Your servant? And why have I not found favor in Your sight, that You have laid the burden of all these people on me?"
All types of visions are like a revelation of light that is behind a wall or like seeing the light of the sun through a dark foggy glass. A direct vision is not possible because it's too intense and can pull the prophet to the source of the light and nullifies its existence. The type of vision that the prophet Isaiah used to tell the people how to get out of exile was of type 'burden'. It means that the revelation of light comes as a process that is heavy and not easy to carry as Moses expressed in his 'complaint' to God.

81. וְהָכָא מַשָּׂא דּוּמָה, טוֹרַח סַגִּיאָה, דְּלָא יָכִיל לְאִתְגַּלְיָיא וְאִיהוּ נְבוּאָה בִּלְחִישׁוּ, וְקַיְּימָא בִּלְחִישׁוּ. אֵלַי קוֹרֵא מִשֵּׂעִיר הָכָא לָא אִתְגַּלְיָא מַאן אָמַר אֵלַי קוֹרֵא מִשֵּׂעִיר. אִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי נְבִיאָה מְהֵימְנָא. אֲבָל נְבוּאָה דָּא וַדַּאי קַיְּימָא בִּלְחִישׁוּ, גּוֹ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, וּמִגּוֹ רָזָא סְתִימָאָה, נְבִיאָה מְהֵימְנָא אָמַר, דִּלֵיהּ הֲוָה קָרָא קָלָא בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וְאָמַר אֵלַי קוֹרֵא מִשֵּׂעִיר. (דף קל"א ע"א) כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (דברים לג) וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ. וְלָא כְּתִיב וְזָרַח לְשֵׂעִיר, בְּגִין דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא הָכִי אִיהוּ, דַּרְגִּין מִגּוֹ דַּרְגִּין, אִלֵּין פְּנִימָאִין מֵאִלֵּין, קְלִיפָּה גּוֹ קְלִיפָּה, וּמוֹחָא גּוֹ מוֹחָא.

81. וְכָאן מַשָּׂא דוּמָה – טֹרַח רַב שֶׁלֹּא יָכוֹל לְהִתְגַּלּוֹת, וְהִיא נְבוּאָה בְּלַחַשׁ וְעוֹמֶדֶת בְּלַחַשׁ. אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר – כָּאן לֹא הִתְגַּלָּה מִי אָמַר "אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר", אִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אִם נָבִיא נֶאֱמָן. אֲבָל נְבוּאָה זוֹ וַדַּאי עוֹמֶדֶת בְּלַחַשׁ תּוֹךְ סוֹד הָאֱמוּנָה הָעֶלְיוֹנָה, וּמִתּוֹךְ סוֹד נִסְתָּר אָמַר הַנָּבִיא הַנֶּאֱמָן שֶׁלּוֹ הָיָה קוֹרֵא קוֹל בְּסוֹד הָאֱמוּנָה, וְאָמַר אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לג) וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ, וְלֹא כָתוּב וְזָרַח לְשֵׂעִיר, מִשּׁוּם שֶׁסּוֹד הָאֱמוּנָה כָּךְ הוּא, דְּרָגוֹת מִתּוֹךְ דְּרָגוֹת, אֵלֶּה פְּנִימִיִּים מֵאֵלֶּה, קְלִפָּה בְּתוֹךְ קְלִפָּה, וּמֹחַ בְּתוֹךְ מֹחַ.

'The oracle calling me from Seir' is a prophecy that requires great efforts. It's a prophecy with no expression of words. 'Calling me from Seir' doesn't say who is calling or if it's the Holy One Blessed be He or a faithful prophet. Nevertheless, this prophecy stands and will be fulfilled because it comes from a supreme source.
Deuteronomy 33:2

"וַיֹּאמַר, יְהוָה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ–הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן, וְאָתָה מֵרִבְבֹת קֹדֶשׁ; מִימִינוֹ, אשדת (אֵשׁ דָּת) לָמוֹ"
"He said, "YHVH came from Sinai, And dawned on them from Seir; He shone forth from Mount Paran, And He came from the midst of ten thousand holy ones; At His right hand there was flashing lightning for them."
The Zohar reveals that this is the secret of faith. It comes levels from within levels that hold more inner levels, Klipa from within Klipa and light from within inner light.
Lesson;
We are in the process of fulfilling the prophecies of the Bible. They are a 'burden' on us and require great efforts to make progress to go up from one level to another, increasing the light in our vessels and move forward to break more Klipot on the path to reach the highest level of light that we can in our lives.
The faith that the Zohar mentions here is the mind and consciousness that we carry with us during the pain of the exile. We continue on the path of light even if our 'glasses' are dark and foggy. We believe that the heavy process is just the way God wants us to grow and reveal more light.

82. וְהָא אוֹקִימְנָא, דִּכְתִּיב, (יחזקאל א) וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, הָא דַּרְגָּא חַד. עָנָן גָּדוֹל, הָא דַּרְגָּא אַחֲרָא. וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, הָא דַּרְגָּא תְּלִיתָאָה. וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב, הָא דַּרְגָּא רְבִיעָאָה. וּלְבָתַר וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל. וּלְבָתַר וּמִתּוֹכָהּ דְּמוּת אַרְבַּע חַיּוֹת הָא דַּרְגִּין גּוֹ מִדַּרְגִּין (נ"א דרגין).

82. וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ, שֶׁכָּתוּב (יחזקאל א) וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן – הֲרֵי דַּרְגָּה אַחַת. עָנָן גָּדוֹל – הֲרֵי דַּרְגָּה אַחֶרֶת. וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת – הֲרֵי דַּרְגָּה שְׁלִישִׁית. וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב – דַּרְגָּה רְבִיעִית. וְאַחַר כָּךְ, וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל. וְאַחַר כָּךְ, וּמִתּוֹכָהּ דְּמוּת אַרְבַּע חַיּוֹת. הֲרֵי דְּרָגוֹת בְּתוֹךְ מַדְרֵגוֹת (דְּרָגוֹת).

Ezekiel 1:4,5
"וָאֵרֶא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן-הַצָּפוֹן, עָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, וְנֹגַהּ לוֹ, סָבִיב; וּמִתּוֹכָהּ–כְּעֵין הַחַשְׁמַל, מִתּוֹךְ הָאֵשׁ."
"וּמִתּוֹכָהּ–דְּמוּת, אַרְבַּע חַיּוֹת; וְזֶה, מַרְאֵיהֶן–דְּמוּת אָדָם, לָהֵנָּה"
"As I looked, behold, a storm wind was coming from the north, a great cloud with fire flashing forth continually and a bright light around it, and in its midst, something like electricity in the midst of the fire."
"Within it, there were figures resembling four living beings. And this was their appearance: they had human form."
The Zohar quotes these verses to support the previous study that tells us that there are levels within levels in the spiritual realm.
'a storm wind','רוּחַ סְעָרָה' is one level, 'a great cloud','עָנָן גָּדוֹל' is another level, 'fire flashing forth','אֵשׁ מִתְלַקַּחַת' is another level, 'a bright light around it (Nogah)','נֹגַהּ' is the fourth level. Then we read 'in its midst, ...like electricity in the midst of a fire, and within it 'four living beings' that tells about levels within levels.

83. אוּף הָכָא, כַּד אִתְגַּלְיָיא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, לָא אִתְגַּלְיָיא אֶלָּא מִגּוֹ דַּרְגִּין אִלֵּין. מִסִּינַי בָּא, דַּרְגָּא דַּהֲוָה טְמִירָא יַתִּיר, וּלְבָתַר אִצְטְרִיךְ לְאִתְגַּלְיָא. וְאָמַר וְזָרַח מִשֵּׂעִיר, הָא דַּרְגָּא אַחֲרָא, דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָיא יַתִּיר, קְלִיפָּא דְּשַׁרְיָא עַל גַּב מוֹחָא. וּלְבָתַר הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן, הָא דַּרְגָּא אַחֲרָא. וּלְבָתַר וְאָתָה מֵרִבְבוֹת קֹדֶשׁ, דָּא שְׁבָחָא דְּכֹלָּא, דְּאַף עַל גַּב

83. אַף כָּאן, כְּשֶׁהִתְגַּלָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, לֹא הִתְגַּלָּה אֶלָּא מִתּוֹךְ דְּרָגוֹת הַלָּלוּ. מִסִּינַי בָּא – דַּרְגָּה שֶׁהָיְתָה יוֹתֵר נִסְתֶּרֶת, וְאַחַר כָּךְ הִצְטָרְכָה לְהִתְגַּלּוֹת. וְאָמַר וְזָרַח מִשֵּׂעִיר – הֲרֵי דַּרְגָּה אַחֶרֶת שֶׁהִיא יוֹתֵר בְּגִלּוּי, קְלִפָּה שֶׁשּׁוֹרָה עַל גַּבֵּי הַמֹּחַ. וְאַחַר כָּךְ, הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן – הֲרֵי דַּרְגָּה אַחֶרֶת. וְאַחַר כָּךְ, וְאָתָה מֵרִבְבֹת קֹדֶשׁ – זֶהוּ שֶׁבַח שֶׁל הַכֹּל.

דְּאִתְגַּלְיָיא מִכָּל אִלֵּין דַּרְגִּין, מֵהַהוּא אֲתַר דְּהוּא עִקָּרָא דְּכֹלָּא, שָׁרֵי לְאִתְגַּלָּאָה מִנֵּיהּ. מַאן אֲתַר אִיהוּ. מֵרִבְבוֹת קֹדֶשׁ אִיהוּ, אִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין לְעֵילָּא, (לעילא) אוּף הָכָא אֵלַי קוֹרֵא מִשֵּׂעִיר, מֵהַהוּא דַּרְגָּא דְּקָאָמַרָן, דְּאִתְדָּבַק לְעֵילָּא.

שֶׁאַף עַל גַּב שֶׁהִתְגַּלָּה מִכָּל הַדְּרָגוֹת הַלָּלוּ, מֵאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁהוּא עִקַּר הַכֹּל, הִתְחִיל לְהִתְגַּלּוֹת מִמֶּנּוּ. מֵאֵיזֶה מָקוֹם הוּא? הוּא מֵרִבֲבֹת קֹדֶשׁ, אוֹתָן דְּרָגוֹת עֶלְיוֹנוֹת לְמַעְלָה. (לְמַעְלָה) אַף כָּאן אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר – מֵאוֹתָהּ דַּרְגָּה שֶׁאָמַרְנוּ שֶׁנִּדְבְּקָה לְמַעְלָה.

Deuteronomy 33:2

"וַיֹּאמַר, יְהוָה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ–הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן, וְאָתָה מֵרִבְבֹת קֹדֶשׁ; מִימִינוֹ, אשדת (אֵשׁ דָּת) לָמוֹ"

"He said, "YHVH came from Sinai, And dawned on them from Seir; He shone forth from Mount Paran, And He came from the midst of ten thousand holy ones; At His right hand there was flashing lightning for them."

When the Holy One Blessed be He revealed himself on Mount Sinai it was from within these levels. 'from Sinai' is the most concealed level. When the time of revelation came, it says 'And dawned on them from Seir', which is another level that is more open and with a Klipa that covers its Light. 'from Mount Paran' is another level. Then 'came from the midst of ten thousand holy ones' that reveals the glory of the concealed levels. Even though the Holy One Blessed be He was revealed in all these levels, the beginning of his revelation is considered to be the level of 'ten thousand holy ones' that is the Holy place that is above all other levels.

Lessons;

Malchut is the lower level of the Tree of Life but at the same time, the most important because it is where the Light of the Endless blessed be he, is revealed after a long process. The first thought that 'pops' in our mind is the aspect of 'Sinai', then through a process of engaging our wisdom (Chokmah) and understanding (Binah), we break the Klipot that blocks the Light from supporting the actions that we do in Malchut, revealing the light for our benefits and of the world around us.

When we process the thoughts from 'Sinai' and manifest the 'gifts' from the Endless light (Keter) positively, we merit to receive greater and purer thoughts pop in our mind. Spoken words are an aspect of Malchut because they are a final step of expressing a thought. When we truly listen to a person words in our mind (Chokmah and Binah), then we can have a better understanding of the original thought that generated his words. A simple example is when a person talks to you or ask you about a certain subject then most likely that's what in his mind. Obviously not when it is a professional conversation that is driven by external caused.

Rabbi Shimon was called 'Sinai' and 'Holy Candle' because he revealed the most concealed secrets, 'Sinai', of the Torah. The Torah is Zeir Anpin and the Zohar by Rabbi Shimon helps us get 'touched' and be purified by the light of the Endless. All we need is to 'climb' 'Mount Sinai'.

Below is a picture showing the view from Mount Sinai. The local Arabs call it Moses's mountain. The picture was taken by a dear friend and the white paper under the rock reads "DailyZohar.com". I have the small rock in the picture at home.

84. שׁוֹמֵר מַה מִלַּיְלָה שׁוֹמֵר מַה מִלֵּיל. שׁוֹמֵר דָּא מְטַטְרוֹ"ן, (שומר ישראל) וּכְתִיב, (משלי כז) וְשׁוֹמֵר אֲדוֹנָיו יְכֻבָּד, וְדָא רָזָא דְּשָׁלְטָא בְּלֵילְיָא. מַה מִלַּיְלָה שׁוֹמֵר מַה מִלֵּיל, מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא, כֹּלָּא חַד, אֲבָל בְּחוּולָקָא דָּא, שָׁלְטָא סִטְרָא אַחֲרָא. וּבְחוּולָקָא

84. שֹׁמֵר מַה מִּלַּיְלָה שֹׁמֵר מַה מִּלֵּיל. שׁוֹמֵר זֶה מטטרו"ן (שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל), וְכָתוּב (משלי כז) וְשֹׁמֵר אֲדֹנָיו יְכֻבָּד, וְזֶה הַסּוֹד שֶׁשּׁוֹלֵט בַּלַּיְלָה. מַה מִּלַּיְלָה שֹׁמֵר מַה מִּלֵּיל, מַה בֵּין זֶה לָזֶה? אֶלָּא הַכֹּל אֶחָד, אֲבָל בַּחֵלֶק הַזֶּה שׁוֹלֵט הַצַּד הָאַחֵר, וּבַחֵלֶק הַזֶּה לֹא שׁוֹלֵט

דָּא, לָא שָׁלְטָא כְּלָל. לֵיל, אִצְטְרִיךְ לְנְטוּרָא, דִּכְתִּיב, (שמות יב) לֵיל (ל"ז ע"ב) שִׁמּוּרִים הוּא, וְעַל דָּא חָסֵר ה', וְדָא אִיהוּ כַּד עָאל לֵילְיָא, עַד דְּאִתְפְּלַג. מִפַּלְגּוּ לֵילְיָא וּלְהָלְאָה, שָׁלְטָא לַיְלָה בְּה' דִּכְתִּיב וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה. הוּא הַלַּיְלָה הַזֶּה. (תהלים קלט) וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר וְגוֹ'. וּבְגִין כָּךְ, שׁוֹמֵר מַה מִלַּיְלָה שׁוֹמֵר מַה מִלֵּיל.

כְּלָל. לֵיל צָרִיךְ לִשְׁמִירָה, שֶׁכָּתוּב (שמות יב) לֵיל שִׁמֻּרִים הוּא, וְעַל זֶה חָסֵר ה', וְזֶהוּ כְּשֶׁנִּכְנָס הַלַּיְלָה עַד שֶׁנֶּחֱלָק. מֵחֲצוֹת הַלַּיְלָה וָהָלְאָה שׁוֹלֵט לַיְלָה בְּה', שֶׁכָּתוּב וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה. הוּא הַלַּיְלָה הַזֶּה. (תהלים קלט) וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר וְגוֹ'. וּמִשּׁוּם כָּךְ, שֹׁמֵר מַה מִלַּיְלָה שֹׁמֵר מַה מִלֵּיל.

Isaiah 21:11
"מַשָּׂא דּוּמָה אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר שֹׁמֵר מַה מִלַּיְלָה שֹׁמֵר מַה מִלֵּיל."
"The burden against Dumah. He calls to me out of Seir, "Watchman, what of the night? Watchman, what of the night?"
The 'Watchman' is the archangel Metat-. The word 'night' appears twice, one as 'ליל' and the other as 'לילה'. The meaning of both is the same as they are related to the period of darkness. The difference is that 'ליל' is a reference to the darkness phase from its beginning until midnight. The other-side is in control during the first half of the night and we need the protection of the 'Watchman'.
Exodus 12:29
"וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיהוָה הִכָּה כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם."
"And it came to pass at midnight that YHVH struck all the firstborn in the land of Egypt,..."
After midnight we don't need protection because the light begins to be revealed in the spiritual vessels. It grows in the process until it becomes visible at dawn and fully revealed at sunrise. For that reason, this period of the night is named 'לילה'. The last 'ה' of 'לילה' represents the light that is revealed in Malchut.
Psalms 139:12
"גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר כַּחֲשֵׁיכָה כָּאוֹרָה."
"Indeed, the darkness shall not hide from You, But the night (לַיְלָה) shines as the day; The darkness and the light are both alike to You."
Proverbs 27:18
"נֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל פִּרְיָהּ וְשֹׁמֵר אֲדֹנָיו יְכֻבָּד."
"Whoever keeps the fig tree will eat its fruit; So he who watches (שֹׁמֵר) on his master will be honored."

85. אָמַר שׁוֹמֵר. אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דְּאָדָם, מַה בֵּין וַיֹּאמֶר לְאָמַר. וַיֹּאמֶר לְעֵילָּא, וְאָמַר לְתַתָּא, וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר. מַאן (קס"ד ע"א) אָמַר, אָמַר שׁוֹמֵר, דָּא מְטַטְרוֹן. אָתָא בֹקֶר, דָּא צְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית דְּאִיהוּ שֻׁלְטָנוּ דִּימָמָא, הַהוּא דְּשָׁלִיט עַל לֵילְיָא. וְאִי תֵּימָא דְּאִיהוּ אָתֵי בִּלְחוֹדוֹי, וְאִתְפָּרַשׁ דְּכַר מִנּוּקְבָא, הָא כְּתִיב וְגַם לַיְלָה, תַּרְוַויְיהוּ כַּחֲדָא, וְלָא (ז' ע"א) מִתְפָּרְשִׁין דָּא מִן דָּא לְעָלְמִין. וְקָלָא דָּא קָרֵי בְּמִלִּין אִלֵּין, אָתָא בֹקֶר וְגַם לַיְלָה תַּרְוַויְיהוּ זְמִינִין לְגַבַּיְיכוּ.

85. אָמַר שֹׁמֵר. מָצָאנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל אָדָם, מַה בֵּין וַיֹּאמֶר לְאָמַר? וַיֹּאמֶר לְמַעְלָה, וְאָמַר לְמַטָּה. וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר – מִי אָמַר? אָמַר שֹׁמֵר, זֶה מטטרו"ן. אָתָא בֹקֶר – זוֹ תְּפִלַּת שַׁחֲרִית שֶׁהִיא שִׁלְטוֹנוֹ שֶׁל הַיּוֹם, אוֹתוֹ שֶׁשּׁוֹלֵט עַל הַלַּיְלָה. וְאִם תֹּאמַר שֶׁהוּא בָּא לְבַדּוֹ וְנִפְרַד הַזָּכָר מֵהַנְּקֵבָה, הֲרֵי כָּתוּב וְגַם לַיְלָה – שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד, וְלֹא נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה לְעוֹלָמִים. וְקוֹל זֶה קוֹרֵא בַּמִּלִּים הָאֵלֶּה: אָתָא בֹקֶר וְגַם לַיְלָה, שְׁנֵיהֶם מְזֻמָּנִים אֲלֵיכֶם.

Isaiah 21:12

"אָמַר שֹׁמֵר אָתָה בֹקֶר וְגַם לָיְלָה אִם תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ שֻׁבוּ אֵתָיוּ"
"The watchman said, "The morning comes, and also the night. If you will Inquire, inquire; Return! Come back!"
The Zohar explains the difference between 'וַיֹּאמֶר', 'said' as in "and God said" and 'אָמַר' 'He Said'. The first is the upper that is Zeir Anpin and the second 'He said' is lower, implies to the 'watchman' that is the angel Metat-.
'The morning comes' is the morning prayer that governs the day. 'And also the night (לָיְלָה)' to tell us that the second part of the night is connected to the morning as one Lesson;
In many places of the Zohar, we learn about the great value of waking up after midnight to study and connect to the light that increases its presence in the world.
When we connect to the Light of the day at its beginning, we have a stronger connection to the Light of Chassadim that helps us control the day. Successful people wake up early and start the day with positive actions. We start the day with a connection to Chassadim of the day with our special prayers.

86. מִכָּאן וּלְהָלְאָה אִם תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ. אִם תִּבְעוּן בָּעוּתְכוֹן בְּצַלּוֹ קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, בְּעָיוּ, צַלּוּ וּבְעוּ בָּעוּתְכוֹן, וְתוּבוּ לְגַבֵּי מָארֵיכוֹן. אֵתָיוּ, כְּמַאן דְּזַמִּין לְקַבְּלָא לִבְנוֹי, וּלְרַחֲמָא עֲלַיְיהוּ. אוּף הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בֹּקֶר וְגַם לַיְלָה, קָרָא וְאָמַר אֵתָיוּ. זַכָּאָה עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּמָארֵיהוֹן בָּעֵי עֲלוֹן, וְקָרָא לוֹן לְקָרְבָא לוֹן לְגַבֵּיהּ.

86. מִכָּאן וָהָלְאָה, אִם תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ. אִם תְּבַקְשׁוּ בַּקָּשַׁתְכֶם בִּתְפִלָּה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ – בְּעָיוּ, הִתְפַּלְלוּ וּבַקְשׁוּ בַּקָּשַׁתְכֶם וְשׁוּבוּ לְרִבּוֹנְכֶם. אֵתָיוּ – כְּמִי שֶׁעָתִיד לְקַבֵּל אֶת בָּנָיו וּלְרַחֵם עֲלֵיהֶם. אַף כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בֹּקֶר וְגַם לַיְלָה קָרָא וְאָמַר אֵתָיוּ. אַשְׁרֵי הָעָם הַקָּדוֹשׁ שֶׁרִבּוֹנָם מְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם וְקוֹרֵא לָהֶם לְקָרְבָם אֵלָיו.

The Israelites are blessed because the Holy One Blessed be He invites their morning prayers like a father inviting his children to come to him so he can bestow from his love and kindness upon them.

87. כְּדֵין עַמָּא קַדִּישָׁא, בָּעָאן לְאִתְחַבְּרָא, וּלְאַעֲלָא בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא. וְכָל מַאן דְּאַקְדִּים בְּקַדְמִיתָא, אִתְחַבָּר בִּשְׁכִינְתָּא בְּחִבּוּרָא חֲדָא. תָּא חֲזֵי, הַהוּא קַדְמָאָה דְּאִשְׁתְּכַח בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, (ואוריך בבי כנישתא) זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, דְּאִיהוּ קַיְּימָא בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא. וְדָא אִיהוּ רָזָא (משלי ח) וּמְשַׁחֲרַי יִמְצָאֻנְנִי. דָּא סָלִיק בִּסְלִיקוּ עִלָּאָה. וְאִי תֵּימָא, הָא תָּנֵינָן בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, וְלָא אַשְׁכַּח תַּמָּן עַשְׂרָה, מִיַּד כּוֹעֵס. וְאַתְּ אֲמַרְתְּ הַהוּא חַד דְּאַקְדִּים, אִתְחַבָּר בִּשְׁכִינְתָּא, וְקַיְּימָא בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק.

87. וְאָז הָעָם הַקָּדוֹשׁ רוֹצִים לְהִתְחַבֵּר וּלְהִכָּנֵס לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְכָל מִי שֶׁמַּקְדִּים בָּרִאשׁוֹנָה, מִתְחַבֵּר עִם הַשְּׁכִינָה בְּחִבּוּר אֶחָד. בֹּא וּרְאֵה, אוֹתוֹ רִאשׁוֹן שֶׁנִּמְצָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת (וּמַאֲרִיךְ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת) – אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ, שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּדַרְגַּת צַדִּיק עִם הַשְּׁכִינָה. וְזֶהוּ סוֹד (משלי ח) וּמְשַׁחֲרַי יִמְצָאֻנְנִי. זֶה עוֹלֶה בְּמַעֲלָה עֶלְיוֹנָה. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי שָׁנִינוּ, בְּשָׁעָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּא לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְלֹא מוֹצֵא שָׁם עֲשָׂרָה, מִיָּד כּוֹעֵס. וְאַתָּה אָמַרְתָּ, שֶׁאוֹתוֹ אֶחָד שֶׁמַּקְדִּים, מִתְחַבֵּר בַּשְּׁכִינָה וְעוֹמֵד בְּדַרְגַּת צַדִּיק?!

The first man that accepts the invitation to come to the synagogue and pray, connects strongly to the Shechina. He stands as a Tzadik in front of her as the verse below reveals this secret.
Proverbs 8:17
"אֲנִי אהביה [אֹהֲבַי] אֵהָב וּמְשַׁחֲרַי יִמְצָאֻנְנִי׃"
"I love those who love me, And those who seek me early will find me."

The Zohar mentions Rabbi Yoḥanan in the Talmud that said: When the Holy One, Blessed be He, enters a synagogue and does not find ten people there, He immediately becomes angry, as it is stated: Isaiah 50:2
"מַדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ קָרָאתִי וְאֵין עוֹנֶה"
"Why, when I came, was no one there, Why, when I called, would none respond? "

88. אֶלָּא, (נש"א קנ"ו ע"א) לְמַלְכָּא דְּשָׁדַר לְכָל בְּנֵי מָתָא, דְּיִשְׁתַּכְּחוּן עִמֵּיהּ בְּיוֹם פְּלָן, בְּדוּךְ פְּלָן. עַד דַּהֲווּ מְזַמְּנֵי גַּרְמַיְיהוּ אִינּוּן בְּנֵי מָתָא, אַקְדִּים חַד וְאָתָא לְהַהוּא אֲתָר. בֵּין כַּךְ וּבֵין כַּךְ אָתָא מַלְכָּא, אַשְׁכַּח לְהַהוּא בַּר נָשׁ דְּאַקְדִּים תַּמָּן, אָמַר לֵיהּ, פְּלָן בְּנֵי מָתָא אָן אִינּוּן. אָמַר לֵיהּ, מָארִי, אֲנָא אַקְדִּימְנָא מִנַּיְיהוּ, וְהָא אִינּוּן אָתָאן אֲבַתְרָאי לְפִקּוּדָא דְּמַלְכָּא. כְּדֵין, טָב בְּעֵינֵי מַלְכָּא, וְיָתִיב תַּמָּן בַּהֲדֵיהּ, וְאִשְׁתָּעֵי עִמֵּיהּ, וְאִתְעָבִיד רְחִימָא דְּמַלְכָּא. בֵּין כַּךְ (דף קל"א ע"ב) וּבֵין כַּךְ, אָתוּ כָּל עַמָּא, וְאִתְפַּיַּיס מַלְכָּא עִמְּהוֹן, וְשָׁדַר לוֹן לִשְׁלָם. אֲבָל אִי אִינּוּן בְּנֵי מָתָא לָא אַתְיָין, וְחַד לָא אַקְדִּים לְאִשְׁתָּעֵי קָמֵי מַלְכָּא, לְאִתְחֲזָאָה בְּגִינַיְיהוּ דְּהָא כֻּלְּהוּ אַתְיָין. מִיַּד כָּעִיס וְרָגִיז מַלְכָּא.

88. אֶלָּא, לְמֶלֶךְ שֶׁשָּׁלַח לְכָל בְּנֵי הָעִיר שֶׁיִּמָּצְאוּ עִמּוֹ בְּיוֹם פְּלוֹנִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. עַד שֶׁהָיוּ מְזַמְּנִים אֶת עַצְמָם אוֹתָם בְּנֵי הָעִיר, הִקְדִּים אֶחָד וּבָא אֶל אוֹתוֹ מָקוֹם. בֵּינְתַיִם בָּא הַמֶּלֶךְ וּמָצָא אֶת אוֹתוֹ אִישׁ שֶׁהִקְדִּים לָבֹא לְשָׁם. אָמַר לוֹ, אַיֵּה הֵם פְּלוֹנִים בְּנֵי הָעִיר? אָמַר לוֹ, מוֹרִי, אֲנִי הִקְדַּמְתִּי מֵהֶם, וַהֲרֵי הֵם בָּאִים אַחֲרַי לִפְקֻדַּת הַמֶּלֶךְ. וְאָז הוּטַב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ, וְיוֹשֵׁב שָׁם עִמּוֹ וּמְדַבֵּר עִמּוֹ, וְנַעֲשָׂה אֲהוּב הַמֶּלֶךְ. בֵּינְתַיִם בָּאוּ כָּל הָעָם, וְהִתְפַּיֵּס עִמָּם הַמֶּלֶךְ וְשָׁלַח אוֹתָם לְשָׁלוֹם. אֲבָל אִם אוֹתָם בְּנֵי הָעִיר לֹא בָאִים, וְאֶחָד לֹא מַקְדִּים לְדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לְהֵרָאוֹת בִּשְׁבִילָם שֶׁהֲרֵי כֻּלָּם יָבֹאוּ, מִיָּד כּוֹעֵס וְרוֹגֵז הַמֶּלֶךְ.

It is like a king that invites the people of a city to come on a specific time and place to meet with him. One person came early to the meeting place. The king came and asked, where are the people of the city and that person replied that he is early and the rest are getting ready and will come soon as the king ordered.
The king was pleased with him and they had conversations together. They became closer with love to each other. In the meantime the other people came and the king was satisfied. He then sent them in peace.
If there was no one early to welcome the king, he would have become angry and that explains Rabbi Yohanan's statement above.
Lesson;
Prayers are important spiritual communications between us and YHVH. He expects and welcomes our prayers that are like proper vessels for the Light that he is ready to give us. The morning prayers are the most important because the Light of this connection impacts the whole day.
Those who pray regularly know the best times for prayers.
It's better to start the prayer before sunrise and plan to get to the silent prayer, Amida, exactly when the first ray of the sun appears in the Horizon. The Light of Chassadim of the morning is the best nourishment for our souls.
The afternoon prayer is also important and it was made to protect us from judgment forces that increase their presence after midday. Friday afternoon is different because, after midday, the light of Shabbat increases and the judgments are pushed away.
The night prayer is for protection from the night forces and unifies us with YHVH with the Shema Israel prayer. For those who are too busy or have difficulties to make the entire night prayer, they can do just the complete Shema Israel before going to sleep.
https://vimeo.com/393346297
Link to study the Shema Israel prayer:

https://www.youtube.com/watch?v=dnrWDmh9ygY
Link to download recordings of several sacred texts to add to after the morning prayers.
https://soundcloud.com/dailyzohar/sets/morning-1
Links:
myzmanim.com
https://www.chabad.org/calendar/zmanim/cities_cdo/aid/3585672/jewish/Zmanim-Halachic-Times-Times-Around-the-World.htm
hebcal.com

89. אוּף הָכָא, כֵּיוָן דְּחָד אַקְדִּים, וְאִשְׁתְּכַח בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, וּשְׁכִינְתָּא אַתְיָא וְאַשְׁכַּח לֵיהּ, כְּדֵין אִתְחֲשִׁיב כְּאִלּוּ כֻּלְּהוּ אִשְׁתְּכָחוּ תַּמָּן. דְּהָא דָּא אוֹרִיךְ לוֹן תַּמָּן. מִיַּד אִתְחַבְּרַת עִמֵּיהּ שְׁכִינְתָּא, וְיַתְבֵי בְּזִוּוּגָא חַד, וְאִשְׁתְּמוֹדַע בַּהֲדֵיהּ, וְאוֹתִיב לֵיהּ בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק. וְאִי חַד לָא אַקְדִּים וְלָא אִשְׁתְּכַח תַּמָּן, מַה כְּתִיב, (ישעיה נ) מַדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ. וְאֵין עֲשָׂרָה לָא כְּתִיב, אֶלָּא וְאֵין אִישׁ, לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדָאִי, לְמֶהֱוֵי גַּבָּאִי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר אִישׁ הָאֱלֹהִים לְמֶהֱוֵי בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק.

89. אַף כָּאן, כֵּיוָן שֶׁאֶחָד הִקְדִּים וְנִמְצָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וּשְׁכִינָה בָּאָה וּמוֹצֵאת אוֹתוֹ, אָז נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ כֻּלָּם נִמְצְאוּ שָׁם, שֶׁהֲרֵי זֶה הֶאֱרִיךְ לָהֶם שָׁם. מִיָּד מִתְחַבֶּרֶת עִמּוֹ שְׁכִינָה וְיוֹשְׁבִים בְּזִוּוּג אֶחָד, וְנוֹדָע עִמָּהּ, וּמוֹשִׁיבָה אוֹתוֹ בְּדַרְגַּת צַדִּיק. וְאִם אֶחָד לֹא מַקְדִּים וְלֹא נִמְצָא שָׁם, מַה כָּתוּב? (ישעיה נ) מַדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ. לֹא כָתוּב וְאֵין עֲשָׂרָה, אֶלָּא וְאֵין אִישׁ, לְהִתְחַבֵּר עִמִּי לִהְיוֹת אֵלַי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אִישׁ הָאֱלֹהִים, לִהְיוֹת בְּדַרְגַּת צַדִּיק.

When one comes early to the Synagogue for the prayers, the Shechina comes to see him. When one welcomes the Shechina it is considered as everyone is there. The Shechina connects to that person, puts him at the level of Tzadik and they get close together.
If no one comes then as the verse above says; “Why, when I came, was no one (אִישׁ) there”. The verse doesn’t refer to ten people that is the required number of people for a Minyan. It says, ‘one person’ ‘אִישׁ’ and it means that the Shechina expects at least one person to make a connection and call that person a ‘Tzadik’.
Moses was called ‘אִישׁ הָאֱלֹהִים’,’man of God’. We understand from this that anyone can make a connection with God and be called a Tzadik.
Deuteronomy 33:1
“וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ.”
“Now this is the blessing with which Moses the man (אִישׁ) of God blessed the children of Israel before his death.”
Lesson;
Proper prayer is done in a group of at least ten men. The group establishes a complete connection to the Tree of Life and draw the Light to our world. Men serve as channels for the Light, women are the aspect of a vessel that manifest the Light.
As we study above, there are significant spiritual benefits when coming early to pray. Being called a ‘Tzadik’ by the Shechina means that the channel of Yessod is open for the light that can manifests easily in a person’s life.
The leader of the prayers is called ‘שליח ציבור’,’ representative of the congregation’. This person should one that is pure and knows the prayers and their meanings on a deeper level. Proper pronunciation of the prayers is important and having a good voice is secondary.
The synagogue is the best place to pray and even without knowing the prayers, men and women can sit in their section and inject their personal prayers.

If for any reason, it is not possible for a person to attend a Minyan for prayers, then it is good to have a picture at home of the 'Kotel' in Jerusalem. 1 Kings 8:35 "pray toward this place (Holy Temple) and give praise to your name.."
Another higher level of connection is to pray with a Tzadik, especially on their death anniversary, Hilulah day. We use the Tzadikim website to read about the Tzadik, light a candle and read Zohar for his honor, then pray to God with the support of the Tzadik.

90. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּאִשְׁתְּמוֹדַע בַּהֲדֵיהּ, וְשָׁאִיל עֲלוֹי, אִי יוֹמָא חַד לָא אָתֵי, כְּמָה (בלק קצ"ו ע"א) דְּאוֹקִימְנָא, דִּכְתִּיב, (ישעיה נ) מִי בָכֶם יְרֵא יְיָ' שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ. וְהָא אִתְעַרְנָא בְּהַאי דִּכְתִּיב, אֵלַי קוֹרֵא מִשֵּׂעִיר, דְּהָא דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא, דַּרְגָּא גּוֹ דַּרְגָּא, הַהוּא שׁוֹמֵר, קוֹרֵא בְּחֵילָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וְדָא אִיהוּ שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ, עַבְדּוֹ, דָּא מְטַטְרוֹן. וּבְגִין כָּךְ, זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאַקְדִּים לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, לְסַלְּקָא בְּהַהוּא דַּרְגָּא עִלָּאָה דְּקָאמְרָן.

90. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁנּוֹדָע עִמָּהּ, וְשׁוֹאֶלֶת עָלָיו אִם יוֹם אֶחָד לֹא בָא, כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ, שֶׁכָּתוּב (שם) מִי בָכֶם יְרֵא ה' שֹׁמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ. וַהֲרֵי הִתְעוֹרַרְנוּ בָּזֶה שֶׁכָּתוּב, אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר, שֶׁהֲרֵי דַּרְגָּה אַחַר דַּרְגָּה וְדַרְגָּה תּוֹךְ דַּרְגָּה אוֹתוֹ שׁוֹמֵר קוֹרֵא בְּחַיִל בְּכָל יוֹם וָיוֹם. וְזֶהוּ שֹׁמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ. עַבְדּוֹ זֶה מטטרו"ן. וְלָכֵן אַשְׁרֵי הַמַּקְדִּים לְבֵית הַכְּנֶסֶת, לַעֲלוֹת לְאוֹתָהּ דַּרְגָּה עֶלְיוֹנָה שֶׁאָמַרְנוּ.

Isaiah 50:10
"מִי בָכֶם יְרֵא יְהוָה שֹׁמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ אֲשֶׁר הָלַךְ חֲשֵׁכִים וְאֵין נֹגַהּ לוֹ יִבְטַח בְּשֵׁם יְהוָה וְיִשָּׁעֵן בֵּאלֹהָיו."
"Who among you fears YHVH? Who obeys the voice of His Servant? Who walks in darkness And has no light? Let him trust in the name of YHVH And rely upon his God."
'His servant' is the angel Metat- that calls us every day to make our prayers, so he can elevate us through the spiritual levels.
The Holy One Blessed be He asks; who among the people with awe to him, obey the voice of His angel, Metat-, and come to the house of prayers. Those who obey and come first elevate to the level of Tzadik.

91. כַּד אָתֵי צַפְרָא, וְצִבּוּרָא אִשְׁתַּכְחוּ בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, בָּעוּ לְאִשְׁתַּכְחָא בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן דְּדָוִד. וְהָא אוֹקִימְנָא, דְּסִדּוּרָא אִיהוּ לְאִתְעֲרָא רְחִימוּ לְעֵילָּא וְתַתָּא, לְאַתְקְנָא תִּקּוּנִין, וּלְאִתְעֲרָא חֶדְוָה. דְּהָא בְּגִין דָּא לֵיוָאֵי מִתְעָרֵי לְאִתְעֲרָא רְחִימוּ וְחֶדְוָה לְעֵילָּא, בְּאִינּוּן שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן.

91. כְּשֶׁבָּא הַבֹּקֶר וְהַצִּבּוּר נִמְצָאִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, צְרִיכִים לְהִמָּצֵא בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת שֶׁל דָּוִד. וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ, שֶׁסִּדּוּר הוּא לְעוֹרֵר אַהֲבָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, לְתַקֵּן תִּקּוּנִים וּלְעוֹרֵר שִׂמְחָה, שֶׁהֲרֵי בִּשְׁבִיל זֶה הַלְוִיִּם מִתְעוֹרְרִים לְעוֹרֵר אַהֲבָה וְשִׂמְחָה לְמַעְלָה בְּאוֹתָם שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת.

When the morning comes, the congregation starts their prayers by praising God from the songs of David, Psalms.
The prayers were arranged to start with praises to awaken the love above and below and establish corrections and foundations to be able to climb the spiritual levels that follow in the prayer process.
For the same reasons, the Levites were singing in the Holy Temple to activate love and happiness in the upper levels.

92. וּמַאן דְּמִשְׁתָּעֵי בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא בְּמִלִּין דְּחוֹל, וַוי לֵיהּ, דְּאַחְזֵי פֵּרוּדָא, וַוי לֵית דְּגָרַע מְהֵימְנוּתָא. וַוי לֵיהּ דְּלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בֶּאֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל. דְּאַחְזֵי דְּהָא לֵית (ליה) אֱלָהָא, וְלָא אִשְׁתַּכַּח תַּמָּן, (ולית ליה חולקיה

92. וּמִי שֶׁמְּדַבֵּר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּדִבְרֵי חֹל – אוֹי לוֹ! שֶׁמַּרְאֶה פֵּרוּד. אוֹי לוֹ! שֶׁגּוֹרֵעַ אֶת הָאֱמוּנָה. אוֹי לוֹ! שֶׁאֵין חֵלֶק בֵּאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. שֶׁמַּרְאֶה שֶׁהֲרֵי אֵין (לוֹ) אֱלוֹהַּ וְאֵינוֹ נִמְצָא

ביה) וְלָא דְּזָחִיל מִנֵּיהּ, וְאַנְהִיג קָלָנָא בְּתִקּוּנָא (ס"א בתקיפא) עִלָּאָה דִּלְעֵילָּא.

שָׁם (וְאֵין לוֹ חֵלֶק בּוֹ) וְלֹא פוֹחֵד מִמֶּנּוּ, וּמַנְהִיג קָלוֹן בַּתִּקּוּן (בַּחֹזֶק) הָעֶלְיוֹן שֶׁלְּמַעְלָה.

The congregation's house of prayers is made to be a place that accepts the Light form Binah by connecting to the Shechina. Those who speak mundane words during the prayers show disrespect and lack of faith. They ignore the presence of Holy One Blessed be He and create separation between the upper and lower.
Lesson;
There is no direct command in the Torah that commands us to pray, except for studying the Torah and wearing Tzitzit and Tefillin as the Torah commanded. The verse below implies service and prayers but not specifically.
Exodus 23:25
"וַעֲבַדְתֶּם, אֵת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, וּבֵרַךְ אֶת-לַחְמְךָ, וְאֶת-מֵימֶיךָ; וַהֲסִרֹתִי מַחֲלָה, מִקִּרְבֶּךָ "
"So you shall serve YHVH your God, and He will bless your bread and your water. And I will take sickness away from the midst of you."
During the time of the Holy Temple, there were no books of prayers. The services of the priests making daily sacrifices and the Red Heifer were sufficient to purify the world and allow the continuation of light to the world.
After the destruction of the Holy Temple, we lost the direct connection to the Light through the work of the priests and we had to find a way to draw the Light. The prophets arranged the prayers according to the times of day as a replacement to the sacrifices that were done in the Holy Temple. We read that from the words of the prophet Hosea; "we will offer the sacrifices of our lips".
Hosea 14:3
"קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל יְהוָה אִמְרוּ אֵלָיו כָּל תִּשָּׂא עָוֹן וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ."
"Take words with you, And return to YHVH. Say to Him, "Take away all iniquity; Receive us graciously, For we will offer the sacrifices of our lips."

93. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל מְסַדְּרֵי בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, סִדּוּרָא דְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן וְסִדּוּרָא דִּצְלוֹתָא, כְּדֵין מִתְכַּנְּשֵׁי תְּלַת מַשִּׁרְיָין דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי. מַשִּׁרְיָיתָא חֲדָא, אִינּוּן מַלְאָכִין קַדִּישִׁין (עילאין) דְּקָא מְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּימָמָא, בְּגִין דְּאִית אַחֲרָנִין דְּקָא מְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלֵילְיָא. וְאַחֲרָנִין (ס"א ואלין) אִינּוּן דְּקָא מְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַמְרִין שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן בַּהֲדַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל בִּימָמָא.

93. שֶׁהֲרֵי בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְסַדְּרִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת סִדּוּר שֶׁל שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְסִדּוּר הַתְּפִלָּה, אָז מִתְכַּנְּסִים שָׁלֹשׁ מַחֲנוֹת שֶׁל מַלְאָכִים עֶלְיוֹנִים. מַחֲנֶה אֶחָד הֵם מַלְאָכִים קְדוֹשִׁים (עֶלְיוֹנִים) שֶׁמְּשַׁבְּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּיּוֹם, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ אֲחֵרִים שֶׁמְּשַׁבְּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּלַּיְלָה. וַאֲחֵרִים (וְאֵלֶּה) הֵם שֶׁמְּשַׁבְּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְאוֹמְרִים שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת עִם יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם.

When the Israelites follow the prayer books with songs and praises, three camps of angels gather to support their prayers. One camp of holy angels praises the Holy One Blessed be He during the day time and together with the prayers of the Israelites that come up from Malchut. Another camp of angels supports the night prayers.

94. מַשִּׁרְיָיתָא תִּנְיָינָא, אִינּוּן מַלְאָכִין קַדִּישִׁין, דְּמִשְׁתַּכְּחֵי בְּכָל קְדוּשָּׁה וּקְדוּשָּׁה דְּיִשְׂרָאֵל, מְקַדְּשֵׁי לְתַתָּא. וּבְשׁוּלְטָנָא דִּלְהוֹן, כָּל אִינּוּן דְּמִתְעָרִין בְּכָל אִינּוּן

94. מַחֲנֶה שֵׁנִי הֵם מַלְאָכִים קְדוֹשִׁים שֶׁנִּמְצָאִים בְּכָל קְדֻשָּׁה וּקְדֻשָּׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּמְקַדְּשִׁים לְמַטָּה. וּבַשִּׁלְטוֹן שֶׁלָּהֶם, כָּל אוֹתָם שֶׁמִּתְעוֹרְרִים בְּכָל אוֹתָם

רְקִיעִין, (ס"א היכלין) בְּהַהִיא צְלוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל (ס"א דמיושב).

רְקִיעִים (הֵיכָלוֹת) בְּאוֹתָהּ תְּפִלָּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל (שֶׁמְּיֻשָּׁב).

The second camp of Holy angels joins the Israelites when they recite the Kedusha (קדוש קדוש קדוש – Kadosh, Kadosh, Kadosh) that is during the silent prayer. We do the Kedusha in standing position together with the angels and only when we are part of a Minyan.

Without a minyan, the Shechina cannot come to help us elevate to the level of angels and recite the Kedusha with them.

The third camp of angels is above the other two camps. These angels receive the prayer from Malchut and bring it to the Holy One Blessed be He.

Lesson;

Our prayers are 'spiritual technology' every word and sections of the prayer is significant in the process of connecting spiritually and to the correct level. What we do and say below activate a reaction/response above.

The first Kedusha in the prayer is before the Shema Israel and the Amida. We do it sitting down because at this point of the prayers, the Kedusha is made by the angels and join them without taking the lead.

The Kedusha of the Amida, silent prayer, is made in standing position. The word Amida means 'standing'. We do that with legs joined together, making the body look like one unit.

The angels have straight legs and they join us in this Kedusha to support our singing. They have straight legs without knees because angels don't need to sit and rest like us in the lower world.

We read that from the vision of Ezikiel.

Ezekiel 1:7,14

"וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל וְנֹצְצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל."

"Their legs were straight, and the soles of their feet were like the soles of calves' feet. They sparkled like the color of burnished bronze."

"וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק"

"And the living creatures ran back and forth, in appearance like a flash of lightning."

The third Kedusha is after the Amida in the part of 'ובא לציון גואל' and it closes the prayer, drawing the light to this world.

The words of the prayers have the aspect of fire that create angels. The fire comes from the heart that sits between the two 'wings' of the lungs. The energy of the words is the heat from the heart and it is called 'voice'. This voice is inner and has a potential to come out as words. When the voice gets the proper energy it vibrates in the lungs that push the words out of the mouth and create angels.

95. מַשִּׁרְיָיתָא תְּלִיתָאָה אִינּוּן (ר"ס ע"ב) עוֹלֶמְתָּן עִלָּאִין. דְּקָא מִתְתַּקְּנֵי עִם מַטְרוֹנִיתָא, וּמְתַקְּנֵי לָהּ לְאַעֲלָא לָהּ קָמֵי מַלְכָּא, וְאִלֵּין אִינּוּן מַשִּׁרְיָין עִלָּאִין עַל כֻּלְּהוּ. (ר"ס ע"ב) וְכֻלְּהוּ מִתְתַּקְּנֵי, בְּסִדּוּרָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּמִתְתַּקְּנֵי לְתַתָּא, בְּאִינּוּן שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן, וּבְהַהִיא צְלוֹתָא דְּקָא מְצַלּוּ יִשְׂרָאֵל. כֵּיוָן דְּאִלֵּין תְּלַת מַשִּׁרְיָין מִזְדַּמְּנָן, כְּדֵין יִשְׂרָאֵל פַּתְחֵי שִׁירָתָא, וְזַמְּרֵי קָמֵי מָארֵיהוֹן. וְהַהִיא מַשִּׁרְיָיתָא חֲדָא, דִּי מְמַנָּא לְשַׁבְּחָא

95. מַחֲנֶה שְׁלִישִׁי הֵם עֲלָמוֹת עֶלְיוֹנוֹת, שֶׁמִּתְתַּקְּנוֹת עִם הַגְּבִירָה, וּמְתַקְּנוֹת אוֹתָהּ לְהַכְנִיסָהּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וְאֵלֶּה הֵם הַמַּחֲנוֹת הָעֶלְיוֹנִים עַל כֻּלָּם. וְכֻלָּם מִתְתַּקְּנִים בַּסִּדּוּר שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִתְתַּקְּנִים לְמַטָּה, בְּאוֹתָם שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וּבְאוֹתָהּ תְּפִלָּה שֶׁמִּתְפַּלְּלִים יִשְׂרָאֵל. כֵּיוָן שֶׁמִּזְדַּמְּנִים שְׁלֹשֶׁת הַמַּחֲנוֹת הַלָּלוּ, אָז יִשְׂרָאֵל פּוֹתְחִים בְּשִׁירָה וּמְזַמְּרִים לִפְנֵי רִבּוֹנָם. וְאוֹתוֹ מַחֲנֶה אֶחָד, שֶׁמְּמֻנֶּה

לְמָארֵיהוֹן בְּיוֹמָא, אִזְדַּמְּנָן עָלַיְיהוּ, וְזַמְרֵי עִמְּהוֹן כַּחֲדָא, בְּאִינּוּן שְׁבָחֵי דְּדָוִד מַלְכָּא, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי.

לְשַׁבֵּחַ אֶת רִבּוֹנָם בַּיּוֹם, מִזְדַּמְּנִים עֲלֵיהֶם וּמְזַמְּרִים עִמָּם כְּאֶחָד בְּאוֹתָם הַשְּׁבָחִים שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ אֶת הַדְּבָרִים.

The upper camps of angels follow the order that the Israelites set with the songs and praises in their prayers. As explained earlier when the Israelites start with the songs of King David, the related angels join them.

96. בְּהַהוּא זִמְנָא דִּמְסַיְּימֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבָחֵי דְּאִינּוּן תּוּשְׁבְּחָן דְּדָוִד, כְּדֵין תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּשִׁירָתָא דְּיַמָּא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְאִי תֵּימָא, הַאי תּוּשְׁבַּחְתָּא אֲמַאי אִיהִי בְּתִקּוּנָא בַּתְרַייְתָא בָּתַר שְׁבָחֵי דְּדָוִד, וְהָא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, אַקְדִּימַת לְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְאַקְדִּימַת לַנְּבִיאִים, וְאַקְדִּימַת לַכְּתוּבִים, וּכְמָה דְּאַקְדִּימַת, הָכִי אִצְטְרִיךְ לְאַקְדְּמָא. (נ"א בשירתא)

96. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁמְּסַיְּמִים יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבָחִים שֶׁל אוֹתָן תִּשְׁבָּחוֹת שֶׁל דָּוִד, אָז הַתִּשְׁבַּחַת שֶׁל שִׁירַת הַיָּם כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי הַתִּשְׁבַּחַת הַזֹּאת לָמָּה מְתֻקֶּנֶת אַחֲרוֹנָה אַחַר שִׁבְחֵי דָּוִד, וַהֲרֵי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב קוֹדֶמֶת לַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְקוֹדֶמֶת לַנְּבִיאִים, וְקוֹדֶמֶת לַכְּתוּבִים, וּכְמוֹ שֶׁקּוֹדֶמֶת – כָּךְ צָרִיךְ לְהַקְדִּים (בְּשִׁירָה)?

After the songs and praises of King David, we come to the Song of the Sea from the Torah (Exodus 15:1). The Bible has three parts, the Torah, Prophets, and Writings. Psalms are from Writings and the question is why the Song of the Sea that comes from the Torah is not before Psalms of David.

97. אֶלָּא, מִגּוֹ דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָא אִתְתַּקְּנַת אֶלָּא מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, מִשּׁוּם הָכִי אִצְטְרִיךְ לוֹמַר לָהּ בְּשֵׁירוּתָא דְּתִקּוּנָהָא, וְהַאי תּוּשְׁבַּחְתָּא מְעַלְּיָא, מִכָּל שְׁאָר תּוּשְׁבְּחָן דְּעָלְמָא. וְאִיהִי לָא אִתְתַּקְּנַת מִכֻּלְּהוּ, כְּמָה דְּאִתְתַּקְּנַת (דף קל"ב ע"א) מִתּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא. וּבְגִין דָּא, אִיהִי סָמוּךְ לִצְלוֹתָא דִּמְיוּשָּׁב, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

97. אֶלָּא מִתּוֹךְ שֶׁכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לֹא מְתֻקֶּנֶת אֶלָּא מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, מִשּׁוּם כָּךְ צָרִיךְ לוֹמַר אוֹתָהּ בְּרֵאשִׁית תִּקּוּנֶיהָ, וְזוֹ הַתִּשְׁבַּחַת הַמְעֻלָּה מִכָּל שְׁאָר הַתִּשְׁבָּחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם. וְהִיא לֹא הִתְתַּקְּנָה מִכֻּלָּן כְּמוֹ שֶׁהִתְתַּקְּנָה מֵהַתִּשְׁבַּחַת הַזּוֹ, וְלָכֵן הִיא סְמוּכָה לִתְפִלַּת מְיֻשָּׁב, כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ.

The Zohar explains that Malchut receives the Light for its nourishments and correction from the Torah. This process starts after we recite the last 5 chapters of Psalms. Then we connect to King David and the Holy Temple (ויברך דוד), we give Tzedaka (three coins or any amount) during this part of the prayer to get a spiritual 'boost' as we approach the world of Creation, 'בריאה'.
The Song of the Sea is the most important praise than we can give to God and we sing it with joy.

98. בָּהּ שַׁעֲתָא כַּד שִׁירָתָא דְּיַמָּא אִתְּמַר, מִתְעַטְּרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא כִּתְרָא, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְטְרָא לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְהַהוּא (ח' ע"ב) כִּתְרָא גְּלִיפָא מְחַקְּקָא בִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין, כְּמָה דְּאִתְעַטַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַהוּא יוֹמָא דְּאַעְבָּרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יַמָּא, וְאַטְבַּע לְכָל מַשִּׁרְיָין דְּפַרְעֹה וּפָרָשׁוֹהִי. בְּגִין דָּא, בָּעֵי בַּר נָשׁ לְשַׁוָּאָה רְעוּתֵיהּ בְּהַאי שִׁירָתָא. וְכָל מַאן

98. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה כְּשֶׁנֶּאֱמֶרֶת שִׁירַת הַיָּם, מִתְעַטֶּרֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ כֶּתֶר שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְעַטֵּר אֶת מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, וְאוֹתוֹ כֶּתֶר גָּלוּף וְחָקוּק בְּשֵׁמוֹת קְדוֹשִׁים, כְּמוֹ שֶׁהִתְעַטֵּר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ יוֹם שֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּם וְהִטְבִּיעַ אֶת כָּל מַחֲנוֹת פַּרְעֹה וּפָרָשָׁיו. וּמִשּׁוּם כָּךְ צָרִיךְ אָדָם לָשִׂים רְצוֹנוֹ בַּשִּׁירָה הַזּוֹ. וְכָל מִי שֶׁזּוֹכֶה לָהּ בָּעוֹלָם הַזֶּה, זוֹכֶה לִרְאוֹת אֶת מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ בְּתִקּוּנֵי אוֹתוֹ

דְּזָכֵי לָהּ בְּהַאי עָלְמָא, (ס' ע"א) זָכֵי לְמֶחֱמֵי לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּתִקּוּנֵי הַהוּא כִּתְרָא, וּבְחֲגִירוּ דְּזַיְינֵיהּ, וְזַכֵּי לְשַׁבְּחָא הַאי שִׁירָתָא תַּמָּן, וְהָא אוּקִימְנָא מִלֵּי.

הַכֶּתֶר וּבַחֲגִירַת כְּלֵי זֵינוֹ, וְזוֹכֶה לְשַׁבֵּחַ שִׁירָה זוֹ שָׁם, וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ אֶת הַדְּבָרִים.

When the Israelites sing the Song of the Sea, the Shechina in Malchut receives the crown that the Holy One Blessed be He would place on the head of the King Mashiach. This crown is designed with holy names that the Holy One Blessed be He used when the children of Israel crossed the Sea and Pharaoh's armies drown in the sea.
Those who sing the song with joy and consciousness as if they experienced the miracles of the crossing of the sea, would earn merits to see Mashiach with his crown and armor. At that time we will sing the Song of the Sea again.
Lesson;
The first word of the song is in the past tense and the second word is in the future tense. It teaches us that this song has life and energy from the first redemption with Moses and the final redemption, also with Moses.
The power of this song is drawn from the time the Israelites sang it when they saw the force of God and the miracles on the sea.
A download link below the file
Download (PDF, 139KB)

99. כֵּיוָן דִּמְטֵי בַּר נָשׁ לְיִשְׁתַּבַּח נָטִל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַהוּא כִּתְרָא, וְשַׁוֵּי לֵיהּ קָמֵיהּ, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שָׁרִיאַת לְאִתְתַּקְּנָא לְמֵיתֵי קָמֵי מַלְכָּא עִלָּאָה. וְאִצְטְרִיךְ לְאַכְלְלָא לָהּ, בִּתְלֵיסַר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי עִלָּאֵי, דְּמִנַּהוֹן אִתְבָּרְכַת. וְאִינּוּן תְּלֵיסַר בּוּסְמִין עִלָּאִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (שיר השירים ד) נֵרְדְּ וְכַרְכּוֹם קָנֶה וְקִנָּמוֹן וְגוֹ', וְהָכָא אִינּוּן, שִׁיר, וּשְׁבָחָה, הַלֵּל, וְזִמְרָה, עוֹז, וּמֶמְשָׁלָה, נֶצַח, גְּדוּלָה, וּגְבוּרָה, תְּהִלָּה, וְתִפְאֶרֶת, קְדוּשָׁה. הָא תְּרֵיסַר. וּלְבָתַר לְחַבְּרָא לָהּ בַּהֲדַיְיהוּ, וְלוֹמַר וּמַלְכוּת, וַהֲווּ תְּלֵיסַר. בְּגִין דְּאִיהִי מִתְבָּרְכָא מִנַּיְיהוּ.

99. כֵּיוָן שֶׁמַּגִּיעַ אָדָם לְיִשְׁתַּבַּח, נוֹטֵל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ הַכֶּתֶר וְשָׂם אוֹתוֹ לְפָנָיו, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מַתְחִילָה לְהִתְתַּקֵּן לָבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, וְצָרִיךְ לִכְלֹל אוֹתָהּ בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הָרַחֲמִים הָעֶלְיוֹנוֹת שֶׁמֵּהֶן מִתְבָּרֶכֶת, וְהֵם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר בְּשָׂמִים עֶלְיוֹנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ד) נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם קָנֶה וְקִנָּמוֹן וְגוֹ', וְכָאן הֵם: שִׁיר, וּשְׁבָחָה, הַלֵּל, וְזִמְרָה, עֹז, וּמֶמְשָׁלָה, נֶצַח, גְּדֻלָּה, גְּבוּרָה, וְתִפְאֶרֶת, קְדֻשָּׁה. הֲרֵי שְׁנֵים עָשָׂר. אַחַר כָּךְ לְחַבְּרָהּ עִמָּם וְלוֹמַר וּמַלְכוּת, וְהָיוּ שְׁלֹשָׁה עָשָׂר, מִשּׁוּם שֶׁהִיא מִתְבָּרֶכֶת מֵהֶם.

When a person during his prayer reaches the praise 'ישתבח', 'Yishtabach', the Holy One Blessed be He takes the crown that would be for the King Mashiach, in front of that person. The Congregation of Israel. Malchut begins to enter the state she needs to be when coming to Zeir Anpin. She needs to be included and blessed with the thirteen supernal attributes of mercy. These attributes are like supernal perfumes as we read in Songs 4:14
"נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם קָנֶה וְקִנָּמוֹן עִם כָּל עֲצֵי לְבוֹנָה מֹר וַאֲהָלוֹת עִם כָּל רָאשֵׁי בְשָׂמִים."
"nard and saffron, calamus and cinnamon, with every kind of incense tree, with myrrh and aloes and all the finest spices."
In the praise of Yishtabach we read 12 levels " שיר, ושבחה, הלל, וזמרה, עוז, וממשלה, נצח, גדולה, וגבורה, תהלה, ותפארת, קדושה," and the thirteenth is 'ומלכות', which is the connection of the twelve and their blessings to Malchut.

100. וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְכְּלִילַת בֵּינַיְיהוּ, לְשַׁוָּאָה לִבָּא וּרְעוּתָא בְּהַאי, וְלָא לִישְׁתָּעֵי כְּלָל, דְּלָא

100. וְלָכֵן צָרִיךְ בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְלֶלֶת בֵּינֵיהֶם, לָשִׂים בָּזֶה לֵב וְרָצוֹן וְלֹא לְדַבֵּר כְּלָל, שֶׁלֹּא

לְפָסוֹק בֵּינַיְיהוּ. וְאִי פָּסִיק בֵּינַיְיהוּ, מִתְּחוֹת גַּדְפֵּי כְּרוּבַיָּיא נָפִיק חַד שַׁלְהוֹבָא, וְקָארֵי בְּחֵילָא וְאָמַר, פְּלַנְיָא דִּי פָּסִיק גָּאוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִשְׁתְּצֵי וְיִתְפְּסַק, דְּלָא יֶחֱזֵי גָּאוּתָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (ישעיה כו) וּבַל יִרְאֶה גֵּאוּת ה', בְּגִין דְּאִלֵּין תְּלֵיסַר אִינּוּן גָּאוּת יְיָ'.

לְהַפְסִיק בֵּינֵיהֶם, וְאִם מַפְסִיק בֵּינֵיהֶם, יוֹצֵאת שַׁלְהֶבֶת אַחַת מִתַּחַת כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים, וְקוֹרֵאת בְּחַיִל וְאוֹמֶרֶת: פְּלוֹנִי שֶׁהִפְסִיק אֶת גֵּאוּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, יִתְכַּלֶּה וְיִפָּסֵק, שֶׁלֹּא יִרְאֶה גֵּאוּת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כו) וּבַל יִרְאֶה גֵּאוּת ה', מִשּׁוּם שֶׁשְּׁלֹשָׁה עָשָׂר הָאֵלֶּה הֵם גֵּאוּת ה'.

Because of the importance of this connection, one should not stop when reciting the thirteen levels. If he interrupts the flow, a flame is released from under the Cherubs and cries aloud saying, so-and-so who interrupted the Majesty of the Holy One Blessed be He, interrupts his life and won't see the majesty of the Holy King because the thirteen attributes are the majesty of Hashem.
Isaiah 26:10
"יֻחַן רָשָׁע בַּל לָמַד צֶדֶק בְּאֶרֶץ נְכֹחוֹת יְעַוֵּל וּבַל יִרְאֶה גֵּאוּת יְהוָה"
"Let grace be shown to the wicked, Yet he will not learn righteousness; In the land of uprightness he will deal unjustly, And will not behold the majesty of YHVH."

101. מִכָּאן וּלְהָלְאָה אֶל הַהוֹדָאוֹת כו', דָּא מַלְכָּא עִלָּאָה דִּשְׁלָמָא כֹּלָּא דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּכָל הָנֵי שְׁבָחָן אִינּוּן לְגַבֵּהּ דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כַּד מִשְׁתַּבְּחָא בְּמַשִּׁרְיָיתָא דִּלְתַתָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, לְמַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ, מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה, (ישעיה מה) יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חשֶׁךְ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל. וְהָא אִתְּעַרְנָא בֵּיהּ, וְאִתְּעָרוּ חַבְרַיָּיא דְּהָנֵי אִינּוּן תִּיקוּנִין דְּעָלְמָא עִלָּאָה. (אל אדון).

101. מִכָּאן וָהָלְאָה – אֶל הַהוֹדָאוֹת כו'. זֶה הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן שֶׁהַשָּׁלוֹם כֻּלּוֹ שֶׁלּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, לַמֶּלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ. מִשּׁוּם שֶׁכָּל הַשְּׁבָחִים הַלָּלוּ הֵם אֶל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁמִּשְׁתַּבַּחַת בַּמַּחֲנֶה שֶׁלְּמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה, לַמֶּלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ. מִשָּׁם וָהָלְאָה – יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חשֶׁךְ עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל. וַהֲרֵי הִתְעוֹרַרְנוּ בָּזֶה, וְהִתְעוֹרְרוּ הַחֲבֵרִים שֶׁאֵלֶּה הֵם תִּקּוּנֵי הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן (אֵל אָדוֹן).

After the thirteen attributes come praises to the supernal King, who is Zeir Anpin that rules in peace as it says in Songs 1:1 "שִׁיר הַשִּׁירִים, אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה" "The song of songs, which is Solomon's".
The word 'לִשְׁלֹמֹה' 'Solomon's' has the letters להשלם that means 'to peace'.
After Malchut receives the blessings from the thirteen attributes, the prayer can establish a connection to Zeir Anpin.

102. א"ל בָּרוּ"ךְ: תִּקּוּנֵי דְּעָלְמָא תַּתָּאָה, דְּאִינּוּן כ"ב אַתְוָון זְעִירִין, בְּגִין דְּאִית (בראשית ג' ע"ב) אַתְוָון רַבְרְבָן, וְאַתְוָון זְעִירִין. אַתְוָון זְעִירִין, מֵעָלְמָא תַּתָּאָה. אַתְוָון רַבְרְבָן, מֵהַהוּא עָלְמָא דְּאָתֵי.

102. אֵ"ל בָּ"רוּךְ – תִּקּוּנֵי הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, שֶׁהֵם כ"ב אוֹתִיּוֹת קְטַנּוֹת, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ אוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת וְאוֹתִיּוֹת קְטַנּוֹת. הָאוֹתִיּוֹת הַקְּטַנּוֹת מֵהָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת מֵאוֹתוֹ עוֹלָם הַבָּא.

The prayer section that follows has initials that follow the sequence of the Hebrew Alef-Bet 'אל ברוך גדול דעה'. It supports the lower world, Malchut. These letters are considered small letters because there are aspects of small and bigger letters. The small letters are at the levels of the lower world and the big letters are at the level of the world to come, Binah.

103. בְּכָלָּא אִינּוּן רַבְרְבָן, אִינּוּן רַבְרְבָן בְּגַרְמַיְיהוּ. כַּד (לא) אַתְיָין יְחִידָאִין אִינּוּן רַבְרְבָן (נ"א דכר ונוקבא פשיטן) דְּכַד לָא פְּשִׁיטָן יַתִּיר, אִינּוּן אַתְיָין כָּל אָת וְאָת בִּרְתִיכָא דְּחַזְיָא לֵיהּ, כְּגוֹן שְׁבָחָא דְּשַׁבָּת דְּאִינּוּן אַתְוָון דְּשֶׁבַח, אֵל אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים, בָּרוּךְ וּמְבוֹרָךְ בְּפִי כָּל נְשָׁמָה. אִלֵּין אַתְוָון בְּחָמֵשׁ חָמֵשׁ תֵּיבִין, דְּאִינּוּן חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

103. בַּכֹּל הֵן גְּדוֹלוֹת. הֵן גְּדוֹלוֹת בְּעַצְמָן. כַּאֲשֶׁר (לֹא) בָּאוֹת יְחִידוֹת הֵן גְּדוֹלוֹת (זָכָר וּנְקֵבָה פְּשׁוּטִים). שֶׁכַּאֲשֶׁר הֵן לֹא פְשׁוּטוֹת יוֹתֵר, הֵן בָּאוֹת כָּל אוֹת וְאוֹת בַּמֶּרְכָּבָה הָרְאוּיָה לָהּ, כְּמוֹ שֶׁבַח שֶׁל הַשַּׁבָּת שֶׁהֵם אוֹתִיּוֹת שֶׁל שֶׁבַח: אֵל אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים, בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ בְּפִי כָּל נְשָׁמָה. אֵלּוּ אוֹתִיּוֹת בְּחָמֵשׁ חָמֵשׁ תֵּבוֹת, שֶׁהֵן חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא.

Each of the large letters has its own channel of Light and can stand by itself. On Shabbat, the large letters come in the praise of 'אל אדון על כל המעשים, ברוך ומבורך בפי כל הנשמה' 'El Adon al Kol HaMaasim…

This prayer has 22 lines, one for each letter.

The first two lines for א Alef and ב Bet have five words each; they represent the fifty gates of the world to come, which is Binah. They are counted as Keter, Chokmah, Binah, Zeir Anpin, and Malchut. Each of the five has its own ten sefirot to make fifty.

104. תְּרֵין אַתְוָון אָחֳרָנִין דִּי בְּסוֹפָא: שׁ"ת. אִינּוּן בְּשִׁית שִׁית תֵּיבִין, דְּאִינּוּן שִׁית סִטְרִין דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְנַפְקֵי מִתַּמָּן. כְּגוֹן: שֶׁבַח יִתְּנוּ לוֹ כָּל צְבָא מָרוֹם. תִּפְאֶרֶת וּגְדוּלָּה שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ.

104. שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֲחֵרוֹת שֶׁבַּסּוֹף – ש״ת. הֵן בְּשֵׁשׁ שֵׁשׁ תֵּבוֹת, שֶׁהֵם שֵׁשֶׁת צִדְדֵי הָעוֹלָם הַבָּא, וְיוֹצְאוֹת מִשָּׁם כְּמוֹ: שֶׁבַח יִתְּנוּ לוֹ כָּל צְבָא מָרוֹם. תִּפְאֶרֶת וּגְדֻלָּה שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ.

שבח יתנו לו כל צבא מרום

Praise is given to him by all the armies of heaven

תפארת וגדולה שרפים ואופנים וחיות הקדש

Glory and greatness, Seraphim, Wheels, and the Holy Animals

The last two lines of 'El Adon' are the letters ש and ת, which have six words each. They represent the six sefirot of Chessed, Gevurah, Tiferet, Netzach, Hod, and Yessod of Binah.

105. אִלֵּין תְּרֵין אַתְוָון, בְּשִׁית שִׁית תְּרֵין אַתְוָון קַדְמָאֵי, בְּחָמֵשׁ חָמֵשׁ. כֻּלְּהוּ שְׁאָר אַתְוָון דִּי בְּאֶמְצָעִיתָא, כֻּלְּהוּ בְּאַרְבַּע אַרְבַּע, בְּגִין דְּאִינּוּן בְּרָזָא דִּרְתִיכָא עִלָּאָה, דְּאִינּוּן אַתְוָון קַדְמָאֵי וְאִינּוּן דִּבְסוֹפָא, אִינּוּן שְׁלִימוּ דְּכ"ב אַתְוָון, בְּגִין דְּאִית בְּהוּ כ"ב תֵּיבִין, לָקֳבֵל כ"ב אַתְוָון עִלָּאִין. אִשְׁתָּאֲרוּ תְּמָנֵיסַר אַתְוָון אָחֳרָנִין, דְּקָא סַלְקִין בִּרְתִיכַיְיהוּ לְאַרְבַּע אַרְבַּע, לְשַׁבְעִין וּתְרֵין תֵּיבִין, דְּאִינּוּן רָזָא דִּשְׁמָא מְפָרַשׁ, גְּלִיפָא קַדִּישָׁא דְּע"ב אַתְוָון, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְעַטָּר בְּהוּ. וּשְׁמָא דָא, אִיהוּ מְעַטְּרָא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְסָלִיק בְּרָזָא דָא, לְאִתְעַטְּרָא בְּהוּ גּוֹ שְׁלִיחוּתָא (דמאריה) דִּשְׁכִינְתָּא.

105. אֵלּוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּשֵׁשׁ שֵׁשׁ. שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת רִאשׁוֹנוֹת בְּחָמֵשׁ חָמֵשׁ. כָּל שְׁאָר הָאוֹתִיּוֹת שֶׁבָּאֶמְצַע, כֻּלָּן בְּאַרְבַּע אַרְבַּע, מִשּׁוּם שֶׁהֵן בְּסוֹד הַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת רִאשׁוֹנוֹת וְאוֹתָן שֶׁבַּסּוֹף, הֵן שְׁלֵמוּת כ״ב הָאוֹתִיּוֹת, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן כ״ב תֵּבוֹת כְּנֶגֶד כ״ב הָאוֹתִיּוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת. נִשְׁאֲרוּ שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת אֲחֵרוֹת שֶׁעוֹלוֹת בְּמַרְכְּבוֹתֵיהֶן לְאַרְבַּע אַרְבַּע, לְשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם תֵּבוֹת, שֶׁהֵן סוֹד הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ, חֲקִיקָה קְדוֹשָׁה שֶׁל שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִתְעַטֵּר בָּהֶן, וְהַשֵּׁם הַזֶּה מְעַטֵּר אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְעוֹלָה בְּסוֹד זֶה לְהִתְעַטֵּר בָּהֶם תּוֹךְ הַשְּׁלִיחוּת (שֶׁל אֲדוֹנוֹ) שֶׁל הַשְּׁכִינָה.

We learned that the first two lines have five words each and the last two lines have six words each. Together they represent the 22 large letters at the level of Binah.
The 18 letters in between have four words each. Together they have 72 words that represent the Holy name that is expressed in 72 letters, and with this name, the Holy One Blessed be He, adorn the Congregation of Israel that is Malchut that uses the name to ascend with the Shechina.

106. וְסִימָנֵיךְ דְּאִלֵּין אַתְוָון, דְּקָא מִתְעַטְּרָן בִּשְׁבָחָא עִלָּאָה, דָּא קַדְמָאֵי וְסוֹפֵי, דְּסַלְּקִין בְּעִטְּרַיְיהוּ אִינּוּן א״ת ב״ש. אָלֶף בְּחָמֵשׁ. תָּי״ו בְּשִׁי״ת. בֵּית בְּחָמֵשׁ. שִׁי״ן בְּשִׁית. בְּגִין כָּךְ רָזָא דְּא״ת ב״ש (דף קל"ב ע"ב) כְּלָלָא דְּכ״ב אַתְוָון, דְּאִינּוּן עֲטָרָה דִּתְלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין. (ס"א דשמא קדישא).

106. וְסִימָנְךָ שֶׁל אֵלּוּ הָאוֹתִיּוֹת שֶׁמִּתְעַטְּרוֹת בְּשֶׁבַח עֶלְיוֹן – זֶה רִאשׁוֹנוֹת וְסוֹפִיּוֹת, שֶׁעוֹלוֹת בְּעַטְרוֹתֵיהֶן אוֹתָן א״ת ב״ש: אָלֶ״ף בְּחָמֵשׁ. תָּי״ו בְּשֵׁשׁ. בֵּי״ת בְּחָמֵשׁ. שִׁי״ן בְּשֵׁשׁ. וּמִשּׁוּם כָּךְ הַסּוֹד שֶׁל א״ת ב״ש כְּלָל שֶׁל כ״ב אוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵן עֲטָרָה שֶׁל שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם שְׁבִילִים.

The first two letters that receive the supernal praise, the א and ב, and the last two, ש and ת that ascend with their decorations of the Holy name are the combination and secret of אתבש in El Adon.
The 22 letters of Zeir Anpin that ascend to Binah with its ten sefirot, make the 32 paths of wisdom for Chokmah.

107. וְסִימָן דְּאִינּוּן אַתְוָון אָחֳרָנִין דְּסַלְּקִין בִּרְתִיכַיְיהוּ, גַּ״ר. שָׁארֵי בְּגִימֶ״ל, וְסַיֵּים בְּרֵי״שׁ, וְכֻלְּהוּ רָזָא דִּרְתִיכָא קַדִּישָׁא. א״ת ב״ש, רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. גַּ״ר, רָזָא דִּרְתִיכָא קַדִּישָׁא, דְּסַלְּקָא לְע״ב, וְאִתְעָבִיד מִנַּיְיהוּ שְׁמָא קַדִּישָׁא, לְאִתְעַטְּרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מִגּוֹ רְתִיכָא עִלָּאָה. (דכתיב, (תהלים מ"ח) כשמך אלהים כן תהלתך)

107. וְסִימָן שֶׁל אוֹתָן אוֹתִיּוֹת אֲחֵרוֹת שֶׁעוֹלוֹת בְּמֶרְכְּבוֹתֵיהֶן – ג״ר. מַתְחִיל בְּגִימֶ״ל וְסִיֵּם בְּרֵי״שׁ, וְכֻלָּן סוֹד הַמֶּרְכָּבָה הַקְּדוֹשָׁה. א״ת ב״ש – סוֹד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. ג״ר – סוֹד הַמֶּרְכָּבָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁעוֹלָה לְשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם, וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם שֵׁם קָדוֹשׁ לְעַטֵּר אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתּוֹךְ הַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה. (שֶׁכָּתוּב (תהלים מח) כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתֶךָ).

The 18 letters between the א”ת ב”ש are ג to ר. They form 18 lines with four words each to make the secret of the Holy Names of 72 that comes from the three verses in Beshalach, Exodus 14:19,20,21.
The 18 letters are the secret of the Holy Chariot, meaning Chessed, Gevurah, Tiferet, and Malchut that connect to them. They become a channel to the Light of BInah that is called the supernal chariot.
Then Malchut receive the Light from the 72 names

108. וּבְגִין כָּךְ הַהוּא שְׁמָא דְּע״ב כְּלִילָא בְּרָזָא דַּאֲבָהָן, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא. וְאִיהִי מִתְעַטְּרָא בְּהוּ, לְמֶהֱוֵי שְׁמָא קַדִּישָׁא. וְלָאו שְׁמָא עִלָּאָה, כְּאִינּוּן שְׁמָהָן עִלָּאִין, דְּעָלְמָא עִלָּאָה, דְּאִתְאַחֲדָן לְעֵילָּא לְעֵילָּא. וְאַף עַל גַּב דְּהַאי שְׁמָא עִלָּאָה אִיהוּ, אֲבָל רָזָא דִּילֵיהּ, דָּוִד מַלְכָּא, דְּמִתְעַטְּרָא בַּאֲבָהָן.

108. וְלָכֵן אוֹתוֹ שֵׁם שֶׁל ע״ב כָּלוּל בְּסוֹד הָאָבוֹת, יָמִין וּשְׂמֹאל וְאֶמְצַע. וְהִיא מִתְעַטֶּרֶת בָּהֶם לִהְיוֹת שֵׁם קָדוֹשׁ, וְלֹא שֵׁם עֶלְיוֹן כְּאוֹתָם שֵׁמוֹת עֶלְיוֹנִים שֶׁל הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, שֶׁנֶּאֱחָזִים לְמַעְלָה לְמַעְלָה. וְאַף עַל גַּב שֶׁזֶּהוּ שֵׁם עֶלְיוֹן, אֲבָל הַסּוֹד שֶׁלּוֹ דָּוִד הַמֶּלֶךְ שֶׁמִּתְעַטֵּר בָּאָבוֹת.

The Light of the holy names is included in the secret of the patriarchs that represent the three columns of Right, which is Chessed, Gevurah, which is Left, and Tiferet is the

Center. King David, who is the aspect of Malchut, receives the Light from the patriarchs.

109. שְׁמָא דְּמ"ב אַתְוָון רָזָא דִּילֵיהּ אֲבָהָן, דְּהָא (ויקרא ע"ט ע"א, ק"ח, רנ"ו ע"ב) מִתְעַטְּרָן בְּעָלְמָא עִלָּאָה. וְעָלְמָא עִלָּאָה בְּמַה דִּלְעֵילָּא. (ס"א וסלקא רזא לעילא לעילא, עד דאתעטרא באין סוף) וְעַל דָּא, סָלִיק וְלָא נָזִית, אִתְעַטָּר גּוֹ מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה. זַכָּאָה חוּלָקָא דְּמַאן דְּיָדַע לֵיהּ, וְאִזְדְּהַר בֵּיהּ.

109. הַשֵּׁם שֶׁל מ״ב אוֹתִיּוֹת – הַסּוֹד שֶׁלּוֹ הָאָבוֹת, שֶׁמִּתְעַטְּרִים בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן. וְהָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן בְּמַה שֶּׁלְּמַעְלָה. (וְעוֹלֶה הַסּוֹד שֶׁלְּמַעְלָה לְמַעְלָה, עַד שֶׁמִּתְעַטֵּר בָּאֵין סוֹף) וְלָכֵן עוֹלֶה וְלֹא יוֹרֵד, וּמִתְעַטֵּר בְּתוֹךְ הַמַּחֲשָׁבָה הָעֶלְיוֹנָה. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁמַּכִּיר אוֹתוֹ וְנִזְהָר בּוֹ.

The secret of the Holy Name of 42 letters comes from the 22 letters of Zeir Anpin that ascend to Binah with its ten sefirot and then ascend again to Chokmah connecting to its ten sefirot. All together comes to 42. This name is only in an upward direction to the levels of thoughts that are represented by the supernal Father and Mother, Chokmah and Binah.
Lesson;
Zeir Anpin represents the process that the supernal Light uses to come down to Malchut. The 22 letters are expressions of Zeir Anpin.
We use them with our prayers as holy channels to ascend to the upper levels.
Every letter is a spiritual bridge. The 72 names come from three verses in the Torah. We wouldn't recognize the holy names from the verses because it is concealed in a special arrangement. Our prayers are filled with holy names that take our souls from the physical level to the highest possible. Reading the sacred text even without understanding is a spiritual connection. All you need is to tune your consciousness and be aware that even if you don;t see it, the Light is there for you.

110. שְׁמָא דְּע"ב אַתְוָון, דָּוִד דְּהָא (בראשית ל"ג ע"ב, ר"ז ע"ב, רל"ד ע"ב, ויקרא ק"נ ע"ב) מִתְעַטְּרָא בַּאֲבָהָן, וְרָזָא דִּילֵיהּ סָלִיק וְנָזִית, כְּגַוְונָא דָּא מִצְפַּ"ץ, (מצפ"ץ) שְׁמָא דִּתְלֵיסַר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי. אִינּוּן תְּרֵיסַר, רָזָא דִּרְתִּיכָא קַדִּישָׁא, דְּנָפִיק מֵחָד, דְּשַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ וּבְגִין כַּךְ (סליק ונחית, וכלהו סלקין ונחתין בר האי שמא דמ"ב דסליק ולא נחית ועל דא) שְׁמָא דְּע"ב סָלִיק וְנָזִית, סָלִיק מִסִּטְרָא דָּא, וְנָזִית מִסִּטְרָא דָּא. שְׁמָא דִּתְלֵיסַר מְכִילָן, סָלִיק מִסִּטְרָא דָּא, וְנָזִית מִסִּטְרָא דָּא, וְהַהוּא דְּנָזִית בְּגִין לְאַמְשָׁכָא טִיבוּ לְתַתָּא. וְעַל דָּא, א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"פ ז"ע ח"ס ט"ן י"ם כ"ל. אַתְוָון קַדְמָאֵי סַלְקִין בְּחוּשְׁבְּנָא, וְאַתְוָון אַחֲרָנִין נַחְתֵּי בְּחוּשְׁבְּנָא, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא טִיבוּ דִּלְעֵילָּא לְתַתָּא.

110. הַשֵּׁם שֶׁל ע״ב אוֹתִיּוֹת – דָּוִד הַמִּתְעַטֵּר בָּאָבוֹת, וְסוֹדוֹ עוֹלֶה וְיוֹרֵד כְּמוֹ זֶה מצפ״ץ, (מצפ"ץ) שֵׁם שֶׁל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הָרַחֲמִים. הֵם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה, סוֹד הַמֶּרְכָּבָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁיּוֹצְאִים מֵאֶחָד שֶׁשּׁוֹרֶה עֲלֵיהֶם, וְלָכֵן (עוֹלֶה וְיוֹרֵד, וְכֻלָּם עוֹלִים וְיוֹרְדִים חוּץ מִזֶּה הַשֵּׁם שֶׁל מ"ב שֶׁעוֹלֶה וְלֹא יוֹרֵד, וְעַל זֶה) הַשֵּׁם שֶׁל שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם עוֹלֶה וְיוֹרֵד. עוֹלֶה מִצַּד זֶה וְיוֹרֵד מִצַּד זֶה. הַשֵּׁם שֶׁל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת עוֹלֶה מִצַּד זֶה וְיוֹרֵד מִצַּד זֶה. וְאוֹתוֹ שֶׁיּוֹרֵד, כְּדֵי לִמְשֹׁךְ טוֹב לְמַטָּה. וְעַל זֶה, א״ת ב״ש ג״ר ד״ק ה״ץ ו״פ ז״ע ח״ס ט״ן י״ם כ״ל. הָאוֹתִיּוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת עוֹלוֹת בַּחֶשְׁבּוֹן, וְאוֹתִיּוֹת אֲחֵרוֹת יוֹרְדוֹת בַּחֶשְׁבּוֹן, כְּדֵי לִמְשֹׁךְ אֶת הַטּוֹב שֶׁלְּמַעְלָה לְמַטָּה.

The 72 names that come out from the three verses in Exodus 14:19,20,21 by the merits of the patriarchs draw the Light of Chokmah to Malchut. The secret of the 72 is the Holy name יהוה in אתבש (Atbash) is מצפץ that comes from the edge of Arich Anpin. From this name comes out the thirteen attributes of Mercy that are twelve in the holy chariot.

The 72 names go up from the right side of Zeir Anpin and come down on the Left on the other side to benefit Malchut.
The first letters rise in the count. The letter ב gets a position number higher than the א, the letter ג above ב, the ד is above ג and so on. The last letters go down in the count. The Letter ש is less than ת, the ר less that the ש , and so on. They go up on one side and down on the other to bring the good from above to below.

111. שְׁמָא דְמ"ב, אִיהוּ מִתְעַטְּרָא לִרְתִיכָא עִלָּאָה. שְׁמָא דְעַ"ב, אִיהוּ מִתְעַטְּרָא לִרְתִיכָא תַּתָּאָה. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּמִשְׁתַּדֵּל לְמִנְדַּע לְמָארֵיהּ, זַכָּאָה אִיהוּ בְּעָלְמָא דֵין וּבְעָלְמָא דְאָתֵי.

111. הַשֵּׁם שֶׁל אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם הוּא מִתְעַטֵּר לַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה. הַשֵּׁם שֶׁל שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם מִתְעַטֵּר לַמֶּרְכָּבָה הַתַּחְתּוֹנָה. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל לְהַכִּיר אֶת רִבּוֹנוֹ. אַשְׁרָיו בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.

The name of 42 surrounds the supernal chariot like a crown, meaning to the supernal Chokmah and Binah. The name of 72 surrounds the lower chariot, meaning Malchut as explained above.
Praised are those who make the efforts to connect to his master. Happy he in this world and the world to come.

112. וּבְגִין כָּךְ, תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּשַׁבָּת דְּקָא מְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ. מְשַׁבַּח לֵיהּ בִּשְׁמָא דְעַ"ב, וּבְכ"ב תֵּיבִין, רָזָא דְכ"ב אַתְוָון, בְּגִין דְּתִתְעַטֵּר בֵּיהּ לְסַלְּקָא לְעֵילָּא בְּתוּשְׁבַּחְתָּא דָא. וְעַל דָא, אֵל אָדוֹן, תּוּשְׁבַּחְתָּא דְעָלְמָא דְאָתֵי, אִיהוּ, וּפְרִיחַו (ס"א ופריכו) דִּרְתִיכָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, דְּמִתְעַטְּרָא לְסַלְּקָא לְעֵילָּא, וּפְרִיחַו דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּמִתְעַטְּרָא לְסַלְּקָא גּוֹ רְתִיכָא עִלָּאָה.

112. וְלָכֵן תִּשְׁבַּחְתָּהּ שֶׁל שַׁבָּת שֶׁמְּשַׁבַּחַת אֶת הַמֶּלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ, מְשַׁבַּחַת בָּאוֹתִיּוֹת שֶׁל שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם וּבְעֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם תֵּבוֹת, הַסּוֹד שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, כְּדֵי שֶׁתִּתְעַטֵּר בּוֹ לַעֲלוֹת לְמַעְלָה בַּתִּשְׁבַּחַת הַזּוֹ. וְלָכֵן אֵל אָדוֹן – תִּשְׁבַּחַת הָעוֹלָם הַבָּא הוּא, וּפְרִיחַת (וּקְשִׁירַת) הַמֶּרְכָּבָה הַקְּדוֹשָׁה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁמִּתְעַטֶּרֶת לַעֲלוֹת לְמַעְלָה, וּפְרִיחַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּתְעַטֶּרֶת לַעֲלוֹת בְּתוֹךְ הַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה.

For that reason, the praise of El Adon that we recite on Shabbat to the king that brings peace uses the name of 72, the 18 letters from ג to ר and the 22 words of the אתבש that we explained previously. With these letters and names, the praise ascends and connects to Binah and Malchut receives from the supernal chariot.

113. אַ"ת בַּ"שׁ, סַלְּקִין (רס"א ע"א) וְנַחְתִּין, כְּמָה דְּאִתְּמַר. אֲמַר לֵיהּ בּ"ם סַלְּקִין וְלָא נַחְתִּין, וְסִימָנִיךְ, דָא שַׁבָּ"ת בִּלְחוֹדוֹי. וְדָא שַׁבָּ"ת וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, דְּסַלְּקָא רָזָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, עַד דְּמִתְעַטְּרָא כֹּלָּא בְּאֵין סוֹף.

113. אַ"ת בַּ"שׁ עוֹלִים וְיוֹרְדִים, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. אַ"ל בּ"ם עוֹלִים וְלֹא יוֹרְדִים, וְסִימָנְךָ – זוֹ שַׁבָּ"ת לְבַדָּהּ. וְזוֹ שַׁבָּת וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁעוֹלֶה הַסּוֹד לְמַעְלָה לְמַעְלָה, עַד שֶׁהַכֹּל מִתְעַטֵּר בָּאֵין סוֹף.

The Alef-Bet of the Atbash, goes up and down as explained. The last letters are in a downward direction. This is an aspect of Shabbat by itself that bestows light to Malchut.
The letters of Albam (אלבמ) go up and don't come down. It has the aspect of Shabbat and Yom Kippur when Malchut goes up to Binah that is the secret of Yom Kippur and ascends from Binah to Chokmah and Keter that touches the endless.

114. אֵל בָּרוּךְ, דָּא סִדּוּרָא דְּאַתְוָון זְעִירִין, וְתִקּוּנֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹמָא בִּצְלוֹתָא. וּבְגִין דְּאִינּוּן אַתְוָון זְעִירִין, לֵית (ר"ה ע"ב) רְוָוחָא בֵּינַיְיהוּ, וְאִינּוּן תִּקּוּנֵי עוּלֵימָתָן דְּאַתְיָין עִם מַטְרוֹנִיתָא לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה.

114. אֵל בָּרוּךְ – זֶה סִדּוּר שֶׁל אוֹתִיּוֹת קְטַנּוֹת וְתִקּוּנֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם בַּתְּפִלָּה. וּמִשּׁוּם שֶׁאוֹתָן אוֹתִיּוֹת קְטַנּוֹת, אֵין רֶוַח בֵּינֵיהֶן, וְהֵן תִּקּוּנֵי הָעוֹלָמוֹת שֶׁבָּאוֹת עִם הַגְּבִירָה לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן.

The next prayer that starts with “אֵל בָּרוּךְ” is according to the sequence of the Hebrew letters, but they are considered as small letters. They are not arranged in verses or lines. Each word has a letter in the sequence. They represent the support of the worlds that accompany the queen on her ascend to the supernal King.

115. קְדוּשָּׁא דָּא דְּקָא מְקַדְּשֵׁי מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, לָאו אִיהוּ בְּיָחִיד. וְהָא אוּקִימְנָא, כָּל קְדוּשָּׁה דְּאִיהוּ בְּלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, יָחִיד אָסִיר לֵיהּ לְמֵימַר. תַּרְגּוּם, לְעוֹלָם בְּיָחִיד, וְלָא בְּסַגִּיאִין, וְיָחִיד אִיהוּ תִּקּוּנָא דִּילֵיהּ וַדַּאי, וְלָא סַגִּיאִין. וְסִימָן לְרָזָא דָּא, שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם. שְׁנַיִם לִישָּׁנָא דְּסַגִּיאִין אִיהוּ, דְּוַדַּאי קְדוּשָּׁה דְּלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ אָסִיר אִיהִי (קכ"ט) בְּיָחִיד. קְדוּשַּׁת תַּרְגּוּם אָסִיר אִיהוּ בְּסַגִּיאִין, אֶלָּא בְּיָחִיד לְעוֹלָם. אֶחָד תַּרְגּוּם תָּנֵינָן, וְלָא תְּרֵין וְלָא יַתִּיר. תַּרְגּוּם אַתְיָא לְמִיעוּטָא, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ. לָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ אַתְיָא לְרִבּוּיָא, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ. דְּמַעֲלִין בַּקּוֹדֶשׁ וְלָא מוֹרִידִין. וּבְתַרְגּוּם מוֹרִידִין וְלָא מַעֲלִין. אֶחָד תָּנֵינָן, וְלָא יַתִּיר, וְלָא מַעֲלִין כְּלָל.

115. קְדֻשָּׁה זוֹ שֶׁמְּקַדְּשִׁים הַמַּלְאָכִים הָעֶלְיוֹנִים אֵינָהּ בְּיָחִיד, וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ, כָּל קְדֻשָּׁה שֶׁהִיא בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, אָסוּר לְיָחִיד לְאָמְרָהּ. תַּרְגּוּם – לְעוֹלָם בְּיָחִיד, וְלֹא בְּרַבִּים. וְהַיָּחִיד הוּא תִּקּוּן שֶׁלּוֹ וַדַּאי, וְלֹא רַבִּים. וְסִימָן לְסוֹד זֶה – שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם. שְׁנַיִם זֶה לְשׁוֹן רַבִּים, שֶׁוַּדַּאי קְדֻשָּׁה שֶׁל לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ אֲסוּרָה בְּיָחִיד. קְדֻשַּׁת תַּרְגּוּם אֲסוּרָה בָּרַבִּים, אֶלָּא בְּיָחִיד לְעוֹלָם. אֶחָד תַּרְגּוּם שָׁנִינוּ, וְלֹא שְׁנַיִם וְלֹא יוֹתֵר. הַתַּרְגּוּם בָּא לְמַעֵט, וְכָךְ צָרִיךְ. לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ בָּא לְרִבּוּי, וְכָךְ צָרִיךְ, שֶׁמַּעֲלִים בַּקֹּדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִים. וּבַתַּרְגּוּם מוֹרִידִים וְלֹא מַעֲלִים. שָׁנִינוּ אֶחָד, וְלֹא יוֹתֵר, וְלֹא מַעֲלִים כְּלָל.

The Kedusha part of the prayer that is recited in the Holy words of Hebrew is forbidden for the individual to recite. The Kedusha at the end part of the prayer is in Aramaic and is for the individual.
We learn that from the words of the sages “שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם” “Twice Torah, one translation (Aramaic)”. Twice is plural, meaning that the word of the Torah is elevated and Aramaic is just support that goes down.

116. קְדוּשָּׁא דָּא, קְדוּשָּׁתָא דְּאִתְקַדְּשַׁת שְׁכִינְתָּא, וְכָל אִינּוּן רְתִיכִין דִּילָהּ, לְאִתְתַּקְּנָא לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה. וּבְגִין דְּאִיהִי קְדוּשַּׁת עָלְמָא תַּתָּאָה, אִיהִי מְיוּשָּׁב וְלָא בַּעֲמִידָה. (דף קל"ג ע"א) קְדוּשָּׁה אַחֲרָא דְּאַהֲדוּרֵי צְלוֹתָא, אִיהִי קְדוּשָּׁתָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, וּבְגִין כַּךְ אִיהִי בַּעֲמִידָה, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא לָהּ לְתַתָּא, וְכָל מִלּוֹי דְּעָלְמָא עִלָּאָה, אִיהוּ בַּעֲמִידָה וְלָא מְיוּשָּׁב.

116. הַקְּדֻשָּׁה הַזּוֹ – הַקְּדֻשָּׁה שֶׁהִתְקַדְּשָׁה הַשְּׁכִינָה, וְכָל אוֹתָן מַרְכְּבוֹתֶיהָ לְהִתְתַּקֵּן אֶל הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן. וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא קְדֻשַּׁת הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, הִיא מְיֻשָּׁב וְלֹא בַּעֲמִידָה. קְדֻשָּׁה אַחֶרֶת שֶׁל חֲזָרַת הַתְּפִלָּה הִיא קְדֻשָּׁה שֶׁל הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, וְלָכֵן הִיא בַּעֲמִידָה, כְּדֵי לְהַמְשִׁיכָהּ לְמַטָּה, וְכָל דִּבְרֵי הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן הֵם בַּעֲמִידָה וְלֹא מְיֻשָּׁב.

117. וּבְכָל הָנֵי קְדוּשְׁתֵי, יִשְׂרָאֵל מִתְקַדְּשֵׁי בְּהוּ לְתַתָּא. וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל מִתְקַדְּשֵׁי בִּקְדוּשָּׁה דִּרְתִיכָא תַּתָּאָה מְיוּשָּׁב. וּבִקְדוּשָּׁה דִּרְתִיכָא עִלָּאָה מְעוּמָד. קְדוּשָּׁה

117. וּבְכָל הַקְּדֻשּׁוֹת הַלָּלוּ יִשְׂרָאֵל מִתְקַדְּשִׁים בָּהֶם לְמַטָּה, וְלָכֵן יִשְׂרָאֵל מִתְקַדְּשִׁים בִּקְדֻשַּׁת הַמֶּרְכָּבָה הַתַּחְתּוֹנָה מְיֻשָּׁב, וּבִקְדֻשַּׁת הַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה מְעֻמָּד.

אַחֲרָא, אִיהִי (רס"א ע"ב) תּוֹסֶפֶת קְדוּשָּׁה, בְּגִינֵי כַּךְ אִיהִי בָּתַר צְלוֹתָא. וּבְגִין דְּאִיהִי תּוֹסֶפֶת קְדוּשָּׁה, עַל קְדוּשָּׁן אַחֲרָנִין, אִיהִי לְבָתַר צְלוֹתָא. וּבְגִין דְּכָל חַד וְחַד בָּעֵי לְאַמְשָׁכָא עָלֵיהּ מֵהַהוּא תּוֹסֶפֶת, אִתְתָּקַן לְכָל יָחִיד וְיָחִיד קְדוּשַּׁת תַּרְגּוּם.

קְדֻשָּׁה אַחֶרֶת הִיא תּוֹסֶפֶת קְדֻשָּׁה, וְלָכֵן הִיא אַחַר הַתְּפִלָּה. וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא תּוֹסֶפֶת קְדֻשָּׁה עַל קְדֻשּׁוֹת אֲחֵרוֹת, הִיא אַחַר הַתְּפִלָּה. וּמִשּׁוּם שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד צָרִיךְ לִמְשֹׁךְ עָלָיו מֵאוֹתָהּ תּוֹסֶפֶת, נִתְקַן לְכָל יָחִיד וְיָחִיד קְדֻשַּׁת תַּרְגּוּם.

118. וְאִי תֵּימָא הָא אִית בָּהּ קְדוּשַּׁת לָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. הַהוּא לַצִּבּוּר, לְאִתְקַדְּשָׁא כֻּלְּהוּ בִּכְלָל, בְּהַהוּא תּוֹסֶפֶת קְדוּשָּׁה. וּבְגִין דְּיָחִיד לֵית לֵיהּ רְשׁוּת, לְאוֹמְרָהּ בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, וּלְאִתְקַדְּשָׁא יְחִידָאי, אַתְקִינוּ לָהּ בְּלָשׁוֹן תַּרְגּוּם, וְאִיהוּ בְּיָחִיד, לְאִתְקַדְּשָׁא כָּל חַד וְחַד בְּהַהוּא תּוֹסֶפֶת, לְאַמְשָׁכָא עָלֵיהּ קְדוּשָּׁה יַתִּיר. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקָא מִתְקַדְּשֵׁי בִּקְדוּשֵּׁי עִלָּאֵי, בְּגִין דְּאִינּוּן דְּבֵקִין לְעֵילָּא, דִּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם.

118. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי יֵשׁ בָּהּ קְדֻשַּׁת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ – אוֹתָהּ לְצִבּוּר, לְהִתְקַדֵּשׁ כֻּלָּם בִּכְלָל בְּאוֹתָהּ תּוֹסֶפֶת קְדֻשָּׁה. וּמִשּׁוּם שֶׁלְּיָחִיד אֵין רְשׁוּת לְאָמְרָהּ בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וּלְהִתְקַדֵּשׁ יְחִידִי, הִתְקִינוּהָ בִּלְשׁוֹן תַּרְגּוּם, וְהִיא בְּיָחִיד, לְהִתְקַדֵּשׁ כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּאוֹתָהּ תּוֹסֶפֶת לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו יֶתֶר קְדֻשָּׁה. אַשְׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּתְקַדְּשִׁים בִּקְדֻשּׁוֹת עֶלְיוֹנוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהֵם דְּבֵקִים לְמַעְלָה, שֶׁכָּתוּב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם.

119. כְּתִיב (מלכים ב ד) הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עוֹבֵר וְגוֹ', וּכְתִיב נַעֲשֶׂה נָּא עֲלִיַּת קִיר קְטַנָּה וְגוֹ', בְּהַאי קְרָא אִית לָן סְמָךְ בְּעָלְמָא לְסִדּוּרָא דִּצְלוֹתָא. הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי, דָּא אִיהוּ רְעוּתָא דְּאִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְשַׁוָּאָה בְּגַוֵּיהּ בִּצְלוֹתָא. כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא, דָּא אִיהוּ עָלְמָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ יָתִיב עַל כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ, וְכָל קְדוּשָּׁאן נָפְקִין מִנֵּיהּ, וְאִיהוּ מְקַדֵּשׁ לְכֻלְּהוּ עָלְמִין. עוֹבֵר עָלֵינוּ תָּמִיד, מֵהַהוּא קְדוּשָּׁה דְּאִיהוּ מְקַדֵּשׁ לְכָל עָלְמִין לְעֵילָּא, אִיהוּ מְקַדֵּשׁ לָן בְּהַאי עָלְמָא. דְּהָא לֵית קְדוּשָּׁה לְעֵילָּא, אֶלָּא אִי אִית קְדוּשָּׁא לְתַתָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (ויקרא כב) וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

119. כָּתוּב, (מלכים-ב ד) הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עֹבֵר וְגוֹ'. וְכָתוּב, נַעֲשֶׂה נָּא עֲלִיַּת קִיר קְטַנָּה וְגוֹ'. בְּפָסוּק זֶה יֵשׁ סֶמֶךְ בְּעָלְמָא לְסִדּוּר הַתְּפִלָּה. הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי – זֶהוּ הָרָצוֹן שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לָשִׂים בְּתוֹכוֹ בַּתְּפִלָּה. כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא – זֶהוּ הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, שֶׁיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ, וְכָל הַקְּדֻשּׁוֹת יוֹצְאוֹת מִמֶּנּוּ, וְהוּא מְקַדֵּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת. עֹבֵר עָלֵינוּ תָּמִיד – מֵאוֹתָהּ קְדֻשָּׁה שֶׁהוּא מְקַדֵּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת לְמַעְלָה, הוּא מְקַדֵּשׁ אוֹתָנוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה. שֶׁהֲרֵי אֵין קְדֻשָּׁה לְמַעְלָה אֶלָּא אִם יֵשׁ קְדֻשָּׁה לְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

120. וְהוֹאִיל וְכַךְ הוּא, נַעֲשֶׂה נָּא עֲלִיַּת קִיר קְטַנָּה, דָּא אִיהוּ סִדּוּרָא דְּתִקּוּנָא (ויחי רכ"ח ע"ב) דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי עֲלִיַּת קִיר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (ישעיה לח) וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. קְטַנָּה: בְּגִין דְּאִיהִי זְעֵירָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (קהלת ט) עִיר קְטַנָּה. וְנָשִׂים לוֹ שָׁם בְּתִקּוּנָא דָּא דַּאֲנָן מְתַקְּנִין, וּבְסִדּוּרָא דִּילָן בְּשִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן וּבִצְלוֹתָא, (ובתקונא דא) אֲנָן מְתַקְּנִין לְגַבֵּיהּ, לְנַיְיחָא דִּילֵיהּ. מִטָּה וְשֻׁלְחָן וְכִסֵּא וּמְנוֹרָה. אַרְבַּע אִלֵּין,

120. וְהוֹאִיל וְכָךְ הוּא, נַעֲשֶׂה נָּא עֲלִיַּת קִיר קְטַנָּה. זֶהוּ סִדּוּר שֶׁל תִּקּוּן הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא עֲלִיַּת קִיר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה לח) וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. קְטַנָּה, מִשּׁוּם שֶׁהִיא קְטַנָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ט) עִיר קְטַנָּה. וְנָשִׂים לוֹ שָׁם – בַּתִּקּוּן הַזֶּה שֶׁאָנוּ מְתַקְּנִים, וּבַסִּדּוּר שֶׁלָּנוּ בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וּתְפִלָּה, (וּבְתִקּוּן זֶה) אָנוּ מְתַקְּנִים לוֹ, לִמְנוּחָתוֹ. מִטָּה וְשֻׁלְחָן וְכִסֵּא וּמְנוֹרָה – כָּל הָאַרְבָּעָה הַלָּלוּ הֵם בַּשְּׁכִינָה, וְהִיא (כֻּלָּהּ) בְּכָל

כֻּלְּהוּ בִּשְׁכִינְתָּא אִינּוּן. וְאִיהִי (כלא) בְּכָל תִּקּוּנִין אִלֵּין מִתְתַּקְּנָן, לְגַבֵּי עָלְמָא עִלָּאָה בְּסִדּוּרָא דַּאֲנָן מְסַדְּרִין.

הַתִּקּוּנִים הַלָּלוּ מְתֻקָּנִים לָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן בַּסִּדּוּר שֶׁאָנוּ מְסַדְּרִים.

121. בְּסִדּוּרָא דִּצְלוֹתָא דְּעַרְבִית, וּבְתִקּוּנָא דִּילֵיהּ, הָא מִטָּה. בְּסִדּוּרָא דְּאִינּוּן קָרְבָּנִין וְעִלָּוָון, דַּאֲנָן מְסַדְּרִין בְּצַפְרָא וְאִינּוּן שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן, הָא שֻׁלְחָן. וּבְהַהוּא סִדּוּרָא דִּצְלוֹתָא דִּמְיוּשָּׁב, וּבְתִקּוּנָא דִּקְרִיאַת שְׁמַע, בְּהַהוּא יִחוּדָא דַּאֲנָן מְתַקְּנִין הָא כִּסֵּא. בְּהַהוּא סִדּוּרָא דִּצְלוֹתָא דִּמְעוּמָד, וּבְאִינּוּן קְדוּשָּׁאן, וְתוֹסֶפֶת קְדוּשָּׁה, וּבִרְכָאן, דַּאֲנָן מְסַדְּרִין (לה) הָא מְנוֹרָה.

121. בַּסִּדּוּר שֶׁל תְּפִלַּת עַרְבִית וּבַתִּקּוּן שֶׁלּוֹ – הֲרֵי מִטָּה. בַּסִּדּוּר שֶׁל אוֹתָם קָרְבָּנוֹת וְעוֹלוֹת שֶׁאָנוּ מְסַדְּרִים בַּבֹּקֶר וְאוֹתָם שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת – הֲרֵי הַשֻּׁלְחָן. וּבְאוֹתוֹ סִדּוּר שֶׁל תְּפִלַּת מְיֻשָּׁב וּבַתִּקּוּן שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע בְּאוֹתוֹ יִחוּד שֶׁאָנוּ מְתַקְּנִים – הֲרֵי כִּסֵּא. בְּאוֹתוֹ סִדּוּר שֶׁל תְּפִלַּת מְעֻמָּד וּבְאוֹתָן קְדֻשּׁוֹת וְתוֹסֶפֶת קְדֻשָּׁה, וּבְרָכוֹת שֶׁאָנוּ מְסַדְּרִים (לָהּ) – הֲרֵי מְנוֹרָה.

122. זַכָּאָה אִיהוּ בַּר נָשׁ, דְּדָא שַׁוֵּי בִּרְעוּתֵיהּ, לְאַשְׁלָמָא לְגַבֵּי מָארֵיהּ בְּכָל יוֹמָא, וּלְאַתְקְנָא הַאי עֲלִיַּת קִיר קְטַנָּה, לְגַבֵּי מָארֵיהּ בְּהָנֵי תִּקּוּנִין. כְּדֵין וַדַּאי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵא אוּשְׁפִּיזֵיהּ בְּכָל יוֹמָא. זַכָּאָה אִיהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְזַכָּאָה אִיהוּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. בְּגִין דְּאִלֵּין אַרְבַּע, אִינּוּן תִּקּוּנֵי דִּשְׁכִינְתָּא, לְאִתְתַּקְּנָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ. בְּאַרְבַּע תִּקּוּנִין אִלֵּין, אִתְתַּקְּנַת בְּשַׁפִּירָהָא, בְּזִהֲרוּהָא, בְּזִוְּוהָא, עַל יְדֵי דְּעַמָּא קַדִּישָׁא בְּכָל יוֹמָא.

122. אַשְׁרֵי הָאִישׁ שֶׁאֶת זֶה שָׂם בִּרְצוֹנוֹ לְהַשְׁלִים לְרִבּוֹנוֹ בְּכָל יוֹם וּלְתַקֵּן עֲלִיַּת קִיר קְטַנָּה זוֹ לְרִבּוֹנוֹ בַּתִּקּוּנִים הַלָּלוּ, אָז וַדַּאי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִהְיֶה אוֹרְחוֹ בְּכָל יוֹם. אַשְׁרָיו בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְאַשְׁרָיו בָּעוֹלָם הַבָּא. מִשּׁוּם שֶׁאֵלּוּ הָאַרְבָּעָה הֵם תִּקּוּנֵי הַשְּׁכִינָה לְהִתְתַּקֵּן לְבַעְלָהּ. בְּאַרְבָּעָה הַתִּקּוּנִים הַלָּלוּ הִיא מִתְתַּקֶּנֶת בְּיָפְיָהּ בִּשְׂמְחוֹתֶיהָ, בְּמַרְאֶיהָ, עַל יְדֵי הָעָם הַקָּדוֹשׁ כָּל יוֹם.

123. מִטָּה אִתְיְהִיבַת לֵיהּ לְיַעֲקֹב לְאִתְתַּקְּנָא, וְעַל דָּא יַעֲקֹב אַתְקִין צְלוֹתָא דְּעַרְבִית. שֻׁלְחָן אַתְקִין דָּוִד מַלְכָּא, בְּאִינּוּן שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן דְּאִיהוּ אַתְקִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (תהלים כג) תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צוֹרְרָי. כִּסֵּא אַתְקִין אַבְרָהָם, בְּאִתְקַשְּׁרוּתָא דִּילֵיהּ, דְּעָבִיד טִיבוּ וּשְׁלִימוּ דְּנִשְׁמָתִין לְכָל בְּנֵי עָלְמָא, וְלֵית תִּקּוּנָא דְּכִסֵּא, אֶלָּא בְּחֶסֶד דְּאַבְרָהָם, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (ישעיה טז) וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא.

123. הַמִּטָּה נִתְּנָה לְיַעֲקֹב לְהִתְתַּקֵּן, וְלָכֵן יַעֲקֹב תִּקֵּן תְּפִלַּת עַרְבִית. שֻׁלְחָן תִּקֵּן דָּוִד הַמֶּלֶךְ בְּאוֹתָם שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת שֶׁתִּקֵּן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כג) תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי. כִּסֵּא תִּקֵּן אַבְרָהָם בְּהִתְקַשְּׁרוּתוֹ, שֶׁעָשָׂה טוֹב וּשְׁלֵמוּת הַנְּשָׁמוֹת לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְאֵין תִּקּוּן הַכִּסֵּא אֶלָּא בַּחֶסֶד שֶׁל אַבְרָהָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה טז) וְהוּכַן בְּחֶסֶד כִּסֵּא.

124. מְנוֹרָה (דף קל"ג ע"ב) אַתְקִין יִצְחָק, דְּאַקְדִּישׁ שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל עָלְמָא, וְנָהִיר נְהִירוּ דְּבוּצִינָא עִלָּאָה בְּהַהִיא קְדוּשָּׁה. בְּגִינֵי כַּךְ, צְרִיכִין עַמָּא קַדִּישָׁא, לוֹמַר תָּדִיר וּלְשַׁוָּאָה רְעוּתְהוֹן, לְסַדְּרָא לְגַבֵּי עָלְמָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ מָארֵיהּ דְּבֵיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים, מִטָּה וְשֻׁלְחָן וְכִסֵּא וּמְנוֹרָה, לְמֶהֱוֵי שְׁלִימוּ בְּכָל יוֹמָא, עֵילָּא וְתַתָּא.

124. הַמְּנוֹרָה תִּקֵּן יִצְחָק, שֶׁקִּדֵּשׁ שֵׁם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְעֵינֵי כָּל הָעוֹלָם, וְהֵאִיר אֶת אוֹר הַמְּנוֹרָה הָעֶלְיוֹנָה בְּאוֹתָהּ קְדֻשָּׁה. לָכֵן צְרִיכִים הָעָם הַקָּדוֹשׁ לוֹמַר תָּמִיד וְלָשִׂים רְצוֹנָם לְסַדֵּר לָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, שֶׁהוּא בַּעַל הַבַּיִת, אִישׁ הָאֱלֹהִים, מִטָּה וְשֻׁלְחָן וְכִסֵּא וּמְנוֹרָה, לִהְיוֹת שְׁלֵמוּת בְּכָל יוֹם מַעְלָה וּמַטָּה.

125. (ד"א כאן חסר) בְּשַׁעֲתָא דְקָא מְיַיחֲדֵי יִשְׂרָאֵל, יִחוּדָא דְרָזָא דִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל, בִּרְעוּתָא שְׁלִים, כְּדֵין נַפְקֵי מִגּוֹ סְתִימוּ דְעָלְמָא עִלָּאָה, חַד נְהִירוּ, וְהַהוּא נְהִירוּ בָּטַשׁ גּוֹ בּוּצִינָא דְקַרְדִינוּתָא, וְאִתְפְּלַג לְע' נְהוֹרִין, וְאִינּוּן ע' נְהוֹרִין, בְּע' עַנְפִּין דְאִילָנָא דְחַיֵּי.

125. בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְיַחֲדִים אֶת הַיִּחוּד שֶׁל סוֹד שְׁמַע יִשְׂרָאֵל בְּרָצוֹן שָׁלֵם, אָז יוֹצֵא מִתּוֹךְ סֵתֶר שֶׁל הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן אוֹר אֶחָד, וְאוֹתוֹ אוֹר מַכֶּה לְתוֹךְ הַנִּיצוֹץ הַקָּשֶׁה וּמִתְחַלֵּק לְשִׁבְעִים אוֹרוֹת, וְאוֹתָם שִׁבְעִים אוֹרוֹת בְּשִׁבְעִים עַנְפֵי עֵץ הַחַיִּים.

126. כְּדֵין, הַהוּא אִילָנָא סָלִיק רֵיחִין וּבוּסְמִין, וְכָל אִילָנֵי דְגִנְתָא דְעֵדֶן, כֻּלְּהוּ סַלְקִין רֵיחִין, וּמְשַׁבְּחָן לְמָארֵיהוֹן, דְהָא כְּדֵין אִתְתַּקְּנַת מַטְרוֹנִיתָא, לְאַעֲלָא לַחוּפָּה בַּהֲדֵי בַּעְלָהּ, כָּל אִינּוּן שַׁיְיפִין עִלָּאִין, כֻּלְּהוּ מִתְחַבְּרָן בְּתִיאוּבְתָּא חֲדָא, וּבִרְעוּתָא חֲדָא, לְמֶהֱוֵי חַד בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל. וּכְדֵין בַּעְלָהּ אִתְתָּקַן לְגַבָּהָא לְאַעֲלָא לַחוּפָּה בְּיִחוּדָא חַד, לְאִתְיַיחֲדָא בְּמַטְרוֹנִיתָא.

126. אָז אוֹתוֹ אִילָן מַעֲלֶה רֵיחוֹת וּבְשָׂמִים, וְכָל אִילָנוֹת גַּן עֵדֶן, כֻּלָּם מַעֲלִים רֵיחוֹת וּמְשַׁבְּחִים אֶת רִבּוֹנָם, שֶׁהֲרֵי אָז מְתֻקֶּנֶת הַגְּבִירָה לְהִכָּנֵס לַחֻפָּה עִם בַּעְלָהּ. כָּל אוֹתָם אֵיבָרִים עֶלְיוֹנִים, כֻּלָּם מִתְחַבְּרִים בִּתְשׁוּקָה אַחַת וּבְרָצוֹן אֶחָד לִהְיוֹת אֶחָד בְּלִי פֵרוּד כְּלָל. וְאָז בַּעְלָהּ מִתְתַּקֵּן אֵלֶיהָ לְהַכְנִיסָהּ לַחֻפָּה בְּיִחוּד אֶחָד לְהִתְיַחֵד עִם הַגְּבִירָה.

127. וְעַל דָא אֲנָן מִתְעָרֵי לֵיהּ, וְאַמְרִינָן (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, אַתְקִין גַּרְמָךְ, הָא בַּעְלָךְ יֵיתֵי לְגַבָּךְ בְּתִקּוּנוֹי, זַמִּין לְקַבְּלָךְ. יְיָ' אֱלֹהֵינוּ יְיָ' אֶחָד, בְּיִחוּדָא חֲדָא, בִּרְעוּתָא חֲדָא, בְּלָא פְּרוּדָא, דְכָל אִינּוּן שַׁיְיפִין כֻּלְּהוּ אִתְעָבִידוּ חַד, וְעַיְילִין בְּחַד תִּיאוּבְתָּא.

127. וְלָכֵן אָנוּ מְעוֹרְרִים אוֹתוֹ וְאוֹמְרִים (דברים י) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. תַּקְּנִי עַצְמֵךְ, הֲרֵי בַּעְלֵךְ יָבֹא אֵלַיִךְ בְּתִקּוּנָיו מְזֻמָּן כְּנֶגְדֵּךְ. ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד, בְּיִחוּד אֶחָד, בְּרָצוֹן אֶחָד, בְּלִי פֵרוּד, שֶׁכָּל אוֹתָם הָאֵיבָרִים נַעֲשִׂים אֶחָד, וְנִכְנָסִים בְּאֶחָד בִּתְשׁוּקָה.

128. כֵּיוָן דְאַמְרֵי יִשְׂרָאֵל יְיָ' אֶחָד בְּאִתְעָרוּתָא דְשִׁית סִטְרִין, כְּדֵין כָּל אִינּוּן שִׁית סִטְרִין, אִתְעָבִידוּ חַד וְעָאלִין בְּחַד תִּיאוּבְתָּא, וְרָזָא דָא ו' חַד פְּשִׁיטוּ בִּלְחוֹדוֹי, בְּלָא דְבֵיקוּתָא אַחֲרָא לְגַבֵּיהּ, אֶלָּא אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי פָּשִׁיט מִכֹּלָּא, וְאִיהוּ חַד.

128. כֵּיוָן שֶׁאוֹמְרִים יִשְׂרָאֵל "ה' אֶחָד" בְּהִתְעוֹרְרוּת שִׁשָּׁה צְדָדִים, אָז כָּל אוֹתָם שֵׁשֶׁת הַצְּדָדִים נַעֲשִׂים אֶחָד וְנִכְנָסִים בִּתְשׁוּקָה אַחַת, וְסוֹד זֶה ו' אֶחָד, פְּשִׁיטוּת בִּלְבַדּוֹ בְּלִי דְבֵקוּת אַחֶרֶת אֵלָיו, אֶלָּא הוּא לְבַדּוֹ פָּשׁוּט מִכֹּל, וְהוּא אֶחָד.

129. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, מַטְרוֹנִיתָא מִתְתַּקְּנָא וּמִתְקַשְּׁטָא, וְעַיְילִין לָהּ שַׁמָּשָׁהָא בִּלְחִישׁוּ סַגִּי, לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, וְאַמְרֵי בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. דָא אִיהוּ בִּלְחִישׁוּ, דְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְאַעֲלָא לָהּ לְגַבֵּי בַּעְלָהּ. זַכָּאָה עַמָּא דְיַדְעֵי דָא, וּמְסַדְּרֵי סִדּוּרָא עִלָּאָה דִמְהֵימְנוּתָא.

129. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הַגְּבִירָה מִתְתַּקֶּנֶת וּמִתְקַשֶּׁטֶת, וְשַׁמָּשֶׁיהָ מַכְנִיסִים אוֹתָהּ בְּלַחַשׁ רַב אֶל בַּעְלָהּ, וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. זֶהוּ בְּלַחַשׁ, שֶׁכָּךְ צָרִיךְ לְהַכְנִיסָהּ לְבַעְלָהּ. אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיּוֹדְעִים אֶת זֶה וּמְסַדְּרִים סִדּוּר עֶלְיוֹן שֶׁל הָאֱמוּנָה.

130. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְאִתְחַבְּרוּ בַּעְלָהּ וּמַטְרוֹנִיתָא כַּחֲדָא, כְּדֵין כָּרוֹזָא נָפִיק מִסִּטְרָא דְדָרוֹם, אִתְעָרוּ חֵילִין וּמַשִּׁרְיָין דְגַלֵּי רְחִימוּתָא לְגַבֵּי מָארֵיכוֹן.

130. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁמִּתְחַבְּרִים הַבַּעַל וְהַגְּבִירָה כְּאֶחָד, אָז הַכָּרוֹז יוֹצֵא מִצַּד הַדָּרוֹם, מִתְעוֹרְרִים חֲיָלוֹת וּמַחֲנוֹת שֶׁמְּגַלִּים אַהֲבָה לְרִבּוֹנָם.

131. כְּדֵין אִתְעַר חַד מְמָנָא עִלָּאָה, (קכ"ז ע"א) בּוֹאֵ"ל שְׁמֵיהּ, רַב מַשִּׁרְיָין, וּבִידֵיהּ אַרְבַּע מַפְתְּחָן, דְּנָטִיל מִד' סִטְרֵי עָלְמָא, וְחַד מַפְתְּחָא אִתְרְשִׁים בְּאָת י', וּמַפְתְּחָא אָחֳרָא אִתְרְשִׁים בְּאָת ה'. וְחַד מַפְתְּחָא אִתְרְשִׁים בְּאָת ו'. (מפתחא אחרא אתרשים באת ה') וְאָנַח לְהוּ תְּחוֹת אִילָנָא דְּחַיֵּי. אִינּוּן תְּלַת מַפְתְּחָן, דְּאִתְרְשִׁימוּ בִּתְלַת אַתְוָון אִלֵּין, אִתְעֲבִידוּ חַד. כֵּיוָן דְּאִתְעֲבִידוּ חַד, הַהוּא מַפְתְּחָא אָחֳרָא, סָלִיק וְקָאִים וְאִתְחֲבָּר בְּהַהוּא אָחֳרָא כְּלָלָא דִּתְלַת, וְכָל אִינּוּן מַשִּׁרְיָין וְחַיָּילִין עַיְילִין לְאִינּוּן תְּרֵין מַפְתְּחָן גּוֹ גִּנְתָא וְכֻלְּהוּ מְיַיחֲדֵי כְּגַוְונָא דִּלְתַתָּא.

131. אָז מִתְעוֹרֵר מְמֻנֶּה אֶחָד עֶלְיוֹן, שֶׁשְּׁמוֹ בּוֹאֵ"ל, גְּדוֹל הַמַּחֲנוֹת, וּבְיָדוֹ אַרְבָּעָה מַפְתְּחוֹת שֶׁנּוֹטֵל מֵאַרְבַּעַת צִדְדֵי הָעוֹלָם. וּמַפְתֵּחַ אֶחָד נִרְשָׁם בָּאוֹת י', וּמַפְתֵּחַ אַחֵר נִרְשָׁם בָּאוֹת ה', וּמַפְתֵּחַ אֶחָד נִרְשָׁם בָּאוֹת ו', (וּמַפְתֵּחַ אַחֵר נִרְשָׁם בָּאוֹת ה') וּמַנִּיחִים אוֹתוֹ תַּחַת עֵץ הַחַיִּים. וְאוֹתָם שְׁלֹשָׁה מַפְתְּחוֹת שֶׁנִּרְשְׁמוּ בִּשְׁלֹשׁ הָאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ נַעֲשִׂים אֶחָד. כֵּיוָן שֶׁנַּעֲשִׂים אֶחָד, אוֹתוֹ הַמַּפְתֵּחַ הָאַחֵר עוֹלֶה וְעוֹמֵד וּמִתְחַבֵּר בְּאוֹתוֹ אַחֵר שֶׁהוּא כְּלַל הַשָּׁלֹשׁ, וְכָל אוֹתָם מַחֲנוֹת וַחֲיָלוֹת נִכְנָסִים לְאוֹתָם שְׁנֵי הַמַּפְתְּחוֹת לְתוֹךְ הַגָּן, וְכֻלָּם מְיַחֲדִים כְּמוֹ שֶׁלְּמַטָּה.

132. יְהֹוָ"ה: דָּא רְשִׁימוּ דְּאָת י', רֵישָׁא עִלָּאָה דִּבְשְׁמָא קַדִּישָׁא. אֱלֹהֵינוּ: דָּא אִיהוּ רָזָא דִּרְשִׁימוּ דְּאָת ה' עִלָּאָה, אָת תִּנְיָינָא דִּבְשְׁמָא קַדִּישָׁא. יְדֹוָ"ד: דָּא מְשִׁיכוּ דְּאִתְמְשַׁךְ לְתַתָּא, בְּרָזָא דִּרְשִׁימוּ דְּאָת ו', דְּאִינּוּן תְּרֵין אַתְוָון אִתְמְשָׁכוּ לְמֶהֱוֵי בַּאֲתַר דָּא, וְאִיהוּ אֶחָד. כָּל הָנֵי תְּלָתָא אִינּוּן חַד, בְּיִחוּדָא חַד.

132. יְהֹוָ"ה – זֶה רֹשֶׁם שֶׁל הָאוֹת י', הָרֹאשׁ הָעֶלְיוֹן שֶׁבַּשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. אֱלֹהֵינוּ – זֶהוּ סוֹד שֶׁל רֹשֶׁם הָאוֹת ה' הָעֶלְיוֹנָה, הָאוֹת הַשְּׁנִיָּה שֶׁבַּשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. יְהֹוָ"ה – זוֹ מְשִׁיכָה שֶׁנִּמְשֶׁכֶת לְמַטָּה בְּסוֹד הָרֹשֶׁם שֶׁל הָאוֹת ו', שֶׁהֵן שְׁתַּיִם, וְהָאוֹתִיּוֹת נִמְשָׁכוֹת לִהְיוֹת בַּמָּקוֹם הַזֶּה, וְהוּא אֶחָד. כָּל הַשָּׁלֹשׁ הַלָּלוּ הֵן אֶחָד בְּיִחוּד אֶחָד.

133. כֵּיוָן דְּכָל דָּא אִתְעֲבִיד חַד בְּיִחוּדָא חַד, וְאִשְׁתְּאַר כֹּלָּא בְּרָזָא דְּאָת ו' שְׁלִים, מֵרֵישָׁא דְּמַבּוּעָא, וּמֵהֵיכָלָא פְּנִימָאָה, וְיָרִית לְאַבָּא וְאִימָּא, כְּדֵין עַיְילִין לְמַטְרוֹנִיתָא בַּהֲדֵיהּ, דְּהָא הַשְׁתָּא אִיהוּ שְׁלִים בְּכָל טִיבוּ עִלָּאָה, וְיָכִיל לְאַתְזְנָא לָהּ, וּלְמֵיהַב לָהּ מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא כִּדְקָא יֵאוֹת. וְכָל אִינּוּן שַׁיְיפִין דִּילֵיהּ כֻּלְּהוּ חַד. כְּדֵין עַיְילִין לָהּ לְגַבֵּיהּ, בִּלְחִישׁוּ. אַמַּאי בִּלְחִישׁוּ. בְּגִין דְּלָא יִתְעָרַב זָר בְּהַהִיא חֶדְוָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (משלי יד) וּבְשִׂמְחָתוֹ לֹא יִתְעָרַב זָר.

133. כֵּיוָן שֶׁכָּל זֶה נַעֲשֶׂה אֶחָד בְּיִחוּד אֶחָד, וְנִשְׁאָר הַכֹּל בְּסוֹד שֶׁל אוֹת ו' שָׁלֵם, מֵרֹאשׁ הַמַּעְיָן וּמֵהַהֵיכָל הַפְּנִימִי, וְיוֹרֵשׁ אֶת הָאַבָּא וְהָאִמָּא, אָז מַכְנִיסִים אֶת הַגְּבִירָה עִמּוֹ, שֶׁהֲרֵי עַכְשָׁו הוּא שָׁלֵם בְּכָל הַטּוּב הָעֶלְיוֹן, וְיָכוֹל לְהָזִין אוֹתָהּ וְלָתֵת לָהּ מָזוֹן וְסִפּוּק כָּרָאוּי. וְכָל אוֹתָם הָאֵיבָרִים שֶׁלּוֹ כֻּלָּם אֶחָד. וְאָז מַכְנִיסִים אוֹתָהּ אֵלָיו בְּלַחַשׁ. לָמָּה בְּלַחַשׁ? כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְעָרֵב זָר בְּאוֹתָהּ שִׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יד) וּבְשִׂמְחָתוֹ לֹא יִתְעָרַב זָר.

134. כֵּיוָן דְּאִיהוּ אִתְיַיחַד לְעֵילָּא בְּשִׁית סִטְרִין. אוּף הָכִי אִיהִי אִתְיַיחֲדַת לְתַתָּא בְּשִׁית סִטְרִין אָחֳרָנִין. בְּגִין לְמֶהֱוֵי (דף קל"ד ע"א) אֶחָד לְעֵילָּא, וְאֶחָד לְתַתָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (זכריה יד) יִהְיֶה יְיָ' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. אֶחָד לְעֵילָּא בְּשִׁית סִטְרִין, דִּכְתִּיב, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ' אֱלֹהֵינוּ יְיָ' אֶחָד. הָא שִׁית תֵּיבִין, לָקֳבֵל שִׁית סִטְרִין. אֶחָד לְתַתָּא בְּשִׁית סִטְרִין, (הדא הוא דכתיב) בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, הָא שִׁית

134. כֵּיוָן שֶׁהוּא מִתְיַחֵד לְמַעְלָה בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים, אַף כָּךְ הִיא מִתְיַחֶדֶת לְמַטָּה בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים אֲחֵרִים, כְּדֵי לִהְיוֹת אֶחָד לְמַעְלָה וְאֶחָד לְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה ד) יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. אֶחָד לְמַעְלָה בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים – שֶׁכָּתוּב (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. הֲרֵי שֵׁשׁ תֵּבוֹת כְּנֶגֶד שִׁשָּׁה צְדָדִים. אֶחָד לְמַטָּה בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים – (זֶהוּ שֶׁכָּתוּב) בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

סִטְרִין אָחֳרָנִין בְּשִׁית תֵּיבִין. יְיָ' אֶחָד לְעֵילָּא, וּשְׁמוֹ אֶחָד לְתַתָּא.

הֲרֵי שִׁשָּׁה צְדָדִים אֲחֵרִים בְּשֵׁשׁ תֵּבוֹת. ה' אֶחָד – לְמַעְלָה. וּשְׁמוֹ אֶחָד – לְמַטָּה.

135. וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב אֶחָד לְעֵילָּא, וּלְתַתָּא לָא כְּתִיב אֶחָד. וָעֶד הוּא אֶחָד, בְּחִלּוּפֵי אַתְוָון. אַתְוָון דִּדְכוּרָא לָא מִתְחַלְּפֵי, אַתְוָון דְּנוּקְבָא מִתְחַלְּפֵי, דְּהָא שְׁבָחָא דִּדְכוּרָא עַל נוּקְבָא. וּבְגִין דְּלָא תִּשְׁלוֹט עֵין הָרַע, אֲנַן מְחַלְּפֵי אַתְוָון, דְּלָא אַמְרִינָן אֶחָד בְּאִתְגַּלְיָיא. וּבִזְמְנָא דְּאָתֵי, דְּיִתְעֲבַר עֵין הָרַע מֵעָלְמָא, וְלָא תִּשְׁלוֹט, (בהדה) כְּדֵין יִתְקְרֵי אֶחָד בְּאִתְגַּלְיָיא. בְּגִין דְּהַשְׁתָּא דְּהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא אִתְדַּבַּק בַּהֲדָהּ, לָאו אִיהִי אֶחָד, אֶלָּא דַּאֲנַן מְיַחֲדִין לָהּ בִּלְחִישׁוּ, בְּרָזָא דְּאַתְוָון אָחֳרָנִין, וְאַמְרֵי וָעֶד.

135. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי כָּתוּב אֶחָד לְמַעְלָה, וּלְמַטָּה לֹא כָּתוּב אֶחָד. וָעֶד הוּא אֶחָד בְּחִלּוּפֵי אוֹתִיּוֹת. אוֹתִיּוֹת הַזָּכָר לֹא מִתְחַלְּפוֹת, אוֹתִיּוֹת הַנְּקֵבָה מִתְחַלְּפוֹת, שֶׁהֲרֵי שֶׁבַח הַזָּכָר עַל הַנְּקֵבָה. וּכְדֵי שֶׁלֹּא תִשְׁלֹט עַיִן הָרָע אָנוּ מַחֲלִיפִים אוֹתִיּוֹת שֶׁלֹּא אוֹמְרִים אֶחָד בְּגָלוּי, וְלֶעָתִיד לָבֹא כְּשֶׁתַּעֲבֹר עַיִן הָרָע מִן הָעוֹלָם וְלֹא תִשְׁלֹט (אֶצְלָהּ), אָז יִקָּרֵא אֶחָד בְּגָלוּי. מִשּׁוּם שֶׁעַכְשָׁו, כְּשֶׁאוֹתוֹ הַצַּד הָאַחֵר נִדְבָּק עִמָּהּ, אֵינָהּ אֶחָד, אֶלָּא שֶׁאָנוּ מְיַחֲדִים אוֹתָהּ בְּלַחַשׁ בְּסוֹד הָאוֹתִיּוֹת הָאֲחֵרוֹת, וְאוֹמְרִים וָעֶד.

136. אֲבָל בִּזְמְנָא דְּאָתֵי, דְּיִתְפְּרַשׁ הַהוּא סִטְרָא מִינָּהּ, וְיִתְעֲבַר מֵעָלְמָא, כְּדֵין יִתְקְרֵי אֶחָד וַדַּאי, דְּלָא יְהֵא בַּהֲדָהּ שׁוּתָּפוּ וּדְבִיקוּ אַחֲרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, בְּאִתְגַּלְיָא בְּהֶדְיָא, וְלָא בִּלְחִישׁוּ, וְלָא בְּרָזָא.

136. אֲבָל לֶעָתִיד לָבֹא שֶׁיִּפָּרֵד אוֹתוֹ הַצַּד מִמֶּנָּה וְיֵעָבֵר מֵהָעוֹלָם, אָז יִקָּרֵא אֶחָד וַדַּאי, שֶׁלֹּא יִהְיֶה עִמָּהּ שֻׁתָּפוּת וּדְבֵקוּת אַחֶרֶת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, בְּגָלוּי בְּפֵרוּשׁ, וְלֹא בְּלַחַשׁ וְלֹא בְּסוֹד.

137. וְעַל דָּא, אֲנַן מְיַחֲדִין לָהּ מֵהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, כְּמַאן דְּזַמִּין לְאַחֲרָא לְמֶיהֱוֵי סָהִיד דִּילֵיהּ. בְּגִין דְּדָא אִיהוּ סָהִיד דִּילָן, וְסִטְרָא אַחֲרָא לָאו אִיהוּ סָהֲדָא לְגַבָּן. וּכְדֵין אִיהִי אִתְפָּרִישַׁת מֵהַהוּא סִטְרָא. כֵּיוָן דְּאָתַת, אֲנַן מַעֲלִין לָהּ לַחֲוּפָּה לְגַבֵּי בַּעְלָהּ, מַלְכָּא עִלָּאָה, בְּכָל רְעוּתָא וְכַוָּונָא דְּלִבָּא, וְעַל דָּא אִיהוּ אֶחָד.

137. וְלָכֵן אָנוּ מְיַחֲדִים אוֹתָהּ מֵאוֹתוֹ הַצַּד הָאַחֵר, כְּמִי שֶׁמְּזַמֵּן אַחֵר לִהְיוֹת עֵד שֶׁלּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁזֶּהוּ הָעֵד שֶׁלָּנוּ, וְהַצַּד הָאַחֵר אֵינוֹ עֵד אֵלֵינוּ. וְאָז הִיא נִפְרֶדֶת מֵאוֹתוֹ הַצַּד. כֵּיוָן שֶׁבָּאָה, אָנוּ מַכְנִיסִים אוֹתָהּ לַחֻפָּה אֶל בַּעְלָהּ, הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, בְּכָל רָצוֹן וְכַוָּנַת הַלֵּב, וְלָכֵן הוּא אֶחָד.

138. בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהִי אָתַת בְּעוּלֵימְתָהָא, וּבָעְאת לְאִתְפָּרְשָׁא מִסִּטְרָא אַחֲרָא, לָא אָתַת, אֶלָּא כְּמַאן דְּאִזְדַּמְּנַת לְמֶחֱמֵי בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא וְלָא יַתִּיר, וְהָכִי מַכְרִיזֵי דְּיִזְדַּמְּנוּן לְמֶחֱמֵי בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (שיר השירים ג) צְאֶנָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, פּוּקוּ לְמֶחֱמֵי בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא, כְּדֵין סִטְרָא אַחֲרָא לָא נַיְיחָא לֵיהּ לְמֶחֱמֵי, וְאִתְפְּרַשׁ מִינָּהּ. כֵּיוָן דְּאָתַת. כָּל אִינּוּן שַׁמָּשָׁהָא, עַיְילִין לָהּ לַחֲוּפָּה בַּהֲדֵי מַלְכָּא עִלָּאָה, בִּלְחִישׁוּ בְּרָזָא. דְּאִלְמָלֵא לָאו הָכִי, לָא יִתְפְּרַשׁ מִינָּהּ הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא וְיִתְעָרֵב חֶדְוָותָא.

138. בְּשָׁעָה שֶׁהִיא בָּאָה עִם עֲלָמוֹתֶיהָ וְרוֹצָה לְהִפָּרֵד מֵהַצַּד הָאַחֵר, לֹא בָאָה אֶלָּא כְּמִי שֶׁמִּזְדַּמֶּנֶת לִרְאוֹת אֶת כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ וְלֹא יוֹתֵר, וְכָךְ מַכְרִיזִים שֶׁיִּזְדַּמְּנוּ לִרְאוֹת בִּכְבוֹד הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ג) צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה. צְאוּ לִרְאוֹת בִּכְבוֹד הַמֶּלֶךְ אָז הַצַּד הָאַחֵר לֹא נוֹחַ לוֹ לִרְאוֹת, וְנִפְרָד מִמֶּנָּה. כֵּיוָן שֶׁבָּאָה, כָּל אוֹתָם שַׁמָּשֶׁיהָ מַכְנִיסִים אוֹתָהּ לַחֻפָּה עִם הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן בְּלַחַשׁ, בְּסוֹד. שֶׁאִלְמָלֵא לֹא כָּךְ, לֹא יִפָּרֵד מִמֶּנָּה אוֹתוֹ הַצַּד הָאַחֵר וְתִתְעָרֵב הַשִּׂמְחָה. אֲבָל לֶעָתִיד לָבֹא, כְּשֶׁיִּפָּרֵד מִמֶּנָּה אוֹתוֹ הַצַּד

אֲבָל בְּזִמְנָא דְּאָתֵי, דְּיִתְפָּרַשׁ מִינָהּ הַהִיא סִטְרָא אַחֲרָא, כְּדֵין בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

הָאַחֵר, אָז בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

139. כֵּיוָן דְּעָאלַת לַחוּפָּה, וְאִיהִי בַּהֲדֵי מַלְכָּא. עִלָּאָה, כְּדֵין אֲנָן מִתְעָרֵי חֶדְוָה דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (דברים ו) וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וְגוֹ׳. וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ וְגוֹ׳. בְּלָא דְּחִילוּ כְּלָל, דְּהָא סִטְרָא אַחֲרָא לָא יִתְקְרַב תַּמָּן, וְלֵית לֵיהּ רְשׁוּ.

139. כֵּיוָן שֶׁנִּכְנֶסֶת לַחֻפָּה וְהִיא עִם הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, אָז אָנוּ מְעוֹרְרִים שִׂמְחָה שֶׁל יָמִין וּשְׂמֹאל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ו) וְאָהַבְתָּ אֵת ה׳ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וְגוֹ׳, וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ וְגוֹ׳, בְּלִי פַּחַד כְּלָל, שֶׁהֲרֵי הַצַּד הָאַחֵר לֹא יִתְקָרֵב לְשָׁם וְאֵין לוֹ רְשׁוּת.

140. כַּלָּה, כָּל זִמְנָא דְּבָעָאן לְאַעֲלָא לָהּ לְגַבֵּי מַלְכָּא, לְחֶדְוָה דְּשִׁמּוּשָׁא, אִצְטְרִיךְ בִּלְחִישׁוּ בְּרָזָא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּכַח בְּרַגְלֵי (בר נש דגלי) צַעֲדָהָא, רֶמֶז דְּסִטְרָא בִּישָׁא, וְלָא יִתְדַּבַּק בַּהֲדָהּ, וְלָא יִשְׁתַּכְּחוּן בִּבְנֵי, רֶמֶז פָּסוּל כְּלַל.

140. הַכַּלָּה, כָּל זְמַן שֶׁרוֹצִים לְהַכְנִיסָהּ לַמֶּלֶךְ לְשִׂמְחַת הַשִּׁמּוּשׁ, צָרִיךְ בְּלַחַשׁ בְּסוֹד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בְּרַגְלֵי (אָדָם שֶׁמְּגַלֶּה) צְעָדֶיהָ, רֶמֶז שֶׁל הַצַּד הָרַע וְלֹא יִדְבַּק עִמָּהּ, וְלֹא יִמָּצְאוּ בַּבָּנִים רֶמֶז שֶׁל פְּסוּל כְּלָל.

141. וְהָכִי אָמַר יַעֲקֹב לִבְנוֹי, שֶׁמָּא חַס וְשָׁלוֹם אִירַע פָּסוּל (בזרעאי) בְּעַרְסִי, כְּדֵין אִינּוּן אָמְרוּ, כְּמָה דְּלֵית בְּלִבָּךְ אֶלָּא אֶחָד, כַּךְ וְכוּ׳ לֵית לָן דְּבִיקוּ בְּסִטְרָא אַחֲרָא כְּלַל, דְּהָא פְּרִישָׁא הֲוָה מֵעַרְסָךְ, וַאֲנָן בְּיִחוּדָא לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה, וְלֵית לָן דְּבִיקוּ כְּלַל בְּסִטְרָא אַחֲרָא, דְּהָא בִּפְרִישׁוּ מִסִּטְרָא אַחֲרָא (נ״א הוינן ברעו) הֲוָה רְעוּתָא וּמַחֲשַׁבְתָּא דִּילָן.

141. וְכָךְ אָמַר יַעֲקֹב לְבָנָיו, שֶׁמָּא חַס וְשָׁלוֹם אֵרַע פְּסוּל (בְּזַרְעִי אוֹ) בְּמִטָּתִי. אָז הֵם אָמְרוּ, כְּמוֹ שֶׁאֵין בִּלְבָבְךָ אֶלָּא אֶחָד, כָּךְ וְכוּ׳, אֵין לָנוּ דְּבֵקוּת בַּצַּד הָאַחֵר כְּלָל. שֶׁהֲרֵי פָּרוּשׁ הָיָה מִמִּטָּתְךָ, וְאָנוּ בְּיִחוּד לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן וְאֵין לָנוּ כְּלָל דְּבֵקוּת בַּצַּד הָאַחֵר, שֶׁהֲרֵי בִּפְרֵדָה מֵהַצַּד הָאַחֵר (הָיִינוּ בְּרָצוֹן) הָיָה הָרָצוֹן וְהַמַּחֲשָׁבָה שֶׁלָּנוּ.

142. כֵּיוָן דְּיָדַע דְּסִטְרָא אַחֲרָא לָא אִתְדַּבַּק תַּמָּן כְּלַל כְּדֵין עָאלַת אִתְּתָא, לְגַבֵּי בַּעְלָהּ בִּלְחִישׁוּ, בְּרָזָא דְּיִחוּדָא דְּשִׁית סִטְרִין. פָּתַח וְאָמַר, בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד דְּהָא אִיהִי בְּרָזָא דְּאֶחָד, בְּעוּלֵימְתָהָא, בְּלָא עִרְבּוּבָא כְּלַל וְלָא שׁוּתָפוּ דְּסִטְרָא אַחֲרָא.

142. כֵּיוָן שֶׁיָּדַע שֶׁהַצַּד הָאַחֵר, לֹא נִדְבַּק שָׁם כְּלָל, אָז נִכְנְסָה הָאִשָּׁה לְבַעְלָהּ בְּלַחַשׁ, בְּסוֹד הַיִּחוּד שֶׁל שִׁשָּׁה צְדָדִים. פָּתַח וְאָמַר, בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, שֶׁהֲרֵי הִיא בְּסוֹד שֶׁל אֶחָד, בַּעֲלָמוֹתֶיהָ, בְּלִי עִרְבּוּב כְּלָל, וְלֹא שֻׁתָּפוּת שֶׁל הַצַּד הָאַחֵר.

143. וְתָא חֲזֵי, בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, יַעֲקֹב וּבְנוֹי הֲווּ בִּדְיוּקְנָא עִלָּאָה לְתַתָּא בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא. יַעֲקֹב הֲוָה בְּרָזָא דְּשִׁית סִטְרִין דְּעָלְמָא עִלָּאָה, בְּרָזָא חַד. בְּנוֹי הֲווּ בִּדְיוּקְנָא דְּשִׁית סִטְרִין דְּעָלְמָא תַּתָּאָה. וְאִיהוּ בָּעָא לְגַלָּאָה לוֹן הַהוּא קֵץ, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּאִית קֵץ וְאִית קֵץ, אִית (קכ״א ע״א) קֵץ הַיָּמִין, וְאִית קֵץ הַיָּמִים. קֵץ הַיָּמִין: דָּא מַלְכוּת קַדִּישָׁא רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא רָזָא דְּמַלְכוּ דִּשְׁמַיָּא. קֵץ (דף קל״ד ע״ב) הַיָּמִים: דָּא רָזָא דְּמַלְכוּ

143. וּבֹא רְאֵה, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהָיוּ יַעֲקֹב וּבָנָיו בִּדְיוֹקָן עֶלְיוֹן לְמַטָּה עִם הַשְּׁכִינָה. יַעֲקֹב הָיָה בְּסוֹד שֶׁל שִׁשָּׁה צְדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן בְּסוֹד אֶחָד. בָּנָיו הָיוּ בִּדְיוֹקָן שֶׁל שִׁשָּׁה צְדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. וְהוּא רָצָה לְגַלּוֹת לָהֶם אוֹתוֹ קֵץ, כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ, שֶׁיֵּשׁ קֵץ וְיֵשׁ קֵץ, יֵשׁ קֵץ הַיָּמִין וְיֵשׁ קֵץ הַיָּמִים. קֵץ הַיָּמִין – זוֹ הַמַּלְכוּת הַקְּדוֹשָׁה, סוֹד הָאֱמוּנָה, סוֹד מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם. קֵץ הַיָּמִים – זֶה סוֹד שֶׁל מַלְכוּת

זַיְּיבָא רָזָא דְסִטְרָא אַחֲרָא דְאִקְרֵי קֵץ כָּל בָּשָׂר. וְהָא אוּקִימְנָא.

הָרְשָׁעָה, סוֹד שֶׁל הַצַּד הָאַחֵר שֶׁנִּקְרָא קֵץ כָּל בָּשָׂר, וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ.

144. כֵּיוָן דְּחָמָא דְּאִסְתַּלָּקַת שְׁכִינְתָּא מִנֵּיהּ וְכוּ'. אִינּוּן אָמְרוּ כְּמָה דְּלֵית בְּלִבָּךְ אֶלָּא אֶחָד, דְּאַנְתְּ בְּרָזָא דְעָלְמָא עִלָּאָה, וְאִיהוּ אֶחָד. אוּף אֲנָן, דַּאֲנָן בְּרָזָא דְעָלְמָא תַּתָּאָה, אִיהוּ אֶחָד. וְעַל דָּא אַדְכְּרוּ תְּרֵי לְבָבוֹת, רָזָא דְעָלְמָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ לִבָּא דְיַעֲקֹב, וְרָזָא דְעָלְמָא תַּתָּאָה, דְּאִיהוּ לִבָּא דִבְנוֹי, כְּדֵין אָעִיל לָהּ בִּלְחִישׁוּ.

144. כֵּיוָן שֶׁרָאָה שֶׁהִסְתַּלְּקָה שְׁכִינָה מִמֶּנּוּ וְכוּ', הֵם אָמְרוּ: כְּמוֹ שֶׁאֵין בִּלְבָבְךָ אֶלָּא אֶחָד, שֶׁאַתָּה בַּסּוֹד שֶׁל הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן וְהוּא אֶחָד – אַף אָנוּ, שֶׁאָנוּ בַּסּוֹד שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, הוּא אֶחָד. וְלָכֵן נִזְכְּרוּ שְׁנֵי לְבָבוֹת, סוֹד שֶׁל הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, שֶׁהוּא הַלֵּב שֶׁל יַעֲקֹב, וְהַסּוֹד שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, שֶׁהוּא הַלֵּב שֶׁל בָּנָיו. אָז הִכְנִיס אוֹתָהּ בְּלַחַשׁ.

145. וּכְמָה דְּאִינּוּן אִתְיַיחֲדוּ רָזָא דְעָלְמָא עִלָּאָה בְּאֶחָד, וְרָזָא דְעָלְמָא תַּתָּאָה בְּאֶחָד. אוּף הָכִי אֲנָן צְרִיכִין לְיַיחֲדָא עָלְמָא עִלָּאָה בְּאֶחָד, וּלְיַיחֲדָא עָלְמָא תַּתָּאָה בְּרָזָא דְאֶחָד. דָּא בְּשִׁית סִטְרִין, וְדָא בְּשִׁית סִטְרִין. וּבְגִין כַּךְ, שִׁית תֵּיבִין הָכָא, בְּרָזָא דְשִׁית סִטְרִין. וְשִׁית תֵּיבִין הָכָא, בְּרָזָא דְשִׁית סִטְרִין, (זכריה יד) יְיָ' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. זַכָּאָה עַדְבֵיהּ וְחוּלָקֵיהּ מַאן דְּיִשַּׁוֵּי רְעוּתֵיהּ לְהַאי, בְּעָלְמָא דֵין, וּבְעָלְמָא דְאָתֵי.

145. וּכְמוֹ שֶׁהֵם הִתְיַחֲדוּ – הַסּוֹד שֶׁל הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן בְּאֶחָד, וְהַסּוֹד שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן בְּאֶחָד, אַף כָּךְ אָנוּ צְרִיכִים לְיַחֵד אֶת הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן בְּאֶחָד וּלְיַחֵד אֶת הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן בְּסוֹד שֶׁל אֶחָד. זֶה בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים, וְזֶה בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים. וְלָכֵן שֵׁשׁ תֵּבוֹת כָּאן בְּסוֹד שֶׁל שִׁשָּׁה צְדָדִים. וְשֵׁשׁ תֵּבוֹת כָּאן בְּסוֹד שֶׁל שִׁשָּׁה צְדָדִים, (זכריה יד) ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. אַשְׁרֵי גּוֹרָלוֹ וְחֶלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁשָּׂם רְצוֹנוֹ לָזֶה בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.

146. רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר הָכִי, דָּא אִתְעָרוּתָא דְיִחוּדָא שַׁפִּיר אִיהוּ, דְּרָזָא דִבְרִירָא דְמִלְּתָא הָא אוּקִימְנָא. וּמִלִּין אִלֵּין זְמִינִין לְאִתְעַתְּדָא קָמֵי עַתִּיק יוֹמִין, בְּלָא כִסּוּפָא כְּלַל.

146. רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר כָּךְ, הִתְעוֹרְרוּת זוֹ שֶׁל הַיִּחוּד יָפָה הִיא, שֶׁסּוֹד בֵּרוּר הַדָּבָר הֲרֵי בֵּאַרְנוּ, וְהַדְּבָרִים הַלָּלוּ עֲתִידִים לְהִתְעַתֵּד לִפְנֵי עַתִּיק הַיָּמִים בְּלִי בוּשָׁה כְּלָל.

147. פִּקּוּדָא לְלְמוֹד תּוֹרָה בְּכָל יוֹמָא, דְּאִיהִי רָזָא דִמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה, לְמִנְדַּע אָרְחוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכָל מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, זָכֵי בְּהַאי עָלְמָא, וְזָכֵי בְּעָלְמָא דְאָתֵי, וְאִשְׁתְּזִיב מִכָּל קִטְרוּגִין בִּישִׁין. בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא רָזָא דִמְהֵימְנוּתָא אִיהִי, דְּמַאן דְּאִתְעַסַּק בָּהּ, אִתְעַסַּק בִּמְהֵימָנוּתָא עִלָּאָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁרֵי שְׁכִינְתֵּיהּ בְּגַוֵּיהּ דְּלָא תַעְדֵּי מִנֵּיהּ.

147. מִצְוָה לִלְמֹד תּוֹרָה בְּכָל יוֹם, שֶׁהִיא סוֹד הָאֱמוּנָה הָעֶלְיוֹנָה לָדַעַת דַּרְכֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, זוֹכֶה בָּעוֹלָם הַזֶּה וְזוֹכֶה בָּעוֹלָם הַבָּא וְנִצּוֹל מִכָּל הַמְקַטְרְגִים הָרָעִים, מִשּׁוּם שֶׁהַתּוֹרָה הִיא סוֹד הָאֱמוּנָה, שֶׁמִּי שֶׁמִּתְעַסֵּק בָּהּ, מִתְעַסֵּק בָּאֱמוּנָה הָעֶלְיוֹנָה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ בְּתוֹכוֹ שֶׁלֹּא תָזוּז מִמֶּנּוּ.

148. מַאן דְּיָדַע מִלָּה דְאוֹרַיְיתָא, אִצְטְרִיךְ לְמִרְדַּף אֲבַתְרֵיהּ, וּלְאוֹלְפָא הַאי מִלָּה מִנֵּיהּ, לְקַיְּימָא רָזָא דִכְתִיב, מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. אוֹרַיְיתָא אִילָנָא דְחַיֵּי אִיהוּ, לְמֵיהַב חַיִּין לְכֹלָּא. מַאן דְּאִתְתָּקַף בְּאוֹרַיְיתָא, אִתְתָּקַף בְּאִילָנָא

148. מִי שֶׁיּוֹדֵעַ דְּבַר תּוֹרָה, צָרִיךְ לִרְדֹּף אַחֲרָיו וְלִלְמֹד דָּבָר זֶה מִמֶּנּוּ, לְקַיֵּם אֶת סוֹד הַכָּתוּב, מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. הַתּוֹרָה הִיא עֵץ הַחַיִּים לָתֵת חַיִּים לַכֹּל. מִי שֶׁמִּתְחַזֵּק בַּתּוֹרָה, מִתְחַזֵּק בְּעֵץ

דְּחַיֵּי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ.

הַחַיִּים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ.

149. וְכַמָּה רָזִין עִלָּאִין אוֹקִימְנָא בְּמַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, דְּזַכֵּי לְאִתְקַשְּׁרָא בְּאוֹרַיְיתָא דִּלְעֵילָּא. בְּהַאי עָלְמָא לָא שָׁכִיךְ, וְלָא שָׁכִיךְ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וַאֲפִילּוּ בְּקִבְרָא שִׂפְוָותֵיהּ מְרַחֲשָׁן אוֹרַיְיתָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (שיר השירים ז) דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים. עַד כָּאן. וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל וכו' עַד כְּאִילּוּ קִיֵּים וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה, וּמִכָּאן תֵּלֵךְ ויקרא רס"ג ע"א שְׁמַע יִשְׂרָאֵל.

149. וְכַמָּה סוֹדוֹת עֶלְיוֹנִים בֵּאַרְנוּ בְּמִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, שֶׁזּוֹכֶה לְהִקָּשֵׁר בַּתּוֹרָה שֶׁלְּמַעְלָה. בָּעוֹלָם הַזֶּה אֵינוֹ שׁוֹכֵךְ, וְאֵינוֹ שׁוֹכֵךְ בָּעוֹלָם הַבָּא, וַאֲפִלּוּ בַּקֶּבֶר שִׂפְתוֹתָיו מְרַחֲשׁוֹת בַּתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים. (ע"כ רעיא מהימנא)

150. פָּתַח וְאָמַר (שמות כה) וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, הָכָא אִיהוּ יְחוּדָא בְּכְלָלָא חֲדָא. עֵילָּא וְתַתָּא. וְיִקְחוּ תְּרוּמָה לָא כְּתִיב, אֶלָּא וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, עֵילָּא וְתַתָּא בִּכְלָלָא חֲדָא, בְּלָא פֵּרוּדָא כְּלָל.

150. פָּתַח וְאָמַר, וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה. כָּאן הוּא יִחוּד בִּכְלָל אֶחָד. מַעְלָה וּמַטָּה. לֹא כָתוּב וְיִקְחוּ תְּרוּמָה, אֶלָּא וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, מַעְלָה וּמַטָּה, בְּלִי פֵּרוּד כְּלָל.

151. מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. הַאי קְרָא, הָכִי אִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְמֵימַר, כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ, (ס"א יקח את תרומתי) מַאי מֵאֵת כָּל אִישׁ. אֶלָּא רָזָא הָכָא לְאִינּוּן מָרֵי מִדִּין. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא, דְּיַדְעֵי לְשַׁוָּאָה רְעוּתָא דְּלִבְּהוֹן לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא, וְכָל רְעוּתָא דְּלִבְּהוֹן לָאו אִיהוּ לְגַבֵּי עָלְמָא דָא, וּבְכִסּוּפָא בַּטְלָה דִּילֵיהּ. אֶלָּא יַדְעֵי וּמִשְׁתַּדְּלֵי לְשַׁוָּאָה רְעוּתְהוֹן וּלְאִתְדַּבְּקָא לְעֵילָּא, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא רְעוּתָא (דלהון) דְּמָארֵיהוֹן לְגַבַּיְיהוּ מֵעֵילָּא לְתַתָּא.

151. מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. פָּסוּק זֶה כָּךְ צָרִיךְ לוֹמַר אוֹתוֹ: כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ. מַה זֶּה מֵאֵת כָּל אִישׁ? אֶלָּא סוֹד יֵשׁ כָּאן לְאוֹתָם בַּעֲלֵי מִדּוֹת. אַשְׁרֵיהֶם הַצַּדִּיקִים שֶׁיּוֹדְעִים לָשִׂים אֶת רְצוֹן לִבָּם לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן הַקָּדוֹשׁ, וְכָל רְצוֹן לִבָּם אֵינוֹ לָעוֹלָם הַזֶּה, וְלַתַּאֲוָה הַבְּטֵלָה שֶׁלּוֹ. אֶלָּא יוֹדְעִים וּמִשְׁתַּדְּלִים לָשִׂים רְצוֹנָם וּלְהִדָּבֵק לְמַעְלָה, כְּדֵי לִמְשֹׁךְ רָצוֹן (שֶׁלָּהֶם) שֶׁל רִבּוֹנָם אֲלֵיהֶם מִמַּעְלָה לְמַטָּה.

152. וּמַאן אֲתָר נַטְלֵי הַהוּא רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן לְאַמְשָׁכָא לֵיהּ לְגַבַּיְיהוּ. נַטְלִין מֵאֲתָר חַד עִלָּאָה קַדִּישָׁא, דְּמִנֵּיהּ נָפְקִין כָּל רְעוּתִין קַדִּישִׁין. וּמַאן אִיהוּ. כָּל אִישׁ. דָּא (מ"ב ע"ב) צַדִּיק, דְּאִתְקְרֵי כֹּל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (קהלת ה) וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בַּכֹּל הִיא. (תהלים קיט) עַל כֵּן כָּל פִּקּוּדֵי כֹל יִשָּׁרְתִּי. אִישׁ: כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (בראשית ו) אִישׁ צַדִּיק. דָּא אִיהוּ צַדִּיק, (ס"א כל איש) מָארֵיהּ דְּבֵיתָא, דִּרְעוּתֵיהּ תָּדִיר לְגַבֵּי מַטְרוֹנִיתָא, כְּבַעְלָהּ דְּרָחִים לְאִתְּתֵיהּ תָּדִיר. יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ אִיהוּ רָחִים לָהּ. וְלִבּוֹ דְּאִיהִי מַטְרוֹנִיתָא דִּילֵיהּ, יִדְּבֶנּוּ לְאִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ.

152. וּמֵאֵיזֶה מָקוֹם נוֹטְלִים אוֹתוֹ רְצוֹן רִבּוֹנָם לִמְשֹׁךְ אוֹתוֹ אֲלֵיהֶם? הֵם נוֹטְלִים מִמָּקוֹם אֶחָד עֶלְיוֹן וְקָדוֹשׁ שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצְאִים כָּל הָרְצוֹנוֹת הַקְּדוֹשִׁים. וּמִי הוּא? כָּל אִישׁ. זֶה צַדִּיק שֶׁנִּקְרָא כֹּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ה) וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בַּכֹּל הִיא. (תהלים קיט) עַל כֵּן כָּל פִּקּוּדֵי כֹל יִשָּׁרְתִּי. אִישׁ – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אִישׁ צַדִּיק. זֶהוּ צַדִּיק (כָּל אִישׁ) בַּעַל הַבַּיִת שֶׁרְצוֹנוֹ תָּמִיד לַגְּבִירָה, כְּמוֹ בַּעַל שֶׁאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ תָּמִיד. יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ – הוּא אוֹהֵב אוֹתָהּ, וְלִבּוֹ, שֶׁהִיא הַגְּבִירָה שֶׁלּוֹ, יִדְּבֶנּוּ לְהִדָּבֵק בָּהּ.

153. וְאַף עַל גַּב דִּרְחִימוּ סַגֵּי דָּא בְּדָא, דְּלָא (בראשית ז' ע"א) מִתְפָּרְשָׁן לְעָלְמִין, מֵהַהוּא כָּל אִישׁ, מָארֵיהּ בֵּיתָא, מָארֵיהּ דְּמַטְרוֹנִיתָא, מִנֵּיהּ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. אָרְחֵיהּ דְּעָלְמָא, מַאן (דף קל"ה ע"א) דְּבָעֵי לְנַסְּבָא אִתְּתֵיהּ דְּבַר נָשׁ מִנֵּיהּ אִיהוּ קָפִּיד וְלָא שָׁבִיק לָהּ. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו הָכִי, כְּתִיב וְזֹאת הַתְּרוּמָה, זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אַף עַל גַּב דְּכָל רְחִימוּ דִּילָהּ לְגַבֵּיהּ, וּרְחִימוּ דִּילֵיהּ לְגַבָּהּ. מִנֵּיהּ נַטְלִין לָהּ לְאַשְׁרָאָה בֵּינַיְיהוּ, מֵהַהוּא אֲתַר עִלָּאָה, דְּכָל רְחִימוּ דְּאִתְּתָא וּבַעְלָהּ שַׁרְיָא. מִתַּמָּן תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְזַכָּאִין כֻּלְּהוּ דְּזָכוּ לְהַאי.

153. וְאַף עַל גַּב שֶׁאַהֲבָה רַבָּה זֶה עִם זֶה, שֶׁלֹּא נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים, מֵאוֹתוֹ כָּל אִישׁ, בַּעַל הַבַּיִת, בַּעַל הַגְּבִירָה, מִמֶּנּוּ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. דֶּרֶךְ הָעוֹלָם, מִי שֶׁרוֹצֶה לָקַחַת אִשְׁתּוֹ שֶׁל אָדָם מִמֶּנּוּ, הוּא מַקְפִּיד וְלֹא עוֹזֵב אוֹתָהּ. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא כָּךְ. כָּתוּב וְזֹאת הַתְּרוּמָה – זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אַף עַל גַּב שֶׁכָּל אַהֲבָתָהּ אֵלָיו וְאַהֲבָתוֹ אֵלֶיהָ, מִמֶּנּוּ נוֹטְלִים אוֹתָהּ לְהַשְׁרוֹתָהּ בֵּינֵיהֶם, מֵאוֹתוֹ מָקוֹם עֶלְיוֹן, שֶׁכָּל הָאַהֲבָה שֶׁל אִשָּׁה וּבַעְלָהּ שׁוֹרָה, מִשָּׁם תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. אַשְׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְאַשְׁרֵי כֻּלָּם שֶׁזָּכוּ לָזֶה.

154. (שמות כה) וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתּוֹ מִבָּעֵי לֵיהּ מַאי מֵאִתָּם. מֵאֵת תְּרֵין שְׁמָהָן (נ"א דרגין) אִלֵּין.

154. וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם. וְאִם תֹּאמַר, אִם כָּךְ, אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתּוֹ הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת! מַה זֶּה מֵאִתָּם? מֵאֵת שְׁנֵי הַשֵּׁמוֹת (הַדְּרָגוֹת) הַלָּלוּ.

155. תּוּ רַב יֵיבָא סָבָא אָמַר, מֵאִתָּם: מֵאֵת ם', דְּאִיהוּ רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה. אֲתַר מְדוֹרֵיהּ דְּהַאי צַדִּיק, דְּאִיהוּ אִתְעַטַּר מֵאֵת ם', וּמִתַּמָּן נָטִיל (קכ"ז ע"א) חַיִּין, לְאִתְּזָנָא לְעָלְמִין כֻּלְּהוּ. וְכֹלָּא מִלָּה חֲדָא, רָזָא לְחַכִּימִין אִתְיְהִיבַת, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן.

155. עוֹד אָמַר רַב יֵיבָא סָבָא, מֵאִתָּם – מֵאֵת ם', שֶׁהוּא סוֹד הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, מְקוֹם מְדוֹרוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק הַזֶּה שֶׁמִּתְעַטֵּר מֵהָאוֹת ם', וּמִשָּׁם נוֹטֵל חַיִּים לְהָזִין אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת. וְהַכֹּל דָּבָר אֶחָד, הַסּוֹד שֶׁנִּתָּן לַחֲכָמִים. אַשְׁרֵי חֶלְקָם.

156. דְּאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן נַטְלִין לָהּ, (הכא) לָא יָכְלִין לְנַטְּלָא לָהּ, אֶלָּא בִּרְשׁוּ דְּבַעְלָהּ, וּבִרְעוּ דִּילֵיהּ, וּלְמֶעְבַּד פּוּלְחָנָא דִּרְחִימוּ לְגַבֵּיהּ, וּכְדֵין בִּרְחִימוּ דִּילֵיהּ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. וְכָל דָּא, בְּאִינּוּן פּוּלְחָנֵי דִּצְלוֹתָא, וְתִקּוּנָא וְסִדּוּרָא דְּיִשְׂרָאֵל מְסַדְּרִין בְּכָל יוֹמָא. דָּבָר אַחֵר מֵאִתָּם, מִכְּלָלָא דְּשִׁית סִטְרִין עִלָּאִין וְכֹלָּא חַד.

156. שֶׁאַף עַל גַּב שֶׁהֵם נוֹטְלִים אוֹתָהּ, (כָּאן) לֹא יְכוֹלִים לִטֹּל אוֹתָהּ אֶלָּא רַק בִּרְשׁוּת בַּעְלָהּ וּבִרְצוֹנוֹ, וְלַעֲשׂוֹת עֲבוֹדָה שֶׁל אַהֲבָה אֵלָיו, וְאָז בְּאַהֲבָתוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי. וְכָל זֶה בְּאוֹתָן הָעֲבוֹדוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה, וְתִקּוּן וְסִדּוּר שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְסַדְּרִים בְּכָל יוֹם. דָּבָר אַחֵר מֵאִתָּם – מֵהַכְּלָל שֶׁל שִׁשָּׁה צְדָדִים הָעֶלְיוֹנִים, וְהַכֹּל אֶחָד.

157. (ד"א) מֵאִתָּם, מֵאִינּוּן זִמְנֵי וְשַׁבָּתֵי, וְכֹלָּא רָזָא חֲדָא. זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי. זָהָב, בְּרָזָא דְּיוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּדַהֲבָא, יוֹמָא דְּדִינָא, וְשַׁלְטָא הַהוּא סִטְרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (איוב לז) מִצָּפוֹן זָהָב יֶאֱתֶה. וָכֶסֶף, דָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים, דְּמִתְלַבְּנָן חוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל כְּתַלְגָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג

157. (ד"א) מֵאִתָּם – מֵאוֹתָם זְמַנִּים וְשַׁבָּתוֹת, וְהַכֹּל סוֹד אֶחָד. זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי. זָהָב – בְּסוֹד שֶׁל יוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם שֶׁל זָהָב, יוֹם הַדִּין, וְשׁוֹלֵט אוֹתוֹ הַצַּד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב לז) מִצָּפוֹן זָהָב יֶאֱתֶה. וָכֶסֶף – זֶה יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁמִּתְלַבְּנִים חֲטָאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁלֶג, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה א) אִם יִהְיוּ

יַלְבִּינוּ. וּכְתִיב (ויקרא ט"ז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם.

חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. וְכָתוּב (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם.

158. וּנְחֹשֶׁת. יוֹמֵי דְּקָרְבְּנִין דְּחָג, דְּאִינּוּן רְתִיכֵי דְּעַמִּין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְאִינּוּן אִקְרוּן רָזָא דְּהָרֵי נְחֹשֶׁת, וּבְגִין כַּךְ מִתְמַעֲטִין בְּכָל יוֹמָא וְאַזְלִין. וּתְכֵלֶת, דָּא פֶּסַח, שׁוּלְטָנוּ דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, רָזָא דְּגַוְונָא תִּכְלָא, וּבְגִין דְּהִיא תִּכְלָא, לָא שַׁלְטָא עַד דְּשֵׁיצִיאַת וְקַטִּילַת כָּל בּוּכְרֵי דְּמִצְרָאֵי, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (שמות יב) וְעָבַר יְיָ' לִנְגֹּף אֶת מִצְרַיִם. בְּגִין כָּךְ, כָּל (קל"ט ע"א) גַּוְונִין טָבִין בְּחֶלְמָא, בַּר מִן תִּכְלָא.

158. וּנְחֹשֶׁת – יְמֵי קָרְבְּנוֹת הֶחָג, שֶׁהֵם מֶרְכְּבוֹת הָעַמִּים עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְהֵם נִקְרָאִים סוֹד שֶׁל הָרֵי נְחֹשֶׁת, וְלָכֵן מִתְמַעֲטִים בְּכָל יוֹם וְהוֹלְכִים. וּתְכֵלֶת – זֶה פֶּסַח, הַשִּׁלְטוֹן שֶׁל סוֹד הָאֱמוּנָה, הַסּוֹד שֶׁל צֶבַע הַתְּכֵלֶת. וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא תְּכֵלֶת, לֹא שׁוֹלֶטֶת, עַד שֶׁמַּשְׁמִידָה וְהוֹרֶגֶת כָּל בְּכוֹרוֹת מִצְרַיִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יב) וְעָבַר ה' לִנְגֹּף אֶת מִצְרַיִם. וְלָכֵן כָּל הַגְּוָנִים טוֹבִים בַּחֲלוֹם, חוּץ מִתְּכֵלֶת.

159. וְאַרְגָּמָן, דָּא שְׁבוּעוֹת, רָזָא דְּאַרְגְּוָונָא, דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב דְּאִתְיְהִיבַת בֵּיהּ, כְּלִילָא מִתְּרֵין סִטְרִין, מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, וְדָא אִיהוּ אַרְגָּמָן. וְתוֹלַעַת שָׁנִי, דָּא אִיהוּ ט"ו בְּאָב, דִּבְנוֹת יִשְׂרָאֵל הֲווֹ נַפְקֵי בְּמָאנֵי מִלַּת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (איכה ד) הָאֱמֻנִים עֲלֵי תוֹלָע.

159. וְאַרְגָּמָן – זֶה שָׁבוּעוֹת, סוֹד הָאַרְגָּמָן, שֶׁתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב שֶׁנִּתְּנָה בּוֹ כְּלוּלָה מִשְּׁנֵי צְדָדִים – מִיָּמִין וּמִשְּׂמֹאל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, וְזֶהוּ אַרְגָּמָן. וְתוֹלַעַת שָׁנִי – זֶהוּ ט"ו בְּאָב, שֶׁבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הָיוּ יוֹצְאוֹת בִּכְלֵי מֵילָת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איכה ד) הָאֱמֻנִים עֲלֵי תוֹלָע.

160. עַד הָכָא, שִׁית סִטְרִין, מִכָּאן וּלְהָלְאָה רָזָא דְּי' יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְשֵׁ"שׁ, וְעִזִּים, וְעוֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים. וְעוֹרוֹת תְּחָשִׁים. וַעֲצֵי שִׁטִּים. וְשֶׁמֶן לַמָּאוֹר. וּבְשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים. וְאַבְנֵי שֹׁהַם. וְאַבְנֵי מִלֻּאִים. עַד הָכָא תִּשְׁעָה, לָקֳבֵל תִּשְׁעָה יוֹמִין וְיוֹם הַכִּפּוּרִים אַשְׁלִים לַעֲשָׂרָה.

160. עַד כָּאן שִׁשָּׁה צְדָדִים. מִכָּאן וָהָלְאָה הַסּוֹד שֶׁל עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְשֵׁשׁ. וְעִזִּים. וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים. וְעֹרֹת תְּחָשִׁים. וַעֲצֵי שִׁטִּים. וְשֶׁמֶן לַמָּאֹר. וּבְשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים. וְאַבְנֵי שֹׁהַם. וְאַבְנֵי מִלֻּאִים. עַד כָּאן תִּשְׁעָה, כְּנֶגֶד תִּשְׁעָה יָמִים, וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מַשְׁלִים לַעֲשָׂרָה.

161. וּמִכָּל אִלֵּין, אֲנָן נַטְלִין תְּרוּמַת יְיָ', בְּכָל זִמְנָא וְזִמְנָא, בְּגִין לְאַשְׁרָאָה עֲלָן. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֲנָן נַטְלִין תְּרוּמַת יְיָ', וְאִיהוּ רָזָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאַתְיָא מִסִּטְרָא דְּזָהָב. בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים אֲנָן נַטְלִין לָהּ, וְאִיהִי יוֹם הַכִּפּוּרִים (אמור ק"ב) דְּיָרְתָא בְּרַתָּא לְאִימָּא. בַּסֻּכּוֹת אֲנָן נַטְלִין לָהּ, וְאִיהִי סוּכָּה סוֹכֶכֶת וְאַגִּינַת עֲלָן, וּכְתִיב (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם וְדָא אִיהִי תְּרוּמַת יְיָ'.

161. וּמִכָּל אֵלֶּה אָנוּ נוֹטְלִים תְּרוּמַת ה' בְּכָל זְמַן וּזְמַן, כְּדֵי לְהַשְׁרוֹת עָלֵינוּ. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אָנוּ נוֹטְלִים תְּרוּמַת ה', וְהוּא סוֹד שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁבָּא מִצַּד הַזָּהָב. בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים אָנוּ נוֹטְלִים אוֹתָהּ, וְהִיא יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁיּוֹרֶשֶׁת הַבַּת אֶת הָאֵם. בַּסֻּכּוֹת אָנוּ נוֹטְלִים אוֹתָהּ, וְהִיא סֻכָּה, סוֹכֶכֶת וּמְגִנָּה עָלֵינוּ, וְכָתוּב (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם, וְזוֹהִי תְּרוּמַת ה'.

162. בַּפֶּסַח אוּף הָכִי אֲנָן נַטְלִין לָהּ, וְאִיהִי פֶּסַח. וְהָא אוֹקִימְנָא, רָזָא דְּגָוֶון דִּנְהוֹרָא תִּכְלָא. בְּשָׁבוּעוֹת אֲנָן נַטְלִין לָהּ, וְאִיהִי שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. וּכְתִיב (שמות כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמוֹר, וַאֲנָן נַטְלִין

162. בְּפֶסַח אַף כָּךְ אָנוּ נוֹטְלִים אוֹתָהּ, וְהִיא פֶּסַח. וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ, סוֹד הַגָּוֶן שֶׁל אוֹר הַתְּכֵלֶת. בְּשָׁבוּעוֹת אָנוּ נוֹטְלִים אוֹתָהּ, וְהִיא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְכָתוּב (שמות כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת

מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. ט"ו בְּאָב, אִיהוּ קַיְּימָא בְּחֶדְוָה, עַל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל. כָּל שְׁאָר יוֹמִין, אִינּוּן לְתִקּוּנָא דִּילָהּ. וְעַל דָּא אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם כְּתִיב.

כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר. וְאָנוּ נוֹטְלִים מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב, הוּא עָמַד בְּשִׂמְחָה עַל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל. כָּל שְׁאָר הַיָּמִים הֵם לַתִּקּוּן שֶׁלָּהּ, וְלָכֵן כָּתוּב אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם.

163. כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן מִתְיַיחֲדִין לְעֵילָּא בְּאֶחָד, אוּף הָכִי אִיהִי, אִתְיַיחֲדַת לְתַתָּא בְּרָזָא דְּאֶחָד, לְמֶהֱוֵי עִמְּהוֹן לְעֵילָּא חַד לָקֳבֵל חַד, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶחָד לְעֵילָּא, לָא יָתִיב עַל כּוּרְסְיָּיא דִּיקָרֵיהּ, עַד דְּאִיהִי אִתְעֲבִידַת בְּרָזָא דְּאֶחָד כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ, לְמֶהֱוֵי אֶחָד בְּאֶחָד. וְהָא (קל"ד ע"א) אוֹקִימְנָא רָזָא דַּיְיָ' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

163. כְּמוֹ שֶׁהֵם מִתְיַחֲדִים לְמַעְלָה בְּאֶחָד, אַף כָּךְ הִיא מִתְיַחֶדֶת לְמַטָּה בְּסוֹד שֶׁל אֶחָד, לִהְיוֹת עִמָּם לְמַעְלָה אֶחָד כְּנֶגֶד אֶחָד. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶחָד לְמַעְלָה לֹא יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ, עַד שֶׁנַּעֲשֵׂית בְּסוֹד שֶׁל אֶחָד כְּמוֹ שֶׁלּוֹ, לִהְיוֹת אֶחָד בְּאֶחָד. וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ הַסּוֹד שֶׁל ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

164. רָזָא דְּשַׁבָּת, אִיהִי שַׁבָּת, דְּאִתְאַחֲדָא בְּרָזָא (דף קל"ה ע"ב) דְּאֶחָ"ד, לְמִשְׁרֵי עֲלָהּ רָזָא דְּאֶחָד. צְלוֹתָא דְּמַעֲלֵי שַׁבְּתָא, דְּהָא אִתְאַחֲדַת כּוּרְסְיָּיא יַקִּירָא קַדִּישָׁא, בְּרָזָא דְּאֶחָ"ד, וְאִתְתַּקָּנַת לְמִשְׁרֵי עֲלָהּ מַלְכָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה.

164. סוֹד הַשַּׁבָּת, הִיא שַׁבָּת שֶׁנֶּאֱחֶזֶת בְּסוֹד שֶׁל אֶחָ"ד, לְהַשְׁרוֹת עָלֶיהָ הַסּוֹד שֶׁל אֶחָד. תְּפִלַּת עֶרֶב שַׁבָּת, שֶׁהֲרֵי אָז מִתְיַחֵד כִּסֵּא הַכָּבוֹד הַקָּדוֹשׁ בְּסוֹד שֶׁל אֶחָד, וּמִתְתַּקֶּנֶת שֶׁיִּשְׁרֶה עָלֶיהָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ הָעֶלְיוֹן.

165. כַּד עָיֵיל שַׁבְּתָא, אִיהִי אִתְיַיחֲדַת וְאִתְפָּרְשַׁת מִסִּטְרָא אַחֲרָא, וְכָל דִּינִין מִתְעַבְּרִין מִינָּהּ, וְאִיהִי אִשְׁתְּאֲרַת בְּיִחוּדָא דִּנְהִירוּ קַדִּישָׁא, וְאִתְעַטְּרַת בְּכַמָּה עִטְּרִין לְגַבֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְכָל שׁוּלְטָנֵי רוּגְזִין וּמָארֵי דְּדִינָא כֻּלְּהוּ עַרְקִין, (נ"א ואתעברו מינה) וְלֵית שׁוּלְטָנוּ אַחֲרָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין.

165. כְּשֶׁנִּכְנֶסֶת הַשַּׁבָּת, הִיא מִתְיַחֶדֶת וְנִפְרֶדֶת מֵהַצַּד הָאַחֵר, וְכָל הַדִּינִים מֻעֲבָרִים מִמֶּנָּה, וְהִיא נִשְׁאֶרֶת בְּיִחוּד שֶׁל אוֹר קָדוֹשׁ, וּמִתְעַטֶּרֶת בְּכַמָּה עֲטָרוֹת לַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, וְכָל שַׁלִּיטֵי הָרֹגֶז וּבַעֲלֵי הַדִּין כֻּלָּם בּוֹרְחִים, (וּמֻעֲבָרִים מִמֶּנָּה) וְאֵין שִׁלְטוֹן אַחֵר בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

166. וְאַנְפָּהָא נְהִירִין בִּנְהִירוּ עִלָּאָה, וְאִתְעַטְּרַת לְתַתָּא בְּעַמָּא קַדִּישָׁא, וְכֻלְּהוּ מִתְעַטְּרָן בְּנִשְׁמָתִין חַדְתִּין. כְּדֵין שֵׁירוּתָא דִּצְלוֹתָא, לְבָרְכָא לָהּ בְּחֶדְוָה, בִּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין, וְלוֹמַר בָּרְכוּ אֶת יְיָ' הַמְבוֹרָךְ. אֶת יְיָ' דַּיְיקָא, בְּגִין לְמִפְתַּח לְגַבָּהּ בְּבִרְכָה.

166. וּפָנֶיהָ מְאִירִים בְּאוֹר עֶלְיוֹן, וּמִתְעַטֶּרֶת לְמַטָּה בָּעָם הַקָּדוֹשׁ, וְכֻלָּם מִתְעַטְּרִים בִּנְשָׁמוֹת חֲדָשׁוֹת. אָז רֵאשִׁית הַתְּפִלָּה, לְבָרֵךְ אוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה, בְּפָנִים מְאִירוֹת, וְלוֹמַר בָּרְכוּ אֶת ה' הַמְבֹרָךְ. אֶת ה' דַּוְקָא, כְּדֵי לִפְתֹּחַ לָהּ בִּבְרָכָה.

167. וְאָסִיר לְעַמָּא קַדִּישָׁא לְמִפְתַּח לְגַבָּהּ בְּפְסוּקָא דְּדִינָא, כְּגוֹן וְהוּא רַחוּם וְגוֹ', בְּגִין דְּהָא אִתְפָּרְשַׁת מֵרָזָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וְכָל מָארֵי דְּדִינִין אִתְפָּרְשׁוּ וְאִתְעַבְּרוּ מִינָּהּ. וּמַאן דְּאִתְּעַר הַאי לְתַתָּא, גָּרִים לְאִתְּעָרָא הָכִי לְעֵילָּא. וְכֻרְסְיָּיא קַדִּישָׁא לָא יָכְלָא לְאִתְעַטְּרָא בְּעִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה, דְּכָל זִמְנָא דְּמִתְעָרֵי לְתַתָּא אִינּוּן מָארֵיהוֹן דְּדִינָא, דַּהֲווּ מִתְעַבְּרָן וַהֲווּ אָזְלֵי כֻּלְּהוּ לְאִתְטַמְּרָא גּוֹ

167. וְאָסוּר לָעָם הַקָּדוֹשׁ לִפְתֹּחַ אֵלֶיהָ בְּפָסוּק שֶׁל דִּין, כְּמוֹ וְהוּא רַחוּם וְגוֹ', מִשּׁוּם שֶׁהֲרֵי נִפְרְדָה מֵהַצַּד הָאַחֵר, וְכָל בַּעֲלֵי הַדִּינִים נִפְרְדוּ וְהָעֶבְרוּ מִמֶּנָּה. וּמִי שֶׁמְּעוֹרֵר אֶת זֶה לְמַטָּה, גּוֹרֵם לְעוֹרֵר כָּךְ לְמַעְלָה, וְהַכִּסֵּא הַקָּדוֹשׁ לֹא יָכוֹל לְהִתְעַטֵּר בַּעֲטֶרֶת קְדֻשָּׁה. שֶׁכָּל זְמַן שֶׁמִּתְעוֹרְרִים לְמַטָּה אוֹתָם בַּעֲלֵי הַדִּין שֶׁהָיוּ מֻעֲבָרִים וְהָיוּ הוֹלְכִים לְהִתְחַבֵּא בְּתוֹךְ הַנֶּקֶב שֶׁל הֶעָפָר שֶׁל הַתְּהוֹם הַגָּדוֹל,

נוּקְבָא דְעַפְרָא דִתְהוֹמָא רַבָּא, כֻּלְּהוּ תַּיְיבִין לְאַשְׁרָאָה בְּדוּכְתַּיְיהוּ וְאִתְרְחֲקַת (ואתדחקת) בְּהוּ אֲתָר קַדִּישָׁא דְבָעָאת נַיְיחָא.

כֻּלָּם שָׁבִים לִשְׁרוֹת בִּמְקוֹמָם, וְהַמָּקוֹם הַקָּדוֹשׁ מִתְרַחֵק (וְנִדְחָק) בָּהֶם מִלִּהְיוֹת בִּמְנוּחָה.

168. וְלָא תֵימָא דְדָא אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא לֵית אִתְעָרוּתָא לְעֵילָּא לְאִתְעֲרָא, עַד דְּיִשְׂרָאֵל מִתְעָרֵי לְתַתָּא, כְּמָה דְאוּקִימְנָא, דִּכְתִּיב, (תהלים פא) בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. לְיוֹם חַג לָא כְתִיב, אֶלָּא לְיוֹם חַגֵּנוּ. וְעַל דָּא אָסִיר לְעַמָּא קַדִּישָׁא, דְּהָא מִתְעַטְּרָן בְּעִטְרִין קַדִּישִׁין דְּנִשְׁמָתִין, בְּגִין לְאִתְעֲרָא נַיְיחָא, דְּאִינּוּן יִתְעָרוּן דִּינָא, אֶלָּא כֻּלְּהוּ בִּרְעוּ וּרְחִימוּ סַגִּי, דְּיִתְעָרוּן בִּרְכָאן עֵילָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא.

168. וְאַל תֹּאמַר שֶׁזֶּהוּ לְבַדּוֹ, אֶלָּא שֶׁאֵין הִתְעוֹרְרוּת לְמַעְלָה לְהִתְעוֹרֵר עַד שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְעוֹרְרִים לְמַטָּה, כְּפִי שֶׁבֵּאַרְנוּ, שֶׁכָּתוּב (תהלים פא) בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. לֹא כָתוּב לְיוֹם חַג, אֶלָּא לְיוֹם חַגֵּנוּ. וְלָכֵן אָסוּר לָעָם הַקָּדוֹשׁ, שֶׁמִּתְעַטְּרִים בַּעֲטָרוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁל נְשָׁמוֹת כְּדֵי לְעוֹרֵר מְנוּחָה, שֶׁהֵם יְעוֹרְרוּ דִין, אֶלָּא כֻּלָּם בְּרָצוֹן וְאַהֲבָה רַבָּה, שֶׁיְּעוֹרְרוּ בְּרָכוֹת מַעְלָה וּמַטָּה כְּאֶחָד.

169. בָּרְכוּ אֶת יְיָ'. אֶת דַּיְיקָא. כִּדְקָאמְרָן, דָּא (בראשית ה' ע"ב) שַׁבָּת דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא. בָּרוּךְ יְיָ' הַמְבוֹרָךְ, דָּא אַפִּיקוּ דְבִרְכָאן מִמְּקוֹרָא דְחַיֵּי, וַאֲתָר דְּנָפִיק מִנֵּיהּ כָּל שַׁקְיוּ, לְאַשְׁקָאָה לְכֹלָּא. וּבְגִין דְּאִיהוּ מְקוֹרָא בְּרָזָא דְאָת קַיְימָא, קָרֵינָן לֵיהּ הַמְבוֹרָךְ, אִיהוּ מַבּוּעָא דְבֵירָא. כֵּיוָן דְּמָטוּ תַּמָּן, הָא וַדַּאי בֵּירָא אִתְמַלְיָא, דְּלָא פַּסְקִין מֵימוֹי לְעָלְמִין.

169. בָּרְכוּ אֶת ה' – דַּוְקָא אֶת, כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ, זוֹ שַׁבָּת שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת. בָּרוּךְ ה' הַמְבֹרָךְ – זוֹ יְצִיאַת הַבְּרָכוֹת מִמְּקוֹר הַחַיִּים, וּמָקוֹם שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצֵאת כָּל הַהַשְׁקָאָה לְהַשְׁקוֹת אֶת הַכֹּל. וּמִשּׁוּם שֶׁהוּא הַמָּקוֹר בְּסוֹד שֶׁל אוֹת הַבְּרִית, קוֹרְאִים לוֹ הַמְבֹרָךְ, הוּא נְבִיעַת הַבְּאֵר. כֵּיוָן שֶׁמַּגִּיעִים לְשָׁם, הֲרֵי הַבְּאֵר וַדַּאי מִתְמַלֵּאת, שֶׁאֵין פּוֹסְקִים מֵימָיו לְעוֹלָמִים.

170. וְעַל דָּא לָא אַמְרֵינָן, בָּרוּךְ אֶת יְיָ' הַמְבוֹרָךְ, אֶלָּא בָּרוּךְ יְיָ', דְּאִלְמָלֵא לָא מָטֵי הָתָם נְבִיעוּ מִמְּקוֹרָא עִלָּאָה, לָא אִתְמַלְיָא בֵּירָא כְּלָל, וְעַל דָּא הַמְבוֹרָךְ, אֲמַאי אִיהוּ הַמְבוֹרָךְ. בְּגִין דְּאִיהוּ אַשְׁלִים וְאַשְׁקֵי לְעוֹלָם וָעֶד. עוֹלָם וָעֶד דָּא אִיהוּ שַׁבָּת דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, וַאֲנָן תַּקְעִין בִּרְכָאן בַּאֲתָר דְּאִקְרֵי מְבוֹרָךְ. וְכֵיוָן דְּמָטָאן הָתָם, כֻּלְּהוּ לְעוֹלָם וָעֶד, וְדָא אִיהוּ בָּרוּךְ יְיָ' הַמְבוֹרָךְ. עַד הָכָא, מָטוּן בִּרְכָאן מֵעָלְמָא עִלָּאָה, וְכֻלְּהוּ לְעוֹלָם וָעֶד, לְאִתְבָּרְכָא וּלְאִתְשַׁקָּאָה, וּלְמֶהֱוֵי שְׁלִים כִּדְקָא יֵאוֹת, מַלְיָא מִכָּל סִטְרִין.

170. וְלָכֵן לֹא אוֹמְרִים בָּרוּךְ אֶת ה' הַמְבֹרָךְ, אֶלָּא בָּרוּךְ ה'. שֶׁאִלְמָלֵא לֹא מַגִּיעָה לְשָׁם נְבִיעָה מֵהַמָּקוֹר הָעֶלְיוֹן, לֹא מִתְמַלֵּאת הַבְּאֵר כְּלָל, וְעַל זֶה הַמְבֹרָךְ. לָמָּה הוּא הַמְבֹרָךְ? מִשּׁוּם שֶׁהוּא מַשְׁלִים וּמַשְׁקֶה לְעוֹלָם וָעֶד. עוֹלָם וָעֶד זוֹהִי שַׁבָּת שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת, וְאָנוּ תוֹקְעִים בְּרָכוֹת בְּמָקוֹם שֶׁנִּקְרָא מְבֹרָךְ. וְכֵיוָן שֶׁמַּגִּיעִים לְשָׁם, כֻּלָּם לְעוֹלָם וָעֶד. וְזֶהוּ בָּרוּךְ ה' הַמְבֹרָךְ. עַד כָּאן הִגִּיעוּ בְּרָכוֹת מֵהָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, וְכֻלָּם לְעוֹלָם וָעֶד, לְהִתְבָּרֵךְ וְלִהְיוֹת מֻשְׁקֶה וְלִהְיוֹת שָׁלֵם כָּרָאוּי, מָלֵא מִכָּל הַצְּדָדִים.

171. בָּרוּךְ: דָּא (קס"ב ע"א, עקב רע"א ע"א) מְקוֹרָא עִלָּאָה, דְּכָל בִּרְכָן נָפְקִין מִנֵּיהּ. וְכַד סִיהֲרָא אִשְׁתְּלִים, קָרֵינָן לָהּ הָכִי לְגַבֵּי תַּתָּאֵי, אֲבָל בָּרוּךְ מְקוֹרָא עִלָּאָה כִּדְקַאמְרָן. יְיָ': דָּא אֶמְצָעִי דְּכָל סִטְרִין עִלָּאִין. הַמְבוֹרָךְ: דָּא שְׁלָמָא דְבֵיתָא, מַבּוּעָא דְבֵירָא, לְאַשְׁלָמָא וּלְאַשְׁקָאָה כֹּלָּא. לְעוֹלָם וָעֶד: דָּא עָלְמָא

171. בָּרוּךְ – זֶהוּ הַמָּקוֹר הָעֶלְיוֹן שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת יוֹצְאוֹת מִמֶּנּוּ. וּכְשֶׁהַלְּבָנָה נִשְׁלֶמֶת, קוֹרְאִים אוֹתָהּ כָּךְ לַתַּחְתּוֹנִים, אֲבָל בָּרוּךְ מָקוֹר הָעֶלְיוֹן, כְּפִי שֶׁאָמַרְנוּ. ה' – זֶה אֶמְצָעִי שֶׁל כָּל הַצְּדָדִים הָעֶלְיוֹנִים. הַמְבֹרָךְ – זֶה שְׁלוֹם הַבַּיִת, נְבִיעַת הַבְּאֵר, לְהַשְׁלִים וּלְהַשְׁקוֹת הַכֹּל. לְעוֹלָם וָעֶד – זֶה הָעוֹלָם

תַּתָּאָה, דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְבָּרְכָא. וּמִשְׁחָא וּרְבוּ דְּבָרוּךְ יְיָ' וְהַמְבוֹרָךְ, כֹּלָּא אִיהוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

הַתַּחְתּוֹן שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְבָּרֵךְ. וְשֶׁמֶן וּמִשְׁחָה שֶׁל בָּרוּךְ ה' וְהַמְבֹרָךְ, הַכֹּל הוּא לְעוֹלָם וָעֶד.(מְבֹרָךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מט) בֵּן פֹּרָת)

172. (מבורך כמה דאת אמר (בראשית מט) בן פורת) וְעַל דָּא, בְּרָכָה דָּא, אִצְטְרִיכוּ כָּל עַמָּא לְבָרְכָא, וּבְמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, בִּרְעוּ דְּלִבָּא, וּבְחֶדְוָה בָּעוּ לְמִשְׁרֵי בְּשֵׁירוּתָא בִּבְרָכָה דָּא, לְאִתְבָּרְכָא הַאי שַׁבָּת דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, (ליליא) מֵעַמָּא קַדִּישָׁא כְּדְקָא יֵאוֹת. בְּהַאי בְּרָכָה.

172. וְלָכֵן הַבְּרָכָה הַזּוֹ צְרִיכִים כָּל הָעָם לְבָרֵךְ, וּבְעֶרֶב שַׁבָּת, בִּרְצוֹן הַלֵּב וּבְשִׂמְחָה צָרִיךְ לְהַתְחִיל בַּתְּחִלָּה בַּבְּרָכָה הַזּוֹ, שֶׁתִּתְבָּרֵךְ הַשַּׁבָּת הַזּוֹ שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת (בַּלַּיְלָה) מֵהָעָם הַקָּדוֹשׁ כָּרָאוּי בַּבְּרָכָה הַזּוֹ.

173. (ס"א ברכו) כַּד שָׁרָאן יִשְׂרָאֵל לְבָרְכָא, קָלָא אָזְלָא בְּכֻלְּהוּ רְקִיעִין, דְּמִתְקַדְּשֵׁי בִּקְדוּשָּׁא דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא. זַכָּאִין אַתּוּן עַמָּא קַדִּישָׁא, דְּאַתּוּן מְבָרְכֵי וּמְקַדְּשֵׁי לְתַתָּא, בְּגִין דְּיִתְבָּרְכוּן וְיִתְקַדְּשׁוּן לְעֵילָּא, כַּמָּה מַשִּׁרְיָין (דף קל"ו ע"א) עִלָּאִין קַדִּישִׁין, זַכָּאִין אִינּוּן בְּהַאי עָלְמָא, וְזַכָּאִין אִינּוּן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְלָא מְבָרְכֵי יִשְׂרָאֵל בְּרָכָה דָּא, עַד דְּמִתְעַטְּרָן בְּעִטְרִין דְּנִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין כְּדְקָאמְרָן. זַכָּאָה עַמָּא דְּזַכֵּי לוֹן בְּעָלְמָא דֵּין, לְמִזְכֵּי לוֹן לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

173. (בָּרְכוּ) כְּשֶׁמַּתְחִילִים יִשְׂרָאֵל לְבָרֵךְ, קוֹל הוֹלֵךְ בְּכָל הָרְקִיעִים, שֶׁמִּתְקַדְּשִׁים בִּקְדֻשַּׁת עֶרֶב הַשַּׁבָּת: אַשְׁרֵיכֶם הָעָם הַקָּדוֹשׁ שֶׁאַתֶּם מְבָרְכִים וּמְקַדְּשִׁים לְמַטָּה כְּדֵי שֶׁיִּתְבָּרְכוּ וְיִתְקַדְּשׁוּ לְמַעְלָה כַּמָּה מַחֲנוֹת עֶלְיוֹנִים קְדוֹשִׁים. אַשְׁרֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְאַשְׁרֵיהֶם בָּעוֹלָם הַבָּא. וְלֹא מְבָרְכִים יִשְׂרָאֵל אֶת הַבְּרָכָה הַזּוֹ, עַד שֶׁמִּתְעַטְּרִים בַּעֲטָרוֹת שֶׁל נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת, כְּפִי שֶׁאָמַרְנוּ. אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁזָּכוּ לָהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה, לְזַכּוֹתָם לָעוֹלָם הַבָּא.

174. בְּהַאי לֵילְיָא שִׁמּוּשָׁא דְּחַכִּימִין, בְּאִלֵּין נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין דְּמִתְעַטְּרָן בְּהוּ, וְאַף עַל גַּב דְּהָא אוֹקִימְנָא וְכֹלָּא חַד. וּבְכָל אֲתָר דְּתִשְׁכַּח לְחַכִּימִין בְּהַאי מִלָּה, בְּסִטְרָא דָּא, וּלְזִמְנִין בְּסִטְרָא דָּא, כֹּלָּא אִיהוּ חַד. וְהָנֵי מִילֵּי הָא אוֹקִימְנָא, אֲבָל בְּזִמְנָא דָּא, דְּמִתְעַטְּרָן כֻּלְּהוּ בְּנִשְׁמָתִין וְרוּחִין חַדְתִּין יַתִּירִין קַדִּישִׁין, כְּדֵין אִיהִי זִמְנָא דְּשִׁמּוּשָׁא דִּלְהוֹן, בְּגִין דְּלֶיהֱוֵי נְגִידוּ לְהַהוּא שִׁמּוּשָׁא, בִּנְגִידוּ דִּקְדוּשָּׁה, בְּנַיְיחָא עִלָּאָה, וְיִפְקוּן בְּנַיְיהוּ קַדִּישִׁין כְּדְקָא חֲזֵי.

174. בַּלַּיְלָה זֶה שִׁמּוּשׁ שֶׁל הַחֲכָמִים בְּאֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁמִּתְעַטְּרוֹת בָּהֶם, וְאַף עַל גַּב שֶׁהֲרֵי בֵּאַרְנוּ וְהַכֹּל אֶחָד. וּבְכָל מָקוֹם שֶׁתִּמְצָא לַחֲכָמִים בַּדָּבָר הַזֶּה בְּצַד זֶה, וְלִפְעָמִים בְּצַד זֶה – הַכֹּל הוּא אֶחָד, וּדְבָרִים הַלָּלוּ הֲרֵי כְּבָר בֵּאַרְנוּ. אֲבָל בַּפַּעַם הַזּוֹ שֶׁכֻּלָּם מִתְעַטְּרִים בִּנְשָׁמוֹת וְרוּחוֹת חֲדָשׁוֹת יְתֵרוֹת קְדוֹשׁוֹת, אָז הוּא הַזְּמַן שֶׁל הַשִּׁמּוּשׁ שֶׁלָּהֶם, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה שֶׁפַע לְאוֹתוֹ שִׁמּוּשׁ (תַּשְׁמִישׁ) בְּשֶׁפַע שֶׁל קְדֻשָּׁה בִּמְנוּחָה עֶלְיוֹנָה, וְיֵצְאוּ בְּנֵיהֶם קְדוֹשִׁים כָּרָאוּי.

175. רָזָא דָּא לְחַכִּימִין אִתְיְיהִיבַת. בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְפְּלִיג לֵילְיָא, בְּלֵילְיָא דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְאַעֲלָא בְּגִנְּתָא דִּלְעֵילָּא. וְרָזָא דָּא, בְּיוֹמֵי (ויקרא מ"ט ע"ב) דְּחוֹל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגִנְּתָא דְּעֵדֶן דִּלְתַתָּא, לְאִשְׁתַּעְשְׁעָא עִם צַדִּיקַיָּא דְּשָׁרָאן תַּמָּן, וּבְשַׁבָּת, בְּהַהוּא לֵילְיָא דְּשַׁבְּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאל בְּגִנְּתָא דִּלְעֵילָּא, בְּרָזָא דִּמְקוֹרָא עִלָּאָה.

175. סוֹד זֶה נִתָּן לַחֲכָמִים. בְּשָׁעָה שֶׁנֶּחֱלָק הַלַּיְלָה, בַּלַּיְלָה הַזֶּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה לְהִכָּנֵס לַגָּן שֶׁלְּמַעְלָה. וְסוֹד זֶה, בִּימֵי הַחֹל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִכְנָס לְגַן עֵדֶן שֶׁלְּמַטָּה לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם הַצַּדִּיקִים שֶׁשּׁוֹרִים שָׁם, וּבְשַׁבָּת, בְּאוֹתוֹ לֵיל שַׁבָּת, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִכְנָס לַגָּן שֶׁלְּמַעְלָה, בְּסוֹד הַמָּקוֹר הָעֶלְיוֹן.

176. בְּגִין דִּבְיוֹמֵי דְּחוֹל, כָּל נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא כֻּלְּהוּ, בְּגִנְתָּא דִּי בְּאַרְעָא שַׁרְיָין. וְכַד אִתְקַדַּשׁ יוֹמָא בְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, כָּל אִינּוּן מַשִּׁרְיָין דְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין דִּי מְמָנָן גּוֹ גִּנְתָּא דִּלְתַתָּא, כֻּלְּהוּ סַלְקִין לְהָנֵי נִשְׁמָתִין, דְּשַׁרְיָין גּוֹ גִּנְתָּא דִּלְתַתָּא, לְעַאֲלָא לְגַבֵּי הַהוּא רְקִיעָא דְּקַיְּימָא עַל גִּנְתָּא, וּמִתַּמָּן אִזְדַּמְּנוּ רְתִיכִין קַדִּישִׁין, דְּסַחֲרָאן כּוּרְסֵי יְקָרָא דְּמַלְכָּא, וְסַלְקִין לוֹן לְכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין, בְּגִנְתָּא דִּלְעֵילָּא.

176. מִשּׁוּם שֶׁבִּימֵי הַחֹל כָּל נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים כֻּלָּן שׁוֹרוֹת בַּגָּן שֶׁבָּאָרֶץ, וּכְשֶׁמִּתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם בְּעֶרֶב הַשַּׁבָּת, כָּל אוֹתָם מַחֲנוֹת שֶׁל מַלְאָכִים קְדוֹשִׁים שֶׁמְּמֻנִּים בְּתוֹךְ הַגָּן שֶׁלְּמַטָּה, כֻּלָּם מַעֲלִים אֶת אוֹתָן נְשָׁמוֹת שֶׁשּׁוֹרוֹת בְּתוֹךְ הַגָּן שֶׁלְּמַטָּה, לְהַכְנִיס לְאוֹתוֹ הָרָקִיעַ שֶׁעוֹמֵד עַל הַגָּן, וּמִשָּׁם מִזְדַּמְּנוֹת מֶרְכָּבוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁסּוֹבְבוֹת אֶת כִּסֵּא הַכָּבוֹד שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וּמַעֲלִים אוֹתָם אֶת כָּל אוֹתָן נְשָׁמוֹת לַגָּן שֶׁלְּמַעְלָה.

177. כֵּיוָן דְּאִלֵּין רוּחִין סַלְקִין, כְּדֵין רוּחִין (צ"ח ע"ב, שלח קע"ג ע"א) אָחֳרָנִין קַדִּישִׁין, נַחְתִּין, לְאִתְעַטְּרָא בְּהוּ עַמָּא קַדִּישָׁא. אִלֵּין סַלְקִין, וְאִלֵּין נַחְתִּין.

177. כֵּיוָן שֶׁהָרוּחוֹת הַלָּלוּ עוֹלוֹת, אָז רוּחוֹת קְדוֹשׁוֹת אֲחֵרוֹת יוֹרְדוֹת לְהִתְעַטֵּר בָּהֶם הָעָם הַקָּדוֹשׁ. אֵלּוּ עוֹלוֹת וְאֵלּוּ יוֹרְדוֹת.

178. וְאִי תֵּימָא, הָא גִּנְתָּא דִּבְאַרְעָא, בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא יָתְבָא בְּרֵיקָנַיָּיא בְּלָא נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּא. לָאו הָכִי. אֶלָּא נִשְׁמָתִין אַזְלִין, וְנִשְׁמָתִין אַתְיָין. נִשְׁמָתִין סַלְקִין, וְנִשְׁמָתִין נַחְתִּין. נִשְׁמָתִין אַזְלִין מִגּוֹ גִּנְתָּא, וְנִשְׁמָתִין אַתְיָין לְגוֹ גִּנְתָּא. כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּמִתְלַבְּנָן בְּיוֹמֵי דְּחוֹל, וְעַד לָא עָאלוּ לְגוֹ גִּנְתָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִלֵּין נָפְקִין, אִלֵּין עָאלִין וְגִנְתָּא לָא (רנ"ג ע"א) אִשְׁתְּאַר בְּרֵיקַנְיָא. בְּרָזָא דְּלֶחֶם הַפָּנִים בְּיוֹם הִלָּקְחוֹ.

178. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי הַגָּן שֶׁבָּאָרֶץ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יוֹשֵׁב בְּרֵיקָנוּת בְּלִי נִשְׁמוֹת צַדִּיקִים – לֹא כָּךְ, אֶלָּא נְשָׁמוֹת הוֹלְכוֹת וּנְשָׁמוֹת בָּאוֹת, נְשָׁמוֹת עוֹלוֹת וּנְשָׁמוֹת יוֹרְדוֹת. נְשָׁמוֹת הוֹלְכוֹת מִתּוֹךְ הַגָּן, וּנְשָׁמוֹת בָּאוֹת לְתוֹךְ הַגָּן. כָּל אוֹתָן נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁמִּתְלַבְּנוֹת בִּימוֹת הַחֹל, וְטֶרֶם שֶׁנִּכְנְסוּ לְתוֹךְ הַגָּן, בְּשָׁעָה שֶׁאֵלּוּ יוֹצְאוֹת – אֵלּוּ נִכְנָסוֹת, וְהַגָּן לֹא נִשְׁאָר רֵיק, בְּסוֹד לֶחֶם הַפָּנִים בְּיוֹם הִלָּקְחוֹ.

179. וְאִי תֵּימָא, כַּד אָהַדְרוּ בְּיוֹמֵי דְּחוֹל. בְּמָה (נ"א כמה) אִתְמַשְּׁכָן דּוּכְתֵּי לְאָרְכָּא וּפוּתְיָא וְרוּמָא, בְּגִנְתָּא, וְלָא אִתְיְדַע. כְּגַוְונָא דְּרָזָא דְּאֶרֶץ הַצְּבִי, דַּהֲוָה אִתְמְשַׁךְ לְכָל סִטְרִין וְלָא אִתְיְדַע. כְּגַוְונָא דִּצְבִי, דְּכָל מַה דְּאִתְרַבֵּי, מַשְׁכֵיהּ אִתְרַבֵּי לְכָל סְטָר, וְלָא אִתְיְידָע. וְאִית כַּמָּה נִשְׁמָתִין, דְּכֵיוָן דְּסַלְקִין, תּוּ לָא נַחְתִּין.

179. וְאִם תֹּאמַר, כְּשֶׁחוֹזְרִים בִּימוֹת הַחֹל, בַּמֶּה (כַּמָּה) נִמְשָׁכִים הַמְּקוֹמוֹת לָאֹרֶךְ וְלָרֹחַב וְלָרוּם בַּגָּן, וְלֹא נוֹדָע? כְּמוֹ סוֹד אֶרֶץ הַצְּבִי, שֶׁהָיְתָה נִמְשֶׁכֶת לְכָל הַצְּדָדִים וְלֹא נוֹדָע. כְּמוֹ הַצְּבִי, שֶׁכָּל מַה שֶּׁגָּדֵל, עוֹרוֹ גָּדֵל לְכָל צַד וְלֹא נִכָּר. וְיֵשׁ כַּמָּה נְשָׁמוֹת, שֶׁכֵּיוָן שֶׁעוֹלוֹת, שׁוּב לֹא יוֹרְדוֹת.

180. נִשְׁמָתִין סַלְקִין, וְנִשְׁמָתִין נַחְתִּין, לְאִתְעַטְּרָא בְּהוּ עַמָּא קַדִּישָׁא. וּבְמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, גִּלְגּוּלָא דְּנִשְׁמָתִין אִיהוּ, אִלֵּין אַזְלִין, וְאִלֵּין אַתְיָין, אִלֵּין סַלְקִין וְאִלֵּין נַחְתִּין. מַאן חָמֵי כַּמָּה רְתִיכִין קַדִּישִׁין, דִּי מְשַׁטְּטֵי לְכָאן וּלְכָאן. כֻּלְּהוּ בְּחֶדְוָה, כֻּלְּהוּ בִּרְעוּ, בְּאִלֵּין נִשְׁמָתִין לְאַעְטְרָא לְעַמָּא קַדִּישָׁא, לְאַעְטְרָא לְכַמָּה צַדִּיקַיָּיא, גִּנְתָּא דְּעֵדֶן לְתַתָּא, עַד שַׁעֲתָא דְּכָרוֹזָא קָאִים, וְקָאַרֵי מְקוּדָּשׁ מְקוּדָּשׁ. כְּדֵין נַיְיחָא שְׁכִיחַ, וּשְׁכִיכוּ לְכֹלָּא. וְחַיָּיבֵי

180. נְשָׁמוֹת עוֹלוֹת וּנְשָׁמוֹת יוֹרְדוֹת לְהִתְעַטֵּר בָּהֶן הָעָם הַקָּדוֹשׁ. וּבְעֶרֶב שַׁבָּת הוּא גִּלְגּוּל הַנְּשָׁמוֹת, אֵלּוּ הוֹלְכוֹת וְאֵלּוּ בָּאוֹת, אֵלּוּ עוֹלוֹת וְאֵלּוּ יוֹרְדוֹת. מִי רָאָה כַּמָּה מֶרְכָּבוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁמְּשׁוֹטְטוֹת לְכָאן וּלְכָאן. כֻּלָּן בְּשִׂמְחָה, כֻּלָּן בְּרָצוֹן בְּאֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת לְעַטֵּר אֶת הָעָם הַקָּדוֹשׁ, לְעַטֵּר לְכַמָּה צַדִּיקִים, גַּן הָעֵדֶן שֶׁלְּמַטָּה, עַד שָׁעָה שֶׁהַכָּרוֹז עוֹמֵד וְקוֹרֵא: מְקֻדָּשׁ מְקֻדָּשׁ. אָז נִמְצֵאת מְנוּחָה וְשׁוֹכֵךְ הַכֹּל. וְכָל רִשְׁעֵי הַגֵּיהִנֹּם

גֵּיהִנָּם כֻּלְּהוּ מִשְׁתַּכְּכֵי בְּדוּכְתַּיְיהוּ, וְאִית לוֹן נַיְיחָא. וְנִשְׁמָתִין כֻּלְּהוּ מִתְעַטְּרָן, אִלֵּין לְעֵילָּא וְאִלֵּין לְתַתָּא. זַכָּאָה עַמָּא, דְּחוּלָקָא דָּא לְהוֹן.

שׁוֹכְכִים בִּמְקוֹמָם וְיֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה. וְכָל הַנְּשָׁמוֹת מִתְעַטְּרוֹת, אֵלּוּ לְמַעְלָה וְאֵלּוּ לְמַטָּה. אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁזֶּה חֶלְקָם.

181. בְּפַלְגּוּת לֵילְיָא דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, דְּחַכִּימִין מִתְעֲרִין לְשִׁמּוּשָׁא דִּלְהוֹן, הַהוּא רוּחָא עִלָּאָה, דְּמִתְעַטְּרָן בֵּיהּ, כַּד יוֹמָא אִתְקַדָּשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן נַיְימֵי בְּעַרְסַיְיהוּ, וְנִשְׁמָתִין אַחֲרָנִין דִּלְהוֹן, בָּעָאן לְסַלְּקָא לְמֵחֱזֵי בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא, כְּדֵין הַהוּא רוּחַ עִלָּאָה דְּנָחִית בְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, נָטִיל הַהִיא נִשְׁמְתָא, וְסַלְּקִין לְעֵילָּא, וְאִתְסַחְיָא נִשְׁמְתָא אַחֲרָא בְּבוּסְמִין דְּגִנְּתָא דְּעֵדֶן, וְתַמָּן חָמֵי מַה דְּחָמֵי.

181. בַּחֲצוֹת לֵיל שַׁבָּת, כְּשֶׁהַחֲכָמִים מִתְעוֹרְרִים לְתַשְׁמִישָׁם, אוֹתָהּ רוּחַ עֶלְיוֹנָה שֶׁמִּתְעַטְּרִים בָּהּ כְּשֶׁמִּתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם, בְּשָׁעָה שֶׁהֵם יְשֵׁנִים בְּמִטּוֹתֵיהֶם, וְהַנְּשָׁמוֹת הָאֲחֵרוֹת שֶׁלָּהֶם רוֹצוֹת לַעֲלוֹת לִרְאוֹת בִּכְבוֹד הַמֶּלֶךְ, אָז אוֹתָהּ רוּחַ עֶלְיוֹנָה שֶׁיּוֹרֶדֶת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, נוֹטֶלֶת אוֹתָהּ נְשָׁמָה, וְעוֹלִים לְמַעְלָה, וְרוֹחֶצֶת נְשָׁמָה אַחֶרֶת בַּבְּשָׂמִים שֶׁל גַּן הָעֵדֶן, וְשָׁם רוֹאָה מַה שֶּׁרוֹאָה.

182. וְכַד נַחְתָּא לְאַשְׁרָאָה בְּדוּכְתָּהָא בְּפַלְגּוּת לֵילְיָא, הַהִיא נִשְׁמְתָא תָּבַאת לְדוּכְתָּהָא. וּבָעֵי לְאִינּוּן (דף קל"ו ע"ב) חַכִּימִין לוֹמַר, חַד פְּסוּקָא דְּאִתְעָרוּתָא, דְּהַהוּא רוּחָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא דְּעִטְרָא דְּשַׁבַּתָּא, כְּגוֹן, (ישעיה סא) רוּחַ יְיָ' אֱלֹהִים עָלַי יַעַן מָשַׁח יְיָ', אוֹתִי לְבַשֵּׂר עֲנָוִים וְגוֹ'. (יחזקאל א) בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ וּבְעָמְדָם יַעֲמֹדוּ וּבְהִנָּשְׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ וְגוֹ', אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָּׁם הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ וְגוֹ'. בְּגִין דְּמִתְעַטְּרָן בְּהַהוּא רוּחָא, בְּאִתְעָרוּתָא דִּלְהוֹן בְּחֶדְוָה דְּשִׁמּוּשָׁא, וִיהֵא נְגִידוּ דְּהַהוּא רוּחַ עִלָּאָה דְּשַׁבַּתָּא, בְּהַהוּא שִׁמּוּשָׁא דְּמִצְוָה.

182. וּכְשֶׁיּוֹרֶדֶת לִשְׁרוֹת בִּמְקוֹמָהּ בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, אוֹתָהּ נְשָׁמָה שָׁבָה לִמְקוֹמָהּ, וּצְרִיכִים אוֹתָם הַחֲכָמִים לוֹמַר פָּסוּק אֶחָד שֶׁל הִתְעוֹרְרוּת שֶׁל אוֹתָהּ רוּחַ עֶלְיוֹנָה קְדוֹשָׁה שֶׁל עֲטֶרֶת הַשַּׁבָּת, כְּמוֹ (ישעיה סא) רוּחַ ה' אֱלֹהִים עָלָי יַעַן מָשַׁח ה' אוֹתִי לְבַשֵּׂר עֲנָוִים וְגוֹ'. (יחזקאל א) בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ וּבְעָמְדָם יַעֲמֹדוּ וּבְהִנָּשְׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ וְגוֹ', אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ וְגוֹ'. מִשּׁוּם שֶׁמִּתְעַטְּרוֹת בְּאוֹתָהּ רוּחַ בְּהִתְעוֹרְרוּתָם לְשִׂמְחַת הַתַּשְׁמִישׁ, וִיהְיֶה שֶׁפַע שֶׁל אוֹתָהּ רוּחַ עֶלְיוֹנָה שֶׁל הַשַּׁבָּת בְּאוֹתוֹ תַּשְׁמִישׁ מִצְוָה.

183. רַב הַמְנוּנָא סָבָא, כַּד הֲוָה (כ"ד ע"א) סָלִיק מִנַּהֲרָא בְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, הֲוָה יָתִיב רִגְעָא חֲדָא, וְזָקִיף עֵינוֹי, וַהֲוָה חָדֵי, וַהֲוָה אָמַר, דַּהֲוָה יָתִיב, לְמֶחֱמֵי חֶדְוָה דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי. אִלֵּין סַלְּקִין, וְאִלֵּין נַחְתִּין. וּבְכָל מַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, יָתִיב בַּר נָשׁ בָּעוֹלָם הַנְּשָׁמוֹת. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּיָדַע בְּרָזִין דְּמָארֵיהּ.

183. רַב הַמְנוּנָא סָבָא, כְּשֶׁהָיָה עוֹלֶה מֵהַנָּהָר בְּעֶרֶב שַׁבָּת, הָיָה יוֹשֵׁב רֶגַע אֶחָד וּמֵרִים עֵינָיו, וְהָיָה שָׂמֵחַ וְהָיָה אוֹמֵר שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב לִרְאוֹת אֶת שִׂמְחַת הַמַּלְאָכִים הָעֶלְיוֹנִים, אֵלֶּה עוֹלִים וְאֵלֶּה יוֹרְדִים. וּבְכָל עֶרֶב שַׁבָּת יוֹשֵׁב אָדָם בְּעוֹלַם הַנְּשָׁמוֹת. אַשְׁרֵי מִי שֶׁיּוֹדֵעַ בְּסוֹד רִבּוֹנוֹ.

184. כַּד נָהִיר יְמָמָא בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, סְלִיקוּ דְּחֶדְוָה סָלִיק (בראשית ח' ע"א) בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, בְּנַיְיחָא בְּחֶדְוָה. כְּדֵין (תהלים יט) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂי יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ. מַאן שָׁמַיִם. אִלֵּין שָׁמַיִם, דִּשְׁמָא עִלָּאָה אִתְחֲזֵי בְּהוּ, דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא אִתְרְשִׁים בְּהוּ.

184. כְּשֶׁמֵּאִיר הַיּוֹם בְּיוֹם שַׁבָּת, עֲלִיַּת הַשִּׂמְחָה עוֹלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת בִּמְנוּחָה בְּשִׂמְחָה. אָז (תהלים יט) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ. מִי הַשָּׁמַיִם? אֵלּוּ שָׁמַיִם שֶׁהַשֵּׁם הָעֶלְיוֹן נִרְאֶה בָּהֶם, שֶׁהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ רָשׁוּם בָּהֶם.

185. מְסַפְּרִים, מַאי מְסַפְּרִים, אִי תֵּימָא כְּמַאן דְּמִשְׁתָּעֵי סִפּוּר דְּבָרִים. לָאו הָכִי. אֶלָּא דְּנָהֲרִין וּנְצִיצִין בִּנְצִיצוּ דִּנְהוֹרָא עִלָּאָה, וְסַלְּקִין בִּשְׁמָא, דִּכְלִיל בִּנְהִירוּ דִּשְׁלִימוּ עִלָּאָה.

185. מְסַפְּרִים – מַה הֵם מְסַפְּרִים? אִם תֹּאמַר כְּמִי שֶׁמְּדַבֵּר סִפּוּר דְּבָרִים – לֹא כָּךְ. אֶלָּא שֶׁמְּאִירִים וְנוֹצְצִים בְּהִתְנוֹצְצוּת שֶׁל אוֹר עֶלְיוֹן וְעוֹלִים בַּשֵּׁם שֶׁכּוֹלֵל בְּאוֹר שֶׁל שְׁלֵמוּת עֶלְיוֹנָה.

186. וּמַאן אִיהוּ סִפּוּר. דְּנַצְצֵי בִּנְהִירוּ דִּשְׁלִימוּ דְּסֵפֶר עִלָּאָה. וּבְגִין כָּךְ, סַלְּקִין בִּשְׁמָא שְׁלִים, וְנָהֲרִין בִּנְהִירוּ שְׁלִים, וְנַצְצֵי בִּנְצִיצוּ שְׁלִים. אִינְהוּ מְנַצְצֵי וְנָהֲרֵי בְּגַרְמַיְיהוּ, מִגּוֹ נְהִירוּ דִּנְצִיצוּ דְּסֵפֶר עִלָּאָה, וְנַצְצֵי וְנָהֲרֵי לְכָל סְטָר וּסְטָר (נ"א לכל כבוד וכבוד) דְּמִתְדַּבְּקָן בֵּיהּ, דְּהָא מִנַּיְיהוּ, מֵהַהוּא סְפִירוּ וּנְהִירוּ, נָהִיר כָּל עִזְקָא וְעִזְקָא, וְנָצִיץ בִּנְצִיצוּ, בְּגִין דִּבְהַאי יוֹמָא מִתְעַטְּרָן שָׁמַיִם, וְסַלְּקִין בִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, יַתִּיר מִשְּׁאָר יוֹמִין.

186. וּמַה הוּא הַסִּפּוּר? שֶׁנּוֹצְצִים בְּאוֹר שֶׁל שְׁלֵמוּת הַסֵּפֶר הָעֶלְיוֹן. וְלָכֵן עוֹלִים בְּשֵׁם שָׁלֵם, וּמְאִירִים בְּאוֹר שָׁלֵם, וְנוֹצְצִים בְּהִתְנוֹצְצוּת שְׁלֵמָה. הֵם נוֹצְצִים וּמְאִירִים בְּעַצְמָם מִתּוֹךְ אוֹר שֶׁל הִתְנוֹצְצוּת הַסֵּפֶר הָעֶלְיוֹן, וְנוֹצְצִים וּמְאִירִים לְכָל צַד וְצַד (לְכָל כָּבוֹד וְכָבוֹד) שֶׁנִּדְבָּקִים בּוֹ. שֶׁהֲרֵי מֵהֶם, מֵאוֹתָהּ סְפִירִיּוּת וְאוֹר מְאִירָה כָּל טַבַּעַת וְטַבַּעַת וְנוֹצֶצֶת בְּהִתְנוֹצְצוּת, מִשּׁוּם שֶׁבַּיּוֹם הַזֶּה מִתְעַטְּרִים הַשָּׁמַיִם וְעוֹלִים בַּשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ יוֹתֵר מִבִּשְׁאָר הַיָּמִים.

187. וּמַעֲשֵׂה יָדָיו, הַהוּא טַלָּא עִלָּאָה, דְּנָהִיר מִכָּל סִטְרִין גְּנִיזִין, דְּאִיהוּ מַעֲשֵׂה יָדָיו, וְתִקּוּנָא דִּילֵיהּ, דְּמִתְתַּקְּנָא בְּיוֹמָא דָּא מִכָּל שְׁאָר יוֹמִין.

187. וּמַעֲשֵׂה יָדָיו – אוֹתוֹ הַטַּל הָעֶלְיוֹן שֶׁמֵּאִיר מִכָּל הַצְּדָדִים הַגְּנוּזִים, שֶׁהוּא מַעֲשֵׂה יָדָיו, וְתִקּוּנוֹ – שֶׁמִּתְתַּקֵּן בַּיּוֹם הַזֶּה מִכָּל שְׁאָר הַיָּמִים.

188. מַגִּיד הָרָקִיעַ. מַאי מַגִּיד. מָשִׁיךְ וְנָגִיד לְתַתָּא, מֵרֵישָׁא דְּמַלְכָּא, מַלְיָא מִכָּל סִטְרוֹי. הָרָקִיעַ, הַהוּא רָקִיעַ, דְּאִיהוּ מַבּוּעָא דְּבֵירָא. וְדָא אִיהוּ הַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, וְדָא אִיהוּ דְּנָגִיד וּמָשִׁיךְ לְתַתָּא, נְגִידוּ דְּטַלָּא עִלָּאָה, דְּנָהִיר וְנָצִיץ בִּנְצִיצוּ מִכָּל סִטְרִין. וְדָא רָקִיעַ אַנְגִּיד לֵיהּ בִּמְשִׁיכוּ דִּרְחִימוּ וְתִיאוּבְתָּא, לְאַשְׁקָאָה שַׁקְיוּ דְּחֶדְוָה, לְמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא.

188. מַגִּיד הָרָקִיעַ – מַה מַּגִּיד? מוֹשֵׁךְ וְשׁוֹפֵעַ לְמַטָּה מֵרֹאשׁ הַמֶּלֶךְ, מָלֵא מִכָּל צְדָדָיו. הָרָקִיעַ – אוֹתוֹ הָרָקִיעַ שֶׁהוּא מַבּוּעַ הַבְּאֵר, וְזֶהוּ אוֹתוֹ נָהָר שֶׁיּוֹצֵא מֵעֵדֶן, וְזֶהוּ שֶׁשּׁוֹפֵעַ וּמוֹשֵׁךְ לְמַטָּה שֶׁפַע שֶׁל טַל עֶלְיוֹן שֶׁמֵּאִיר וְנוֹצֵץ בְּהִתְנוֹצְצוּת מִכָּל הַצְּדָדִים. וְהָרָקִיעַ הַזֶּה מַשְׁפִּיעַ לוֹ בִּמְשִׁיכָה שֶׁל אַהֲבָה וּתְשׁוּקָה לְהַשְׁקוֹת הַשְׁקָאַת הַשִּׂמְחָה לְעֶרֶב שַׁבָּת.

189. וְכַד נָגִיד וּמָשִׁיךְ הַהוּא טַלָּא דְּבְדוּלְחָא, כֹּלָּא (נגיד) מַלְיָא וּשְׁלִים בְּאַתְווֹי קַדִּישִׁין, בְּכָל אִינּוּן שְׁבִילִין קַדִּישִׁין. כֵּיוָן דְּכֹלָּא אִתְחַבַּר בֵּיהּ, אִתְעָבִיד בֵּיהּ אָרְחָא לְאַשְׁקָאָה וּלְבָרְכָא לְתַתָּא.

189. וּכְשֶׁשּׁוֹפֵעַ וּמוֹשֵׁךְ אוֹתוֹ הַטַּל שֶׁל הַבְּדֹלַח, הַכֹּל (שׁוֹפֵעַ) מָלֵא וְשָׁלֵם בְּאוֹתִיּוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת בְּכָל אוֹתָם שְׁבִילִים קְדוֹשִׁים. כֵּיוָן שֶׁהַכֹּל מִתְחַבֵּר בּוֹ, נַעֲשָׂה בוֹ דֶּרֶךְ לְהַשְׁקוֹת וּלְבָרֵךְ לְמַטָּה.

190. יוֹם לְיוֹם: יוֹמָא לְיוֹמָא, וְעִזְקָא לְעִזְקָא. הַשְׁתָּא מִשְׁתָּעֵי קְרָא בְּאֹרַח פְּרָט, הֵיךְ שָׁמַיִם מְסַפְּרִים וּמִתְתַּקְּנִין בִּסְפִירוּ וּבִנְצִיצוּ עִלָּאָה לְהַאי כָּבוֹד, וְהֵיךְ נָגִיד וּמָשִׁיךְ הַהוּא רְקִיעָא, נְגִידוּ דְּטַלָּא עִלָּאָה. וְאָמַר, יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר. יוֹמָא לְיוֹמָא, וְדַרְגָּא לְדַרְגָּא, יְחַוֶּה (ס"א

190. יוֹם לְיוֹם – יוֹם לְיוֹם וְטַבַּעַת לְטַבַּעַת. עַכְשָׁו מְדַבֵּר הַכָּתוּב בְּדֶרֶךְ פְּרָט אֵיךְ הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים וּמִתְתַּקְּנִים בִּסְפִירִיּוּת וּבְהִתְנוֹצְצוּת עֶלְיוֹנָה לַכָּבוֹד הַזֶּה, וְאֵיךְ שׁוֹפֵעַ וּמוֹשֵׁךְ אוֹתוֹ הָרָקִיעַ שֶׁפַע שֶׁל טַל עֶלְיוֹן. וְאוֹמֵר, יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר. יוֹם לְיוֹם וְדַרְגָּה לְדַרְגָּה,

אוחז) לְאִתְכַּלְּלָא דָּא בְּדָא, וּלְאִתְנָהֲרָא דָּא מִן דָּא, מֵהַהוּא סְפִּירוּ דְּמִנַּצְּצֵי וּמְנַהֲרֵי שָׁמַיִם, לְהַאי כָּבוֹד. יַבִּיעַ: כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר מַבֹּעַ אִתְעֲבִיד וְגוֹ'. אוֹחֲזוּ לְאַנְהֲרָא דָּא מִן דָּא, וּלְאִתְנַצְּצָא דָּא מִן דָּא, מֵהַהוּא סְפִּירוּ וּנְצִיצוּ.

יְחַוֶּה (אוֹחֵז) לְהִכָּלֵל זֶה בָּזֶה וּלְהָאִיר זֶה מִזֶּה מֵאוֹתָהּ סַפִּירִיּוּת שֶׁנּוֹצְצִים וּמְאִירִים הַשָּׁמַיִם לַכָּבוֹד הַזֶּה. יַבִּיעַ – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מַבֹּעַ אִתְעָבֵד וְגוֹ'. מְמַהֲרִים לְהָאִיר זֶה מִזֶּה וּלְהִתְנוֹצֵץ זֶה מִזֶּה מֵאוֹתוֹ סַפִּירִיּוּת וְהִתְנוֹצְצוּת.

191. אָמַ"ר: כְּלָלָא דְּאַתְוָון וּשְׁבִילִין דְּנָפְקִין מֵאַבָּא וְאִימָּא, וְהַהוּא רֵישָׁא דְּנָפִיק מִנַּיְיהוּ, דְּאִיהוּ בְּרָא בּוּכְרָא, אָלֶף: אַבָּא. וְכַד אִיהוּ סָלִיק וְנָחִית, אִתְחַבְּרַת מ' בַּהֲדֵי א', וְאִיהוּ אֵם. ר': רֵישָׁא (קע"ח ע"ב) בּוּכְרָא. כַּד מִתְחַבְּרָן אַתְוָון כֻּלְּהוּ, אֹמֶר. דָּא נְהִירוּ דְּאַבָּא וְאִימָּא וּבְרָא בּוּכְרָא, וְנָהֲרִין דָּא בְּדָא בְּחִבּוּרָא חֲדָא. שַׁלְטָא בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא. וְעַל דָּא כֹּלָּא אִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, בְּגִין לְמֶהֱוֵי חַד. וּבְגִין כָּךְ אוֹחֲזוּ דָּא בְּדָא, הַהוּא אֹמֶר שְׁלִיטוּ עִלָּאָה, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד.

191. אֹמֶ"ר – כְּלָל שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת וְהַשְּׁבִילִים שֶׁיּוֹצְאִים מֵאָב וָאֵם, וְאוֹתוֹ רֹאשׁ שֶׁיּוֹצֵא מֵהֶם, שֶׁהוּא בֵּן בְּכוֹר. אָלֶף – אַבָּא. וּכְשֶׁהוּא עוֹלֶה וְיוֹרֵד, מִתְחַבֶּרֶת מ' עִם א', וְהִיא אֵם. ר' – רֹאשׁ הַבְּכוֹר. כְּשֶׁמִּתְחַבְּרוֹת כָּל הָאוֹתִיּוֹת – אֹמֶר. זֶה אוֹר שֶׁל אָב וָאֵם וְהַבֵּן הַבְּכוֹר, וּמְאִירִים זֶה בָּזֶה בְּחִבּוּר אֶחָד. שׁוֹלֵט בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. וְלָכֵן הַכֹּל נִכְלָל זֶה בָּזֶה, כְּדֵי לִהְיוֹת אֶחָד. וְלָכֵן מְמַהֲרִים זֶה בָּזֶה אוֹתוֹ אֹמֶר, שַׁלִּיט עֶלְיוֹן, לִהְיוֹת הַכֹּל אֶחָד.

192. וְכַד כָּל הַאי אִתְנְגִיד וְאִתְמְשַׁךְ לְהַאי רָקִיעַ, כְּדֵין אִיהוּ אַשְׁקֵי וְאַנְהִיר לְתַתָּא, לְהַאי כְּבוֹד אֵל, לְמֶעְבַּד תּוֹלָדִין בְּדִיוּקְנָא דְּאִינּוּן (דף קל"ז ע"א) שָׁמַיִם, דְּנָהֲרִין לְהַהוּא כְּבוֹד אֵל. (ודא הוא דכתיב)

192. וּכְשֶׁכָּל זֶה נִשְׁפָּע וְנִמְשָׁךְ לָרָקִיעַ הַזֶּה, אָז הוּא מַשְׁקֶה וּמֵאִיר לְמַטָּה, לִכְבוֹד אֵל הַזֶּה, לַעֲשׂוֹת תּוֹלָדוֹת בְּדִיּוּקָן אוֹתָם הַשָּׁמַיִם שֶׁמְּאִירִים לְאוֹתוֹ כְּבוֹד אֵל. (וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב)

193. וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחַוֶּה דָּעַת, רְתִיכִין דִּילָהּ (דא לדא) דְּאִינּוּן גּוּפָא דְּכֻרְסְיָיא, וְכֻלְּהוּ אִקְרוּן לֵילוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (תהלים טז) אַף לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי. רְתִיכָא עִלָּאָה, אִתְקְרֵי יָמִים, יוֹם לְיוֹם. רְתִיכָא תַּתָּאָה, אִקְרֵי לֵילוֹת, לַיְלָה לְלַיְלָה.

193. וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחַוֶּה דָּעַת – מַרְכְּבוֹתֶיהָ (זוֹ לְזוֹ) שֶׁהֵן גּוּף הַכִּסֵּא, וְכֻלָּן נִקְרָאוֹת לֵילוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים טז) אַף לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי. מֶרְכָּבָה עֶלְיוֹנָה נִקְרֵאת יָמִים, יוֹם לְיוֹם. מֶרְכָּבָה תַּחְתּוֹנָה נִקְרֵאת לֵילוֹת, לַיְלָה לְלַיְלָה.

194. יְחַוֶּה. דָּעַת, יְחַוֶּה: יְחַיֶּה. יְחַיֶּה תּוֹלָדִין, דְּאִינּוּן (נ"א באינון) שָׁמַיִם. וְאִי תֵּימָא, יְחַוֶּה לָאו יְחַיֶּה. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (בראשית ג) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה, כִּי הִיא הָיְתָה אֵם כָּל חָי. חַוָּה וְחַיָּה בְּמִלָּה חֲדָא סַלְּקִין. וְעַל דְּאִסְתַּלַּק (נ"א דא אסתלק) י', וְעָיֵיל ו', דְּאִיהוּ כִּדְקָא יֵאוֹת, דְּהָא ו' אִיהוּ חַיִּין וַדַּאי, וְעַל דָּא חַוָּה וְחַיָּה, י' (ס"א זעירא נטילא) נָטְלָא חַיִּין מִן ו'. אוּף הָכָא, יְחַוֶּה, יְחַיֶּה.

194. יְחַוֶּה דָּעַת. יְחַוֶּה – יְחַיֶּה. יְחַיֶּה תּוֹלָדוֹת, שֶׁהֵם (בָּהֶם) שָׁמַיִם. וְאִם תֹּאמַר, יְחַוֶּה לֹא יְחַיֶּה – בֹּא וּרְאֵה, כָּתוּב (בראשית ג) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה, כִּי הִיא הָיְתָה אֵם כָּל חָי. חַוָּה וְחַיָּה בְּמִלָּה אַחַת עוֹלִים. וְעַל שֶׁהִסְתַּלְּקָה (זֶה הִסְתַּלְּקָה) י' וְנִכְנְסָה ו', שֶׁהוּא כָּרָאוּי, שֶׁהֲרֵי ו' הוּא חַיִּים וַדַּאי, וְעַל זֶה חַוָּה וְחַיָּה, י' (קְטַנָּה נוֹטֶלֶת) נוֹטֶלֶת חַיִּים מִו'. אַף כָּאן יְחַוֶּה – יְחַיֶּה.

195. דַּעַת: דָּא אִיהוּ רָזָא דְּשָׁמַיִם. מַה שָּׁמַיִם שִׁית סִטְרִין, אוּף הָכָא שִׁית סִטְרִין, בְּאִינּוּן תּוֹלָדִין דְּקָא יְחַיֶּה כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ, וְעַל דָּא יוֹם לְיוֹם אִתְכְּלִיל בְּדַרְגָּא

195. דָּעַת – זֶהוּ סוֹד הַשָּׁמַיִם. מַה שָּׁמַיִם שִׁשָּׁה צְדָדִים, אַף כָּאן שִׁשָּׁה צְדָדִים בְּאוֹתָן תּוֹלָדוֹת שֶׁיְּחַיֶּה כְּמוֹ שֶׁלּוֹ. וְלָכֵן יוֹם לְיוֹם נִכְלָל בְּדַרְגָּה עֶלְיוֹנָה – אֹמֶ"ר. וְלַיְלָה לְלַיְלָה –

עִלָּאָה אמ"ר. וְלֵילְיָא לְלֵילְיָא בְּרָזָא דִדְכוּרָא, דְּהָא נָהִיר לָהּ דְּאִיהוּ שְׁמֵיהּ (נ"א שמים') דָּעַת.

בְּסוֹד שֶׁל הַזָּכָר שֶׁמֵּאִיר לָהּ, שֶׁהוּא שְׁמוֹ (שָׁמַיִם), דַּעַת.

196. וּבְגִּין דְּהַאי אֹמֶר רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, וְלָא כִּשְׁאָר אֲמִירָן, אַהְדָּר קְרָא עָלֵיהּ וְאָמַר, אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים, כִּשְׁאָר אֲמִירָן דְּעָלְמָא. אֶלָּא הַאי אֹמֶר, רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, בְּדַרְגִּין עִלָּאִין, דְּלֵית תַּמָּן אֲמִירָן וּדְבָרִים, וְלָא אִשְׁתְּמָעוּ, כִּשְׁאַר דַּרְגִּין דְּאִינּוּן רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, דְּאִינּוּן קָלָא דְּמִשְׁתְּמַע, אֲבָל הָנֵי לָא (בראשית נ') אִשְׁתְּמָעוּ לְעָלְמִין, וְהַיְינוּ דִּכְתִּיב בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם.

196. וּמִשּׁוּם שֶׁאֹמֶר הַזֶּה הוּא סוֹד עֶלְיוֹן, וְלֹא כִּשְׁאָר הָאֲמִירוֹת, חָזַר עָלָיו הַפָּסוּק וְאָמַר, אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים, כִּשְׁאָר אֲמִירוֹת הָעוֹלָם. אֶלָּא הָאֹמֶר הַזֶּה הוּא סוֹד עֶלְיוֹן בְּדְּרָגוֹת עֶלְיוֹנוֹת, שֶׁאֵין שָׁם אֲמִירוֹת וּדְבָרִים, וְלֹא נִשְׁמְעוּ כִּשְׁאָר הַדְּרָגוֹת שֶׁהֵן סוֹד הָאֱמוּנָה, שֶׁהֵן קוֹל שֶׁנִּשְׁמָע. אֲבָל אֵלֶּה לֹא נִשְׁמְעוּ לְעוֹלָמִים, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם.

197. אֲבָל בְּכָל הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם, אַף עַל גַּב דְּאִינּוּן טְמִירִין עִלָּאִין, דְּלָא אִתְיְדָעוּ לְעָלְמִין, נְגִידוּ וּמְשִׁיכוּ דִּלְהוֹן, אִתְמְשַׁךְ וְאִתְנְגִיד לְתַתָּא. וּבְגִּין הַהוּא מְשִׁיכוּ, אִית לָן מְהֵימְנוּתָא שְׁלִימָתָא, בְּהַאי עָלְמָא, וְכָל בְּנֵי עָלְמָא מִשְׁתָּעוּ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאִינּוּן דַּרְגִּין, כְּאִילּוּ אִתְגַּלְיָין, וְלָא הֲווּ טְמִירִין וּגְנִיזִין, וְהַיְינוּ וּבִקְצֵה תֵּבֵל מִלֵּיהֶם, מֵרֵישָׁא דְּעָלְמָא, עַד סַיְיפֵי עָלְמָא מִשְׁתָּעְאָן אִינּוּן חַכִּימֵי לִבָּא, בְּאִינּוּן דַּרְגִּין גְּנִיזִין, אַף עַל גַּב דְּלָא אִתְיְדָעוּ.

197. אֲבָל בְּכָל הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם, אַף עַל גַּב שֶׁהֵם נִסְתָּרִים עֶלְיוֹנִים שֶׁלֹּא נוֹדְעוּ לְעוֹלָמִים, הַשֶּׁפַע וְהַמְּשִׁיכָה שֶׁלָּהֶם נִמְשָׁךְ וְשׁוֹפֵעַ לְמַטָּה. וּמִשּׁוּם אוֹתָהּ מְשִׁיכָה יֵשׁ לָנוּ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם מְדַבְּרִים סוֹד אֱמוּנוֹת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּאוֹתָן דְּרָגוֹת כְּאִלּוּ נִתְגַּלּוּ וְלֹא הָיוּ נִסְתָּרִים וּגְנוּזִים. וְזֶהוּ וּבִקְצֵה תֵבֵל מִלֵּיהֶם – מֵרֹאשׁ הָעוֹלָם עַד סוֹף הָעוֹלָם מְדַבְּרִים אוֹתָם חַכְמֵי הַלֵּב בְּאוֹתָן דְּרָגוֹת גְּנוּזוֹת, אַף עַל גַּב שֶׁלֹּא נוֹדְעוּ.

198. אֲבָל בְּמָה אִשְׁתְּמוֹדְעָן, בְּגִּין דְּלַשֶּׁמֶשׁ שָׂם אֹהֶל בָּהֶם, בְּגִּין שִׁמְשָׁא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ מַשְׁכְּנָא מֵאִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, וְאִיהוּ נְהוֹרָא, דְּנָטִיל כָּל נְהוֹרִין גְּנִיזִין, וְהַהוּא מְשִׁיכוּ דִּלְהוֹן, וּבְגִינֵיהּ אִתְחָזֵי מְהֵימְנוּתָא בְּכָל עָלְמָא.

198. אֲבָל בַּמָּה הֵם נוֹדָעִים? מִשּׁוּם שֶׁלַּשֶּׁמֶשׁ שָׂם אֹהֶל בָּהֶם. מִשּׁוּם הַשֶּׁמֶשׁ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא מִשְׁכָּן מֵאוֹתָן דְּרָגוֹת עֶלְיוֹנוֹת קְדוֹשׁוֹת, וְהוּא אוֹר שֶׁנּוֹטֵל כָּל הָאוֹרוֹת הַגְּנוּזִים וְאוֹתָהּ מְשִׁיכָה שֶׁלָּהֶם, וּבִגְלָלוֹ נִרְאֵית הָאֱמוּנָה בְּכָל הָעוֹלָם.

199. מַאן דְּנָטִיל לְשִׁמְשָׁא, כְּמַאן דְּנָטִיל לְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין. בְּגִּין דְּשִׁמְשָׁא אִיהוּ אֹהֶל דְּאִתְכְּלִיל בְּהוֹן, וְנָטִיל כֹּלָּא, וְאִיהוּ נָהִיר לְכָל אִינּוּן גְּוָונֵי נְהוֹרִין לְתַתָּא. וְעַל דָּא וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ, בִּנְהִירוּ וּנְצִיצוּ דְּכָל נְהוֹרִין גְּנִיזִין, דְּכֻלְּהוּ בְּתִיאוּבְתָּא בִּרְעוּתָא שְׁלִים, יָהֲבֵי לֵיהּ רְעוּתַיְיהוּ וּנְהִירוּ דִּלְהוֹן, כְּמָה דִּלְזָתָן אִית רְעוּ וְתִיאוּבְתָּא דְּכַלָּה (נ"א דכלהו) לְמֵיהַב לָהּ נִבְזְבָּזָן וּמַתְּנָן. וְעַל דָּא וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ.

199. מִי שֶׁנּוֹטֵל אֶת הַשֶּׁמֶשׁ, כְּמִי שֶׁנּוֹטֵל אֶת כָּל הַדְּרָגוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ הוּא אֹהֶל שֶׁנִּכְלָל בָּהֶם וְנוֹטֵל הַכֹּל, וְהוּא מֵאִיר לְכָל אוֹתָם הַגְּוָנִים שֶׁל הָאוֹרוֹת שֶׁלְּמַטָּה. וְלָכֵן וְהוּא כְּחָתָן יֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ – בְּאוֹר וְהִתְנוֹצְצוּת שֶׁל כָּל הָאוֹרוֹת הַגְּנוּזִים. שֶׁכֻּלָּם בִּתְשׁוּקָה, בְּרָצוֹן שָׁלֵם, נוֹתְנִים לוֹ רְצוֹנָם וְאוֹרָם, כְּמוֹ שֶׁלְּחָתָן יֵשׁ רָצוֹן וּתְשׁוּקָה שֶׁל הַכַּלָּה (שֶׁל כֻּלָּם) לָתֵת לָהּ אוֹצָרוֹת וּמַתָּנוֹת, וְלָכֵן וְהוּא כְּחָתָן יֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ.

200. מַאן חֻפָּתוֹ. דָּא עֵדֶן. וְרָזָא דָּא, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן. עֵדֶן, דָּא אִיהוּ חוּפָּא דְּחַפְיָא עַל כֹּלָּא. יָשִׂישׂ

200. מִי זוֹ חֻפָּתוֹ? זֶה עֵדֶן. וְסוֹד זֶה – (בראשית ב) וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן. עֵדֶן זוֹהִי חֻפָּה שֶׁמְּכַסָּה עַל הַכֹּל. יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר. יָשִׂישׂ – מִצַּד

כַּגִּבּוֹר. יָשִׂישׂ, מִסִּטְרָא דְּאוֹר קַדְמָאָה דְּלָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ דִּינָא כְּלָל. כְּגִבּוֹר, מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, וְאַף עַל גַּב דִּגְבוּרָה אִיהִי דִּינָא שְׁלִים, כְּגִבּוֹר כְּתִיב, וְלָא גִּבּוֹר, בְּגִין דְּאַמְתִּיק דִּינָא בְּחֶסֶד, וְנָטִיל כֹּלָּא כַּחֲדָא, בְּתִיאוּבְתָּא וּרְעוּתָא שְׁלִים. וְכָל דָּא, לָרוּץ אֹרַח. כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרֶךְ לְאַשְׁקָאָה וּלְאַשְׁלְמָא נְהִירוּ דְּסִיהֲרָא בְּכָל סִטְרִין, (רט"ו ע"א) וּלְמִפְתַּח בָּהּ אֹרַח לְאַנְהָרָא לְתַתָּא.

שֶׁל אוֹר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִמְצָא בוֹ דִין כְּלָל. כְּגִבּוֹר – מִצַּד הַגְּבוּרָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁגְּבוּרָה הִיא דִין שָׁלֵם, כָּתוּב כְּגִבּוֹר, וְלֹא גִבּוֹר. מִשּׁוּם שֶׁמַּמְתִּיק דִּין בְּחֶסֶד וְנוֹטֵל הַכֹּל כְּאֶחָד, בִּתְשׁוּקָה וְרָצוֹן שָׁלֵם. וְכָל זֶה – לָרוּץ אֹרַח, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרֶךְ, לְהַשְׁקוֹת וּלְהַשְׁלִים אֶת אוֹר הַלְּבָנָה בְּכָל הַצְּדָדִים, וְלִפְתֹּחַ בָּהּ דֶּרֶךְ לְהָאִיר לְמַטָּה.

201. מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ, מִסַּיְּיפֵי אִלֵּין שָׁמַיִם עִלָּאִין דְּקָאָמַרָן, אִיהוּ אַפִּיק, בְּגִין דִּבְסִיּוּמָא דְּגוּפָא, אִיהוּ אַפִּיק, וּבְהַהוּא אֲתַר אִשְׁתְּמוֹדַע בֵּין דְּכַר לְנוּקְבָא. וְדָא הוּא דִּכְתִּיב, (דברים ד) וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה הַשָּׁמָיִם. קְצֵה הַשָּׁמַיִם דָּא (ר' ע"א) עָלְמָא עִלָּאָה. וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם, דָּא (מלכא ד) שְׁלָמָא דִּילֵיהּ. כְּמָה דְּהַאי נָטִיל כָּל נְהוֹרִין, וְכֻלְּהוּ בֵּיהּ, אוּף הָכִי הַאי, נָטִיל כָּל נְהוֹרִין, וְכֻלְּהוּ בֵּיהּ, וְאִיהוּ נָפִיק מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם.

201. מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ – מִסּוֹף אֵלּוּ הַשָּׁמַיִם הָעֶלְיוֹנִים שֶׁאָמַרְנוּ הוּא מוֹצִיא, מִשּׁוּם שֶׁבְּסִיּוּם הַגּוּף הוּא מוֹצִיא, וּבְאוֹתוֹ מָקוֹם נִכָּר בֵּין הַזָּכָר לַנְּקֵבָה. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דברים ד) וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה הַשָּׁמָיִם. קְצֵה הַשָּׁמַיִם – זֶה הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן. וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם – זֶה (הַמֶּלֶךְ שֶׁ) הַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ. כְּמוֹ שֶׁזֶּה נוֹטֵל אֶת כָּל הָאוֹרוֹת וְכֻלָּם בּוֹ, אַף זֶה כָּךְ, נוֹטֵל כָּל הָאוֹרוֹת וְהוּא יוֹצֵא מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם.

202. וּתְקוּפָתוֹ: דְּסַחֲרָא (ס"א דסיהרא) בְּכָל אִינּוּן סִטְרִין (נ"א ספירן) קַדִּישִׁין, דְּאִתְחֲזוּן (דף קל"ז ע"ב) לְאִתְנְהֲרָא וּלְאִתְשַׁקָּאָה וּלְנַצְּצָא מִנֵּיהּ. וְאֵין נִסְתָּר, לֵית מַאן דְּאִתְחַפְיָא מֵהַהוּא נְהִירוּ, דְּהָא לְכֻלְּהוּ אַנְהִיר בִּכְלָלָא חֲדָא, לְכָל חַד וְחַד כְּמָה דְּאִתְחָזֵי לֵיהּ.

202. וּתְקוּפָתוֹ – שֶׁסּוֹבֵב (שֶׁהַלְּבָנָה) בְּכָל אוֹתָם הַצְּדָדִים (הַסְּפִירוֹת) הַקְּדוֹשִׁים שֶׁרְאוּיִים לְהָאִיר וְלִהְיוֹת מֻשְׁקִים וּלְהִתְנוֹצֵץ מִמֶּנּוּ. וְאֵין נִסְתָּר – אֵין מִי שֶׁמִּתְכַּסֶּה מֵאוֹתוֹ הָאוֹר, שֶׁהֲרֵי לְכֻלָּם הוּא מֵאִיר בִּכְלָל אֶחָד, לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כָּרָאוּי לוֹ.

203. וְכַד כֻּלְּהוּ אִשְׁתְּלִימוּ וְאִתְנְהִירוּ מִגּוֹ שִׁמְשָׁא, כְּדֵין סִיהֲרָא מִתְעַטְּרָא בְּגַוְונָא דְּאִימָּא עִלָּאָה, שְׁלִימָא בְּנ' תַּרְעִין, וְדָא אִיהוּ דִּכְתִּיב תּוֹרַת יְיָ' תְּמִימָה, דְּהָא כְּדֵין אִיהִי (שלימא) תְּמִימָה, מִכָּל סִטְרִין, בְּרָזָא דַּחֲמֵשׁ דַּרְגִּין, כְּגַוְונָא דְּאִימָּא עִלָּאָה, דְּאִינּוּן חָמֵשׁ רָזָא דַּחֲמִשִּׁין.

203. וּכְשֶׁכֻּלָּם נִשְׁלָמִים וּמְאִירִים מִתּוֹךְ הַשֶּׁמֶשׁ, אָז הַלְּבָנָה מִתְעַטֶּרֶת כְּמוֹ הָאֵם הָעֶלְיוֹנָה, שְׁלֵמָה בַּחֲמִשִּׁים שְׁעָרִים, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב תּוֹרַת ה' תְּמִימָה, שֶׁהֲרֵי אָז הִיא (שְׁלֵמָה) תְּמִימָה מִכָּל הַצְּדָדִים, בְּסוֹד שֶׁל חָמֵשׁ דְּרָגוֹת, כְּמוֹ הָאֵם הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁהֵם חָמֵשׁ, סוֹד שֶׁל חֲמִשִּׁים.

204. וּבְגִינֵי כָּךְ, אִיהִי אַתְיָא בְּחָמֵשׁ חָמֵשׁ תֵּיבִין, בְּגִין לְאַשְׁלְמָא לְרָזָא דַּחֲמִשִּׁין. תּוֹרַת יְיָ' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ, הָא חָמֵשׁ. עֵדוּת יְיָ' נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי, הָא חָמֵשׁ. פִּקּוּדֵי יְיָ' יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב, הָא חָמֵשׁ. מִצְוַת יְיָ' בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם, הָא חָמֵשׁ. יִרְאַת יְיָ' טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד, הָא חָמֵשׁ. מִשְׁפְּטֵי יְיָ' אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּיו, הָא חָמֵשׁ.

204. וְלָכֵן הִיא בָּאָה בְּחָמֵשׁ חָמֵשׁ תֵּבוֹת, כְּדֵי לְהַשְׁלִים לַסּוֹד שֶׁל חֲמִשִּׁים. תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ – הֲרֵי חָמֵשׁ. עֵדוּת ה' נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי – הֲרֵי חָמֵשׁ. פִּקּוּדֵי ה' יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב – הֲרֵי חָמֵשׁ. מִצְוַת ה' בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם – הֲרֵי חָמֵשׁ. יִרְאַת ה' טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד – הֲרֵי חָמֵשׁ. מִשְׁפְּטֵי ה' אֱמֶת

וְכֻלְּהוּ אַתְיָין בַּחֲמֵשׁ חֲמֵשׁ, לְאִתְכַּלְּלָא כְּגַוְונָא דְּאִימָּא עִלָּאָה.

צְדָקוֹ יַחְדָּו – הֲרֵי חָמֵשׁ. וְכֻלָּם בָּאִים בְּחָמֵשׁ חָמֵשׁ, לְהִכָּלֵל כְּמוֹ הָאֵם הָעֶלְיוֹנָה.

205. וְעַל דָּא, יהוה יהוה שִׁית זִמְנִין, לָקֳבֵל שִׁית סִטְרִין עִלָּאִין, דְּאִינּוּן רָזָא דִּשְׁמָא עִלָּאָה, (נ"א דשמיא עלאין) וְעַל דָּא, סִיהֲרָא אִתְמַלְיָא וְאִשְׁתְּלִים בְּסִדּוּרָא עִלָּאָה כְּדְקָא יָאוּת, וְדָא אִיהוּ בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, דְּכֹלָּא אִשְׁתְּלִים כְּדְקָא יָאוּת, בְּרָזָא דְּשַׁבַּתָּא עֵילָּא וְתַתָּא.

205. וְלָכֵן, יהוה יהוה שֵׁשׁ פְּעָמִים, כְּנֶגֶד שֵׁשֶׁת הַצְּדָדִים הָעֶלְיוֹנִים שֶׁהֵם סוֹד הַשֵּׁם הָעֶלְיוֹן (הַשָּׁמַיִם הָעֶלְיוֹנִים), וְעַל זֶה הַלְּבָנָה מִתְמַלֵּאת וְנִשְׁלֶמֶת בְּסִדּוּר עֶלְיוֹן כָּרָאוּי, וְזֶהוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, שֶׁהַכֹּל נִשְׁלָם כָּרָאוּי בְּסוֹד הַשַּׁבָּת מַעְלָה וּמַטָּה.

206. וְעַל דָּא בְּיוֹמָא דָּא, אִתּוֹסַף נְהִירוּ בְּכֹלָּא, כְּדְקָאמְרָן. שָׁמַיִם נַטְלֵי מִמְּקוֹרָא דְּחַיֵּי בְּקַדְמִיתָא, וְאִינּוּן מְנַהֲרֵי וּמְתַקְּנֵי לִכְבוֹד עִלָּאָה, מֵרָזָא (בראשית ל"ה ע"ב) דְּסֵפֶר עִלָּאָה, אַבָּא דְּכֹלָּא. וּמֵרָזָא דְּסֵפֶר, אִימָּא עִלָּאָה. וְאִיהוּ, מֵרָזָא דְּסִפּוּר. וּבְגִין כָּךְ, מְסַפְּרִים, כְּדְקָאמְרָן. בְּרָזָא דִּתְלַת שְׁמָהָן אִלֵּין, דְּשַׁלְטִין בְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא, עַל כָּל שְׁאַר יוֹמִין.

206. וְלָכֵן בַּיּוֹם הַזֶּה נוֹסָף אוֹר בַּכֹּל, כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ. הַשָּׁמַיִם נוֹטְלִים מִמְּקוֹר הַחַיִּים בָּרִאשׁוֹנָה, וְהֵם מְאִירִים וּמְתַקְּנִים אֶת הַכָּבוֹד הָעֶלְיוֹן מִסּוֹד הַסֵּפֶר הָעֶלְיוֹן – הָאָב שֶׁל הַכֹּל. וּמִסּוֹד הַסֵּפֶר – הָאֵם הָעֶלְיוֹנָה. וְהוּא מִסּוֹד הַסִּפּוּר. וְלָכֵן מְסַפְּרִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ, בְּסוֹד שְׁלֹשֶׁת הַשֵּׁמוֹת הַלָּלוּ, שֶׁשּׁוֹלְטִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת עַל כָּל שְׁאָר הַיָּמִים.

207. וּבְגִינֵי כָּךְ תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא, קָאָמַר דָּוִד בְּרוּחַ קֻדְשָׁא, עַל נְהִירוּ וּנְצִיצוּ וְשׁוּלְטָנוּ (נ"א ושלימו) דְּיוֹמָא דְּשַׁבַּתָּא עַל כָּל שְׁאַר יוֹמִין (ס"א ותקונא דיליה דאתתקנת ביומא דא מכל שאר יומין) בְּגִין רָזָא דִּשְׁמָא עִלָּאָה, דְּקָא נָהִיר בִּנְהִירוּ, וְנָצִיץ בִּנְצִיצוּ, וְאִשְׁתְּלִים בִּשְׁלִימוּ עֵילָּא וְתַתָּא. וּכְדֵין תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה, שַׁבָּת דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא, (ס"א רזא דשמור כבוד לילה דהא היא תורת ה' תמימה תורה שבעל פה משה קבל תורה מסיני והא אתערו על תורה שבעל פה דאילו תורה שבכתב הא כתיב ויצו משה את הלוים וגו' לקוח את ספר התורה. ודא לליואי אתחזי להאי דאחיד בשמשא ומלכא דאתייא מיניה משה נהיר לישראל מ' שנין שמשא ביומוי ותורת ה' דא מעלי שבתא) בְּרָזָא חֲדָא כְּדְקָאמְרָן.

207. וְלָכֵן הַתִּשְׁבַּחַת הַזּוֹ אָמַר דָּוִד בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַל הָאוֹר וְהִתְנוֹצְצוּת וְשִׁלְטוֹן (וּשְׁלֵמוּת) שֶׁל יוֹם הַשַּׁבָּת עַל כָּל שְׁאָר הַיָּמִים (וְתִקּוּנָהּ שֶׁנִּתְקֶנֶת בְּיוֹם זֶה מִכָּל שְׁאָר הַיָּמִים) בִּשְׁבִיל סוֹד הַשֵּׁם הָעֶלְיוֹן שֶׁמֵּאִיר בְּאוֹר, וְנוֹצֵץ בְּהִתְנוֹצְצוּת, וְנִשְׁתַּלֵּם בִּשְׁלֵמוּת מַעְלָה וּמַטָּה. וְאָז תּוֹרַת ה' תְּמִימָה, שַׁבָּת שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת (סוֹד שֶׁל שָׁמוֹר כְּבוֹד לַיְלָה, שֶׁהִיא תּוֹרַת ה' תְּמִימָה, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי. וַהֲרֵי הִתְעוֹרְרוּ עַל הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, שֶׁאִלּוּ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, הֲרֵי כָּתוּב וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת הַלְוִיִּם וְגוֹ' לָקוֹחַ אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה. וְזֶה רָאוּי לַלְוִיִּם לָזֶה שֶׁאוֹחֵז בַּשֶּׁמֶשׁ, וְהַמֶּלֶךְ שֶׁבָּא מִמֶּנּוּ מֹשֶׁה מֵאִיר לְיִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה שֶׁמֶשׁ בַּיּוֹם, וְתוֹרַת ה' זֶה עֶרֶב שַׁבָּת) בְּסוֹד אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ.

208. וְאַתְקִינוּ (ס"א אנשי כנסת הגדולה) חַבְרַיָּיא שֵׁירוּתָא דְּתוּשְׁבַּחְתֵּי, מֵאִינּוּן תּוּשְׁבַּחְתָּן דְּדָוִד, מֵרָזָא דָּא הַשָּׁמַיִם, דְּאִיהוּ נָטִיל בְּרֵישָׁא, וְנָהִיר לְכָל שְׁאָר. וּלְבָתַר הַהוּא נָהָר דְּנָפִיק מֵעֵדֶן, וְדָא אִיהוּ רָזָא, (תהלים לג) רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ. בְּגִין דְּהַאי נָהָר כָּנִישׁ וְנָטִיל כֹּלָּא מֵרָזָא דְּשָׁמַיִם, בְּרָזָא עִלָּאָה, וּמְקוֹרָא דְּחַיֵּי, כֹּלָּא כְּדְקָא

208. וְתִקְּנוּ (אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה הַסִּדּוּר שֶׁל הַשֶּׁבַח) הַחֲבֵרִים רֵאשִׁית הַתִּשְׁבָּחוֹת מֵאוֹתָן תִּשְׁבָּחוֹת שֶׁל דָּוִד מִסּוֹד זֶה הַשָּׁמַיִם, שֶׁנּוֹטֵל בָּרֹאשׁ וּמֵאִיר לְכָל הַשְּׁאָר. וְאַחַר כָּךְ אוֹתוֹ נָהָר שֶׁיּוֹצֵא מֵעֵדֶן, וְזֶהוּ סוֹד (תהלים לג) רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּה'. מִשּׁוּם שֶׁהַנָּהָר הַזֶּה כּוֹנֵס וְנוֹטֵל הַכֹּל מִסּוֹד הַשָּׁמַיִם בְּסוֹד עֶלְיוֹן, וּמְקוֹר הַחַיִּים,

יָאוּת בְּיוֹמָא דָא. וְשִׁמְשָׁא אַתְקִין לְאַנְהֲרָא כְּדְקָא יָאוּת, בְּיוֹמָא דָא.

הַכֹּל כָּרָאוּי בְּיוֹם זֶה. וְהַשֶּׁמֶשׁ מְתֻקָּן לְהָאִיר כָּרָאוּי בַּיּוֹם הַזֶּה.

209. וּלְבָתַר סִיהֲרָא דְּקָא מִתְפָּרְשַׁת מִסִּטְרָא אַחֲרָא בְּיוֹמָא דָא, בְּגִין לְאִתְנַהֲרָא מִן שִׁמְשָׁא, וְדָא אִיהוּ לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ וְגוֹ'. וּלְבָתַר דְּאִתְפָּרְשַׁת מִנֵּיהּ, הָא אִתְחַבְּרַת בְּשִׁמְשָׁא. וְתוּשְׁבַּחְתָּא דָא בְּכ"ב אַתְוָון, דְּאָעִיל בָּהּ שִׁמְשָׁא בְּסִיהֲרָא. וְתוּשְׁבַּחְתָּא דָא, פְּרִישׁוּ דְּסִיהֲרָא מִסִּטְרָא אַחֲרָא, וְתוּשְׁבַּחְתָּא דְּכ"ב אַתְוָון בִּנְהִירוּ דְּשִׁמְשָׁא.

209. וְאַחַר כָּךְ הַלְּבָנָה שֶׁנִּפְרֶדֶת מֵהַצַּד הָאַחֵר בַּיּוֹם הַזֶּה כְּדֵי לִהְיוֹת מְאִירָה מִן הַשֶּׁמֶשׁ, וְזֶהוּ לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ וְגוֹ'. וְאַחַר שֶׁנִּפְרֶדֶת מִמֶּנּוּ, הֲרֵי מִתְחַבֶּרֶת בַּשֶּׁמֶשׁ, וְתִשְׁבַּחַת זוֹ בְּעֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת שֶׁמַּכְנִיס בָּהּ הַשֶּׁמֶשׁ בַּלְּבָנָה. וְתִשְׁבַּחַת זוֹ פְּרֵדַת הַלְּבָנָה מִן הַצַּד הָאַחֵר, וְתִשְׁבַּחַת שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת בְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ.

210. וּלְבָתַר אִתְחַבְּרוּתָא וּסְלִיקוּ דְּמַטְרוֹנִיתָא עִם בַּעְלָהּ. וְדָא אִיהוּ (תהלים צ) תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים. אִתְחַבְּרוּתָא וְאִתְדַּבְּקוּתָא דְּאִתְּתָא בְּבַעְלָהּ, לְפָרְשָׂא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא לְקַבְּלָא לָהּ, וּלְמֶהֱוֵי כַּחֲדָא בְּחִבּוּרָא חֲדָא. (למהוי חד ברזא חד. וכל אלין שמים מספרים לון ומתקנין לון. מכאן ולהלאה תושבחן אחרנין דחדוה ותיאובתא שלימתא. אבל הני אינון תקונא שלימתא עלאה ברזא דשמא קדישא כדקא יאות ותושבחן אלין אתקינו בתקונא דשבת דאיהו סליק ואתעטר בעטרוי כדקא יאות וסלקין ברזא דשמא קדישא למהר חד ברזא דכבוד אל דשמים מספרים ליה וזהרין ליה כדקאמרן)

210. וְאַחַר כָּךְ הִתְחַבְּרוּת וַעֲלִיַּת הַגְּבִירָה לְבַעְלָהּ, וְזוֹהִי (שם צ) תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים. הִתְחַבְּרוּת וְהִתְדַּבְּקוּת אִשָּׁה בְּבַעְלָהּ, לִפְרֹשׂ יָמִין וּשְׂמֹאל לְקַבֵּל אוֹתָהּ וְלִהְיוֹת כְּאֶחָד בְּחִבּוּר אֶחָד. (לִהְיוֹת אֶחָד בְּסוֹד אֶחָד. וְכָל אֵלּוּ שָׁמַיִם מְסַפְּרִים לָהֶם וּמְתַקְּנִים אוֹתָם. מִכָּאן וָהָלְאָה תִּשְׁבָּחוֹת אֲחֵרוֹת שֶׁל שִׂמְחָה וּתְשׁוּקָה שְׁלֵמָה. אֲבָל אֵלּוּ אוֹתָם תִּקּוּן הַשְּׁלֵמוּת הָעֶלְיוֹנָה בְּסוֹד שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ כָּרָאוּי וְתִשְׁבָּחוֹת אֵלּוּ, הִתְקִינוּ בְּתִקּוּן שֶׁל שַׁבָּת, שֶׁהוּא עוֹלֶה וּמִתְעַטֵּר בַּעֲטָרוֹתָיו כָּרָאוּי, וְעוֹלִים בְּסוֹד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ לִהְיוֹת אֶחָד בְּסוֹד שֶׁל כְּבוֹד אֵל שֶׁל הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים לוֹ וְזוֹהֲרִים לוֹ כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ).

211. וְדָא אִיהוּ (תהלים צח) מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיְיָ' שִׁיר חָדָשׁ. תּוּשְׁבַּחְתָּא דָא הָא (בראשית קכ"ג ע"ב) אוֹקִימְנָא. אֲבָל אַף עַל גַּב דְּאִתְעַרְנָא בֵּיהּ, אַתְעָרוּ דְּחַבְרַיָּיא דְּקָא אִתְעֲרוּ, שַׁפִּיר אִיהוּ, דְּהַנְהוּ (דף קל"ח ע"א) פָּרוֹת עָלוֹת כַּד הֲווֹ נַטְלֵי אֲרוֹנָא, אִתְעָרוּ בְּהַאי תּוּשְׁבַּחְתָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (שמואל א ו) וַיִּשַּׁרְנָה הַפָּרוֹת בַּדֶּרֶךְ. וּמַה שִּׁירָה הֲווֹ אַמְרֵי. (תהלים צח) מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיְיָ' שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה. רָזָא דָא אִיהוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. בְּשַׁעְתָּא דְּאִינּוּן חֵיוָות נַטְלֵי (ארונא) כֻּרְסְיָיא, לְאָרְמָא לֵיהּ לְעֵילָּא, אִינּוּן אַמְרֵי תּוּשְׁבַּחְתָּא דָא.

211. וְזֶהוּ מִזְמוֹר שִׁירוּ לַה' שִׁיר חָדָשׁ. הַתִּשְׁבַּחַת הַזּוֹ הֲרֵי בֵּאַרְנוּהָ. אַף עַל גַּב שֶׁהִתְעוֹרַרְנוּ בָּהּ, הִתְעוֹרְרוּת הַחֲבֵרִים שֶׁהִתְעוֹרְרוּ, יָפֶה הוּא, שֶׁהַפָּרוֹת הַלָּלוּ עָלוֹת, כְּשֶׁהָיוּ נוֹשְׂאוֹת אֶת הָאָרוֹן, הִתְעוֹרְרוּ בְּתִשְׁבַּחַת הַזּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל-א ו) וַיִּשַּׁרְנָה הַפָּרוֹת בַּדֶּרֶךְ. וְאֵיזוֹ שִׁירָה הָיוּ אוֹמְרוֹת? מִזְמוֹר שִׁירוּ לַה' שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה. הַסּוֹד הַזֶּה הוּא כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה. בְּשָׁעָה שֶׁאוֹתָן חַיּוֹת נוֹשְׂאוֹת אֶת (הָאָרוֹן) הַכִּסֵּא לְהָרִים אוֹתוֹ לְמַעְלָה, הֵן אוֹמְרוֹת תִּשְׁבַּחַת זוֹ.

212. וְאִי תֵּימָא, אֲמַאי כְּתִיב הָכָא חָדָשׁ, וְהָא תָּדִיר קָאַמְרֵי תּוּשְׁבַּחְתָּא דָא. אֶלָּא וַדַּאי חָדָשׁ אִיהוּ, וְחָדָשׁ לָא אִקְרֵי, אֶלָּא בְּאִתְחַדְּתוּתָא דְּסִיהֲרָא, כַּד אִתְנְהִירַת

212. וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה כָּתוּב כָּאן חָדָשׁ, וַהֲרֵי תָּמִיד אוֹמְרִים תִּשְׁבַּחַת זוֹ? אֶלָּא וַדַּאי שֶׁהוּא חָדָשׁ, וְחָדָשׁ לֹא נִקְרָא אֶלָּא

מִן שִׁמְשָׁא, כְּדֵין אִיהוּ חָדָשׁ, וְדָא אִיהוּ שִׁיר חָדָשׁ. הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ, הָא אִתְּעָרוּתָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא לְקַבְּלָא לָהּ.

בְּהִתְחַדְּשׁוּת הַלְּבָנָה כְּשֶׁנְּאוֹרָה מֵהַשֶּׁמֶשׁ, אָז הוּא חָדָשׁ, וְזֶהוּ שִׁיר חָדָשׁ. הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ, הֲרֵי הִתְעוֹרְרוּת שֶׁל יָמִין וּשְׂמֹאל לְקַבֵּל אוֹתָהּ.

213. וְתוּשְׁבַּחְתָּא דָא, כַּד נַטְלֵי אֲרוֹנָא, קָא מְשַׁבְּחָאן לָהּ. כַּד סַלְקִין לְבֵית שֶׁמֶשׁ. כְּגַוְונָא דַּעֲגָלוֹת סַלְקִין לְבֵית שֶׁמֶשׁ. וְכֹלָּא בְּרָזָא חַד סַלְקִין, בְּגִין דִּבְשַׁבָּת אִיהוּ סְלִיקוּ דְּכוּרְסְיָיא, לְסַלְּקָא לְעֵילָּא. תִּקּוּנָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא דָא בְּשַׁבָּת אִלֵּין תּוּשְׁבְּחָן כֻּלְּהוּ אַתְקִינוּ בְּשַׁבָּת, לְשַׁבְּחָא לֵיהּ עַמָּא יְחִידָא בְּעָלְמָא.

213. וְתִשְׁבַּחַת זוֹ, כְּשֶׁנּוֹשְׂאוֹת הָאָרוֹן, מְשַׁבְּחוֹת אוֹתָהּ כְּשֶׁעוֹלוֹת לְבֵית שֶׁמֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁעֲגָלוֹת עוֹלוֹת לְבֵית שֶׁמֶשׁ, וְהַכֹּל עוֹלִים בְּסוֹד אֶחָד, מִשּׁוּם שֶׁבְּשַׁבָּת הִיא עֲלִיַּת הַכִּסֵּא לַעֲלוֹת לְמַעְלָה. הַתִּקּוּן שֶׁל הַתִּשְׁבַּחַת הַזּוֹ בְּשַׁבָּת. כָּל הַתִּשְׁבָּחוֹת הַלָּלוּ תִּקְּנוּ לְשַׁבָּת, לְשַׁבֵּחַ אוֹתוֹ הָעָם הַיָּחִיד בָּעוֹלָם.

214. (תהלים צב) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, תּוּשְׁבַּחְתָּא דָא, אָדָם הָרִאשׁוֹן קָאָמַר לָהּ, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתְתָּרַךְ מִגִּנְּתָא דְּעֵדֶן, וְאָתָא שַׁבָּת וְאַגִּין עָלֵיהּ. וְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, תּוּשְׁבַּחְתָּא דָא, עָלְמָא תַּתָּאָה קָא מְשַׁבַּח לְגַבֵּי עָלְמָא עִלָּאָה, יוֹמָא (דכלא ביה) דְּאִיהוּ כּוּלּוֹ שַׁבָּת, מַלְכָּא, דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ. וְדָא אִיהוּ מִזְמוֹר שִׁיר, וְלָא כְּתִיב מַאן קָאָמַר לֵיהּ, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא.

214. מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת (תהלים צב). הַתִּשְׁבַּחַת הַזּוֹ אָדָם הָרִאשׁוֹן אָמַר אוֹתָהּ בְּשָׁעָה שֶׁגֹּרַשׁ מִגַּן עֵדֶן, וּבָאָה שַׁבָּת וְהֵגֵנָּה עָלָיו. וּבֵאֲרוּהָ הַחֲבֵרִים, אֶת הַתִּשְׁבַּחַת הַזּוֹ מְשַׁבֵּחַ הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן אֶת הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, יוֹם (שֶׁהַכֹּל בּוֹ) שֶׁהוּא כֻּלּוֹ שַׁבָּת, הַמֶּלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ. וְזֶהוּ מִזְמוֹר שִׁיר, וְלֹא כָתוּב מִי אָמַר אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ.

215. לְיוֹם הַשַּׁבָּת, יוֹמָא עִלָּאָה, שַׁבָּת עִלָּאָה. דָא שַׁבָּת וְדָא שַׁבָּת, מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא, שַׁבָּת סְתָם, דָא שַׁבָּת דְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא. יוֹם הַשַּׁבָּת, דָא שַׁבָּת דִּלְעֵילָּא. דָא יוֹם, וְדָא לַיְלָה. (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, הָא לֵילְיָא, רָזָא דְּנוּקְבָא. (שמותכ) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, הָא יוֹם, רָזָא דִּדְכוּרָא. וּבְגִין כַּךְ מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת.

215. לְיוֹם הַשַּׁבָּת – הַיּוֹם הָעֶלְיוֹן, הַשַּׁבָּת הָעֶלְיוֹנָה. זוֹ שַׁבָּת וְזוֹ שַׁבָּת. מַה בֵּין זֶה לָזֶה? אֶלָּא שַׁבָּת סְתָם זוֹ שַׁבָּת שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת. יוֹם הַשַּׁבָּת זוֹ שַׁבָּת שֶׁלְּמַעְלָה. זֶה יוֹם וְזֶה לַיְלָה. (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת – הֲרֵי לַיְלָה, סוֹד שֶׁל נְקֵבָה. (שם כ) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת – הֲרֵי יוֹם, סוֹד שֶׁל זָכָר. וְלָכֵן מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת.

216. וְאַשְׁכְּחָן בְּכַמָּה אֲתַר, דְּעָלְמָא תַּתָּאָה לָא סָלִיק בִּשְׁמָא, וְאַתְיָא (ויקרא ק"ב) סְתָם, כְּגוֹן הַאי, וּכְגוֹן וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, וּכְגוֹן (שמות כד) וְאֶל (קל"א ע"א) מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל יְיָ'. כֻּלְּהוּ סְתִים שְׁמָא, וְלָא סָלִיק בֵּיהּ. (אלא) (ס"א וכלא) בְּגִין דְּאִית בֵּיהּ דַּרְגָּא עִלָּאָה, וּלְגַבֵּי דַּרְגָּא עִלָּאָה אִיהוּ לָא סָלִיק בִּשְׁמָא. נְהוֹרָא דִּשְׁרַגָּא, לָא סָלִיק בִּימָמָא, בִּנְהוֹרָא דְּשִׁמְשָׁא, וְעַל דָּא לָא סָלִיק בִּשְׁמָא. וְכָל אִלֵּין תּוּשְׁבְּחָן, דְּשַׁבָּת, דְּאִיהִי כָּבוֹד (נ"א יום השבת דאיהו תושבחתא) יוֹם, אִיהוּ תּוּשְׁבַּחְתָּא עִלָּאָה, עַל כָּל שְׁאַר יוֹמִין. (ס"א וכל אלין

216. וּמָצָאנוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, שֶׁהָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן עוֹלֶה בַּשֵּׁם וּבָא סְתָם, כְּמוֹ זֶה – וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, וּכְמוֹ (שמות כד) וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל ה'. כֻּלָּם שֵׁם נִסְתָּר וְלֹא עוֹלֶה בוֹ, (אֶלָּא) (וְהַכֹּל) מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דַּרְגָּה עֶלְיוֹנָה, וְאֶל הַדַּרְגָּה הָעֶלְיוֹנָה הוּא לֹא עוֹלֶה בַּשֵּׁם. אוֹר הַמְּנוֹרָה לֹא עוֹלֶה בַּיּוֹם בְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ, וְעַל זֶה לֹא עוֹלֶה בַּשֵּׁם. וְכָל אֵלֶּה תִּשְׁבָּחוֹת הַשַּׁבָּת, שֶׁהִיא כָּבוֹד (יוֹם הַשַּׁבָּת, שֶׁהִיא תִּשְׁבַּחַת) הַיּוֹם, הִיא תִּשְׁבַּחַת עֶלְיוֹנָה עַל כָּל שְׁאָר הַיָּמִים. (וְכָל אֵלּוּ הַתִּשְׁבָּחוֹת הִתְקִינוּ בְּתִקּוּן שֶׁל שַׁבָּת, שֶׁהִיא עוֹלָה

תושבחן אתקינו בתיקונא דשבתא דאיהו סליק לאתעטר בעטרין עלאין אתרין קדישין על כל שאר יומין)

לְהִתְעַטֵּר בַּעֲטָרוֹת עֶלְיוֹנוֹת, מְקוֹמוֹת קְדוֹשִׁים עַל כָּל שְׁאָר הַיָּמִים).

217. נִשְׁמַת כָּל חַי, הָא חַבְרַיָּיא אִתְעָרוּ ר״ה בֵּיהּ מִלִּין דִּקְשׁוֹט. אֲבָל אִית לָן לְאַדְכְּרָא, הַאי נִשְׁמְתָא דְּפַרְזָא מֵהַהוּא חַי הָעוֹלָמִים. וּבְגִין דְּאִיהִי דִּילֵיהּ, דְּמִנֵּיהּ נַפְקָן כָּל בִּרְכָאן, וְשַׁרְיָין בֵּיהּ, וְהוּא אַשְׁקֵי וּמְבָרֵךְ לְתַתָּא, הַאי נִשְׁמְתָא דְּנָפְקָא מִנֵּיהּ, אִית לָהּ רְשׁוּ לְבָרְכָא לְהַאי אֲתָר.

217. נִשְׁמַת כָּל חַי, הֲרֵי הַחֲבֵרִים עוֹרְרוּ בוֹ דִּבְרֵי אֱמֶת. אֲבָל יֵשׁ לָנוּ לְהַזְכִּיר, הַנְּשָׁמָה הַזּוֹ שֶׁפּוֹרַחַת מֵאוֹתוֹ חַי הָעוֹלָמִים. וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא שֶׁלּוֹ, שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצְאוֹת כָּל הַבְּרָכוֹת וְשׁוֹרוֹת בּוֹ, וְהוּא מַשְׁקֶה וּמְבָרֵךְ לְמַטָּה, הַנְּשָׁמָה הַזּוֹ שֶׁיּוֹצֵאת מִמֶּנּוּ יֵשׁ רְשׁוּת לְבָרֵךְ אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה.

218. וְעַל דָּא פַּרְחִין נִשְׁמָתִין מֵהַהוּא חַי, בְּמַעֲלֵי שַׁבַּתָּא. אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּאִינּוּן פַּרְחָאן, מַמָּשׁ מְבָרְכִין לְהַאי אֲתָר דְּאִקְרֵי שֵׁם מִתַּתָּא. וְהַהוּא אֲתָר דְּנַפְקֵי מִנֵּיהּ מְבָרֵךְ לֵיהּ לְעֵילָּא, וְהַאי שֵׁם מְקַבְּלָא בִּרְכָאן, מִתַּתָּא וּמֵעֵילָּא, וְאִתְכְּלִילַת מִכָּל סִטְרִין.

218. וְלָכֵן פּוֹרְחוֹת הַנְּשָׁמוֹת מֵאוֹתוֹ חַי בְּעֶרֶב שַׁבָּת, אוֹתָן נְשָׁמוֹת שֶׁפּוֹרְחוֹת, מַמָּשׁ מְבָרְכוֹת מָקוֹם זֶה שֶׁנִּקְרָא שֵׁם מִלְּמַטָּה. וְאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁיּוֹצְאוֹת מִמֶּנּוּ, מְבָרֵךְ אוֹתוֹ לְמַעְלָה, וְשֵׁם זֶה מְקַבֵּל בְּרָכוֹת מִמַּטָּה וּמִמַּעְלָה, וְנִכְלֶלֶת מִכָּל הַצְּדָדִים.

219. בְּיוֹמֵי דְּחוֹל, אִיהִי מְקַבְּלָא בִּרְכָאן, מִשְּׁאַר נִשְׁמָתִין, דְּקָא מְבָרְכִין לָהּ מִתַּתָּא. בְּיוֹמָא דְּשַׁבָּת, אִיהִי מְקַבְּלָא בִּרְכָאן מֵאִינּוּן נִשְׁמָתִין עִלָּאִין, דְּקָא מְבָרְכָאן לָהּ בְּאַרְבְּעִין וַחֲמֵשׁ תֵּיבִין, כְּחוּשְׁבָּן מ״ה. (מנשמת כל חי עד והאחרונים) (ס"א ברזא דחמשין תיבין, כחושבן מ"י) כְּמָה (הקדמה ב' ע"א) דְּאוֹקִימְנָא, בְּרָזָא מ״ה, וּבְרָזָא מ״י. דָּא עָלְמָא עִלָּאָה, וְדָא עָלְמָא תַּתָּאָה. נִשְׁמַת כָּל חַי (ס"א עד האחרונים') מ״ה. וּמִן וְאִילּוּ פִּינוּ מָלֵא שִׁירָה עַד וּמִלְּפָנִים, סַלְּקָא תּוּשְׁבַּחְתָּא אַחֲרָא חַמְשִׁין תֵּיבִין. וְאַף עַל גַּב דְּלָא קַיְּימָא תַּמָּן מִלָּה בְּחוּשְׁבָּנָא, סַלְּקָא חוּשְׁבָּנָא רָזָא מ״י. וּמִתַּמָּן וּלְהָלְאָה סַלְּקָא תּוּשְׁבַּחְתָּא אַחֲרָא לְחֻשְׁבּוֹן (מ"ה) מְאָה תֵּיבִין, תַּשְׁלוּמִין דְּכֹלָּא, וְחַד רְתִיכָא עַל מַה דְּשַׁרְיָא דְּאִיהוּ (דף קל"ח ע"ב) תַּשְׁלוּמָא (ס"א ההוא שלימא עלאה.)

219. בִּימֵי הַחֹל הִיא מְקַבֶּלֶת בְּרָכוֹת מִשְּׁאָר הַנְּשָׁמוֹת שֶׁמְּבָרְכוֹת אוֹתָהּ מִלְּמַטָּה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, הִיא מְקַבֶּלֶת בְּרָכוֹת מֵאוֹתָן נְשָׁמוֹת עֶלְיוֹנוֹת שֶׁמְּבָרְכוֹת אוֹתָהּ בְּאַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ תֵּבוֹת כְּחֶשְׁבּוֹן מ״ה. (מִנִּשְׁמַת כָּל חַי עַד וְהָאַחֲרוֹנִים) (וּבַסּוֹד שֶׁל חֲמִשִּׁים תֵּבוֹת, כְּחֶשְׁבּוֹן מ"י) כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ בְּסוֹד מ״ה וּבְסוֹד מ״י. זֶה הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, וְזֶה הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. נִשְׁמַת כָּל חַי (עַד וְהָאַחֲרוֹנִים) – מ״ה. וּמִן וְאִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה עַד וּמִלְּפָנִים – עוֹלָה הַתִּשְׁבַּחַת הָאַחֶרֶת חֲמִשִּׁים תֵּבוֹת. וְאַף עַל גַּב שֶׁלֹּא עוֹמֵד הַדָּבָר בַּחֶשְׁבּוֹן, עוֹלֶה הַחֶשְׁבּוֹן סוֹד מ״י, וּמִשָּׁם וָהָלְאָה עוֹלָה הַתִּשְׁבַּחַת הָאַחֶרֶת לְחֶשְׁבּוֹן (מ"ה) מֵאָה תֵּבוֹת, תַּשְׁלוּמִים שֶׁל הַכֹּל, וּמֶרְכָּבָה אַחַת עַל מַה שֶּׁשּׁוֹרֶה שֶׁהוּא תַּשְׁלוּם (אוֹתוֹ שָׁלֵם עֶלְיוֹן).

220. וְכָל שְׁבָחָא דָּא, וְכָל מִלִּין אִלֵּין, כֻּלְּהוּ שַׁיְּיפִין יְדִיעָן, בְּחוּשְׁבָּנָא לְתַשְׁלוּמָא דְּשַׁבָּת, וּלְאִשְׁתַּלְמָא מִנַּיְיהוּ, כַּדְקָא חֲזֵי. זַכָּאָה עַמָּא, דְּיַדְעֵי לְסַדְּרָא שְׁבָחָא דְּמָרֵיהוֹן, כַּדְקָא יָאוּת. מִכָּאן וּלְהָלְאָה סִדּוּרָא דִּצְלוֹתָא כְּמָה דְּאִתְתַּקְנַת.

220. וְכָל הַשֶּׁבַח הַזֶּה וְכָל הַדְּבָרִים הַלָּלוּ כֻּלָּם אֵיבָרִים יְדוּעִים בְּחֶשְׁבּוֹן לְתַשְׁלוּם שַׁבָּת וּלְהִשְׁתַּלֵּם מֵהֶם כָּרָאוּי. אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיּוֹדְעִים לְסַדֵּר אֶת שֶׁבַח רִבּוֹנָם כָּרָאוּי. מִכָּאן וָהָלְאָה סִדּוּר הַתְּפִלָּה כְּמוֹ שֶׁתֻּקַּן.

221. כְּתִיב (תהלים כב) וְאַתָּה יְיָ' אַל תִּרְחָק אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה. דָּוִד מַלְכָּא אָמַר דָּא, בְּשַׁעֲתָא דַּהֲוָה מְתַקֵּן וּמְסַדֵּר תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּמַלְכָּא, בְּגִין לְחַבְּרָא שִׁמְשָׁא בְּסִיהֲרָא. כֵּיוָן דַּהֲוָה מְתַקֵּן וּמְסַדֵּר שְׁבָחִין דִּילֵיהּ לְאִתְחַבְּרָא, אָמַר וְאַתָּה יְיָ' אַל תִּרְחָק.

221. כָּתוּב (תהלים כב) וְאַתָּה ה' אַל תִּרְחָק אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה. דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר אֶת זֶה בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה מְתַקֵּן וּמְסַדֵּר אֶת תִּשְׁבַּחַת הַמֶּלֶךְ כְּדֵי לְחַבֵּר אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לַלְּבָנָה. כֵּיוָן שֶׁהָיָה מְתַקֵּן וּמְסַדֵּר אֶת שְׁבָחָיו לְהִתְחַבֵּר, אָמַר וְאַתָּה ה' אַל תִּרְחָק.

222. וְאַתָּה יְיָ' רָזָא (רנ"א ע"א, ק"מ ע"א, קע"ט ע"ב) דְּחַבְרוּתָא חֲדָא בְּלָא פֵּרוּדָא. אַל תִּרְחָק, כֵּיוָן דְּאִיהִי סַלְקָא לְאִתְעַטְּרָא בְּבַעְלָהּ, וְכֹלָּא בְּעָלְמָא עִלָּאָה, וּמִתַּמָּן בָּעֵי לְסַלְקָא לְאֵין סוֹף, לְאִתְקַשְּׁרָא כֹּלָּא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, וּבְגִין כָּךְ אַל תִּרְחָק, לְאִסְתַּלְּקָא מִינָּן, לְשַׁבְקָא לָן.

222. וְאַתָּה ה' – סוֹד שֶׁל חֲבֵרוּת אַחַת בְּלִי פֵּרוּד. אַל תִּרְחָק – כֵּיוָן שֶׁעָלְתָה לְהִתְחַבֵּר עִם בַּעְלָהּ, וְהַכֹּל בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, וּמִשָּׁם רוֹצָה לַעֲלוֹת לְאֵין סוֹף לְהִתְקַשֵּׁר הַכֹּל לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְלָכֵן אַל תִּרְחַק לְהִסְתַּלֵּק מֵאִתָּנוּ וְלַעֲזֹב אוֹתָנוּ.

223. וּבְגִין כַּךְ, בְּגוֹ סִדּוּרָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא, בָּעָאן יִשְׂרָאֵל לְאִתְכַּלְּלָא תַּמָּן, וּלְאִתְדַּבְּקָא בַּהֲדַיְיהוּ מִתַּתָּא, דְּאִלְמָלֵא יִבְעֵי לְאִסְתַּלְּקָא הַאי כָּבוֹד, הָא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אֲחִידָן בֵּיהּ וְתַקְפִּין בֵּיהּ, דְּלָא שַׁבְקֵי לֵיהּ לְאִתְרַחֲקָא מִנַּיְיהוּ. וְעַל דָּא צְלוֹתָא בִּלְחִישׁ, כְּמַאן דְּמַלִּיל בְּרָזָא עִם מַלְכָּא, וּבְעוֹד דְּאִיהוּ בְּרָזָא עִמֵּיהּ, לָא אִתְרַחֲקָא מִנֵּיהּ כְּלָל.

223. וְלָכֵן בְּתוֹךְ סִדּוּר הַתִּשְׁבַּחַת צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְהִכָּלֵל שָׁם וּלְהִדָּבֵק עִמָּם מִלְּמַטָּה, שֶׁאִלְמָלֵא יִרְצֶה לְהִתְעַלּוֹת הַכָּבוֹד הַזֶּה, הֲרֵי יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה אֲחוּזִים בּוֹ וּמַחֲזִיקִים בּוֹ שֶׁלֹּא יַעֲזֹב אוֹתוֹ לְהִתְרַחֵק מֵהֶם. וְלָכֵן הַתְּפִלָּה בְּלַחַשׁ, כְּמִי שֶׁמְּדַבֵּר בְּסוֹד עִם הַמֶּלֶךְ. וּבְעוֹד שֶׁהוּא בְּסוֹד עִמּוֹ, לֹא מִתְרַחֶקֶת מִמֶּנּוּ כְּלָל.

224. אֱיָלוּתִי, מָה אַיָּל וּצְבִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאָזְלֵי וּמִתְרַחֲקֵי, מִיַּד אַהַדְרָן לְהַהוּא אֲתָר דְּשַׁבְקֵי, אוּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַף עַל גַּב דְּאִסְתַּלַּק לְעֵילָּא לְעֵילָּא בְּאֵין סוֹף, מִיַּד אַהֲדָר לְאַתְרֵיהּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אִתְאַחֲדָן בֵּיהּ, וְלָא שַׁבְקִין לֵיהּ לְאִתְנַשְּׁיָא, (מניה) וּלְאִתְרַחֲקָא מִנַּיְיהוּ. וְעַל דָּא, אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה.

224. אֱיָלוּתִי – מָה אַיָּל וּצְבִי, בְּשָׁעָה שֶׁהוֹלְכִים וּמִתְרַחֲקִים, מִיָּד חוֹזְרִים לְאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁעֲזָבוּ – אַף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אַף עַל גַּב שֶׁהִתְעַלָּה לְמַעְלָה לְמַעְלָה בְּאֵין סוֹף, מִיָּד חוֹזֵר לִמְקוֹמוֹ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁיִּשְׂרָאֵל לְמַטָּה אֲחוּזִים בּוֹ, וְלֹא עוֹזְבִים אוֹתוֹ לִהְיוֹת נִשְׁכָּח וּלְהִתְרַחֵק מֵהֶם. וְלָכֵן, אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה.

225. וּבְגִין כַּךְ בָּעֵינָן לְאִתְאַחֲדָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְאַחֲדָא בֵּיהּ, כְּמַאן דְּאַמְשִׁיךְ מֵעֵילָּא לְתַתָּא, דְּלָא יִשְׁתְּבַק בַּר נָשׁ מִנֵּיהּ, אֲפִילּוּ שַׁעֲתָא חֲדָא. וְעַל דָּא כַּד סָמִיךְ גְּאוּלָה לִתְפִלָּה, בָּעֵי לְאַחֲדָא בֵּיהּ, וּלְאִשְׁתָּעֵי בַּהֲדֵיהּ בִּלְחִישׁוּ, בְּרָזָא, דְּלָא יִתְרַחַק מִינָּן, וְלָא יִשְׁתְּבַק מִינָּן, וְעַל דָּא כְּתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיְיָ' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם. (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ' אֱלֹהָיו.

225. וּמִשּׁוּם כָּךְ צְרִיכִים לְהִתְאַחֵד עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְלֶאֱחֹז בּוֹ כְּמִי שֶׁמַּמְשִׁיךְ מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר אִישׁ עָזוּב מִמֶּנּוּ אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת. וְלָכֵן כְּשֶׁסּוֹמֵךְ גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה, צָרִיךְ לֶאֱחֹז בּוֹ וּלְדַבֵּר עִמּוֹ בְּלַחַשׁ, בְּסוֹד, שֶׁלֹּא יִתְרַחֵק מֵעִמָּנוּ וְלֹא יַעֲזֹב מֵעִמָּנוּ, וְלָכֵן כָּתוּב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם. (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁה' אֱלֹהָיו.

226. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְחַבְרַיָּא אוּף הָכִי קָמוּ וְאָזְלוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוֹי, אַבָּא, עַד הָכָא הֲוֵינָא יַתְבֵי בְּצִלָּא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי בְּגִנְתָא דְּעֵדֶן. מִכָּאן וּלְהָלְאָה דְּאֲנָן אָזְלִין, אִצְטְרִיךְ לָן לְמֵיהַךְ בְּאָרְחוֹי דְּנַטְרָן אִילָנָא דָּא. אָמַר לֵיהּ, אַנְתְּ תִּשְׁרֵי בְּשֵׁירוּתָא לְמִפְתַּח בְּאָרְחָא.

226. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְהַחֲבֵרִים אַף כָּךְ קָמוּ וְהָלְכוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אָבִיו, אַבָּא, עַד כָּאן הָיִינוּ יוֹשְׁבִים בַּצֵּל שֶׁל עֵץ הַחַיִּים בְּגַן עֵדֶן. מִכָּאן וָהָלְאָה שֶׁאָנוּ הוֹלְכִים, צָרִיךְ לָנוּ לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי הַשּׁוֹמְרִים אֶת הָעֵץ הַזֶּה. אַתָּה תַּתְחִיל בְּרֵאשִׁית לִפְתֹּחַ בַּדֶּרֶךְ.

227. פָּתַח וְאָמַר, (שמות כה) וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, כְּמָה דְּאִתְּמַר. בְּמַאי אִיהִי תְּרוּמָה. בְּרָזָא דְּזָהָב, דְּהָא מִתַּמָּן אִתְּזָנַת בְּקַדְמֵיתָא, בְּגִין דְּאִיהִי גְּבוּרָה תַּתָּאָה, דְּאַתְיָא מִסִּטְרָא דְּזָהָב. וְאַף עַל גַּב דְּאַתְיָא מִסִּטְרָא דְּזָהָב, כָּל עִקָּר לָא אִשְׁתְּאָרַת, אֶלָּא בְּסִטְרָא דְּכֶסֶף, דְּאִיהוּ יְמִינָא.

227. פָּתַח וְאָמַר, וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. בַּמֶּה הִיא תְּרוּמָה? בְּסוֹד הַזָּהָב, שֶׁהֲרֵי מִשָּׁם נִזּוֹנָה בַּתְּחִלָּה, מִשּׁוּם שֶׁהִיא גְּבוּרָה תַּחְתּוֹנָה שֶׁבָּאָה מִצַּד הַזָּהָב. וְאַף עַל גַּב שֶׁבָּאָה מִצַּד הַזָּהָב, כָּל עִקָּר לֹא נִשְׁאֶרֶת, אֶלָּא בְּצַד הַכֶּסֶף, שֶׁהוּא יָמִין.

228. וְרָזָא דָּא (הקדמה א' ע"א) כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, דְּאִצְטְרִיךְ לְקַבְּלָא לֵיהּ בִּימִינָא וּבִשְׂמָאלָא, וְכָל עִקָּר לָא אִשְׁתְּאַר אֶלָּא בִּימִינָא. (ס"א ושמאלא אתעדי מינה ולא וכו') וּשְׂמָאלָא אִתְּעַר יְמִינָא, וְלָא אִתְדְּבַק בֵּיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ אִתְיְיהִיב בֵּין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וּשְׂמָאלָא אִתְאֲחִיד תְּחוֹתֵיהּ, וִימִינָא אִתְאֲחִיד בֵּיהּ לְעֵילָּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. זָהָב וָכֶסֶף, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (חגי ב) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב, וְהָא אִתְּמַר.

228. וְסוֹד זֶה כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה שֶׁצָּרִיךְ לְקַבְּלָהּ בְּיָמִין וּבִשְׂמֹאל, וְכָל הָעִקָּר לֹא נִשְׁאָר אֶלָּא בְּיָמִין, (וְהַשְּׂמֹאל נֶעֱזָב מִמֶּנָּה וְלֹא וְכוּ') וְהַשְּׂמֹאל מְעוֹרֵר אֶת הַיָּמִין וְלֹא נִדְבָּק בּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא נִתָּן בֵּין יָמִין וּשְׂמֹאל, וְהַשְּׂמֹאל נֶאֱחָז תַּחְתָּיו, וְיָמִין נֶאֱחָז בּוֹ לְמַעְלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. זָהָב וָכֶסֶף – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (חגי ב) לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב, וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר.

229. וּנְחוֹשֶׁת, דָּא אִיהוּ גָּוֶון כְּגַוְונָא דְּזָהָב, בְּגִין דְּאִצְטְבַע מִגָּוֶון זָהָב וּמִגָּוֶון דְּכֶסֶף. וְעַל דָּא מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת קָטָן. אֲמַאי אִיהוּ קָטָן. כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (מלכים א ח) כִּי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ' קָטֹן מֵהָכִיל אֶת הָעוֹלָה וְגוֹ'. כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (שמואל א יז) וְדָוִד הוּא הַקָּטָן. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ קָטָן, כֹּלָּא אִתְאֲחִיד בְּגַוֵּיהּ. וְאִי תֵּימָא מִזְבֵּחַ אַחֲרָא, אִקְרֵי קָטָן. לָאו הָכִי. דְּלָאו קָטָן בַּר הַאי, דִּכְתִיב, (בראשית א) אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטָן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה. וְדָא אִיהוּ הַמָּאוֹר הַקָּטָן. הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל, דָּא מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי דְּאִיהוּ מִזְבַּח הַזָּהָב.

229. וּנְחֹשֶׁת – זֶהוּ צֶבַע כְּגוֹן הַזָּהָב, מִשּׁוּם שֶׁנִּצְבַּע מִגְּוָן זָהָב וּמִגְּוָן כֶּסֶף. וְלָכֵן מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת קָטָן. לָמָּה הוּא קָטָן? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים-א ח) כִּי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' קָטֹן מֵהָכִיל אֶת הָעֹלָה וְגוֹ'. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְדָוִד הוּא הַקָּטָן. וְאַף עַל גַּב שֶׁהוּא קָטָן, הַכֹּל נֶאֱחָז בְּתוֹכוֹ. וְאִם תֹּאמַר, מִזְבֵּחַ אַחֵר נִקְרָא קָטָן – לֹא כָּךְ! שֶׁאֵין קָטָן פְּרָט לָזֶה, שֶׁכָּתוּב (בראשית א) אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה. וְזֶהוּ הַמָּאוֹר הַקָּטָן. הַמָּאוֹר הַגָּדֹל – זֶה הַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, שֶׁהוּא מִזְבַּח הַזָּהָב.

230. וּתְכֵלֶת (דף קל"ט ע"א) דָּא אִיהוּ תְּכֵלֶת דְּצִיצִית. תְּכֵלֶת דָּא אִיהוּ כֻּרְסְיָיא, רָזָא דִּתְפִלָּה דְּיַד. תְּכֵלֶת דָּא

230. וּתְכֵלֶת – זוֹהִי תְּכֵלֶת שֶׁל צִיצִית. תְּכֵלֶת זֶהוּ הַכִּסֵּא, סוֹד שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל יָד.

אִיהוּ כֻּרְסְיָיא, דְּדַיְינִּין בֵּיהּ דִּינֵי נְפָשׁוֹת. בְּגִין דְּאִית כֻּרְסְיָיא דְּדַיְינִּין בֵּיהּ דִּינֵי מָמוֹנוֹת, וְאִית כֻּרְסְיָיא דְּדַיְינִּין בֵּיהּ דִּינֵי נְפָשׁוֹת. וְעַל דָּא, כָּל גַּוְונִּין (קל"ה ע"א, קנ"ב ע"א, בראשית נ"א ע"ב) טָבִין לְחֶלְמָא, בַּר גַּוָּון תְּכֶלְתָּא, בְּגִין דְּיִנְדַּע דְּהָא נִשְׁמָתֵיהּ סָלְקָא בְּדִינָא. וְכַד נִשְׁמָתָא סָלְקָא בְּדִינָא, גּוּפָא אִתְדָּן לְאִשְׁתֵּצָאָה וְאִצְטְרִיךְ הַהוּא חֶלְמָא, לְרַחֲמִין סַגִּיאִין.

תְּכֵלֶת זֶהוּ הַכִּסֵּא שֶׁבּוֹ דָּנִים דִּינֵי נְפָשׁוֹת. מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ כִּסֵּא שֶׁדָּנִים בּוֹ דִּינֵי מָמוֹנוֹת, וְיֵשׁ כִּסֵּא שֶׁדָּנִים בּוֹ דִּינֵי נְפָשׁוֹת. וְלָכֵן כָּל הַגְּוָנִים טוֹבִים לַחֲלוֹם, פְּרָט לְגָוֶן תְּכֵלֶת, כְּדֵי שֶׁיֵּדַע שֶׁהֲרֵי נִשְׁמָתוֹ הֲרֵי עוֹלָה בְּדִין. וּכְשֶׁנִּשְׁמָה עוֹלָה בְּדִין, הַגּוּף נִדּוֹן לְהִתְכַּלּוֹת, וְצָרִיךְ אוֹתוֹ הַחֲלוֹם לְרַחֲמִים רַבִּים.

231. תְּכֵלֶת דָּא אִיהוּ כֻּרְסְיָיא, דִּכְתִּיב בֵּיהּ (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא, (וכתיב ואש מתלקחת) וּכְתִיב וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב. בְּגִין דְּעַבְדִּין בֵּיהּ כְּרִיכִין לְצִיצִית, וְכַד נָגַהּ לוֹ, אִתְהַדָּר לְגַוָּון יָרוֹק, כְּגַוָּון כַּרְתִּי. מֵהַהִיא שַׁעְתָּא וְאֵילָךְ, אִשְׁתְּרֵי זִמְנָא דִּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּהָא אִשְׁתַּנֵּי גַּוָּון תְּכֶלְתָּא מִכְּמָה דַּהֲוָה, וּבְגִין כָּךְ אָסִיר לְמֵידָן דִּינֵי נְפָשׁוֹת בְּלֵילְיָא, בְּגִין דְּשַׁלְטָא הַהוּא גַּוָּון תְּכֶלְתָּא בְּהַהוּא זִמְנָא.

231. תְּכֵלֶת זֶהוּ כִּסֵּא, שֶׁכָּתוּב בּוֹ כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא, וְכָתוּב (יחזקאל א) וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב. מִשּׁוּם שֶׁעוֹשִׂים בּוֹ כְּרִיכוֹת לַצִּיצִית, וּכְשֶׁנֹּגַהּ לוֹ הוֹפֵךְ לְגָוֶן יָרֹק, כְּגָוֶן כַּרְתִּי, מֵאוֹתָהּ שָׁעָה וְאֵילָךְ מַתְחִיל זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהֲרֵי הִשְׁתַּנָּה גָּוֶן תְּכֵלֶת מִכְּמוֹ שֶׁהָיָה, וְלָכֵן אָסוּר לָדוּן דִּינֵי נְפָשׁוֹת בַּלַּיְלָה, מִשּׁוּם שֶׁשּׁוֹלֵט אוֹתוֹ גָּוֶן תְּכֵלֶת בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְנִתְּנָה רְשׁוּת לַחְטֹף נֶפֶשׁ בְּלִי מִשְׁפָּט. שֶׁהֲרֵי מִשְׁפָּט לֹא שׁוֹלֵט בְּאוֹתוֹ זְמַן.

232. וְאִתְיְהִיב רְשׁוּ לְמֶחְטַף נַפְשָׁא בְּלָא מִשְׁפָּט. דְּהָא מִשְׁפָּט לָא שָׁלְטָא בְּהַהוּא זִמְנָא. כַּד אָתֵי צַפְרָא, וְאִתְּעַר יְמִינָא דִּלְעֵילָּא, נָפִיק הַהוּא נְהוֹרָא, וּמָטֵי עַד הַאי תְּכֶלְתָּא, וְאִשְׁתַּנֵּי מִכְּמָה דַּהֲוָה, וּכְדֵין שָׁלְטָא עָלֵיהּ, וְאִתְדַּבַּק בֵּיהּ כֻּרְסְיָיא אַחֲרָא קַדִּישָׁא. מֵהַהִיא שַׁעְתָּא וְאֵילָךְ, זִמְנָא דִּקְרִיאַת שְׁמַע.

232. כְּשֶׁבָּא הַבֹּקֶר וּמִתְעוֹרֵר הַיָּמִין שֶׁלְּמַעְלָה, יוֹצֵא אוֹתוֹ הָאוֹר וּמַגִּיעַ עַד הַתְּכֵלֶת הַזֹּאת וּמִשְׁתַּנָּה מִכְּמוֹ שֶׁהָיָה, וְאָז שׁוֹלֵט עָלָיו וְנִדְבָּק בּוֹ כִּסֵּא קָדוֹשׁ אַחֵר. מֵאוֹתָהּ שָׁעָה וְאֵילָךְ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע.

233. וְאַרְגָּמָן, דָּא כְּנוּפְיָא דִּכְלִילָא כָּל גַּוְונִּין כַּחֲדָא. וְתוֹלַעַת שָׁנִי, כְּתִיב שָׁנִי, וּכְתִיב שָׁנִים, דִּכְתִּיב, (משלי לא) כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבוּשׁ שָׁנִים. אֶלָּא הַאי אִיהוּ גַּוָּון אִקְרֵי שָׁנִי, דְּנָטִיל כָּל גַּוְונִּין בֵּיהּ, וְכֹלָּא אִיהוּ חַד, שָׁנִי וְשָׁנִים. שָׁנִים: כַּד כֻּלְּהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ כַּחֲדָא. שָׁנִי: דְּנָפִיק מִכֻּרְסְיָיא עִלָּאָה, דְּשַׁלְטָא עַל תְּכֵלֶת מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְדָא אִיהוּ אַפּוֹטְרוֹפְּסָא דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִּיב בֵּיהּ (דניאל י) מִיכָאֵל שַׂרְכֶם. תּוֹלַעַת: דְּחֵילֵיהּ בְּפוּמֵיהּ, כְּתוֹלַעַת, דְּמְתַבֵּר כֹּלָּא וְעָקַר כֹּלָּא.

233. וְאַרְגָּמָן – זֶה כִּנּוּס שֶׁכּוֹלֵל כָּל הַגְּוָנִים כְּאֶחָד. וְתוֹלַעַת שָׁנִי – כָּתוּב שָׁנִי, וְכָתוּב שָׁנִים, שֶׁכָּתוּב (משלי לא) כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבֻשׁ שָׁנִים. אֶלָּא זֶהוּ גָּוֶן שֶׁנִּקְרָא שָׁנִי, שֶׁנּוֹטֵל בּוֹ אֶת כָּל הַגְּוָנִים וְהַכֹּל אֶחָד, שָׁנִי וְשָׁנִים. שָׁנִים – כְּשֶׁכֻּלָּם כְּלוּלִים בּוֹ כְּאֶחָד. שָׁנִי – שֶׁיּוֹצֵא מֵהַכִּסֵּא הָעֶלְיוֹן שֶׁשּׁוֹלֵט עַל תְּכֵלֶת מִצַּד הַיָּמִין, וְזֶהוּ הָאַפּוֹטְרוֹפּוֹס שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּתוּב בּוֹ (דניאל י) מִיכָאֵל שַׂרְכֶם. תּוֹלַעַת – שֶׁכֹּחָהּ בְּפִיהָ. כְּתוֹלַעַת שֶׁמְּשַׁבֶּרֶת הַכֹּל וּמְעַקֶּרֶת הַכֹּל.

234. תּוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ, תְּרֵין גַּוְונִּין כַּחֲדָא, דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, חִיוָּר וְסוּמָּק. וְשֵׁשׁ: בּוּצָא אִיהוּ. דְּשִׁית חוּטִין

234. תּוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ – שְׁנֵי גְוָנִים כְּאֶחָד, שֶׁל יָמִין וּשְׂמֹאל, לָבָן וְאָדֹם. וְשֵׁשׁ – הוּא בּוּץ. שֶׁשִּׁשָּׁה חוּטִים מִתְחַבְּרִים, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב וּגְוִיָּתוֹ כְתַרְשִׁישׁ. וּבִשְׁנֵי אֵלֶּה כְּלוּלִים שְׁנֵי אֲחֵרִים.

מִתְחַבְּרָן, וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב, (דניאל י) וּגְוִיָּתוֹ כְתַרְשִׁישׁ. וּבְאִלֵּין תְּרֵין, כְּלִילָן תְּרֵין אָחֳרָנִין.

235. וְעִזִּים: גְּבוּרָאן תַּתָּאֵי דִּלְבַר, לְחַפְיָא עַל פְּנִימָאֵי. וְכֹלָּא אִצְטְרִיךְ, וְאִצְטְרִיךְ לְמֵיהַב דּוּכְתָּא לְכֹלָּא, דְּהָא מִסִּטְרָא דְּדַהֲבָא קָאַתְיָין. וְעוֹרוֹת אֵלִים מְאָדָּמִים, מְשִׁיכוּ דִּתְרֵין סִטְרִין, דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, לְחַפְיָיא בְּדוּכְתָּא אַחֲרָא.

235. וְעִזִּים – גְּבוּרוֹת תַּחְתּוֹנוֹת שֶׁלַּחוּץ, לְכַסּוֹת עַל הַפְּנִימִיִּים. וְהַכֹּל צָרִיךְ. וְצָרִיךְ לָתֵת מָקוֹם לַכֹּל, שֶׁהֲרֵי מִצַּד הַזָּהָב הֵם בָּאִים. וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים – מְשִׁיכָה שֶׁל שְׁנֵי צְדָדִים, שֶׁל יָמִין וּשְׂמֹאל, לְכַסּוֹת בְּמָקוֹם אַחֵר.

236. וְעוֹרוֹת תְּחָשִׁים, סִטְרָא חֲדָא אִית דְּרַבֵּי גּוֹ סִטְרָא אַחֲרָא בְּחוּרְבָּא, וְלָא בְּיִשּׁוּבָא אִשְׁתְּכַח, וְדָא אִיהוּ סִטְרָא דַּכְיָא, וְאִקְרֵי תַּחַשׁ.

236. וְעֹרֹת תְּחָשִׁים – צַד אֶחָד יֵשׁ שֶׁגָּדֵל בְּתוֹךְ הַצַּד הָאַחֵר בְּחָרְבָּה, וְלֹא נִמְצָא בְּיִשּׁוּב, וְזֶהוּ צַד טָהֵר, וְנִקְרָא תַּחַשׁ.

237. בְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא אִית גּוֹ הַאי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת דְּקָאמְרָן, רָזִין עִלָּאִין. דְּהָא מִזְבַּח אֲדָמָה כְּתִיב, (שמות כ) מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִּי וְגוֹ' וְדָא אִיהוּ רָזָא כִּדְקָא יָאוּת. נְחֹשֶׁת, כַּד שַׁלְטִין טוּרִין אַחֲרָנִין, וְאִיהִי צְרִיכָא לְמֵיזַן לוֹן, אִצְטְבַע בְּהַאי גַּוָּון לְמֵיזַן לוֹן. וְאִינּוּן אִקְרוּן הָרֵי נְחֹשֶׁת.

237. בְּסִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ יֵשׁ בְּתוֹךְ מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת שֶׁאָמַרְנוּ סוֹדוֹת עֶלְיוֹנִים. שֶׁהֲרֵי כָּתוּב, (שמות כ) מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִּי וְגוֹ', וְזֶהוּ סוֹד כָּרָאוּי. נְחֹשֶׁת – כְּשֶׁשּׁוֹלְטִים הָרִים אֲחֵרִים, וְהִיא צְרִיכָה לִזּוֹן אוֹתָם, נִצְבַּעַת בַּגָּוֶן הַזֶּה לָזוּן אוֹתָם, וְהֵם נִקְרָאִים הָרֵי נְחֹשֶׁת.

238. וְאִינּוּן (ר"ס ע"א) הָרֵי נְחֹשֶׁת אִתְמְשַׁךְ עֲלַיְיהוּ רוּחָא חֲדָא מִגּוֹ הַאי מִזְבֵּחַ, וְכַד הַאי מִזְבֵּחַ אִסְתַּלָּק בִּסְלִיקוּ אַחֲרָא, כְּדֵין אִסְתַּלָּק אָת נ', דְּאִיהוּ מִזְבֵּחַ קַדִּישָׁא, וְאִשְׁתְּאַר רוּחָא דְּאִלֵּין טוּרֵי נְחֹשֶׁת. וְכַד הַהוּא רוּחָא אִסְתְּלִיק בְּקִיּוּמֵיהּ, אִקְרֵי תַּחַשׁ, דְּהָא אִסְתַּלָּק מִנֵּיהּ אָת נ'.

238. וְאוֹתָם הָרֵי נְחֹשֶׁת נִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם רוּחַ אַחַת מִתּוֹךְ הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה, וּכְשֶׁמִּזְבֵּחַ זֶה מִתְעַלֶּה בַּעֲלִיָּה אַחֶרֶת, אָז מִסְתַּלֶּקֶת אוֹת נ', שֶׁהוּא מִזְבֵּחַ קָדוֹשׁ, וְנִשְׁאֶרֶת הָרוּחַ שֶׁל הָרֵי הַנְּחֹשֶׁת הַלָּלוּ. וּכְשֶׁאוֹתָהּ רוּחַ מִתְעַלֵּית בְּקִיּוּמָהּ, הִיא נִקְרֵאת תַּחַשׁ, שֶׁהֲרֵי הִסְתַּלְּקָה מִמֶּנָּה אוֹת נ'.

239. וְהַאי אִתְפָּרַשׁ, לְכַמָּה רוּחִין אַחֲרָנִין, וְאִקְרוּן אוּף הָכִי, וְעַל דָּא אִקְרֵי הַהוּא עַמָּא, תַּחַשׁ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (בראשית כב) וְאֶת (קמ"ז ע"ב) תַּחַשׁ וְאֶת מַעֲכָה. אִינּוּן הֲווּ יַדְעֵי בְּהָא חַיָּה דְּמַשְׁכְּנָא, דְּאִקְרֵי עַל שְׁמֵהוֹן.

239. וְזֶה נִפְרָד לְכַמָּה רוּחוֹת אֲחֵרוֹת, וְנִקְרָאִים אַף כָּךְ, וְלָכֵן נִקְרָא אוֹתוֹ הָעָם (אֶחָד) תַּחַשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כב) וְאֶת תַּחַשׁ וְאֶת מַעֲכָה. הֵם הָיוּ מַכִּירִים אֶת הַחַיָּה הַזּוֹ שֶׁל הַמִּשְׁכָּן שֶׁנִּקְרֵאת עַל שְׁמָם.

240. וַעֲצֵי שִׁטִּים, אִלֵּין אִינּוּן רָזִין קַדִּישִׁין, דְּאִינּוּן לוּחֵי מַשְׁכְּנָא, וְאִינּוּן אִקְרוּן בְּרָזָא דִּלְהוֹן. כְּתִיב עֲצֵי שִׁטִּים עוֹמְדִים, וּכְתִיב (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים.

240. וַעֲצֵי שִׁטִּים – אֵלּוּ אוֹתָם סוֹדוֹת קְדוֹשִׁים, שֶׁהֵם לוּחוֹת הַמִּשְׁכָּן, וְהֵם נִקְרָאִים בַּסּוֹד שֶׁלָּהֶם. כָּתוּב עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים, וְכָתוּב (ישעיה ו) שְׂרָפִים עֹמְדִים.

241. מִכָּאן וּלְהָלְאָה שֶׁמֶן לַמָּאוֹר, מְשִׁיכוּ דִּמְשַׁח רְבוּת קַדִּישָׁא לְאַמְשָׁכָא עֲלַיְיהוּ. אַבְנֵי שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלּוּאִים, אִלֵּין אַבְנֵי קֹדֶשׁ, יְסוֹדֵי דְּמַקְדְּשָׁא, בִּרְתִיכִין קַדִּישִׁין

241. מִכָּאן וָהָלְאָה – שֶׁמֶן לַמָּאֹר, מְשִׁיכָה שֶׁל שֶׁמֶן מִשְׁחָה קָדוֹשׁ לִמְשֹׁךְ עֲלֵיהֶם. אַבְנֵי שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלֻּאִים – אֵלּוּ אַבְנֵי קֹדֶשׁ, יְסוֹדוֹת הַמִּקְדָּשׁ, בַּמֶּרְכָּבוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הַלָּלוּ

אִלֵּין, אִזְדַּמְּנָן בִּלְווֹדַיְיהוּ, לְיַקָּרָא וּלְשַׁבְּחָא, בִּלְבוּשׁ יְקָר, לְעַיְינָא כַּהֲנָא בְּהוּ תַּמָּן, וּלְאַדְכְּרָא (ולברכא) תְּרֵיסַר שִׁבְטִין, וְעַל דָּא תְּרֵיסַר אַבְנִין כְּמָה דְּאִתְּמַר.

מִזְדַּמְּנִים לְבַדָּם לְכַבֵּד וּלְשַׁבֵּחַ בִּלְבוּשׁ כָּבוֹד לְעַיֵּן הַכֹּהֵן בָּהֶם שָׁם וּלְהַזְכִּיר (וּלְבָרֵךְ) שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים, וְלָכֵן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.

242. תְּלֵיסַר זִינִין אִינּוּן, בַּר י"ב אַבְנִין יַקִּירִין אִלֵּין, וְכֻלְּהוּ סַלְּקִין לְכ"ה אַתְוָון, (דף קל"ט ע"ב) בְּרָזָא עִלָּאָה דְּיִחוּדָא. וְלָקֳבֵל אִלֵּין, גָּלִיף וְאַתְקִין מֹשֶׁה, כ"ה אַתְוָון בְּרָזָא דִּפְסוּקָא דְּיִחוּדָא, דִּכְתִיב, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְדֹוָד אֱלֹהֵינוּ יְדֹוָד אֶחָד. וְאִינּוּן כ"ה אַתְוָון, גְּלִיפָן מְחַקְּקָן בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא.

242. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִינִים הֵם, פְּרָט לִשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה הָאֲבָנִים הַיְקָרוֹת הַלָּלוּ, וְכֻלָּם עוֹלִים לְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת בְּסוֹד הָעֶלְיוֹן שֶׁל הַיִּחוּד. וּכְנֶגֶד אֵלֶּה חָקַק וְתִקֵּן מֹשֶׁה עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת בְּסוֹד הַפָּסוּק שֶׁל הַיִּחוּד, שֶׁכָּתוּב (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד. וְהֵם עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת, גְּלוּפִים חֲקוּקִים בְּסוֹד שֶׁלְּמַעְלָה.

243. יַעֲקֹב בָּעָא לְאַתְקְנָא לְתַתָּא, בְּרָזָא דְּיִחוּדָא, וְאַתְקִין בְּכ"ד אַתְוָון, וְאִינּוּן בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וְלָא אַשְׁלִים לְכ"ה אַתְוָון, בְּגִין דְּעַד לָא אִתְתְּקַן מַשְׁכְּנָא. כֵּיוָן דְּאִתְתְּקַן מַשְׁכְּנָא, וְאִשְׁתְּלִים, מִלָּה קַדְמָאָה דַּהֲוָה נָפִיק מִנֵּיהּ, כַּד אִשְׁתְּלִים, לָא מַלִּיל אֶלָּא בְּכ"ה אַתְוָון, לְאַחֲזָאָה דְּהָא אִשְׁתְּלִים דָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דִּכְתִיב, (ויקרא א) וַיְדַבֵּר יְיָ' אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר. הָא כ"ה אַתְוָון.

243. יַעֲקֹב רָצָה לְתַקֵּן לְמַטָּה בְּסוֹד הַיִּחוּד, וְתִקֵּן בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, וְהֵן: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וְלֹא הִשְׁלִים לְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת, מִשּׁוּם שֶׁעֲדַיִן לֹא הִתְתַּקֵּן הַמִּשְׁכָּן. כֵּיוָן שֶׁהִתְתַּקֵּן הַמִּשְׁכָּן וְנִשְׁלַם, הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִמֶּנּוּ כְּשֶׁהִשְׁתַּלֵּם – לֹא דִבֵּר אֶלָּא בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת, לְהַרְאוֹת שֶׁהֲרֵי נִשְׁלַם זֶה כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה, שֶׁכָּתוּב (ויקרא א) וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר. הֲרֵי עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת.

244. וְעַל דָּא כ"ה זִינִין לְאַשְׁלְמָא תִּקּוּנָא דְּמַקְדְּשָׁא (ס"א דמשכנא) וְכָל הָנֵי אַתְוָון, אוֹקִימְנָא בְּאִינּוּן אַתְוָון גְּלִיפָן, דְּאוֹלִיפְנָא מִמַּר. וּבְגִין דְּמַשְׁכְּנָא אִשְׁתְּלִים בְּרָזִין אִלֵּין, אִקְרֵי כ"ה, בְּיִחוּדָא דִּשְׁלִימוּ דְּמַשְׁכְּנָא, וְעַל דָּא (תהלים קמה) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה כְּתִיב, רָזָא דִּשְׁלִימוּ דְּכָל מַשְׁכְּנָא וְתִקּוּנָא דִּילֵיהּ. כ"ה, לָקֳבֵל כ"ב אַתְוָון, וְאוֹרַיְיתָא וּנְבִיאִים וּכְתוּבִים, דְּאִינּוּן כְּלָלָא חֲדָא, וְרָזָא חֲדָא.

244. וְלָכֵן עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה מִינִים לְהַשְׁלִים תִּקּוּן הַמִּקְדָּשׁ (הַמִּשְׁכָּן) וְכָל אֵלּוּ הָאוֹתִיּוֹת בֵּאַרְנוּ בְּאוֹתָן אוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת שֶׁלָּמַדְנוּ מִמּוֹרֵנוּ. וּמִשּׁוּם שֶׁהַמִּשְׁכָּן נִשְׁלַם בְּסוֹדוֹת הַלָּלוּ, נִקְרָא כ"ה, בַּיִּחוּד שֶׁל שְׁלֵמוּת הַמִּשְׁכָּן, וְלָכֵן (תהלים קמד) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה כָּתוּב, סוֹד שֶׁל שְׁלֵמוּת שֶׁל כָּל הַמִּשְׁכָּן וְתִקּוּנוֹ. כ"ה כְּנֶגֶד עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, וְתוֹרָה וּנְבִיאִים וּכְתוּבִים, שֶׁהֵם כְּלָל אֶחָד וְסוֹד אֶחָד.

245. בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל קָא מְיַחֲדֵי יִחוּדָא בְּהַאי קְרָא, בְּרָזָא דְּכ"ה אַתְוָון, דְּאִינּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ' אֱלֹהֵינוּ יְיָ' אֶחָד, וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, דְּאִינּוּן כ"ד אַתְוָון, וִיכַוֵּון כָּל חַד בְּהוּ, כֻּלְּהוּ אַתְוָון מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, וְסַלְּקִין בְּחִבּוּרָא חַד (ס"א כדין אתפתחו) מ"ט תַּרְעִין, בְּרָזָא דְּיוֹבְלָא. וּכְדֵין אִצְטְרִיךְ לְסַלְּקָא עַד וְלָא יַתִּיר.

245. בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְיַחֲדִים יִחוּד בַּפָּסוּק הַזֶּה בְּסוֹד שֶׁל עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵן: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, שֶׁהֵם עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, וִיכַוֵּן כָּל אֶחָד בָּהֶן – כָּל הָאוֹתִיּוֹת מִתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת, וְעוֹלוֹת בְּחִבּוּר אֶחָד (אָז נִפְתְּחוּ) אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים בְּסוֹד הַיּוֹבֵל, וְאָז צָרִיךְ לַעֲלוֹת עַד וְלֹא יוֹתֵר.

וּכְדֵין אִתְפַּתְּחוּ תַּרְעִין, וְחָשִׁיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהַהוּא בַּר נָשׁ, כְּאִילּוּ קַיֵּים אוֹרַיְיתָא כֻּלָּהּ, דְּאִיהִי אַתְיָא בְּמ״ט פָּנִים.

וְאָז נִפְתָּחִים הַשְּׁעָרִים, וּמְחַשֵּׁב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת אוֹתוֹ הָאָדָם כְּאִלּוּ קִיֵּם אֶת כָּל הַתּוֹרָה שֶׁבָּא בְּאַרְבָּעִים וְתֵשַׁע פָּנִים.

246. (בכלא) וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְכַוְּונָא לִבָּא וּרְעוּתָא בְּכ״ה וּבְכ״ד, וּלְסַלְּקָא לוֹן בִּרְעוּתָא דְּלִבָּא, לְמ״ט תַּרְעִין דְּקָאמְרָן. כֵּיוָן דְּאִתְכַּוַּון בְּהַאי, יִתְכַּוַּון בְּהַהוּא יִחוּדָא דְּאָמַר מַר, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא כֻּלָּהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּיִתְכַּוַּון בְּהוּ, דְּוַדַּאי כְּלָלָא אִיהוּ דְּכָל אוֹרַיְיתָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא. וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּאָדָם שְׁלֵימָא, דִּדְכַר וְנוּקְבָא, וְרָזָא דְּכָל מְהֵימְנוּתָא.

246. וְלָכֵן צָרִיךְ לְכַוֵּן לֵב וְרָצוֹן בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ וּבְעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע וּלְהַעֲלוֹתָם בִּרְצוֹן הַלֵּב לְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים שֶׁאָמַרְנוּ. כֵּיוָן שֶׁהִתְכַּוֵּן בָּזֶה, יִתְכַּוֵּן בְּאוֹתוֹ יִחוּד שֶׁאָמַר מוֹרֵנוּ – שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, כְּלַל שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁיִּתְכַּוֵּן בָּהֶם, שֶׁוַּדַּאי כְּלָל הוּא שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁלְּמַעְלָה וּמַטָּה. וְזֶהוּ סוֹד שֶׁל אָדָם שָׁלֵם, שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה, וְסוֹד שֶׁל כָּל הָאֱמוּנָה.

247. מַחֲלוֹקֶת דְּשַׁמַּאי וְהִלֵּל בְּקִימָה וּבִשְׁכִיבָה, דִּכְתִיב, (דברים ו) בְּשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ, דְּשַׁמַּאי סָבַר בְּעֶרֶב דְּהָא כְּלִילָא נוּקְבָא בְּשֻׁלְטָנָהָא, אִצְטְרִיךְ לְגַבֵּי נוּקְבָא דְּהָא יַטּוּ וְיִקְרְאוּ. וּבַבֹּקֶר, דְּהָא שֻׁלְטָא דְּכוּרָא בְּשׁוּלְטָנוּתָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, אִצְטְרִיךְ לְמֵיקַם קָמֵיהּ דִּדְכוּרָא, כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ בִּתְפִלָּה מְעוּמָד, וּבְכָל אֲתַר דִּדְכוּרָא אַתְיָא.

247. מַחֲלֹקֶת שֶׁל שַׁמַּאי וְהִלֵּל בְּקִימָה וּבִשְׁכִיבָה, שֶׁכָּתוּב (דברים י) בְּשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ. שֶׁשַּׁמַּאי סוֹבֵר, בָּעֶרֶב, שֶׁכְּלוּלָה הַנְּקֵבָה בְּשִׁלְטוֹנָהּ, צָרִיךְ לַנְּקֵבָה שֶׁיַּטּוּ וְיִקְרְאוּ. וּבַבֹּקֶר כְּשֶׁשּׁוֹלֵט הַזָּכָר בְּשִׁלְטוֹן הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, צָרִיךְ לַעֲמֹד לִפְנֵי הַזָּכָר כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ בִּתְפִלַּת מְעֻמָּד, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁהַזָּכָר בָּא.

248. וּבֵית הִלֵּל סָבַר, אִלְמָלֵא אִשְׁתְּכַח דָּא לְחוּד וְדָא לְחוּד, הָכִי אִצְטְרִיךְ. אֲבָל כֵּיוָן דַּאֲנָן מְחַבְּרָן לוֹן כַּחֲדָא, בְּחִבּוּרָא בְּמ״ט פָּנִים, וּמ״ט תַּרְעִין, לָא אִצְטְרִיכְנָא לְאַפְרְשָׁא דָּא לְחוּד וְדָא לְחוּד, אֶלָּא לְאַשְׁגָּחָא דְּכֹלָּא אִיהוּ חַד, בְּלָא פְּרוּדָא. וּכְמָה דְּאִזְדַּמַּן לֵיהּ לְבַר נָשׁ, הָכִי יֵימָא, דְּהָא תַּרְוַויְיהוּ בְּחִבּוּרָא חֲדָא, כְּמָה דְּנַיְיחָא לוֹן, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְאִתְחֲזָאָה.

248. וּבֵית הִלֵּל סוֹבֵר, שֶׁאִלְמָלֵא שֶׁנִּמְצָא זֶה לְחוּד וְזֶה לְחוּד – כָּךְ צָרִיךְ. אֲבָל כֵּיוָן שֶׁאָנוּ מְחַבְּרִים אוֹתָם כְּאֶחָד בְּחִבּוּר בְּאַרְבָּעִים וְתֵשַׁע פָּנִים וְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים, לֹא צְרִיכִים אָנוּ לְהַפְרִיד זֶה לְחוּד וְזֶה לְחוּד, אֶלָּא לְהַשְׁגִּיחַ שֶׁהַכֹּל אֶחָד בְּלִי פֵרוּד, וּכְמוֹ שֶׁמִּזְדַּמֵּן לָאָדָם – כָּךְ יֹאמַר, שֶׁהֲרֵי שְׁנֵיהֶם בְּחִבּוּר אֶחָד כְּמוֹ שֶׁנּוֹחַ לָהֶם, וְכָךְ צָרִיךְ לְהֵרָאוֹת.

249. וְעַל דָּא דְּכוּרָא, בְּשִׁית סִטְרִין, בִּקְרָא דִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן שִׁית תֵּיבִין. וְנוּקְבָא בְּשִׁית סִטְרִין בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. דְּאִינּוּן שִׁית תֵּיבִין אַחֲרָנִין, וְסַלְּקִין בְּחִבּוּרָא חֲדָא, בְּרָזָא דְּמ״ט תַּרְעִין, וַהֲלָכָה כְּבֵית הִלֵּל בְּכָל אֲתַר.

249. וְלָכֵן הַזָּכָר בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים, בַּפָּסוּק שֶׁל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם שֵׁשׁ תֵּבוֹת, וְהַנְּקֵבָה בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים – בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, שֶׁהֵם שֵׁשׁ תֵּבוֹת אֲחֵרוֹת, וְעוֹלִים בְּחִבּוּר אֶחָד, בְּסוֹד שֶׁל אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים, וַהֲלָכָה כְּמוֹ בֵּית הִלֵּל בְּכָל מָקוֹם.

250. רַבִּי שִׁמְעוֹן אָרִים יְדוֹי וּבָרִיךְ לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ. פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מא) מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח וְגוֹ'. הַאי קְרָא אוּקִימְנָא וְאִתְּמַר, אֲבָל רָזָא דְּחָכְמְתָא אִיהוּ, מ״י רָזָא

250. רַבִּי שִׁמְעוֹן הֵרִים יָדוֹ וּבֵרַךְ אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ. פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מא) מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח וְגוֹ'. פָּסוּק זֶה בֵּאַרְנוּ וְנִתְבָּאֵר, אֲבָל סוֹד הַחָכְמָה הוּא. מִ״י הוּא סוֹד שֶׁל הָעוֹלָם

דְּעָלְמָא עִלָּאָה אִיהוּ, דְּהָא מִתַּמָּן נָפְקָא שֵׁירוּתָא, לְאִתְגַּלְּיָא רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וְהָא (בהקדמה ב' ע"א) אוֹקִימְנָא.

הָעֶלְיוֹן, שֶׁהֲרֵי מִשָּׁם יוֹצֵאת הָרֵאשִׁית לְגַלּוֹת סוֹד הָאֱמוּנָה, וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ.

251. תּוּ. מִ"י טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין, דְּלָא אִתְיְדַע וְלָא אִתְגַּלְיָיא כְּלָל. גַּלֵּי יְקָרֵיהּ לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא, מֵהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי מִזְרָח, דְּהָא מִתַּמָּן שֵׁירוּתָא דְּכָל רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וּנְהוֹרָא לְאִתְגַּלְיָיא. וּלְבָתַר צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ, דְּהָא צֶדֶק, גַּלֵּי גְּבוּרְתָּא עִלָּאָה, וְשׁוּלְטָנֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְהַאי צֶדֶק אַשְׁלְטֵיהּ עַל עָלְמִין כֻּלְּהוּ, לְדַבְּרָא לוֹן, וּלְאַתְקְנָא לוֹן, כַּדְקָא יֵאוּת. וְעַל דָּא, (ישעיה מא) יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם וּמְלָכִים יַרְדְּ, (דף ק"מ ע"א) דְּהָא כָּל מַלְכִין דְּעָלְמָא, בִּרְשׁוּתָא דְּהַאי צֶדֶק קַיְימִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק.

251. עוֹד מִ"י – הַטָּמִיר שֶׁל כָּל הַטְּמִירִים, שֶׁלֹּא נוֹדַע וְלֹא הִתְגַּלָּה כְּלָל. גִּלָּה כְּבוֹדוֹ לְהִוָּדַע מֵאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא מִזְרָח, שֶׁהֲרֵי מִשָּׁם רֵאשִׁית שֶׁל כָּל סוֹד הָאֱמוּנָה וְהָאוֹר לְהִתְגַּלּוֹת. וְאַחַר כָּךְ, צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ, שֶׁהֲרֵי צֶדֶק גִּלָּה הַגְּבוּרָה הָעֶלְיוֹנָה וְשִׁלְטוֹן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאֶת הַצֶּדֶק הַזֶּה הִשְׁלִיט עַל כָּל הָעוֹלָמוֹת לְהַנְהִיגָם וּלְתַקְּנָם כָּרָאוּי. וְלָכֵן, יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם וּמְלָכִים יַרְדְּ, שֶׁהֲרֵי כָּל מַלְכֵי הָעוֹלָם בִּרְשׁוּת הַצֶּדֶק הַזֶּה הֵם עוֹמְדִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק.

252. תּוּ, צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ, מַאן קָרֵי לְמַאן. אֶלָּא, צֶדֶק אִיהוּ קָארֵי תָּדִיר לְאַסְפָּקְלַרְיָאה דְּנָהֲרָא, וְלָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין, וְצֶדֶק קָאִים תָּדִיר לְרַגְלוֹי, דְּלָא אִתְעֲדֵי מִתַּמָּן, וְקָארֵי וְלָא שָׁכִיךְ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים פג) אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל. וְהַשְׁתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְהַר לָן אָרְחָא דָּא בְּגִינָן (ור') אֶלְעָזָר בְּרִי דְּקָרֵי לִנְהוֹרָא עִלָּאָה וְלָא שָׁכִיךְ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. (ס"א והשתא אלעזר ברי קרי לנהורא עלאה ולא שכיך וקודשא בריך הוא אנהר לן ארחא דא בגיניה, זכאה חולקיה וזכאה חולקיהון דצדיקיא)

252. עוֹד צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ – מִי קוֹרֵא לְמִי? אֶלָּא הַצֶּדֶק קוֹרֵא תָּמִיד לְאַסְפַּקְלַרְיָה הַמְּאִירָה, וְלֹא שׁוֹכֵךְ לְעוֹלָמִים, וְצֶדֶק עוֹמֵד תָּמִיד לְרַגְלוֹ, שֶׁלֹּא זָז מִשָּׁם, וְקוֹרֵא וְלֹא שׁוֹכֵךְ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם פג) אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל. וְעַכְשָׁו הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵאִיר לָנוּ הַדֶּרֶךְ הַזּוֹ בִּשְׁבִילֵנוּ (וְרַבִּי) אֶלְעָזָר בְּנִי שֶׁקּוֹרֵא לָאוֹר הָעֶלְיוֹן וְלֹא שׁוֹכֵךְ. אַשְׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא. (וְעַתָּה, אֶלְעָזָר בְּנִי, קוֹרֵא לָאוֹר הָעֶלְיוֹן וְלֹא שׁוֹכֵךְ, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵאִיר לָנוּ הַדֶּרֶךְ בִּגְלָלוֹ. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ וְאַשְׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים).

253. רַבִּי אַבָּא פָּתַח קְרָא וְאָמַר, (תהלים סג) מִזְמוֹר לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה. מַאי שְׁנָא מִכָּל שְׁאָר תּוּשְׁבְּחָן, דְּלָא קָאָמַר בְּאָן אֲתָר שַׁבַּח לוֹן דָּוִד מַלְכָּא, וּמַאי שְׁנָא הָכָא דְּקָאָמַר בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה. אֶלָּא לָאו דָּא בִּלְחוֹדוֹי, דְּהָא אוּף הָכִי נַמֵּי, (תהלים לה) בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ. (תהלים נד) בְּבֹא הַזִּיפִים. וְכֵן כֻּלְּהוּ. לְאַחֲזָאָה לְכָל בְּנֵי עָלְמָא, שִׁבְחֵיהּ דְּדָוִד, דְּאַף עַל גַּב דִּבְצַעֲרָא הֲוָה, וַהֲווּ רָדְפֵי אֲבַתְרֵיהּ, הֲוָה מִשְׁתַּדֵּל לוֹמַר שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

253. רַבִּי אַבָּא פָּתַח פָּסוּק וְאָמַר, (שם סג) מִזְמוֹר לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה. מַה זֶּה שׁוֹנֶה מִכָּל שְׁאָר הַתִּשְׁבָּחוֹת שֶׁלֹּא אָמַר בְּאֵיזֶה מָקוֹם שִׁבַּח אוֹתָם דָּוִד הַמֶּלֶךְ? וּמַה שׁוֹנֶה כָּאן שֶׁאָמַר בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה? אֶלָּא לֹא זֶה לְבַדּוֹ, שֶׁהֲרֵי אַף כָּךְ גַּם – (שם לד) בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ. בְּבֹא הַזִּיפִים. וְכֵן כֻּלָּם. לְהַרְאוֹת לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם שִׁבְחוֹ שֶׁל דָּוִד, שֶׁאַף עַל גַּב שֶׁהָיָה בְּצַעַר וְהָיוּ רוֹדְפִים אַחֲרָיו, הָיָה מִשְׁתַּדֵּל לוֹמַר שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא.

254. וְאַף עַל גַּב דִּבְרוּחַ קֻדְשָׁא הֲוָה אָמַר, רוּחַ קֻדְשָׁא לָא הֲוֵי שָׁארֵי עֲלוֹי, עַד דְּאִיהוּ אִשְׁתַּדַּל לְמִשְׁרֵי עֲלוֹי. וְכֵן בְּכָל אֲתַר, לָא שַׁרְיָא רוּחַ קֻדְשָׁא דִּלְעֵילָּא, עַד דְּיִתְּעַר עֲלֵיהּ בַּר נָשׁ מִתַּתָּא. וְדָוִד אַף עַל גַּב דְּקָא רַדְפֵי אֲבַתְרֵיהּ, וַהֲוָה בְּצַעֲרֵיהּ, לָא הֲוָה שָׁבִיק שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן מִפּוּמֵיהּ, וּלְשַׁבְּחָא לְמָארֵיהּ עַל כֹּלָּא.

254. וְאַף עַל גַּב שֶׁבְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הָיָה אוֹמֵר – רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לֹא הָיְתָה שׁוֹרָה עָלָיו עַד שֶׁהוּא הִשְׁתַּדֵּל שֶׁתִּשְׁרֶה עָלָיו. וְכָךְ בְּכָל מָקוֹם – לֹא שׁוֹרָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלְּמַעְלָה עַד שֶׁיִּתְעוֹרֵר עָלָיו הָאָדָם מִלְּמַטָּה. וְדָוִד, אַף עַל גַּב שֶׁרָדְפוּ אַחֲרָיו וְהָיָה בְּצַעֲרוֹ, לֹא הָיָה עוֹזֵב שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת מִפִּיו וּלְשַׁבֵּחַ אֶת רִבּוֹנוֹ עַל הַכֹּל.

255. וְאִי תֵּימָא, הָא דְּתָנֵינָן, (בראשית ל"ט ע"ב, ס"ה ע"א) מִזְמוֹר לְדָוִד, אוֹ לְדָוִד מִזְמוֹר, וְהָכָא שָׁרַת עֲלֵיהּ רוּחַ קֻדְשָׁא בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דְּאָמַר מִזְמוֹר לְדָוִד. אֶלָּא, אִי אִיהוּ לָא הֲוָה מְכַוֵּין גַּרְמֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, לָא שָׁרַת עֲלֵיהּ רוּחַ קֻדְשָׁא.

255. וְאִם תֹּאמַר, זֶה שֶׁשָּׁנִינוּ מִזְמוֹר לְדָוִד אוֹ לְדָוִד מִזְמוֹר, וְכָאן שָׁרְתָה עָלָיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ בַּתְּחִלָּה, מִשּׁוּם שֶׁאָמַר מִזְמוֹר לְדָוִד. אֶלָּא, אִם הוּא הָיָה מְכַוֵּן עַצְמוֹ בַּתְּחִלָּה, לֹא הָיְתָה שׁוֹרָה עָלָיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

256. (נ' ע"א, רל"ח ע"ב) מִזְמוֹר דָּא רוּחַ קֻדְשָׁא. אֲמַאי אִקְרֵי הָכִי. בְּגִין דְּאִיהִי, מְשַׁבַּחַת תָּדִיר לְמַלְכָּא עִלָּאָה (ס"א דכל זמנא איהו קא משבח ומזמר ולא שכיך) דְּכָל זִמְנָא הֲוָה קָא מְשַׁבַּחַת וּמְזַמֶּרֶת, וְלָא שָׁכִיךְ. כֵּיוָן דְּאָתָא דָּוִד אַשְׁכַּח (ק"ג ע"ב) גּוּפָא מִתְתַּקְנָא כַּדְקָא יָאוּת, וְשָׁרַת עֲלֵיהּ, וַהֲווּ מְגַלֵּי בְּהַאי עָלְמָא, לְשַׁבְּחָא וּלְזַמְּרָא לְמַלְכָּא, וְכֹלָּא, בְּגִין דְּיִתְתַּקַּן הַאי עָלְמָא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

256. מִזְמוֹר זֶה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. לָמָּה נִקְרָא כָּךְ? מִשּׁוּם שֶׁהִיא מְשַׁבַּחַת אֶת הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן תָּמִיד, (שֶׁכָּל הַזְּמַן הוּא הָיָה מְשַׁבֵּחַ וּמְזַמֵּר וְלֹא שׁוֹכֵךְ) שֶׁכָּל הַזְּמַן הָיְתָה מְשַׁבַּחַת וּמְזַמֶּרֶת וְלֹא שׁוֹכֶכֶת. כֵּיוָן שֶׁבָּא דָוִד, מָצָא גוּף מְתֻקָּן כָּרָאוּי וְשָׁרְתָה עָלָיו, וְהָיוּ מְגַלִּים בָּעוֹלָם הַזֶּה לְשַׁבֵּחַ וּלְזַמֵּר לַמֶּלֶךְ, וְהַכֹּל כְּדֵי שֶׁיִּתְתַּקֵּן הָעוֹלָם הַזֶּה כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה.

257. לְדָוִד. גְּבַר שְׁלִים בְּתִקּוּנוֹי, גְּבַר מִתְתַּקְנָא, גְּבַר זַכָּאָה. דָּוִד וַדַּאי דְּלָא אִשְׁתַּנֵּי לְעָלְמִין. בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה, דָּא שְׁבָחָא דְּדָוִד, אַף עַל גַּב דִּבְצַעֲרֵיהּ הֲוָה, אַף עַל גַּב דַּהֲווּ רַדְפֵי אֲבַתְרֵיהּ. וּמַאי תּוּשְׁבַּחְתָּא קָאָמַר. תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּאִיהוּ רַב וְיַקִּירָא.

257. לְדָוִד – אִישׁ שָׁלֵם בְּתִקּוּנוֹ, אִישׁ מְתֻקָּן, אִישׁ צַדִּיק. דָּוִד וַדַּאי שֶׁלֹּא הִשְׁתַּנָּה לְעוֹלָמִים. בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה – זֶה שֶׁבַח שֶׁל דָּוִד, אַף עַל גַּב שֶׁהָיָה בְּצַעֲרוֹ, אַף עַל גַּב שֶׁהָיוּ רוֹדְפִים אַחֲרָיו, וְאֵיזוֹ תִשְׁבַּחַת אָמַר? תִּשְׁבַּחַת גְּדוֹלָה וְנִכְבָּדָה.

258. וּשְׁבָחָא דִּילֵיהּ מַאי אִיהִי. (תהלים סג) אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָּ. אֱלֹהִים סְתָם. כֵּיוָן דְּאָמַר אֱלֹהִים, אֲמַאי אֵלִי. אֶלָּא הַהוּא דַּרְגָּא דִּילֵיהּ. תְּלַת דַּרְגִּין הָכָא: אֱלֹהִים. אֵלִי. אַתָּה. וְאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן תְּלַת שְׁמָהָן, חַד דַּרְגָּא אִיהוּ, בְּרָזָא דֶּאֱלֹהִים חַיִּים. אֱלֹהִים: לְעֵילָּא, אֱלֹהִים חַיִּים. אֵלִי: קְצֵה (בראשית א' ע"ב) הַשָּׁמַיִם עַד קְצֵה הַשָּׁמָיִם. (קל"ח ע"ב) אַתָּה: דַּרְגָּא דִּילֵיהּ. וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא חַד, וּבִשְׁמָא חַד סָלִיק.

258. וְהַשֶּׁבַח שֶׁלּוֹ מַה הוּא? (תהלים סג) אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָּ. אֱלֹהִים סְתָם. כֵּיוָן שֶׁאָמַר אֱלֹהִים, לָמָּה אֵלִי? אֶלָּא אוֹתָהּ דַּרְגָּה שֶׁלּוֹ. שָׁלֹשׁ דְּרָגוֹת כָּאן: אֱלֹהִים, אֵלִי, אַתָּה. וְאַף עַל גַּב שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת, דַּרְגָּה אַחַת הִיא, בְּסוֹד שֶׁל אֱלֹהִים חַיִּים. אֱלֹהִים – לְמַעְלָה, אֱלֹהִים חַיִּים. אֵלִי – קְצֵה הַשָּׁמַיִם עַד קְצֵה הַשָּׁמָיִם. אַתָּה – הַדַּרְגָּה שֶׁלּוֹ. וְאַף עַל גַּב שֶׁהַכֹּל אֶחָד וּבְשֵׁם אֶחָד עוֹלֶה.

259. אֲשַׁחֲרֶךָּ, אִי כְּמַשְׁמָעוֹ דִּילֵיהּ, שַׁפִּיר. אֲבָל אֲשַׁחֲרֶךָּ, אַתְקִין נְהוֹרָא דְּנָהִיר בְּשַׁחֲרוּתָא. דְּהָא נְהוֹרָא דְּקַיְּימָא בְּשַׁחֲרוּתָא, לָא נָהִיר עַד דְּיִתְתַּקְּנוּן לֵיהּ לְתַתָּא. וּמַאן דְּאַתְקִין נְהוֹרָא שַׁחֲרָא דָּא, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי אוּכָמָא, זָכֵי (בראשית נ"א ע"ב) לִנְהוֹרָא חִוָּורָא דְּנָהִיר, וְדָא אִיהִי נְהוֹרָא אַסְפָּקְלַרְיָא דְּנָהֲרָא, וְדָא אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּזָכֵי לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

259. אֲשַׁחֲרֶךָּ – אִם כְּמַשְׁמָעוֹ שֶׁלּוֹ, יָפֶה. אֲבָל אֲשַׁחֲרֶךָּ – הִתְקִין הָאוֹר שֶׁמֵּאִיר בַּשַּׁחַר. שֶׁהֲרֵי הָאוֹר שֶׁעוֹמֵד בַּשַּׁחַר לֹא מֵאִיר עַד שֶׁיְּתַקְּנוּ אוֹתוֹ לְמַטָּה. וּמִי שֶׁמְּתַקֵּן אֶת אוֹר הַשַּׁחַר הַזֶּה, אַף עַל גַּב שֶׁהוּא שָׁחֹר, זוֹכֶה לְאוֹר לָבָן שֶׁמֵּאִיר, וְזֶהוּ אוֹר אַסְפַּקְלַרְיָה הַמְּאִירָה, וְזֶהוּ הָאָדָם שֶׁזּוֹכֶה לָעוֹלָם הַבָּא.

260. וְרָזָא דָּא (משלי ח) וּמְשַׁחֲרַי יִמְצָאֻנְנִי, וּמְשַׁחֲרַי: דְּמִתַּקְּנִין נְהוֹרָא מְשַׁחֲרֵי אוּכָמָא. יִמְצָאֻנְנִי, יִמְצָאוּנִי לָא כְּתִיב, אֶלָּא יִמְצָאֻנְנִי, דְּזָכֵי לִתְרֵין נְהוֹרִין. לִנְהוֹרָא דְּשַׁחֲרָא אוּכָמָא, וְלִנְהוֹרָא חִוָּורָא דְּנָהֲרָא. וְזָכֵי לְאַסְפָּקְלַרְיָאה דְּלָא נָהִיר, וּלְאַסְפָּקְלַרְיָאה דְּנָהִיר. וְדָא אִיהוּ יִמְצָאֻנְנִי. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד אֲשַׁחֲרֶךָּ, אַתְקִין נְהוֹרָא דְּשַׁחֲרָא אוּכָמָא, לְנַהֲרָא עָלֵיהּ נְהוֹרָא חִוָּורָא דְּנָהֲרָא.

260. וְזֶה סוֹד (משלי א) וּמְשַׁחֲרַי יִמְצָאֻנְנִי. וּמְשַׁחֲרַי – שֶׁמְּתַקְּנִים הָאוֹר שֶׁל מְשַׁחֲרֵי הַשָּׁחֹר. יִמְצָאֻנְנִי, לֹא כָתוּב יִמְצָאוּנִי, אֶלָּא יִמְצָאֻנְנִי, שֶׁזּוֹכִים לִשְׁנֵי אוֹרוֹת – לְאוֹר הַשַּׁחַר הַשָּׁחֹר, וְלָאוֹר הַלָּבָן שֶׁמֵּאִיר. וְזוֹכֶה לְאַסְפַּקְלַרְיָה שֶׁאֵינָהּ מְאִירָה, וּלְאַסְפַּקְלַרְיָה שֶׁמְּאִירָה. וְזֶהוּ יִמְצָאֻנְנִי. וְעַל כֵּן אָמַר דָּוִד אֲשַׁחֲרֶךָּ. הִתְקִין אוֹר שֶׁל הַשַּׁחַר הַשָּׁחֹר לְהָאִיר עָלָיו אוֹר לָבָן שֶׁמֵּאִיר.

261. (תהלים סג) צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי כָּמַהּ לְךָ בְשָׂרִי, כְּמַאן דְּכָפִין לְמֵיכַל וְצָחֵי לְמִשְׁתֵּי. בְּאֶרֶץ צִיָּה וְעָיֵף בְּלִי מָיִם, בְּגִין דְּאִיהוּ מִדְבַּר, וְלָאו אִיהוּ אֲתַר דְּיִשּׁוּבָא, וְלָאו אִיהוּ אֲתַר דְּקַדְשָׁא. (דף ק"מ ע"ב) וּבְגִין כַּךְ אִיהוּ אֲתָר בְּלִי מַיִם. וּכְמָה דַּאֲנָן כַּפִּין וְצָחָאן לְגַבָּךְ בַּאֲתָר דָּא, כֵּן בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִיךָ וְגוֹ'. וַאֲנָן כְּמָה דַּאֲנָן צָחָאן לְגַבֵּי דְּמַר, לְמִשְׁתֵּי בְּצָחוּתָא מִלּוֹי בַּאֲתָר דָּא, אוּף הָכִי צָחֲיָנָן לְמִשְׁתֵּי בְּצָחוּתָא מִלּוֹי, בְּבֵי מַקְדְּשָׁא, אֲתָר דְּאִקְרֵי קֹדֶשׁ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְרַ' אַבָּא, מַאן דְּשָׁארֵי מִלָּה הַשְׁתָּא יֵימָא.

261. צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי כָּמַהּ לְךָ בְּשָׂרִי (תהלים סג), כְּמִי שֶׁרָעֵב לֶאֱכֹל וְצָמֵא לִשְׁתּוֹת. בְּאֶרֶץ צִיָּה וְעָיֵף בְּלִי מָיִם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא מִדְבָּר וְאֵינוֹ מָקוֹם שֶׁל יִשּׁוּב, וְלֹא מָקוֹם שֶׁל קֹדֶשׁ. וְלָכֵן הוּא מָקוֹם בְּלִי מַיִם. וּכְמוֹ שֶׁאָנוּ רְעֵבִים וּצְמֵאִים אֵלֶיךָ בַּמָּקוֹם הַזֶּה, כֵּן בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִיךָ וְגוֹ'. וְאָנוּ, כְּמוֹ שֶׁאָנוּ צְמֵאִים אֶל מוֹרֵנוּ לִשְׁתּוֹת בְּצִמָּאוֹן אֶת דְּבָרָיו בַּמָּקוֹם הַזֶּה, אַף כָּךְ צְמֵאִים לִשְׁתּוֹת בַּצָּמָא דְּבָרָיו בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, הַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְרַבִּי אַבָּא, מִי שֶׁהִתְחִיל הַדָּבָר – יֹאמַר עַכְשָׁו.

262. פָּתַח רִבִּי אַבָּא וְאָמַר, (שמות כה) וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ וְגוֹ'. מֹשֶׁה בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְזֵי לֵיהּ עוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא, הֲוָה קָשֶׁה קָמֵיהּ, וְלָא יָכִיל לְמֵיקָם בֵּיהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְהַשְׁתָּא אִית לָן לְמִקְשֵׁי הָכָא, אִי תְּרוּמָה דָּא, יָהֲבָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה בִּלְחוּדוֹי, הֵיךְ יָהֲבָהּ לְאַחֲרָא, וְאָמַר דְּלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִקְחוּ הַאי תְּרוּמָה.

262. פָּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ וְגוֹ'. בְּשָׁעָה שֶׁהֶרְאָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה אֶת מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן, הָיָה קָשֶׁה לְפָנָיו, וְלֹא יָכֹל לַעֲמֹד בּוֹ, וַהֲרֵי פֵּרְשׁוּהָ. וְעַכְשָׁו יֵשׁ לָנוּ לְהַקְשׁוֹת כָּאן, אִם הַתְּרוּמָה הַזּוֹ נְתָנָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה לְבַדּוֹ, אֵיךְ נְתָנָהּ לְאַחֵר, וְאָמַר שֶׁלִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִקְחוּ אֶת הַתְּרוּמָה הַזּוֹ?

263. אֶלָּא וַדַּאי לְמֹשֶׁה יָהֲבָהּ, וְלָא יָהֲבָהּ לְאַחֲרָא. לְמַלְכָּא דַּהֲוָה בְּגוֹ עַמֵּיהּ, וְלָא הֲוַת מַטְרוֹנִיתָא עִמֵּיהּ

263. אֶלָּא וַדַּאי שֶׁלְּמֹשֶׁה נְתָנָהּ, וְלֹא נְתָנָהּ לְאַחֵר. לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה בְּתוֹךְ עַמּוֹ, וְלֹא הָיְתָה

דְּמַלְכָּא. כָּל זִמְנָא דְּמַטְרוֹנִיתָא לָא הֲוַת עִמֵּיהּ דְּמַלְכָּא, לָא מִתְיָאֲשֵׁי עַמָּא בֵּיהּ, וְאִינּוּן לָא יַתְבִין לְרַחֲצָן. כֵּיוָן דְּאָתַת מַטְרוֹנִיתָא, כָּל עַמָּא חַדָּאן, וְיַתְבֵי בִּרְוּחְצָנוּ. כַּךְ בְּקַדְמִיתָא, אַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבַד לוֹן נִסִּין וְאָתִין עַל יְדֵי דְּמֹשֶׁה, לָא מִתְיָאֲשֵׁי עַמָּא. כֵּיוָן דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם. מִיַּד אִתְיָאֲשׁוּ כֻּלְּהוּ, וְחַדּוּ בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר ז) וַיְהִי בְּיוֹם כַּלֹּת מֹשֶׁה דְּנָחֲתַת כַּלַּת מֹשֶׁה לְאַרְעָא.

הַגְּבִירָה עִם הַמֶּלֶךְ. כָּל זְמַן שֶׁהַגְּבִירָה לֹא הָיְתָה עִם הַמֶּלֶךְ, הָעָם לֹא קוֹבְעִים בּוֹ וְאֵינָם יוֹשְׁבִים לָבֶטַח. כֵּיוָן שֶׁבָּאָה הַגְּבִירָה, כָּל הָעָם שְׂמֵחִים וְיוֹשְׁבִים בְּבִטָּחוֹן. כָּךְ בַּתְּחִלָּה, אַף עַל גַּב שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָשָׂה לָהֶם נִסִּים וְאוֹתוֹת עַל יְדֵי מֹשֶׁה, לֹא קוֹבְעִים הָעָם. כֵּיוָן שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה – וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם. מִיָּד כֻּלָּם קָבְעוּ וְשָׂמְחוּ בַּעֲבוֹדַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (במדבר ז) וַיְהִי בְּיוֹם כַּלֹּת מֹשֶׁה, שֶׁיָּרְדָה כַּלַּת מֹשֶׁה לָאָרֶץ.

264. וְאִי תֵּימָא, וַיְהִי בְּכָל אֲתַר לָאו אִיהוּ אֶלָּא לִישָּׁנָא דְּצַעֲרָא, וְהָכָא כְּתִיב וַיְהִי בְּיוֹם. אֶלָּא, בְּהַהוּא יוֹמָא דִּשְׁכִינְתָּא נָחֲתַת לְאַרְעָא, אִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא לְגַבָּהּ, וְחַפְיָא הַהוּא חָשׁוּךְ קָבֵל לְגַבָּהּ, בְּגִין דְּלָא תֵיזוּזוּת. וְתָנֵינָן, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה רִבּוֹא מַלְאָכִין מְקַטְרְגִין, אִשְׁתְּכָחוּ לְגַבָּהּ בְּגִין דְּלָא תֵיזוּזוּת.

264. וְאִם תֹּאמַר, "וַיְהִי" בְּכָל מָקוֹם אֵינוֹ אֶלָּא לְשׁוֹן צַעַר, וְכָאן כָּתוּב וַיְהִי בְּיוֹם? אֶלָּא, בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁשְּׁכִינָה יָרְדָה לָאָרֶץ, נִמְצָא לָהּ מְקַטְרֵג, וְכִסָּה אוֹתוֹ הַחֹשֶׁךְ כְּנֶגְדָּהּ כְּדֵי שֶׁלֹּא תֵרֵד. וְשָׁנִינוּ, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת רִבּוֹא מַלְאָכִים נִמְצְאוּ לְפָנֶיהָ כְּדֵי שֶׁלֹּא תֵרֵד.

265. וּבְהַהוּא זִמְנָא אִשְׁתְּכָחוּ כָּל כְּנוּפְיָא דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמְרוּ קַמֵּיהּ, מָארֵי דְּעָלְמָא, כָּל זִיוָא וְכָל נְהוֹרָא דִּילָן בִּשְׁכִינַת יְקָרָךְ אִיהוּ, וְהַשְׁתָּא תֵיזוּזוּת לְגַבֵּי תַּתָּאֵי. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אִתְתַּקְפַת שְׁכִינְתָּא, וְתַבְרַת הַהוּא חָשׁוֹךְ קָבֵל, כְּמַאן דְּמִתְבַּר גַּזְיִין תַּקִּיפִין, וְנַחֲתַת לְאַרְעָא. כֵּיוָן דְּחָמוּ כֻּלְּהוּ כַּךְ, פָּתְחוּ וְאָמְרוּ (תהלים ח) יְיָ' אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. אַדִּיר וַדַּאי, דְּתַבְרַת כַּמָּה גַּזְיִין וְחֵילִין תַּקִּיפִין, וְנַחֲתַת לְאַרְעָא, וְשָׁלִיטַת בְּכֹלָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיְהִי, צַעֲרָא דְּקַבִּילוּ כַּמָּה חַיָּילִין וּמַשִּׁירְיָין, בְּיוֹמָא דְּכַלַּת מֹשֶׁה נָחֲתַת לְאַרְעָא.

265. וּבְאוֹתוֹ זְמַן נִמְצְאוּ כָּל הַכְּנֵס שֶׁל הַמַּלְאָכִים הָעֶלְיוֹנִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְאָמְרוּ לְפָנָיו: רִבּוֹן הָעוֹלָם, כָּל הַזִּיו וְכָל הָאוֹר שֶׁלָּנוּ – בִּשְׁכִינַת כְּבוֹדְךָ הוּא, וְעַכְשָׁו תֵּרֵד לַתַּחְתּוֹנִים? בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הִתְחַזְּקָה הַשְּׁכִינָה וְשָׁבְרָה אוֹתוֹ חֹשֶׁךְ אֲפֵלָה כְּמִי שֶׁמְּשַׁבֵּר חֲתִיכוֹת חֲזָקוֹת, וְיָרְדָה לָאָרֶץ. כֵּיוָן שֶׁכֻּלָּם רָאוּ כָּךְ, פָּתְחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים ח) ה' אֲדֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. אַדִּיר וַדַּאי, שֶׁשָּׁבְרָה כַּמָּה חֲתִיכוֹת וְכֹחוֹת חֲזָקִים, וְיָרְדָה לָאָרֶץ וְשָׁלְטָה בַּכֹּל. וְלָכֵן כָּתוּב וַיְהִי. הַצַּעַר שֶׁקִּבְּלוּ כַּמָּה חֲיָלוֹת וּמַחֲנוֹת בַּיּוֹם שֶׁיָּרְדָה לָאָרֶץ כַּלַּת מֹשֶׁה.

266. וּבְגִין כַּךְ וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה וְגוֹ'. וְיִקְחוּ לִי וּתְרוּמָה לָא כְּתִיב, אֶלָּא וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, לְאַחֲזָאָה דְּכֹלָּא חַד בְּלָא פֵּרוּדָא. וְעוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דָּא לָקֳבֵל דָּא, לְאִתְכַּלְּלָא שְׁכִינְתָּא מִכָּל סִטְרִין עֵילָּא וְתַתָּא, הָכָא בְּהַאי עָלְמָא עוֹבָדָא דִּילֵיהּ, כְּעוֹבָדָא דְּגוּפָא, לְאִתְכַּלְּלָא רוּחָא בְּגַוֵּיהּ, וְדָא אִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּאִתְכְּלִילַת לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְאִיהִי רוּחַ קֻדְשָׁא.

266. וְלָכֵן וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה וְגוֹ'. לֹא כָתוּב וְיִקְחוּ לִי וּתְרוּמָה, אֶלָּא וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה, לְהַרְאוֹת שֶׁהַכֹּל אֶחָד בְּלִי פֵּרוּד. וּמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה, זֶה כְּנֶגֶד זֶה, לְהַכְלִיל הַשְּׁכִינָה מִכָּל הַצְּדָדִים, מַעְלָה וּמַטָּה. כָּאן בָּעוֹלָם הַזֶּה הַמַּעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ כְּמַעֲשֵׂה הַגּוּף, לְהַכְלִיל אֶת הָרוּחַ בְּתוֹכוֹ, וְזוֹהִי שְׁכִינָה, שֶׁנִּכְלְלָה מַעְלָה וּמַטָּה, וְהִיא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

267. וּלְעוֹלָם אִתְמַשְּׁכָת וְעָאלַת גּוֹ רָזָא דְּגוּפָא, לְאַשְׁרָאָה מוֹחָא גּוֹ קְלִיפָּא כֹּלָּא כְּמָה דְּאִתְחָזֵי. הַאי רוּחָא דְּקֻדְשָׁא, אִתְעָבִיד בְּגוּפָא, לְאִתְכַּלְלָא בְּגַוֵּיהּ רוּחָא אַחֲרָא עִלָּאָה, דָּקִיק וְנָהִיר, וְכֹלָּא הָכִי אִתְאֲחִיד וְאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, וְעָאל דָּא בְּדָא, עַד דְּאִתְאֲחִיד בְּהַאי עָלְמָא, דְּאִיהוּ קְלִיפָּה בַּתְרָאָה דִּלְבַר.

267. וּלְעוֹלָם נִמְשֶׁכֶת וְנִכְנֶסֶת לְתוֹךְ סוֹד הַגּוּף, לְהַשְׁרוֹת מֹחַ בְּתוֹךְ קְלִפָּה הַכֹּל כָּרָאוּי. רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַזּוֹ נַעֲשֵׂית בְּגוּף, לְהַכְלִיל בְּתוֹכוֹ רוּחַ אַחֶרֶת עֶלְיוֹנָה, דַּק וּמֵאִיר, וְהַכֹּל כָּךְ נֶאֱחָז וְנִכְלָל זֶה בָּזֶה וְנִכְנָס זֶה בָּזֶה, עַד שֶׁנֶּאֱחָז בָּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהוּא קְלִפָּה אַחֲרוֹנָה חִיצוֹנָה.

268. קְלִיפָּה תַּקִּיפָא אִיהִי לְגוֹ מִקְּלִיפָּה דְּהַאי עָלְמָא. כְּגַוְונָא דֶּאֱגוֹזָא, דְּהַאי קְלִיפָּה דִּלְבַר לָאו אִיהִי תַּקִּיפָא, קְלִיפָּה דְּאִיהִי לְגוֹ מִינָּהּ, אִיהִי קְלִיפָּה תַּקִּיפָא. אוּף הָכִי לְעֵילָּא, קְלִיפָּה תַּקִּיפָא, אִיהִי רוּחָא אַחֲרָא דְּשָׁלְטָא בְּגוּפָא. לְגוֹ מִנֵּיהּ, אִיהִי קְלִיפָּה קְלִישָׁא. לְגוֹ מִנֵּיהּ מוֹחָא.

268. קְלִפָּה חֲזָקָה הִיא לִפְנִים מִקְּלִפָּה שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. כְּמוֹ שֶׁהָאֱגוֹז, שֶׁהַקְּלִפָּה הַחִיצוֹנָה אֵינָהּ קָשָׁה, קְלִפָּה שֶׁהִיא לִפְנִים מִמֶּנָּה הִיא קְלִפָּה קָשָׁה – אַף כָּךְ לְמַעְלָה. קְלִפָּה קָשָׁה הִיא רוּחַ אַחֶרֶת שֶׁשּׁוֹלֶטֶת בַּגּוּף. לִפְנִים מִמֶּנּוּ הִיא קְלִפָּה קְלוּשָׁה. לִפְנִים מִמֶּנּוּ – הַמֹּחַ.

269. בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, מִתַּתְקְנָא כֹּלָּא בְּגַוְונָא אַחֲרָא, דְּהָא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא אִתַּבְּרַת מֵהַהוּא אֲתָר, וְלָא שַׁלְטָא (קע"ג ע"א) בֵּיהּ כְּלַל. קְלִיפָּה תַּקִּיפָא אִתַּבְּרַת תְּבִיר, (ד"א מההוא יותר תדיר) וְאִתְפַּתְּחַת מֵהַאי סִטְרָא (ס"א עד דאתאחיד ברזא דמשכנא. בהאי עלמא קליפה בתראה איהי לכרז קליפה תקיפא איהי לגו כגוונא דא אוף הכא לעילא קליפה תקיפא איהי לבר לגו מיניה איהי קליפה קלישא ולא שלטא ביה כלל ואתפתחת מהאי סטרא) (נ"ט ע"ב) וּמֵהַאי סִטְרָא.

269. בָּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה מְתֻקָּן הַכֹּל בְּגָוֶן אַחֵר, שֶׁהֲרֵי הַקְּלִפָּה הַקָּשָׁה נִשְׁבְּרָה מֵאוֹתוֹ מָקוֹם וְלֹא שׁוֹלֶטֶת בּוֹ כְּלָל. הַקְּלִפָּה הַקָּשָׁה נִשְׁבֶּרֶת שֶׁבֶר, (מֵהַהוּא יוֹתֵר תָּמִיד) וְנִפְתַּחַת מִצַּד זֶה (עַד שֶׁנֶּאֱחָז בַּסּוֹד שֶׁל הַמִּשְׁכָּן. בָּעוֹלָם הַזֶּה הַקְּלִפָּה הָאַחֲרוֹנָה הִיא לַחוּץ, הַקְּלִפָּה הַחֲזָקָה הִיא לִפְנִים. כְּמוֹ זֶה אַף כָּךְ לְמַעְלָה, הַקְּלִפָּה הַחֲזָקָה הִיא לַחוּץ. לִפְנִים מִמֶּנָּה הִיא קְלִפָּה קְלוּשָׁה, וְלֹא שׁוֹלֶטֶת בּוֹ כְּלָל, וְנִפְתַּחַת מִצַּד זֶה) וּמִצַּד זֶה.

270. וְהַהִיא פְּתִיחוּ הֲוָה בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, בְּכָל זִמְנָא דְּפָלְחִין פּוּלְחָנָא (דף קמ"א ע"א) כִּדְקָא יֵאוֹת. כֵּיוָן דְּגָרְמוּ חוֹבִין, מְשִׁיכוּ הַהוּא פְּתִיחוּ לְהַאי סִטְרָא וּלְהַאי סִטְרָא, עַד דְּאִתְקָרַב קְלִיפָּה, כֹּלָּא כַּחֲדָא. כֵּיוָן דְּאַסְתִּים קְלִיפָּה לְמוֹחָא, כְּדֵין שַׁלְטָא (ר"ג ע"א) הַהִיא קְלִיפָּה עֲלַיְיהוּ וְדָחָה לוֹן לְבַר מֵהַהוּא דּוּכְתָּא.

270. וְאוֹתָהּ פְּתִיחָה הָיְתָה בָּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל זְמַן שֶׁעוֹבְדִים עֲבוֹדָה כָּרָאוּי. כֵּיוָן שֶׁגָּרְמוּ הַחֲטָאִים, נִמְשְׁכָה אוֹתָהּ פְּתִיחָה לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה, עַד שֶׁהִתְקָרְבָה הַקְּלִפָּה הַכֹּל כְּאֶחָד. כֵּיוָן שֶׁסָּתְמָה הַקְּלִפָּה אֶת הַמֹּחַ, אָז שׁוֹלֶטֶת אוֹתָהּ קְלִפָּה עֲלֵיהֶם, וְדוֹחָה אוֹתָם מִחוּץ לְאוֹתוֹ מָקוֹם.

271. וְעִם כָּל דָּא אַף עַל גַּב דְּדָחָה לוֹן לְבַר, לָא יָכִיל הַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא לְשַׁלְטָאָה בְּהַהוּא דּוּכְתָּא קַדִּישָׁא, דְּלָאו אַתְרֵיהּ אִיהוּ. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, הוֹאִיל וְלָא יָכִיל הַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא לְשַׁלְטָאָה בְּהַהוּא דּוּכְתָּא קַדִּישָׁא, אֲמַאי קַיְּימָא חָרוּב, דְּהָא חָרְבָּא לָא הֲוֵי בְּעָלְמָא, אֶלָּא מִסִּטְרָא דְּהַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא.

271. וְעִם כָּל זֶה, אַף עַל גַּב שֶׁדְּחָתָה אוֹתָם הַחוּצָה, לֹא יְכוֹלָה אוֹתָהּ קְלִפָּה קָשָׁה לִשְׁלֹט בְּאוֹתוֹ מָקוֹם קָדוֹשׁ שֶׁאֵינוֹ מְקוֹמוֹ. וְאִם תֹּאמַר, אִם כָּךְ, הוֹאִיל וְלֹא יְכוֹלָה אוֹתָהּ קְלִפָּה קָשָׁה לִשְׁלֹט בְּאוֹתוֹ מָקוֹם קָדוֹשׁ, לָמָּה עוֹמֵד חָרוּב, שֶׁהֲרֵי אֵין חֻרְבָּן בָּעוֹלָם אֶלָּא רַק מִצַּד אוֹתָהּ קְלִפָּה קָשָׁה?

272. אֶלָּא וַדַּאי כַּד אִתְחָרַב, לָא אִתְחָרַב אֶלָּא מֵהַהוּא סִטְרָא, בְּשַׁעְתָּא דְּאַסְתִּים לְמוֹחָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

272. אֶלָּא וַדַּאי כְּשֶׁנֶּחֱרַב, לֹא נֶחֱרַב אֶלָּא מֵאוֹתוֹ צַד, בְּשָׁעָה שֶׁסָּתַם אֶת הַמֹּחַ, וְהַקָּדוֹשׁ

עָבֵד דְּלָא תִשְׁלוֹט הַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא עַל הַהוּא דוּכְתָּא. וְכַד דָּחָה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל מִנֵּיהּ, הַהִיא קְלִיפָּה אִתְהַדְּרַת וְאִתְפַּתְּחַת כְּמִלְּקַדְּמִין. וּבְגִין (נ"ח, ע"ח ע"ב) דְּעַמָּא קַדִּישָׁא לָא הֲווֹ תַּמָּן, חַפְיָא עַל הַהוּא פִּתְיָזוּ, חוּפָּאָה קַדִּישָׁא דְּפָרוֹכְתָּא קְלִישָׁא, לְנַטְרָא הַהוּא אֲתָר, דְּלָא יִסְתּוֹם לֵיהּ הַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא, וְאָחִיד בְּכָל סִטְרוֹי.

בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה שֶׁלֹּא תִשְׁלֹט אוֹתָהּ קְלִפָּה קָשָׁה עַל אוֹתוֹ מָקוֹם, וּכְשֶׁדָּחֲתָה אֶת יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ, אָז הַקְּלִפָּה חָזְרָה וְנִפְתְּחָה כְּמִקֹּדֶם. וּמִשּׁוּם שֶׁהָעָם הַקָּדוֹשׁ לֹא הָיוּ שָׁם, נִכְנְסָה עַל אוֹתָהּ פְּתִיחָה כִּסּוּי קָדוֹשׁ שֶׁל פָּרֹכֶת קְלוּשָׁה, לִשְׁמֹר אֶת אוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁלֹּא יִסְתֹּם אֶת אוֹתָהּ קְלִפָּה קָשָׁה, וְאוֹחֵז בְּכָל צְדָדָיו.

273. לְמֶהֱוֵי רְבוּת קַדִּישָׁא עַל אַרְעָא כְּמִלְּקַדְּמִין, לָא יָכִיל, דְּהָא הַהוּא חוּפָּאָה קְלִישָׁא אָחִיד, דְּלָא יֵחוּת לְתַתָּא, דְּהָא עַמָּא קַדִּישָׁא לָאו תַּמָּן. וְעַל דָּא לָא אִתְבְּנֵי חָרְבַּן, מִיּוֹמָא דְּאִתְחֲרִיבוּ. לְשַׁלְטָאָה הַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא, לָא יַכְלָא, דְּהָא הַהוּא חוּפָּאָה קְלִישָׁה אָחִיד בֵּיהּ בְּכָל סִטְרוֹי בְּהַהוּא פִּתְיָזוּ דְּלָא תִשְׁלוֹט תַּמָּן, וְלָא תַסְתִּים מוֹחָא, בְּהַהוּא חוּפָּאָה דְּפָרוֹכְתָּא קְלִישָׁא, דְּאִיהוּ מִגּוֹ מְשִׁיכוּ דְּפָרוֹכְתָּא קַדִּישָׁא דִּלְעֵילָא, דְּנָטִיר הַהוּא אֲתָר.

273. לִהְיוֹת מִשְׁחַת קֹדֶשׁ עַל הָאָרֶץ כְּמִקֹּדֶם לֹא יָכוֹל, שֶׁהֲרֵי אוֹתוֹ כִּסּוּי קָלוּשׁ אָחוּז, שֶׁלֹּא יֵרֵד לְמַטָּה, שֶׁהֲרֵי הָעָם הַקָּדוֹשׁ אֵינוֹ שָׁם, וְלָכֵן לֹא נִבְנֶה הַחֻרְבָּן מִיּוֹם שֶׁנֶּחֶרְבוּ. שֶׁתִּשְׁלֹט אוֹתָהּ קְלִפָּה קָשָׁה, לֹא יְכוֹלָה, שֶׁהֲרֵי אוֹתוֹ כִּסּוּי קָלוּשׁ אוֹחֵז בּוֹ בְּכָל צְדָדָיו בְּאוֹתָהּ פְּתִיחָה שֶׁלֹּא תִשְׁלֹט שָׁם וְלֹא תִסְתֹּם אֶת הַמֹּחַ בְּאוֹתוֹ כִּסּוּי שֶׁל פָּרֹכֶת קְלוּשָׁה, שֶׁהִיא מִתּוֹךְ מְשִׁיכַת הַפָּרֹכֶת הַקְּדוֹשָׁה שֶׁלְּמַעְלָה, שֶׁשּׁוֹמֶרֶת אוֹתוֹ הַמָּקוֹם.

274. וּבְגִין כַּךְ, כָּל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דִּשְׁאַר עַמִּין, דְּדַיְירִין בְּאַרְעָא, כַּד נָפְקִין מֵהַאי עָלְמָא, לָא מְקַבְּלָא לוֹן, וְדָחֵי לוֹן לְבַר, וְאַזְלִין וְשָׁטָאן וּמִתְגַּלְגְּלִין בְּכַמָּה גִּלְגּוּלִין, עַד דְּנַפְקֵי מִכָּל אַרְעָא קַדִּישָׁא, וְסַחֲרָן (לסוחרנייהו) לְסִטְרַיְיהוּ, בִּמְסָאֲבוּ דִּלְהוֹן. וְכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּיִשְׂרָאֵל דְּנָפְקִין תַּמָּן, סַלְקִין, וְהַהוּא חוּפָּאָה קְלִישָׁא מְקַבְּלָא לוֹן, וְעָאלִין לִקְדוּשָּׁא עִלָּאָה, בְּגִין דְּכָל זִינָא אַזְלָא לְזִינֵיהּ.

274. וְלָכֵן כָּל אוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת שֶׁל שְׁאָר הָעַמִּים שֶׁדָּרִים בָּאָרֶץ, כְּשֶׁיּוֹצְאוֹת מֵהָעוֹלָם הַזֶּה לֹא מְקַבְּלִים אוֹתָן, וְדוֹחִין אוֹתָן הַחוּצָה, וְהוֹלְכוֹת וּמְשׁוֹטְטוֹת וּמִתְגַּלְגְּלוֹת בְּכַמָּה גִלְגּוּלִים, עַד שֶׁיּוֹצְאוֹת מִכָּל הָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה וְסוֹבְבוֹת (לִסְבִיבָתָם) לְצִדָּם בְּטֻמְאָתָן. וְכָל אוֹתָן נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁיּוֹצְאוֹת שָׁם, עוֹלוֹת, וְאוֹתוֹ כִּסּוּי קָלוּשׁ מְקַבֵּל אוֹתָן, וְנִכְנָסִים לִקְדֻשָּׁה עֶלְיוֹנָה, מִשּׁוּם שֶׁכָּל מִין הוֹלֵךְ לְמִינוֹ.

275. וְנִשְׁמָתֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּנַפְקֵי לְבַר מֵאַרְעָא, בִּרְשׁוּתָא דְּהַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא, אַזְלָא וְסַחֲרָא וּמִתְגַּלְגְּלָא, עַד דְּתָבַת לְדוּכְתָּהָא, וְעָאלַת לַאֲתָר דְּאִתְחֲזֵי לָהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּנִשְׁמָתֵיהּ נָפְקָא בִּרְשׁוּ קַדִּישָׁא, בְּהַהוּא פִּתְיָזוּ דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא.

275. וְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁיּוֹצְאוֹת לְחוּץ לָאָרֶץ בִּרְשׁוּתָהּ שֶׁל אוֹתָהּ קְלִפָּה קָשָׁה, הוֹלְכוֹת וְסוֹבְבוֹת וּמִתְגַּלְגְּלוֹת, עַד שֶׁשָּׁבוֹת לִמְקוֹמָן וְנִכְנָסוֹת לְמָקוֹם שֶׁרָאוּי לָהֶן. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁנִּשְׁמָתוֹ יָצְאָה בָּרְשׁוּת הַקְּדוֹשָׁה בְּאוֹתָהּ פְּתִיחָה שֶׁל הָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה.

276. מַאן דְּנִשְׁמָתֵיהּ נַפְקַת בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, אִי אִתְקְבַר בְּהַהוּא יוֹמָא, לָא שַׁלְטָא עָלֵיהּ רוּחָא מְסָאֲבָא כְּלַל. וְעַל דָּא כְּתִיב בִּצְלִיבָא, (דברים כא) כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם הַהוּא וְלֹא תְטַמֵּא אֶת אַדְמָתְךָ. בְּגִין דִּבְלֵילְיָא אִתְיְהִיב רְשׁוּ לְרוּחַ מְסָאֲבָא לְמִשְׁטְטָא. וְאַף

276. מִי שֶׁנִּשְׁמָתוֹ יוֹצֵאת בָּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה – אִם נִקְבַּר בְּאוֹתוֹ יוֹם, לֹא שׁוֹלֵט עָלָיו רוּחַ טֻמְאָה כְּלָל, וְלָכֵן כָּתוּב בַּתָּלוּי, (דברים כא) כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם הַהוּא [וְגוֹ'] וְלֹא תְטַמֵּא אֶת אַדְמָתְךָ. מִשּׁוּם שֶׁבַּלַּיְלָה נִתְּנָה רְשׁוּת לְרוּחַ טֻמְאָה לְשׁוֹטֵט. וְאַף עַל גַּב

עַל גַּב דְּאִתְיְהִיב לוֹן רְשׁוּ, לָא עָאלִין בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, בַּר אִי אַשְׁכְּחָן תַּמָּן מָנָא לְאַעֲלָא בֵּיהּ.

שֶׁנִּתְּנָה לָהֶם רְשׁוּת, לֹא נִכְנָסִים לָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, פְּרָט אִם מוֹצְאִים שָׁם כְּלִי לְהִכָּנֵס בּוֹ.

277. (ק"ל ע"א) אֵבָרִין וּפַדְרִין דְּמִתְאַכְּלָן בְּלֵילְיָא, לְאַתְזָנָא זִינִין אַחֲרָנִין, לָאו דְּעַיְילִין בְּאַרְעָא, וְלָא לְאַמְשָׁכָא לוֹן בְּאַרְעָא, אֶלָּא, בְּגִין דְּלָא תִּשְׁלוֹט סִטְרָא אַחֲרָא גּוֹ אַרְעָא, וְלָא יִתְמַשְׁכָא לְאַעֲלָא תַּמָּן. וּבְגִין כַּךְ, תְּנָנָא מִנַּיְיהוּ הֲוָה סָלִיק (ק"ל ע"א) עֲקִימָא, וּמִתְגַּלְגְּלָא לְבַר, וְאָזִיל (תקיף) בִּבְהִילוּ, עַד דְּעָאל לְנוּקְבָא דְּצָפוֹן, דְּתַמָּן מָדוֹרִין דְּכָל סִטְרִין אַחֲרָנִין, וְתַמָּן עָאל תְּנָנָא, וְכֻלְּהוּ אִתְזָנוּ תַּמָּן.

277. אֵיבָרִים וּפְדָרִים שֶׁנִּשְׂרָפִים בַּלַּיְלָה לְהָזִין מִינִים אֲחֵרִים, לֹא שֶׁנִּכְנָסִים לָאָרֶץ, וְלֹא לְהַמְשִׁיכָם לָאָרֶץ, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁלֹט הַצַּד הָאַחֵר בְּתוֹךְ הָאָרֶץ וְלֹא יִמָּשֵׁךְ לְהִכָּנֵס לְשָׁם. וְלָכֵן הֶעָשָׁן הָיָה עוֹלֶה מֵהֶם עָקֹם, וּמִתְגַּלְגֵּל הַחוּצָה וְהוֹלֵךְ (חָזָק) בְּחָפְזָה, עַד שֶׁנִּכְנָס לַנֶּקֶב שֶׁל הַצָּפוֹן שֶׁשָּׁם מְדוֹרֵי כָּל הַצְּדָדִים הָאֲחֵרִים, וְשָׁם נִכְנָס הֶעָשָׁן, וְכֻלָּם נִזּוֹנִים שָׁם.

278. תְּנָנָא דִּימָמָא, הֲוָה סָלִיק לְדוּכְתֵּיהּ בְּאֹרַח מֵישַׁר, וְאִתְזָן מַה דְּאִתְזָן. וּמֵהַהוּא פְּתִיזוּ, (ק"ט ע"ב) אִתְזָנוּ כָּל סִטְרֵי קְלִיפָּה תַּקִּיפָא, דְּאִיהִי לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, וּמֵהַהִיא תְּנָנָא גַּסָּה כְּמָה דְּאוּקִימְנָא.

278. הֶעָשָׁן שֶׁל הַיּוֹם הָיָה עוֹלֶה לִמְקוֹמוֹ בְּדֶרֶךְ יָשָׁר, וּמֵזִין מַה שֶּׁמֵּזִין, וּמֵאוֹתָהּ פְּתִיחָה נִזּוֹנִים כָּל צִדְדֵי הַקְּלִפָּה הַקָּשָׁה שֶׁהִיא מִחוּץ לָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, וּמֵאוֹתוֹ עָשָׁן גַּס, כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ.

279. גּוּפֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּלָא אִתְמְשָׁכוּ בְּהַאי עָלְמָא בָּתַר הֲנָאִין דְּהַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא, לָא שַׁלְטָא עֲלַיְיהוּ רוּחַ מְסָאֲבוּ כְּלָל, דְּהָא לָא אִשְׁתַּתְּפוּ אֲבַתְרֵיהּ כְּלוּם בְּהַאי עָלְמָא. כְּמָה דְּגוּפָא דְּרַשִּׁיעַיָּיא (נ"א גופיהון דצדיקייא דלא אתמשכו בתר הנאין וכסופין דהאי עלמא ההיא קליפה תקיפא לא שלטא עלייהו דהא לא אתמשכו אבתריה בהאי עלמא דהא כמה דגופיה דרשיעיא) אִתְמְשַׁךְ בְּהַאי עָלְמָא בָּתַר הַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא, וַהֲנָאִין וְעִנּוּגִין דִּילֵיהּ וְתִיקּוּנִין דִּילֵיהּ, הָכִי אִסְתְּאַב, בָּתַר דְּנַפְקַת נִשְׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ.

279. גּוּפוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁלֹּא נִמְשְׁכוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה אַחַר הַהֲנָאוֹת שֶׁל אוֹתָהּ קְלִפָּה קָשָׁה, לֹא שׁוֹלֶטֶת עֲלֵיהֶם רוּחַ טֻמְאָה כְּלָל, שֶׁהֲרֵי לֹא הִשְׁתַּתְּפוּ אַחֲרָיו כְּלוּם בָּעוֹלָם הַזֶּה. כְּמוֹ שֶׁגּוּף הָרְשָׁעִים (גּוּפוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁלֹּא נִמְשְׁכוּ אַחַר הֲנָאוֹת וְכִסּוּפִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, אוֹתָהּ קְלִפָּה קָשָׁה לֹא שׁוֹלֶטֶת עֲלֵיהֶם, שֶׁהֲרֵי לֹא נִמְשְׁכוּ אַחֲרֶיהָ בָּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהֲרֵי כְּמוֹ שֶׁגּוּף הָרְשָׁעִים) נִמְשָׁךְ בָּעוֹלָם הַזֶּה אַחַר אוֹתָהּ קְלִפָּה קָשָׁה וַהֲנָאוֹת וְהָעִנּוּגִים שֶׁלָּהּ וְהַתִּקּוּנִים שֶׁלָּהּ, כָּךְ נִטְמָא אַחַר שֶׁיּוֹצֵאת נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנּוּ.

280. גּוּפֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, דְּלָא מִתְעַנְּגֵי בְּהַאי (דף קמ"א ע"ב) עָלְמָא, אֶלָּא מִתְעֲנוּגֵי דְּמִצְוָה, וּסְעוּדָתֵי שַׁבָּתִין וְחַגִּין וְזִמְנִין, הַהוּא רוּחַ מְסָאֲבָא לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עֲלַיְיהוּ, דְּהָא לָא אִתְעֲנָגוּ מִדִּילֵיהּ כְּלוּם. וְהוֹאִיל וְלָא נַטְלוּ מִדִּילֵיהּ, לֵית לֵיהּ רְשׁוּ עֲלֵיהוֹן כְּלַל. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּלָא אִתְהֲנֵי מִדִּילֵיהּ כְּלוּם.

280. גּוּפוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁלֹּא מִתְעַנְּגִים בָּעוֹלָם הַזֶּה, אֶלָּא מִתַּעֲנוּגֵי מִצְוָה וּסְעוּדוֹת שַׁבָּתוֹת וְחַגִּים וּזְמַנִּים – אוֹתָהּ רוּחַ טֻמְאָה לֹא יְכוֹלָה לִשְׁלֹט עֲלֵיהֶם, שֶׁהֲרֵי לֹא הִתְעַנְּגוּ מִשֶּׁלָּהּ כְּלוּם. וְהוֹאִיל וְלֹא נָטְלוּ מִשֶּׁלָּהּ, אֵין לָהּ רְשׁוּת עֲלֵיהֶם כְּלָל. אַשְׁרֵי מִי שֶׁלֹּא נֶהֱנֶה מִשֶּׁלָּהּ כְּלוּם.

281. מַאן דְּנִשְׁמָתֵיהּ נָפְקָא לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְהַהוּא גּוּפָא אִסְתְּאַב בְּהַהוּא רוּחַ מְסָאֲבוּ, הַהוּא רוּחַ מְסָאֲבוּ אִשְׁתְּאִיב בְּגַוֵּיהּ, עַד דְּתָב לֵיהּ עַפְרָא. (נ"א

281. מִי שֶׁנִּשְׁמָתוֹ יָצְאָה מִחוּץ לָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, וְאוֹתוֹ גּוּף נִטְמָא בְּאוֹתָהּ רוּחַ טֻמְאָה – אוֹתָהּ רוּחַ טֻמְאָה נִשְׁאֶבֶת לְתוֹכוֹ, עַד שֶׁחוֹזֵר לֶעָפָר (שֶׁמִּתְבַּלֶּה הַגּוּף בֶּעָפָר). וְאִם

דאתבלי גופא בעפרא) וְאִי הַהוּא (ויקרא ע"ב ע"ב) גּוּפָא, דְּאִשְׁתְּאִיב בֵּיהּ הַהוּא רוּחַ מְסַאֲבָא, סַלְקִין לֵיהּ לְאִתְקַבְּרָא גּוֹ אַרְעָא קַדִּישָׁא, עָלֵיהּ כְּתִיב, (ירמיה ב) וַתָּבֹאוּ וַתְּטַמְּאוּ אֶת אַרְצִי וְנַחֲלָתִי שַׂמְתֶּם לְתוֹעֵבָה. אַרְצִי, דְּלָא שַׁלְטָא עָלָהּ רוּחַ מְסָאֲבוּ, בְּהַהוּא גּוּפָא דִּלְכוֹן, דְּאִשְׁתְּאִיב בֵּיהּ רוּחַ מְסָאֲבוּ, דְּקָא מַיְיתִין לְקָבְרָא לֵיהּ בְּאַרְצִי, אַתּוּן מְסָאֲבִין לָהּ, לְאִסְתָּאֲבָא בֵּיהּ. אִי לָא דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַסְוָותָא לְאַרְעָא, דְּהָא כֵּיוָן דְּאִתְבַּלֵּי הַהוּא גּוּפָא, נָשִׁיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחָא מִלְּעֵילָּא, וְדָחֵי לֵיהּ לְהַהוּא רוּחַ מְסָאֲבָא לְבַר, דְּהָא אִיהוּ חָס עַל אַרְעֵיהּ.

אוֹתוֹ גוּף שֶׁנִּשְׁאֲבָה בּוֹ אוֹתָהּ רוּחַ טֻמְאָה מַעֲלִים אוֹתוֹ לְהִקָּבֵר בְּתוֹךְ הָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, עָלָיו כָּתוּב (ירמיה ב) וַתָּבֹאוּ וַתְּטַמְּאוּ אֶת אַרְצִי וְנַחֲלָתִי שַׂמְתֶּם לְתוֹעֵבָה. אַרְצִי, שֶׁלֹּא שָׁלְטָה עָלֶיהָ רוּחַ טֻמְאָה בְּאוֹתוֹ גוּף שֶׁלָּכֶם שֶׁנִּשְׁאֲבָה בּוֹ רוּחַ טֻמְאָה, שֶׁמְּבִיאִים לִקְבֹּר אוֹתוֹ בְּאַרְצִי – אַתֶּם מְטַמְּאִים אוֹתָהּ לְהִטָּמֵא בּוֹ. אִם לֹא שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רְפוּאָה לָאָרֶץ, שֶׁהֲרֵי שֶׁכֵּיוָן שֶׁנִּבְלָה אוֹתוֹ גוּף, מַשִּׁיב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוּחַ מִלְמַעְלָה וְדוֹחֶה אֶת אוֹתָהּ רוּחַ טֻמְאָה הַחוּצָה, שֶׁהֲרֵי הוּא חָס עַל אַרְצוֹ.

282. יוֹסֵף, לָא שַׁלִּיט עַל גּוּפֵיהּ רוּחַ מְסַאֲבָא לְעָלְמִין, אַף עַל גַּב דְּנִשְׁמָתֵיהּ נָפְקַת בִּרְשׁוּ אַחֲרָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּלָא אִתְמְשִׁיךְ בְּחַיּוֹי בָּתַר רוּחַ מְסַאֲבָא. וְעִם כָּל דָּא, לָא בָּעָא דְּגוּפֵיהּ יְסַלְּקוּן לֵיהּ לְאִתְקַבְּרָא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, אֶלָּא אָמַר, (בראשית נ) וְהַעֲלִיתֶם אֶת עַצְמוֹתַי, וְלָא גּוּפִי.

282. עַל יוֹסֵף לֹא שָׁלַט גּוּפוֹ רוּחַ טֻמְאָה לְעוֹלָמִים, אַף עַל גַּב שֶׁנִּשְׁמָתוֹ יָצְאָה בִּרְשׁוּת אַחֶרֶת. מָה הַטַּעַם? כִּי לֹא נִמְשַׁךְ בְּחַיָּיו אַחַר רוּחַ טֻמְאָה, וְעִם כָּל זֶה לֹא רָצָה שֶׁיַּעֲלוּ אֶת גּוּפוֹ לְהִקָּבֵר בָּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, אֶלָּא אָמַר (בראשית נ) וְהַעֲלִתֶם אֶת עַצְמֹתַי, וְלֹא גּוּפִי.

283. יַעֲקֹב לָא מִית, וְגוּפֵיהּ אִתְקַיַּים בְּקִיּוּמָא תָּדִיר, וְלָא דָּחִיל לְסִטְרָא אַחֲרָא, דְּהָא עַרְסֵיהּ הֲוָה שְׁלִים, בִּשְׁלִימוּ דִּנְהוֹרָא עִלָּאָה, בִּנְהִירוּ דִּתְרֵיסַר שְׁבָטִין, וּבְשִׁבְעִים נֶפֶשׁ, בְּגִין כַּךְ לָא דָּחִיל לְסִטְרָא אַחֲרָא, וְלָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עָלֵיהּ. וְתוּ, דְּאִיהוּ גּוּפָא דִּדְיוֹקְנָא עִלָּאָה, דְּשַׁפִּירוּ דִּילֵיהּ אָחִיד לְכָל סִטְרִין, וְכָל אִינּוּן שַׁיְיפִין דְּאָדָם קַדְמָאָה הֲווּ אֲחִידָן בֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית מז) וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי וּנְשָׂאתַנִי מִמִּצְרַיִם, גּוּפָא שְׁלִים. וְעַל דָּא וַיַּחַנְטוּ הָרוֹפְאִים אֶת יִשְׂרָאֵל, דְּגוּפֵיהּ יְהֵא קָאִים בְּקִיּוּמָא. וְהָכִי אִצְטְרִיךְ. שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא דְּנָפְקַת נִשְׁמָתַיְיהוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, נַפְשָׁא וְגוּפָא אִשְׁתְּזִיב מִכֹּלָּא.

283. יַעֲקֹב לֹא מֵת, וְגוּפוֹ הִתְקַיֵּם בְּקִיּוּם תְּמִידִי וְלֹא פָּחַד מֵהַצַּד הָאַחֵר, שֶׁהֲרֵי מִטָּתוֹ הָיְתָה שְׁלֵמָה בִּשְׁלֵמוּת הָאוֹר הָעֶלְיוֹן בְּאוֹר שֶׁל שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים וּבְשִׁבְעִים נֶפֶשׁ, מִשּׁוּם כָּךְ לֹא פָּחַד מֵהַצַּד הָאַחֵר וְלֹא יָכֹל לִשְׁלֹט עָלָיו. וְעוֹד, שֶׁהוּא גּוּף שֶׁל דְּיוֹקָן עֶלְיוֹן שֶׁיָּפְיוֹ אָחוּז לְכָל הַצְּדָדִים, וְכָל אוֹתָם אֵיבְרֵי אָדָם הָרִאשׁוֹן הָיוּ אֲחוּזִים בּוֹ, וְלָכֵן כָּתוּב בּוֹ (שם מז) וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבֹתַי וּנְשָׂאתַנִי מִמִּצְרַיִם. גּוּף שָׁלֵם. וְלָכֵן וַיַּחַנְטוּ הָרֹפְאִים אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁגּוּפוֹ יִהְיֶה עוֹמֵד בְּקִיּוּם. וְכָךְ צָרִיךְ שְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁנִּשְׁמָתָם יָצְאָה בָּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף נִצּוֹלִים מֵהַכֹּל.

284. תְּלַת שְׁמָהָן אִקְרֵי נִשְׁמְתָא דְּבַר נָשׁ, נֶפֶשׁ, רוּחָא, וְנִשְׁמְתָא. וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא, וּבִתְלַת דּוּכְתֵּי אִשְׁתְּכַח זִילַיְיהוּ. נֶפֶשׁ דָּא, אִשְׁתְּכָחַת גּוֹ קִבְרָא, עַד דְּגוּפָא אִתְבְּלֵי בְּעַפְרָא, וּבְדָא מִתְגַּלְגְּלָא הַאי עָלְמָא,

284. בִּשְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת נִקְרֵאת נִשְׁמַת הָאָדָם: נֶפֶשׁ, רוּחַ, וּנְשָׁמָה. וְכֻלָּם כְּלוּלִים זֶה בָּזֶה, וּבִשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת נִמְצָא כֹּחָם. הַנֶּפֶשׁ הַזּוֹ נִמְצֵאת בְּתוֹךְ הַקֶּבֶר עַד שֶׁהַגּוּף נִרְקָב בֶּעָפָר, וּבָזֶה הִיא מִתְגַּלְגֶּלֶת בָּעוֹלָם הַזֶּה לְהִמָּצֵא

לְאִשְׁתַּכְּחָא גּוֹ זִינָּא, וּלְמִנְדַּע בְּצַעֲרָא דִּלְהוֹן, וּבְשַׁעֲתָא דִּי אִצְטְרִיכוּ, בָּעָאת רַחֲמֵי עָלַיְיהוּ.

בְּתוֹךְ הַחַיִּים וְלָדַעַת בַּצַּעַר שֶׁלָּהֶם, וּבְשָׁעָה שֶׁהֵם צְרִיכִים, הִיא מְבַקֶּשֶׁת עֲלֵיהֶם רַחֲמִים.

285. רוּחָא דָא, אִיהוּ דְּעָאל בְּגִנְתָּא דִּי בְּאַרְעָא, וְאִצְטַיָּיר תַּמָּן, בְּדִיוּקְנָא דְּגוּפָא דְּהַאי עָלְמָא, בְּחַד מַלְבּוּשָׁא דְּמִתְלַבְּשָׁא תַּמָּן. וְדָא אִתְהֲנֵי תַּמָּן בַּהֲנָאִין וְכִסּוּפִין בְּזִיוָא דְּבְגִנְתָּא. וּבְשַׁבְּתֵי וְיַרְחֵי וּזְמַנֵּי, סַלְקָא לְעֵילָּא, (קל"ו ע"א, צ"ט ע"ב) וְאִתְהֲנֵי תַּמָּן, וְתָב לְאַתְרֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ. תָּשׁוּב וַדַּאי, בְּהָנֵי זִמְנִין דְּקָאמְרָן.

285. הָרוּחַ הַזּוֹ הִיא נִכְנֶסֶת לַגָּן שֶׁבָּאָרֶץ וּמִצְטַיֶּרֶת שָׁם בְּדִיּוּקַן הַגּוּף שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה בְּמַלְבּוּשׁ אֶחָד שֶׁמִּתְלַבֶּשֶׁת שָׁם, וְזוֹ נֶהֱנֵית שָׁם בַּהֲנָאוֹת וְכִסּוּפִים בַּזִּיו שֶׁבַּגָּן, וּבְשַׁבָּתוֹת וָחֳדָשִׁים וּזְמַנִּים הִיא עוֹלָה לְמַעְלָה, וְנֶהֱנֵית שָׁם וְשָׁבָה לִמְקוֹמָהּ. וְלָכֵן כָּתוּב (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ. תָּשׁוּב וַדַּאי, בַּזְּמַנִּים הַלָּלוּ שֶׁאָמַרְנוּ.

286. נִשְׁמָה אִיהִי סַלְקָא מִיָּד לְאַתְרָהָא, לְהַהוּא אֲתַר דְּנַפְקַת מִתַּמָּן, וְדָא אִיהִי דִּבְגִינָהּ אִתְנְהִירַת בּוֹצִינָא, לְאַנְהָרָא לְעֵילָּא. דָּא לָא נַחְתַּת לְתַתָּא לְעָלְמִין, בְּדָא אִתְכְּלִילַת, מַאן דְּאִתְכְּלִילַת מִכָּל סִטְרִין מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא. וְעַד דְּהַאי לָא סַלְקָא לְאִתְקַשְּׁרָא (נ"א בדוכתהא) בְּכוּרְסְיָּיא, לָא מִתְעַטְּרָא רוּחָא בְּגִנְתָּא דִּי בְּאַרְעָא, וְנֶפֶשׁ לָא מִתְיַשְּׁבָא בְּדוּכְתָּהָא. כֵּיוָן דְּאִיהִי סַלְקָא, כֻּלְּהוּ אִית לְהוּ נַיְיחָא.

286. הַנְּשָׁמָה עוֹלָה מִיָּד לִמְקוֹמָהּ לְאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁיָּצְאָה מִמֶּנּוּ, וְזוֹהִי שֶׁבִּשְׁבִילָהּ מֵאִיר הַנֵּר לְהָאִיר לְמַעְלָה, זוֹ לֹא יוֹרֶדֶת לְמַטָּה לְעוֹלָמִים. בָּזֶה נִכְלֶלֶת מִי שֶׁנִּכְלֶלֶת מִכָּל הַצְּדָדִים, מִמַּעְלָה וּמִמַּטָּה. וְעַד שֶׁזּוֹ לֹא עוֹלָה לְהִתְקַשֵּׁר (בִּמְקוֹמָהּ) בַּכִּסֵּא, לֹא מִתְעַטֶּרֶת הָרוּחַ בַּגָּן שֶׁבָּאָרֶץ, וְהַנֶּפֶשׁ לֹא מִתְיַשֶּׁבֶת בִּמְקוֹמָהּ. כֵּיוָן שֶׁהִיא עוֹלָה, לְכֻלָּן יֵשׁ מְנוּחָה.

287. וְכַד אִצְטְרִיךְ לִבְנֵי עָלְמָא, כַּד אִינּוּן בְּצַעֲרָא, וְאָזְלֵי לְבֵי קִבְרֵי, הַאי נֶפֶשׁ אִתְעָרַת, וְאִיהִי אָזְלָא וּמְשַׁטְּטָא, וְאִתְעָרַת לְרוּחָא, וְהַהוּא רוּחָא אִתְּעַר לְגַבֵּי אֲבָהָן, וְסָלִיק וְאִתְּעַר לְגַבֵּי נִשְׁמָה, וּכְדֵין, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיֵּיס עַל עָלְמָא, וְהָא אוֹקִימְנָא. וְאַף עַל גַּב דְּהָא אִתְּעָרוּ מִלִּין אִלֵּין דְּנִשְׁמְתָא בְּגַוְונִין אַחֲרָנִין, כֻּלְּהוּ סַלְקִין בְּמַתְקְלָא, דָּא, וְדָא אִיהוּ בְּרִירָה דְּמִלָּה, וְכֹלָּא חַד.

287. וּכְשֶׁצָּרִיךְ לִבְנֵי הָעוֹלָם, כְּשֶׁהֵם בְּצַעַר וְהוֹלְכִים לְבֵית הַקְּבָרוֹת, הַנֶּפֶשׁ הַזּוֹ מִתְעוֹרֶרֶת וְהוֹלֶכֶת וּמְשׁוֹטֶטֶת וּמְעוֹרֶרֶת אֶת הָרוּחַ, וְאוֹתָהּ רוּחַ מְעוֹרֶרֶת אֵצֶל הָאָבוֹת, וְעוֹלָה וּמְעוֹרֶרֶת אֶת הַנְּשָׁמָה, וְאָז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חָס עַל הָעוֹלָם, וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ. וְאַף עַל גַּב שֶׁהֲרֵי הִתְעוֹרְרוּ דִּבְרֵי הַנְּשָׁמָה הַלָּלוּ בִּגְוָנִים אֲחֵרִים, כֻּלָּם עוֹלִים בְּמִשְׁקָל זֶה, וְזֶהוּ בֵּרוּר הַדָּבָר, וְהַכֹּל אֶחָד.

288. וְכַד נִשְׁמְתָא אִתְעַכְּבַת מִלְּסַלְקָא לְדוּכְתָּהָא, רוּחָא אָזְלָא וְקַיְּימָא בְּפִתְחָא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וְלָא פַּתְחִין לָהּ פִּתְחָא, (דף קמ"ב ע"א) וְאָזְלָא וּמְשַׁטְּטָא, וְלֵית מַאן דְּיַשְׁגַּח בָּהּ. נֶפֶשׁ אָזְלָא וּמְשַׁטְּטָא בְּעָלְמָא, וְחָמֵאת לְגוּפָא דְּסַלְקָא תּוֹלְעִין, וּבְהַהוּא דִּינָא דְּקִבְרָא, וּמִתְאַבְּלַת עָלֵיהּ, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ דִּכְתִּיב, (איוב יד) אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכְאָב וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תֶּאֱבָל. וְכֹלָּא אִיהוּ בְּעוֹנְשָׁא. עַד דְּנִשְׁמָה אִתְקַשְּׁרַת בְּדוּכְתָּהָא לְעֵילָּא, וּכְדֵין כּוּלְּהוּ מִתְקַשְּׁרִין בְּדוּכְתַּיְיהוּ.

288. וּכְשֶׁהַנְּשָׁמָה מִתְעַכֶּבֶת מִלַּעֲלוֹת לִמְקוֹמָהּ, הָרוּחַ הוֹלֶכֶת וְעוֹמֶדֶת בְּפֶתַח הַגַּן עֵדֶן, וְלֹא פּוֹתְחִים לָהּ פֶּתַח, וְהוֹלֶכֶת וּמְשׁוֹטֶטֶת, וְאֵין מִי שֶׁיַּשְׁגִּיחַ בָּהּ. הַנֶּפֶשׁ הוֹלֶכֶת וּמְשׁוֹטֶטֶת בָּעוֹלָם, רוֹאָה אֶת הַגּוּף שֶׁמַּעֲלֶה תוֹלָעִים וּבְאוֹתוֹ דִּין שֶׁל הַקֶּבֶר, וּמִתְאַבֶּלֶת עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁבֵּאֲרוּהָ שֶׁכָּתוּב (איוב יד) אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכְאָב וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תֶּאֱבָל. וְהַכֹּל הוּא בְּעֹנֶשׁ. עַד שֶׁהַנְּשָׁמָה נִקְשֶׁרֶת בִּמְקוֹמָהּ לְמַעְלָה, וְאָז כֻּלָּם נִקְשָׁרִים בִּמְקוֹמָם.

289. בְּגִין דְּכָל הָנֵי תְּלַת, קְשׁוּרָא וְחֲדָא אִינּוּן, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, בְּרָזָא דְּנֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה, דְּכֹלָּא חַד, וְקִשּׁוּרָא חַד. נֶפֶשׁ: לֵית לָהּ נְהוֹרָא מִגַּרְמָהּ כְּלוּם, וְדָא אִיהוּ דְּמִשְׁתַּתְּפָא בְּרָזָא דְּגוּפָא חַד, לְאַעֲנְגָא וּלְמֵיזָן לֵיהּ, בְּכָל מָה דְּאִצְטְרִיךְ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (משלי לא) וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. בֵּיתָהּ, דָּא אִיהוּ גּוּפָא, דְּאִיהִי זָנָא לֵיהּ. וְנַעֲרוֹתֶיהָ, אִלֵּין אִינּוּן שַׁיְיפִין דְּהַאי גּוּפָא.

289. מִשּׁוּם שֶׁכָּל שְׁלֹשֶׁת אֵלּוּ הֵם בְּקֶשֶׁר אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה, בְּסוֹד שֶׁל נֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה, שֶׁהַכֹּל אֶחָד וְקֶשֶׁר אֶחָד. לַנֶּפֶשׁ אֵין לָהּ אוֹר מֵעַצְמָהּ כְּלוּם, וְזוֹהִי שֶׁמִּשְׁתַּתֶּפֶת בְּסוֹד שֶׁל גּוּף אֶחָד לְעַנְּגוֹ וְלָזוּן אוֹתוֹ בְּכָל מַה שֶּׁצָּרִיךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי לא) וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ. בֵּיתָהּ – זֶהוּ גּוּפָהּ, שֶׁהִיא זָנָה אוֹתוֹ. וְנַעֲרֹתֶיהָ – אֵלּוּ הֵם הָאֵיבָרִים שֶׁל הַגּוּף הַזֶּה.

290. רוּחַ: דָּא אִיהוּ דְּרָכִיב עַל הַאי נֶפֶשׁ, וְשָׁלִיט עָלָהּ, וְנָהִיר לָהּ בְּכָל מָה דְּאִצְטְרִיךְ, וְנֶפֶשׁ אִיהוּ כֻּרְסְיָּיא לְהַאי רוּחַ. נְשָׁמָה: אִיהִי דְּאַפִּיקַת לְהַאי רוּחָא, וּשְׁלִיטַת עֲלֵיהּ, וְנָהִירַת לֵיהּ בְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּחַיִּין, וְהַהוּא רוּחַ תַּלְיָא בְּהַאי נְשָׁמָה, וְאִתְנְהִיר מִנָּהּ בְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּנָהִיר. הַהוּא נֶפֶשׁ, תַּלְיָא בְּהַאי רוּחַ, וְאִתְנְהִירַת מִנֵּיהּ, וְאִתְזָנַת מִנֵּיהּ, וְכֹלָּא קִשּׁוּרָא חַד.

290. הָרוּחַ, זֶהוּ שֶׁרוֹכֵב עַל הַנֶּפֶשׁ הַזּוֹ וְשׁוֹלֵט עָלֶיהָ וּמֵאִיר לָהּ בְּכָל מַה שֶּׁצָּרִיךְ, וְהַנֶּפֶשׁ הִיא כִּסֵּא לָרוּחַ הַזֶּה. הַנְּשָׁמָה, הִיא מוֹצִיאָה אֶת הָרוּחַ הַזֶּה, וְשׁוֹלֶטֶת עָלָיו וּמְאִירָה לוֹ בְּאוֹתוֹ אוֹר הַחַיִּים, וְאוֹתָהּ רוּחַ תְּלוּיָה בַּנְּשָׁמָה הַזּוֹ, וְנָאוֹר מִמֶּנָּה בְּאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁמֵּאִיר. אוֹתָהּ נֶפֶשׁ תְּלוּיָה בְּאוֹתָהּ רוּחַ, וּנְאוֹרָה מִמֶּנָּה וְנִזּוֹנֵית מִמֶּנָּה, וְהַכֹּל קֶשֶׁר אֶחָד.

291. וְעַד דְּהַאי נְשָׁמָה עִלָּאָה, לָא סַלְקָא גּוֹ נְבִיעוּ דְּעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין. סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, וְאִתְמַלְיָא מִנֵּיהּ, בְּגִין דְּלָא פָּסִיק. רוּחַ דָּא לָא עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּאִיהוּ נֶפֶשׁ, וּלְעוֹלָם רוּחַ לָא שַׁרְיָא אֶלָּא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, וּנְשָׁמָה לְעֵילָּא. נֶפֶשׁ דָּא אִתְיַשְּׁבָת (ס"א לא אתישבת) בְּדוּכְתָּהָא גּוֹ גּוּפָא לְתַתָּא.

291. וְעַד שֶׁנְּשָׁמָה עֶלְיוֹנָה זוֹ לֹא עוֹלָה לְתוֹךְ נְבִיעַת עַתִּיק הָעַתִּיקִים, נִסְתַּר כָּל הַנִּסְתָּרִים, וּמִתְמַלֵּאת מִמֶּנּוּ, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא פוֹסֵק – הָרוּחַ הַזּוֹ לֹא נִכְנֶסֶת לְגַן עֵדֶן, שֶׁהִיא נֶפֶשׁ, וּלְעוֹלָם הָרוּחַ לֹא שׁוֹרָה אֶלָּא בְּגַן עֵדֶן, וּנְשָׁמָה לְמַעְלָה. נֶפֶשׁ זוֹ מִתְיַשֶּׁבֶת (לֹא מִתְיַשֶּׁבֶת) בִּמְקוֹמָהּ בְּתוֹךְ הַגּוּף לְמַטָּה.

292. כְּגַוְונָא דָּא, כֹּלָּא לְתַתָּא הָכִי מִתְפָּרְשָׁן בְּבַר נָשׁ, וְאַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ קִשּׁוּרָא וְחֲדָא, נְשָׁמָה סַלְקָא לְעֵילָּא, גּוֹ נְבִיעוּ דְּבֵירָא. רוּחַ עָאל בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, (ויקרא ע' ע"ב) כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. נֶפֶשׁ אִתְיַשְּׁבָא גּוֹ קִבְרָא. וְאִי תֵּימָא, נֶפֶשׁ לְעֵילָּא, דְּאִתְיַשְּׁבַת גּוֹ גּוּפָא בְּקִבְרָא, אָן הוּא קִבְרָא. אֶלָּא גּוֹ הַהוּא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא, וְעַל דָּא, נֶפֶשׁ כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא, וְכֹלָּא דָּא כְּגַוְונָא דָּא. וּבְגִין כַּךְ, תְּלַת דַּרְגִּין מִתְפָּרְשָׁן, וְאִינּוּן קִשּׁוּרָא וְחֲדָא וְרָזָא וְחֲדָא.

292. כְּמוֹ זֶה הַכֹּל לְמַטָּה כָּךְ נִפְרָדִים בָּאָדָם. וְאַף עַל גַּב שֶׁכֻּלָּם קֶשֶׁר אֶחָד, הַנְּשָׁמָה עוֹלָה לְמַעְלָה לְתוֹךְ נְבִיעַת הַבְּאֵר. הָרוּחַ נִכְנֶסֶת לְגַן עֵדֶן כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה. הַנֶּפֶשׁ מִתְיַשֶּׁבֶת בְּתוֹךְ הַקֶּבֶר. וְאִם תֹּאמַר, הַנֶּפֶשׁ לְמַעְלָה שֶׁמִּתְיַשֶּׁבֶת בְּתוֹךְ הַגּוּף בַּקֶּבֶר, אֵיפֹה הוּא הַקֶּבֶר? אֶלָּא בְּתוֹךְ אוֹתָהּ קְלִפָּה קָשָׁה, וְלָכֵן נֶפֶשׁ כְּמוֹ זוֹ שֶׁלְּמַטָּה, וְהַכֹּל זֶה כְּמוֹ זֶה, וְלָכֵן שָׁלֹשׁ דְּרָגוֹת נִפְרָדוֹת, וְהֵן קֶשֶׁר אֶחָד וְסוֹד אֶחָד.

293. וּבְכָל זִמְנָא דְּגַרְמֵי אִשְׁתְּכָחוּ גּוֹ קִבְרָא, הַאי נֶפֶשׁ אִשְׁתְּכָחַת תַּמָּן. רָזָא הָכָא לְאִינּוּן דְּיַדְעֵי אֹרַח קְשׁוֹט, דְּחֲלֵי חַטָּאָה. בְּשַׁעֲתָא דְּנִשְׁמְתָא מִתְעַטְּרָא לְעֵילָּא, גּוֹ עִטְרָא קַדִּישָׁא, וְרוּחָא קָאִים בִּנְהִירוּ עִלָּאָה, בְּשַׁבָּתֵי וְיַרְחֵי וּזְמַנֵּי, הַאי נֶפֶשׁ בְּשַׁעֲתָא דְּרוּחַ נַחְתָּא מִגּוֹ נְהִירוּ

293. וּבְכָל זְמַן שֶׁהָעֲצָמוֹת נִמְצָאוֹת בְּתוֹךְ הַקֶּבֶר, הַנֶּפֶשׁ הַזּוֹ נִמְצֵאת שָׁם. כָּאן יֵשׁ סוֹד לְיוֹדְעֵי דֶּרֶךְ הָאֱמֶת יִרְאֵי חֵטְא. בְּשָׁעָה שֶׁהַנְּשָׁמָה מִתְעַטֶּרֶת לְמַעְלָה בְּתוֹךְ הָעֲטָרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְהָרוּחַ עוֹמֶדֶת בְּאוֹר עֶלְיוֹן בְּשַׁבָּתוֹת וָחֳדָשִׁים וּזְמַנִּים – הַנֶּפֶשׁ הַזּוֹ, בְּשָׁעָה שֶׁהָרוּחַ

עִלָּאָה, לְדַיְּירָא בְּגִנְּתָא דְּעֵדֶן נָהִיר וְנָצִיץ, אִיהוּ (ד"א ל"ג כ"ד) קַיְּימָא גּוֹ קִבְרָא וְאִתְגְּלִימַת בְּדִיוּקְנָא, דַּהֲוַת גּוֹ גּוּפָא בְּקַדְמִיתָא, וְכָל אִינּוּן גַּרְמֵי בְּהַהוּא דִּיּוּקְנָא סַלְּקָן, וּמְשַׁבְּחָאן וְאוֹדָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים לה) כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְיָ' מִי כָמוֹךָ. אוֹמְרוֹת לָא כְּתִיב, אֶלָּא תֹּאמַרְנָה.

יוֹרֶדֶת מִתּוֹךְ הָאוֹר הָעֶלְיוֹן לָדוּר בְּגַן עֵדֶן מֵאִיר וְנוֹצֵץ, הִיא עוֹמֶדֶת בְּתוֹךְ הַקֶּבֶר וּמִתְגַּלֶּמֶת בַּדְּיוֹקָן שֶׁהָיָה בְּתוֹךְ הַגּוּף בַּתְּחִלָּה, וְכָל אוֹתָן עֲצָמוֹת עוֹלוֹת בְּאוֹתוֹ דְּיוֹקָן, וּמְשַׁבְּחוֹת וּמוֹדוֹת לַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים לה) כָּל עַצְמֹתַי תֹּאמַרְנָה ה' מִי כָמוֹךָ. לֹא כָתוּב אוֹמְרוֹת, אֶלָּא תֹּאמַרְנָה.

294. וְאִלְמָלֵי אִתְיְהִיב רְשׁוּ לְעֵינָא לְמֶחֱמֵי וְחָמֵי בְּלֵילְיָא דְּעָיֵיל (נ"א דנפיק) שַׁבְּתָא, וְלֵילֵי יַרְחֵי וּזְמַנֵּי, כְּדִיוּקְנִין עַל גַּבֵּי קִבְרֵי, אוֹדָן וּמְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲבָל טִפְּשׁוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, קָא מְעַכְּבָא לְהוּ, דְּלָא יַדְעִין, וְלָא מַשְׁגִּיחִין עַל מָה קַיְימִין בְּהַאי עָלְמָא, וְלָא חַשְׁשִׁין לְאַשְׁגְּחָא בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה בְּהַאי עָלְמָא, כָּל שֶׁכֵּן לְאַשְׁגְּחָא בִּיקָרָא דְּהַהוּא עָלְמָא, וְעַל מָה קַיְימָא, וְאֵיךְ מִתְפָּרְשָׁן מִלִּין.

294. וְאִלְמָלֵא נִתְּנָה רְשׁוּת לָעַיִן לִרְאוֹת, הָיְתָה רוֹאָה בַּלַּיְלָה כְּשֶׁנִּכְנֶסֶת (כְּשֶׁיּוֹצֵאת) שַׁבָּת וְלֵילוֹת חֳדָשִׁים וּזְמַנִּים כְּמוֹ דְּמֻיּוֹת עַל גַּבֵּי הַקְּבָרִים מוֹדוֹת וּמְשַׁבְּחוֹת אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אֲבָל טִפְּשׁוּת בְּנֵי הָאָדָם מְעַכֶּבֶת אוֹתָם שֶׁלֹּא יוֹדְעִים וְלֹא מַשְׁגִּיחִים עַל מָה עוֹמְדִים בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא חוֹשְׁשִׁים לְהַשְׁגִּיחַ בִּכְבוֹד הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן בָּעוֹלָם הַזֶּה, כָּל שֶׁכֵּן לְהַשְׁגִּיחַ בִּכְבוֹד אוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְעַל מָה עוֹמֵד, וְאֵיךְ הַדְּבָרִים מִתְפָּרְשִׁים.

295. בְּיוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּעָלְמָא אִתְדָּן, וְכֻרְסְיָא דְּדִינָא קַיְּימָא, לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה, לְמֵידָן עָלְמָא. כָּל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ מְשַׁטְּטָן, וּבָעָאן רַחֲמֵי עַל חַיֵּי. בְּלֵילְיָא דְּנָפְקָא יוֹמָא דְּדִינָא, אַזְלִין וְקָא מְשַׁטְּטִין לְמִשְׁמַע וּלְמִנְדַּע מַאן הוּא דִּינָא דְּאִתְדָּן עַל עָלְמָא, וּלְזִמְנִין דְּקָא מוֹדִיעִין בְּחֶזְוָוא לְחַיָּיא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (איוב לג) בַּחֲלוֹם חֶזְיוֹן לַיְלָה בִּנְפוֹל תַּרְדֵּמָה עַל אֲנָשִׁים וְגוֹ', אָז יִגְלֶה אֹזֶן אֲנָשִׁים וּבְמוֹסָרָם יַחְתּוֹם. מַאי מוֹסָרָם. דָּא נֶפֶשׁ, דְּאִיהִי קַיְּימָא וְחָתִים לִבְנֵי נָשָׁא מִלִּין, לְקַבְּלָא מוּסָר. (ויחי רכ"א)

295. בְּיוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כְּשֶׁהָעוֹלָם נִדּוֹן וְכִסֵּא הַדִּין עוֹמֵד לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן לָדוּן אֶת הָעוֹלָם, כָּל נֶפֶשׁ וָנֶפֶשׁ מְשׁוֹטְטוֹת וּמְבַקְשׁוֹת רַחֲמִים עַל הַחַיִּים. בַּלַּיְלָה שֶׁיּוֹצֵא יוֹם הַדִּין, הוֹלְכוֹת וּמְשׁוֹטְטוֹת לִשְׁמֹעַ וְלָדַעַת מַהוּ הַדִּין שֶׁנִּדּוֹן עַל הָעוֹלָם, וְלִפְעָמִים שֶׁמּוֹדִיעוֹת בְּמַרְאֶה לַחַיִּים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב לג) בַּחֲלוֹם חֶזְיוֹן לַיְלָה בִּנְפֹל תַּרְדֵּמָה עַל אֲנָשִׁים וְגוֹ', אָז יִגְלֶה אֹזֶן אֲנָשִׁים וּבְמֹסָרָם יַחְתֹּם. מַה זֶּה מֹסָרָם? זוֹ הַנֶּפֶשׁ, שֶׁעוֹמֶדֶת וְחוֹתֶמֶת לַאֲנָשִׁים דְּבָרִים לְקַבֵּל מוּסָר.

296. בְּלֵילְיָא בַּתְרָאָה דְּחַגָּא, דְּקָא נַפְקָן פִּתְקִין מִבֵּי מַלְכָּא, וְהַהוּא צֵל אַעְדִּיאוּ מִבְּנֵי גְּרִיעוּ דְּהַאי עָלְמָא, הַהוּא נֶפֶשׁ דְּקָאמָרָן, אַזְלָא (דף קמ"ב ע"ב) וּמְשַׁטְּטָא, (קכ"ט ע"א) וְחַד מְמַנָּא סָרְכָא, בְּרָזָא גְּלִיפָא בְּעִזְקָא בִּכְתַב מְפֹרָשׁ, יְדוּמִיעָ"ם, דְּפָקִיד בִּכְתַב דִּזִיוָא גְּלִיפָא, וּבְגוֹ חֶזְוָון עִלָּאִין. בְּהַהוּא לֵילְיָא נָחִית, וְכַמָּה אֶלֶף אַלְפִין וְרִבּוֹא רִבְוָון עִמֵּיהּ, וְנַטְלִין לְהַהוּא צֵל מִכָּל חַד וְחַד, וְסַלְּקִין, לֵיהּ לְעֵילָּא.

296. בַּלַּיְלָה הָאַחֲרוֹן שֶׁל הֶחָג, שֶׁיּוֹצְאִים הַפְּתָקִים מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, וְאוֹתוֹ צֵל מוּסָר מִבְּנֵי הַנִּגְרָעִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה אוֹתָהּ נֶפֶשׁ שֶׁאָמַרְנוּ הוֹלֶכֶת וּמְשׁוֹטֶטֶת, וּמְמֻנֶּה אֶחָד שׁוֹטֵר, בְּסוֹד חָקוּק בְּטַבַּעַת בִּכְתָב מְפֹרָשׁ, יְדוּמִיעָ"ם, שֶׁפּוֹקֵד בִּכְתָב שֶׁל זִיו הֶחָקוּק וּבְתוֹךְ מַרְאוֹת עֶלְיוֹנִים יוֹרֵד בְּאוֹתוֹ לַיְלָה, וְכַמָּה אֶלֶף אֲלָפִים וְרִבּוֹא רְבָבוֹת עִמּוֹ, וְנוֹטְלִים אוֹתוֹ צֵל מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד וּמַעֲלִים אוֹתוֹ לְמַעְלָה.

297. וְהַהִיא נֶּפֶשׁ דְּקַאמְרָן, אַזְלָא וּמְשַׁטְּטָא וְחָמֵאת לְהַהוּא צֵּל, וְתָב לְאַתְרֵיהּ גּוֹ קִבְרָא, וְקָא מַכְרֶזֶת לִשְׁאַר מִיתַיָּא, פְּלוֹנִי אָתֵי לְגַבָּן, פְּלוֹנִי אָתֵי לְגַבָּן. אִי זַכָּאָה טָבָא אִיהוּ, כֻּלְּהוּ חַדָאן, וְאִי לָאו, כֻּלְּהוּ אַמְרֵי וַוי. כַּד סַלְּקִין הַהוּא צֵּל, סַלְּקִין לֵיהּ לְגַבֵּי הַהוּא עֶבֶד מְהֵימָן, דִּשְׁמֵיהּ מְטַטְרוֹ"ן, וְנָטִיל הַהוּא צֵל לְגַבֵּיהּ, וְסַלִּיק לֵיהּ לְאַתְרֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (איוב ז) כְּעֶבֶד יִשְׁאַף צֵל, יִשְׁאַף צֵל וַדַּאי.

297. וְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ שֶׁאָמַרְנוּ הוֹלֶכֶת וּמְשׁוֹטֶטֶת וְרוֹאָה אֶת אוֹתוֹ צֵל, וְשָׁבָה לִמְקוֹמָהּ לְתוֹךְ הַקֶּבֶר, וּמַכְרִיזָה לִשְׁאָר הַמֵּתִים: פְּלוֹנִי יָבֹא אֵלֵינוּ, פְּלוֹנִי יָבֹא אֵלֵינוּ. אִם צַדִּיק טוֹב הוּא – כֻּלָּם שְׂמֵחִים. וְאִם לֹא – כֻּלָּם אוֹמְרִים אוֹי. כְּשֶׁמַּעֲלִים אוֹתוֹ צֵל, מַעֲלִים אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ עֶבֶד נֶאֱמָן שֶׁשְּׁמוֹ מטטרו"ן, וְנוֹטֵל אֵלָיו אוֹתוֹ הַצֵּל וּמַעֲלֶה אוֹתוֹ לִמְקוֹמוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב ז) כְּעֶבֶד יִשְׁאַף צֵל. יִשְׁאַף צֵל וַדַּאי.

298. מֵהַהִיא שַׁעֲתָא וְאֵילָךְ, מִתְתַּקְנָא דּוּכְתָּא לְהַהִיא נִשְׁמָה דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, וְדוּכְתָּא לְרוּחַ בְּגִנְּתָא דְּעֵדֶן. וְדוּכְתָּא לְנֶפֶשׁ לְנַיְיחָא וּלְאִתְהֲנָאָה, בְּשַׁעֲתָא דְּמְשַׁטְּטָא וְאַזְלָא. בְּגִין דְּאִית (ויקרא קע"ב ע"ב) נֶפֶשׁ דְּלֵית לָהּ נַיְיחָא. וְאִית נֶפֶשׁ דְּאִישְׁתְּצִיאַת עִם גּוּפָא.

298. מֵאוֹתָהּ שָׁעָה וְאֵילָךְ מִתְקַן מָקוֹם לְאוֹתָהּ נְשָׁמָה שֶׁל אוֹתוֹ אִישׁ, וּמָקוֹם לָרוּחַ בְּגַן עֵדֶן, וּמָקוֹם לַנֶּפֶשׁ לִמְנוּחָה וְלַהֲנָאָה בְּשָׁעָה שֶׁמְּשׁוֹטֶטֶת וְהוֹלֶכֶת, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ נֶפֶשׁ שֶׁאֵין לָהּ מְנוּחָה, וְיֵשׁ נֶפֶשׁ שֶׁמִּתְכַּלָּה עִם הַגּוּף.

299. וְהַאי אִיהִי דְּלֵית לָהּ נַיְיחָא, וְהַאי אִיהִי דִּכְתִּיב בָּהּ, (שמואל א כה) וְאֵת נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע. דְּדָא אִיהִי אַזְלָא וּמְשַׁטְּטָא וּמִתְגַּלְגְּלָא בְּכָל עָלְמָא, וְלֵית לָהּ נַיְיחָא כְּלַל יְמָמָא וְלֵילֵי, וְדָא אִיהוּ עוֹנְשָׁא יַתִּיר מִכֹּלָּא וְהַהִיא דְּתִשְׁתְּצֵי עִם גּוּפָהּ, (ההיא דכתיב בה (ויקרא יז) והכרתי אותה מקרב עמה ולהאי לית לה דוכרנו כלל ואית נפשא דלא תשתצי עם גופה) וְתִשְׁתְּצֵי מֵאֲתַר אַחֲרָא, (ס"א עלאה) הַהִיא דִּכְתִּיב בָּהּ, (ויקרא כב) וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִלְּפָנַי אֲנִי יְיָ'. מַאן מִלְּפָנַי. דְּלָא שַׁרְיָא עָלָהּ רוּחָא. וְכַד רוּחָא לָא שַׁרְיָא עָלָהּ, לֵית לָהּ שׁוּתָּפוּ כְּלַל בְּמָה דִּלְעֵילָּא, וְלָא יַדְעַת בְּאִינּוּן מִלִּין דְּהַהוּא עָלְמָא כְּלַל, וְהַאי אִיהִי נֶפֶשׁ כִּבְעִירֵי.

299. וְזוֹהִי שֶׁאֵין לָהּ מְנוּחָה, וְזוֹהִי שֶׁכָּתוּב בָּהּ וְאֵת נֶפֶשׁ אֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע. שֶׁזּוֹהִי שֶׁהוֹלֶכֶת וּמְשׁוֹטֶטֶת וּמִתְגַּלְגֶּלֶת בְּכָל הָעוֹלָם, וְאֵין לָהּ מְנוּחָה כְּלָל יוֹמָם וָלַיְלָה, וְזֶהוּ עֹנֶשׁ יוֹתֵר מֵהַכֹּל וְאוֹתָהּ שֶׁתִּכְלֶה עִם הַגּוּף, (הַהִיא שֶׁכָּתוּב בָּהּ (ויקרא יז) וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּהּ. וְלָזֶה אֵין לָהּ זִכָּרוֹן כְּלָל. וְיֵשׁ נֶפֶשׁ שֶׁלֹּא תִכָּלֶה עִם הַגּוּף) וְתִכְלֶה מִמָּקוֹם אַחֵר (עֶלְיוֹן) אוֹתָהּ שֶׁכָּתוּב בָּהּ (ויקרא כב) וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִלְּפָנַי אֲנִי ה'. מַה זֶּה מִלְּפָנַי? שֶׁלֹּא שׁוֹרָה עָלֶיהָ רוּחַ. וּכְשֶׁלֹּא שׁוֹרָה עָלֶיהָ רוּחַ, אֵין לָהּ שֻׁתָּפוּת כְּלָל בְּמָה שֶּׁלְּמַעְלָה, וְלֹא יוֹדַעַת מֵאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם כְּלָל, וְזוֹהִי נֶפֶשׁ כְּמוֹ שֶׁל הַבְּהֵמוֹת.

300. נֶפֶשׁ דְּלֵית (ד"א נפש דאית) לָהּ נַיְיחָא, הַאי אִיהִי כַּד אַזְלָא וּמְשַׁטְּטָא, אַעֲרַעַת בְּהַאי מְמַנָּא יְדוּמִיעָ"ם, וּבְאִינּוּן סַרְכִין דִּילֵיהּ, וְנַטְלִין לָהּ, וְאַעֲלִין לָהּ בְּכָל פִּתְחֵי גַּן עֵדֶן, וְאַחְזְיָין לָהּ יְקָרָא דְּצַדִּיקַיָּא, וִיקָרָא דְּהַהוּא רוּחַ דִּילָהּ, וְאִיהִי מִתְדַּבְּקָא בֵּיהּ בְּנַיְיחָא, גּוֹ הַהוּא לְבוּשָׁא, וּכְדֵין יַדְעַת בְּאִינּוּן מִלִּין דְּעָלְמָא.

300. נֶפֶשׁ שֶׁאֵין (נֶפֶשׁ שֶׁיֵּשׁ) לָהּ מְנוּחָה, זוֹהִי כְּשֶׁהוֹלֶכֶת וּמְשׁוֹטֶטֶת, פּוֹגֶשֶׁת בַּמְּמֻנֶּה הַזֶּה יְדוּמִיעָ"ם, וּבְאוֹתָם הַשּׁוֹטְרִים שֶׁלּוֹ, וְנוֹטְלִים אוֹתָהּ וּמַכְנִיסִים אוֹתָהּ בְּכָל פִּתְחֵי גַּן הָעֵדֶן, וּמַרְאִים לָהּ אֶת כְּבוֹד הַצַּדִּיקִים וּכְבוֹד אוֹתָהּ הָרוּחַ שֶׁלָּהּ, וְהִיא נִדְבֶּקֶת בּוֹ בִּמְנוּחָה תּוֹךְ אוֹתוֹ הַלְּבוּשׁ, וְאָז יוֹדַעַת בְּאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁל הָעוֹלָם.

301. וְכַד הַהוּא רוּחָא סַלְקָא לְאִתְעַטְּרָא גּוֹ נִשְׁמָה עִלָּאָה לְעֵילָּא, הַהִיא נֶפֶשׁ מִתְקַשְּׁרָא בְּהַהוּא רוּחָא, וְאִתְנְהִירַת מִנֵּיהּ, כְּסִיהֲרָא כַּד אִתְנְהִירַת מִשִּׁמְשָׁא. וְרוּחָא מִתְקַשְּׁרָא גּוֹ הַהִיא נִשְׁמְתָא. וְהַהִיא נִשְׁמְתָא מִתְקַשְּׁרָא, גּוֹ סוֹף מַחֲשָׁבָה, דְּאִיהִי רָזָא דְּנֶפֶשׁ דִּלְעֵילָּא.

301. וּכְשֶׁאוֹתָהּ רוּחַ עוֹלָה לְהִתְעַטֵּר לְתוֹךְ הַנְּשָׁמָה הָעֶלְיוֹנָה לְמַעְלָה, אוֹתָהּ נֶפֶשׁ נִקְשֶׁרֶת בְּאוֹתָהּ רוּחַ וְנֵאוֹרָה מִמֶּנָּה, כַּלְּבָנָה כְּשֶׁנֶּאוֹרָה מֵהַשֶּׁמֶשׁ, וְהָרוּחַ נִקְשֶׁרֶת לְתוֹךְ אוֹתָהּ נְשָׁמָה, וְאוֹתָהּ נְשָׁמָה נִקְשֶׁרֶת לְתוֹךְ סוֹף הַמַּחֲשָׁבָה, שֶׁהִיא סוֹד הַנֶּפֶשׁ שֶׁלְּמַעְלָה.

302. וְהַהִיא נֶפֶשׁ, אִתְקַשְּׁרַת גּוֹ הַהוּא רוּחָא עִלָּאָה, וְהַהוּא רוּחָא אִתְקַשַּׁר גּוֹ הַהִיא נִשְׁמָה עִלָּאָה. וְהַהִיא נִשְׁמָה אִתְקַשְּׁרַת בְּאֵין סוֹף. וּכְדֵין אִיהוּ נַיְיחָא דְּכֹלָּא, וְקִשּׁוּרָא דְּכֹלָּא עֵילָּא וְתַתָּא, כֹּלָּא בְּרָזָא חֲדָא, וְגַוְונָא חֲדָא.

302. וְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ נִקְשֶׁרֶת תּוֹךְ אוֹתָהּ רוּחַ עֶלְיוֹנָה, וְאוֹתָהּ רוּחַ נִקְשֶׁרֶת לְתוֹךְ אוֹתָהּ נְשָׁמָה עֶלְיוֹנָה, וְאוֹתָהּ נְשָׁמָה נִקְשֶׁרֶת בְּאֵין סוֹף. וְאָז הוּא מְנוּחַת הַכֹּל וְקֶשֶׁר שֶׁל הַכֹּל לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, הַכֹּל בְּסוֹד אֶחָד וְגָוֶן אֶחָד.

303. וּכְדֵין דָּא אִיהוּ נַיְיחָא דְּנֶפֶשׁ דִּלְתַתָּא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל א כה) וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדֹנִי צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֵת יְיָ' אֱלֹהֶיךָ. בְּגַוְונָא חֲדָא, וּבְרָזָא חֲדָא, דְּהַהוּא אֵת, דָּא כְּגַוְונָא דָּא.

303. וְאָז זוֹהִי מְנוּחָה לַנֶּפֶשׁ שֶׁלְּמַטָּה, וְעַל זֶה כָּתוּב (שמואל-א כה) וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדֹנִי צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ. בְּגָוֶן אֶחָד וּבְסוֹד אֶחָד. שֶׁאוֹתוֹ אֵת, זֶה כְּמוֹ זֶה.

304. כַּד נַחְתָּא סִיהֲרָא, רָזָא דְּנֶפֶשׁ עִלָּאָה, נְהוֹרָא מִכָּל סִטְרִין. אִיהִי נַהֲרָא לְכָל רְתִיכִין וּמַשִּׁרְיָין, וְעָבִיד לוֹן גּוּפָא חֲדָא שְׁלֵימָא, דְּנָהִיר בִּנְהִירוּ בְּזִיוָא עִלָּאָה. אוּף הָכִי כְּגַוְונָא דָּא, נַחְתָּא הַאי נֶפֶשׁ תַּתָּאָה, נְהִירָא מִכָּל סִטְרִין מִגּוֹ נְהִירוּ דְּנִשְׁמָה, וּמִגּוֹ נְהִירוּ דְּרוּחָא, וְנַחְתָּא וְנַהֲרָא לְכָל אִינּוּן רְתִיכִין וּמַשִּׁרְיָין, דְּאִינּוּן שַׁיְיפִין וְגַרְמִין, וְעָבִיד לוֹן גּוּפָא שְׁלֵימָא, דְּנָהִיר בִּנְהִירוּ.

304. כְּשֶׁיּוֹרֶדֶת הַלְּבָנָה בְּסוֹד הַנֶּפֶשׁ הָעֶלְיוֹנָה, מְאִירָה מִכָּל הַצְּדָדִים. הִיא מְאִירָה לְכָל הַמֶּרְכָּבוֹת וְהַמַּחֲנוֹת וְעוֹשָׂה לָהֶם גּוּף אֶחָד שָׁלֵם שֶׁמֵּאִיר בְּאוֹר בַּזִּיו הָעֶלְיוֹן. אַף כָּךְ כְּמוֹ זֶה יוֹרֶדֶת הַנֶּפֶשׁ הַתַּחְתּוֹנָה הַזּוֹ מְאִירָה לְכָל הַצְּדָדִים מִתּוֹךְ אוֹר הַנְּשָׁמָה, וּמִתּוֹךְ אוֹר הָרוּחַ, וְיוֹרֶדֶת וּמְאִירָה לְכָל אוֹתָם מֶרְכָּבוֹת וּמַחֲנוֹת, שֶׁהֵם אֵיבָרִים וַעֲצָמוֹת, וְעוֹשָׂה אוֹתָם גּוּף שָׁלֵם שֶׁמֵּאִיר בְּאוֹר.

305. הֲדָא הוּא דִּכְתִּיב, (ישעיה נח) וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ, נַפְשֶׁךָ מַמָּשׁ, וּלְבָתַר וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ, דְּעָבִיד מִנַּיְיהוּ גּוּפָא שְׁלֵימָא, וְנָהִיר בִּנְהִירוּ, וְקָם וְאוֹדֵי וּמְשַׁבַּח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאִתְּמַר דִּכְתִּיב, (תהלים לה) כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְיָ' מִי כָמוֹךָ. וְדָא אִיהוּ נַיְיחָא דְּנֶפֶשׁ וַדַּאי מִכָּל סִטְרִין.

305. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נח) וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ. נַפְשְׁךָ מַמָּשׁ. וְאַחַר כָּךְ – וְעַצְמֹתֶיךָ יַחֲלִיץ, שֶׁעוֹשֶׂה מֵהֶם גּוּף שָׁלֵם, וּמֵאִיר בְּאוֹר, וְקָם וּמוֹדֶה וּמְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר, שֶׁכָּתוּב (תהלים לה) כָּל עַצְמֹתַי תֹּאמַרְנָה ה' מִי כָמוֹךָ. וְזוֹהִי מְנוּחַת הַנֶּפֶשׁ וַדַּאי מִכָּל הַצְּדָדִים.

306. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּדַחֲלִין לְמָארֵיהוֹן בְּעָלְמָא דֵין, לְמִזְכֵּי בִּתְלַת נַיְיחֵי לְעָלְמָא דְּאָתֵי. אָתָא רַבִּי שִׁמְעוֹן וּבַרְכֵיהּ לְרַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, זַכָּאִין אַתּוּן בָּנַי, וְזַכָּאָה אֲנָא דְּעֵינַי חָמוּ בְּכַךְ. כַּמָּה (דף קמ"ג ע"א) דּוּכְתִּין עִלָּאִין מִתַּתְקְנָן לָן, וּנְהִירִין לָן, לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

306. אַשְׁרֵי הַצַּדִּיקִים שֶׁפּוֹחֲדִים מֵרִבּוֹנָם בָּעוֹלָם הַזֶּה לִזְכּוֹת בְּשָׁלֹשׁ מְנוּחוֹת לָעוֹלָם הַבָּא. בָּא רַבִּי שִׁמְעוֹן וּבֵרְכוֹ אֶת רַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אַשְׁרֵיכֶם בָּנַי, וְאַשְׁרֵי שֶׁעֵינַי רָאוּ בְּכָךְ. כַּמָּה מְקוֹמוֹת עֶלְיוֹנִים מְתֻקָּנִים לָנוּ וּמְאִירִים לָנוּ לָעוֹלָם הַבָּא.

307. פתח ואמר, (תהלים קכ"ה) שיר המעלות הבוטחים ביי' כהר ציון לא ימוט לעולם ישב, האי קרא אוקמוה. אבל שיר המעלות תושבחתא דקאמרי אינון דרגין קדישין עלאין, מסטרא דגבורן עלאין, ואינון כגוונא דלואי לתתא, ואינון מעלות, דרגין על דרגין, ופלחין ברזא דחמשין שנין. והאי איהו שיר המעלות הבטחים ביי' כהר ציון דא אינון צדיקייא, דאינון מתרחצן ביה בעובדין דלהון.

307. פתח ואמר, (תהלים קכה) שיר המעלות הבטחים בה' כהר ציון לא ימוט לעולם ישב. פסוק זה פרשוהו. אבל שיר המעלות – תשבחת שאומרות אותן דרגות קדושות עליונות מצד של הגבורות העליונות, והם כמו הלוים שלמטה, והם מעלות, דרגות על דרגות, ועובדים בסוד של חמשים שנים. וזהו שיר המעלות הבטחים בה' כהר ציון, אלו הם הצדיקים שבוטחים בו במעשים שלהם, כמו שנאמר (משלי כח) וצדיקים ככפיר יבטח.

308. כמה דאת אמר (משלי כח) וצדיקים ככפיר יבטח. ואי תימא הא צדיקייא לא מתרחצן בעובדיהון כלל, ותדיר דחלין, כאברהם, דכתיב ביה (בראשית יב) ויהי כאשר הקריב לבא מצרימה וגו'. כיצחק, דכתיב ביה, (בראשית כו) כי ירא לאמר אשתי. כיעקב, דכתיב ביה, (בראשית לב) ויירא יעקב מאד וייצר לו. ואי הני לא אתרחיצו בעובדיהון, כל שכן שאר צדיקי עלמא, ואת אמרת וצדיקים ככפיר יבטח.

308. ואם תאמר, הרי הצדיקים לא בוטחים במעשיהם כלל ותמיד פוחדים, כמו אברהם שכתוב בו (בראשית יב) ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה וגו', כמו יצחק שכתוב בו (שם כו) כי ירא לאמר אשתי. כיעקב שכתוב בו (שם לב) ויירא יעקב מאד ויצר לו. ואם אלה לא בטחו במעשיהם, כל שכן שאר צדיקי העולם, ואתה אומר וצדיקים ככפיר יבטח?!

309. אלא ודאי, ככפיר כתיב, דהא מכל אינון שמהן, לא כתיב אלא כפיר, ולא כתיב, לא אריה, ולא שחל, ולא שחץ, אלא כפיר. דאיהו חלשא וזעירא מכלהו. ולא אתרחיץ בחיליה, אף על גב דאיהו תקיף. כך צדיקייא לא אתרחיצו בעובדיהון השתא, אלא ככפיר. אף על גב דידעין דתקיף חילא דעובדיהון לא אתרחצן אלא ככפיר, ולא יתיר.

309. אלא ודאי כתוב ככפיר, שהרי מכל אותם שמות לא כתוב אלא כפיר, ולא כתוב לא אריה ולא שחל ולא שחץ – אלא כפיר, שהוא החלש והקטן מכלם ולא בוטח בכחו אף על גב שהוא חזק. כך הצדיקים לא בוטחים במעשיהם עכשו אלא ככפיר. אף על גב שיודעים שחזק כח מעשיהם, לא בוטחים אלא ככפיר, ולא יותר.

310. ובגיני כך הבטחים ביי' כהר ציון וגו', לא ככפיר ולא כאריה, ולאו ככלהו שמהן. אלא כהר ציון, ואוקמוה מה הר ציון איהו תקיף, ולא ימוט תדיר, אוף הכי בההוא זמנא, להוו כהר ציון. ולא כהשתא, דלא אתרחיצו אלא ככפיר, דדחיל ולא אתרחיץ בחיליה. ואתון בני קדישי עליונין, רחיצנותא דלכון כהר ציון, ודאי זכאין אתון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

310. ולכן הבטחים בה' כהר ציון וגו', לא ככפיר ולא כאריה ולא כמו כל השמות, אלא כהר ציון. ופרשוה, מה הר ציון הוא חזק ולא ימוט תמיד, אף כך באותו זמן יהיו כמו הר ציון, ולא כמו עכשו שלא בוטחים, אלא ככפיר שפוחד ולא בוטח בכחו. ואתם בני קדושים עליונים, בטחונכם כהר ציון, ודאי אשריכם בעולם הזה ובעולם הבא.

311. אזלו, כד מטו למתא, אתחשך ליליא. אמר רבי שמעון, כמה דיומא דא, אנהיר לן בהאי ארחא, למזכי ביה בעלמא דאתי, אוף הכי האי ליליא, ינהיר לן,

311. הלכו. כשהגיעו לעיר נחשך הלילה. אמר רבי שמעון, כמו שיום זה מאיר לנו בדרך הזו לזכות בו בעולם הבא, אף כך

לְמִזְכֵּי לָן לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וּלְאַעֲטְרָא מִלִּין דְּיִמָמָא בְּלֵילְיָא דָּא קָמֵי עַתִּיק יוֹמִין דְּהָא כְּיוֹמָא דָּא שְׁלִים, לָא יִשְׁתְּכַח בְּכָל דָּרִין אַחֲרָנִין. זַכָּאָה חוּלָקָנָא בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

הַלַּיְלָה הַזֶּה יָאִיר לָנוּ לְזַכּוֹתֵנוּ לָעוֹלָם הַבָּא, וּלְעַטֵּר דְּבָרִים שֶׁל הַיּוֹם בַּלַּיְלָה הַזֶּה לִפְנֵי עַתִּיק הַיָּמִים. שֶׁהֲרֵי כְּמוֹ הַיּוֹם הַשָּׁלֵם הַזֶּה לֹא יִמָּצֵא בְּכָל הַדּוֹרוֹת הָאֲחֵרִים. אַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.

312. עָאלוּ לְבֵיתֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי עִמְּהוֹן. בָּתוּ עַד דְּאִתְפְּלַג לֵילְיָא. כֵּיוָן דְּאִתְפְּלַג לֵילְיָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לְחַבְרַיָּא, עִידָּן אִיהוּ לְאַעְטְרָא רְתִיכָא קַדִּישָׁא לְעֵילָּא, בְּאִשְׁתַּדְּלוּתָא דִּילָן. אָמַר לֵיהּ לְרַבִּי יוֹסִי, אַנְתְּ דְּלָא אִשְׁתְּמָעוּ מִילָּךְ בְּהַאי יוֹמָא בֵּינָנָא, אַנְתְּ הֲוֵי שֵׁירוּתָא, לְאַנְהָרָא לֵילְיָא, דְּהָא הַשְׁתָּא עִידָּן רְעוּתָא אִיהוּ, לְאַנְהָרָא עֵילָּא וְתַתָּא.

312. נִכְנְסוּ לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסֵי עִמָּם. לָנוּ עַד שֶׁנֶּחֱלַק הַלַּיְלָה. כֵּיוָן שֶׁנֶּחֱלַק הַלַּיְלָה, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לַחֲבֵרִים, זְמַן הוּא לְעַטֵּר אֶת הַמֶּרְכָּבָה הַקְּדוֹשָׁה לְמַעְלָה בְּהִשְׁתַּדְּלוּתֵנוּ. אָמַר לְרַבִּי יוֹסֵי, אַתָּה שֶׁלֹּא נִשְׁמְעוּ דְבָרֶיךָ בַּיּוֹם הַזֶּה בֵּינֵינוּ, אַתָּה תִּהְיֶה רֵאשִׁית לְהָאִיר הַלַּיְלָה, שֶׁהֲרֵי עַכְשָׁו עֵת רָצוֹן הִיא לְהָאִיר מַעְלָה וּמַטָּה.

313. פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה. שִׁירָתָא דָּא אִתְּעַר לָהּ שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, כַּד אִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, וְעָלְמִין כֻּלְּהוּ אִשְׁתְּלִימוּ, עֵילָּא וְתַתָּא בִּשְׁלִימוּתָא חֲדָא. וְאַף עַל גַּב דְּחַבְרַיָּיא פְּלִיגָן בְּהַאי, (נ"א מתי אתמר) אֲבָל שִׁירָתָא דָּא לָא אִתְּמַר, אֶלָּא בִּשְׁלִימוּ, כַּד סִיהֲרָא אִתְמַלְיָא בִּשְׁלִימוּ, וּבֵי מַקְדְּשָׁא אִתְבְּנֵי כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא לְתַתָּא, לָא הֲוָה חֶדְוָה קָמֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, כְּהַהוּא יוֹמָא.

313. פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה. שִׁיר זֶה עוֹרֵר אוֹתָהּ שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ כְּשֶׁנִּבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְכָל הָעוֹלָמוֹת נִשְׁלְמוּ, מַעְלָה וּמַטָּה, בִּשְׁלֵמוּת אַחַת. וְאַף עַל גַּב שֶׁהַחֲבֵרִים חָלְקוּ בָּזֶה (מָתַי נֶאֱמַר), אֲבָל שִׁירָה זוֹ לֹא נֶאֶמְרָה אֶלָּא בִּשְׁלֵמוּת. כְּשֶׁהַלְּבָנָה הִתְמַלְּאָה בִּשְׁלֵמוּת, וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ נִבְנָה כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה בְּשָׁעָה שֶׁנִּבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְמַטָּה, לֹא הָיְתָה שִׂמְחָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם כְּמוֹ אוֹתוֹ הַיּוֹם.

314. מִשְׁכָּן דְּעָבַד מֹשֶׁה בְּמַדְבְּרָא, לְנַחְתָא שְׁכִינְתָּא לְאַרְעָא, בְּהַהוּא יוֹמָא מִשְׁכָּן אַחֲרָא אִתּוּקַם עִמֵּיהּ לְעֵילָּא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ דִּכְתִּיב, (שמות מ) הוּקַם הַמִּשְׁכָּן, הַמִּשְׁכָּן: מִשְׁכָּן אַחֲרָא (קנ"ט ע"א) דְּאִתְקַם עִמֵּיהּ, וְדָא מִשְׁכָּן דְּנַעַר מְטַטְרוֹ"ן, וְלָא יַתִּיר. בַּיִת רִאשׁוֹן כַּד אִתְבְּנֵי, בַּיִת רִאשׁוֹן אַחֲרָא אִתְבְּנֵי עִמֵּיהּ, וְאִתְקָיַּים בְּעָלְמִין כֻּלְּהוּ, וְאַנְהִיר (ד"א בעלמא ואנהיר) לְכָל עָלְמִין, וְאִתְבַּסַּם עָלְמָא, וְאִתְפָּתְחוּ כָּל מַשְׁקוֹפֵי עִלָּאִין לְאַנְהָרָא, וְלָא הֲוָה חֶדְוָה בְּכָל עָלְמִין כְּהַהוּא יוֹמָא, כְּדֵין פָּתְחוּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי וְאָמְרוּ שִׁירָתָא, וְהַיְינוּ שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁירָתָא דְּאִינּוּן מְנַגְּנִין דִּמְנַגְּנָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

314. הַמִּשְׁכָּן שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר לְהוֹרִיד שְׁכִינָה לָאָרֶץ, בְּאוֹתוֹ יוֹם הוּקַם מִשְׁכָּן אַחֵר עִמּוֹ לְמַעְלָה, כְּמוֹ שֶׁבֵּאֲרוּהָ שֶׁכָּתוּב (שמות מ) הוּקַם הַמִּשְׁכָּן. הַמִּשְׁכָּן – מִשְׁכָּן אַחֵר שֶׁהוּקַם עִמּוֹ, וְזֶה מִשְׁכַּן הַנַּעַר מטטרו"ן, וְלֹא יוֹתֵר. כְּשֶׁנִּבְנָה בַּיִת רִאשׁוֹן, בַּיִת רִאשׁוֹן אַחֵר נִבְנָה עִמּוֹ, וְהִתְקַיֵּם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וְהֵאִיר (בָּעוֹלָם וְהֵאִיר) לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וְהִתְבַּשֵּׂם הָעוֹלָם, וְנִפְתְּחוּ כָּל הַמַּשְׁקוֹפִים הָעֶלְיוֹנִים לְהָאִיר, וְלֹא הָיְתָה שִׂמְחָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כְּמוֹ אוֹתוֹ הַיּוֹם. אָז פָּתְחוּ עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים וְאָמְרוּ שִׁירָה, וְזֶהוּ שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁיר שֶׁאוֹתָם הַמְנַגְּנִים שֶׁמְּנַגְּנִים לַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא.

315. (דף קמ"ג ע"ב) דָּוִד מַלְכָּא אָמַר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, שְׁלֹמֹה מַלְכָּא אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים, שִׁיר מֵאִינּוּן מְנַגְּנִין. מָה בֵּין הַאי לְהַאי, דְּהָא אִשְׁתְּמַע דְּכֹלָּא חַד. אֶלָּא וַדַּאי כֹּלָּא חַד, אֲבָל בְּיוֹמֵי דְּדָוִד מַלְכָּא, לָא הֲווּ כָּל אִינּוּן מְנַגְּנִין מִתְתַּקְנָן בְּדוּכְתַּיְיהוּ, לְנַגְּנָא כִּדְקָא יָאוֹת, וּבֵי מַקְדְּשָׁא לָא אִתְבְּנֵי, וּבְגִין כָּךְ לָא אִתְתָּקָנוּ לְעֵילָּא בְּדוּכְתַּיְיהוּ. דְּהָא כְּמָה דְּאִית תִּקּוּנֵי דְּמִשְׁמָרוֹת בְּאַרְעָא, אוּף הָכִי בִּרְקִיעָא, וְקַיְּימִין אִלֵּין לָקֳבֵל אִלֵּין.

315. דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים, שִׁיר מֵאוֹתָם מְנַגְּנִים. מַה בֵּין זֶה לָזֶה, שֶׁהֲרֵי נִשְׁמָע שֶׁהַכֹּל אֶחָד? אֶלָּא וַדַּאי שֶׁהַכֹּל אֶחָד, אֲבָל בִּימֵי דָוִד הַמֶּלֶךְ לֹא הָיוּ כָּל אוֹתָם מְנַגְּנִים מְתֻקָּנִים בִּמְקוֹמָם לְנַגֵּן כָּרָאוּי, וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ לֹא נִבְנָה, וְלָכֵן לֹא הִתְתַּקְּנוּ לְמַעְלָה בִּמְקוֹמָם. שֶׁהֲרֵי כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ תִּקּוּנֵי מִשְׁמָרוֹת בָּאָרֶץ, אַף כָּךְ בָּרָקִיעַ, וְעוֹמְדִים אֵלֶּה כְּנֶגֶד אֵלֶּה.

316. וּבְיוֹמָא דְּאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, אִתְתָּקָנוּ כֻּלְּהוּ בְּדוּכְתַּיְיהוּ, וְשַׁרְגָּא דְּלָא נְהָרָא שָׁרִיאַת לְאַנְהָרָא. וְשִׁירָתָא דָּא אִתְתַּקְּנַת לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה, מַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ. וְתוּשְׁבַּחְתָּא דָּא אִיהִי מְעַלְּיָא, מִכָּל תּוּשְׁבְּחָן קַדְמָאֵי. יוֹמָא דְּאִתְגְּלֵי תּוּשְׁבַּחְתָּא דָּא (בעלמא) בְּאַרְעָא, הַהוּא יוֹמָא אִשְׁתְּכַח שְׁלִימוּ בְּכֹלָּא, וְעַל דָּא אִיהוּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים.

316. וּבַיּוֹם שֶׁנִּבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִתְקְנוּ כֻלָּם בִּמְקוֹמָם, וְהַנֵּר שֶׁלֹּא מֵאִיר הִתְחִיל לְהָאִיר. וְשִׁירָה זוֹ נִתְקְנָה לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, הַמֶּלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ. וְהַתִּשְׁבַּחַת הַזּוֹ הִיא מְעֻלָּה מִכָּל הַתִּשְׁבָּחוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת. הַיּוֹם שֶׁהִתְגַּלְּתָה תִשְׁבַּחַת זוֹ (בָּעוֹלָם) בָּאָרֶץ, בְּאוֹתוֹ יוֹם נִמְצְאָה שְׁלֵמוּת בַּכֹּל, וְלָכֵן הוּא קֹדֶשׁ קָדָשִׁים.

317. בְּסִפְרָא דְּאָדָם קַדְמָאָה, הֲוָה כְּתִיב בֵּיהּ. בְּיוֹמָא דְּיִתְקַם בֵּי מַקְדְּשָׁא (ד"א דיתבני בי מקדשא') יִתְעָרוּן אֲבָהָן שִׁירָתָא, עֵילָּא וְתַתָּא. וּבְגִין כָּךְ אִשְׁכַּחְנָא שִׁין מֵאַתְוָון רַבְרְבָן. וְאִלֵּין אִינּוּן דְּקָא אִתְּעָרוּ, לָאו דְּאִינּוּן מְנַגְּנָן, אֶלָּא דְּאִינּוּן מִתְעָרֵי לְגַבֵּי עֵילָּא. (ד"א ל"ג כביכול) שִׁיר דְּאִינּוּן שִׁירִין רַבְרְבָן, דִּמְמַנָּן עַל עָלְמִין כֻּלְּהוּ.

317. בַּסֵּפֶר שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן הָיָה כָּתוּב בּוֹ, בַּיּוֹם שֶׁיּוּקַם הַמִּשְׁכָּן (שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ) יְעוֹרְרוּ הָאָבוֹת שִׁירָה מַעְלָה וּמַטָּה. וּמִשּׁוּם כָּךְ מָצָאנוּ שִׁין מֵאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת. וְאֵלֶּה הֵם שֶׁעוֹרְרוּ, לֹא שֶׁהֵם מְנַגְּנִים, אֶלָּא שֶׁהֵם מְעוֹרְרִים אֶל מַעְלָה. (כִּבְיָכוֹל) שִׁיר שֶׁל אוֹתָם גְּדוֹלִים שֶׁמְּמֻנִּים עַל כָּל הָעוֹלָמוֹת.

318. וְתָנֵינָן, בְּהַהוּא יוֹמָא קָם יַעֲקֹב שְׁלֵימָא, וְעָאל בְּגִנְּתָא דְּעֵדֶן, בְּחֶדְוָה, עַל דּוּכְתֵּיהּ. כְּדֵין גִּנְּתָא דְּעֵדֶן, שָׁארֵי לְנַגְּנָא, וְכָל אִינּוּן בּוּסְמִין דְּגִנְּתָא. מַאן גָּרִים שִׁירָתָא דָּא, וּמַאן אָמַר לָהּ. הֲוֵי אֵימָא דָּא יַעֲקֹב, דְּאִלְמָלֵא אִיהוּ לָא עָאל בְּגִנְּתָא דְּעֵדֶן, לָא אָמַר גִּנְּתָא שִׁירָתָא.

318. וְשָׁנִינוּ, בְּאוֹתוֹ יוֹם עָמַד יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם וְנִכְנַס לְגַן עֵדֶן בְּשִׂמְחָה עַל מְקוֹמוֹ, וְאָז גַּן הָעֵדֶן הִתְחִיל לְנַגֵּן, וְכָל אוֹתָם בְּשָׂמִים שֶׁל הַגָּן. מִי גָרַם שִׁירָה זוֹ וּמִי אָמַר אוֹתָהּ? הֱוֵה אוֹמֵר, זֶה יַעֲקֹב. שֶׁאִלְמָלֵא הוּא לֹא נִכְנַס לְגַן הָעֵדֶן, לֹא אָמַר הַגָּן שִׁירָה.

319. שִׁירָתָא דָּא שִׁירָתָא, דְּאִיהִי כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא. שִׁירָתָא דְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי מִתְעָרֵי לְגַבָּהּ. שִׁירָתָא דְּאִיהִי כְּגַוְונָא דְּעָלְמָא דִּלְעֵילָּא, דְּאִיהוּ שַׁבָּת עִלָּאָה. שִׁירָתָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אִתְעַטַּר בְּגִינָהּ. וְעַל דָּא אִיהוּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכֹל מִלּוֹי בִּרְחִימוּ וּבְחֶדְוָה כֹּלָּא. (ודא) בְּגִין דְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה אִתְיְהִיב

319. שִׁירָה זוֹ שִׁירָה, שֶׁהִיא כְּלָל שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה. שִׁירָה שֶׁעֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים מִתְעוֹרְרִים אֵלֶיהָ. שִׁירָה שֶׁהִיא כְּמוֹ הָעוֹלָם שֶׁלְּמַעְלָה, שֶׁהוּא שַׁבָּת הָעֶלְיוֹנָה. שִׁירָה שֶׁהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הָעֶלְיוֹן מִתְעַטֵּר בִּשְׁבִילָהּ, וְלָכֵן הוּא קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁכָּל דְּבָרָיו בְּאַהֲבָה וְשִׂמְחָה

בִּימִינָא, כֵּיוָן דְּאִתְיְהִיב בִּימִינָא, כְּדֵין כָּל חֵידוּ וְכָל רְחִימוּ אִשְׁתְּכַח. וּבְגִין כָּךְ בִּרְחִימוּ וּבְחֶדְוָה כָּל מִלּוֹי.

הַכֹּל. (וְזֶה) מִשּׁוּם שֶׁכּוֹס שֶׁל בְּרָכָה נִתֶּנֶת בְּיָמִין. כֵּיוָן שֶׁנִּתֶּנֶת בְּיָמִין, אָז כָּל הַשִּׂמְחָה וְכָל הָאַהֲבָה נִמְצָאִים. וְלָכֵן כָּל דְּבָרָיו בְּאַהֲבָה וְשִׂמְחָה.

320. בְּזִמְנָא דְּהַאי יְמִינָא אִתְהַדָּר לַאֲחוֹרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ, כְּדֵין כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אִתְיְהִיב בִּשְׂמָאלָא. כֵּיוָן דְּאִתְיְהִיב בִּשְׂמָאלָא, שָׁרִיאוּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי לְמִפְתַּח עָלֵיהּ קִינָה. וּמַאי קָאַמְרֵי. אֵיכָה, אֵי כֹּה, אֵי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, דַּאֲתַר עִלָּאָה דַּהֲוֵית יָתְבָא בְּגַוֵּיהּ אִתְמְנַע וְאִתְגְּרַע מִנֵּהּ. בְּגִינֵי כָּךְ שִׁיר הַשִּׁירִים, דַּהֲוָה מִסִּטְרָא דִּימִינָא, כָּל מִלּוֹי רְחִימוּ וְחֶדְוָה. אֵיכָה, דְּנָסִיר יְמִינָא, וְאִשְׁתְּכַח שְׂמָאלָא, כָּל מִלּוֹי אִינּוּן קִנְטוּרִין וְקִינִין.

320. בִּזְמַן שֶׁהַיָּמִין הַזּוֹ חוֹזֶרֶת לְאָחוֹר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ, אָז כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה נִתֶּנֶת בִּשְׂמֹאל. כֵּיוָן שֶׁנִּתְּנָה בִּשְׂמֹאל, מַתְחִילִים עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים לִפְתֹּחַ עָלָיו קִינָה. וּמָה אוֹמְרִים? אֵיכָה. אֵי כֹּה. אֵי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, שֶׁמָּקוֹם עֶלְיוֹן שֶׁהָיְתָה יוֹשֶׁבֶת בְּתוֹכוֹ נִמְנַע וְנִגְרַע מִמֶּנָּה. מִשּׁוּם כָּךְ שִׁיר הַשִּׁירִים, שֶׁהָיָה מִצַּד הַיָּמִין, כָּל דְּבָרָיו בְּאַהֲבָה וְשִׂמְחָה. אֵיכָה, שֶׁחָסֵר הַיָּמִין וְנִמְצָא הַשְּׂמֹאל, כָּל דְּבָרָיו קִנְטוּרִים וְקִינוֹת.

321. וְאִי תֵּימָא, הָא כָּל חֵידוּ, וְכָל חֶדְוָה, וְכָל שִׁיר, מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא אִיהוּ, וְעַל דָּא לֵוָאֵי מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא מְנַגְּנֵי שִׁירָתָא. אֶלָּא, כָּל חֵידוּ דְּאִשְׁתְּכַח מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא, לָא אִשְׁתְּכַח אֶלָּא בְּזִמְנָא דִּימִינָא אִתְדַּבַּק בַּהֲדֵיהּ. וּבְזִמְנָא דִּימִינָא אִתְּעַר וְאִתְדַּבַּק בַּהֲדֵיהּ, כְּדֵין הַהוּא חֶדְוָה מִימִינָא, אִיהוּ דְּקָא אוֹטִיב לְרִתְחָא, וְכַד רִתְחָא אִשְׁתְּכַךְ, וְחֵדוּ אִיהוּ מִסִּטְרָא דִּימִינָא, כְּדֵין חֶדְוָה שְׁלֵימָתָא אָתֵי מֵהַאי סִטְרָא.

321. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי כָּל שִׂמְחָה וְכָל חֶדְוָה וְכָל שִׁיר הוּא מִצַּד הַשְּׂמֹאל, וְלָכֵן הַלְוִיִּם מִצַּד הַשְּׂמֹאל מְנַגְּנִים שִׁירָה. אֶלָּא כָּל שִׂמְחָה שֶׁנִּמְצֵאת מִצַּד הַשְּׂמֹאל, לֹא נִמְצָא אֶלָּא בִּזְמַן שֶׁהַיָּמִין נִדְבָּק עִמּוֹ. וּבִזְמַן שֶׁהַיָּמִין מִתְעוֹרֵר וְנִדְבָּק עִמּוֹ, אָז אוֹתָהּ חֶדְוָה מִיָּמִין מֵיטִיבָה אֶת הַכַּעַס. וּכְשֶׁהַכַּעַס שׁוֹכֵךְ וְהַשִּׂמְחָה הִיא מִצַּד הַיָּמִין, אָז חֶדְוָה שְׁלֵמָה בָּאָה מֵהַצַּד הַזֶּה.

322. וְכַד יְמִינָא לָא אִשְׁתְּכַח, רִתְחָא דִּשְׂמָאלָא נָפִישׁ, וְלָא שָׁכִיךְ, וְלָא אוֹטִיב, וְלָא חַדֵּי. כְּדֵין אֵיכָה, אֵי כֹּה. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מָה תְּהֵא עָלֶיהָ, דְּקָא יָתְבָא בִּשְׂמָאלָא, וְרִתְחָא נָפִישׁ, וְלָא שָׁכִיךְ. וַדַּאי קִנְטוּרִין וְקִינִין מִתְעָרִין.

322. וּכְשֶׁיָּמִין לֹא נִמְצָא, הַכַּעַס שֶׁל הַשְּׂמֹאל רַב, וְלֹא שׁוֹכֵךְ וְלֹא מֵיטִיב וְלֹא מְשַׂמֵּחַ, וְאָז אֵיכָה. אֵי כֹּה. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מַה תְּהֵא עָלֶיהָ? שֶׁהֲרֵי יוֹשֶׁבֶת בִּשְׂמֹאל, וְהַכַּעַס רַב וְלֹא שׁוֹכֵךְ. וַדַּאי מִתְעוֹרְרִים קִנְטוּרִים וְקִינוֹת.

323. אֲבָל שִׁיר הַשִּׁירִים, וַדַּאי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה דְּאִתְיְהִיב בִּימִינָא, וְאִתְמְסַר בְּגַוֵּיהּ, וְעַל דָּא כָּל רְחִימוּ וְכָל חֵידוּ אִשְׁתְּכַח. וּבְגִין כָּךְ כָּל מִלּוֹי בִּרְחִימוּ וּבְחֶדְוָה, וְלָא אִשְׁתְּכַח בִּשְׁאָר כָּל שִׁירִין דְּעָלְמָא הָכִי. וּבְגִין דָּא מִסִּטְרָא דַּאֲבָהָן אִתְּעַר שִׁירָתָא דָּא.

323. אֲבָל שִׁיר הַשִּׁירִים, וַדַּאי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה שֶׁנִּתֶּנֶת בְּיָמִין וְנִמְסַר בְּתוֹכוֹ, וְלָכֵן נִמְצָאִים כָּל הָאַהֲבָה וְכָל הַשִּׂמְחָה, וְלָכֵן כָּל דְּבָרָיו בְּאַהֲבָה וְחֶדְוָה, וְלֹא נִמְצָא בִּשְׁאָר כָּל הַשִּׁירִים שֶׁל הָעוֹלָם כָּךְ, וְלָכֵן מִצַּד הָאָבוֹת הִתְעוֹרְרָה שִׁירָה זוֹ.

324. יוֹמָא דְּאִתְגְּלֵי שִׁירָתָא דָּא, הַהוּא יוֹמָא נָחֲתַת שְׁכִינְתָּא לְאַרְעָא, דִּכְתִיב, (מלכים א ח) וְלֹא יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמוֹד לְשָׁרֵת וְגוֹ'. מַאי טַעְמָא. בְּגִין כִּי מָלֵא כְבוֹד יְיָ' אֶת בֵּית יְיָ'. בְּהַהוּא יוֹמָא מַמָּשׁ, אִתְגַּלִּיאַת

324. הַיּוֹם שֶׁהִתְגַּלְּתָה הַשִּׁירָה הַזּוֹ, בְּאוֹתוֹ יוֹם יָרְדָה שְׁכִינָה לָאָרֶץ, שֶׁכָּתוּב (מלכים-א ח) וְלֹא יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמֹד לְשָׁרֵת וְגוֹ'. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי מָלֵא כְבוֹד ה' אֶת בֵּית ה'.

תּוּשְׁבַּחְתָּא (דף קמ"ד ע"א) דָּא, וְאָמְרָהּ שְׁלֹמֹה בְּרוּחַ קֻדְשָׁא.

בְּאוֹתוֹ יוֹם מַמָּשׁ הִתְגַּלְּתָה הַתִּשְׁבַּחַת הַזֹּאת, וְאָמַר אוֹתָהּ שְׁלֹמֹה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

325. תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּשִׁירָתָא דָּא, אִיהִי כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא. כְּלָלָא דְּכָל עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, כְּלָלָא דְּרָזָא דַּאֲבָהָן, כְּלָלָא דְּגָלוּתָא דְּמִצְרַיִם. וְכַד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְתוּשְׁבַּחְתָּא דְּיַמָּא. כְּלָלָא דְּיו"ד אֲמִירָן. וְקִיּוּמָא דְּהַר סִינַי. וְכַד אָזְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא, עַד דְּעָאלוּ לְאַרְעָא, וְאִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא. כְּלָלָא דְּעִטּוּרָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, בִּרְחִימוּ וּבְחֶדְוָה. כְּלָלָא דְּגָלוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל בֵּינֵי עַמְמַיָּא, וּפוּרְקָנָא דִּלְהוֹן. כְּלָלָא דִּתְחִיַּית הַמֵּתִים, עַד יוֹמָא דְּאִיהִי שַׁבָּת לַיְיָ'. מַאי דַּהֲוָה, וּמַאי דַּהֲוֵי, וּמַאי דִּזְמִין לְמֶהֱוֵי, לְבָתַר בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, כַּד יְהֵא שַׁבָּת לַיְיָ', כֹּלָּא אִיהוּ בְּשִׁיר הַשִּׁירִים.

325. תִּשְׁבַּחַת הַשִּׁירָה הַזּוֹ הִיא כְּלָל שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה. הַכְּלָל שֶׁל כָּל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. הַכְּלָל שֶׁל סוֹד הָאָבוֹת. הַכְּלָל שֶׁל גָּלוּת מִצְרַיִם, וּכְשֶׁיָּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְתִשְׁבַּחַת הַיָּם. הַכְּלָל שֶׁל יו"ד אֲמִירוֹת וְקִיּוּם שֶׁל הַר סִינַי. וּכְשֶׁהָלְכוּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, עַד שֶׁנִּכְנְסוּ לָאָרֶץ וְנִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. הַכְּלָל שֶׁל עִטּוּר הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הָעֶלְיוֹן בְּאַהֲבָה וְשִׂמְחָה. הַכְּלָל שֶׁל גָּלוּת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַמִּים וְהַגְּאֻלָּה שֶׁלָּהֶם. הַכְּלָל שֶׁל תְּחִיַּת הַמֵּתִים, עַד לַיּוֹם שֶׁהוּא שַׁבָּת לַה'. מַה שֶּׁהָיָה, וּמַה שֶּׁיִּהְיֶה, וּמַה שֶּׁעָתִיד לִהְיוֹת אַחַר הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, כְּשֶׁתִּהְיֶה שַׁבָּת לַה', הַכֹּל נִמְצָא בְּשִׁיר הַשִּׁירִים.

326. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, כָּל מַאן דְּאַפִּיק פְּסוּקָא דְּשִׁיר הַשִּׁירִים, וְאָמַר לֵיהּ בְּבֵי מִשְׁתְּיָא. אוֹרַיְיתָא אִיהִי חֲגִירַת שָׂק, וְסַלְקָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמְרָה קַמֵּיהּ, עָבְדוּ לִי בָּנֶיךָ מָזוֹחַ בְּבֵי מִשְׁתְּיָא. וַדַּאי אוֹרַיְיתָא סַלְקַת וְקָאַמְרַת הָכִי, בְּגִין דָּא אִצְטְרִיךְ לְנַטְרָא, וּלְסַלְקָא עִטְרָא עַל רֵישֵׁיהּ דְּבַר נָשׁ, כָּל מִלָּה וּמִלָּה דְּשִׁיר הַשִּׁירִים.

326. וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, כָּל מִי שֶׁמּוֹצִיא פָּסוּק שֶׁל שִׁיר הַשִּׁירִים וְאוֹמֵר אוֹתוֹ בְּבֵית הַמִּשְׁתֶּה, הַתּוֹרָה חוֹגֶרֶת שַׂק, וְעוֹלָה לַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא וְאוֹמֶרֶת לְפָנָיו: עָשׂוּ אוֹתִי בָּנֶיךָ צְחוֹק בְּבֵית הַמִּשְׁתֶּה. וַדַּאי שֶׁתּוֹרָה עוֹלָה וְאוֹמֶרֶת כָּךְ. וְלָכֵן צָרִיךְ לִשְׁמֹר וּלְהַעֲלוֹת עֲטָרָה עַל רֹאשׁ הָאָדָם כָּל דָּבָר וְדָבָר שֶׁל שִׁיר הַשִּׁירִים.

327. וְאִי תֵּימָא אֲמַאי אִיהִי בֵּין הַכְּתוּבִים, הָכִי הוּא וַדַּאי, בְּגִין דְּאִיהוּ שִׁיר תּוּשְׁבַּחְתָּא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, קָא מִתְעַטְּרָא לְעֵילָּא. וּבְגִין כַּךְ, כָּל תּוּשְׁבְּחָן דְּעָלְמָא, לָא סַלְקָא רְעוּתָא לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּתוּשְׁבַּחְתָּא דָּא.

327. וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה הוּא בֵּין הַכְּתוּבִים? – כָּךְ זֶה וַדַּאי, מִשּׁוּם שֶׁהוּא שִׁיר תִּשְׁבַּחְתָּהּ שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּתְעַטֶּרֶת לְמַעְלָה. וְלָכֵן כָּל הַתִּשְׁבָּחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לֹא מַעֲלוֹת רָצוֹן לַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא כְּמוֹ הַתִּשְׁבַּחַת הַזֹּאת.

328. הָכִי אוֹלִיפְנָא, שִׁיר, חַד. הַשִּׁירִים, תְּרֵין. אֲשֶׁר, הָא תְּלָת. וְרָזָא דָּא, דְּאִתְיְהִיב כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה וְאִתְנְטִיל בֵּין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְכֹלָּא אִתְעַר לְגַבֵּי מַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ. וּבְהַאי אִסְתַּלַּק רְעוּתָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא בְּרָזָא דְּאֵין סוֹף. רְתִיכָא קַדִּישָׁא הָכָא אִשְׁתְּכַח. דְּהָא אֲבָהָן אִינּוּן רְתִיכָא, דָּוִד מַלְכָּא אִתְחֲבָּר עִמְּהוֹן, אִינּוּן אַרְבַּע רָזָא דִּרְתִיכָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה. וּבְגִין כַּךְ, אַרְבַּע תֵּיבִין בְּהַאי קְרָא קַדְמָאָה, רָזָא דִּרְתִיכָא קַדִּישָׁא שְׁלֵימָתָא.

328. כָּךְ לָמַדְנוּ: שִׁיר – אֶחָד. הַשִּׁירִים – שְׁנַיִם. אֲשֶׁר – הֲרֵי שְׁלֹשָׁה. וְסוֹד זֶה – שֶׁנִּתְּנָה כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה וְנִטֶּלֶת בֵּין יָמִין וּשְׂמֹאל. וְהַכֹּל מִתְעוֹרֵר לַמֶּלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ. וּבָזֶה עוֹלֶה רָצוֹן לְמַעְלָה לְמַעְלָה בְּסוֹד הָאֵין סוֹף. כָּאן נִמְצֵאת מֶרְכָּבָה קְדוֹשָׁה, שֶׁהֲרֵי הָאָבוֹת הֵם הַמֶּרְכָּבָה, וְדָוִד הַמֶּלֶךְ מִתְחַבֵּר עִמָּם, וְהֵם אַרְבָּעָה, סוֹד הַמֶּרְכָּבָה הַקְּדוֹשָׁה הָעֶלְיוֹנָה (חָכְמָה בִּינָה תִּפְאֶרֶת וּמַלְכוּת, אוֹ חֶסֶד גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת וּמַלְכוּת). וְלָכֵן אַרְבַּע

תֵּבוֹת בַּפָּסוּק הָרִאשׁוֹן הַזֶּה, סוֹד הַמֶּרְכָּבָה הַקְּדוֹשָׁה הַשְּׁלֵמָה.

329. תּוּ רָזָא דָא, שִׁיר: דָּא רָזָא דְּדָוִד מַלְכָּא, דְּאִיהוּ רָזָא לְסַלְּקָא בְּשִׁיר. הַשִּׁירִים: אִלֵּין אֲבָהָן, רָזָא דִּמְמָנָן רַבְרְבָן, רְתִיכָא שְׁלֵימָתָא כַּדְקָא יָאוּת. אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה: רָזָא מַאן דְּרָכִיב עַל רְתִיכָא שְׁלֵימָתָא דָא.

329. עוֹד סוֹד זֶה, שִׁיר – זֶה סוֹד שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא סוֹד לַעֲלוֹת בְּשִׁיר. הַשִּׁירִים – אֵלּוּ הָאָבוֹת, סוֹד הַמְמֻנִּים הַגְּדוֹלִים, מֶרְכָּבָה שְׁלֵמָה כָּרָאוּי. אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה – סוֹד מִי שֶׁרוֹכֵב עַל הַמֶּרְכָּבָה הַשְּׁלֵמָה הַזּוֹ.

330. וּבְהַאי קְרָא אִשְׁתְּכַח שְׁלִימוּ דְּרָזָא, מִן (ויצא קנ"ג ע"ב) הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, רָזָא דְּכָל מְהֵימְנוּתָא. וְכֹלָּא אִיהוּ רְתִיכָא שְׁלֵימָתָא לְמַאן דְּיָדִיעַ, וּלְמַאן דְּלָא אִתְיְדַע, וְלֵית מַאן דְּקָאִים לְמִנְדַּע בֵּיהּ. וְעַל דָּא אִתְּמַר הַאי קְרָא בְּד' תֵּיבִין, רָזָא דִּרְתִיכָא שְׁלֵימָתָא מִכָּל סִטְרִין. מִכָּאן וּלְהָלְאָה, רָזָא לְזַכָּאִין אִתְמְסָר.

330. וּבַפָּסוּק הַזֶּה נִמְצֵאת שְׁלֵמוּת שֶׁל הַסּוֹד מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, הַסּוֹד שֶׁל כָּל הָאֱמוּנָה. וְהַכֹּל הוּא מֶרְכָּבָה שְׁלֵמָה לְמִי שֶׁיּוֹדֵעַ וּלְמִי שֶׁלֹּא נוֹדַע, וְאֵין מִי שֶׁעוֹמֵד לָדַעַת בּוֹ. וְלָכֵן נֶאֱמַר הַפָּסוּק הַזֶּה בְּאַרְבַּע תֵּבוֹת, סוֹד הַמֶּרְכָּבָה הַשְּׁלֵמָה מִכָּל הַצְּדָדִים. מִכָּאן וָהָלְאָה נִמְסָר הַסּוֹד לַחֲכָמִים.

331. וְתוּ אִית בֵּיהּ רָזָא פְּנִימָאָה, דְּתָנֵינָן, מַאן דְּחָמֵי עַנְבִין בְּחֶלְמֵיהּ, אִי חִוָּורִין אִינּוּן טָבִין. אוּכָמִין, בִּזְמַנָּן טָבִין, דְּלָא בִּזְמַנָּן צְרִיכִין רַחֲמֵי. מַאי שְׁנָא חִוָּורֵי, וּמַאי שְׁנָא אוּכָמֵי, וּמַאי שְׁנָא בִּזְמַנָּן, וּמַאי שְׁנָא דְּלָא בִּזְמַנָּן. וְתוּ, תָּנֵינָן אָכְלָן לְאִינּוּן אוּכָמֵי, מוּבְטַח לֵיהּ דְּהוּא בֶּן עָלְמָא דְּאָתֵי, אַמַּאי.

331. וְעוֹד יֵשׁ בּוֹ סוֹד פְּנִימִי, שֶׁשָּׁנִינוּ, מִי שֶׁרוֹאֶה עֲנָבִים בַּחֲלוֹם, אִם לְבָנִים – הֵם טוֹבִים. אִם שְׁחֹרִים – בִּזְמַנָּם טוֹבִים, שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּם צְרִיכִים רַחֲמִים. מַה שּׁוֹנֶה בִּלְבָנִים, וּמַה שּׁוֹנֶה שְׁחֹרִים, וּמַה שּׁוֹנֶה בִּזְמַנָּם, וּמַה שּׁוֹנֶה שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּם? וְעוֹד שָׁנִינוּ, אָכַל אֶת אוֹתָם שְׁחֹרִים – מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא. לָמָּה?

332. אֶלָּא תָּנֵינָן, אִילָנָא דְּחָב בֵּיהּ אָדָם קַדְמָאָה, עֲנָבִין הֲווֹ, דִּכְתִּיב, (דברים לכ) עֲנָבֵמוֹ עִנְּבֵי רוֹשׁ. וְאִלֵּין אִינּוּן עֲנָבִין אוּכָמִין, בְּגִין דְּאִית עֲנָבִין אוּכָמִין, וְאִית עֲנָבִין חִוָּורִין. חִוָּורִין טָבִין, דְּהָא מִסִּטְרָא דְּחַיֵּי אִינּוּן. אוּכָמִין צְרִיכִין רַחֲמֵי, דְּהָא מִסִּטְרָא דְּמוֹתָא אִינּוּן. בִּזְמַנָּן טָבִין, מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דִּבְזִמְנָא דְּחִוָּורֵי שַׁלְטָן, כֹּלָּא אִתְבְּסָם, דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא כֹּלָּא אִצְטְרִיךְ לְתִקּוּנָא, וְכֹלָּא אִיהוּ שַׁפִּיר, וְכֹלָּא תִּקּוּנָא חֲדָא, אוּכָמָא וְחִוָּורָא. וּבִזְמְנָא דְּחִוָּורֵי לָא שַׁלְטָאן, וְאוּכָמֵי אִתְחָזוּן, לְמִנְדַּע דְּהָא בְּדִינָא דְּמוֹתָא סָלִיק, וְאִצְטְרִיךְ רַחֲמֵי, דְּהָא אִילָנָא דְּחָב בֵּיהּ אָדָם קַדְמָאָה, וְגָרִים מוֹתָא לֵיהּ וּלְכָל עָלְמָא חָמָא.

332. אֶלָּא שָׁנִינוּ, הָעֵץ שֶׁחָטָא בּוֹ אָדָם הָרִאשׁוֹן, עֲנָבִים הָיָה, שֶׁכָּתוּב (דברים לב) עֲנָבֵמוֹ עִנְּבֵי רוֹשׁ, וְאֵלֶּה הֵם עֲנָבִים שְׁחֹרִים, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ עֲנָבִים שְׁחֹרִים וְיֵשׁ עֲנָבִים לְבָנִים. הַלְּבָנִים טוֹבִים, שֶׁהֲרֵי הֵם מִצַּד הַחַיִּים. שְׁחֹרִים צְרִיכִים רַחֲמִים, שֶׁהֲרֵי הֵם מִצַּד הַמָּוֶת. בִּזְמַנָּם טוֹבִים, מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁבִּזְמַן שֶׁהַלְּבָנִים שׁוֹלְטִים, הַכֹּל מִתְבַּשֵּׂם, שֶׁהֲרֵי בְּאוֹתוֹ זְמַן הַכֹּל צָרִיךְ תִּקּוּן, וְהַכֹּל הוּא יָפֶה, וְהַכֹּל תִּקּוּן אֶחָד, שָׁחֹר וְלָבָן. וּבִזְמַן שֶׁהַלְּבָנִים לֹא שׁוֹלְטִים וְנִרְאִים שְׁחֹרִים, יֵשׁ לָדַעַת שֶׁהֲרֵי בְּדִין הַמָּוֶת עוֹלֶה, וְצָרִיךְ רַחֲמִים, שֶׁהֲרֵי הָעֵץ שֶׁבּוֹ חָטָא אָדָם הָרִאשׁוֹן וְגָרַם מָוֶת לוֹ וּלְכָל הָעוֹלָם הוּא רָאָה.

333. הָכָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא, וְאִי לָאו דְּמַר הָכָא, לָא אֵימָא. תָּנֵינָן דְּעָלְמָא דָא, אִיהוּ כְּגַוְונָא דְּעָלְמָא דִּלְעֵילָּא, וְעָלְמָא דִּלְעֵילָּא כָּל מַה דַּהֲוָה בְּהַאי עָלְמָא,

333. כָּאן יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן, וְאִם מוֹרִי לֹא כָאן – לֹא אֹמַר. שָׁנִינוּ שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הוּא כְּמוֹ הָעוֹלָם שֶׁלְּמַעְלָה, וְהָעוֹלָם שֶׁלְּמַעְלָה – כָּל מַה שֶּׁיֶּשְׁנוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה, כָּךְ זֶה לְמַעְלָה. אִם הַנָּחָשׁ גָּרַם

הָכִי אִיהוּ לְעֵילָּא, אִי נָחָשׁ גָּרִים מוֹתָא לְאָדָם לְתַתָּא, לְעֵילָּא אֲמַאי. (דף קמ"ד ע"ב) אִי תֵּימָא, (עוד) לְאִתְּתָא, (ס"א לתתא) דִּבְגִין נָחָשׁ אִגְּרַע נְהוֹרָא, דְּהָא סִיהֲרָא גָּרַע נְהוֹרָא לְזִמְנִין, וּבְהַהוּא זִמְנָא אִיהִי מִיתַת. דְּכוּרָא אֲמַאי. דְּאִי נֵימָא דְּסִיהֲרָא בְּעֶטְיוֹ דְּהַאי נָחָשׁ מִיתַת, בִּגְרִיעוּ דִּנְהוֹרָא. הָא תָּנֵינָן, דְּלָא בְּגִין נָחָשׁ הֲוָה. אֶלָּא דְּאָמְרָה סִיהֲרָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכוּ', הָא לָא הֲוָה בְּגִין נָחָשׁ. וְאִי תֵּימָא דְּבַעְלָהּ הָכִי הוּא, חַס וְשָׁלוֹם דִּגְרִיעוּ הֲוֵי לְעֵילָּא.

מָוֶת לָאָדָם לְמַטָּה, אָז לָמָּה לְמַעְלָה? אִם תֹּאמַר (עוד) לָאִשָּׁה (לְמַטָּה), שֶׁבִּגְלַל הַנָּחָשׁ נִגְרַע הָאוֹר, שֶׁהֲרֵי לִפְעָמִים הַלְּבָנָה גּוֹרַעַת אוֹרָהּ וּבְאוֹתוֹ זְמַן הִיא מֵתָה, הַזָּכָר לָמָּה? שֶׁאִם נֹאמַר שֶׁהַלְּבָנָה מֵתָה בְּעֶטְיוֹ שֶׁל נָחָשׁ בִּגְרִיעַת הָאוֹר, הֲרֵי שָׁנִינוּ שֶׁזֶּה לֹא הָיָה מִשּׁוּם הַנָּחָשׁ, אֶלָּא שֶׁאָמְרָה הַלְּבָנָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְכוּ'. הֲרֵי לֹא מִשּׁוּם הַנָּחָשׁ זֶה הָיָה. וְאִם תֹּאמַר שֶׁבַּעְלָהּ כָּךְ הוּא – חַס וְחָלִילָה שֶׁגְּרִיעוּת הָיְתָה לְמַעְלָה.

334. אֶלָּא כָּל דָּא סִתְרֵי אוֹרַיְיתָא, וְנָחָשׁ בְּכֹלָּא אַתְקִין גְּרִיעוּ. תָּא חֲזֵי וְהָכִי אוֹלִיפְנָא, כָּל מַה דְּעָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא, כֹּלָּא בְּרָזָא דִּדְכַר וְנוּקְבָא אִיהוּ, וְכַמָּה דַּרְגִּין אִינּוּן לְעֵילָּא, מְשַׁנְיָין אִלֵּין מֵאִלֵּין. וּמִדַּרְגָּא עַד דַּרְגָּא רָזָא דְּאָדָם, וְאִינּוּן דַּרְגִּין דְּאִינּוּן זִינָא חֲדָא, עָבַד לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיוּקְנָא דְּחָד גּוּפָא, עַד דְּסַלְּקִין בְּרָזָא דְּאָדָם.

334. אֶלָּא כָּל זֶה סִתְרֵי תוֹרָה, וְהַנָּחָשׁ תִּקֵּן בַּכֹּל גְּרִיעוּת. בֹּא וּרְאֵה, וְכָךְ לָמַדְנוּ, כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, הַכֹּל הוּא בְּסוֹד שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה, וְכַמָּה דְּרָגוֹת הֵן לְמַעְלָה מְשֻׁנּוֹת אֵלּוּ מֵאֵלּוּ. וּמִדַּרְגָּה עַד דַּרְגָּה סוֹד שֶׁל אָדָם, וְאוֹתָן דְּרָגוֹת שֶׁהֵן מִין אֶחָד, עָשָׂה אוֹתָן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דְּיוֹקָן שֶׁל גּוּף אֶחָד, עַד שֶׁעוֹלִים בְּסוֹד שֶׁל אָדָם.

335. וְתָנֵינָן, בְּיוֹמָא תִּנְיָינָא דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דְּאִתְבְּרֵי בֵּיהּ גֵּיהִנָּם, אִתְעָבִיד חַד גּוּפָא בְּרָזָא דְּאָדָם, וְאִינּוּן שַׁיְיפִין מִמְּנָן דְּמִתְקָרְבִין לְאֶשָּׁא, וּמֵתִין וּמְהַדְּרָן כְּמִלְּקַדְּמִין. וְדָא בְּגִין דְּאִינּוּן אִתְקְרִיבוּ לְגַבֵּי הַאי חִוְיָא, וְאִיהוּ אָדָם קַדְמָאָה דְּאִתְפַּתָּא גּוֹ מַשְׁכְּנָא בְּהַאי חִוְיָא, וְעַל דָּא מִית, וְחִוְיָא גָּרִים לֵיהּ מוֹתָא דְּאִיהוּ קָרִיב לֵיהּ.

335. וְשָׁנִינוּ, בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שֶׁבּוֹ נִבְרָא גֵיהִנֹּם, נַעֲשָׂה גוּף אֶחָד בְּסוֹד שֶׁל אָדָם, וְהֵם אֵיבָרִים מְמֻנִּים שֶׁמִּתְקָרְבִים לָאֵשׁ וּמֵתִים, וְחוֹזְרִים כְּמִקֹּדֶם. וְזֶה מִשּׁוּם שֶׁהֵם הִתְקָרְבוּ לַנָּחָשׁ הַזֶּה, וְהוּא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁהִתְפַּתָּה לְתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן בַּנָּחָשׁ הַזֶּה וְלָכֵן מֵת, וְהַנָּחָשׁ גָּרַם לוֹ מָוֶת שֶׁהוּא הִתְקָרֵב אֵלָיו.

336. וּבְכָל אֲתַר אָדָם דְּכַר וְנוּקְבָא אִיהוּ, אֲבָל (תצא רמ"ז ע"ב) אָדָם דְּאִיהוּ קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אִיהוּ שַׁלְטָא עַל כֹּלָּא, דָּא יָהִיב מְזוֹנָא וְחַיִּין לְכֹלָּא. וְעִם כָּל דָּא בְּכֹלָּא מָנַע נְהוֹרָא הַאי חִוְיָא תַּקִּיפָא. כַּד מְסָאִיב מַשְׁכְּנָא נוּקְבָא דְּהַהוּא אָדָם כִּדְקָאָמַר מִיתַת, וּדְכוּרָא מִית, וְסַלְּקִין כְּמִלְּקַדְּמִין. וְעַל דָּא כֹּלָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

336. וּבְכָל מָקוֹם אָדָם הוּא זָכָר וּנְקֵבָה, אֲבָל אָדָם שֶׁהוּא קָדוֹשׁ עֶלְיוֹן, הוּא שׁוֹלֵט עַל הַכֹּל, זֶה הַנּוֹתֵן מָזוֹן וְחַיִּים לַכֹּל. וְלָכֵן בַּכֹּל מָנַע אוֹר הַנָּחָשׁ הַקָּשֶׁה. כְּשֶׁטִּמֵּא אֶת הַמִּשְׁכָּן, נְקֵבָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם מֵתָה כְּמוֹ שֶׁאָמַר, וְהַזָּכָר מֵת, וְעָלוּ כְּמִקֹּדֶם. וְלָכֵן הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה.

337. אֲכַל אִינּוּן עֲנָבִין אוּכָמִין, מוּבְטַח לֵיהּ דְּהוּא בֶּן עָלְמָא דְּאָתֵי, בְּגִין דְּשֵׁיצֵי, וְשָׁלִיט עַל הַהוּא אֲתָר, (נ"א ואעבר) וְאִתְגַּבַּר עָלֵיהּ, וְאַדָּק לֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (דניאל ז) אָכְלָה וּמַדְּקָה. כֵּיוָן דְּאַעְבַּר הַהִיא קְלִיפָּה תַּקִּיפָא, הָא אִתְקְרַב לְגַבֵּי עָלְמָא דְּאָתֵי, וְלֵית

337. אָכַל אוֹתָם עֲנָבִים שְׁחֹרִים – מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא, מִשּׁוּם שֶׁהִשְׁמִיד וְשָׁלַט עַל אוֹתוֹ מָקוֹם, (וְהֶעֱבַר) וְהִתְגַּבֵּר עָלָיו וְשָׁחַק אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דניאל ז) אָכְלָה וְשָׁחֲקָה. כֵּיוָן שֶׁהֶעֱבִרָה אוֹתָהּ קְלִפָּה קָשָׁה, הֲרֵי קָרֵב לָעוֹלָם הַבָּא וְאֵין מִי שֶׁיִּמְחֶה בְּיָדוֹ. וְלָכֵן מִי

מַאן דְּמָזֵי בִּידֵיהּ. וְעַל דָּא, מַאן דְּחָמֵי בְּחֶלְמֵיהּ דְּאִינּוּן עֲנָבִין אוּכְמִין אָכִל וּמְהַדֵּק מוּבְטָּח לֵיהּ וְכוּ׳.

שֶׁרוֹאֶה בַּחֲלוֹמוֹ אוֹתָם עֲנָבִים שְׁחֹרִים אוֹכֵל וּמְהַדֵּק, מֻבְטָח לוֹ וְכוּ׳.

338. כְּגַוְונָא דָּא, לָא הֲוֵי שִׁיר בְּבֵיתָא דְּדָוִד, עַד דְּאִתְעַבָּרוּ אִינּוּן עֲנָבִין אוּכְמִין, וְשַׁלְטָא עֲלַיְיהוּ, וּכְדֵין אִתְּמַר שִׁיר הַשִּׁירִים, כְּמָה דְּאִתְּמַר. וַאֲפִילּוּ בְּאֲתָר דָּא אִקְרֵי עֲנָבִים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (הושע ט) כַּעֲנָבִים בַּמִּדְבָּר וְגוֹ׳, וְאִלֵּין אִינּוּן עֲנָבִים חִוָּורִין.

338. כְּמוֹ כֵן לֹא הָיָה שִׁיר בְּבֵית דָּוִד עַד שֶׁהָעֳבְרוּ אוֹתָם עֲנָבִים שְׁחֹרִים וְשָׁלַט עֲלֵיהֶם, וְאָז נֶאֱמַר שִׁיר הַשִּׁירִים כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם זֶה נִקְרָא עֲנָבִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (הושע ט) כַּעֲנָבִים בַּמִּדְבָּר וְגוֹ׳, וְאֵלֶּה הֵם עֲנָבִים לְבָנִים.

339. שִׁירָתָא דָּא אִיהִי מְעַלְּיָא עַל כָּל שְׁאַר שִׁירִין דְּקַדְמָאֵי. כָּל שִׁירִין דְּקַדְמָאֵי אָמְרוּ, לָא סַלִּיקוּ אֶלָּא גּוֹ שִׁירִין דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי אַמְרֵי. וְאַף עַל גַּב דְּהָא אוּקְמוּהָ, אֲבָל כְּתִיב שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שִׁיר דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי אַמְרֵי. דְּאִינּוּן מַעֲלוֹת וְדַרְגִּין. אַמְרֵי לְמַאן. לְדָוִד. לְבַקְשָׁא טַרְפָּא וּמְזוֹנָא מִנֵּיהּ.

339. שִׁירָה זוֹ הִיא מְעֻלָּה עַל כָּל שְׁאָר הַשִּׁירִים שֶׁל הָרִאשׁוֹנִים. כָּל הַשִּׁירִים שֶׁהָרִאשׁוֹנִים אָמְרוּ, לֹא עָלוּ אֶלָּא תּוֹךְ הַשִּׁירִים שֶׁהַמַּלְאָכִים הָעֶלְיוֹנִים אָמְרוּ. וְאַף עַל גַּב שֶׁהֲרֵי פֵּרְשׁוּהָ, אֲבָל כָּתוּב שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת – שִׁיר שֶׁהַמַּלְאָכִים הָעֶלְיוֹנִים אוֹמְרִים, שֶׁהֵם מַעֲלוֹת וּדְרָגוֹת. לְמִי אוֹמְרִים? לְדָוִד. לְבַקֵּשׁ טֶרֶף וּמָזוֹן מִמֶּנּוּ.

340. תּוּ שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (תהלים מו) עַל עֲלָמוֹת שִׁיר. (שיר השירים א) עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ. לְדָוִד, בְּגִין דָּוִד מַלְכָּא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ (ויחי רנ"א ע"א) מְשַׁבַּח תָּדִיר לְמַלְכָּא עִלָּאָה.

340. עוֹד שִׁיר הַמַּעֲלוֹת – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים מו) עַל עֲלָמוֹת שִׁיר. (שיר א) עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ. לְדָוִד – בִּשְׁבִיל דָּוִד הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן שֶׁמְּשַׁבֵּחַ תָּמִיד אֶת הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן.

341. כֵּיוָן דְּאָתָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, אָמַר שִׁיר דְּאִיהוּ עִלָּאָה לְעֵילָּא. דְּרַבְרְבֵי עָלְמָא עִלָּאִין, קָאַמְרֵי לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה, דִּשְׁלָמָא כֹּלָּא דִּילֵיהּ. כֻּלְּהוּ דְּאַמְרֵי שִׁירָתָא, לָא סַלִּיקוּ בְּהַהִיא שִׁירָתָא לוֹמַר, אֶלָּא הַהוּא שִׁירָתָא דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי קָאַמְרֵי. בַּר שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּסָלִיק בְּהַהִיא שִׁירָתָא לְמָה דְּרַבְרְבִין עִלָּאִין עַמּוּדֵי עָלְמָא קָאַמְרֵי. כָּל בְּנֵי עָלְמָא בִּרְתִיכִין תַּתָּאִין, שְׁלֹמֹה מַלְכָּא בִּרְתִיכִין עִלָּאִין.

341. כֵּיוָן שֶׁבָּא שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, אָמַר שִׁיר שֶׁהוּא עֶלְיוֹן לְמַעְלָה, שֶׁגְּדוֹלֵי עוֹלָם עֶלְיוֹנִים אוֹמְרִים לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן שֶׁהַשָּׁלוֹם כֻּלּוֹ שֶׁלּוֹ. כָּל הָאוֹמְרִים שִׁירָה לֹא עוֹלִים בְּשִׁירָה זוֹ לוֹמַר, אֶלָּא אוֹתָהּ שִׁירָה שֶׁאוֹמְרִים מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. פְּרָט לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה שֶׁעָלָה בְּשִׁירָה הַהִיא לְמַה שֶּׁגְּדוֹלִים עֶלְיוֹנִים עַמּוּדֵי עוֹלָם אוֹמְרִים. כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם בְּמֶרְכָּבוֹת תַּחְתּוֹנוֹת, וּשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ בְּמֶרְכָּבוֹת עֶלְיוֹנוֹת.

342. וְאִי תֵּימָא, מֹשֶׁה דְּסָלִיק בְּדַרְגָּא דִּנְבוּאָה וּבַחֲבִיבוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, הַהִיא שִׁירָתָא דְּקָאָמַר בִּרְתִיכִין תַּתָּאִין הֲוָה, וְלָא סָלִיק יַתִּיר. תָּא חֲזֵי, שִׁירָתָא דְּקָאָמַר מֹשֶׁה, סָלִיק לְעֵילָּא וְלָא לְתַתָּא. אֲבָל לָא אָמַר שִׁירָתָא כִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, וְלָא הֲוָה בַּר נָשׁ דְּסָלִיק בְּשִׁירָתָא כִּשְׁלֹמֹה.

342. וְאִם תֹּאמַר, מֹשֶׁה, שֶׁעָלָה בְּדַרְגַּת נְבוּאָה וּבַחֲבִיבוּת לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, אוֹתָהּ שִׁירָה שֶׁאָמַר בְּמֶרְכָּבוֹת תַּחְתּוֹנוֹת הָיְתָה וְלֹא עָלָה יוֹתֵר – בֹּא וּרְאֵה, הַשִּׁירָה שֶׁאָמַר מֹשֶׁה עָלְתָה לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה. אֲבָל לֹא אָמַר שִׁירָה כִּשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, וְלֹא הָיָה אָדָם שֶׁעָלָה בְּשִׁירָה כְּמוֹ שְׁלֹמֹה.

343. מֹשֶׁה סָלִיק בְּתוּשְׁבַּחְתֵּיהּ לְעֵילָּא, וְתוּשְׁבַּחְתָּא דִּילֵיהּ הֲוָה, לְמֵיהַב תּוּשְׁבְּחָן וְהוֹדָאָן לְמַלְכָּא עִלָּאָה, דְּשֵׁזִיב לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וַעֲבִיד לוֹן נִסִּין וּגְבוּרָאן בְּמִצְרַיִם, וְעַל יַמָּא. אֲבָל דָּוִד מַלְכָּא, וּשְׁלֹמֹה בְּרֵיהּ, אָמְרוּ שִׁירָתָא (דף קמ"ה ע"א) בְּגַוְונָא אַחֲרָא. דָּוִד אִשְׁתָּדַל לְאַתְקְנָא עוּלֵמְתָּן, וּלְקַשְּׁטָא לוֹן בְּמַטְרוֹנִיתָא, לְאִתְחֲזָאָה מַטְרוֹנִיתָא וְעוּלֵמְתָהָא בְּשַׁפִּירוּ, וְעַל דָּא אִשְׁתָּדַל בְּאִינּוּן שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן דְּגַבַּיְיהוּ, עַד דְּאַתְקִין וְקָשִׁיט כֻּלְּהוּ עוּלֵמְתָּן וּמַטְרוֹנִיתָא.

343. מֹשֶׁה עָלָה בְּתִשְׁבַּחְתּוֹ לְמַעְלָה, וְתִשְׁבַּחְתּוֹ הָיְתָה לָתֵת תִּשְׁבָּחוֹת וְהוֹדָאוֹת לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן שֶׁהִצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל וְעָשָׂה לָהֶם נִסִּים וּגְבוּרוֹת בְּמִצְרַיִם וְעַל הַיָּם. אֲבָל דָּוִד הַמֶּלֶךְ וּשְׁלֹמֹה בְּנוֹ אָמְרוּ שִׁירָה בְּגָוֶן אַחֵר. דָּוִד הִשְׁתַּדֵּל לְתַקֵּן אֶת הָעֲלָמוֹת וּלְקַשֵּׁט אוֹתָם לַגְּבִירָה, שֶׁתֵּרָאֶה הַגְּבִירָה וַעֲלְמוֹתֶיהָ בְּיֹפִי, וְלָכֵן הִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹתָם שִׁירִים וְתִשְׁבָּחוֹת שֶׁאֶצְלָם, עַד שֶׁתִּקֵּן וְקִשֵּׁט אֶת כָּל הָעֲלָמוֹת וְאֶת הַגְּבִירָה.

344. כֵּיוָן דְּאָתָא שְׁלֹמֹה, אַשְׁכַּח לְמַטְרוֹנִיתָא מִתְקַשְּׁטָא, וְעוּלֵמְתָהָא בְּשַׁפִּירוּ, אִשְׁתָּדַל לְמֵיעָל לָהּ לְגַבֵּי חָתָן, וְאָעִיל הֶחָתָן לַחוּפָּה בְּמַטְרוֹנִיתָא, וְאָעִיל מִלִּין דִּרְחִימוּ בֵּינַיְיהוּ, בְּגִין לְחַבְּרָא לוֹן כַּחֲדָא, וּלְמֶהֱוֵי תַּרְוַויְיהוּ בִּשְׁלִימוּ חֲדָא בַּחֲבִיבוּ שְׁלִים. וְעַל דָּא שְׁלֹמֹה סָלִיק בְּתוּשְׁבַּחְתָּא עִלָּאָה, עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא.

344. כֵּיוָן שֶׁבָּא שְׁלֹמֹה, מָצָא גְבִירָה מְקֻשֶּׁטֶת וַעֲלְמוֹתֶיהָ בְּיֹפִי, הִשְׁתַּדֵּל לְהַכְנִיסָהּ לֶחָתָן, וְהִכְנִיס הֶחָתָן לַחֻפָּה עִם הַגְּבִירָה, וְהִכְנִיס דִּבְרֵי אַהֲבָה בֵּינֵיהֶם כְּדֵי לְחַבְּרָם כְּאֶחָד וְלִהְיוֹת שְׁנֵיהֶם בִּשְׁלֵמוּת אַחַת בַּחֲבִיבוּת שְׁלֵמָה. וְלָכֵן שְׁלֹמֹה עָלָה בְּתִשְׁבַּחַת עֶלְיוֹנָה עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם.

345. מֹשֶׁה, זַוֵּג לְמַטְרוֹנִיתָא בְּהַאי עָלְמָא לְתַתָּא, לְמֶהֱוֵי בְּהַאי עָלְמָא בְּזִוּוּגָא שְׁלִים בְּתַתָּאֵי. שְׁלֹמֹה, זַוֵּג לָהּ לְמַטְרוֹנִיתָא בְּזִוּוּגָא שְׁלֵימָא לְעֵילָּא, וְאָעִיל הֶחָתָן לַחוּפָּה בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר עָאל לְתַרְוַויְיהוּ בְּהַאי עָלְמָא, וְזַמִּין לוֹן בְּחֶדְוָה בְּבֵי מַקְדְּשָׁא דְּאִיהוּ בָּנָה.

345. מֹשֶׁה זִוֵּג אֶת הַגְּבִירָה בָּעוֹלָם הַזֶּה לְמַטָּה לִהְיוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה בְּזִוּוּג שָׁלֵם בַּתַּחְתּוֹנִים. שְׁלֹמֹה זִוֵּג אֶת הַגְּבִירָה בְּזִוּוּג שָׁלֵם לְמַעְלָה, וְהִכְנִיס אֶת הֶחָתָן לַחֻפָּה בָּרִאשׁוֹנָה, וְאַחַר כָּךְ הִכְנִיס אֶת שְׁנֵיהֶם לָעוֹלָם הַזֶּה, וְזִמְּנָם בְּשִׂמְחָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא בָּנָה.

346. וְאִי תֵּימָא, הֵיךְ עָיֵיל מֹשֶׁה לְמַטְרוֹנִיתָא בִּלְחוֹדָהָא בְּהַאי עָלְמָא, דְּהָא אִתְחֲזֵי פֵּרוּדָא. תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַוֵּג לָהּ בְּמֹשֶׁה בְּקַדְמִיתָא, וְאִיהוּ הֲוַות כַּלַּת מֹשֶׁה, כְּמָה דְּאִתְּמַר. כֵּיוָן דְּאִזְדַּוְּוגַת בֵּיהּ בְּמֹשֶׁה, נַחְתַּת בְּהַאי עָלְמָא. בְּזִוּוּגָא דְּהַאי עָלְמָא, וְאִתְתַּקְנַת בְּהַאי עָלְמָא, מָה דְּלָא הֲוַות מִקַּדְמַת דְּנָא, וּלְעוֹלָם לָא הֲוַות בְּפֵרוּדָא.

346. וְאִם תֹּאמַר, אֵיךְ הִכְנִיס מֹשֶׁה אֶת הַגְּבִירָה לְבַדָּהּ לָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהֲרֵי נִרְאֶה בְּפֵרוּד? בֹּא וּרְאֵה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זִוֵּג אוֹתָהּ עִם מֹשֶׁה בַּתְּחִלָּה, וְהִיא הָיְתָה כַּלַּת מֹשֶׁה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. כֵּיוָן שֶׁהִזְדַּוְּגָה עִם מֹשֶׁה, יָרְדָה לָעוֹלָם הַזֶּה בְּזִוּוּג שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהִתְתַּקְּנָה בָּעוֹלָם הַזֶּה מַה שֶּׁלֹּא הָיְתָה מִקֹּדֶם לָזֶה, וּלְעוֹלָם לֹא הָיְתָה בְּפֵרוּד.

347. אֲבָל לָא הֲוָה בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי אָדָם, דְּיֵיעִיל רְחִימוּ וַחֲבִיבוּ, וּמִלִּין דְּזִוּוּגָא לְעֵילָּא, בַּר שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּאִיהוּ אַתְקִין זִוּוּגָא דִּלְעֵילָּא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר זַמִּין לוֹן כַּחֲדָא בְּבֵיתָא דְּאַתְקִין לוֹן. זַכָּאִין אִינּוּן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה בְּרֵיהּ, דְּאִינּוּן אַתְקִינוּ זִוּוּגָא דִּלְעֵילָּא. מִיּוֹמָא דְּאָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסִיהֲרָא, זִילִי

347. אֲבָל לֹא הָיָה אָדָם בָּעוֹלָם מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא אָדָם שֶׁיַּכְנִיס אַהֲבָה וַחֲבִיבוּת וְדִבְרֵי זִוּוּג לְמַעְלָה פְּרָט לִשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ שֶׁתִּקֵּן הַזִּוּוּג שֶׁלְּמַעְלָה בָּרִאשׁוֹנָה, וְאַחַר כָּךְ הִזְמִין אוֹתָם כְּאֶחָד בַּבַּיִת שֶׁתִּקֵּן לָהֶם. אַשְׁרֵיהֶם דָּוִד וּשְׁלֹמֹה בְּנוֹ שֶׁתִּקְּנוּ אֶת הַזִּוּוּג שֶׁלְּמַעְלָה. מִיּוֹם שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַלְּבָנָה לְכִי וְהַקְטִינִי

וְאַזְעִירֵי גַּרְמִיךְ, לָא אִזְדַּוְּוגַת בְּזִוּוּגָא שְׁלִים בְּשִׁמְשָׁא, בַּר כַּד אָתָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא.

אֶת עַצְמֵךְ, לֹא הִזְדַּוְּגָה בְּזִוּוּג שָׁלֵם עִם הַשֶּׁמֶשׁ, פְּרָט לִכְשֶׁבָּא הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה.

348. שִׁיר הַשִּׁירִים, הָא הָכָא חָמֵשׁ דַּרְגִּין, לְאִתְדַּבְּקָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. שִׁיר, חַד. הַשִּׁירִים, תְּרֵין, הָא תְּלַת. אֲשֶׁר, הָא אַרְבְּעָה. לִשְׁלֹמֹה, הָא חַמְשָׁה. בְּחַמְשָׁאָה אִיהוּ. דְּהָא יוֹמָא דְּחַמְשִׁין, רָזָא דְּיוֹבְלָא אִיהוּ.

348. שִׁיר הַשִּׁירִים – הֲרֵי כָּאן חָמֵשׁ דְּרָגוֹת לְדַבֵּק בָּעוֹלָם הַבָּא. שִׁיר – אַחַת. הַשִּׁירִים – שְׁתַּיִם. הֲרֵי שָׁלֹשׁ. אֲשֶׁר – הֲרֵי אַרְבַּע. לִשְׁלֹמֹה – הֲרֵי חָמֵשׁ. בַּחֲמִישִׁי הוּא. שֶׁהֲרֵי יוֹם הַחֲמִשִּׁים הוּא סוֹד הַיּוֹבֵל.

349. תָּא חֲזֵי, זִוּוּגָא דִּלְעֵילָּא לָא יָכִיל שְׁלֹמֹה לְאַתְקְנָא, אֶלָּא בְּגִין דְּאִשְׁתְּכַח זִוּוּגָא לְתַתָּא, מִקַּדְמַת דְּנָא. וּמַאן אִיהוּ. זִוּוּגָא דְּמֹשֶׁה. דְּאִי לָא הֲוֵי זִוּוּגָא דְּנָא, לָא אִתְתְּקַן זִוּוּגָא דִּלְעֵילָּא. וְכֹלָּא בְּרָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, לְחַכִּימֵי לִבָּא.

349. בֹּא וּרְאֵה, אֶת הַזִּוּוּג הָעֶלְיוֹן לֹא יָכֹל שְׁלֹמֹה לְתַקֵּן, אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁנִּמְצָא זִוּוּג לְמַטָּה מִקֹּדֶם לָכֵן, וּמִיהוּ? הַזִּוּוּג שֶׁל מֹשֶׁה. שֶׁאִם לֹא הָיָה אָז הַזִּוּוּג הַזֶּה, לֹא הִתְתַּקֵּן הַזִּוּוּג שֶׁל מַעְלָה. וְהַכֹּל הוּא בְּסוֹד עֶלְיוֹן לְחַכְמֵי הַלֵּב.

350. כְּתִיב (מלכים א ה) וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וָאָלֶף, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. אֲבָל וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל, וַדַּאי עַל כָּל מִלָּה וּמִלָּה דְּאִיהוּ הֲוָה אָמַר, הֲווֹ בֵּיהּ תְּלַת אֶלֶף מְשָׁלֵי, כְּגוֹן סִפְרָא דְּקֹהֶלֶת, דְּאִיהוּ בְּרָזָא עִלָּאָה, וְאִיהוּ בְּאֹרַח מָשָׁל, דְּלֵית בֵּיהּ קְרָא דְּלָאו אִיהוּ בְּחָכְמְתָא עִלָּאָה, וּבְאֹרַח מָשָׁל, אֲפִילּוּ קְרָא זְעִירָא דְּבֵיהּ.

350. כָּתוּב (מלכים-א ה) וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וָאָלֶף. פָּסוּק זֶה פֵּרְשׁוּהוּ הַחֲבֵרִים. אֲבָל וַיְדַבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מָשָׁל, וַדַּאי שֶׁעַל כָּל דָּבָר וְדָבָר שֶׁהוּא הָיָה אוֹמֵר, הָיוּ בוֹ שְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי מְשָׁלִים, כְּמוֹ סֵפֶר שֶׁל קֹהֶלֶת שֶׁהוּא בְּסוֹד עֶלְיוֹן וְהוּא בְּדֶרֶךְ מָשָׁל, שֶׁאֵין בּוֹ פָּסוּק שֶׁאֵינוֹ בְּחָכְמָה עֶלְיוֹנָה וּבְדֶרֶךְ מָשָׁל אֲפִלּוּ הַפָּסוּק הַקָּטָן שֶׁבּוֹ.

351. דְּכַד הֲוָה מָטֵי רַב הַמְנוּנָא סָבָא קַדְמָאָה לְהַאי קְרָא, (קהלת יא) שְׂמַח בָּחוּר בְּיַלְדוּתֶךָ וִיטִיבְךָ לִבְּךָ בִּימֵי בְחוּרוֹתֶךָ הֲוָה בָּכֵי. וְאָמַר וַדַּאי הַאי קְרָא יָאוֹת הוּא, וְאִיהוּ בְּאֹרַח מָשָׁל, וּמַאן יָכִיל לְמֶעְבַּד דְּרָשָׁא בְּמָשָׁל דָּא. וְאִי אִיהוּ דְּרָשָׁא לֵית בֵּיהּ דְּרָשָׁא, אֶלָּא כְּמָה דַּחֲמֵינָן בְּעַיְינִין. וְאִי חָכְמְתָא אִיהוּ, מַאן יָכִיל לְמִנְדַּע לָהּ.

351. שֶׁכְּשֶׁהָיָה מַגִּיעַ רַב הַמְנוּנָא סָבָא הָרִאשׁוֹן לַפָּסוּק הַזֶּה, (קהלת יא) שְׂמַח בָּחוּר בְּיַלְדוּתֶךָ וִיטִיבְךָ לִבְּךָ בִּימֵי בְחוּרוֹתֶיךָ – הָיָה בּוֹכֶה. וְאָמַר, וַדַּאי פָּסוּק זֶה נָאֶה הוּא, וְהוּא בְּדֶרֶךְ מָשָׁל, וּמִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת דְּרָשׁ בְּמָשָׁל זֶה?! וְאִם הוּא דְּרָשׁ, אֵין בּוֹ דְּרָשׁ אֶלָּא כְּמוֹ שֶׁרָאִינוּ בָּעֵינַיִם. וְאִם זוֹ חָכְמָה, מִי יָכוֹל לָדַעַת אוֹתָהּ?!

352. מִיָּד הֲוָה תָּב וְאָמַר, כְּתִיב, (בראשית לז) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְגוֹ', הַאי קְרָא דְּקֹהֶלֶת, אִיהוּ מָשָׁל לְחָכְמְתָא דִּקְרָא דָּא דְּאוֹרַיְיתָא, וְדָא מָשָׁל לְדָא. שְׂמַח בָּחוּר בְּיַלְדוּתֶךָ, וְהוּא נַעַר. וִיטִיבְךָ לִבְּךָ, הָיָה רוֹעֶה אֶת אֶחָיו בַּצֹּאן. בִּימֵי בְחוּרוֹתֶיךָ, אֶת בְּנֵי בִלְהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו. וְדָע כִּי עַל כָּל אֵלֶּה, וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דִּבָּתָם רָעָה. יְבִיאֲךָ אֱלֹהִים בַּמִּשְׁפָּט, אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף. יוֹסֵף

352. מִיָּד הָיָה שָׁב וְאוֹמֵר, כָּתוּב (בראשית לז) אֵלֶּה תֹּלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְגוֹ'. פָּסוּק זֶה שֶׁל קֹהֶלֶת הוּא מָשָׁל לַחָכְמָה שֶׁל פָּסוּק זֶה שֶׁל הַתּוֹרָה, וְזֶה מָשָׁל לָזֶה. שְׂמַח בָּחוּר בְּיַלְדוּתֶךָ – וְהוּא נַעַר. וִיטִיבְךָ לִבְּךָ – הָיָה רֹעֶה אֶת אֶחָיו בַּצֹּאן. בִּימֵי בְחוּרוֹתֶיךָ – אֶת בְּנֵי בִלְהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו. וְדַע כִּי עַל כָּל אֵלֶּה – וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דִּבָּתָם רָעָה. יְבִיאֲךָ אֱלֹהִים בַּמִּשְׁפָּט – אֵלֶּה תֹּלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף. יוֹסֵף נִכְלָל בְּיַעֲקֹב,

אִתְכְּלִיל בְּיַעֲקֹב, וְרָזִין דְּסִתְרֵי תּוֹרָה, מַאן יָכִיל לְמִנְדַּע לוֹן.

וְהַסּוֹדוֹת שֶׁל סִתְרֵי הַתּוֹרָה מִי יָכוֹל לָדַעַת אוֹתָם?!

353. וְהַאי מָשָׁל אִתְפַּשַּׁט לִתְלַת אֶלֶף מְשָׁלִים, וְכֻלְּהוּ (דף קמ"ה ע"ב) בְּהַאי מָשָׁל, בְּשַׁעֲתָא דְּיוֹסֵף אִתְכְּלִיל בְּיַעֲקֹב, תְּלַת אֶלֶף אִינּוּן, בְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, דְּכֻלְּהוּ בְּהַאי מָשָׁל בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא. וְכָאן, כַּמָּה טַיְיעִין אִינּוּן בְּטוֹעֲנִין דִּטְמִירוּ, בְּהוּ דַּיָּירֵי תְּרִיסִין, דְּלֵית לְהוֹן חוּשְׁבָּנָא לִטְמִירִין דְּחָכְמְתָא.

353. וְהַמָּשָׁל הַזֶּה הִתְפַּשֵּׁט לִשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי מְשָׁלִים, וְכֻלָּם בַּמָּשָׁל הַזֶּה, בְּשָׁעָה שֶׁיּוֹסֵף נִכְלָל בְּיַעֲקֹב, שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים הֵם, בְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, שֶׁכֻּלָּם בַּמָּשָׁל הַזֶּה בְּסוֹד הַחָכְמָה. וְכָאן כַּמָּה סוֹחֲרִים הֵם בַּמַּשָּׂאוֹת שֶׁל הַנִּסְתָּר, וּבָהֶם דַּיָּרֵי הַמָּגִנִּים שֶׁאֵין לָהֶם חֶשְׁבּוֹן לְסִתְרֵי הַחָכְמָה.

354. וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וָאָלֶף, הָכִי אוֹקִימְנָא, וַיְהִי שִׁירוֹ שֶׁל מָשָׁל, וְכֹלָּא חַד, בֵּין מַאן דְּאָמַר וַיְהִי שִׁירוֹ דִּשְׁלֹמֹה, בֵּין מַאן דְּאָמַר וַיְהִי שִׁירוֹ שֶׁל מָשָׁל, כֹּלָּא אִיהוּ חַד, וְכֹלָּא אִיהוּ קָאָמַר, וַיְהִי שִׁירוֹ, דָּא שִׁיר הַשִּׁירִים. וְכִי חֲמִשָּׁה וָאֶלֶף אִיהוּ שִׁיר הַשִּׁירִים. וַדַּאי הָכִי הוּא, חֲמִשָּׁה אִינּוּן תַּרְעִין וּפַתְחִין דְּמִתְפַּתְּחֵי בְּמַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ. וְאִינּוּן חֲמֵשׁ מֵאָה שְׁנִין דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. חַמְשִׁין שְׁנִין דְּיוֹבְלָא.

354. וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וָאָלֶף. כָּךְ בֵּאַרְנוּ, וַיְהִי שִׁירוֹ שֶׁל מָשָׁל, וְהַכֹּל אֶחָד, בֵּין מִי שֶׁאָמַר וַיְהִי שִׁירוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה, בֵּין מִי שֶׁאוֹמֵר וַיְהִי שִׁירוֹ שֶׁל מָשָׁל. הַכֹּל אֶחָד הוּא, וְאֶת הַכֹּל הוּא אָמַר. וַיְהִי שִׁירוֹ – זֶה שִׁיר הַשִּׁירִים. וְכִי חֲמִשָּׁה וָאֶלֶף הוּא שִׁיר הַשִּׁירִים? וַדַּאי כָּךְ זֶה, חֲמִשָּׁה הֵם שְׁעָרִים נִפְתָּחִים שֶׁנִּפְתָּחִים בַּמֶּלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ, וְהֵם חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנִים שֶׁל עֵץ הַחַיִּים. חֲמִשִּׁים שְׁנוֹת הַיּוֹבֵל.

355. וָאֶלֶף, דָּא אִיהוּ אִילָנָא דְּחַיֵּי, חָתָן דְּנָפִיק מִסִּטְרֵיהּ, וְאִיהוּ יָרִית כָּל אִינּוּן חַמְשָׁה, לְמֵיתֵי לְגַבֵּי כַּלָּה. יוֹמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלֶף שְׁנִין אִיהוּ, וְדָא אִיהוּ נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן. יוֹסֵף זַכָּאָה. דְּאִקְרֵי צַדִּיק, עַל שְׁמָא דְּסִיהֲרָא. כְּמָה דְּאַתְנֵי בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כַּךְ שִׁיר הַשִּׁירִים, קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים.

355. וָאֶלֶף – זֶהוּ עֵץ הַחַיִּים, חָתָן שֶׁיּוֹצֵא מִצִּדּוֹ, וְהוּא יוֹרֵד כָּל אוֹתָם הַחֲמִשָּׁה לַהֲבִיאָם לַכַּלָּה. יוֹמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוּא אֶלֶף שָׁנִים, וְזֶהוּ הַנָּהָר שֶׁשּׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא מֵעֵדֶן. יוֹסֵף הַצַּדִּיק. שֶׁנִּקְרָא צַדִּיק עַל שֵׁם הַלְּבָנָה, כְּמוֹ שֶׁהִתְנָה בָּהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וּמִשּׁוּם כָּךְ שִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קָדָשִׁים.

356. וְלֵית לָךְ קְרָא בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, דְּלָא אִית בֵּיהּ רָזָא דְּחַמְשָׁה וָאֶלֶף וַדַּאי. שִׁיר הַשִּׁירִים וַדַּאי הָכִי הוּא. חֲמֵשׁ דַּרְגִּין אִינּוּן בְּהַאי קְרָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר. וְאִי תֵּימָא, הָאֶלֶף אֲמַאי לָא אִדְכַּר הָכָא. וַדַּאי הַהוּא אֶלֶף טְמִירָא הֲוָה, וּטְמִירָא אִיהוּ עַד דְּאִתְחַבָּרַת אִתְּתָא בְּבַעְלָהּ. וְעַל דָּא אִשְׁתַּדַּל שְׁלֹמֹה, לְמֵיתֵי הַהוּא אֶלֶף לְגַבֵּי כַּלָּה, בִּטְמִירוּ דְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה.

356. וְאֵין לְךָ פָּסוּק בְּשִׁיר הַשִּׁירִים שֶׁאֵין בּוֹ סוֹד שֶׁל חֲמִשָּׁה וָאֶלֶף וַדַּאי. שִׁיר הַשִּׁירִים וַדַּאי שֶׁכָּךְ הוּא. חָמֵשׁ דְּרָגוֹת הָיוּ בַּפָּסוּק הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. וְאִם תֹּאמַר, הָאֶלֶף לָמָּה לֹא נִזְכָּר כָּאן? וַדַּאי שֶׁאוֹתוֹ אֶלֶף הָיָה טָמִיר, וְהוּא טָמִיר עַד שֶׁהִתְחַבְּרָה אִשָּׁה בְּבַעְלָהּ. וְלָכֵן הִשְׁתַּדֵּל שְׁלֹמֹה לְהָבִיא אוֹתוֹ אֶלֶף לַכַּלָּה, בַּסֵּתֶר שֶׁל הַחָכְמָה הָעֶלְיוֹנָה.

357. כֵּיוָן דְּעָבַד קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים לְתַתָּא, גָּנִיז וְטָמִיר, וְעָאל רָזָא דְּקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים לְתַמָּן, לְמֶעְבַּד גְּנִיזוּ דְּשִׁמּוּשָׁא שְׁלִים, עֵילָּא וְתַתָּא כִּדְקָא יָאוּת. קֹדֶשׁ (קכ"א ע"א) הַקֳּדָשִׁים אִיהוּ לְעֵילָּא, רָזָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה,

357. כֵּיוָן שֶׁעָשָׂה קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים לְמַטָּה גָּנוּז וְטָמִיר, וְהִכְנִיס לְשָׁם אֶת סוֹד קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים לַעֲשׂוֹת גְּנִיזַת הַשִּׁמּוּשׁ הַשָּׁלֵם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה כָּרָאוּי. קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים הוּא לְמַעְלָה, סוֹד הַחָכְמָה הָעֶלְיוֹנָה וְהַיּוֹבֵל. כְּמוֹ זֶה יוֹרְשִׁים הֶחָתָן וְהַכַּלָּה יְרֻשַּׁת הָאָב וְהָאֵם.

וְיוֹבְלָא. כְּגַוְונָא דָא יָרְתִין זָתָן וְכַלָּה, יָרוּתָא דְּאַבָּא וְאִמָּא.

358. וְאִתְהַדְּרוּ אַחֲסָנַת יְרוּתָא בְּגַוְונָא אַחֲרָא. יְרוּתָא דְּאַבָּא, יָרְתָא בְּרַתָּא, בִּסְלִיקוּ דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא דָא, וְאִתְקְרֵי אוּף הָכִי קֹדֶשׁ, חָכְמָה. יָרוּתָא דְּאִמָּא, יָרִית בְּרָא, וְאִקְרֵי קֳדָשִׁים, בְּגִין דְּנָטִיל כָּל אִינּוּן קֳדָשִׁים עִלָּאִין, וְכָנִישׁ לוֹן לְגַבֵּיהּ. וּבָתַר יָהִיב לוֹן, וְאָעִיל לוֹן לְגַבֵּי כַּלָּה.

358. וְחָזְרוּ נַחֲלַת הַיְרֻשָּׁה בְּגָוֶן אַחֵר. יְרֻשַּׁת הָאָב יָרְשָׁה הַבַּת בַּעֲלִיָּתוֹ שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, וְנִקְרָא אַף כָּךְ קֹדֶשׁ, חָכְמָה. יְרֻשַּׁת הָאֵם יָרַשׁ הַבֵּן, וְנִקְרָא קָדָשִׁים, מִשּׁוּם שֶׁנָּטַל אֶת כָּל אוֹתָם הַקֳּדָשִׁים הָעֶלְיוֹנִים וְכִנְּסָם אֵלָיו, וְאַחַר כָּךְ נוֹתֵן אוֹתָם וּמַכְנִיסָם לַכַּלָּה.

359. וְעַל דָּא אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁיר, לְגַבֵּי קֹדֶשׁ. הַשִּׁירִים, לְגַבֵּי קֳדָשִׁים, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים, בְּרָזָא חֲדָא כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי. אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה הָא אִתְּמַר לְמַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ.

359. וְעַל זֶה אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים. שִׁיר – לְקֹדֶשׁ. הַשִּׁירִים – לְקֳדָשִׁים, לִהְיוֹת הַכֹּל קֹדֶשׁ קָדָשִׁים בְּסוֹד אֶחָד כְּמוֹ שֶׁרָאוּי. אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה – הֲרֵי נִתְבָּאֵר, לַמֶּלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ.

360. וְאִי תֵּימָא שְׁבָחָא דָא דִּילֵיהּ הוּא. לָא תֵּימָא הָכִי, אֶלָּא שְׁבָחָא בַּאֲתַר עִלָּאָה אִיהוּ סַלְקָא. אֲבָל הָכָא הוּא רָזָא. כַּד מִתְתַּקְנָן דְּכַר וְנוּקְבָּא כַּחֲדָא, תְּחוֹת מַלְכָּא עִלָּאָה, כְּדֵין הַהוּא מַלְכָּא אִסְתַּלִּיק לְעֵילָּא, וְאִתְמַלְיָא מִכָּל קִדּוּשִׁין, וּמִכָּל בִּרְכָאן, דְּנַגְדִּין לְתַתָּא, וְאִתְמְלֵי וְאָרִיק לְתַתָּא, וְדָא אִיהוּ תִּיאוּבְתֵּיהּ דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, כַּד אִתְמְלֵי קִדּוּשָׁן וּבִרְכָאן, וְאָרִיק לְתַתָּא.

360. וְאִם תֹּאמַר שֶׁשֶּׁבַח זֶה הוּא שֶׁלּוֹ – אַל תֹּאמַר כָּךְ, אֶלָּא הַשֶּׁבַח עוֹלֶה לְמָקוֹם עֶלְיוֹן. אֲבָל כָּאן הוּא סוֹד. כְּשֶׁמִּתְתַּקְּנִים זָכָר וּנְקֵבָה כְּאֶחָד תַּחַת הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, אָז אוֹתוֹ מֶלֶךְ מִתְעַלֶּה לְמַעְלָה וּמִתְמַלֵּא מִכָּל הַקְּדֻשּׁוֹת וּמִכָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁשּׁוֹפְעוֹת לְמַטָּה, וּמִתְמַלֵּא וּמֵרִיק לְמַטָּה, וְזוֹהִי תְּשׁוּקַת הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, כְּשֶׁמִּתְמַלֵּא קְדֻשּׁוֹת וּבְרָכוֹת וּמֵרִיק לְמַטָּה.

361. וְעַל דָּא אִיהוּ צְלוֹתִין וּבָעוּתִין, דְּיִתְתָּקַּן וְאִתְמַלְיָא הַהוּא מַבּוּעָא עִלָּאָה. דְּכֵיוָן דְּאִיהוּ מִתְתַּקַּן כַּדְקָא יָאוֹת, מִזִּיווּ דִּילֵיהּ, וּמִזִּיווּ דְּהַהוּא תִּקּוּנָא, מִתְתַּקְנָא עָלְמָא תַּתָּאָה, וְעוּלֶמְתָּהָא. וְלָא אִצְטְרִיךְ עָלְמָא תַּתָּאָה לְאִתְתַּקְנָא, אֶלָּא מִזִּיווּ דְּעָלְמָא עִלָּאָה. סִיהֲרָא, לֵית לָהּ זִיווּ מִגַּרְמָהָא כְּלַל, בַּר כַּד אִתְתָּקַּן בְּשִׁמְשָׁא וְאַנְהִיר, וּמִזִּיווּ דְּשִׁמְשָׁא וְתִקּוּנָא דִּילֵיהּ אִתְתַּקְנַת סִיהֲרָא וְאִתְנְהִירַת.

361. וְלָכֵן הַתְּפִלּוֹת וְהַבַּקָּשׁוֹת – שֶׁיִּתְתַּקֵּן וְיִתְמַלֵּא אוֹתוֹ הַמַּבּוּעַ הָעֶלְיוֹן. שֶׁכֵּיוָן שֶׁהוּא מִתְתַּקֵּן כָּרָאוּי מִמַּרְאֵהוּ וּמִמַּרְאֶה שֶׁל אוֹתוֹ הַתִּקּוּן, מִתְתַּקֵּן הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן וַעֲלָמוֹתֶיהָ, וְלֹא צָרִיךְ לְהִתְתַּקֵּן הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן אֶלָּא מֵהַמַּרְאֶה שֶׁל הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, לַלְּבָנָה אֵין מַרְאֶה מֵעַצְמָהּ כְּלָל, פְּרָט לְכַאֲשֶׁר מִתְתַּקֶּנֶת בַּשֶּׁמֶשׁ וּמְאִירָה, וּמִמַּרְאֵה הַשֶּׁמֶשׁ וְתִקּוּנוֹ נִתְקֶנֶת הַלְּבָנָה וּמְאִירָה.

362. מַה דְּאִצְטְרִיךְ צְלוֹתִין וּבָעוּתִין, דְּיִתְנְהַר וְיִתְתָּקַּן הַהוּא אֲתַר דְּנָפְקָא מִנֵּיהּ נְהוֹרָא, דְּכֵיוָן דְּהַהוּא אֲתָר מִתְתַּקְנָא, מִזִּיווּ דִּילֵיהּ, אִתְתָּקַּן כָּל מַאן דִּלְתַתָּא. וּבְגִין כַּךְ תּוּשְׁבַּחְתָּא דְּקָאָמַר שְׁלֹמֹה, לָא אִשְׁתָּדַל אֶלָּא בְּגִין מַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ, דְּיִתְתָּקַּן. כֵּיוָן דְּאִיהוּ אִתְתָּקַּן, מִזִּיווּ דִּילֵיהּ, כֹּלָּא יִתְתָּקַּן. וְאִי אִיהוּ לָא אִתְתָּקַּן, לֵית

362. מַה שֶּׁצְּרִיכִים הַתְּפִלּוֹת וְהַבַּקָּשׁוֹת – שֶׁיּוּאַר וְיִתֻּקַּן אוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ אוֹר. שֶׁכֵּיוָן שֶׁאוֹתוֹ מָקוֹם מְתֻקָּן מִן הַמַּרְאֶה שֶׁלּוֹ, מִתְתַּקֵּן כָּל מַה שֶּׁלְּמַטָּה. וְלָכֵן הַתִּשְׁבַּחַת שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה, לֹא הִשְׁתַּדֵּל אֶלָּא בִּשְׁבִיל הַמֶּלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ שֶׁיִּתְתַּקֵּן. כֵּיוָן שֶׁהִתְתַּקֵּן מִמַּרְאֵהוּ, הַכֹּל הִתְתַּקֵּן. וְאִם הוּא לֹא הִתְתַּקֵּן, אֵין תִּקּוּן לַלְּבָנָה לְעוֹלָמִים, וּמִשּׁוּם כָּךְ אֲשֶׁר

לה תקונא לסיהרא לעלמין, ובגין כך אשר לשלמה. דיתתקן ויתמלי כדקא יאות בקדמיתא, כמה דאתמר.

לשלמה. שיתתקן ויתמלא כראוי בראשונה, כמו שנתבאר.

363. (דף קמ"ו ע"א) (שמות כה) ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו', רזא דרזין לידעי חכמתא, כד אסתלק ברעותא דסתרא דכל סתרין למעבד יקרא ליקריה, אנשיב רוחא מנקודה עלאה, דנגיד מלעילא לתתא, ושוי תקוניה, לאתישבא בהאי עלמא. אמאי. בגין דאי לא יהא עקרא ושרשא בהאי עלמא, לא יהא מאנא לארקא בהאי עלמא כלל. ואי לא יריק להאי עלמא, מיד אתאביד, ולא יכיל לקיימא אפילו רגעא חדא. אבל בגין דתקוניה איהו מהאי עלמא אתמלי מסטרא חדא לארקא להאי עלמא, ומסטרא אחרא לארקא למלאכי עלאי. וכלא אתזנו מניה כחדא.

363. (שמות כה) ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו', סוד הסודות ליודעי החכמה. כשעלה ברצון סתר כל הסתרים לעשות כבוד לכבודו, השיב רוח מנקדה עליונה שנשפעת מלמעלה למטה, ושם תקונו להתישב בעולם הזה. למה? בשביל שאם לא יהיה עקר ושרש בעולם הזה, לא יהיה כלי להוריק בעולם הזה כלל. ואם לא יריק לעולם הזה, מיד נאבד ולא יכול לעמד אפלו רגע אחד. אבל משום שתקונו הוא מן העולם הזה, מתמלא מצד אחד להוריק לעולם הזה, ומצד אחר להוריק למלאכים העליונים. והכל נזונו ממנו כאחד.

364. שלימו דתקונא דהאי רוחא, רוחיהון דצדיקיא בהאי עלמא. רוחא דא אשתלים, בזמנא דחנוך וירד ומהללאל הוו בעלמא וכד אסגיאו חייבי עלמא, אעדו ההוא שלימו מניה. לבתר דאתאבידו, אתא נח ואשלים ליה. אתא דור הפלגה, אעדו ההוא שלימו מניה. אתא אברהם ואשלים ליה. אתו אנשי סדום ואעדו ליה. אתא יצחק ואשלים ליה. אתו פלשתים וחייבי דרא ואעדו ליה מניה. אתא יעקב ובנוי, ערסא שלימא, ואשלימו ליה.

364. שלמות התקון של הרוח הזו – רוחות הצדיקים בעולם הזה. רוח זו נשלמה בזמן שחנוך וירד ומהללאל היו בעולם, וכשהתרבו הרשעים בעולם זזה השלמות ההיא ממנו. אחר שאבדו – בא נח והשלים אותו. בא דור הפלגה והזיז אותה שלמות ממנו – בא אברהם והשלים אותו. באו אנשי סדום והזיזו אותו – בא יצחק והשלים אותו. באו פלשתים ורשעי הדור והזיזו אותו ממנו – בא יעקב ובניו, המטה השלמה, והשלימו אותו.

365. נפקו מארעא קדישא ונחתו למצרים, ובגינייהו אתעכבת תמן. ובגין דאהדרי תמן ישראל לעובדין דמצראי, אתכפיא ואתעדי ההוא שלימו, עד דנפקו ממצרים, ואתו למעבד משכנא. אמר קודשא בריך הוא, רעותי לדיירא בינייכו, אבל לא יכילנא עד דתתקנון ההוא רוחא דילי, דישרי בגוייכו. הדא הוא דכתיב, ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

365. יצאו מהארץ הקדושה וירדו למצרים, ובשבילם התעכבה שם. ומשום שחזרו שם ישראל למעשי המצרים, נכנעה וזזה אותה שלמות ממנו, עד שיצאו ממצרים ובאו לעשות משכן. אמר הקדוש ברוך הוא: רצוני לדור ביניכם, אבל לא יכול עד שתתקנו אותה רוח שלי שתשרה ביניכם. זהו שכתוב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

366. ודא איהו רזא דכתיב, ויקחו לי תרומה. אמר משה לקודשא בריך הוא מאן יכיל למיסב לה ולמעבד לה. אמר ליה, משה, לא כמה דאת חשיב, אלא מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו', מההוא רעותא ורוחא דלהון, תסבון לה, ותשלמון לה.

366. וזהו סוד הכתוב ויקחו לי תרומה. אמר משה לקדוש-ברוך-הוא: מי יכול לקחת אותה ולעשות אותה? אמר לו: משה, לא כמו שאתה חושב, אלא – מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו', מאותו רצון ורוח שלהם תקחו אותה ותשלימו אותה.

367. כַּד אָתָא שְׁלֹמֹה, אַתְקִין לְהַהוּא רוּחָא בִּשְׁלִימוּ דִּלְעֵילָּא, דְּהָא מִן יוֹמָא דְּאִשְׁתְּלִים לְתַתָּא בְּיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה, לָא אַעֲדִּיאוּ הַהוּא שְׁלִימוּ מִנֵּיהּ. (עד דאתא שלמה) כֵּיוָן דְּאָתָא שְׁלֹמֹה, אִשְׁתְּדַּל לְאַשְׁלְמָא לֵיהּ לְעֵילָּא, וְשָׁארֵי לְאַתְקְנָא חֵיזוּ דְּעָלְמָא עִלָּאָה, לְאִתְתַּקְּנָא מֵהַהוּא חֵיזוּ עָלְמָא תַּתָּאָה, וְדָא אִיהוּ אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה.

367. כְּשֶׁבָּא שְׁלֹמֹה, תִּקֵּן אוֹתָהּ רוּחַ בִּשְׁלֵמוּת שֶׁלְּמַעְלָה, שֶׁהֲרֵי מִיּוֹם שֶׁנִּשְׁלְמָה לְמַטָּה בִּימֵי מֹשֶׁה לֹא הוּסְרָה אוֹתָהּ שְׁלֵמוּת מִמֶּנּוּ. (עַד שֶׁבָּא שְׁלֹמֹה) כֵּיוָן שֶׁבָּא שְׁלֹמֹה, הִשְׁתַּדֵּל לְהַשְׁלִימוֹ לְמַעְלָה, וְהִתְחִיל לְתַקֵּן אֶת מַרְאֵה הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן לְהִתְתַּקֵּן מֵאוֹתוֹ מַרְאֶה שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְזֶהוּ אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה.

368. (שמות כה) וְזֹאת הַתְּרוּמָה, הָא אִתְּמַר, דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְגְּלֵי עַל טוּרָא דְּסִינַי, כַּד אִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל בְּעֶשֶׂר אֲמִירָן. כָּל אֲמִירָה וַאֲמִירָה עָבִיד קָלָא, וְהַהוּא קָלָא אִתְפָּרַשׁ לְע' קָלִין, וַהֲווּ כֻּלְּהוּ נְהִירִין וְנָצְצִין לְעֵינַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ, וַהֲווּ חֲמָאן עַיְינִין בְּעַיְינִין זִיו יְקָרָא דִּילֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות כ) וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת. רוֹאִים וַדַּאי.

368. וְזֹאת הַתְּרוּמָה – הֲרֵי נֶאֱמַר, שֶׁכְּשֶׁהִתְגַּלָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַר סִינַי, כְּשֶׁנִּתְּנָה תוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל בְּעֶשֶׂר אֲמִירוֹת, כָּל אֲמִירָה וַאֲמִירָה עָשְׂתָה קוֹל, וְאוֹתוֹ קוֹל נֶחֱלַק לְשִׁבְעִים קוֹלוֹת, וְכֻלָּם הָיוּ מְאִירִים וְנוֹצְצִים לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, וְהָיוּ רוֹאִים עַיִן בְּעַיִן אֶת זִיו כְּבוֹדוֹ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שמות כ) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת. רוֹאִים וַדַּאי.

369. וְהַהוּא קָלָא הֲוָה אַתְרֵי בֵּיהּ בְּכָל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל, וְאָמַר לוֹן, תְּקַבְּלֵנִי עֲלָךְ, בְּכַךְ וְכַךְ פִּקּוּדִין דְּבְאוֹרַיְיתָא, וְאָמְרוּ הִין. אַהֲדָר לֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ, וּמִתְגַּלְגְּלָא עָלֵיהּ, וַהֲוָה אַתְרֵי בֵּיהּ, וְאָמַר לֵיהּ, תְּקַבְּלֵנִי עָלָךְ בְּכַךְ עוֹנָשִׁין דְּבְאוֹרַיְיתָא, וַהֲוָה אָמַר הִין. לְבָתַר אַהֲדָר הַהוּא קָלָא, וְנָשִׁיק לֵיהּ בְּפוּמֵיהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שיר השירים א) יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ.

369. וְאוֹתוֹ קוֹל הָיָה מַתְרֶה בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל וְאוֹמֵר לָהֶם: תְּקַבֵּל אוֹתִי עָלֶיךָ בְּכָךְ וְכָךְ מִצְווֹת שֶׁבַּתּוֹרָה? וְאָמְרוּ כֵּן. חָזַר לוֹ עַל רֹאשׁוֹ וְהִתְגַּלְגֵּל עָלָיו, וְהָיָה מַתְרֶה בוֹ וְאוֹמֵר לוֹ: תְּקַבֵּל אוֹתִי עָלֶיךָ בְּכָךְ עֳנָשִׁים שֶׁבַּתּוֹרָה? וְהָיָה אוֹמֵר כֵּן. אַחַר כָּךְ חָזַר אוֹתוֹ הַקּוֹל וְנָשַׁק אוֹתוֹ בְּפִיו. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שיר א) יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ.

370. וּכְדֵין כָּל מָה דַּהֲווּ חָמָאן יִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא זִמְנָא, הֲווּ חָמָאן גּוֹ חַד נְהוֹרָא, דְּקַבִּיל כָּל אִינּוּן נְהוֹרִין אַחֲרָנִין, וַהֲווּ תָּאֲבִין לְמֶחֱזֵי. אָמַר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַהוּא נְהוֹרָא דְּחֲמֵיתוּ בְּטוּרָא דְּסִינַי, דְּקַבִּיל כָּל אִינּוּן גַּוְונֵי נְהוֹרִין, וְתִיאוּבְתָּא דִּלְכוֹן עָלֵיהּ, תְּקַבְּלוּן לָהּ וְתִסְבוּן לָהּ לְגַבַּיְיכוּ, וְאִינּוּן גַּוְונִין דְּאִיהִי מְקַבְּלָא, אִלֵּין אִינּוּן זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת וְגוֹ'.

370. וְאָז כָּל מַה שֶּׁהָיוּ רוֹאִים יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ זְמַן, הָיוּ רוֹאִים בְּתוֹךְ אוֹר אֶחָד שֶׁקִּבֵּל כָּל אוֹתָם הָאוֹרוֹת הָאֲחֵרִים, וְהָיוּ מִשְׁתּוֹקְקִים לִרְאוֹת. אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: אוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁרְאִיתֶם בְּהַר סִינַי שֶׁקִּבֵּל כָּל אוֹתָם גּוֹנֵי הָאוֹרוֹת וּתְשׁוּקַתְכֶם עָלָיו, תְּקַבְּלוּ אוֹתָהּ וְתִקְחוּ אוֹתָהּ אֲלֵיכֶם, וְאוֹתָם גְּוָנִים שֶׁהִיא מְקַבֶּלֶת, אֵלֶּה הֵם זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת וְגוֹ'.

371. דָּבָר אֲחֵר יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ, מַאי קָא חָמָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּאִיהוּ אָעִיל מִלֵּי דִּרְחִימוּ בֵּין עָלְמָא עִלָּאָה לְעָלְמָא תַּתָּאָה, וְשֵׁירוּתָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא דִּרְחִימוּ דְּאָעִיל בֵּינַיְיהוּ, יִשָּׁקֵנִי אִיהוּ. אֶלָּא הָא אוּקְמוּהָ (קכ"ד ע"ב) וְהָכִי אִיהוּ, דְּלֵית רְחִימוּ דִּדְבֵיקוּת דְּרוּחָא (דף

371. דָּבָר אַחֵר יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ – מָה רָאָה שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ שֶׁהִכְנִיס דִּבְרֵי אַהֲבָה בֵּין הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן לָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְרֵאשִׁית הַתִּשְׁבַּחַת שֶׁל הָאַהֲבָה שֶׁהִכְנִיס בֵּינֵיהֶם הוּא יִשָּׁקֵנִי? אֶלָּא הֲרֵי פֵּרְשׁוּהָ וְכָךְ הוּא, שֶׁאֵין אַהֲבָה שֶׁל דְּבֵקוּת רוּחַ בְּרוּחַ פְּרָט לִנְשִׁיקָה,

קמ"ו ע"ב) בְּרוּחָא, בַּר (רנ"ו ע"ב) נְשִׁיקָה. וּנְשִׁיקָה בְּפוּמָא, דְּאִיהִי מַבּוּעָא דְּרוּחָא, וּמַפְקָנוּ דִּילֵיהּ. וְכַד נַשְׁקִין דָּא לְדָא, מִתְדַּבְּקָן רוּחִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, וַהֲווּ חַד, וּכְדֵין אִיהוּ רְחִימוּ חַד.

וּנְשִׁיקָה הִיא בַּפֶּה, שֶׁהִיא מַבּוּעַ שֶׁל הָרוּחַ וְהַמּוֹצָא שֶׁלּוֹ. וּכְשֶׁנּוֹשְׁקִים זֶה לָזֶה, נִדְבָּקוֹת הָרוּחוֹת אֵלֶּה בְּאֵלֶּה וְנִהְיִים אֶחָד, וְאָז זוֹהִי אַהֲבָה אַחַת.

372. בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא קַדְמָאָה, הֲוָה אָמַר עַל הַאי קְרָא, נְשִׁיקָה דִּרְחִימוּ אִתְפָּשַׁט לְד' רוּחִין, וְד' רוּחִין מִתְדַּבְּקָן כַּחֲדָא, וְאִינּוּן גּוֹ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא וְסַלְקִין בְּד' אַתְוָון, וְאִינּוּן אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא תָּלֵי בְּהוּ, וְעִלָּאִין וְתַתָּאִין תַּלְיָין בְּהוּ. וְתוּשְׁבַּחְתָּא דְּשִׁיר הַשִּׁירִים תָּלֵי בְּהוּ. וּמַאן אִיהוּ. אַהֲבָ"ה. וְאִינּוּן רְתִיכָא עִלָּאָה. וְאִינּוּן חַבְרוּתָא וּדְבֵקוּתָא וּשְׁלִימוּ דְּכֹלָּא.

372. בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סָבָא הָרִאשׁוֹן הָיָה אוֹמֵר עַל הַפָּסוּק הַזֶּה, נְשִׁיקָה שֶׁל אַהֲבָה מִתְפַּשֶּׁטֶת לְאַרְבַּע רוּחוֹת, וְאַרְבַּע רוּחוֹת נִדְבָּקוֹת כְּאֶחָד, וְהֵן בְּתוֹךְ סוֹד הָאֱמוּנָה, וְעוֹלוֹת בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת. וְאוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ תְּלוּיִים בָּהֶם, וְעֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים תְּלוּיִים בָּהֶם, וְתִשְׁבַּחַת שִׁיר הַשִּׁירִים תְּלוּיָה בָּהֶם. וּמַה הוּא? אַהֲבָ"ה. וְהֵן מֶרְכָּבָה עֶלְיוֹנָה. וְהֵם חֲבֵרוּת וּדְבֵקוּת וּשְׁלֵמוּת הַכֹּל.

373. אִלֵּין אַתְוָון. ד' רוּחִין אִינּוּן. וְאִינּוּן רוּחִין דִּרְחִימוּ וְחֶדְוָה דְּכָל שַׁיְיפֵי גּוּפָא בְּלָא עֲצִיבוּ כְּלַל. ד' רוּחִין אִינּוּן בִּנְשִׁיקָה, כָּל חַד וְחַד כָּלִיל בְּחַבְרֵיהּ. וְכַד הַאי רוּחָא כָּלִיל בְּאַחֲרָא, וְהַהוּא אַחֲרָא כָּלִיל בְּהַאי. אִתְעֲבִידוּ תְּרֵין רוּחִין כַּחֲדָא. וּכְדֵין מִתְחַבְּרָן בִּדְבִיקוּ חַד, אִינּוּן אַרְבַּע בִּשְׁלִימוּ, וְנַבְעִין דָּא בְּדָא, וְאִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא.

373. אֵלּוּ הָאוֹתִיּוֹת הֵן אַרְבַּע רוּחוֹת, וְהֵן רוּחוֹת שֶׁל אַהֲבָה וְשִׂמְחָה שֶׁל כָּל אֵיבְרֵי הַגּוּף בְּלִי עֶצֶב כְּלָל. אַרְבַּע רוּחוֹת הֵן בִּנְשִׁיקָה, כָּל אַחַת וְאַחַת כְּלוּלָה בַּחֲבֶרְתָּהּ. וּכְשֶׁהָרוּחַ הַזּוֹ כְּלוּלָה בְּאַחֶרֶת, וְאוֹתָהּ אַחֶרֶת כְּלוּלָה בָּזֶה, נַעֲשׂוֹת שְׁתֵּי רוּחוֹת כְּאַחַת, וְאָז מִתְחַבְּרוֹת בִּדְבֵקוּת אַחַת, וְהֵן אַרְבַּע בִּשְׁלֵמוּת, וְנוֹבְעוֹת זוֹ מִזּוֹ וְנִכְלָלוֹת זוֹ בָּזוֹ.

374. וְכַד מִתְפַּשְּׁטָן, (נ"א מתפרשן) אִתְעֲבִיד מֵאִינּוּן אַרְבַּע רוּחִין חַד אִיבָּא, וְאִיהוּ רוּחָא חֲדָא דְּכָלִיל מִד' רוּחִין. וְדָא סָלִיק וּבָקַע רְקִיעִין, עַד (רכ"ג ע"ב) דְּסָלִיק וְיָתִיב לְגַבֵּי חַד הֵיכָלָא. דְּאִתְקְרֵי הֵיכָלָא דְּאַהֲבָה, וְאִיהוּ הֵיכָלָא דְּכָל רְחִימוּ תַּלְיָא בֵּיהּ. וְהַהִיא רוּחָא הָכִי אִקְרֵי אַהֲבָה, וְכַד הַאי רוּחָא סָלִיק אִתְעַר לְהַהוּא הֵיכָלָא, לְאִתְחַבְּרָא לְעֵילָּא.

374. וּכְשֶׁמִּתְפַּשְּׁטוֹת (וּכְשֶׁנִּפְרָדוֹת), נַעֲשֶׂה מֵאוֹתָן אַרְבַּע רוּחוֹת פְּרִי אֶחָד, וְהוּא רוּחַ אַחַת הַכְּלוּלָה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת, וְזֶה עוֹלֶה וּבוֹקֵעַ רְקִיעִים, עַד שֶׁעוֹלֶה וְיוֹשֵׁב אֵצֶל הֵיכָל אֶחָד שֶׁנִּקְרָא הֵיכַל הָאַהֲבָה, וְהוּא הַהֵיכָל שֶׁכָּל אַהֲבָה תְּלוּיָה בּוֹ. וְאוֹתָהּ רוּחַ כָּךְ נִקְרֵאת – אַהֲבָה, וּכְשֶׁרוּחַ זוֹ עוֹלָה, מִתְעוֹרֶרֶת לְאוֹתוֹ הֵיכָל לְהִתְחַבֵּר לְמַעְלָה.

375. ד ' אַתְוָון אִינּוּן, לְגַבֵּי ד' רוּחִין. וְאִינּוּן אַהֲבָה. וְאִיבָּא דִּלְהוֹן אַהֲבָה. כַּד מִתְחַבְּרָן דָּא בְּדָא, מִיַּד אִתְעַר דָּא בִּסְטַר דָּא וְדָא בִּסְטַר דָּא. א'. מִיָּד נָפִיק ה', וְאִתְחַבַּר בְּא', מִתְדַּבַּק בִּדְבִיקוּ בִּרְחִימוּ. וְאִתְעֲבִידוּ (נ"א ואתערו) תְּרֵין אַתְוָון אַחֲרָנִין, ב' ה', וְאִתְכְּלִילוּ רוּחִין בְּרוּחִין בִּדְבִיקוּ דִּרְחִימוּ, וּפַרְחִין אִלֵּין אַתְוָון מִנַּיְיהוּ, בְּהַהוּא רוּחָא דְּסָלִיק, וּמִתְעַטְּרָן בֵּיהּ כִּדְקָא יֵאוֹת.

375. אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הֵן אֵצֶל אַרְבַּע רוּחוֹת, וְהֵן אַהֲבָה, וְהַפְּרִי שֶׁלָּהֶן אַהֲבָה. כְּשֶׁמִּתְחַבְּרוֹת זוֹ בָּזוֹ, מִיָּד מִתְעוֹרֵר זֶה בְּצַד זֶה וְזֶה בְּצַד זֶה. א'. מִיָּד יוֹצֵא ה' וּמִתְחַבֵּר בְּא', נִדְבָּק בִּדְבֵקוּת בְּאַהֲבָה. וְנַעֲשׂוֹת (וּמִתְעוֹרְרוֹת) שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֲחֵרוֹת, ב' ה', וְנִכְלָלוֹת רוּחוֹת בְּרוּחוֹת בִּדְבֵקוּת שֶׁל אַהֲבָה, וּפוֹרְחוֹת מֵהֶן הָאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ בְּאוֹתָהּ רוּחַ שֶׁעוֹלָה, וּמִתְעַטְּרוֹת בּוֹ כָּרָאוּי.

376. כֵּיוָן דְּאָזִיל וְסָלִיק הַהוּא אַהֲבָה שְׁלֵימָא, כְּלִילָא בְּכָל אִינּוּן אַרְבַּע רוּחִין, פָּגַע בְּחַד מְמָנָא עִלָּאָה רַבְרְבָא, דִּי מְמָנָא עַל אֶלֶף וּתְשַׁע מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין, וְאִיהוּ מְמָנָא עַל נְגִידוּ דִּתְלֵיסַר נַהֲרֵי אֲפַרְסְמוֹנָא דַּכְיָא, דְּנַגְּדָא מֵרָזָא דְּטַלָּא דִּלְעֵילָּא. וְהַהוּא נְגִידוּ אִתְקְרֵי מַיִם רַבִּים. כֵּיוָן דְּפָגַע לְגַבֵּי הַהוּא רַב מַשִׁרְיָין קָאִים לְגַבֵּיהּ, וְלָא יָכִיל לְאַעְכְּבָא לֵיהּ, וְאַעֲבַר בְּהוּ עַד דְּאָעִיל לְגַבֵּי הֵיכָל אַהֲבָ״ה.

376. כֵּיוָן שֶׁהוֹלֶכֶת וְעוֹלָה אוֹתָהּ אַהֲבָה שְׁלֵמָה, כְּלוּלָה בְּכָל אוֹתָן אַרְבַּע רוּחוֹת, פּוֹגֶשֶׁת בִּמְמֻנֶּה אֶחָד עֶלְיוֹן גָּדוֹל שֶׁמְּמֻנֶּה עַל אֶלֶף וּתְשַׁע מֵאוֹת וְתִשְׁעִים רְקִיעִים, וְהוּא מְמֻנֶּה עַל הַשֶּׁפַע שֶׁל שְׁלֹשָׁה עָשָׂר נַהֲרוֹת אֲפַרְסְמוֹן זַךְ שֶׁשּׁוֹפֵעַ מִסּוֹד שֶׁל הַטַּל הָעֶלְיוֹן, וְאוֹתוֹ הַשֶּׁפַע נִקְרָא מַיִם רַבִּים. כֵּיוָן שֶׁפּוֹגֵשׁ לְאוֹתוֹ גְדוֹל הַמַּחֲנוֹת עוֹמֵד אֶצְלוֹ, וְלֹא יָכוֹל לְעַכֵּב אוֹתוֹ, וְעוֹבֵר בָּהֶם עַד שֶׁנִּכְנָס לְהֵיכַל הָאַהֲבָה.

377. עַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, בְּסִיּוּם שְׁבָחוֹי, (שיר השירים ח) מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה. מַיִם רַבִּים: אִלֵּין מַיִם עִלָּאִין דְּנַגְּדִין גּוֹ (ס"א מגו) טַלָּא עִלָּאָה. וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ: אִלֵּין אִינּוּן נַהֲרֵי אֲפַרְסְמוֹנָא דַּכְיָא, דְּאִינּוּן תְּלֵיסַר. הַהוּא מְמָנָא אִיהוּ מַלְאָכָא דִּשְׁלִיחַ מִן קֳדָם יְיָ׳, וְדָא אִיהוּ רַב מַשִׁרְיָין דְּקָשִׁיר כִּתְרִין לְמָארֵיהּ, רָזָא אַכְתְּרִיאֵ״ל, מְעַטֵּר עִטְרִין לְמָארֵיהּ, בִּשְׁמָא גְּלִיפָא מְחַקְּקָא, יְהוָה יָהּ צְבָאוֹת.

377. וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה בְּסִיּוּם שִׁבְחוֹ, מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה. מַיִם רַבִּים – אֵלּוּ מַיִם עֶלְיוֹן שֶׁשּׁוֹפְעִים תּוֹךְ (מִתּוֹךְ) הַטַּל הָעֶלְיוֹן. וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ – אֵלֶּה הֵם נַהֲרוֹת אֲפַרְסְמוֹן זַךְ, שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר. אוֹתוֹ מְמֻנֶּה הוּא מַלְאָךְ שָׁלִיחַ מִלִּפְנֵי ה׳, וְזֶהוּ גְּדוֹל הַמַּחֲנוֹת שֶׁקּוֹשֵׁר כְּתָרִים לְרִבּוֹנוֹ, סוֹד שֶׁל אַכְתְּרִיאֵ״ל, מְעַטֵּר הָעֲטָרוֹת לְרִבּוֹנוֹ בְּשֵׁם מְגֻלָּף מְחֻקָּק, יְהוָה יָהּ צְבָאוֹת.

378. כֵּיוָן דְּאָעִיל לְגַבֵּי הֵיכָל (נ"א דאזיל וסליק ההוא) אַהֲבָה, אִתְעַר רְחִימוּ דִּנְשִׁיקִין עִלָּאִין, דִּכְתִיב, (בראשית כט) וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל, לְמֶהֱוֵי נְשִׁיקִין דִּרְחִימוּ עִלָּאָה כְּדְקָא יֵאוֹת, וְאִינּוּן נְשִׁיקִין שֵׁירוּתָא דְּאִתְעֲרוּ דְּכָל רְחִימוּ, וְאִתְדַּבְּקוּתָא וְקִשּׁוּרָא דִּלְעֵילָּא. וּבְגִין כָּךְ שֵׁירוּתָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא דְּשִׁירָתָא דָּא אִיהוּ יִשָּׁקֵנִי.

378. כֵּיוָן שֶׁנִּכְנָס לְהֵיכַל (שֶׁהוֹלֵךְ וְעוֹלָה אוֹתָהּ) הָאַהֲבָה, מִתְעוֹרֶרֶת אַהֲבָה שֶׁל נְשִׁיקוֹת עֶלְיוֹנוֹת, שֶׁכָּתוּב (בראשית כט) וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל, לִהְיוֹת נְשִׁיקוֹת שֶׁל אַהֲבָה עֶלְיוֹנָה כָּרָאוּי. וְאוֹתָן נְשִׁיקוֹת רֵאשִׁית הַהִתְעוֹרְרוּת שֶׁל כָּל אַהֲבָה, וְהִתְדַּבְּקוּת וְקֶשֶׁר שֶׁלְּמַעְלָה. וּמִשּׁוּם כָּךְ רֵאשִׁית הַתִּשְׁבַּחַת שֶׁל שִׁירָה זוֹ הוּא יִשָּׁקֵנִי.

379. מַאן יִשָּׁקֵנִי. הַהוּא דְּסָתִים גּוֹ סְתִימוּ עִלָּאָה. וְאִי תֵימָא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין בֵּיהּ תַּלְיָין נְשִׁיקִין וְנָשִׁיק לְתַתָּא. תָּא חֲזֵי, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, לֵית מַאן דְּיָדַע לֵיהּ, וְאִיהוּ גַּלֵּי מִנֵּיהּ נְהִירוּ חַד דָּקִיק סָתִים, דְּלָא אִתְגַּלֵּי בַּר בְּחַד שְׁבִיל דָּקִיק דְּאִתְפָּשַׁט מִגַּוֵּיהּ, וְאִיהוּ נְהִירוּ דְּנָהִיר לְכֹלָּא. וְדָא אִתְעֲרוּ דְּכָל רָזִין עִלָּאִין. וְאִיהוּ סָתִים. לִזְמְנִין סָתִים, לִזְמְנִין אִתְגַּלְיָא. וְאַף עַל גַּב דְּלָא אִתְגַּלְיָא כְּלַל. וְאִתְעֲרוּ דִּסְלִיקוּ דִּנְשִׁיקִין בֵּיהּ תַּלְיָין. וּמִגּוֹ דְּאִיהוּ סָתִים, שֵׁירוּתָא דְּתוּשְׁבַּחְתָּא בְּאֹרַח סָתִים אִיהוּ.

379. מִי יִשָּׁקֵנִי? אוֹתוֹ הַנִּסְתָּר תּוֹךְ הַסֵּתֶר הָעֶלְיוֹן. וְאִם תֹּאמַר שֶׁנִּסְתָּר כָּל הַנִּסְתָּרִים בּוֹ תְּלוּיוֹת הַנְּשִׁיקוֹת וְנוֹשֵׁק לְמַטָּה – בֹּא וּרְאֵה, נִסְתָּר כָּל הַנִּסְתָּרִים אֵין מִי שֶׁמַּכִּיר אוֹתוֹ, וְהוּא גִּלָּה מִמֶּנּוּ אוֹר אֶחָד דַּקִּיק וְנִסְתָּר שֶׁלֹּא הִתְגַּלָּה, רַק בִּשְׁבִיל אֶחָד דַּקִּיק שֶׁהִתְפַּשֵּׁט מִתּוֹכוֹ, וְהוּא אוֹר שֶׁמֵּאִיר לַכֹּל, וְזוֹ הִתְעוֹרְרוּת שֶׁל כָּל הַסּוֹדוֹת הָעֶלְיוֹנִים. וְהוּא נִסְתָּר. לִפְעָמִים נִסְתָּר, לִפְעָמִים גָּלוּי, וְאַף עַל גַּב שֶׁלֹּא הִתְגַּלָּה כְּלָל. וְהִתְעוֹרְרוּת הָעֲלִיָּה שֶׁל הַנְּשִׁיקוֹת תְּלוּיִים בּוֹ. וּמִתּוֹךְ שֶׁהוּא נִסְתָּר, רֵאשִׁית הַתִּשְׁבַּחַת הִיא בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר.

380. וְאִי בֵּיהּ תַּלְיָין מַה בָּעֵי יַעֲקֹב הָכָא, דְּהָא בֵּיהּ תַּלְיָין נְשִׁיקִין. אֶלָּא וַדַּאי הָכִי הוּא. יִשָּׁקֵנִי, הַהוּא דְּסָתִים לְעֵילָּא. וּבְמָּה. (דף קמ"ז ע"א) בְּהַהוּא רְתִיכָא (נ"א בוצינא) עִלָּאָה, דְּכָל גַּוְונִין תַּלְיָין וּמִתְחַבְּרָן בֵּיהּ. וְהַאי אִיהוּ יַעֲקֹב. כְּמָה דְּאַמְרִינָן, דְּבֵיקוּתָא לְאִתְדַּבְּקָא בְּמַלְכָּא בִּבְרָא דִּילֵיהּ הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב (שיר השירים א) מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ.

380. וְאִם בּוֹ תְּלוּיִים, מָה רוֹצֶה יַעֲקֹב כָּאן, שֶׁהֲרֵי בּוֹ תְּלוּיוֹת הַנְּשִׁיקוֹת? אֶלָּא וַדַּאי כָּךְ הוּא. יִשָּׁקֵנִי, אוֹתוֹ הַנִּסְתָּר לְמַעְלָה. וּבַמֶּה? בְּאוֹתָהּ הַמֶּרְכָּבָה (מְנוֹרָה) הָעֶלְיוֹנָה שֶׁכָּל הַגְּוָנִים תְּלוּיִים וּמִתְחַבְּרִים בָּהּ. וְזֶהוּ יַעֲקֹב, כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ, דְּבֵקוּת לְהִדָּבֵק בַּמֶּלֶךְ בַּבֵּן שֶׁלּוֹ הוּא. וְעַל זֶה כָּתוּב מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ.

381. כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ, אַהֲדָר לְגַבֵּי שִׁמְשָׁא, דְּאַנְהִיר לָהּ לְסִיהֲרָא, מִגּוֹ נְהִירוּ דְּאִינּוּן בּוּצִינִין עִלָּאִין, וְאִיהוּ נָטִיל נְהוֹרָא דְּכֻלְּהוּ, וְאַנְהִיר לְסִיהֲרָא. וְאִינּוּן בּוּצִינִין (נ"א נשיקין) עִלָּאִין, וְאִיהוּ נָטִיל נְהוֹרָא דְּכֻלְּהוּ, וְאַנְהִיר לְסִיהֲרָא וְאִינּוּן בּוּצִינִין דְּמִזְדַּוְּוגִין בֵּיהּ, מֵאָן אֲתָר נַהֲרִין. הָדַר וְאָמַר מִיָּיִן, מֵהַהוּא יַיִן דְּמִנְטְרָא, מֵהַהוּא יַיִן דְּאִיהוּ חֶדְוָה דְּכָל חֶדְוָון. וּמַאן אִיהוּ הַהוּא יַיִן, דְּיָהִיב חַיִּין וְחֶדְוָה לְכֹלָּא. דָּא אֱלֹהִים חַיִּים, יַיִן, דְּיָהִיב חַיִּין וְחֶדְוָה לְכֹלָּא.

381. כִּי טוֹבִים דּוֹדֶיךָ, חָזַר לַשֶּׁמֶשׁ שֶׁמֵּאִיר לַלְּבָנָה מִתּוֹךְ הָאוֹר שֶׁל אוֹתָן מְנוֹרוֹת עֶלְיוֹנוֹת, וְהוּא נוֹטֵל אֶת הָאוֹר שֶׁל כֻּלָּם וּמֵאִיר לַלְּבָנָה. וְאוֹתָם נֵרוֹת (נְשִׁיקוֹת) עֶלְיוֹנִים, וְהוּא נוֹטֵל הָאוֹר שֶׁל כֻּלָּם וּמֵאִיר לַלְּבָנָה. וְאוֹתָם הַנֵּרוֹת שֶׁמִּזְדַּוְּגִים בּוֹ, מֵאֵיזֶה מָקוֹם מְאִירִים? חָזַר וְאָמַר מִיָּיִן, מֵאוֹתוֹ יַיִן הַמְּשֻׁמָּר, מֵאוֹתוֹ יַיִן שֶׁהוּא שִׂמְחַת כָּל הַשְּׂמָחוֹת. וּמִיהוּ אוֹתוֹ הַיַּיִן שֶׁנּוֹתֵן חַיִּים וְשִׂמְחָה לַכֹּל? זֶה אֱלֹהִים חַיִּים, יַיִן שֶׁנּוֹתֵן חַיִּים וְחֶדְוָה לַכֹּל.

382. תּוּ מִיָּיִן, מֵהַהוּא שְׁמָא דְּאִקְרֵי יְדוֹ"ד, דָּא אִיהוּ יַיִן דְּחֶדְוָה דִּרְחִימוּ דְּרַחֲמֵי, וּמִן דָּא, כֻּלְּהוּ נְהִירִין וְחַדָּאן. אָתוּ חַבְרַיָּיא וְנָשִׁיקוּ לֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ. (כד מטו לגבי דרבי שמעון סדרו מילין קמיה)

382. עוֹד מִיַּיִן – מֵאוֹתוֹ שֵׁם שֶׁנִּקְרָא יהו"ה. זֶהוּ יַיִן שֶׁל שִׂמְחָה, שֶׁל אַהֲבָה, שֶׁל רַחֲמִים, וּמִזֶּה כֻּלָּם מְאִירִים וּשְׂמֵחִים. בָּאוּ הַחֲבֵרִים וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֹאשׁוֹ. (כְּשֶׁהִגִּיעוּ אֶל רַבִּי שִׁמְעוֹן, סִדְּרוּ הַדְּבָרִים לְפָנָיו).

383. בָּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאָמַר, יָדַעְנָא וַדַּאי דְּרוּחָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה קָא מְכַשְׁכְּשָׁא (ד"א מנצצא) בְּכוּ, זַכָּאָה דָּרָא דָּא, דְּהָא לָא יְהֵא כְּדָרָא דָּא, עַד זִמְנָא דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא. דְּהָא אוֹרַיְיתָא אִתְהַדְּרַת לְעַתִּיקוּתָהָא. זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

383. בָּכָה רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, יָדַעְתִּי וַדַּאי שֶׁרוּחַ קְדוֹשָׁה עֶלְיוֹנָה מְכַשְׁכֶּשֶׁת (מְנַצְנֶצֶת) בָּכֶם. אַשְׁרֵי הַדּוֹר הַזֶּה, שֶׁהֲרֵי לֹא יִהְיֶה כַּדּוֹר הַזֶּה עַד שֶׁיָּבֹא מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, שֶׁהֲרֵי הַתּוֹרָה חוֹזֶרֶת לְיָשְׁנָהּ. אַשְׁרֵי הַצַּדִּיקִים בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.

384. (שמות כה) וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ, וְרָזִין דִּילֵיהּ הָא אִתְּמַר. אֲבָל (פשטא) רָזָא דִּקְרָא הָכִי אוֹלִיפְנָא, וְקַשְׁיָין קְרָאֵי, דְּאִי אִינּוּן בְּרָזָא דִּלְתַתָּא קַשְׁיָין אֲהַדְדֵי. וְאִי בְּרָזָא דִּלְעֵילָּא לָא אִינּוּן בִּנְהִירוּ. (אלא הכי הוא) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה שַׁפִּיר. תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי קַשְׁיָא. וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם קַשְׁיָא וְדָא (ס"א ודאי) כֹּלָּא, עֵילָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא.

384. וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, פָּסוּק זֶה פֵּרְשׁוּהוּ, וְסוֹדוֹת שֶׁלּוֹ הֲרֵי נֶאֶמְרוּ. אֲבָל (פְּשַׁט) סוֹד הַכָּתוּב כָּךְ לָמַדְנוּ, וְהַפְּסוּקִים קָשִׁים, שֶׁאִם הֵם בַּסּוֹד שֶׁלְּמַטָּה – קָשִׁים זֶה עַל זֶה, וְאִם הֵם בַּסּוֹד שֶׁלְּמַעְלָה – אֵינָם בָּאוֹר. (אֶלָּא כָּךְ הוּא) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה – יָפֶה. תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי – קָשֶׁה. וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתָּם – קָשֶׁה, וְזֶה (וַדַּאי) הַכֹּל, מַעְלָה וּמַטָּה כְּאֶחָד.

385. אֶלָּא הָכִי אִיהוּ, וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה. מַאן. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מֵאֵת כָּל אִישׁ: אִלֵּין מַלְאָכִין עִלָּאִין לְעֵילָּא, בְּגִין דְּעֲלֵיהוֹן אִיהִי תְּרוּמָה, אֲרָמוּתָא דְּאִינּוּן אֲרִימוּ לָהּ תָּדִיר לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה דְּהָא אִינּוּן סַלְּקִין לָהּ תָּדִיר, לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה. וְכַד יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין, אִינּוּן נַטְלִין לָהּ מִנַּיְיהוּ, וְנַחְתִּין לָהּ לְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִּיב, מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ. וּמַאן אִינּוּן. אִינּוּן אַרְבַּע דְּאָרִימוּ לָהּ לְעֵילָּא. דְּהַהוּא לֵב אִתְרְעֵי בְּהוּ. וְהַהִיא תְּרוּמָה. אִיהִי זַקְפָא עֲלַיְיהוּ.

385. אֶלָּא כָּךְ הוּא: וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה – מִי? בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מֵאֵת כָּל אִישׁ – אֵלֶּה מַלְאָכִים עֶלְיוֹנִים לְמַעְלָה, מִשּׁוּם שֶׁעֲלֵיהֶם הִיא תְּרוּמָה, הֲרָמָה שֶׁהֵם מְרִימִים אוֹתָהּ תָּמִיד לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, שֶׁהֲרֵי הֵם מַעֲלִים אוֹתָהּ תָּמִיד לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן. וּכְשֶׁיִּשְׂרָאֵל צַדִּיקִים, הֵם לוֹקְחִים אוֹתָהּ מֵהֶם וּמוֹרִידִים אוֹתָהּ לְמַטָּה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ. וּמִי הֵם? אוֹתָם הָאַרְבָּעָה שֶׁהֵרִימוּ אוֹתָהּ לְמַעְלָה, שֶׁאוֹתוֹ לֵב הִתְרַצָּה בָּהֶם. וְאוֹתָהּ תְּרוּמָה הִיא זְקוּפָה עֲלֵיהֶם.

386. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי קַיְּימָא עֲלַיְיהוּ, וּמַנְּחָא עַל גַּבַּיְיהוּ. תִּקְחוּ: תִּסְבוּן לָהּ מִנַּיְיהוּ לְנַחְתָּהָא לְתַתָּא. וּבְמַה. בְּזִמְנָא דָּא, בְּאִינּוּן עוֹבָדִין דְּכַשְׁרָאן, בִּצְלוֹתִין וּבְבָעוּתִין, לְמֶעְבַּד פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. בְּהַהוּא זִמְנָא, בְּאִינּוּן גַּוְונִין דְּאִתְחֲזְיָין לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, בְּאִינּוּן פּוּלְחָנִין (אחרנין.) וְאִינּוּן גַּוְונִין אַמְשְׁכָאן לְתַתָּא הַהוּא אֲרָמוּתָא, וְנַצְּחָן גַּוְונִין דִּלְתַתָּא, לְאִינּוּן גַּוְונִין דִּלְעֵילָּא, וּמַשְׁכִין לוֹן גַּוְונִין אִלֵּין, לִגְוָונִין עִלָּאִין, וְעַיְילִין אִלֵּין בְּאִלֵּין, וְאִתְעָבִידוּ אִלֵּין גּוּפָא לְאִלֵּין, וְעַל דָּא תִּקְחוּ מֵאִתָּם כְּתִיב.

386. וְאַף עַל גַּב שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת עֲלֵיהֶם וּמֻנַּחַת עַל גַּבֵּיהֶם – תִּקְחוּ, תִּקְחוּ אוֹתָהּ מֵהֶם לְהוֹרִידָהּ לְמַטָּה. וּבַמֶּה? בַּזְּמַן הַזֶּה – בְּאוֹתָם מַעֲשִׂים כְּשֵׁרִים, בִּתְפִלּוֹת וּבְבַקָּשׁוֹת, לַעֲשׂוֹת מִצְוֹות הַתּוֹרָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן – בְּאוֹתָם גְּוָנִים הַנִּרְאִים לְמַטָּה כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה, בְּאוֹתָן עֲבוֹדוֹת (אֲחֵרוֹת). וְאוֹתָם גְּוָנִים מוֹשְׁכִים לְמַטָּה אוֹתָהּ הַתְּרוּמָה, וּמְנַצְּחִים הַגְּוָנִים שֶׁלְּמַטָּה אֶת אוֹתָם הַגְּוָנִים שֶׁלְּמַעְלָה, וּמוֹשְׁכִים אוֹתָם הַגְּוָנִים הַלָּלוּ לִגְוָנִים עֶלְיוֹנִים, וְנִכְנָסִים אֵלּוּ בְּאֵלּוּ, וְנַעֲשִׂים אֵלּוּ גּוּף לְאֵלּוּ, וְעַל זֶה כָּתוּב תִּקְחוּ מֵאִתָּם.

387. זָהָב דְּאִתְכְּלִיל בְּגַבְרִיאֵל, זָהָב לְעֵילָּא, גַּבְרִי"אֵל נָטִיל לֵיהּ לְתַתָּא. וְשִׁבְעָה זִינֵי זָהָב אִתְפָּרְשָׁאן לְתַתָּא מִן דָּא. וְכֶסֶף לְעֵילָּא, וְאִתְכְּלִיל בְּמִיכָאֵל לְתַתָּא, וְשַׁרְיָא דָּא עַל דָּא. וּנְחוֹשֶׁת לְעֵילָּא, וְנָפְקָא מִן זָהָב, בְּגִין דְּזָהָב וְאֶשָּׁא בְּרָזָא חֲדָא קַיְימִין וְאָזְלִין, אֶשָּׁא אַפִּיק נְחוֹשֶׁת. וּמֵחֵילָא וְתֻקְפָּא דָּא, אִתְבַּדְּרָן (נ"א אתערון) נְחָשִׁים שְׂרָפִים דְּנַפְקֵי מֵאֶשָּׁא. וְעַל דָּא, נְחוֹשֶׁת אִיהוּ סוּמָקָא כְּאֶשָּׁא וְאִתְכְּלִיל בְּאוּרִי"אֵל (נ"א נוריא"ל) וְאִתְעָבִיד דָּא גּוּפָא לְגַבֵּי דָּא.

387. זָהָב שֶׁנִּכְלָל בְּגַבְרִיאֵל, זָהָב לְמַעְלָה, גַּבְרִיאֵל נוֹטֵל אוֹתוֹ לְמַטָּה. וְשִׁבְעָה מִינֵי זָהָב נִפְרָדִים לְמַטָּה מִזֶּה. וְכֶסֶף לְמַעְלָה, וְנִכְלָל בְּמִיכָאֵל לְמַטָּה, וְשׁוֹרֶה זֶה עַל זֶה. וּנְחֹשֶׁת לְמַעְלָה, וְיוֹצְאָה מִזָּהָב, מִשּׁוּם שֶׁזָּהָב וְאֵשׁ עוֹמְדִים בְּסוֹד אֶחָד וְהוֹלְכִים, אֵשׁ מוֹצִיאָה נְחֹשֶׁת. וּמִכֹּחַ וְהַתֹּקֶף הַזֶּה מִתְפַּזְּרִים נְחָשִׁים שְׂרָפִים שֶׁיּוֹצְאִים מֵאֵשׁ, וְלָכֵן נְחֹשֶׁת אֲדֻמָּה כָּאֵשׁ וְנִכְלֶלֶת בְּאוּרִיאֵ"ל, וְנַעֲשֶׂה זֶה גּוּף לָזֶה.

388. וּתְכֵלֶת שַׁרְיָא בְּדָא וּבְדָא, בַּנְּחוֹשֶׁת וּבַזָּהָב, וּבְגִין דְּאִתְתָּקַף בִּתְרֵין סִטְרִין. תְּכֵלֶת אִיהוּ תַּקִּיפָא, וְלֵית מַאן דְּשַׁלְטָא (קנ"ב ע"א) עָלֵיהּ לְחַיִּין, דְּאִיהוּ כֻּרְסְיָיא דְּדִינָא לְשַׁרְיָא בֵּיהּ דִּינָא תַּקִּיפָא, וְדָא אִיהוּ ב"ו א"ל ב"ו א"ל דִּכְתִּיב, (תהלים ז) וְאֵל זוֹעֵם בְּכָל יוֹם. וְכַד אִתְהַדְּרָן בְּנֵי נָשָׁא בְּתִיּוּבְתָּא שְׁלֵימָתָא, (ר"ס ע"ב, ר"י

388. וּתְכֵלֶת שׁוֹרָה בָּזֶה וּבָזֶה, בַּנְּחֹשֶׁת וּבַזָּהָב, וּמִשּׁוּם שֶׁמַּחֲזִיק בִּשְׁנֵי צְדָדִים. הַתְּכֵלֶת הוּא תַּקִּיף, וְאֵין מִי שֶׁשּׁוֹלֵט עָלֶיהָ לַחַיִּים, שֶׁהִיא כִּסֵּא הַדִּין לִשְׁרוֹת בּוֹ הַדִּין הַקָּשֶׁה, וְזֶהוּ ב"ו א"ל, ב"ו א"ל, שֶׁכָּתוּב (תהלים ז) וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם. וּכְשֶׁחוֹזְרִים בְּנֵי אָדָם בִּתְשׁוּבָה

ע"א) אִתְהַדַּר שְׁמֵיהּ רְפָאֵ"ל, דְּהָא אַסְוָותָא אִזְדָּמַן לְהוּ מֵהַהוּא דִּינָא (דף קמ"ז ע"ב) קַשְׁיָא.

שְׁלֵמָה, הוֹפֵךְ שְׁמוֹ לִרְפָאֵ"ל, שֶׁזּוֹ רְפוּאָה שֶׁמִּזְדַּמֶּנֶת לָהֶם מֵאוֹתוֹ הַדִּין הַקָּשֶׁה.

389. וְאַרְגָּמָן: דָּא זָהָב וָכֶסֶף, דְּאִתְהַדְּרָן לְאִתְכַּלְלָא כַּחֲדָא, מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל אִתְכְּלִילוּ דָּא עִם דָּא, מְשַׁלְּבָאן דָּא בְּדָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב כה) עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. וּבְגִין דְּאִינּוּן מְשַׁלְּבָאן דָּא בְּדָא, אִתְעָבִידוּ גּוּפָא חַד.

389. וְאַרְגָּמָן – זֶה זָהָב וָכֶסֶף שֶׁחוֹזְרִים לְהִכָּלֵל כְּאֶחָד, מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל נִכְלְלוּ זֶה עִם זֶה, מְשֻׁלָּבִים זֶה בָּזֶה, וְעַל זֶה כָּתוּב (איוב כה) עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. וּמִשּׁוּם שֶׁהֵם מְשֻׁלָּבִים זֶה בָּזֶה, נַעֲשִׂים גּוּף אֶחָד.

390. וְתוֹלַעַת שָׁנִי לְעֵילָא, וְאִתְכְּלִיל בְּאוּרִיאֵ"ל כְּמִלְּקַדְּמִין, לְמֶהֱוֵי אֲחִידוּ גּוֹ תְּכֵלֶת, וּבְגוֹ אַרְגָּמָן. וְשֵׁשׁ אִיהוּ לְעֵילָא, וְאִתְכְּלִיל כְּמִלְּקַדְּמִין בְּרָזָא דִּרְפָאֵל, לְאִתְאַחֲדָא בְּכֶסֶף וּבְזָהָב.

390. וְתוֹלַעַת שָׁנִי לְמַעְלָה, וְנִכְלָל בְּאוּרִיאֵ"ל כְּמִקֹּדֶם לִהְיוֹת אָחוּז בְּתוֹךְ הַתְּכֵלֶת וּבְתוֹךְ הָאַרְגָּמָן, וְשֵׁשׁ הוּא לְמַעְלָה, וְנִכְלָל כְּמִקֹּדֶם בַּסּוֹד שֶׁל רְפָאֵל לְהֵאָחֵז בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב.

391. עַד הָכָא, רָזָא דְּז' עַמּוּדִין לְעֵילָּא, גּוֹ ז' עַמּוּדִים דִּלְתַתָּא. קְלִיפָּה גּוֹ קְלִיפָּה, לִנְטוּרָא. וְעִזִּים: הָא אוֹקִימְנָא דְּהָא אִלֵּין ז', מוֹחָא לְמוֹחָא, וְדָא אִיהוּ קְלִיפָּה לְמוֹחָא.

391. עַד כָּאן הַסּוֹד שֶׁל שִׁבְעַת הָעַמּוּדִים שֶׁלְּמַעְלָה תּוֹךְ שִׁבְעַת הָעַמּוּדִים שֶׁלְּמַטָּה, קְלִפָּה בְּתוֹךְ קְלִפָּה לִשְׁמִירָה. וְעִזִּים – הֲרֵי בֵּאַרְנוּ שֶׁהֲרֵי אֵלֶּה שִׁבְעָה, מֹחַ לְמֹחַ, וְזֶהוּ קְלִפָּה לַמֹּחַ.

392. (שמות כה) וְעוֹרוֹת אֵלִים מְאָדָּמִים, אִלֵּין אִינּוּן מָארֵי תְּרִיסִין, עַיְינִין מְלַהֲטִין בְּטִיסִין דְּנוּרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (דניאל י) וְעֵינָיו כְּלַפִּידֵי אֵשׁ. וְאִקְרוּן רְקִיעִין לְבַר בְּגוֹ קְלִיפָּה. (שמות כה) וְעוֹרוֹת תְּחָשִׁים, אִלֵּין אִינּוּן לְגוֹ בְּסִטְרָא קַדִּישָׁא, וְאִתְאַחֲדָן בִּקְדוּשָּׁה, וְלָא אִתְאַחֲדָן. כְּמָה (קל"ט ע"א) דְּאַמָרָן. דְּאַבְרָהָם הָא אוֹלִיד בְּאִינְתּוּ אַחֲרָא תַּחַשׁ כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (קל"ט א') וְאֶת תַּחַשׁ וְאִלֵּין אִינּוּן בְּאִימָא דְּיִשְׁמָעֵאל אֲחוּהוֹן דְּיִשְׁמָעֵאל דִּכְמָה דְּאִית דַּרְגָּא בְּעֵשָׂו הָכִי נָמֵי אִית דַּרְגָּא בְּיִשְׁמָעֵאל. אִימָא דְּיִשְׁמָעֵאל אוֹלִידַת לְתַחַשׁ וּמִסִּטְרָא דְּאַבְרָהָם קָאֲתָת דְּהָא נְהוֹרָא קַדְמָאָה (ויקרא רצ"ב ב') מצפ"ץ בְּשַׁעֲתָא דְּנָפַק נְהוֹרִין לְכָל סִטְרִין. כֵּיוָן דְּאִתְבְּסָם הַהוּא נְהוֹרָא קַדְמָאָה גָּנִיז לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּלְמָאן גָּנִיז לֵיהּ (שם צ"א ב') לְצַדִּיקַיָּיא. וּמָאן אִינּוּן. צַדִּיק וְצֶדֶק בְּגִין לְמֶעְבַּד בְּהַהוּא נְהוֹרָא קַדְמָאָה אִיבִּין לְעָלְמָא. וְאִינּוּן אִיבִּין דִּזְמִינִין לְמֵיתֵי לְעָלְמָא. דְּהָא אַבְרָהָם וְשָׂרָה עָבְדוּ (ס"א ואברהם ושרה מההוא נהורא עבדו) אִיבִּין וְנַפְשִׁין דִּכְתִיב (בראשית י"ב) וְאֶת

392. וְעֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים – אֵלֶּה הֵם בַּעֲלֵי מָגִנִּים, עֵינַיִם לוֹהֲטוֹת בְּלַהֲבוֹת אֵשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דניאל י) וְעֵינָיו כְּלַפִּידֵי אֵשׁ. וְנִקְרָאִים רְקִיעִים בַּחוּץ בְּתוֹךְ קְלִפָּה. וְעֹרֹת תְּחָשִׁים – אֵלֶּה הֵם לִפְנִים בְּצַד הַקְּדֻשָּׁה, וְנֶאֱחָזִים בַּקְּדֻשָּׁה וְלֹא נֶאֱחָזִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ. כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ שֶׁאַבְרָהָם הֲרֵי הוֹלִיד בְּאִשָּׁה אַחֶרֶת אֶת תַּחַשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְאֶת תַּחַשׁ, וְאֵלּוּ הֵם בָּאִמָּא שֶׁל יִשְׁמָעֵאל, אֲחִיהֶם שֶׁל יִשְׁמָעֵאל. שֶׁכְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ מַדְרֵגוֹת בְּעֵשָׂו, כָּךְ גַּם יֵשׁ מַדְרֵגוֹת בְּיִשְׁמָעֵאל. אִמּוֹ שֶׁל יִשְׁמָעֵאל הוֹלִידָה לְתַחַשׁ, וּמִצִּדּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם בָּאָה, שֶׁהֲרֵי אוֹר הָרִאשׁוֹן מצפ"ץ בְּשָׁעָה שֶׁהוֹצִיא אוֹרוֹת לְכָל הַצְּדָדִים. כֵּיוָן שֶׁנִּמְתַּק הָאוֹר הַהוּא הָרִאשׁוֹן, גָּנַז אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וּלְמִי גָּנַז אוֹתוֹ? לַצַּדִּיקִים. וּמִי אֵלּוּ? צַדִּיק וְצֶדֶק, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת בָּאוֹר הָרִאשׁוֹן הַהוּא פֵּרוֹת לָעוֹלָם, וְאֵלּוּ הַפֵּרוֹת שֶׁמְּזֻמָּנִים לָבֹא לָעוֹלָם. שֶׁהֲרֵי אַבְרָהָם וְשָׂרָה עָשׂוּ (וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה מֵאוֹתוֹ הָאוֹר עָשׂוּ) פֵּרוֹת וּנְפָשׁוֹת, שֶׁכָּתוּב (בראשית יב) וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן. וּכְמוֹ שֶׁעָשׂוּ נְפָשׁוֹת בְּצַד הַקְּדֻשָּׁה, כָּךְ

הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן. וּכְמָה דְּעָבְדוּ נַפְשָׁן בְּסִטְרָא דִקְדוּשָּׁה הָכִי (שלח קס"ח א') נָמֵי עָבַד נֶפֶשׁ בְּסִטְרָא אַחֲרָא דְּאַלְמָלֵא הַהוּא אִתְעָרוּ דְּאִתְעַר אַבְרָהָם בְּסִטְרָא אַחֲרָא לָא אִשְׁתְּכָחוּ גִּיּוֹרִין בְּעָלְמָא כְּלָל.

גַּם עֵשָׂו נְפָשׁוֹת בַּצַּד הָאַחֵר, שֶׁאִם לֹא מֵאוֹתָהּ הִתְעוֹרְרוּת שֶׁהִתְעוֹרֵר אַבְרָהָם בַּצַּד הָאַחֵר, לֹא נִמְצְאוּ גֵרִים בָּעוֹלָם כְּלָל.

393. (שמות כה) וַעֲצֵי שִׁטִּים, הָא אוֹקִימְנָא דְּאִינּוּן שְׂרָפִים עוֹמְדִים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ. מַאי מִמַּעַל לוֹ. מִמַּעַל לְהַהִיא קְלִיפָּה. וְאִי תֵּימָא, הַאי קְרָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְּמַר, וְהָא אִתְּמַר (ישעיה ו) וָאֶרְאֶה אֶת יְיָ׳, אֶת דַּיְיקָא, כְּגַוְונָא דָא דִּכְתִּיב בְּהַאי קְרָא, דִּכְתִּיב, (ישעיה ו) וְשׁוּלָיו מְלֵאִים אֶת הַהֵיכָל, אֶת דַּיְיקָא לְאַסְגָּאָה הַהִיא קְלִיפָּה. כֵּיוָן דְּאָמַר רָזָא דְּהַהִיא קְלִיפָּה, כְּתִיב שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, מִמַּעַל לְהַהִיא קְלִיפָּה.

393. וַעֲצֵי שִׁטִּים – הֲרֵי בֵּאַרְנוּ שֶׁהֵם שְׂרָפִים עוֹמְדִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ו) שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ. מַה זֶּה מִמַּעַל לוֹ? מִמַּעַל לְאוֹתָהּ הַקְּלִפָּה. וְאִם תֹּאמַר שֶׁפָּסוּק זֶה נֶאֱמַר עַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – וַהֲרֵי נֶאֱמַר וָאֶרְאֶה אֶת ה׳, אֶת דַּוְקָא, כְּמוֹ זֶה שֶׁכָּתוּב בַּפָּסוּק הַזֶּה, שֶׁכָּתוּב וְשׁוּלָיו מְלֵאִים אֶת הַהֵיכָל. אֶת דַּוְקָא, לְרַבּוֹת אוֹתָהּ הַקְּלִפָּה. כֵּיוָן שֶׁאָמַר אֶת סוֹד אוֹתָהּ הַקְּלִפָּה, כָּתוּב שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ, מִמַּעַל לְאוֹתָהּ קְלִפָּה.

394. (שמות כה) שֶׁמֶן לַמָּאוֹר, דָּא מְשַׁח רְבוּת עִלָּאָה, דְּאַתְיָא מִלְּעֵילָּא. תְּרֵין שֶׁמֶן אִינּוּן. וְאִינּוּן תְּרֵי, (ד"א חד) לְעֵילָּא, דְּאִקְרֵי שֶׁמֶן הַמָּאוֹר. וְחַד לְתַתָּא דְּאִקְרֵי שֶׁמֶן לַמָּאוֹר. שֶׁמֶן הַמָּאוֹר אִיהוּ עִלָּאָה, דְּקַיְּימָא בְּוַדַּאי, וְלָא פָּסִיק לְעָלְמִין, וְתָדִיר מַלְיָא רְבוּת קַדִּישָׁא, וְכָל בִּרְכָאן, וְכָל נְהוֹרִין, וְכָל בּוֹצִינִין, כֹּלָּא אִתְבָּרְכָאן וְאִתְנַהֲרָן מִתַּמָּן. שֶׁמֶן לַמָּאוֹר, לִזְמַנִּין אִתְמַלְיָא וּלְזִמְנִין לָא.

394. שֶׁמֶן לַמָּאוֹר – זֶה שֶׁמֶן מִשְׁחָה עֶלְיוֹן שֶׁבָּא מִלְמַעְלָה. שְׁנַיִם שֶׁמֶן הֵם, וְהֵם שְׁנַיִם. (אֶחָד) לְמַעְלָה שֶׁנִּקְרָא שֶׁמֶן הַמָּאוֹר, וְאֶחָד לְמַטָּה שֶׁנִּקְרָא שֶׁמֶן לַמָּאוֹר. שֶׁמֶן הַמָּאוֹר הוּא עֶלְיוֹן, שֶׁעוֹמֵד בְּוַדַּאי וְלֹא פוֹסֵק לְעוֹלָמִים, וְתָמִיד מָלֵא מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, וְכָל הַבְּרָכוֹת וְכָל הָאוֹרוֹת וְכָל הַמְּנוֹרוֹת כֻּלָּם מִתְבָּרְכִים וּנְאוֹרִים מִשָּׁם. שֶׁמֶן לַמָּאוֹר, לִפְעָמִים מִתְמַלֵּא וְלִפְעָמִים לֹא.

395. תּוּ, הָא תָּנֵינָן, כְּתִיב (בראשית א) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדוֹלִים וְגוֹ׳, וְאַף עַל גַּב דְּהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, וְהָכִי אִיהוּ. אֲבָל שְׁנֵי הַמְּאוֹרֹת הַגְּדוֹלִים אִלֵּין: שֶׁמֶן הַמָּאוֹר, וְשֶׁמֶן לַמָּאוֹר. עָלְמָא עִלָּאָה, וְעָלְמָא תַּתָּאָה. חַד דְּכַר, וְחַד נוּקְבָא. וְכָל זִמְנָא דִּדְכוּרָא וְנוּקְבָא אַתְיָין כַּחֲדָא, (בראשית מ"ט ע"א) תַּרְווייְהוּ קְרָיין בְּלִישָּׁנָא דִּדְכוּרָא. וּבְגִין דְּעָלְמָא עִלָּאָה אִקְרֵי גָּדוֹל, בְּגִינֵיהּ עָלְמָא תַּתָּאָה דְּאִתְחַבַּר בַּהֲדֵיהּ בִּכְלָלָא, אִקְרֵי גָּדוֹל.

395. עוֹד, הֲרֵי שָׁנִינוּ, כָּתוּב (בראשית א) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים וְגוֹ׳, וְאַף עַל גַּב שֶׁהֲרֵי פֵּרְשׁוּהוּ הַחֲבֵרִים וְכָךְ הוּא, אֲבָל שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים הָאֵלֶּה – שֶׁמֶן הַמָּאוֹר וְשֶׁמֶן לַמָּאוֹר. עוֹלָם עֶלְיוֹן וְעוֹלָם תַּחְתּוֹן. אֶחָד זָכָר וְאֶחָד נְקֵבָה. וְכָל זְמַן שֶׁהַזָּכָר וְהַנְּקֵבָה בָּאִים כְּאֶחָד, שְׁנֵיהֶם קְרוּיִים בִּלְשׁוֹן זָכָר. וּמִשּׁוּם שֶׁהָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן נִקְרָא גָדוֹל, בִּשְׁבִילוֹ הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן שֶׁמִּתְחַבֵּר עִמּוֹ בַּכְּלָל נִקְרָא גָּדוֹל.

396. כֵּיוָן דְּאִתְפָּרַשׁ דָּא מִן דָּא, אִדְכְּרוּ בִּפְרָט, כָּל חַד וְחַד כִּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ. דָּא אִקְרֵי גָּדוֹל, וְדָא אִקְרֵי קָטָן. וּבְגִין כָּךְ אָמְרוּ קַדְמָאֵי, דְּלֶיהֱוֵי בַּר נָשׁ זְנָבָא לְאַרְיָוותָא, וְלָא רֵישָׁא לְשׁוּעֲלַיָּא. דְּכַד אִיהוּ קַיְּימָא גּוֹ אַרְיָוותָא,

396. כֵּיוָן שֶׁנִּפְרָדִים זֶה מִזֶּה, הֵם נִזְכָּרִים בִּפְרָט, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּרָאוּי לוֹ. זֶה נִקְרָא גָדוֹל, וְזֶה נִקְרָא קָטָן. וּמִשּׁוּם כָּךְ אָמְרוּ הָרִאשׁוֹנִים, שֶׁיִּהְיֶה אָדָם זָנָב לָאֲרָיוֹת, וְלֹא רֹאשׁ לַשּׁוּעָלִים. שֶׁכְּשֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ

אִקְרֵי כֹּלָּא בִּכְלָלָא דְּאַרְיָוָותָא. זַנְבָא דְּאַרְיָא אַרְיָא אִיהוּ, בְּלָא פְּרוּדָא. וְאִי בְּגוֹ שׁוּעָלִים, אֲפִילּוּ אִיהוּ (דף קמ"ח ע"א) רֵישָׁא. רֵישָׁא דְּשׁוּעָל שׁוּעָל אִיהוּ, בְּלָא פְּרוּדָא, וְשׁוּעָל אִקְרֵי.

הָאֲרָיוֹת, נִקְרָא הַכֹּל בִּכְלָל שֶׁל אֲרָיוֹת. זְנַב הָאַרְיֵה הוּא אַרְיֵה בְּלִי הַפְרָדָה. וְאִם בְּתוֹךְ שׁוּעָלִים, אֲפִלּוּ שֶׁהוּא רֹאשׁ – רֹאשׁ הַשּׁוּעָל הוּא שׁוּעָל בְּלִי הַפְרָדָה, וְנִקְרָא שׁוּעָל.

397. וְרָזָא דָּא הַאי קְרָא, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא כַּד יַתְבִין כַּחֲדָא, שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים אִתְקְרוּן, אַף עַל גַּב דְּדָא זַנְבָא לְגַבֵּי דְּעִלָּאָה. כֵּיוָן דְּדָא אִתְפְּרַשׁ מֵעִלָּאָה, כִּבְיָכוֹל לְמֶהֱוֵי רֵישָׁא לְשׁוּעָלִים, כְּדֵין אִקְרֵי קָטָן. וְעַל רָזָא דָּא שֶׁמֶן הַמָּאוֹר, דְּלָא פָּסִיק לְעָלְמִין, וְקַיְּימָא בִּסְלִיקוּ עִלָּאָה לְמִשְׁלַט בִּימָמָא. שֶׁמֶן לַמָּאוֹר פָּסִיק, וְאִקְרֵי קָטָן, וְשָׁלְטָא בְּלֵילְיָא.

397. וְזֶה סוֹד הַפָּסוּק הַזֶּה, שֶׁהֲרֵי בָּרִאשׁוֹנָה כְּשֶׁיּוֹשְׁבִים כְּאֶחָד, שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים נִקְרְאוּ, אַף עַל גַּב שֶׁזֶּה זָנָב אֶל הָעֶלְיוֹן. כֵּיוָן שֶׁזֶּה נִפְרָד מֵהָעֶלְיוֹן כִּבְיָכוֹל לִהְיוֹת רֹאשׁ לַשּׁוּעָלִים, אָז נִקְרָא קָטָן. וְעַל סוֹד זֶה שֶׁמֶן הַמָּאוֹר, שֶׁלֹּא פוֹסֵק לְעוֹלָמִים וְעוֹמֵד בַּעֲלִיָּה עֶלְיוֹנָה לִשְׁלֹט בַּיּוֹם. שֶׁמֶן לַמָּאוֹר פּוֹסֵק, וְנִקְרָא קָטָן, וְשׁוֹלֵט בַּלַּיְלָה.

398. וְחָמֵשׁ בּוּסְמִין אִינּוּן לְגוֹ שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי חַד אִינּוּן תְּרֵין וְכֹלָּא חַד. (שמות כה) אַבְנֵי שֹׁהַם וְגוֹ'. כָּל הָנֵי תְּלֵיסַר אִינּוּן וְאִינּוּן תִּקּוּנָא דְּמַשְׁכְּנָא.

398. וַחֲמִשָּׁה בְשָׂמִים הֵם לְתוֹךְ שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת, וְאַף עַל גַּב שֶׁהִיא אֶחָד – הֵם שְׁנַיִם, וְהַכֹּל אֶחָד. אַבְנֵי שֹׁהַם וְגוֹ'. כָּל אֵלֶּה שְׁלֹשָׁה עָשָׂר הֵם, וְהֵם תִּקּוּן הַמִּשְׁכָּן.

399. וְאָהֲדַרְנָא לְמִלֵּי קַדְמָאֵי, זָהָב הָא אִתְּמַר דְּשִׁבְעָה זִינֵי זָהָב אִינּוּן. וְאִי תֵּימָא דְּזָהָב אִיהוּ דִּינָא, וְכֶסֶף אִיהוּ רַחֲמֵי, וְאִסְתַּלַּק זָהָב לְעֵילָּא מִנֵּיהּ. לָאו הָכִי, דְּוַדַּאי זָהָב סָלִיק יַתִּיר אִיהוּ עַל כֹּלָּא, אֲבָל זָהָב בְּאֹרַח סְתָם אִיהוּ, וְדָא זָהָב עִלָּאָה, דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה מִכָּל אִינּוּן זִינֵי זָהָב, וְדָא אִיהוּ זָהָב דְּנָהִיר וְנָצִיץ לְעַיְינִין, וְדָא אִיהוּ דְּכַד נָפִיק לְעָלְמָא, (ד"א ל"ג נפיק) מַאן דְּאִתְדַּבַּק לֵיהּ, טָמִיר לֵיהּ בְּגַוֵּיהּ, וּמִתַּמָּן נַפְקֵי וְאִתְמַשְׁכָן כָּל זִינֵי זָהָב.

399. וְחָזַרְנוּ לַדְּבָרִים הָרִאשׁוֹנִים. זָהָב – הֲרֵי נֶאֱמַר שֶׁשִּׁבְעָה מִינֵי זָהָב הֵם. וְאִם תֹּאמַר שֶׁזָּהָב הוּא דִין וְכֶסֶף הוּא רַחֲמִים, וְעוֹלֶה הַזָּהָב לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ – לֹא כָךְ! שֶׁוַּדַּאי זָהָב עוֹלֶה יוֹתֵר הוּא עַל הַכֹּל, אֲבָל זָהָב הוּא בְּדֶרֶךְ סְתָם, וְזֶה הַזָּהָב הָעֶלְיוֹן, שֶׁהוּא שְׁבִיעִי מִכָּל מִינֵי הַזָּהָב, וְזֶהוּ הַזָּהָב שֶׁמֵּאִיר וְנוֹצֵץ לָעֵינַיִם, וְזֶהוּ שֶׁכְּשֶׁיּוֹצֵא לָעוֹלָם, מִי שֶׁמַּשִּׂיג אוֹתוֹ טוֹמֵן אוֹתוֹ בְּתוֹכוֹ, וּמִשָּׁם יוֹצְאִים וְנִמְשָׁכִים כָּל מִינֵי זָהָב.

400. אֵימָתַי אִקְרֵי זָהָב, מַאן דְּאִקְרֵי זָהָב. כַּד אִיהוּ בִּנְהִירוּ, וְאִסְתַּלַּק בִּיקָר דְּדְחִילוּ, וְאִיהוּ בְּחֶדְוָה עִלָּאָה, לְמֶחְדֵי לְתַתָּאֵי. וְכַד אִיהוּ בְּדִינָא, כַּד אִשְׁתַּנֵּי מֵהַהוּא גּוָון, לְגָוֶון תִּכְלָא אוּכָם וְסוּמָק, כְּדֵין אִיהוּ בְּדִינָא תַּקִּיפָא. אֲבָל זָהָב, בְּחֶדְוָה אִיהוּ, וּבִסְלִיקוּ דִּדְחִילוּ דְּחֶדְוָה קַיְּימָא, וּבְאִתְעֲרוּתָא דְּחֶדְוָה.

400. מָתַי נִקְרָא זָהָב? מִי שֶׁנִּקְרָא זָהָב? כְּשֶׁהוּא בְּאוֹר, וּמִתְעַלֶּה בִּכְבוֹד הַפַּחַד, וְהוּא בְּשִׂמְחָה עֶלְיוֹנָה לְשַׂמֵּחַ אֶת הַתַּחְתּוֹנִים. וּכְשֶׁהוּא בְּדִין, כְּשֶׁמִּשְׁתַּנֶּה מֵאוֹתוֹ גָּוֶן לְגָוֶן תְּכֵלֶת שָׁחֹר וְאָדֹם, אָז הוּא בַּדִּין הַקָּשֶׁה. אֲבָל זָהָב הוּא בְּשִׂמְחָה, וּבַעֲלִיַּת הַפַּחַד שֶׁל שִׂמְחָה עוֹמֵד וּבְהִתְעוֹרְרוּת הַשִּׂמְחָה.

401. וָכֶסֶף לְתַתָּא, רָזָא דִּדְרוֹעָא יְמִינָא, דְּהָא רֵישָׁא עִלָּאָה זָהָב אִיהוּ, דִּכְתִיב, (דניאל ב) אַנְתְּ הוּא רֵישָׁא דִּדַהֲבָא. (דניאל ב) חֲדוֹהִי וּדְרָעוֹהִי דִּי כְסַף לְתַתָּא. (נ"א ואימתי אישתלים כסף כד אתכליל וכו') וְכַד אִשְׁתְּלִים כֶּסֶף, כְּדֵין אִתְכְּלִיל בַּזָּהָב, וְרָזָא דָּא (משלי

401. וָכֶסֶף – לְמַטָּה, הַסּוֹד שֶׁל זְרוֹעַ יָמִין, שֶׁהֲרֵי הָרֹאשׁ הָעֶלְיוֹן הוּא זָהָב (דִּין), שֶׁכָּתוּב (דניאל ב) אַתָּה הוּא רֹאשׁ הַזָּהָב. חָזֵהוּ וּזְרוֹעוֹתָיו שֶׁל כֶּסֶף לְמַטָּה. (וְאֵימָתַי נִשְׁלָם הַכֶּסֶף? כַּאֲשֶׁר הוּא נִכְלָל וְכוּ') וּכְשֶׁנִּשְׁתַּלֵּם הַכֶּסֶף, אָז נִכְלָל בַּזָּהָב, וְסוֹד

כה) תַּפּוּזֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת כָּסֶף. אִשְׁתְּכַח דְּכֶסֶף אִתְהַדָּר לְזָהָב, וּכְדֵין אִשְׁתְּלִים אַתְרֵיהּ. (נ"א אלים אריה) וְעַל דָּא ז' זִינֵי זָהָב אִינּוּן.

זֶה – (משלי כד) תַּפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת כָּסֶף. נִמְצָא שֶׁכֶּסֶף הוֹפֵךְ לְזָהָב וְאָז נִשְׁתַּלֵּם מְקוֹמוֹ. וְלָכֵן שִׁבְעָה מִינֵי זָהָב הֵם.

402. וּנְחֹשֶׁת נָפְקָא מִזָּהָב, וְאִשְׁתַּנֵּי לְגְרִיעוּתָא, דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא. וּתְכֵלֶת יַרְכָא שְׂמָאלָא. וְתוֹלַעַת שָׁנִי, יַרְכָא יְמִינָא, וְאִתְכְּלִיל בִּשְׂמָאלָא. וְשֵׁשׁ, דָּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק, דְּאִיהוּ נָטִיל כָּל שִׁית סִטְרִין. כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא, וְהָא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר.

402. וּנְחֹשֶׁת יוֹצֵאת מִזָּהָב וּמִשְׁתַּנָּה לְגֵרָעוֹן, זְרוֹעַ שְׂמֹאל. וּתְכֵלֶת – יָרֵךְ שְׂמֹאל. וְתוֹלַעַת שָׁנִי – יָרֵךְ יָמִין, וְנִכְלֶלֶת בִּשְׂמֹאל. וְשֵׁשׁ – זֶה נָהָר שֶׁשּׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא, שֶׁנּוֹטֵל כָּל שֵׁשֶׁת הַצְּדָדִים. וּכְמוֹ זֶה לְמַטָּה, וַהֲרֵי פֵּרְשׁוּהָ וְנִתְבָּאֵר.

403. הָא הָכָא שֶׁבַע דְּיוֹבֵל, וְאִינּוּן ז' דִּשְׁמִיטָּה. וְאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן שִׁית, אִינּוּן תְּלֵיסַר, בִּשְׁבִיעָאָה, דְּאִיהוּ רֵישָׁא עָלַיְיהוּ, הָא תְּלֵיסַר. רֵישָׁא דְּקַיְּימָא עַל כָּל גּוּפָא לְתַתָּא, רֵישָׁא דְּקַיְּימָא עַל כָּל שַׁיְיפֵי גּוּפָא, אִיהוּ זָהָב. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. זָהָב עִלָּאָה, אִיהוּ בְּרָזָא סְתִימָא, וּשְׁמָא דִּילֵיהּ אִיהוּ זָהָב סָגוּר. סָגוּר וְסָתוּם מִכֹּלָּא, וְעַל כֵּן אִקְרֵי סָגוּר, דְּאִיהוּ סָגוּר מֵעֵינָא דְּלָא שַׁלְטָא בֵּיהּ. זָהָב תַּתָּאָה אִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָא יַתִּיר. (ושמא דיליה איקרי זהב ירקרק וכו'.) וּשְׁמָא דִּילֵיהּ אִיקְרֵי זָהָב יְרַקְרַק.

403. הֲרֵי כָּאן שֶׁבַע שֶׁל יוֹבֵל, וְהֵם שֶׁבַע שֶׁל שְׁמִטָּה. וְאַף עַל גַּב שֶׁהֵם שֵׁשׁ, הֵם שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, בַּשְּׁבִיעִי, שֶׁהוּא רֹאשׁ עֲלֵיהֶם, הֲרֵי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה. הָרֹאשׁ שֶׁעוֹמֵד עַל כָּל הַגּוּף לְמַטָּה, הָרֹאשׁ שֶׁעוֹמֵד עַל כָּל אֵיבְרֵי הַגּוּף הוּא זָהָב. מַה בֵּין זֶה לָזֶה? הַזָּהָב הָעֶלְיוֹן הוּא בְּסוֹד נִסְתָּר, וּשְׁמוֹ הוּא זָהָב סָגוּר, סָגוּר וְסָתוּם מִן הַכֹּל, וְלָכֵן נִקְרָא סָגוּר, שֶׁהוּא סָגוּר מֵהָעַיִן שֶׁאֵינָהּ שׁוֹלֶטֶת בּוֹ. הַזָּהָב הַתַּחְתּוֹן הוּא יוֹתֵר גָּלוּי. (וּשְׁמוֹ נִקְרָא זָהָב יְרַקְרַק וְכוּ').

404. לְשַׁעֲתָא הֲוָה, דִּכְתִיב, (דברי הימים ב כד) וְרוּחַ אֱלֹהִים לָבְשָׁה אֶת זְכַרְיָה. וְאִם תֹּאמַר, הָא יִרְמְיָהוּ, דִּכְתִיב בֵּיהּ, (ירמיה א) בְּטֶרֶם אֶצָּרְךָ בַבֶּטֶן יְדַעְתִּיךָ. וְהָא אַחֲרָנִין. אֶלָּא כֻּלְּהוּ לָא זָכוּ לִנְבוּאָה וְלִכְהוּנָּה עִלָּאָה כְּאַהֲרֹן, דְּהָא אַהֲרֹן זָכָה בִּנְבוּאָה עִלָּאָה, עַל כָּל שְׁאַר כַּהֲנֵי. זָכָה בִּכְהוּנָּה עַל כֻּלְּהוּ.

404. לְשַׁעְתּוֹ הוּא הָיָה, שֶׁכָּתוּב וְרוּחַ אֱלֹהִים לָבְשָׁה אֶת זְכַרְיָה. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי יִרְמְיָהוּ שֶׁבּוֹ כָּתוּב (ירמיה א) בְּטֶרֶם אֶצָּרְךָ בַבֶּטֶן יְדַעְתִּיךָ, וַהֲרֵי אֲחֵרִים – אֶלָּא כֻּלָּם לֹא זָכוּ לִנְבוּאָה וְלִכְהֻנָּה עֶלְיוֹנָה כְּמוֹ אַהֲרֹן, שֶׁהֲרֵי אַהֲרֹן זָכָה בִּנְבוּאָה עֶלְיוֹנָה עַל כָּל שְׁאָר הַכֹּהֲנִים. זָכָה בִּכְהֻנָּה עַל כֻּלָּם.

405. מֹשֶׁה זָכָה בִּנְבוּאָה, וְשִׁמֵּשׁ בִּכְהוּנָּה עִלָּאָה. שְׁמוּאֵל זָכָה בְּתַרְוַויְיהוּ. מַה מֹשֶׁה הֲוָה קָרֵי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתִיב לֵיהּ מִיַּד. אוּף שְׁמוּאֵל כְּתִיב בֵּיהּ, (שמואל א יב) הֲלֹא קְצִיר חִטִּים הַיּוֹם אֶקְרָא אֶל יְיָ' וְיִתֵּן קוֹלוֹת וְגוֹ'. אֲבָל לָא סָלִיק לְדַרְגָּא עִלָּאָה כְּמֹשֶׁה. מַה אַהֲרֹן הֲוָה מְשַׁמֵּשׁ בִּכְהוּנָּה גַּבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּף שְׁמוּאֵל הֲוָה מְשַׁמֵּשׁ קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲבָל לָא סָלִיק בְּשִׁמּוּשָׁא עִלָּאָה כְּאַהֲרֹן.

405. מֹשֶׁה זָכָה בִּנְבוּאָה, וְשִׁמֵּשׁ בִּכְהֻנָּה עֶלְיוֹנָה. שְׁמוּאֵל זָכָה בִּשְׁתֵּיהֶן. מַה מֹּשֶׁה הָיָה קוֹרֵא וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵשִׁיב לוֹ מִיָּד – אַף בִּשְׁמוּאֵל כָּתוּב (שמואל-א יב) הֲלֹא קְצִיר חִטִּים הַיּוֹם אֶקְרָא אֶל ה' וְיִתֵּן קֹלוֹת וְגוֹ'. אֲבָל לֹא עָלָה לְדַרְגָּה עֶלְיוֹנָה כְּמֹשֶׁה. מַה אַהֲרֹן הָיָה מְשַׁמֵּשׁ בִּכְהֻנָּה אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – אַף שְׁמוּאֵל הָיָה מְשַׁמֵּשׁ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֲבָל לֹא עָלָה בְּשִׁמּוּשׁ עֶלְיוֹן כְּמוֹ אַהֲרֹן.

406. וּמִלָּה הָכִי הוּא. תְּלָתָא אִינּוּן דַּהֲווֹ נְבִיאֵי מְהֵימָנֵי, וְשִׁמְּשׁוּ בִּכְהוּנָּה. חַד מֹשֶׁה, וְחַד אַהֲרֹן, וְחַד שְׁמוּאֵל. וְאִי תֵּימָא שְׁמוּאֵל לָא מָשִׁיךְ (ס"א שמש) בִּכְהוּנָּה,

406. וְהַדָּבָר כָּךְ הוּא: שְׁלֹשָׁה הֵם שֶׁהָיוּ נְבִיאִים נֶאֱמָנִים וְשִׁמְּשׁוּ בִּכְהֻנָּה. אֶחָד מֹשֶׁה, וְאֶחָד אַהֲרֹן, וְאֶחָד שְׁמוּאֵל. וְאִם תֹּאמַר

אֶלָּא אַחֲרָא הֲוָה דְּשַׁמֵּשׁ בִּכְהוּנָּה, וּמַנּוּ (דף קמ"ח ע"ב) יִרְמְיָהוּ. לָאו הָכִי, דְּהָא כְּתִיב, (ירמיה א) מִן הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר (ויחי רמ"ט ע"ב) בַּעֲנָתוֹת. מִן הַכֹּהֲנִים הֲוָה, אֲבָל לָא שַׁמֵּשׁ. וּשְׁמוּאֵל בְּיוֹמֵי דְּעֵלִי שַׁמֵּשׁ. וּמֹשֶׁה זִמְנָא חֲדָא, כָּל אִינּוּן ז' יְמֵי מִלּוּאִים.

שֶׁשְּׁמוּאֵל לֹא הִמְשִׁיךְ (שִׁמֵּשׁ) בִּכְהֻנָּה, אֶלָּא אַחֵר הָיָה שֶׁשִּׁמֵּשׁ בִּכְהֻנָּה, וּמִיהוּ? יִרְמְיָהוּ – לֹא כָךְ! שֶׁהֲרֵי כָתוּב (ירמיה א) מִן הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת. מִן הַכֹּהֲנִים הָיָה, אֲבָל לֹא שִׁמֵּשׁ. וּשְׁמוּאֵל שִׁמֵּשׁ בִּימֵי עֵלִי, וּמֹשֶׁה פַּעַם אַחַת כָּל אוֹתָם שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּלּוּאִים.

407. שְׁמוּאֵל זָכָה לְנַעַר, דִּכְתִיב, (שמואל א א) וְהַנַּעַר נָעַר. (שמואל א ב) וּשְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת. וּבְגִין דְּקַיְּימָא בְּהַאי דַּרְגָּא, וַדַּאי אִיהוּ כְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. מַאן דְּנָטִיל לְהַאי נַעַר, וְזָכֵי בֵּיהּ, זָכֵי בְּאִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין, דְּקַיְּימִין בְּהוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן.

407. שְׁמוּאֵל זָכָה לְנַעַר, שֶׁכָּתוּב (שמואל-א א) וְהַנַּעַר נָעַר. (שם ב) וּשְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת. וּמִשּׁוּם שֶׁעוֹמֵד בַּדַּרְגָּה הַזּוֹ, וַדַּאי שֶׁהוּא כְּמוֹ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. מִי שֶׁנּוֹטֵל אֶת הַנַּעַר הַזֶּה וְזוֹכֶה בוֹ, זוֹכֶה בְּאוֹתָן דְּרָגוֹת עֶלְיוֹנוֹת שֶׁעָמְדוּ בָהֶם מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן.

408. כְּרוּבִים אִינּוּן זָהָב, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, בְּגִין דְּנַפְקֵי מִסִּטְרָא דְּזָהָב, וְלָא אִתְעָרַב בְּהוּ כֶּסֶף, וְלָא גַּוָּון אַחֲרָא, וְדָא אִיהוּ גַּוָּון זָהָב יְרַקְרַק. בְּמִשְׁכָּן מִתְעָרְבִין גַּוְונִין, זָהָב וָכֶסֶף לְמֵיהַךְ כַּחֲדָא, לְמֶהֱוֵי רָזָא דִּלְעֵילָּא בְּחַד. תּוּ נְחֹשֶׁת לְמֶהֱוֵי בַּהֲדַיְיהוּ, וּלְמֵיזַל בֵּינַיְיהוּ כָּל סִטְרִין, לְאִשְׁתַּכְּחָא שְׁלִימוּ בְּכֹלָּא כַּחֲדָא, דִּכְתִיב זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת.

408. הַכְּרוּבִים הֵם זָהָב, כְּמוֹ שֶׁבֵּאֲרוּהָ, מִשּׁוּם שֶׁיּוֹצְאִים מִצַּד הַזָּהָב, וְלֹא מְעֹרָב בָּהֶם כֶּסֶף וְלֹא גָוֶן אַחֵר, וְזֶהוּ גָוֶן זָהָב יְרַקְרַק. בַּמִּשְׁכָּן מִתְעָרְבִים הַגְּוָנִים זָהָב וָכֶסֶף לָלֶכֶת כְּאֶחָד, לִהְיוֹת סוֹד שֶׁלְמַעְלָה בְּאֶחָד. עוֹד נְחֹשֶׁת לִהְיוֹת עִמָּם, וְלָלֶכֶת בֵּין כָּל הַצְּדָדִים, שֶׁתִּמָּצֵא שְׁלֵמוּת בַּכֹּל כְּאֶחָד, שֶׁכָּתוּב זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת.

409. דָּבָר אַחֵר זָהָב וָכֶסֶף. זָהָב דְּאִתְהַדַּר לְכֶסֶף, וְכֶסֶף לְזָהָב, וְכֹלָּא אִתְכְּלִיל כַּחֲדָא, וּבְדוּכְתָּא חֲדָא. בִּתְלַת גַּוְונִין אִתְהַדַּר, כַּד אִצְטְרִיךְ לְחֶדְוָותָא וְלָא דִּינָא, זָהָב. כַּד אִצְטְרִיךְ לְרַחֲמֵי, כֶּסֶף. כַּד אִצְטְרִיךְ תַּקִּיפָא דְּדִינָא, נְחֹשֶׁת.

409. דָּבָר אַחֵר זָהָב וָכֶסֶף – זֶה שֶׁחוֹזֵר לְכֶסֶף, וְכֶסֶף לְזָהָב, וְהַכֹּל כָּלוּל יַחַד וּבְמָקוֹם אֶחָד. בְּשָׁלֹשׁ צוּרוֹת חוֹזֵר: כַּאֲשֶׁר צָרִיךְ לְשִׂמְחָה וְלֹא לְדִין – זָהָב. כַּאֲשֶׁר צָרִיךְ לְרַחֲמִים – כֶּסֶף. כַּאֲשֶׁר צָרִיךְ תֹּקֶף הַדִּין – נְחֹשֶׁת.

410. וְעַל דָּא אִסְתָּכַּל מֹשֶׁה, בְּעוֹבָדָא דְּנָחָשׁ הַנְּחֹשֶׁת, דִּכְתִיב (במדבר כא) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת, וַהֲוָה יָדַע אֲתָר דְּהַתּוּכָא דְּזָהָב בְּהַהוּא נְחֹשֶׁת, בְּגִין דְּנָחָשׁ כְּלִישָּׁנָא דִּילֵיהּ הוּא, וְאַתְרֵיהּ הֲוָה יָדַע. דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אָמַר לֵיהּ אֶלָּא עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף, וְאִיהוּ אָתָא וְעָבַד נְחַשׁ נְחֹשֶׁת, דִּכְתִיב וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת. מַאי טַעֲמָא.

410. וְעַל זֶה הִסְתַּכֵּל מֹשֶׁה בְּמַעֲשֶׂה שֶׁל נְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת, שֶׁכָּתוּב וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת, וְהָיָה יוֹדֵעַ הַמָּקוֹם שֶׁל הַתּוּךְ הַזָּהָב בְּאוֹתָהּ נְחֹשֶׁת, מִשּׁוּם שֶׁנָּחָשׁ הוּא כִּלְשׁוֹנוֹ, וּמְקוֹמוֹ הָיָה יוֹדֵעַ. שֶׁהֲרֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא אָמַר לוֹ אֶלָּא עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף, וְהוּא בָּא וְעָשָׂה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת, שֶׁכָּתוּב וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת. מָה הַטַּעַם?

411. אֶלָּא אֲתָר הֲוָה יָדַע, וְעִקָּרָא דְּמִלְּתָא הֲוָה, דְּהָא בְּקַדְמֵיתָא כְּתִיב, (במדבר כא) וַיְשַׁלַּח יְיָ' בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים, וּכְתִיב (דברים ח) נָחָשׁ שָׂרָף. עִקָּרָא דִּלְהוֹן נָחָשׁ אִיהוּ. וּבְגִין דְּמֹשֶׁה הֲוָה יָדַע עִקָּרָא וְשָׁרְשָׁא

411. אֶלָּא מָקוֹם הָיָה יוֹדֵעַ, וְעִקַּר הַדָּבָר הָיָה, שֶׁהֲרֵי בָּרִאשׁוֹנָה כָּתוּב וַיְשַׁלַּח ה' בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים, וְכָתוּב נָחָשׁ שָׂרָף. עִקָּרָם הוּא נָחָשׁ. וּמִשּׁוּם שֶׁמֹּשֶׁה הָיָה יוֹדֵעַ אֶת הָעִקָּר וְהַשֹּׁרֶשׁ וְהַיְסוֹד מֵאוֹתוֹ מָקוֹם, עָשָׂה נָחָשׁ

וִיסוֹדָא מֵהַהוּא אֲתָר, עָבַד נָחָשׁ וְאִסְתְּמִיךְ עָלֵיהּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל חָטְאוּ בְּלִישָׁנֵהוֹן, דִּכְתִּיב (במדבר כא) וַיְדַבֵּר הָעָם בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה, וְעַל דָא וַיְשַׁלַּח יְיָ' בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים.

וְהִסְתַּמֵּךְ עָלָיו. מָה הַטַּעַם? כִּי יִשְׂרָאֵל חָטְאוּ בִלְשׁוֹנָם, שֶׁכָּתוּב וַיְדַבֵּר הָעָם בֵּאלֹהִים וּבְמשֶׁה, וְעַל זֶה וַיְשַׁלַּח ה' בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים.

412. וּמשֶׁה לָא אָזַל אֶלָּא בָּתַר עִקָּרָא, וַעֲבַד נְחַשׁ נְחֹשֶׁת, בְּהַהוּא גַּוְונָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ, דְּהָא אַתְרֵיהּ נְחֹשֶׁת אִיהוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אֲמַר לֵיהּ מִמָּה יִתְעֲבִיד, וּמשֶׁה אִסְתָּכַּל וַעֲבַד לֵיהּ מִנְּחֹשֶׁת, כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ לְאַתְרֵיהּ. מְנָלָן. דִּכְתִּיב וַיַּעַשׂ משֶׁה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת וַיְשִׂימֵהוּ עַל הַנֵּס. מַאי עַל הַנֵּס. עַל הַהוּא רְשִׁימוּ דְּאִיהוּ לְעֵילָּא.

412. וּמשֶׁה לֹא הָלַךְ אֶלָּא אַחַר הָעִקָּר וְעָשָׂה נְחַשׁ נְחשֶׁת בְּאוֹתוֹ גָוֶן שֶׁצָּרִיךְ לוֹ, שֶׁהֲרֵי מְקוֹמוֹ הוּא נְחשֶׁת, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא אָמַר לוֹ מִמַּה יֵּעָשֶׂה, וּמשֶׁה הִתְבּוֹנֵן וְעָשָׂה אוֹתוֹ מִנְּחשֶׁת כְּפִי שֶׁצָּרִיךְ לִמְקוֹמוֹ. מִנַּיִן לָנוּ? שֶׁכָּתוּב וַיַּעַשׂ משֶׁה נְחַשׁ נְחשֶׁת וַיְשִׂמֵהוּ עַל הַנֵּס. מַה זֶּה עַל הַנֵּס? עַל אוֹתוֹ רשֶׁם שֶׁהוּא לְמַעְלָה.

413. וְהָא תָּנֵינָן, בְּכָל אֲתַר הַאי נָחָשׁ אַזְלָא בָּתַר רָזָא דְּאֵשֶׁת חַיִל, וּבַעְיָא אֵשֶׁת זְנוּנִים לְאִתְתַּקְנָא גַּרְמָהּ כְּגַוְונָא דִּילָהּ, וְלָא יָכִילַת. אֵשֶׁת חַיִל, הַהוּא רְשִׁימוּ וְאָת דִּילָהּ, אִיהוּ אָת ה', וְהָכִי אִתְחָזֵי לָהּ. אֵשֶׁת זְנוּנִים הַהוּא רְשִׁימָא וְאָת דִּילָהּ אִיהוּ כְּהַהוּא גַּוְונָא (נ"א דאצטריך) וְלָא אִתְתָּקַן לְמֶהֱוֵי הָכִי, וְאָת דִּילָהּ ק', (קנ"ב ע"א) אָת דִּילָהּ אִתְתַּקְנָא בְּתִקּוּנָא דְּאָת ה', (ס"א את ק' בההוא גוונא דה' ולא אתתקנא למהוי הכי את דילה אתתקנא בתקונא דאת ה') כְּגַוְונָא דְּקוֹפָא אֵצֶל בְּנֵי נָשָׁא, דְּאַזְלָא בָּתַר בְּנֵי נָשָׁא, וְלָא אִתְתָּקַן לְמֶעְבַּד הָכִי. כְּגַוְונָא דָא עֲבַד משֶׁה הַהוּא נָחָשׁ, עַל הַהוּא רְשִׁימוּ דְּאִתְחָזֵי לֵיהּ, וְתָדִיר אִתְתָּקַן לְאַבְאָשָׁא, וְעָלֵיהּ חָב אָדָם, וְאִתְתָּרַךְ מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּהֲוָה אֲתָר דִּיוֹרֵיהּ כְּגַוְונָא דְּדִיוּרָא דִּלְעֵילָּא. (אמרו המגיהים בהרבה העתקות נמצאות כתובות כאן השבעה היכלות ושבעה מדורות וכבר נדפסו בפרשת בראשית דף ל"ח כי שם ביתם)

413. וַהֲרֵי שָׁנִינוּ, בְּכָל מָקוֹם הַנָּחָשׁ הַזֶּה הוֹלֵךְ אַחַר סוֹד שֶׁל אֵשֶׁת חַיִל, וּצְרִיכָה אֵשֶׁת זְנוּנִים לְתַקֵּן עַצְמָהּ כְּמוֹ שֶׁלָּהּ, וְלֹא יְכוֹלָה. הָרשֶׁם וְהָאוֹת שֶׁל אֵשֶׁת חַיִל הוּא הָאוֹת ה', וְכָךְ רָאוּי לָהּ. הָרשֶׁם הַהוּא שֶׁל אֵשֶׁת זְנוּנִים וְהָאוֹת שֶׁלָּהּ הוּא כְּמוֹ אוֹתוֹ גָוֶן (שֶׁצָּרִיךְ), וְלֹא הִתְתַּקֵּן לִהְיוֹת כָּךְ, וְהָאוֹת שֶׁלָּהּ ק'. הָאוֹת שֶׁלָּהּ הִתְתַּקְּנָה בַּתִּקּוּן שֶׁל הָאוֹת ה', (אות ק' בְּאוֹתוֹ גָוֶן שֶׁל ה', וְלֹא נִתְקְנָה לִהְיוֹת כָּךְ, הָאוֹת שֶׁלָּהּ נִתְקְנָה בַּתִּקּוּן שֶׁל הָאוֹת ה') כְּמוֹ קוֹף אֵצֶל בְּנֵי הָאָדָם שֶׁהוֹלֵךְ אַחַר בְּנֵי אָדָם וְלֹא נִתְקָן לַעֲשׂוֹת כָּךְ. כְּמוֹ כֵן עָשָׂה משֶׁה אֶת אוֹתוֹ הַנָּחָשׁ עַל אוֹתוֹ רשֶׁם שֶׁרָאוּי לוֹ, וְתָמִיד מְתֻקָּן לְהָרַע, וְעָלָיו חָטָא אָדָם וְגֹרַשׁ מִגַּן עֵדֶן, שֶׁיִּהְיֶה מְקוֹם דִּיּוּרוֹ כְּמוֹ הַדִּיּוּר שֶׁלְּמַעְלָה.

414. כְּתִיב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַהוּא אוֹר אִתְגְּנִיז וְאִיהוּ אִזְדָּמַן לְגַבֵּי צַדִּיקַיָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דִּכְתִּיב, (תהלים צז) אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק. לַצַּדִּיק וַדַּאי סְתָם. וְהַהוּא אוֹר לָא שַׁמֵּשׁ בְּעָלְמָא, בַּר יוֹמָא קַדְמָאָה. וּלְבָתַר אִתְגְּנִיז, וְלָא שַׁמֵּשׁ יַתִּיר.

414. כָּתוּב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אוֹתוֹ אוֹר נִגְנַז וְהִזְדַּמֵּן לַצַּדִּיקִים לָעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שֶׁבֵּאֲרוּהָ, שֶׁכָּתוּב (תהלים צו) אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק, לַצַּדִּיק וַדַּאי סְתָם. וְאוֹתוֹ הָאוֹר לֹא שִׁמֵּשׁ בָּעוֹלָם פְּרָט לַיּוֹם הָרִאשׁוֹן, וְאַחַר כָּךְ נִגְנַז וְלֹא שִׁמֵּשׁ יוֹתֵר.

415. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִלְמָלֵי אִתְגְּנִיז מִכֹּל (דף קמ"ט ע"א) וְכֹלָּא, לָא קָאִים עָלְמָא אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא, אֶלָּא אִתְגְּנִיז וְאִזְדְּרַע כְּהַאי זַרְעָא דְּעָבִיד תּוֹלְדִין וְזַרְעִין וְאִיבִּין, וּמִנֵּיהּ אִתְקַיַּים עָלְמָא. וְלֵית לָךְ יוֹמָא, דְּלָא נָפִיק מִנֵּיהּ בְּעָלְמָא, וּמְקַיֵּים כֹּלָּא דְּבֵיהּ זָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא. וּבְכָל אֲתַר דְּלָעְאָן בְּאוֹרַיְיתָא בְּלֵילְיָא, חַד חוּטָא נָפִיק מֵהַהוּא אוֹר גָּנִיז, וְאִתְמְשִׁיךְ עַל אִינּוּן דְּלָעְאָן בָּהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִּיב, (תהלים מב) יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ׳ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירֹה עִמִּי. וְהָא אוֹקִימְנָא.

415. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִלְמָלֵא נִגְנַז מִכֹּל וָכֹל, לֹא עוֹמֵד הָעוֹלָם אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד, אֶלָּא נִגְנַז וְנִזְרַע כַּזֶּרַע הַזֶּה שֶׁעוֹשֶׂה תוֹלָדוֹת וּזְרָעִים וּפֵרוֹת, וּמִמֶּנּוּ הִתְקַיֵּם הָעוֹלָם. וְאֵין לְךָ יוֹם שֶׁלֹּא יוֹצֵא מִמֶּנּוּ בָּעוֹלָם וּמְקַיֵּם הַכֹּל שֶׁבּוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זָן אֶת הָעוֹלָם. וּבְכָל מָקוֹם שֶׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה בַּלַּיְלָה, חוּט אֶחָד יוֹצֵא מֵאוֹתוֹ אוֹר גָּנוּז וְנִמְשָׁךְ עַל אוֹתָם שֶׁעוֹסְקִים בָּהּ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים מב) יוֹמָם יְצַוֶּה ה׳ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירֹה עִמִּי. וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ.

416. יוֹמָא דְּאִתְקָם מַשְׁכְּנָא לְתַתָּא, מָה כְּתִיב (שמות מ) וְלֹא יָכוֹל מֹשֶׁה לָבֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן. מַאי הֶעָנָן. חַד חוּטָא הֲוָה (נ"א עמודא דעננא) מֵהַהוּא סִטְרָא דְּאוֹר קַדְמָאָה, דְּנָפַק בְּחֶדְוָה בְּכֹלָּא (דכלה), עָאלַת לְמַשְׁכְּנָא דִּלְתַתָּא. וּמֵהַהוּא יוֹמָא (קדמאה). לָא אִתְגְּלֵי, אֲבָל שִׁמּוּשָׁא קָא מְשַׁמֵּשׁ בְּעָלְמָא, וְאִיהוּ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹמָא עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית.

416. בַּיּוֹם שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן לְמַטָּה, מַה כָּתוּב? (שמות מ) וְלֹא יָכֹל מֹשֶׁה לָבֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן. מַה זֶּה הֶעָנָן? חוּט אֶחָד הָיָה (עַמּוּד הֶעָנָן) מֵאוֹתוֹ צַד שֶׁל הָאוֹר הָרִאשׁוֹן שֶׁיָּצָא בְּשִׂמְחָה בַּכֹּל (שֶׁל הַכַּלָּה) כְּשֶׁנִּכְנַס לַמִּשְׁכָּן שֶׁלְּמַטָּה, וּמֵאוֹתוֹ יוֹם (רִאשׁוֹן) לֹא נִגְלָה, אֲבָל שִׁמּוּשׁ מְשַׁמֵּשׁ בָּעוֹלָם, וְהוּא מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית.

417. רַבִּי יוֹסֵי הֲוָה לָעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וַהֲווּ עִמֵּיהּ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי חִזְקִיָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא חֲמֵינָן דְּעוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא, כְּגַוְונָא דְּעוֹבָדָא דִּשְׁמַיִם וָאָרֶץ, וְהָא אִתְּעָרוּ חַבְרַיָּיא בְּרָזִין דִּלְהוֹן זְעִירוּ, דְּלָא יָכִיל בַּר נָשׁ לְמֵיכַל בְּפוּמֵיהּ, וּלְמֵישַׁט יְדֵיהּ לְגוֹ פּוּמֵיהּ וּלְמִבְלַע.

417. רַבִּי יוֹסֵי הָיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְהָיוּ עִמּוֹ רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי חִזְקִיָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֲרֵי רָאִינוּ שֶׁמַּעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן הוּא כְּמוֹ מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וַהֲרֵי הִתְעוֹרְרוּ הַחֲבֵרִים בַּסּוֹדוֹת שֶׁלָּהֶם מְעַט, שֶׁלֹּא יָכוֹל אִישׁ לֶאֱכֹל בְּפִיו וּלְהוֹשִׁיט יָדוֹ לְתוֹךְ פִּיו וְלִבְלֹעַ.

418. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מִלִּין אִלֵּין נִסְלַק לוֹן לְגוֹ (נ"א לגביה) בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ מְתַקֵּן תַּבְשִׁילִין מְתִיקִין, כְּמָה דְּאַתְקִין לוֹן עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, וְאִיהוּ אַתְקִין תַּבְשִׁילִין, דְּלֵית בְּהוּ אֲתַר, לְמֵיתֵי אַחֲרָא, לְמִשְׁדֵּי בְּהוּ מִלְחָא. וְתוּ, דְּיָכִיל בַּר נָשׁ לְמֵיכַל וּלְמִשְׁתֵּי וּלְאַשְׂלְמָא כְּרְסוֹי מִכָּל עִדּוּנִין דְּעָלְמָא וּלְאִשְׁתַּאֲרָא, וּבֵיהּ יִתְקַיֵּים, (מלכים ב ד) וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִירוּ כִּדְבַר יְיָ׳.

418. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, דְּבָרִים אֵלּוּ נַעֲלֶה אוֹתָם לְתוֹךְ (אֶצְלוֹ) הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא מְתַקֵּן תַּבְשִׁילִים מְתוּקִים, כְּמוֹ שֶׁהִתְקִינָם הֶעָתִיק הַקָּדוֹשׁ, נִסְתָּר כָּל הַנִּסְתָּרִים, וְהוּא מְתַקֵּן תַּבְשִׁילִים, שֶׁאֵין בָּהּ מָקוֹם שֶׁיָּבֹא אַחֵר וְיִשְׁפֹּךְ בָּהֶם מֶלַח. וְעוֹד, שֶׁיָּכוֹל אָדָם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וּלְהַשְׁלִים כְּרֵסוֹ מִכָּל עִדּוּנֵי הָעוֹלָם וּלְהִשָּׁאֵר, וּבוֹ יִתְקַיֵּם (מלכים-ב ד) וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִרוּ כִּדְבַר ה׳.

419. פָּתַח וְאָמַר, (מלכים א ה) וַיְיָ׳, נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם. הַאי קְרָא הָא אִתְּמַר בְּכַמָּה דּוּכְתֵּי. אֲבָל וַיְיָ׳, אִסְתַּכְּמוּתָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא. וַיְיָ׳ אִיהוּ וּבֵי

419. פָּתַח וְאָמַר, (שם-א ה) וַה׳ נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ וַיְהִי שָׁלֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם. פָּסוּק זֶה הֲרֵי נֶאֱמַר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. אֲבָל וַה׳ – הַסְכָּמָה שֶׁלְּמַעְלָה וּמַטָּה כְּאֶחָד. וַה׳ – הוּא וּבֵית דִּינוֹ.

דִּינֵיהּ. נָתַן וְחָכְמָה, נָתַן: כְּמַאן דְּיָהִיב נִבְזְבְּזָא וּמַתָּנָה לִרְחִימֵיהּ. כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ, שְׁלִימוּ דְּחָכְמְתָא, בְּעוּתְרָא, וּבִשְׁלָם, וּבְשָׁלְטָנוּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ.

נָתַן חָכְמָה – נָתַן, כְּמוֹ שֶׁנּוֹתֵן דּוֹרוֹן וּמַתָּנוֹת לַאֲהוּבוֹ. כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ – שְׁלֵמוּת הַחָכְמָה, בְּעֹשֶׁר, וּבְשָׁלוֹם וּבְשִׁלְטוֹן. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ.

420. וַיְהִי שָׁלֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה, מַאי טַעְמָא. בְּגִין דַּהֲווֹ יַדְעֵי דָּא לְדָא, סְתִימוּ דְּמִלִּין דַּהֲווֹ אַמְרֵי, וּבְנֵי נָשָׁא אַחֲרָנִין לָא הֲווֹ יַדְעֵי לְאִסְתַּכְּלָא וּלְמִנְדַּע בְּהוּ כְּלַל, וּבְגִינַיְיהוּ, אִתְהַדַּר חִירָם לְאוֹדָאָה לִשְׁלֹמֹה בְּכָל מִלּוֹי.

420. וַיְהִי שָׁלֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה, מָה הַטַּעַם? כִּי הָיוּ מַכִּירִים זֶה עִם זֶה אֶת סֵתֶר הַדְּבָרִים שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים, וּבְנֵי אָדָם אֲחֵרִים לֹא הָיוּ יוֹדְעִים לְהִתְבּוֹנֵן וְלָדַעַת בָּהֶם כְּלָל, וּבִשְׁבִילָם חָזַר חִירָם לְהוֹדוֹת לִשְׁלֹמֹה בְּכָל דְּבָרָיו.

421. שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, אִסְתַּכַּל וַהֲוָה חָמֵי, דְּהָא אֲפִילּוּ בְּהַהוּא דָּרָא, דַּהֲוָה שְׁלִים מִכָּל דָּרִין אַחֲרָנִין, לָא הֲוָה רְעוּתָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, דְּיִתְגַּלֵּי חָכְמָה כָּל כַּךְ עַל יְדֵיהּ, (נ"א ולא אתגליא) דְּאִתְגַּלְיָא אוֹרַיְיתָא דַּהֲוָה סְתִימָא בְּקַדְמֵיתָא, וּפָתַח לָהּ פִּתְחִין. וְאַף עַל גַּב דְּפָתַח, סְתִימִין אִינּוּן, בַּר לְאִינּוּן חַכִּימִין דְּזָכוּ, וּמִתְגַּמְגְּמֵי בְּהוּ, וְלָא יַדְעֵי לְמִפְתַּח בְּהוּ פּוּמָא. וְדָרָא דָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן שַׁרְיָא בְּגַוֵּיהּ, רְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּיִתְגַּלְיָין מִלִּין סְתִימִין עַל יְדוֹי.

421. שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הִתְבּוֹנֵן וְהָיָה רוֹאֶה, שֶׁהֲרֵי אֲפִלּוּ בְּאוֹתוֹ דוֹר, שֶׁהָיָה שָׁלֵם מִכָּל הַדּוֹרוֹת הָאֲחֵרִים, לֹא הָיָה רְצוֹן הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן שֶׁתִּתְגַּלֶּה חָכְמָה כָּל כָּךְ עַל יָדוֹ, (וְלֹא הִתְגַּלְּתָה) שֶׁתִּתְגַּלֶּה תּוֹרָה שֶׁהָיְתָה נִסְתֶּרֶת בָּרִאשׁוֹנָה, וּפָתַח לָהּ פְּתָחִים. וְאַף עַל גַּב שֶׁפָּתַח, הֵם נִסְתָּרִים, פְּרָט לְאוֹתָם חֲכָמִים שֶׁזָּכוּ וּמְגַמְגְּמִים בָּהֶם, וְלֹא יוֹדְעִים לִפְתֹּחַ בָּהֶם פֶּה. וְהַדּוֹר הַזֶּה שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן שָׁרוּי בְּתוֹכוֹ, רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוּא בִּשְׁבִיל רַבִּי שִׁמְעוֹן, שֶׁיִּתְגַּלּוּ דְּבָרִים נִסְתָּרִים עַל יָדוֹ.

422. אֲבָל תְּוַוהְנָא עַל חַכִּימֵי דָּרָא, הֵיךְ שַׁבְקִין אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא, לְמֵיקַם קָמֵי דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, בְּעוֹד דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן קָאִים בְּעָלְמָא, אֲבָל בְּדָרָא דָּא לָא יִתְנְשֵׁי חָכְמְתָא מֵעָלְמָא, וַוי לְדָרָא כַּד יִסְתַּלַּק אִיהוּ, וְחַכִּימִין יִתְמַעֲטוּן, וְחָכְמְתָא יִתְנְשֵׁי מֵעָלְמָא.

422. אֲבָל תְּמֵהַנִי עַל חַכְמֵי הַדּוֹר אֵיךְ עוֹזְבִים אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד מִלַּעֲמֹד לִפְנֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, בְּעוֹד שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן עוֹמֵד בָּעוֹלָם, אֲבָל בַּדּוֹר הַזֶּה לֹא תִשָּׁכַח הַחָכְמָה מִן הָעוֹלָם. אוֹי לַדּוֹר כְּשֶׁהוּא יִסְתַּלֵּק, וְהַחֲכָמִים יִתְמַעֲטוּ, וְהַחָכְמָה תִּשְׁתַּכַּח מֵהָעוֹלָם.

423. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וַדַּאי הָכִי אִיהוּ, דְּהָא יוֹמָא חַד הֲוֵינָא אָזִיל עִמֵּיהּ בְּאָרְחָא, וּפָתַח פּוּמֵיהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וַחֲמֵינָא עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא נָעִיץ מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וְחַד זִיהֲרָא זָהִיר גּוֹ עַמּוּדָא. דְּחִילְנָא דְּחִילוּ סַגֵּי אֲמִינָא זַכָּאָה אִיהוּ בַּר נָשׁ, דְּהָכִי אִזְדַּמַּן לֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא.

423. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וַדַּאי כָּךְ הוּא, שֶׁהֲרֵי יוֹם אֶחָד הָיִיתִי הוֹלֵךְ עִמּוֹ בַּדֶּרֶךְ, וּפָתַח פִּיו בַּתּוֹרָה, וְרָאִיתִי עַמּוּד עָנָן נָעוּץ מִמַּעְלָה לְמַטָּה, וְזֹהַר אֶחָד זוֹהֵר תּוֹךְ הָעַמּוּד. פָּחַדְתִּי פַּחַד רַב וְאָמַרְתִּי: אַשְׁרֵי הָאִישׁ שֶׁכָּךְ הִזְדַּמֵּן לוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה.

424. מַה כְּתִיב בֵּיהּ בְּמֹשֶׁה, (שמות לג) וְרָאָה כָּל הָעָם אֶת עַמּוּד הֶעָנָן עוֹמֵד פֶּתַח הָאֹהֶל וְקָם כָּל הָעָם וְהִשְׁתַּחֲווּ אִישׁ פֶּתַח אָהֳלוֹ. יָאוּת הוּא לְמֹשֶׁה, דְּאִיהוּ נְבִיאָה מְהֵימְנָא עִלָּאָה עַל כָּל נְבִיאֵי עָלְמָא, וְדָרָא הַהוּא דְּקַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא עַל טוּרָא דְּסִינַי, וְחָמוּ כַּמָּה נִסִּין

424. מַה כָּתוּב בְּמֹשֶׁה? (שמות לג) וְרָאָה כָל הָעָם אֶת עַמּוּד הֶעָנָן עֹמֵד פֶּתַח הָאֹהֶל וְקָם כָּל הָעָם וְהִשְׁתַּחֲווּ אִישׁ פֶּתַח אָהֳלוֹ. נָאֶה הוּא לְמֹשֶׁה, שֶׁהוּא נָבִיא נֶאֱמָן עֶלְיוֹן עַל כָּל נְבִיאֵי הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ דּוֹר שֶׁקִּבְּלוּ תוֹרָה עַל הַר סִינַי וְרָאוּ כַּמָּה נִסִּים וְכַמָּה גְּבוּרוֹת בְּמִצְרַיִם וְעַל

וְכַמָּה גְּבוּרָאן בְּמִצְרַיִם וְעַל יַמָּא. אֲבָל הָכָא בְּדָרָא דָא, זְכוּתָא עִלָּאָה דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן קָא עָבִיד, לְאִתְחֲזָאָה נִסִּין עַל יְדוֹי.

הַיָּם. אֲבָל כָּאן בַּדּוֹר הַזֶּה, הַזְּכוּת הָעֶלְיוֹנָה שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן עָשָׂה – לְהֵרָאוֹת נִסִּים עַל יָדוֹ.

425. (דף קמ"ט ע"ב) וּתְכֵלֶת (שמות כה), אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תְּכֵלֶת מֵהַהוּא נוּנָא דְּיַמָּא דְּגִינוֹסָר, דְּאִיהוּ בְּעַדְבֵיהּ דִּזְבוּלוּן. וְאִצְטְרִיךְ גַּוְונָא דָא לְעוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא לְאִתְחֲזָאָה הַאי גַּוָּון.

425. וּתְכֵלֶת. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תְּכֵלֶת מֵאוֹתוֹ דָג שֶׁל יָם גִּינוֹסָר, שֶׁהוּא בְּגוֹרָלוֹ שֶׁל זְבוּלוּן, וְהִצְטָרֵךְ הַגָּוֶן הַזֶּה לְמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן שֶׁיֵּרָאֶה הַגָּוֶן הַזֶּה.

426. פָּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם. הַאי רְקִיעַ אִתְבְּרֵי בַּשֵּׁנִי, דְּעוֹבָדָא דָא מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא אִיהוּ. וּבְיוֹמָא תִּנְיָינָא דְּאִיהוּ סְטָר שְׂמָאלָא, אִתְבְּרֵי בֵּיהּ גֵּיהִנָּם, דְּאִיהוּ נָפִיק מִגּוֹ הִתּוּכָא דְּנוּרָא דִּשְׂמָאלָא, וּבְיַמָּא אִצְטְבַע בָּהּ גַּוָּון תִּכְלָא, דְּאִיהוּ כּוּרְסְיָיא דְּדִינָא.

426. פָּתַח וְאָמַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם. הָרָקִיעַ הַזֶּה נִבְרָא בַּשֵּׁנִי, שֶׁהַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה הוּא מִצַּד הַשְּׂמֹאל. וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי שֶׁהוּא צַד הַשְּׂמֹאל, בּוֹ נִבְרָא גֵיהִנֹּם שֶׁיּוֹצֵא מִתּוֹךְ הִתּוּךְ הָאֵשׁ שֶׁל הַשְּׂמֹאל, וּבַיָּם נִצְבָּע בּוֹ גָּוֶן תְּכֵלֶת, שֶׁהוּא כִּסֵּא הַדִּין.

427. וְנָטִיל הַאי יוֹמָא מַיִם דַּהֲווֹ מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְאִינּוּן מַיִם דַּהֲווֹ מִסִּטְרָא דִּימִינָא, לָא אִתְגַּלּוּ אֶלָּא בְּיוֹם שֵׁנִי. בְּיוֹמָא דִּילֵיהּ, לָא אִתְגַּלֵּי מַיִם, אֶלָּא אִתְחֲלַף, בְּגִין דְּאִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא, וְאִתְבַּסַּם דָּא בְּדָא. אוֹר דְּיוֹמָא קַדְמָאָה, נְהִירוּ קַדְמָאָה מִכָּל שִׁיתָא נְהוֹרִין אִיהוּ. וְהַאי אוֹר בְּסִטְרָא דְּאֶשָּׁא הֲוָה, דִּכְתִיב, (ישעיה י) וְהָיָה אוֹר יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ. וְהַהוּא אוֹר דְּיִשְׂרָאֵל מִסִּטְרָא דִּימִינָא הֲוָה, אִתְכְּלִיל בְּאֶשָּׁא.

427. וְנוֹטֵל הַיּוֹם הַמַּיִם שֶׁהָיוּ מִצַּד הַיָּמִין, וְאוֹתָם הַמַּיִם שֶׁהָיוּ מִצַּד הַיָּמִין לֹא הִתְגַּלּוּ אֶלָּא בְּיוֹם שֵׁנִי. בַּיּוֹם שֶׁלּוֹ לֹא הִתְגַּלָּה מַיִם, אֶלָּא הִתְחַלֵּף, מִשּׁוּם שֶׁנִּכְלָל זֶה בָּזֶה וְהִתְבַּסֵּם זֶה בָּזֶה. הָאוֹר שֶׁל הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן, הָאוֹר הָרִאשׁוֹן מִכָּל שֵׁשֶׁת הָאוֹרוֹת הוּא. וְהָאוֹר הַזֶּה הָיָה בְּצַד הָאֵשׁ, שֶׁכָּתוּב (ישעיה י) וְהָיָה אוֹר יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ. וְאוֹתוֹ אוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל הָיָה מִצַּד הַיָּמִין, נִכְלָל בְּאֵשׁ.

428. וְיוֹמָא קַדְמָאָה מֵאִינּוּן שִׁיתָא יוֹמִין, מַיִם אִיהוּ, וְלָא שַׁמֵּשׁ עוֹבָדָא דְּמַיִם, אֶלָּא עוֹבָדָא דְּאוֹר, דְּאִיהוּ מִסִּטְרָא דְּאֵשׁ, דְּאִיהוּ יוֹם שֵׁנִי. לְאַחֲזָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּרָא עָלְמָא, אֶלָּא עַל שָׁלוֹם, וּבְאֹרַח שָׁלוֹם הֲוָה כֹּלָּא. יוֹמָא קַדְמָאָה כָּל מַה דַּעֲבַד, מִסִּטְרָא דְּחַבְרֵיהּ עָבֵד. יוֹמָא תִּנְיָינָא בְּסִטְרָא דְּיוֹמָא קַדְמָאָה עֲבַד הַהוּא אוּמָנָא, וְשַׁמֵּשׁ בָּהּ, דְּכָל חַד שַׁמֵּשׁ בְּעוֹבָדָא דְּחַבְרֵיהּ, לְאַחֲזָאָה, דְּהָא אִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא. יוֹמָא תְּלִיתָאָה, הֲוָה בְּסִטְרָא דִּתְרַוַויְיהוּ, וּבֵיהּ הֲוָה אַרְגָּמָן, וְעַל דָּא כְּתִיב, כִּי טוֹב כִּי טוֹב תְּרֵי זִמְנֵי בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה.

428. וְהַיּוֹם הָרִאשׁוֹן מֵאוֹתָם שֵׁשֶׁת הַיָּמִים הוּא מַיִם, וְלֹא שִׁמֵּשׁ מַעֲשֵׂה הַמַּיִם, אֶלָּא מַעֲשֵׂה הָאוֹר, שֶׁהוּא מִצַּד הָאֵשׁ, שֶׁהוּא יוֹם שֵׁנִי, לְהַרְאוֹת שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא בָרָא אֶת הָעוֹלָם אֶלָּא עַל שָׁלוֹם, וּבְדֶרֶךְ שָׁלוֹם הַכֹּל הָיָה. הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן, כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה, מִצַּד חֲבֵרוֹ עָשָׂה. הַיּוֹם הַשֵּׁנִי בְּצַד יוֹם הָרִאשׁוֹן עָשָׂה אוֹתוֹ אֻמָּן וְשִׁמֵּשׁ בָּהּ, שֶׁכָּל אֶחָד שִׁמֵּשׁ בְּמַעֲשֵׂה חֲבֵרוֹ, לְהַרְאוֹת שֶׁהַכֹּל נִכְלְלוּ זֶה בָּזֶה. הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָיָה בַּצַּד שֶׁל שְׁנֵיהֶם, וּבוֹ הָיָה אַרְגָּמָן, וְעַל זֶה כָּתוּב כִּי טוֹב כִּי טוֹב פַּעֲמַיִם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי.

429. תְּכֵלֶת, דָּא יוֹמָא תִּנְיָינָא, אִצְטְבַע בְּב' גַּוְונִין סוּמָק וְאוּכָם. וּתְכֵלֶת, סוּמָק אִיהוּ דִּילֵיהּ, מִיּוֹמָא תִּנְיָינָא מַמָּשׁ,

429. תְּכֵלֶת, זֶה הַיּוֹם הַשֵּׁנִי, נִצְבַּע בִּשְׁנֵי גְוָנִים – אָדֹם וְשָׁחֹר. וּתְכֵלֶת – הָאָדֹם הוּא

כְּעֵין גַּוְון אֶשָּׁא, וְדָא אִיהוּ אֱלֹהִים, וְיָרִית גַּוְון דְּדַהֲבָא, דְּכֹלָּא גַּוְונָא חֲדָא. תְּכֶלְתָּא נָפִיק מִגּוֹ הַהוּא גַּוְון סוּמָק, וְכַד נָחִית לְתַתָּא, אִתְרַחַק גַּוְון סוּמָק, וְעָאל גּוֹ הַהוּא אֲתָר דְּאִיהוּ יַמָּא, וְאִצְטְבַע גַּוְון תִּכְלָא. הַהוּא סוּמָקָא עָיֵיל גּוֹ יַמָּא, וְאִתְחַלָּשׁ גַּוְון דִּילֵיהּ, וְאִתְהַדָּר תִּכְלָא, וְדָא אִיהוּ אֱלֹהִים, אֲבָל לָאו אִיהוּ תַּקִּיפָא כְּקַדְמָאָה.

שֶׁלּוֹ, מֵהַיּוֹם הַשֵּׁנִי מַמָּשׁ, כְּעֵין גּוֹן הָאֵשׁ, וְזֶהוּ אֱלֹהִים, וְיָרַשׁ גּוֹן הַזָּהָב, שֶׁהַכֹּל גָּוֶן אֶחָד. תְּכֵלֶת יוֹצֵאת מִתּוֹךְ אוֹתוֹ גָּוֶן אָדֹם, וּכְשֶׁיּוֹרֵד לְמַטָּה, הִתְרַחֵק גָּוֶן אָדֹם, וְנִכְנָס לְתוֹךְ אוֹתוֹ מָקוֹם, שֶׁהוּא הַיָּם, וְנִצְבָּע בְּגָוֶן תְּכֵלֶת. אוֹתוֹ אָדֹם נִכְנָס לְתוֹךְ הַיָּם וְנֶחֱלָשׁ גּוֹנוֹ וְהוֹפֵךְ לִתְכֵלֶת, וְזֶהוּ אֱלֹהִים, אֲבָל אֵינוֹ חָזָק כְּמוֹ הָרִאשׁוֹן.

430. אוּכָם, גַּוְון דָּא נָפִיק מֵהִתּוּכָא דְּסוּמָקָא, כַּד אִתְהֲתָךְ וְאִתְחַלָּשׁ לְתַתָּא בְּהִתּוּכָא דְּזוּהֲמָא, וְנָחִית לְתַתָּא, וְנָפִיק מֵהַהוּא זוּהֲמָא גַּוְון סוּמָק, מִזּוּהֲמָא תַּקִּיפָא, וּמִגּוֹ זוּהֲמָא תַּקִּיפָא, אִתְהַדָּר לְאוּכָם. וְכֹלָּא מֵהַהוּא סוּמָקָא קַדְמָאָה (ס"א עלאה) אִתְהֲתָךְ. וְכָל דָּא אִתְבְּרֵי בַּשֵּׁנִי, וְהַאי אִקְרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים.

430. שָׁחֹר, גָּוֶן זֶה יוֹצֵא מֵהִתּוּךְ הָאָדֹם כְּשֶׁמִּתְהַתֵּךְ וְנֶחֱלָשׁ לְמַטָּה בְּהִתּוּךְ הַזֻּהֲמָה, וְיוֹרֵד לְמַטָּה, וְיוֹצֵא מֵאוֹתָהּ זֻהֲמָה גָּוֶן אָדֹם, מֵהַזֻּהֲמָה הַקָּשָׁה, וּמִתּוֹךְ הַזֻּהֲמָה הַקָּשָׁה הוֹפֵךְ לְשָׁחֹר. וְהַכֹּל מֵאוֹתוֹ הָאָדֹם הָרִאשׁוֹן (הָעֶלְיוֹן) הִתְהַתֵּךְ, וְכָל זֶה נִבְרָא בַּשֵּׁנִי, וְזֶה נִקְרָא אֱלֹהִים אֲחֵרִים.

431. הַאי אוּכָם אִיהוּ חָשׁוּךְ יַתִּיר, דְּלָא אִתְחָזֵי גַּוְון דִּילֵיהּ מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא. בּוּצִינָא קַדִּישָׁא הָכִי אָמַר, דְּהַאי גַּוְון אוּכָם חָשׁוּךְ, בְּאָן אֲתָר אִצְטְבַע. אֶלָּא כַּד הַהוּא סוּמָקָא אִתְהֲתָךְ בְּגוֹ תִּכְלָא, וְאִתְעָרְבוּ גַּוְונִין, אִתְהֲתָךְ הִתּוּכָא דְּזוּהֲמָא לְגוֹ תְּהוֹמֵי, וְאִתְעָבִיד מִתַּמָּן רֶפֶשׁ וָטִיט. כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (ישעיה נז) וַיִּגְרְשׁוּ מֵימָיו רֶפֶשׁ וָטִיט. וּמִגּוֹ הַהוּא טִינָא דִּתְהוֹמֵי, נָפַק הַהוּא חָשׁוּךְ דְּאִיהוּ אוּכָם, וְלָא אוּכָם אֶלָּא חָשׁוּךְ יַתִּיר, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית א) וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם. אֲמַאי אִקְרֵי חֹשֶׁךְ, בְּגִין דְּגָוֶון דִּילֵיהּ חָשׁוּךְ, וְאַחְשִׁיךְ אַנְפֵּי בִּרְיָין. וְדָא אִיהוּ סוּמָק וְאוּכָם, וּבְגִין דָּא לָא כְּתִיב בַּשֵּׁנִי כִּי טוֹב.

431. הַשָּׁחֹר הוּא יוֹתֵר חָשׁוּךְ, שֶׁלֹּא נִרְאֶה הַגָּוֶן שֶׁלּוֹ מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ. הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה כָּךְ אָמַר, שֶׁהַגָּוֶן הַשָּׁחֹר הַזֶּה הֶחָשׁוּךְ, בְּאֵיזֶה מָקוֹם נִצְבָּע? אֶלָּא כְּשֶׁאוֹתוֹ אָדֹם מִתְהַתֵּךְ בְּתוֹךְ הַתְּכֵלֶת וּמִתְעָרְבִים הַגְּוָנִים, מִתְהַתֵּךְ הִתּוּךְ הַזֻּהֲמָה לְתוֹךְ הַתְּהוֹמוֹת וְנַעֲשֶׂה מִשָּׁם רֶפֶשׁ וָטִיט, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם נז) וַיִּגְרְשׁוּ מֵימָיו רֶפֶשׁ וָטִיט. וּמִתּוֹךְ אוֹתוֹ טִיט שֶׁל הַתְּהוֹמוֹת יוֹצֵא אוֹתוֹ חֹשֶׁךְ, שֶׁהוּא שָׁחֹר, וְלֹא שָׁחֹר אֶלָּא יוֹתֵר חָשׁוּךְ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם. לָמָּה נִקְרָא חֹשֶׁךְ? מִשּׁוּם שֶׁהַגָּוֶן שֶׁלּוֹ חָשׁוּךְ וּמַחֲשִׁיךְ אֶת פְּנֵי הַבְּרִיּוֹת, וְזֶהוּ אָדֹם וְשָׁחֹר, וּמִשּׁוּם זֶה לֹא כָתוּב בַּשֵּׁנִי כִּי טוֹב.

432. וְאִי תֵּימָא, וְהָא כְּתִיב (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת, וְהָכָא אַמְרַתְּ דְּלָא אִתְמַר בְּגִינֵיהּ כִּי טוֹב. אֶלָּא רָזָא דְּרָזִין הָכָא, דְּהָא וַדַּאי מַלְאַךְ הַמָּוֶת אִיהוּ טוֹב מְאֹד. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָא כָּל בְּנֵי עָלְמָא יַדְעֵי דִּימוּתוּן וְיִתְהַדְּרוּן לְעַפְרָא, וְסַגִּיאִין אִינּוּן דִּמְהַדְּרֵי בְּתִיּוּבְתָּא לְמָארֵיהוֹן, בְּגִין דְּדָחִילוּ דָּא, וְדַחֲלֵי לְמֶחְטֵי קַמֵּיהּ. סַגִּיאִין דַּחֲלֵי מִן מַלְכָּא, מִגּוֹ דִּתַלְיָא רְצוּעָה לְקַמַּיְיהוּ. כַּמָּה טָבָא הַהִיא רְצוּעָה לְגַבֵּי בַּר נָשׁ, דְּעַבְדַּת לוֹן טָבִין וְקְשִׁיטִין, וּמִתַּקְּנִין בְּאָרְחַיְיהוּ כַּדְקָא יָאוּת. וְעַל דָּא וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מְאֹד וַדַּאי.

432. וְאִם תֹּאמַר, וַהֲרֵי כָּתוּב וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, זֶה מַלְאַךְ הַמָּוֶת, וְכָאן אָמַרְתָּ שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בִּגְלָלוֹ כִּי טוֹב – אֶלָּא סוֹד הַסּוֹדוֹת כָּאן, שֶׁהֲרֵי מַלְאַךְ הַמָּוֶת וַדַּאי הוּא טוֹב מְאֹד. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהֲרֵי כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם יוֹדְעִים שֶׁיָּמוּתוּ וְיַחְזְרוּ לֶעָפָר, וְרַבִּים הֵם שֶׁחוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה לְרִבּוֹנָם מִשּׁוּם פַּחַד זֶה, וּפוֹחֲדִים לַחֲטֹא לְפָנָיו. רַבִּים פּוֹחֲדִים מֵהַמֶּלֶךְ מִתּוֹךְ שֶׁתְּלוּיָה רְצוּעָה לִפְנֵיהֶם. כַּמָּה טוֹבָה אוֹתָהּ רְצוּעָה אֶל הָאָדָם, שֶׁעוֹשָׂה לָהֶם טוֹבוֹת וַאֲמִתּוֹת וּמְתַקְּנִים בְּדַרְכֵיהֶם כָּרָאוּי. וְעַל זֶה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מְאֹד וַדַּאי.

433. (דף ק"נ ע"א) רָזָא דְרָזִין, דְּאוּלִיפְנָא מִגּוֹ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וְהִנֵּה טוֹב, דָּא מַלְאַךְ חַיִּים. מְאֹד, דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת, דְּאִיהוּ יַתִּיר. אֲמַאי מַלְאַךְ הַמָּוֶת אִיהוּ טוֹב מְאֹד. אֶלָּא כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, כֹּלָּא הֲוָה מִתְתַּקָּן עַד לָא יֵיתֵי אָדָם, דְּאִיהוּ מַלְכָּא דְּהַאי עָלְמָא. כֵּיוָן דְּאִתְבְּרֵי אָדָם, עֲבַד לֵיהּ מִתְתַּקָּן בְּאֹרַח קְשׁוֹט, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (קהלת ז) אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יָשָׁר וְהֵמָּה בִקְשׁוּ חִשְּׁבוֹנוֹת רַבִּים, עֲבַד לֵיהּ יָשָׁר, וּלְבָתַר סָרַח, וְאִטְרִיד מִגִּנְתָּא דְעֵדֶן.

433. סוֹד הַסּוֹדוֹת שֶׁלָּמַדְנוּ מִתּוֹךְ הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְהִנֵּה טוֹב – זֶה מַלְאַךְ הַחַיִּים. מְאֹד – זֶה מַלְאַךְ הַמָּוֶת, שֶׁהוּא יוֹתֵר. לָמָּה מַלְאַךְ הַמָּוֶת הוּא טוֹב מְאֹד? אֶלָּא כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, הַכֹּל הָיָה מְתֻקָּן טֶרֶם שֶׁבָּא אָדָם, שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. כֵּיוָן שֶׁנִּבְרָא אָדָם, עָשָׂה אוֹתוֹ מְתֻקָּן בְּדֶרֶךְ אֱמֶת. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (קהלת ז) אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יָשָׁר וְהֵמָּה בִקְשׁוּ חִשְּׁבֹנוֹת רַבִּים. עָשָׂה אוֹתוֹ יָשָׁר, וְאַחַר כָּךְ סָרַח וְנִטְרַד מִגַּן עֵדֶן.

434. גַּן עֵדֶן אִיהוּ בְּאַרְעָא, נָטִיעַ בְּאִינּוּן נְטִיעָן דְּנָטַע לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (בראשית ב) וַיִּטַּע יְיָ' אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם, אִיהוּ נָטַע לֵיהּ בִּשְׁמָא שְׁלִים, כְּגַוְונָא עִלָּאָה לְעֵילָּא. וְכָל דְּיוֹקְנִין עִלָּאִין כֻּלְּהוּ, מְרֻקְמָן וּמִתְצַיְּירָן בְּהַאי גַּן עֵדֶן דִּלְתַתָּא, וְתַמָּן אִינּוּן כְּרוּבִים. לָאו אִינּוּן גְּלִיפִין בִּגְלִיפוּי דִּבְנֵי נָשָׁא מִדַּהֲבָא אוֹ מִמִּלָּה אַחֲרָא, אֶלָּא כֻּלְּהוּ נְהוֹרִין דִּלְעֵילָּא, גְּלִיפִין וּמִתְצַיְּירִין בְּצִיּוּרָא מְרֻקְמָא, עוֹבָדֵי יְדֵי אוּמָנָא דִּשְׁמָא שְׁלִים דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֻלְּהוּ מְחַקְּקָן תַּמָּן. וְכָל דְּיוֹקְנִין וְצִיּוּרִין דְּהַאי עָלְמָא, כֻּלְּהוּ מִתְצַיְּירָן תַּמָּן, וּגְלִיפָן וּמִתְחַקְּקָן תַּמָּן, כֻּלְּהוּ כְּגַוְונָא דְּהַאי עָלְמָא.

434. גַּן הָעֵדֶן הוּא נָטוּעַ בָּאָרֶץ בְּאוֹתָן נְטִיעוֹת שֶׁנָּטַע אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ב) וַיִּטַּע ה' אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם. הוּא נָטַע אוֹתוֹ בְּשֵׁם שָׁלֵם, כִּדְּגְמַת עֶלְיוֹן שֶׁלְּמַעְלָה. וְכָל הַדְּיוֹקְנָאוֹת הָעֶלְיוֹנִים כֻּלָּם, מְרֻקָּמִים וּמְצֻיָּרִים בְּגַן הָעֵדֶן הַזֶּה שֶׁלְּמַטָּה, וְשָׁם הֵם הַכְּרוּבִים. אֵינָם חֲקוּקִים בַּחֲקִיקוֹת שֶׁל בְּנֵי אָדָם מִזָּהָב אוֹ מִדָּבָר אַחֵר, אֶלָּא כֻּלָּם אוֹרוֹת שֶׁלְּמַעְלָה חֲקוּקִים וּמְצֻיָּרִים בְּצִיּוּר מְרֻקָּם, מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָּן שֶׁל הַשֵּׁם הַשָּׁלֵם שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְכֻלָּם חֲקוּקִים שָׁם. וְכָל הַדְּיוֹקְנָאוֹת וְהַצִּיּוּרִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, כֻּלָּם מְצֻיָּרִים שָׁם, וַחֲקוּקִים וּמִתְחַקְקִים שָׁם כֻּלָּם כְּמוֹ הָעוֹלָם הַזֶּה.

435. וַאֲתַר דָּא אִיהוּ מָדוֹרָא לְרוּחִין קַדִּישִׁין, בֵּין אִינּוּן דְּאָתוּ לְהַאי עָלְמָא, בֵּין אִינּוּן דְּלָא אָתוּ לְהַאי עָלְמָא, וְאִינּוּן דִּזְמִינִין לְמֵיתֵי לְהַאי עָלְמָא. כֻּלְּהוּ רוּחִין מִתְלַבְּשָׁן בִּלְבוּשִׁין וְגוּפִין וּפַרְצוּפִין כְּגַוְונָא דְּהַאי עָלְמָא, וּמִסְתַּכְּלָן תַּמָּן בְּזִיו יְקָרָא דְּמָארֵיהוֹן, עַד דְּאַתְיָין לְהַאי עָלְמָא.

435. וּמָקוֹם זֶה הוּא מָדוֹר לְרוּחוֹת קְדוֹשׁוֹת, בֵּין אוֹתָן שֶׁבָּאוּ לָעוֹלָם הַזֶּה, בֵּין אוֹתָן שֶׁלֹּא בָאוּ לָעוֹלָם הַזֶּה וְהֵם עֲתִידִים לָבֹא לָעוֹלָם הַזֶּה. כֻּלָּן רוּחוֹת מְלֻבָּשׁוֹת בִּלְבוּשִׁים וְגוּפִים וּפַרְצוּפִים כְּמוֹ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמִסְתַּכְּלוֹת שָׁם בְּזִיו כְּבוֹד רִבּוֹנָם, עַד שֶׁבָּאוֹת לָעוֹלָם הַזֶּה.

436. בְּשַׁעֲתָא דְּנָפְקֵי מִתַּמָּן, לְמֵיתֵי לְהַאי עָלְמָא, מִתְפַּשְּׁטִין אִינּוּן רוּחִין, מֵהַהוּא גּוּפָא וּלְבוּשָׁא דְּתַמָּן, וּמִתְלַבְּשִׁין בְּגוּפָא וּבִלְבוּשָׁא דְּהַאי עָלְמָא, וְעַבְדִין דִּיוּרֵיהוֹן בְּהַאי עָלְמָא, בִּלְבוּשָׁא וְגוּפָא דָּא, דְּאִיהוּ מִטִּפָּה סְרוּחָה.

436. בְּשָׁעָה שֶׁיּוֹצְאוֹת מִשָּׁם לָבֹא לָעוֹלָם הַזֶּה, מִתְפַּשְּׁטוֹת אוֹתָן רוּחוֹת מֵאוֹתוֹ גּוּף וּלְבוּשׁ שֶׁל שָׁם, וּמִתְלַבְּשׁוֹת בְּגוּף וּלְבוּשׁ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְעוֹשׂוֹת מְדוֹרָם בָּעוֹלָם הַזֶּה בִּלְבוּשׁ וְגוּף הַזֶּה, שֶׁהוּא מִטִּפָּה סְרוּחָה.

437. וְכַד מָטֵי זִמְנֵיהּ לְמֵיהַךְ וּלְנָפְקָא מֵהַאי עָלְמָא, לָא נָפִיק עַד דְּהַאי מַלְאַךְ הַמָּוֶת אַפְשִׁיט לֵיהּ לְבוּשָׁא דְּגוּפָא דָּא. כֵּיוָן דְּאִתְפָּשַׁט הַאי גּוּפָא מֵהַהוּא רוּחָא, עַל

437. וּכְשֶׁמַּגִּיעַ זְמַנּוֹ לָלֶכֶת וְלָצֵאת מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, לֹא יוֹצֵא עַד שֶׁמַּלְאַךְ הַמָּוֶת הַזֶּה מַפְשִׁיטוֹ הַלְּבוּשׁ שֶׁל הַגּוּף הַזֶּה. כֵּיוָן שֶׁנִּפְשַׁט הַגּוּף

יְדֵי דְּהַהוּא מַלְאָךְ הַמָּוֶת, אַזְלָא וּמִתְלַבְּשָׁא בְּהַהוּא גּוּפָא אַחֲרָא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּאִתְפְּשִׁיט כַּד אָתֵי לְהַאי עָלְמָא. וְלֵית חֶדְוָה לְרוּחָא, בַּר בְּהַהוּא גּוּפָא דְּתַמָּן, וְחַדֵּי עַל דְּאִתְפָּשַּׁט מֵהַאי גּוּפָא דְּהַאי עָלְמָא, וְאִתְלַבַּשׁ בִּלְבוּשָׁא אַחֲרָא שְׁלִים, כְּגַוְונָא דְּהַאי (נ"א דההוא) עָלְמָא, וּבֵיהּ יָתִיב וְאָזִיל וְאִסְתָּכַּל לְמִנְדַּע בְּרָזִין עִלָּאִין, מַה דְּלָא יָכִיל לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּהַאי עָלְמָא בְּגוּפָא דָּא.

מֵאוֹתָהּ רוּחַ עַל יְדֵי אוֹתוֹ מַלְאַךְ הַמָּוֶת, הוֹלֵךְ וּמִתְלַבֵּשׁ בְּאוֹתוֹ גוּף הָאַחֵר שֶׁבְּגַן עֵדֶן שֶׁמִּמֶּנּוּ הִתְפַּשֵּׁט כְּשֶׁבָּא לָעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵין שִׂמְחָה לָרוּחַ פְּרָט לְאוֹתוֹ הַגּוּף שֶׁל שָׁם, וְשָׂמֵחַ עַל שֶׁהִתְפַּשֵּׁט מֵהַגּוּף הַזֶּה שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה וְהִתְלַבֵּשׁ בְּגוּף אַחֵר שָׁלֵם כְּמוֹ שֶׁל (אותו) הָעוֹלָם הַזֶּה, וּבוֹ יוֹשֵׁב וְהוֹלֵךְ וּמִתְבּוֹנֵן בְּסוֹדוֹת הָעֶלְיוֹנִים, מַה שֶּׁלֹּא יָכֹל לָדַעַת וּלְהִתְבּוֹנֵן בָּעוֹלָם הַזֶּה בַּגּוּף הַזֶּה.

438. וְכַד אִתְלַבְּשַׁת נִשְׁמְתָא בְּהַהוּא לְבוּשָׁא דְּהַהוּא עָלְמָא, כַּמָּה עִדּוּנִין, כַּמָּה כִּסּוּפִין דִּילָהּ תַּמָּן. מַה גָּרִים לְגוּפָא דָּא, לְאִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ רוּחָא. הֲוֵי אֵימָא הַהוּא דְּאַפְשִׁיט לֵיהּ לְבוּשִׁין אִלֵּין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד טִיבוּ עִם בִּרְיָין, דְּלָא אַפְשִׁיט לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְבוּשִׁין אִלֵּין, עַד דְּאַתְקִין לֵיהּ לְבוּשִׁין אַחֲרָנִין יַקִּירִין וְטָבִין מֵאִלֵּין.

438. וּכְשֶׁמִּתְלַבֶּשֶׁת הַנְּשָׁמָה בְּאוֹתוֹ לְבוּשׁ שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם, כַּמָּה עִדּוּנִים וְכַמָּה כִסּוּפִים שֶׁלָּהּ שָׁם. מַה גָּרַם לַגּוּף הַזֶּה לְהִתְלַבֵּשׁ בּוֹ הָרוּחַ? הֱוֵה אוֹמֵר, אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה שֶׁהִפְשִׁיטוֹ מֵהַלְּבוּשִׁים הַלָּלוּ. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה טוֹב עִם הַבְּרִיּוֹת שֶׁלֹּא מַפְשִׁיט מֵהָאָדָם הַלְּבוּשִׁים הַלָּלוּ עַד שֶׁמַּתְקִין לוֹ לְבוּשִׁים אֲחֵרִים נִכְבָּדִים וְטוֹבִים מֵאֵלֶּה.

439. בַּר לְאִינּוּן חַיָּיבֵי עָלְמָא, דְּלָא אַהַדְרוּ בְּתִיּוּבְתָּא שְׁלֵימָתָא לְמָארֵיהוֹן, דְּעַרְטִילָאִין אָתוּ לְהַאי עָלְמָא, וְעַרְטִילָאִין יְתוּבוּן תַּמָּן. וְנִשְׁמְתָא אַזְלָא בְּכִסּוּפָא לְגַבֵּי אַחֲרָנִין, דְּלֵית לָהּ לְבוּשִׁין כְּלַל, וְאִתְדָּנַת בְּהַהוּא גֵּיהִנָּם דִּבְאַרְעָא, מִגּוֹ הַהוּא אֶשָּׁא דִּלְעֵילָּא. וְאִית מִנְּהוֹן דִּמְצַפְצְפֵי וְסַלְקֵי, וְאִלֵּין אִינּוּן חַיָּיבֵי עָלְמָא, דְּחָשִׁיבוּ בְּלִבַּיְיהוּ תְּשׁוּבָה, וּמִיתוּ, וְלָא יָכִילוּ לְמֶעְבַּד לָהּ. אִלֵּין אִתְדָּנוּ תַּמָּן בְּגֵיהִנָּם, וּלְבָתַר מְצַפְצְפֵי וְסַלְקִין.

439. פְּרָט לְאוֹתָם רִשְׁעֵי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא חָזְרוּ בִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְרִבּוֹנָם, שֶׁמְּעֻרְטָלִים בָּאוּ לָעוֹלָם הַזֶּה וּמְעֻרְטָלִים יָשׁוּבוּ לְשָׁם. וְהַנְּשָׁמָה הוֹלֶכֶת בְּבוּשָׁה כְּלַפֵּי אֲחֵרוֹת, כִּי אֵין לָהּ כְּלָל לְבוּשִׁים, וְנִדּוֹנֵית בְּאוֹתוֹ גֵיהִנֹּם שֶׁבָּאָרֶץ מִתּוֹךְ אוֹתָהּ הָאֵשׁ שֶׁלְּמַעְלָה. וְיֵשׁ מֵהֶן שֶׁמְּצַפְצְפוֹת וְעוֹלוֹת, וְאֵלּוּ הֵם רִשְׁעֵי הָעוֹלָם שֶׁחָשְׁבוּ בְלִבָּם תְּשׁוּבָה וּמֵתוּ, וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ. אֵלֶּה נִדּוֹנִים שָׁם בַּגֵּיהִנֹּם, וְאַחַר כָּךְ מְצַפְצְפִים וְעוֹלִים.

440. זַמִּין כַּמָּה רַחֲמָנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם בִּרְיוֹהִי, דַּאֲפִילּוּ דְּאִיהוּ חַיָּיבָא יַתִּיר, וְהִרְהֵר תְּשׁוּבָה, וְלָא (ויקרא ר"כ ע"ב) יָכִיל לְמֶעְבַּד תְּשׁוּבָה, וּמִית, הַאי בְּוַדַּאי, מְקַבֵּל עוֹנְשָׁא, עַד דְּאָזִיל בְּלָא תְּשׁוּבָה. לְבָתַר הַהוּא רְעוּתָא דְּשַׁוֵּי לְמֶעְבַּד תְּשׁוּבָה, לָא אַעֲדִיאַת מִקַּמֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְקִין לְהַהוּא חַיָּיבָא דּוּכְתָּא, בִּמְדוֹרָא דִּשְׁאוֹל, וְתַמָּן מְצַפְצְפָא תְּשׁוּבָה. דְּהָא הַהוּא רְעוּתָא נָזְיַת מִקַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְתָבַר כָּל גַּזְּיָין (ס"א לבתר דקביל עונשיה ההוא רעותא טבא דשוי ההוא חייבא למעבד תשובה סלקא קמי מלכא עילאה ולא אעדיאת מתמן עד דקודשא בריך

440. רְאֵה כַּמָּה רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹתָיו, שֶׁאֲפִלּוּ שֶׁהוּא רָשָׁע גָּדוֹל וְהִרְהֵר תְּשׁוּבָה וְלֹא יָכֹל לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה וּמֵת, הֲרֵי וַדַּאי מְקַבֵּל עֹנֶשׁ עַד שֶׁהוֹלֵךְ בְּלִי תְשׁוּבָה. אַחַר כָּךְ אוֹתוֹ הָרָצוֹן שֶׁשָּׂם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, לֹא זָז מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְתַקֵּן לְאוֹתוֹ רָשָׁע מָקוֹם בִּמְדוֹר הַשְּׁאוֹל, וְשָׁם מְצַפְצֵף תְּשׁוּבָה. שֶׁהֲרֵי אוֹתוֹ רָצוֹן יוֹרֵד מִלִּפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְשׁוֹבֵר כָּל הַשּׁוֹמְרִים (לְאַחַר שֶׁקִּבֵּל עָנְשׁוֹ, אוֹתוֹ רָצוֹן טוֹב שֶׁהִנִּיחַ אוֹתוֹ רָשָׁע לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, עוֹלֶה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, וְלֹא זָז מִשָּׁם עַד שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְתַקֵּן לְאוֹתוֹ רָשָׁע מָקוֹם בִּמְדוֹר הַשְּׁאוֹל, וְאָז אוֹתוֹ רָצוֹן יוֹרֵד מִלִּפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא

הוא אתקין להוא חייבא דוכתא במדורת שאול וכדין ההוא ריעותא נחתא מקמי קודשא בריך הוא ותברת כל גזיזין) דְּתַרְעֵי מָדוֹרֵי גֵּיהִנָּם, וּמָטֵי לְהַהוּא אֲתַר דְּהַהוּא חַיָּיבָא תַּמָּן, וּבָטַשׁ בֵּיהּ, וְאִתְּעַר לֵיהּ הַהוּא רְעוּתָא כְּמִלְּקַדְּמִין. וּכְדֵין מְצַפְצְפָא (דף ק"נ ע"ב) הַהִיא נִשְׁמְתָא, לְסַלְּקָא מִגּוֹ מָדוֹרָא דִּשְׁאוֹל.

וְשׁוֹבֵר אֶת כָּל הַשּׁוֹמְרִים) שֶׁל שַׁעֲרֵי מְדוֹרֵי הַגֵּיהִנֹּם, וּמַגִּיעַ לְאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁאוֹתוֹ הָרָשָׁע שָׁם, וּמַכֶּה בוֹ וּמְעוֹרֵר אֶת אוֹתוֹ רָצוֹן כְּמִקֹּדֶם. וְאָז מְצַפְצֶפֶת אוֹתָהּ נְשָׁמָה לַעֲלוֹת מִתּוֹךְ מְדוֹר הַשְּׁאוֹל.

441. וְלֵית רְעוּתָא טָבָא דְּיִתְאֲבִיד מִקַּמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. וּבְגִין כָּךְ, זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דִּמְהַרְהֵר הִרְהוּרִין טָבִין לְגַבֵּי מָארֵיהּ, דְּאַף עַל גַּב דְּלָא יָכִיל לְמֶעְבַּד לוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק לֵיהּ רְעוּתֵיהּ כְּאִילּוּ עָבִיד. דָּא לְטָב. אֲבָל רְעוּתֵיהּ לְבִישׁ, לָא. בַּר הִרְהוּרָא דְּכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.

441. וְאֵין רָצוֹן טוֹב שֶׁנֶּאֱבָד מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, וּמִשּׁוּם כָּךְ אַשְׁרֵי אוֹתוֹ מִי שֶׁמְּהַרְהֵר הִרְהוּרִים טוֹבִים לְרִבּוֹנוֹ. שֶׁאַף עַל גַּב שֶׁלֹּא יָכֹל לַעֲשׂוֹת אוֹתָם, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַעֲלֶה אֶת רְצוֹנוֹ כְּאִלּוּ עָשָׂה, וְזֶה לְטוֹב. אֲבָל רָצוֹן לְרַע – לֹא, פְּרָט לְהִרְהוּר שֶׁל עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וַהֲרֵי פֵּרְשׁוּהָ הַחֲבֵרִים.

442. אִינּוּן דְּלָא הִרְהֲרוּ תְּשׁוּבָה, נָחֲתֵי לִשְׁאוֹל, וְלָא סַלְּקֵי מִתַּמָּן לְדָרֵי דָּרִין. עֲלַיְיהוּ כְּתִיב, (איוב ז) כָּלָה עָנָן וַיֵּלַךְ כֵּן יוֹרֵד שְׁאוֹל לֹא יַעֲלֶה. עַל קַדְמָאֵי כְּתִיב (שמואל א ב) יְיָ' מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל.

442. אוֹתָם שֶׁלֹּא הִרְהֲרוּ תְּשׁוּבָה, יוֹרְדִים לִשְׁאוֹל, וְלֹא עוֹלִים מִשָּׁם לְדוֹרֵי דוֹרוֹת. עֲלֵיהֶם כָּתוּב (איוב ו) כָּלָה עָנָן וַיֵּלַךְ כֵּן יוֹרֵד שְׁאוֹל לֹא יַעֲלֶה. עַל הָרִאשׁוֹנִים כָּתוּב (שמואל-א ב) ה' מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל.

443. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דִּינָא דְּעוֹנְשֵׁי דְּגֵיהִנָּם, הָא אוֹלִיפְנָא, דְּאִיהוּ לְמֵידָן תַּמָּן לְחַיָּיבַיָּא, עַל מָה אִתְדָּנוּ בְּנוּרָא דְּגֵיהִנָּם. אֶלָּא גֵּיהִנָּם אִיהוּ נוּר דָּלִיק יְמָמֵי וְלֵילֵי, כְּגַוְונָא דְּחַיָּיבַיָּא מִתְחַמְּמָן בְּנוּרָא דְּיֵצֶר הָרָע, לְמֶעְבַּר עַל פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא. בְּכָל חִמּוּמָא וְחִמּוּמָא דְּאִינּוּן מִתְחַמְּמָן בְּיֵצֶר הָרָע, הָכִי אִתּוֹקַד נוּרָא דְּגֵיהִנָּם.

443. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דִּין שֶׁל עָנְשֵׁי הַגֵּיהִנֹּם, הֲרֵי לָמַדְנוּ שֶׁהוּא לָדוּן שָׁם אֶת הָרְשָׁעִים. עַל מַה נִּדּוֹנִים בְּאֵשׁ הַגֵּיהִנֹּם? אֶלָּא גֵּיהִנֹּם הִיא אֵשׁ דּוֹלֶקֶת יָמִים וְלֵילוֹת, כְּמוֹ שֶׁהָרְשָׁעִים מִתְחַמְּמִים בְּאֵשׁ שֶׁל יֵצֶר הָרָע לַעֲבֹר עַל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה. בְּכָל חִמּוּם וְחִמּוּם שֶׁהֵם מִתְחַמְּמִים בְּיֵצֶר הָרָע, כָּךְ בּוֹעֶרֶת אֵשׁ הַגֵּיהִנֹּם.

444. זִמְנָא חֲדָא לָא אִשְׁתְּכַח יֵצֶר הָרָע בְּעָלְמָא, דְּאָעִילוּ לֵיהּ גּוֹ גּוּשְׁפַּנְקָא דְּפַרְזְלָא, בְּנוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא. וְכָל הַהוּא זִמְנָא, כָּבָה נוּרָא דְּגֵיהִנָּם, וְלָא אִתּוֹקַד כְּלַל. אַהְדַּר יֵצֶר הָרָע לְאַתְרֵיהּ, שָׁארוּ חַיָּיבֵי עָלְמָא לְאִתְחַמְּמָא בֵּיהּ, שָׁארֵי נוּרָא דְּגֵיהִנָּם לְאִתּוֹקְדָא, דְּהָא גֵּיהִנָּם לָא אִתּוֹקַד אֶלָּא בְּזַהֲמִימוּ דְּתוּקְפָּא דְּיֵצֶר הָרָע דְּחַיָּיבַיָּא. וּבְהַהוּא זַהֲמִימוּ, נוּרָא דְּגֵיהִנָּם אִתּוֹקַד יְמָמֵי וְלֵילֵי, וְלָא שָׁכִיךְ.

444. פַּעַם אַחַת לֹא נִמְצָא יֵצֶר הָרָע בָּעוֹלָם, שֶׁהִכְנִיסוּ אוֹתוֹ לְתוֹךְ חוֹתָם בַּרְזֶל בְּנֶקֶב תְּהוֹם רַבָּה, וְכָל אוֹתוֹ זְמַן כָּבְתָה אֵשׁ הַגֵּיהִנֹּם וְלֹא בָעֲרָה כְּלָל. חָזַר יֵצֶר הָרָע לִמְקוֹמוֹ – הִתְחִילוּ רִשְׁעֵי הָעוֹלָם לְהִתְחַמֵּם בּוֹ, וְהִתְחִילָה אֵשׁ הַגֵּיהִנֹּם לִבְעֹר, שֶׁהֲרֵי הַגֵּיהִנֹּם לֹא בוֹעֵר אֶלָּא בַּחֹם שֶׁל תֹּקֶף הַיֵּצֶר הָרָע שֶׁל הָרְשָׁעִים. וּבְאוֹתוֹ הַחֹם אֵשׁ הַגֵּיהִנֹּם בּוֹעֶרֶת יָמִים וְלֵילוֹת וְלֹא שׁוֹכֶכֶת.

445. שִׁבְעָה פִּתְחִין אִינּוּן לְגֵיהִנָּם, וְשִׁבְעָה מָדוֹרִין אִינּוּן תַּמָּן. שִׁבְעָה זִינֵי חַיָּיבִין אִינּוּן: רַע. בְּלִיַּעַל. חוֹטֵא. רָשָׁע. מַשְׁחִית. לֵץ. יָהִיר. וְכֻלְּהוּ לָקֳבְלַיְיהוּ אִית מָדוֹרִין

445. שִׁבְעָה פְּתָחִים הֵם לַגֵּיהִנֹּם, וְיֵשׁ שָׁם שִׁבְעָה מְדוֹרִים. שִׁבְעָה מִינֵי רְשָׁעִים הֵם: רַע. בְּלִיַּעַל. חוֹטֵא. רָשָׁע. מַשְׁחִית. לֵץ. יָהִיר.

לַגֵּיהִנָּם, כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ. וּכְפוּם הַהוּא דַּרְגָּא דְּחָטָא בֵּיהּ הַהוּא חַיָּיבָא, הָכִי יַהֲבִין לֵיהּ מָדוֹרָא בְּגֵיהִנָּם.

וּכְנֶגֶד כֻּלָּם יֵשׁ מְדוֹרִים לַגֵּיהִנֹּם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּרָאוּי לוֹ. וּכְפִי אוֹתָהּ מַעֲלָה שֶׁחָטָא בָּהּ אוֹתוֹ הָרָשָׁע, כָּךְ נוֹתְנִים לוֹ מָדוֹר בַּגֵּיהִנֹּם.

446. וּבְכָל מָדוֹרָא וּמָדוֹרָא, אִית מַלְאָךְ מְמָנָא עַל הַהוּא אֲתָר, תְּחוֹת יְדָא דְּדוּמָה. וְכַמָּה אֶלֶף וְרִבּוֹא עִמֵּיהּ, דְּדַיְינִין לוֹן לְחַיָּיבַיָּא, כָּל חַד וְחַד כְּמָה דְּאִתְחָזֵי לֵיהּ בְּהַהוּא מָדוֹרָא דְּאִיהוּ תַּמָּן.

446. וּבְכָל מָדוֹר וּמָדוֹר יֵשׁ מַלְאָךְ מְמֻנֶּה עַל אוֹתוֹ מָקוֹם תַּחַת יָדוֹ שֶׁל דּוּמָה, וְכַמָּה אֶלֶף וְרִבּוֹא עִמּוֹ שֶׁדָּנִים אֶת הָרְשָׁעִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּרָאוּי לוֹ בְּאוֹתוֹ מָדוֹר שֶׁהוּא שָׁם.

447. (ס"א אשא דגיהנם דלעילא, מטי להאי גיהנם דלתתא) אֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם לְתַתָּא, מָטֵי מִגּוֹ אֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם דִּלְעֵילָּא, וּמָטֵי לְהַאי גֵּיהִנָּם דִּלְתַתָּא, וְאִתּוֹקַד, בְּהַהוּא אִתְעֲרוּ דְּחֲמִימוּ דְּחַיָּיבַיָּא, דְּקָא מְחַמְּמֵי גַּרְמַיְיהוּ גּוֹ יֵצֶר הָרָע, וְכָל אִינּוּן מָדוֹרִין דְּלִיקִין תַּמָּן.

447. (אֵשׁ הַגֵּיהִנֹּם שֶׁלְּמַעְלָה מַגִּיעָה לַגֵּיהִנֹּם שֶׁלְּמַטָּה) אֵשׁ הַגֵּיהִנֹּם לְמַטָּה מַגִּיעָה מִתּוֹךְ אֵשׁ הַגֵּיהִנֹּם שֶׁלְּמַעְלָה, וּמַגִּיעָה לַגֵּיהִנֹּם הַזֶּה שֶׁלְּמַטָּה, וּבוֹעֶרֶת בְּאוֹתָהּ הִתְעוֹרְרוּת הַחֹם שֶׁל הָרְשָׁעִים, שֶׁמְּחַמְּמִים אֶת עַצְמָם תּוֹךְ יֵצֶר הָרָע, וְכָל אוֹתָם מְדוֹרִים דּוֹלְקִים שָׁם.

448. אֲתָר אִית בְּגֵיהִנָּם, וְדַרְגִּין תַּמָּן דְּאִקְרוּן (רנ"ב ע"א, רס"ה ב', פנחס רנ"ח ע"א) צוֹאָה רוֹתֵחַת, וְתַמָּן אִיהוּ זוּהֲמָא דְּנִשְׁמָתִין, אִינּוּן דְּמִתְלַכְלְכָן מִכָּל זוּהֲמָא דְּהַאי עָלְמָא. וּמִתְלַבְּנָן וְסַלְקִין, וְאִשְׁתְּאַרַת הַהוּא זוּהֲמָא תַּמָּן, וְאִינּוּן דַּרְגִּין בִּישִׁין דְּאִתְקְרוּן צוֹאָה רוֹתַחַת, אִתְמָנָן עַל הַהוּא זוּהֲמָא. וְנוּרָא דְּגֵיהִנָּם שַׁלְטָא, בְּהַהוּא זוּהֲמָא דְּאִשְׁתְּאַרַת.

448. מָקוֹם יֵשׁ בַּגֵּיהִנֹּם, וְיֵשׁ שָׁם דְּרָגוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ צוֹאָה רוֹתַחַת, וְשָׁם הִיא זֻהֲמַת הַנְּשָׁמוֹת, אוֹתָן שֶׁמִּתְלַכְלְכוֹת מִכָּל הַזֻּהֲמָה שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. וּמִתְלַבְּנוֹת וְעוֹלוֹת, וְנִשְׁאֶרֶת שָׁם אוֹתָהּ זֻהֲמָה, וְאוֹתָן דְּרָגוֹת רָעוֹת שֶׁנִּקְרָאוֹת צוֹאָה רוֹתַחַת הִתְמַנּוּ עַל אוֹתָהּ זֻהֲמָה, וְאֵשׁ הַגֵּיהִנֹּם שׁוֹלֶטֶת בְּאוֹתָהּ זֻהֲמָה שֶׁנִּשְׁאֲרָה.

449. וְאִית חַיָּיבִין, אִינּוּן דְּמִתְלַכְלְכָן בְּחוֹבַיְיהוּ תָּדִיר, וְלָא אִתְלַבְּנָן מִנַּיְיהוּ, וּמִיתוּ בְּלָא תְּשׁוּבָה, וְחָטוּ וְהֶחְטִיאוּ אַחֲרָנִין, וַהֲווּ קְשֵׁי קְדַל תָּדִיר, וְלָא אִתְבָּרוּ קָמֵי מָארֵיהוֹן בְּהַאי עָלְמָא. אִלֵּין (וישב ק"צ ע"ב) אִתְדָּנוּ תַּמָּן בְּהַהוּא זוּהֲמָא, וּבְהַהִיא צוֹאָה רוֹתַחַת, דְּלָא נָפְקִין מִתַּמָּן לְעָלְמִין. אִינּוּן דִּמְחַבְּלִין אָרְחַיְיהוּ עַל אַרְעָא, וְלָא חַשְׁשׁוּ לִיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן בְּהַאי עָלְמָא, כָּל אִינּוּן אִתְדָּנוּ תַּמָּן לְדָרֵי דָּרִין, וְלָא נַפְקֵי מִתַּמָּן.

449. וְיֵשׁ רְשָׁעִים, אוֹתָם שֶׁמִּתְלַכְלְכִים בַּחֲטָאֵיהֶם תָּמִיד וְלֹא מִתְלַבְּנִים מֵהֶם, וּמֵתוּ בְּלִי תְשׁוּבָה, וְחָטְאוּ וְהֶחֱטִיאוּ אֲחֵרִים וְהָיוּ תָמִיד קְשֵׁי עֹרֶף, וְלֹא נִשְׁבְּרוּ לִפְנֵי רִבּוֹנָם בָּעוֹלָם הַזֶּה. אֵלּוּ נִדּוֹנִים שָׁם בְּאוֹתָהּ זֻהֲמָה וּבְאוֹתָהּ צוֹאָה רוֹתַחַת שֶׁלֹּא יוֹצְאִים מִשָּׁם לְעוֹלָמִים. אוֹתָם שֶׁמַּשְׁחִיתִים דַּרְכָּם עַל הָאָרֶץ וְלֹא חָשְׁשׁוּ לִכְבוֹד רִבּוֹנָם בָּעוֹלָם הַזֶּה, כָּל אֵלֶּה נִדּוֹנִים שָׁם לְדוֹרֵי דוֹרוֹת וְלֹא יוֹצְאִים מִשָּׁם.

450. בְּשַׁבְּתֵי וּבְיַרְחֵי וּבְזִמְנֵי וּבְחַגֵּי, בְּהַהוּא אֲתָר נוּרָא אִשְׁתְּכַךְ, וְלָא אִתְדָּנוּ, אֲבָל לָא נַפְקֵי מִתַּמָּן, כִּשְׁאַר חַיָּיבִין דְּאִית לְהוּ נַיְיחָא. כָּל אִינּוּן דִּמְחַלְּלֵי שַׁבָּתוֹת וּזְמַנֵּי, וְלָא חַיְישֵׁי לִיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן כְּלַל, בְּגִין לְמֵיטַר לוֹן, אֶלָּא מְחַלְּלֵי בְּפַרְהֶסְיָא, כְּמָה דְּאִינּוּן לָא נַטְרֵי

450. בְּשַׁבָּתוֹת וּבֶחֳדָשִׁים וּבִזְמַנִּים וּבְחַגִּים, בְּאוֹתוֹ מָקוֹם הָאֵשׁ שׁוֹכֶכֶת וְלֹא נִדּוֹנִים, אֲבָל לֹא יוֹצְאִים מִשָּׁם כִּשְׁאָר הָרְשָׁעִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם מְנוּחָה. כָּל אוֹתָם שֶׁמְּחַלְּלִים שַׁבָּתוֹת וּזְמַנִּים וְלֹא חוֹשְׁשִׁים לִכְבוֹד רִבּוֹנָם כְּלָל כְּדֵי לִשְׁמֹר אוֹתָם, אֶלָּא מְחַלְּלִים בְּפַרְהֶסְיָה – כְּמוֹ שֶׁהֵם לֹא שָׁמְרוּ שַׁבָּתוֹת וּזְמַנִּים בָּעוֹלָם הַזֶּה, כָּךְ גַּם

שַׁבָּתֵי וּזְמַנֵּי בְּהַאי עָלְמָא, הָכִי נָמֵי לָא נַטְרִין לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא, וְלֵית לוֹן נַיְיחָא.

לֹא שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ בָּעוֹלָם הַבָּא, וְאֵין לָהֶם מְנוּחָה.

451. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, לָא תֵּימָא הָכִי, אֶלָּא נַטְרֵי שַׁבָּתֵי וּזְמַנֵּי תַּמָּן בְּגֵיהִנָּם בְּעַל כָּרְחַיְיהוּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִלֵּין אִינּוּן עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּלָא אִתְפַּקְדוּ, דְּלָא נַטְרֵי שַׁבָּת בְּהַאי עָלְמָא, נַטְרֵי לֵיהּ תַּמָּן בְּעַל כָּרְחַיְיהוּ.

451. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אַל תֹּאמַר כָּךְ, אֶלָּא הֵם שׁוֹמְרִים שַׁבָּתוֹת וּזְמַנִּים שָׁם בַּגֵּיהִנֹּם בְּעַל כָּרְחָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלֶּה אוֹתָם עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת שֶׁלֹּא הִצְטַוּוּ, שֶׁלֹּא שָׁמְרוּ שַׁבָּת בָּעוֹלָם הַזֶּה, שׁוֹמְרִים אוֹתָהּ שָׁם בְּעַל כָּרְחָם.

452. בְּכָל מַעֲלֵי שַׁבְּתָא כַּד יוֹמָא אִתְקַדַּשׁ, כָּרוֹזִין (דף קנ"א ע"א) אָזְלִין בְּכָל אִינּוּן מָדוֹרִין דְּגֵיהִנָּם: סַלִּיקוּ דִּינָא דְּחַיָּיבַיָּא, דְּהָא מַלְכָּא קַדִּישָׁא אַתְיָא, וְיוֹמָא אִתְקַדַּשׁ, וְאִיהוּ אַגִּין עַל כֹּלָּא. וּמִיַּד דִּינִין אִסְתַּלָּקוּ, וְחַיָּיבַיָּא אִית לוֹן נַיְיחָא. (וכל אינון מחללי שבתות וזמני בפרהסיא דינין סלקין מנייהו (נ"א ואפילו עובדי כוכבים ומזלות דלא אתפקדו למיטר שבתי וזמני תמן נטרין בעל כרחם)) אֲבָל נוּרָא דְּגֵיהִנָּם לָא אִשְׁתְּכַךְ, מֵעֲלַיְיהוּ דְּלָא נַטְרֵי שַׁבָּת לְעָלְמִין. וְכָל חַיָּיבֵי גֵּיהִנָּם שָׁאֲלֵי עֲלַיְיהוּ, מַאי שְׁנָא אִלֵּין דְּלֵית לוֹן נַיְיחָא, מִכָּל חַיָּיבִין דְּהָכָא. אִינּוּן מָארֵיהוֹן דְּדִינָא תַּתִּיבִין לוֹן, אִלֵּין אִינּוּן חַיָּיבִין דְּכָפְרוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָבְרוּ עַל אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא, בְּגִין דְּלָא נַטְרוּ שַׁבָּת תַּמָּן, בְּגִין כַּךְ לֵית לְהוּ נַיְיחִין לְעָלְמִין.

452. בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת כְּשֶׁמִּתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם, הַכָּרוֹזִים הוֹלְכִים בְּכָל אוֹתָם מְדוֹרֵי הַגֵּיהִנֹּם: הִסְתַּלְּקוּ דִּינֵי הָרְשָׁעִים, שֶׁהֲרֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ בָּא, וְהַיּוֹם מִתְקַדֵּשׁ, וְהוּא מֵגֵן עַל הַכֹּל. וּמִיָּד מִסְתַּלְּקִים הַדִּינִים וְיֵשׁ לָרְשָׁעִים מְנוּחָה. (וְכָל אוֹתָם מְחַלְּלֵי שַׁבָּתוֹת וּמוֹעֲדִים בְּפַרְהֶסְיָא, דִּינִים מִסְתַּלְּקִים מֵעֲלֵיהֶם) (וַאֲפִלּוּ עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת שֶׁלֹּא נִצְטַוּוּ לִשְׁמֹר שַׁבָּתוֹת וּמוֹעֲדִים, שָׁם שׁוֹמְרִים בְּעַל כָּרְחָם) אֲבָל אֵשׁ הַגֵּיהִנֹּם לֹא שׁוֹכֶכֶת מֵעַל אֵלֶּה שֶׁלֹּא שָׁמְרוּ שַׁבָּת לְעוֹלָמִים, וְכָל רִשְׁעֵי הַגֵּיהִנֹּם שׁוֹאֲלִים עֲלֵיהֶם: מַה שּׁוֹנִים אֵלֶּה שֶׁאֵין לָהֶם מְנוּחָה מִכָּל הָרְשָׁעִים שֶׁל כָּאן?! וְאוֹתָם בַּעֲלֵי הַדִּין מְשִׁיבִים לָהֶם: אֵלֶּה הֵם הָרְשָׁעִים שֶׁכָּפְרוּ בַּקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא וְעָבְרוּ עַל כָּל הַתּוֹרָה. מִשּׁוּם שֶׁלֹּא שָׁמְרוּ שַׁבָּת שָׁם, לָכֵן אֵין לָהֶם מְנוּחָה לְעוֹלָמִים.

453. וְאִינּוּן חַיָּיבִין כֻּלְּהוֹן, נָפְקִין מִדּוּכְתַּיְיהוּ, וְאִתְיְיהִיב לוֹן רְשׁוּ לְמֵיהָךְ לְמֶחֱזֵי בְּהוּ. וּמַלְאָךְ חַד דִּי שְׁמֵיהּ סַנְטְרִי"אֵל, אָזִיל וְאַפִּיק לְהַהוּא גּוּפָא דִּלְהוֹן, וְעָיֵיל לֵיהּ לְגֵיהִנָּם, לְעֵינֵיהוֹן דְּחַיָּיבַיָּא, וְחָמָן לֵיהּ דְּסַלְקָא תּוֹלָעִין, וְנִשְׁמְתָא לֵית לָהּ נַיְיחָא בְּנוּרָא דְּגֵיהִנָּם.

453. וְכָל אוֹתָם הָרְשָׁעִים יוֹצְאִים מִמְּקוֹמָם, וְנִתֶּנֶת לָהֶם רְשׁוּת לָלֶכֶת וְלִרְאוֹת אוֹתָם. וּמַלְאָךְ אֶחָד שֶׁשְּׁמוֹ סַנְטְרִיאֵ"ל הוֹלֵךְ וּמוֹצִיא אֶת אוֹתוֹ הַגּוּף שֶׁלָּהֶם וּמַכְנִיסוֹ לַגֵּיהִנֹּם לְעֵינֵי הָרְשָׁעִים, וְרוֹאִים אוֹתוֹ שֶׁמַּעֲלֶה תוֹלָעִים, וְלַנְּשָׁמָה אֵין מְנוּחָה בְּאֵשׁ הַגֵּיהִנֹּם.

454. וְכָל אִינּוּן חַיָּיבַיָּא דְּתַמָּן, סַחֲרִין לְהַהוּא גּוּפָא, וּמַכְרִיזֵי עָלֵיהּ, דָּא אִיהוּ פְּלַנְיָא חַיָּיבָא, דְּלָא חַיִּישׁ לִיקָרָא דְּמָארֵיהּ, כָּפַר בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָפַר בְּכָל אוֹרַיְיתָא כֻּלָּא, וַוי לֵיהּ, טָב דְּלָא יִתְבְּרֵי, וְלָא יֵיתֵי לְדִינָא דָּא, וְלִכְסוּפָא דָּא, הֲדָא הוּא (רי"ב ע"א) דִּכְתִּיב, (ישעיה סו) וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפֹּשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה וְהָיוּ דֵרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר. כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת, מִן גּוּפָא.

454. וְכָל אוֹתָם הָרְשָׁעִים שֶׁשָּׁם סוֹבְבִים אֶת אוֹתוֹ הַגּוּף וּמַכְרִיזִים עָלָיו: זֶהוּ פְּלוֹנִי הָרָשָׁע שֶׁלֹּא חָשַׁשׁ לִכְבוֹד רִבּוֹנוֹ, וְכָפַר בַּקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא, וְכָפַר בְּכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ. אוֹי לוֹ! טוֹב שֶׁלֹּא נִבְרָא וְלֹא יָבֹא לַדִּין הַזֶּה וְלַבּוּשָׁה הַזּוֹ! זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה סו) וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפֹּשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה וְהָיוּ דֵרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר. כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת – מִן הַגּוּף. וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה – מִן הַנְּשָׁמָה. וְהָיוּ דֵרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר –

וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה, מִן נִשְׁמָתָא. וְהָיוּ דֵרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר, וְהָיוּ דֵּי רָאוֹן, עַד דְּכָל חַיָּיבִין דְּגֵיהִנָּם דְּתַמָּן, יֵימְרוּן, דֵּי רְאִיָּה דָא.

וְהָיוּ דֵי רָאוֹן, עַד שֶׁכָּל רִשְׁעֵי הָעוֹלָם שֶׁל שָׁם יֹאמְרוּ דַּי לָרְאִיָּה הַזּוֹ.

455. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר, וַדַּאי הָכִי הוּא, בְּגִין דְּשַׁבָּת אִיהוּ לָקֳבֵל אוֹרַיְיתָא כֹּלָּא, וְאוֹרַיְיתָא אִיהִי אֵשׁ, בְּגִין דְּעָבְרוּ עַל אֵשׁ דְּאוֹרַיְיתָא, הָא אֵשׁ דְּגֵיהִנָּם דָּלִיק, דְּלָא שָׁכִיךְ מֵעָלַיְיהוּ לְעָלְמִין.

455. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, וַדַּאי כָּךְ זֶה, מִשּׁוּם שֶׁשַּׁבָּת הִיא כְּנֶגֶד כָּל הַתּוֹרָה, וְהַתּוֹרָה הִיא אֵשׁ – מִשּׁוּם שֶׁעָבְרוּ עַל אֵשׁ הַתּוֹרָה, הֲרֵי אֵשׁ הַגֵּיהִנֹּם דּוֹלֵק, שֶׁלֹּא שׁוֹכֵךְ מֵעֲלֵיהֶם לְעוֹלָמִים.

456. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לְבָתַר כַּד נָפִיק שַׁבְּתָא, אָתֵי הַהוּא מַלְאָךְ, וּמְהַדֵּר הַהוּא גּוּפָא לְקִבְרֵיהּ, וְאִתְדָּנוּ תַּרְוַויְיהוּ, דָּא לִסְטְרֵיהּ וְדָא לִסְטְרֵיהּ. וְכָל דָּא, בְּעוֹד דְּגוּפָא קַיְּימָא עַל בּוּרְיֵיהּ, דְּהָא כֵּיוָן דְּגוּפָא אִתְאַכָּל, לֵית לֵיהּ לְגוּפָא כָּל אִלֵּין דִּינִין, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (תהלים עח) לֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ כְּתִיב בֵּיהּ.

456. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לְאַחַר כְּשֶׁיּוֹצֵאת שַׁבָּת, בָּא אוֹתוֹ מַלְאָךְ וּמַחֲזִיר אוֹתוֹ גּוּף לְקִבְרוֹ, וְנִדּוֹנִים שְׁנֵיהֶם, זֶה לְצִדּוֹ וְזֶה לְצִדּוֹ. וְכָל זֶה בְּעוֹד שֶׁהַגּוּף קַיָּם עַל בֻּרְיוֹ, שֶׁהֲרֵי כֵּיוָן שֶׁהַגּוּף נִתְעַכֵּל, אֵין לַגּוּף אֶת כָּל הַדִּינִים הַלָּלוּ, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כָּתוּב בּוֹ, וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ.

457. כָּל חַיָּיבִין דְּעָלְמָא, בְּעוֹד דְּגוּפָא שְׁלִים בְּכָל שַׁיְיפוֹי גּוֹ קִבְרָא, אִתְדָּנוּ גּוּפָא וְרוּחָא, כָּל חַד דִּינָא כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ. כֵּיוָן דְּגוּפָא אִתְעַכָּל, דִּינָא דְּרוּחָא אִשְׁתְּכַךְ. מַאן דְּאִצְטְרִיךְ לְנָפְקָא, נָפִיק. וּמַאן דְּאִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי עָלַיְיהוּ נַיְיחָא, אִית לוֹן נַיְיחָא. וּמַאן דְּאִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי קִטְמָא וְעַפְרָא תְּחוֹת רַגְלֵי דְּצַדִּיקַיָּיא. כָּל חַד וְחַד, כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ, אִתְעֲבִיד לֵיהּ.

457. כָּל רִשְׁעֵי הָעוֹלָם, בְּעוֹד שֶׁהַגּוּף שָׁלֵם בְּכָל אֵיבָרָיו בְּתוֹךְ הַקֶּבֶר, נִדּוֹנִים גּוּף וְרוּחַ, לְכָל אֶחָד דִּין כָּרָאוּי לוֹ. כֵּיוָן שֶׁהַגּוּף נִתְעַכֵּל, דִּין הָרוּחַ שׁוֹכֵךְ. מִי שֶׁצָּרִיךְ לָצֵאת, יוֹצֵא. וּמִי שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת עֲלֵיהֶם מְנוּחָה, יֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה. וּמִי שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת עָפָר וָאֵפֶר תַּחַת רַגְלֵי הַצַּדִּיקִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּרָאוּי לוֹ נַעֲשָׂה לוֹ.

458. וְעַל דָּא, כַּמָּה טָב לוֹן, בֵּין לְצַדִּיקֵי, בֵּין לְחַיָּיבֵי, לְמֶהוֵי גּוּפָא דִּלְהוֹן דָּבִיק בְּאַרְעָא, וּלְאִתְעַכְּלָא גּוֹ עַפְרָא לִזְמַן קָרִיב, וְלָא לְמֶהֱוֵי בְּקִיּוּמָא כָּל הַהוּא זִמְנָא סַגֵּי, בְּגִין לְאִתְדְּנָא גּוּפָא וְנַפְשָׁא וְרוּחָא תָּדִיר. דְּהָא לֵית לָךְ כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק בְּעָלְמָא, דְּלֵית לֵיהּ דִּינָא דְּקִבְרָא. בְּגִין דְּהַהוּא מַלְאָךְ דִּמְמַנָּא עַל קִבְרֵי, קָאִים עַל גּוּפָא, וְדָן לֵיהּ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. אִם לְצַדִּיקִים כַּךְ, לְחַיָּיבִים עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

458. וְלָכֵן כַּמָּה טוֹב לָהֶם, בֵּין לַצַּדִּיקִים בֵּין לָרְשָׁעִים, לִהְיוֹת גּוּפָם דָּבוּק בָּאָרֶץ וּלְהֵרָקֵב בְּתוֹךְ הֶעָפָר לִזְמַן קָרוֹב וְלֹא לִהְיוֹת בְּקִיּוּם כָּל אוֹתוֹ זְמַן רַב, כְּדֵי לָדוּן גּוּף וָנֶפֶשׁ וְרוּחַ תָּמִיד (בְּכָל יוֹם). שֶׁהֲרֵי אֵין לְךָ כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק בָּעוֹלָם שֶׁאֵין לוֹ דִּין הַקֶּבֶר, מִשּׁוּם שֶׁאוֹתוֹ מַלְאָךְ הַמְמֻנֶּה עַל הַקְּבָרִים עוֹמֵד עַל הַגּוּף וְדָן אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם. אִם לַצַּדִּיקִים כָּךְ – עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה לָרְשָׁעִים.

459. וּבְזִמְנָא דְּגוּפָא אִתְעַכָּל וְאִתְבְּלֵי בְּעַפְרָא, הָא דִּינָא אִשְׁתְּכַךְ מִכֹּלָּא, בַּר מֵאִינּוּן חֲסִידֵי קַיָּימִין דְּעָלְמָא, דְּאִינּוּן אִתְחָזוּן לְסַלְּקָא נִשְׁמָתְהוֹן לְהַהוּא אֲתַר עִלָּאָה דְּאִתְחֲזֵי לוֹן, וּזְעִירִין אִינּוּן בְּעָלְמָא.

459. וּבִזְמַן שֶׁהַגּוּף נִרְקָב וְנִבְלָה בֶּעָפָר, הֲרֵי הַדִּין שׁוֹכֵךְ מֵהַכֹּל, פְּרָט לְאוֹתָם חֲסִידִים הָעַמּוּדִים שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁהֵם רְאוּיִים לְהַעֲלוֹת נִשְׁמָתָם לְאוֹתוֹ מָקוֹם עֶלְיוֹן שֶׁרָאוּי לָהֶם, וּמְעַטִּים הֵם בָּעוֹלָם.

.460 כָּל אִינּוּן מֵתִין דְּעָלְמָא, כֻּלְּהוּ מֵתִין עַל יְדֵי דְּמַלְאָכָא מְחַבְּלָא, בַּר אִינּוּן דְּמֵתִין בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, (וכולהו מתין על ידי דמלאכא מחבלא דאיהו מלאך המות, וכל אינון מתין די בארעא קדישא) לָא מֵתִין עַל יְדוֹי, אֶלָּא עַל יְדֵי דְּמַלְאָכָא דְּרַחֲמֵי דְּשַׁלִּיט בְּאַרְעָא.

460. כָּל אוֹתָם הַמֵּתִים שֶׁל הָעוֹלָם, כֻּלָּם מֵתִים עַל יְדֵי הַמַּלְאָךְ הַמַּשְׁחִית, פְּרָט לְאוֹתָם שֶׁמֵּתִים בְּאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה (וְכֻלָּם מֵתִים עַל יְדֵי הַמַּלְאָךְ הַמַּשְׁחִית, שֶׁהוּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת, וְכָל אוֹתָם הַמֵּתִים שֶׁבָּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה) שֶׁלֹּא מֵתִים עַל יָדוֹ, אֶלָּא עַל יְדֵי מַלְאַךְ הָרַחֲמִים שֶׁשּׁוֹלֵט בָּאָרֶץ.

.461 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִי הָכִי, מַאי שִׁבְחָא אִיהוּ לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וּמִרְיָם, דִּכְתִּיב בְּהוּ (במדבר לג דברים לה) עַל פִּי יְיָ, דְּאִלֵּין לָא מִיתוּ עַל יְדֵי דְּהַהוּא מַלְאָךְ מְחַבְּלָא, וְאַתְּ אֲמַרְתְּ, דְּכוּלֵּי עָלְמָא אִינּוּן דְּמִיתוּ בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, לָא מֵתִין עַל יְדוֹי דְּדָא.

461. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם כָּךְ, מָה הַשֶּׁבַח שֶׁל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּמִרְיָם שֶׁכָּתוּב בָּהֶם עַל פִּי ה', שֶׁאֵלֶּה לֹא מֵתוּ עַל יְדֵי אוֹתוֹ הַמַּלְאָךְ הַמַּשְׁחִית, וְאַתָּה אוֹמֵר שֶׁכָּל הָעוֹלָם, אוֹתָם שֶׁמֵּתוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לֹא מֵתִים עַל יְדֵי זֶה?

.462 אָמַר (דף קנ"א ע"ב) לֵיהּ, הָכִי הוּא וַדַּאי, וּשְׁבָחָא דְּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם, הֲוָה יַתִּיר מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא, דְּאִינּוּן מִיתוּ לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא מִיתוּ, וְכֻלְּהוּ מִיתוּ עַל יְדֵי דְּהַהוּא מְחַבְּלָא, בַּר אִינּוּן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּמִרְיָם, דְּלָא מִיתוּ אֶלָּא עַל יְדֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲבָל אִינּוּן דְּמֵתִין בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, לָא מֵתִין עַל יְדֵי דְּהַהוּא מְחַבְּלָא, דְּהָא אַרְעָא קַדִּישָׁא לָא קַיְּימָא בִּרְשׁוּ אַחֲרָא, אֶלָּא בִּרְשׁוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי.

462. אָמַר לוֹ, כָּךְ הוּא וַדַּאי, וְהַשֶּׁבַח שֶׁל מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם הָיָה יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁהֵם מֵתוּ מִחוּץ לָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה. שֶׁמֹּשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם מֵתוּ מִחוּץ לָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, וְכֻלָּם מֵתוּ עַל יְדֵי אוֹתוֹ הַמַּשְׁחִית, פְּרָט לְמֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם שֶׁלֹּא מֵתוּ אֶלָּא עַל יְדֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אֲבָל אוֹתָם שֶׁמֵּתִים בָּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, לֹא מֵתִים עַל יְדֵי אוֹתוֹ הַמַּשְׁחִית, שֶׁהֲרֵי הָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה אֵינָהּ עוֹמֶדֶת בִּרְשׁוּת אַחֶרֶת, אֶלָּא בִּרְשׁוּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ.

.463 וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה כו) יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר וְגוֹ'. יִחְיוּ מֵתֶיךָ, אִלֵּין דְּמֵתִין בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּאִינּוּן מֵתִין דִּילֵיהּ, וְלָא מֵאַחֲרָא, דְּלָא שַׁלְטָא תַּמָּן סִטְרָא אַחֲרָא כְּלַל, וְעַל דָּא כְּתִיב מֵתֶיךָ. נְבֵלָתִי יְקוּמוּן, אִינּוּן דְּמִיתוּ בְּאַרְעָא נוּכְרָאָה אַחֲרָא, עַל יְדֵי דְּהַהוּא מְחַבְּלָא.

463. וְלָכֵן כָּתוּב, (ישעיה כו) יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר וְגוֹ'. יִחְיוּ מֵתֶיךָ – אֵלּוּ שֶׁמֵּתִים בְּאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהֵם מֵתִים שֶׁלּוֹ, וְלֹא מֵאַחֵר, שֶׁלֹּא שׁוֹלֵט שָׁם הַצַּד הָאַחֵר כְּלָל, וְלָכֵן כָּתוּב מֵתֶיךָ. נְבֵלָתִי יְקוּמוּן – אוֹתָם שֶׁמֵּתוּ בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה אַחֶרֶת עַל יְדֵי אוֹתוֹ הַמַּשְׁחִית.

.464 וְעַל דָּא אִקְרוּן נְבֵלָה, מַה נְּבֵלָה מְטַמְּאָה בְּמַשָּׂא, אוּף אִינּוּן דְּמֵתִין לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, מְטַמְּאִין בְּמַשָּׂא. (נ"א במגע) וְעַל דָּא אִינּוּן נְבֵלָה. כָּל שְׁחִיטָה דְּאִיפְּסִיל, אִקְרֵי נְבֵילָה, בְּגִין שְׁחִיטָה הָא אִיהִי מִסִּטְרָא אַחֲרָא, וּמִיַּד דְּאִיפְּסִיל שַׁרְיָא עָלָהּ סִטְרָא אַחֲרָא. וּבְגִין דְּאִיהִי דִּילֵיהּ, וְשַׁרְיָא עָלָהּ אִקְרֵי נְבֵלָה. וְרָזָא דָּא (ס"א כשמו כן הוא) נָבָל הוּא, (שמואל א כה) וְנָבָל שְׁמוֹ וּנְבָלָה עִמּוֹ.

464. וְלָכֵן נִקְרְאוּ נְבֵלָה. מַה נְּבֵלָה מְטַמְּאָה בְּמַשָּׂא – אַף אוֹתָם שֶׁמֵּתִים מִחוּץ לָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה מְטַמְּאִים בְּמַשָּׂא (בְּמַגָּע). וְלָכֵן הֵם נְבֵלָה. כָּל שְׁחִיטָה שֶׁנִּפְסְלָה נִקְרֵאת נְבֵלָה, מִשּׁוּם שֶׁשְּׁחִיטָה זוֹ הִיא מִצַּד הָאַחֵר, וּמִיָּד כְּשֶׁנִּפְסַל שׁוֹרֶה עָלָיו הַצַּד הָאַחֵר. וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא שֶׁלּוֹ וְשׁוֹרָה עָלֶיהָ נִקְרָא נְבֵלָה. וְסוֹד זֶה – (כִּשְׁמוֹ כֵּן הוּא) נָבָל הוּא, וְנָבָל שְׁמוֹ וּנְבָלָה עִמּוֹ.

465. וְעַל דָּא בְּכָל אֲתָר דְּאִיהוּ שַׁרְיָא, אִקְרֵי נְבֵלָה. מְנֻוָּל דָּא לָא שַׁרְיָא, אֶלָּא בַּאֲתָר פְּסִילוּ, וְעַל דָּא שְׁחִיטָה דְּאַפְסִיל, הָא דִּילֵיהּ הוּא, וְאִקְרֵי עַל שְׁמֵיהּ. וּבְגִין כַּךְ, מֵתִין דְּאִינּוּן לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, תְּחוֹת רְשׁוּ אַחֲרָא, וְשַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ סִטְרָא אַחֲרָא, אִקְרוּן נְבֵלָה.

465. וְלָכֵן בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא שׁוֹרֶה נִקְרָא נְבֵלָה. הַמְנֻוָּל הַזֶּה לֹא שׁוֹרֶה אֶלָּא בְּמָקוֹם פָּסוּל, וְלָכֵן שְׁחִיטָה שֶׁנִּפְסְלָה הִיא שֶׁלּוֹ, וְנִקְרֵאת עַל שְׁמוֹ. וְלָכֵן הַמֵּתִים מִחוּץ לָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה תַּחַת רָשׁוּת אַחֶרֶת וְשׁוֹרֶה עֲלֵיהֶם הַצַּד הָאַחֵר נִקְרָאִים נְבֵלָה.

466. הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר, שׁוֹכְנֵי, דַּיְירִין דְּמִיכִין, וְלָא מֵתִין. וּמַאן אִינּוּן. דְּמִיכִין דְּחֶבְרוֹן, דְּאִינּוּן לָא מֵתִין, אֶלָּא דְּמִיכִין. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהוּ גְּוִיעָה, כְּמַאן דְּגָוַוע, וְאִית בֵּיהּ קִיוּמָא לְאַנְעֲרָא. אוּף הָכִי אִינּוּן ד' זוּגֵי דְּחֶבְרוֹן, דְּמִיכִין אִינּוּן וְלָא מֵתִין, וְכֻלְּהוּ קַיְּימוּ בְּקִיוּמַיְיהוּ בְּאִינּוּן גּוּפִין דִּלְהוֹן, וְיַדְעֵי סִתְרִין גְּנִיזִין, יַתִּיר מִשְּׁאָר בְּנֵי נָשָׁא. גְּנִיזִין הֲווֹ תַּמָּן גּוֹ פִּתְחָא דְּגַן עֵדֶן אִינּוּן גּוּפִין דִּלְהוֹן, וְאִלֵּין אִינּוּן שׁוֹכְנֵי עָפָר. וְעַל דָּא כָּל אִינּוּן דְּנַפְקוּ נִשְׁמָתַיְיהוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, לָא נָפִיק עַל יְדֵי דְּהַהוּא מְחַבְּלָא, וְלָא שַׁלְטָא תַּמָּן, אֶלָּא עַל יְדֵי דְּמַלְאָכָא דְּרַחֲמֵי, דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא קַיְּימָא בְּעַדְבֵיהּ.

466. הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר. שֹׁכְנֵי – דַּיָּרִים יְשֵׁנִים, וְלֹא מֵתִים. וּמִי הֵם? יְשֵׁנֵי חֶבְרוֹן, שֶׁהֵם לֹא מֵתִים, אֶלָּא יְשֵׁנִים. וְלָכֵן כָּתוּב בָּהֶם גְּוִיעָה, כְּמִי שֶׁגּוֹוֵעַ וְיֵשׁ בּוֹ קִיּוּם לְהִתְנַעֵר. אַף כָּךְ אוֹתָם אַרְבַּע זוּגוֹת שֶׁל חֶבְרוֹן יְשֵׁנִים הֵם וְלֹא מֵתִים, וְכֻלָּם עוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם בְּאוֹתָם הַגּוּפוֹת שֶׁלָּהֶם, וְיוֹדְעִים סְתָרִים גְּנוּזִים יוֹתֵר מִשְּׁאָר בְּנֵי אָדָם. גְּנוּזִים הָיוּ שָׁם תּוֹךְ פֶּתַח הַגַּן עֵדֶן אוֹתָם הַגּוּפִים שֶׁלָּהֶם, וְאֵלֶּה הֵם שׁוֹכְנֵי עָפָר. וְלָכֵן כָּל אוֹתָם שֶׁיָּצְאָה נִשְׁמָתָם בָּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, אֵינָהּ יוֹצֵאת עַל יְדֵי אוֹתוֹ הַמַּשְׁחִית, וְלֹא שׁוֹלֵט שָׁם, אֶלָּא עַל יְדֵי מַלְאַךְ הָרַחֲמִים, שֶׁהָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה עוֹמֶדֶת בְּגוֹרָלוֹ.

467. אֲתָר אִית בְּיִשּׁוּבָא, דְּלָא שַׁלְטָא בֵּיהּ הַהוּא מְחַבְּלָא, וְלָא אִתְיְיהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְאַעֲלָא תַּמָּן, וְכָל אִינּוּן דְּדַיְירֵי תַּמָּן, לָא מֵתִין, עַד דְּנָפְקִין לְבַר מִקַּרְתָּא. וְלֵית לָךְ בַּר נָשׁ מִכָּל דְּדַיְירִין תַּמָּן, דְּלָא מֵתִין, וְכֻלְּהוּ מֵתִין כִּשְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא, אֲבָל לָאו בְּמָתָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּלָא יַכְלִין לְמֵיתַב תָּדִיר בְּמָתָא, אֶלָּא אִלֵּין נָפְקִין, וְאִלֵּין עָאלִין, וְעַל דָּא כֻּלְּהוּ מֵתִין.

467. יֵשׁ מָקוֹם בַּיִּשּׁוּב שֶׁלֹּא שׁוֹלֵט בּוֹ אוֹתוֹ מַשְׁחִית וְלֹא נִתֶּנֶת לוֹ רְשׁוּת לְהִכָּנֵס לְשָׁם, וְכָל אוֹתָם שֶׁדָּרִים שָׁם לֹא מֵתִים, עַד שֶׁיּוֹצְאִים מִחוּץ לָעִיר. וְאֵין לְךָ אָדָם מִכָּל הַדַּיָּרִים שָׁם שֶׁלֹּא מֵתִים, וְכֻלָּם מֵתִים כְּמוֹ שְׁאָר בְּנֵי אָדָם, אֲבָל לֹא בָּעִיר. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יְכוֹלִים תָּמִיד לָשֶׁבֶת בָּעִיר, אֶלָּא אֵלֶּה יוֹצְאִים וְאֵלֶּה נִכְנָסִים, וְלָכֵן כֻּלָּם מֵתִים.

468. מַאי טַעְמָא לָא שַׁלְטָא תַּמָּן הַהוּא מַלְאָךְ מְחַבְּלָא. אִי תֵּימָא דְּלָא קַיְּימָא בִּרְשׁוּתֵיהּ, הָא אַרְעָא קַדִּישָׁא דְּלָא קַיְּימָא בִּרְשׁוּ אַחֲרָא, וּמֵתִין, בְּהַהוּא אֲתָר אַמַּאי לָא מֵתִין. אִי תֵּימָא בְּגִין קְדוּשָׁה, לֵית אֲתָר בִּקְדוּשָּׁה בְּכָל יִשּׁוּבָא כְּגַוְונָא דְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תֵּימָא, בְּגִין הַהוּא גַּבְרָא דְּבָנֵי לָהּ. כַּמָּה בְּנֵי נָשָׁא הֲווֹ דִּזְכוּתֵיהוֹן יַתִּיר מִדִּילֵיהּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲנָא לָא שְׁמַעְנָא וְלָא אֵימָא.

468. מָה הַטַּעַם אֵין שׁוֹלֵט שָׁם אוֹתוֹ מַלְאַךְ הַמַּשְׁחִית? אִם תֹּאמַר שֶׁלֹּא עוֹמֶדֶת בִּרְשׁוּתוֹ, הֲרֵי אֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא עוֹמֶדֶת בִּרְשׁוּת אַחֶרֶת וּמֵתִים, בְּאוֹתוֹ מָקוֹם לָמָּה לֹא מֵתִים? אִם תֹּאמַר מִשּׁוּם קְדֻשָּׁה – אֵין מָקוֹם בִּקְדֻשָּׁה בְּכָל הַיִּשּׁוּב כְּמוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאִם תֹּאמַר מִשּׁוּם אוֹתוֹ אִישׁ שֶׁבָּנָה אוֹתוֹ – כַּמָּה בְּנֵי אָדָם הָיוּ שֶׁזְּכוּתָם יְתֵרָה מִשֶּׁלּוֹ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי וְלֹא אֹמַר.

469. אָתוּ שָׁאִילוּ לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לוֹן, וַדַּאי הַהוּא אֲתָר לָא שַׁלְטָא עֲלֵיהּ מַלְאָךְ הַמָּוֶת, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּעֵי דִּבְהַהוּא אֲתָר יְמוּת בַּר נָשׁ לְעָלְמִין,

469. בָּאוּ וְשָׁאֲלוּ אֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר לָהֶם, וַדַּאי שֶׁאוֹתוֹ מָקוֹם לֹא שׁוֹלֵט בּוֹ מַלְאַךְ הַמָּוֶת, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא רוֹצֶה שֶׁבְּאוֹתוֹ מָקוֹם

וְאִי תֵּימָא, דְּקָדֵם לָכֵן בְּהַהוּא דּוּכְתָּא, עַד לָא אִתְבְּנֵי, מִיתוּ בֵּיהּ בְּנֵי נָשָׁא, לָאו הָכִי. אֶלָּא מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, אִתְתַּקַּן הַהוּא אֲתָר, לְקִיּוּמָא, וְרָזָא דְּרָזִין הָכָא, לְאִינּוּן דְּמִסְתַּכְּלֵי בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא.

יָמוּת אָדָם לְעוֹלָמִים. וְאִם תֹּאמַר שֶׁקֹּדֶם לָכֵן בְּאוֹתוֹ מָקוֹם טֶרֶם שֶׁנִּבְנָה מֵתוּ בוֹ בְּנֵי אָדָם – לֹא כָּךְ! אֶלָּא מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם הִתְתַּקֵּן אוֹתוֹ מָקוֹם לְקִיּוּם, וְסוֹד הַסּוֹדוֹת כָּאן לְאוֹתָם הַמִּתְבּוֹנְנִים בְּסוֹד הַחָכְמָה.

470. כַּד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, בָּרָא לֵיהּ בְּרָזָא (מקץ ר"ד ע"א) דְּאַתְוָון, וְאִתְגַּלְגְּלוּ אַתְוָון, וּבָרָא עָלְמָא, בְּגְלוּפֵי דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. אִתְגַּלְגְּלוּ אַתְוָון, וְאַסְחֲרוּ עָלְמָא בִּגְלוּפֵי וְכַד אִתְגְּלֵי וְאִתְפָּשַּׁט עָלְמָא וְאִתְבְּרֵי, וַהֲווּ אַתְוָון סָחֲרָן לְמִבְרֵי, אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִסְתַּיֵּים בְּיוֹ"ד, אִשְׁתְּאָרַת אָת ט' (נ"א יתגלגלו אתוון, ואסחרו עלמא בגלופא דשמא קדישא וכד אתגלגלו אתוון והוו סחרן למברי, אמרז קודשא בריך הוא די יסתיים ביו"ד, אשתארת את ט' בלחודהא) בְּהַהוּא דּוּכְתָּא, (דף קנ"ב ע"א) תַּלְיָא בַּאֲוִירָא, כֵּיוָן דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דַּי יִסְתַּיֵּים בְּיוֹ"ד, אִשְׁתְּאָרַת אָת טֵי"ת בִּלְחוֹדָהָא תַּלְיָא בַּאֲוִירָא עַל גַּבֵּי הַהוּא דּוּכְתָּא טֵי"ת, אִיהוּ אָת, דִּנְהִירוּ חַיִּין, בְּגִין כַּךְ, מַאן דְּחָמֵי טֵי"ת בְּחֶלְמֵיהּ, סִימָנָא טָבָא הוּא לֵיהּ, וְחַיִּין אִתְתַּקָּנוּ לֵיהּ. וְעַל דָּא בְּגִין דַּהֲוָה ט' תַּלְיָא עַל גַּבֵּי הַהוּא אֲתָר, לָא שַׁלְטָא בֵּיהּ מוֹתָא.

470. כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, בָּרָא אוֹתוֹ בְּסוֹד הָאוֹתִיּוֹת, וְהִתְגַּלְגְּלוּ הָאוֹתִיּוֹת, וּבָרָא אֶת הָעוֹלָם בַּחֲקִיקוֹת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. הִתְגַּלְגְּלוּ הָאוֹתִיּוֹת וְסוֹבְבוּ אֶת הָעוֹלָם בַּחֲקִיקוֹת. וּכְשֶׁהִתְגַּלָּה וְהִתְפַּשֵּׁט הָעוֹלָם וְנִבְרָא, הָיוּ הָאוֹתִיּוֹת סוֹבְבוֹת כְּדֵי לִבְרֹא. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיִּסְתַּיֵּם בְּיו״ד. נִשְׁאֲרָה הָאוֹת ט׳ (יִתְגַּלְגְּלוּ הָאוֹתִיּוֹת, וְסָבְבוּ אֶת הָעוֹלָם בַּחֲקִיקַת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. וְכַאֲשֶׁר הִתְגַּלְגְּלוּ הָאוֹתִיּוֹת וְהָיוּ מְסוֹבְבוֹת לִבְרֹא, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: דַּי יִסְתַּיֵּם בְּיו"ד. נִשְׁאֲרָה אוֹת ט' לְבַדָּהּ) בְּאוֹתוֹ מָקוֹם תְּלוּיָה בָּאֲוִיר. כֵּיוָן שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיִּסְתַּיֵּם בָּאוֹת יו״ד, נִשְׁאֲרָה אוֹת טֵי״ת בִּלְבַדָּהּ תְּלוּיָה בָּאֲוִיר עַל גַּבֵּי אוֹתוֹ מָקוֹם. טֵי״ת הִיא אוֹת שֶׁל אוֹר הַחַיִּים. וְלָכֵן מִי שֶׁרוֹאֶה טֵי״ת בַּחֲלוֹמוֹ, סִימָן טוֹב הוּא לוֹ וְחַיִּים נִתְקְנוּ לוֹ. וְלָכֵן, מִשּׁוּם שֶׁהָיְתָה ט׳ תְּלוּיָה עַל אוֹתוֹ מָקוֹם, לֹא שׁוֹלֵט בּוֹ הַמָּוֶת.

471. כַּד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַיְּימָא עָלְמָא, זָרִיק חַד צְרוֹרָא גּוֹ מַיָּא, גָּלִיף בְּרָזָא דְּע"ב (נ"א דכ"ב) אַתְוָון, וּמִתַּמָּן שָׁארֵי לְמֵיהַךְ הַהוּא צְרוֹרָא, וְלָא אַשְׁכַּח אֲתָר לְאִתְקַיְּימָא בֵּיהּ, בַּר אַרְעָא קַדִּישָׁא, (נ"א בבי מקדשא) וּמַיָּא הֲווּ אַזְלִין אֲבַתְרֵיהּ, עַד דְּמָטָא הַהוּא צְרוֹרָא תְּחוֹת הַמַּדְבְּחָא, וְתַמָּן אִשְׁתְּקַע, וְאִתְקַיָּים כָּל עָלְמָא.

471. כְּשֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַעֲמִיד עוֹלָם, זָרַק צְרוֹר אֶחָד לְתוֹךְ הַמַּיִם חָקוּק בְּסוֹד שֶׁל ע״ב (שֶׁל כ"ב) אוֹתִיּוֹת, וּמִשָּׁם הִתְחִיל לָלֶכֶת אוֹתוֹ צְרוֹר, וְלֹא מָצָא מָקוֹם לַעֲמֹד בּוֹ פְּרָט הָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה (בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ), וְהַמַּיִם הָיוּ הוֹלְכִים אַחֲרָיו, עַד שֶׁהִגִּיעַ אוֹתוֹ צְרוֹר תַּחַת הַמִּזְבֵּחַ, וְשָׁם נִשְׁקַע, וְהִתְקַיֵּם כָּל הָעוֹלָם.

472. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי דִּבְהַהוּא אֲתָר שַׁרְיָין חַיִּים, אַמַּאי לָא אִתְבְּנֵי תַּמָּן בֵּי מַקְדְּשָׁא, לְמֵיהַב חַיִּין לְיָתְבָהָא. אֶלָּא הָכָא בְּהַאי אֲתָר אִתְקַיָּים בְּגִין אָת חַד דְּשַׁרְיָא עָלֵיהּ. בְּבֵי מַקְדְּשָׁא כָּל אַתְוָון כֻּלְּהוּ שָׁרָאן בֵּיהּ, וּבְהוּ אִתְבְּרֵי אִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי, כְּגַוְונָא דְּכָל עָלְמָא.

472. וְאִם תֹּאמַר, אִם כָּךְ שֶׁבְּאוֹתוֹ מָקוֹם שׁוֹרִים חַיִּים, לָמָּה לֹא נִבְנָה שָׁם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לָתֵת חַיִּים לְיוֹשְׁבֶיהָ? אֶלָּא כָּאן בַּמָּקוֹם הַזֶּה הִתְקַיֵּם מִשּׁוּם אוֹת אַחַת שֶׁשּׁוֹרָה עָלָיו. בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ כָּל הָאוֹתִיּוֹת כֻּלָּן שׁוֹרוֹת בּוֹ, וּבָהֶם נִבְרָא הוּא לְבַדּוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּל הָעוֹלָם.

473. וְתוּ, דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא (נ"א בבי מקדשא) יָהִיב חַיִּין וְכַפָּרָה לְיָתְבָהָא בְּהַהוּא עָלְמָא, וַאֲתָר דָּא לָאו הָכִי,

473. וְעוֹד, שֶׁהָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה (בֵּית הַמִּקְדָּשׁ) נוֹתֶנֶת חַיִּים וְכַפָּרָה לְיוֹשְׁבֶיהָ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וּמָקוֹם זֶה לֹא כָּךְ – נוֹתֵן חַיִּים לְאוֹתוֹ

יָהִיב זַיִין לְהַהוּא אֲתַר בְּהַאי (בראשית נ' ע"א, לקמן ר"ל ע"א) עָלְמָא, וְלָא בְּעָלְמָא דְאָתֵי. וּבֵי מַקְדְּשָׁא בְּהִפּוּכָא מִתַּמָּן, בְּגִין דְּאִית חוּלָקָא לְיִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא עָלְמָא, וְלָא בְּעָלְמָא דָא. וְעַל דָּא קַיְימָא בֵּי מַקְדְּשָׁא לְכַפָּרָא חוֹבִין, וּלְמִזְכֵּי לוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְעָלְמָא דְאָתֵי.

מָקוֹם בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא בָּעוֹלָם הַבָּא. וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּהֵפֶךְ מִשָּׁם, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ חֵלֶק לְיִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, וְלֹא בָּעוֹלָם הַבָּא. וְלָכֵן עוֹמֵד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְכַפֵּר חֲטָאִים וּלְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לָעוֹלָם הַבָּא.

474. תָּא חֲזֵי, טֵי"ת נְהִירוּ דְּחַיִּין בְּכָל אֲתַר, וְעַל דָּא פָּתַח בָּהּ קְרָא כִּי טוֹב. דִּכְתִיב, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מֵהַאי אָת, (נ"א מאתר דא) עָרִיק מַלְאָכָא מְחַבְּלָא. לָא תֵּימָא עָרִיק, אֶלָּא דְּלָא אִתְיְיהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְאַעֲלָא תַּמָּן.

474. בֹּא וּרְאֵה, טֵי"ת אוֹר שֶׁל חַיִּים בְּכָל מָקוֹם, וְלָכֵן פָּתַח בָּהּ הַכָּתוּב כִּי טוֹב, שֶׁכָּתוּב (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מֵהָאוֹת הַזּוֹ (מִמָּקוֹם זֶה) בּוֹרֵחַ מַלְאַךְ הַמַּשְׁחִית. אַל תֹּאמַר בּוֹרֵחַ, אֶלָּא שֶׁלֹּא נִתֶּנֶת לוֹ רְשׁוּת לְהִכָּנֵס לְשָׁם.

475. אָת דָּא מְשַׁנְּיָא מֵאָת ק', ק' לָא מִתְיַישְּׁבָא (נ"א מאת ח', ח' לא מתיישבא) בְּכָל דּוּכְתָּא בְּעָלְמָא, וְסִימָנָךְ (תהלים קמ) אִישׁ לָשׁוֹן בַּל יִכּוֹן בָּאָרֶץ אָת טֵי"ת אִתְיַישְּׁבָא בְּכָל דּוּכְתָּא, וְאִתְתַּקָּנַת לְאִתְיַישְּׁבָא כִּדְקָא יָאוֹת, וּבְגִין כָּךְ בְּכָל דּוּכְתָּא דְאָת ט' תַּמָּן, לֵית יְשׁוּבָא לְאָת ק' תַּמָּן לְאִתְיַישְּׁבָא בֵּיהּ. וְעַל דָּא אֲתַר דָּא לָא שַׁלְטָא בֵּיהּ כְּלַל סִטְרָא אַחֲרָא, וְיָהִיב חַיִּים דְּהַאי עָלְמָא לְיָתְבֵי תְּחוֹתֵיהּ דְּאָת דָּא, וְלָא יִפּוּק לְבַר, וְכַד נָפִיק לְבַר, אִית רְשׁוּ לְסִטְרָא אַחֲרָא לְשַׁלְטָאָה בֵּיהּ. כְּמָה דְּאָת דָּא שַׁלְטָא בְּאֲתַר דָּא, הָכִי נָמֵי שַׁלְטָא אָת אַחֲרָא בְּאֲתַר דְּגֵיהִנָּם, וּמַאן אִיהִי, (ק"פ ע"ב) אָת ק'.

475. הָאוֹת הַזּוֹ מְשֻׁנָּה מֵהָאוֹת ק'. ק' לֹא מִתְיַשֶּׁבֶת (מֵאוֹת ח'. ח' לֹא מִתְיַשֶּׁבֶת) בְּכָל מָקוֹם בָּעוֹלָם, וְסִימָנְךָ – (תהלים קמ) אִישׁ לָשׁוֹן בַּל יִכּוֹן בָּאָרֶץ. הָאוֹת טֵי"ת מִתְיַשֶּׁבֶת בְּכָל מָקוֹם, וּמִתְתַּקֶּנֶת לָשֶׁבֶת כָּרָאוּי, וְלָכֵן בְּכָל מָקוֹם שֶׁשָּׁם אוֹת ט', אֵין יִשּׁוּב לָאוֹת ק' שָׁם לְהִתְיַשֵּׁב בּוֹ. וְלָכֵן בַּמָּקוֹם הַזֶּה לֹא שׁוֹלֵט כְּלָל הַצַּד הָאַחֵר, וְנוֹתֵן חַיִּים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה לַיּוֹשְׁבִים תַּחַת הָאוֹת הַזּוֹ, וְלֹא יֵצֵא הַחוּצָה. וּכְשֶׁיּוֹצֵא הַחוּצָה, יֵשׁ רְשׁוּת לַצַּד הָאַחֵר לִשְׁלֹט בּוֹ. כְּמוֹ שֶׁאוֹת זוֹ שׁוֹלֶטֶת בְּמָקוֹם זֶה, כָּךְ גַּם שׁוֹלֶטֶת אוֹת אַחֶרֶת בִּמְקוֹם הַגֵּיהִנֹּם. וּמִיהִי? הָאוֹת ק'.

476. וּבְסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, הָכָא אִינּוּן תְּרֵין אַתְוָון: חֵ', טֵ'. וְעַל דָּא לָא הֲווּ כְּתִיבִין גּוֹ אַבְנֵי בּוֹרְלָא, אַבְנִין דְּאַשְׁלְמוּתָא, וּשְׁבָטִין דְּיִשְׂרָאֵל, תְּרֵין אַתְוָון אִלֵּין אִתְמְנָעוּ מִנַּיְיהוּ, בְּגִין דְּלָא יְהֵא רָשִׁים בְּגַוַּויְיהוּ חֵ"ט.

476. וּבְסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סָבָא, כָּאן הֵן שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת: ח', ט'. וְלָכֵן לֹא הָיוּ כְתוּבוֹת בְּתוֹךְ אַבְנֵי שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלּוּאִים, וּמִשִּׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל נִמְנְעוּ שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא רָשׁוּם בְּתוֹכָם חֵ"ט.

477. בְּאֲתַר דְּבֵי מַקְדְּשָׁא תַּלְיָין כָּל אַתְוָון דְּאַלְפָא בֵּיתָא, בְּרָזִין גְּלִיפָן דִּשְׁמָהָן קַדִּישִׁין, קְשִׁירִין, מְרַקְמָן עֲלֵיהּ, וְכָל עָלְמָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, כֹּלָּא בְּרָזָא דְּאַתְוָון מִתְחַזְּמָן (נ"א מתחקקן) וּגְלִיפָא, וְרָזִין דִּקְדֻשָּׁא (ס"א דשמא קדישא) עִלָּאָה, עֲלַיְיהוּ אִתְגְּלִיף.

477. בִּמְקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ תְּלוּיִים כָּל אוֹתִיּוֹת הָאַלְפָא בֵּיתָא בְּסוֹדוֹת חֲקוּקִים שֶׁל שֵׁמוֹת קְדוֹשִׁים, קְשׁוּרִים, רְקוּמִים עָלָיו, וְכָל הָעוֹלָם שֶׁלְּמַעְלָה וּמַטָּה, הַכֹּל בְּסוֹד שֶׁל אוֹתִיּוֹת מְחֻתָּמוֹת (חֲקוּקוֹת) וּגְלוּפוֹת, וְסוֹדוֹת הַקְּדֻשָּׁה (הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ) הָעֶלְיוֹנָה נֶחְקַק עֲלֵיהֶם.

478. בְּמַשְׁכְּנָא אִתְגְּלִיפוּ וְאִתְצָיְירוּ אַתְוָון כִּדְקָא חֲזֵי. דְּהָא בְּצַלְאֵל הֲוָה יָדַע וְחָכְמְתָא, לְצָרְפָא אַתְוָון

478. בַּמִּשְׁכָּן נֶחְקְקוּ וְהִצְטַיְּרוּ הָאוֹתִיּוֹת כָּרָאוּי, שֶׁהֲרֵי בְּצַלְאֵל הָיָה יוֹדֵעַ אֶת הַחָכְמָה לְצָרֵף אוֹתִיּוֹת שֶׁבָּהֶן נִבְרְאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ, וְעַל

דְּאִתְבְּרִיאוּ בֵּהּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. וְעַל זָכְמְתָא דִּילֵיהּ, (נ"א דא) אִתְבְּנֵי מַשְׁכְּנָא עַל יְדֵיהּ, וְאִתְבְּרִיר מִכָּל עַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל.

חָכְמָתוֹ (זו) נִבְנָה הַמִּשְׁכָּן עַל יָדוֹ וְנִבְחַר מִכָּל עַם יִשְׂרָאֵל. וּכְמוֹ שֶׁהוּא נִבְחַר לְמַעְלָה, כָּךְ רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיִּבָּחֵר לְמַטָּה.

479. וּכְמָה דְּאִיהוּ אִתְבְּרִיר לְעֵילָּא, הָכִי בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִתְבְּרִיר לְתַתָּא. לְעֵילָּא כְּתִיב, (שמות לא) רְאֵה קָרָאתִי בְשֵׁם בְּצַלְאֵל. לְתַתָּא (שמות לה) רְאוּ קָרָא יְיָ׳ בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל. וּשְׁמֵיהּ בְּרָזָא עִלָּאָה אִקְרֵי הָכִי בְּצַלְאֵל: בְּצֵל אֵל. וּמַאן אִיהוּ. דָּא צַדִּיק. דְּאִיהוּ יָתִיב בְּצֵל אֵל, הַהוּא דְּאִקְרֵי אֵל (לך לך ע"ז ע"א) עֶלְיוֹן. וְאִיהוּ יָתִיב כְּגַוְונָא דְּהַהוּא אֵל. הַהוּא אֵל נָטִיל שִׁית סְטְרִין, הַהוּא צַדִּיק נָטִיל לוֹן. אוּף הָכִי, הַהוּא אֵל אַנְהִיר לְעֵילָּא, הַאי צַדִּיק אַנְהִיר לְתַתָּא. הַהוּא אֵל, כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ שִׁית סְטְרִין. הַהוּא צַדִּיק, כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ שִׁית סְטְרִין.

479. לְמַעְלָה כָּתוּב (שמות לא) רְאֵה קָרָאתִי בְשֵׁם בְּצַלְאֵל. לְמַטָּה – (שם לה) רְאוּ קָרָא ה׳ בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל. וּשְׁמוֹ בְּסוֹד עֶלְיוֹן נִקְרָא כָּךְ בְּצַלְאֵל – בְּצֵל אֵל. וּמִיהוּ? זֶה צַדִּיק, שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בְּצֵל אֵל, אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא אֵל עֶלְיוֹן, וְהוּא יוֹשֵׁב כְּמוֹ שֶׁאוֹתוֹ אֵל. אוֹתוֹ אֵל נוֹטֵל שִׁשָּׁה צְדָדִים, אוֹתוֹ צַדִּיק נוֹטֵל אוֹתָם. אַף כָּךְ אוֹתוֹ אֵל מֵאִיר לְמַעְלָה, וְהַצַּדִּיק הַזֶּה מֵאִיר לְמַטָּה. אוֹתוֹ הָאֵל כְּלָל שֶׁל כָּל שֵׁשֶׁת הַצְּדָדִים. וְאוֹתוֹ צַדִּיק הוּא כְּלָל שֶׁל כָּל שֵׁשֶׁת הַצְּדָדִים.

480. בֶּן אוּרִי: בֶּן אוֹר קַדְמָאָה, דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. בֶּן חוּר: בֶּן חֵירוּ דְּכֹלָּא. דָּבָר אַחֵר, בֶּן חוּר: בֶּן חִוָּור מִכָּל גַּוְונִין. וְדָא אִתְמְנֵי לְמַטֵּה יְהוּדָה, כֹּלָּא כַּדְקָא יָאוּת.

480. בֶּן אוּרִי – בֶּן הָאוֹר הָרִאשׁוֹן שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. בֶּן חוּר – הַבֵּן שֶׁל חֵרוּת הַכֹּל. דָּבָר אַחֵר בֶּן חוּר – בֵּן חִוֵּר מִכָּל הַגְּוָנִים. וְזֶה הִתְמַנָּה לְמַטֵּה יְהוּדָה, הַכֹּל כָּרָאוּי.

481. כָּל גַּוְונִין טָבִין לְחֶלְמָא, בַּר תְּכֵלְתָּא, כְּמָה (קל"ט ע"א) דְּאִתְּמַר. בְּגִין דְּאִיהוּ כֻּרְסְיָיא, לְמֵידָן דִּינֵי דְּנִשְׁמָתִין. וְהָא הַאי דַּרְגָּא (נ"א חדא) חִוָּורָא אִיהוּ. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּקַיְימָא בְּדִינֵי דְּנַפְשָׁאן, כְּדֵין אִיהוּ גְּוָון תְּכֵלְתָּא. וְהָא (דף קנ"ב ע"ב) אוֹקִימְנָא.

481. כָּל הַגְּוָנִים טוֹבִים לַחֲלוֹם פְּרָט לִתְכֵלֶת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, מִשּׁוּם שֶׁהוּא כִּסֵּא לָדוּן אֶת דִּינֵי הַנְּשָׁמוֹת. וַהֲרֵי דַּרְגָּה זוֹ (אַחַת) הִיא לְבָנָה. אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁעוֹמֶדֶת בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת, אָז הִיא גֶּוֶן תְּכֵלֶת, וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּהָ.

482. בְּשַׁעֲתָא דְּזָמֵין בַּר נָשׁ לְהַאי גְּוָון, אִדְכַּר בַּר נָשׁ לְמֶעְבַּד פִּקּוּדִין דְּמָארֵיהּ. כְּגַוְונָא דִּנְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת, בְּשַׁעֲתָא דַּהֲווּ זַמְנִין לֵיהּ, הֲווּ דַּחֲלִין מִקַּמֵּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִנַּטְּרָן גַּרְמַיְיהוּ מִכָּל חוֹבִין, וּבְשַׁעֲתָא דְּהַהוּא דְּחִילוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סַלְקָא עָלַיְיהוּ, מִיַּד אִתְּסְיָין. מַאן גָּרִים לוֹן לְדַחֲלָא מִקַּמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַהוּא נָחָשׁ, הַהִיא רְצוּעָה דְּמִסְתַּכְּלָן בָּהּ. אוּף הָכִי תְּכֵלֶת (במדבר טו) וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ׳. מֵהַהוּא דְּחִילוּ דִּילֵיהּ, וְעַל דָּא תְּכֵלֶת בְּמַשְׁכְּנָא.

482. בְּשָׁעָה שֶׁרוֹאֶה אָדָם אֶת הַגֶּוֶן הַזֶּה, נִזְכָּר הָאָדָם לַעֲשׂוֹת מִצְווֹת רִבּוֹנוֹ. כְּמוֹ שֶׁנְּחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת, בְּשָׁעָה שֶׁהָיוּ רוֹאִים אוֹתוֹ, הָיוּ פּוֹחֲדִים מִלִּפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְשׁוֹמְרִים אֶת עַצְמָם מִכָּל הַחֲטָאִים, וּבְשָׁעָה שֶׁאוֹתוֹ הַפַּחַד שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹלֶה עֲלֵיהֶם, מִיָּד נִרְפָּאִים. מִי גָּרַם לָהֶם לִפְחֹד מִלִּפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא? אוֹתוֹ נָחָשׁ, אוֹתָהּ רְצוּעָה שֶׁמִּסְתַּכְּלִים בָּהּ. אַף כָּךְ הַתְּכֵלֶת – (במדבר טו) וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה׳. מֵאוֹתוֹ הַפַּחַד שֶׁלּוֹ. וְעַל זֶה תְּכֵלֶת בַּמִּשְׁכָּן.

483. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַאי דְּאָמַר מַר תְּכֵלֶת כֻּרְסְיָיא דְּדִינָא אִיהִי, וְכַד אִיהִי קַיְימָא בְּגַוְונָא דָא, כְּדֵין אִיהִי כֻּרְסְיָיא לְמֵידָן דִּינֵי נַפְשָׁאן. אֵימָתַי אִיהִי בְּרַחֲמֵי. אָמַר לֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דִּכְרוּבִים מְהַדְּרָן אַנְפַּיְיהוּ דָא עִם דָא, וּמִסְתַּכְּלָן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין. כֵּיוָן דְּאִינּוּן כְּרוּבִים מִסְתַּכְּלָן אַנְפִּין בְּאַנְפִּין כְּדֵין כָּל גַּוְונִין מִתְתַּקְּנָן, וְאִתְהַפָּךְ גּוֹן תִּכְלָא לְגָוֶון אַחֲרָא. מִתְהַפָּךְ גּוֹן יָרוֹק, לְגָוֶון זָהָב.

483. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זֶה שֶׁאָמַר מוֹרֵנוּ שֶׁתְּכֵלֶת הִיא כִּסֵּא דִין, וּכְשֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בַּגָּוֶן הַזֶּה, אֲזַי הִיא כִּסֵּא לָדוּן דִּינֵי נְפָשׁוֹת. מָתַי הִיא בְּרַחֲמִים? אָמַר לוֹ, בְּשָׁעָה שֶׁהַכְּרוּבִים מַחֲזִירִים פְּנֵיהֶם זֶה עִם זֶה וּמִסְתַּכְּלִים פָּנִים בְּפָנִים. כֵּיוָן שֶׁאוֹתָם כְּרוּבִים מִסְתַּכְּלִים פָּנִים בְּפָנִים, אָז כָּל הַגְּוָנִים מִתְתַּקְּנִים, וּמִתְהַפֵּךְ גָּוֶן תְּכֵלֶת לְגָוֶן אַחֵר. מִתְהַפֵּךְ גָּוֶן יָרֹק לְגָוֶן זָהָב (לָבָן).

484. (נ"א חוור) וְעַל דָא, בְּהִפּוּכָא דִּגְוָונִין, אִתְהַפָּךְ מִדִּינָא לְרַחֲמֵי, וְכֵן מֵרַחֲמֵי לְדִינָא, וְכֹלָּא בְּהִפּוּכָא דִּגְוָונִין. כְּמָה דִּמְסַדְּרִין יִשְׂרָאֵל תִּקּוּנַיְיהוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכִי קַיְימָא כֹּלָּא, וְהָכִי אִתְסָדַר. וְעַל דָא כְּתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר, בְּאִינּוּן גַּוְונִין דִּכְלִילָן דָא בְּדָא, שְׁפִּירוּ דְּכֻלְּהוּ. (חסר כאן)

484. וְלָכֵן בְּהִפּוּךְ הַגְּוָנִים מִתְהַפֵּךְ מִדִּין לְרַחֲמִים, וְכֵן מֵרַחֲמִים לְדִין, וְהַכֹּל בְּהִפּוּךְ הַגְּוָנִים. כְּמוֹ שֶׁמְּסַדְּרִים יִשְׂרָאֵל תִּקּוּנֵיהֶם לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא, כָּךְ הַכֹּל עוֹמֵד וְכָךְ מִסְתַּדֵּר. וְלָכֵן כָּתוּב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר, בְּאוֹתָם גְּוָנִים שֶׁכְּלוּלִים זֶה בָּזֶה, הַיֹּפִי שֶׁל כֻּלָּם.

485. (שמות כה) וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים וְגוֹ'. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (דברים ח) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ' אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ', כַּמָּה זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ, וְקָרִיב לוֹן לְגַבֵּיהּ מִכָּל עַמִּין, וּבְגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, יָהִיב מְזוֹנָא וְשַׂבְעָא, לְכָל עָלְמָא. וְאִלְמָלֵא יִשְׂרָאֵל, לָא יָהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזוֹנָא לְעָלְמָא, וְהַשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן בְּגָלוּתָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּנַטְלֵי מְזוֹנָא עַל חַד תְּרֵין.

485. וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים וְגוֹ'. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (דברים ח) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ'. כַּמָּה צַדִּיקִים הֵם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה בָּהֶם וְקֵרְבָם אֵלָיו מִכָּל הָעַמִּים, וּבִשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל נָתַן מָזוֹן וְשֹׂבַע לְכָל הָעוֹלָם, וְאִלְמָלֵא יִשְׂרָאֵל – לֹא נָתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מָזוֹן לָעוֹלָם, וְעַכְשָׁו שֶׁיִּשְׂרָאֵל בַּגָּלוּת, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁנּוֹטְלִים מָזוֹן עַל אֶחָד פִּי שְׁנַיִם.

486. בְּזִמְנָא דַּהֲווֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, הֲוָה נָחִית לוֹן מְזוֹנָא מֵאֲתַר עִלָּאָה, וְאִינּוּן יָהֲבֵי חוּלָק תַּמְצִית לְעַמִּין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים, וְעַמִּין כֻּלְּהוּ לָא אִתְזָנוּ אֶלָּא מִתַּמְצִית. וְהַשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל אִינּוּן בְּגָלוּתָא, אִתְהַפָּךְ בְּגַוְונָא אַחֲרָא.

486. בִּזְמַן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, הָיָה יוֹרֵד לָהֶם מָזוֹן מִמָּקוֹם עֶלְיוֹן, וְהֵם נוֹתְנִים חֵלֶק תַּמְצִית לָעַמִּים עוֹבְדֵי כוֹכָבִים, וְכָל הָעַמִּים לֹא נִזּוֹנוּ אֶלָּא מֵהַתַּמְצִית, וְעַכְשָׁו שֶׁיִּשְׂרָאֵל הֵם בַּגָּלוּת, הִתְהַפֵּךְ לְגָוֶן אַחֵר.

487. מַתַל לְמַלְכָּא, דְּאַתְקִין סְעוּדָתָא לִבְנֵי בֵּיתֵיהּ, כָּל זִמְנָא דְּאִינּוּן עַבְדֵי רְעוּתֵיהּ, אַכְלֵי סְעוּדָתָא עִם מַלְכָּא, וְיָהֲבֵי לְכַלְבֵּי חוּלָק גַּרְמִין לְמִגְרַר. בְּשַׁעֲתָא דִּבְנֵי בֵּיתֵיהּ לָא עַבְדֵי רְעוּתָא דְּמַלְכָּא, מַלְכָּא יָהִיב כָּל סְעוּדָתָא לְכַלְבֵּי, וְסָלִיק לוֹן גַּרְמֵי.

487. מָשָׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהִתְקִין סְעוּדָה לִבְנֵי בֵיתוֹ. כָּל זְמַן שֶׁהֵם עוֹשִׂים אֶת רְצוֹנוֹ, אוֹכְלִים סְעוּדָה עִם הַמֶּלֶךְ, וְנוֹתְנִים לַכְּלָבִים חֵלֶק הָעֲצָמוֹת לִגְרֹר. בְּשָׁעָה שֶׁבְּנֵי בֵיתוֹ לֹא עוֹשִׂים אֶת רְצוֹן הַמֶּלֶךְ, הַמֶּלֶךְ נוֹתֵן אֶת כָּל הַסְּעוּדָה לַכְּלָבִים, וּמַעֲלֶה לָהֶם אֶת הָעֲצָמוֹת.

488. כְּגַוְונָא דָא, כָּל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל עַבְדֵי רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, הָא עַל פָּתוֹרָא דְּמַלְכָּא אִינּוּן אַכְלֵי, וְכָל

488. כְּמוֹ זֶה, כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂים רְצוֹן רִבּוֹנָם, הֵם אוֹכְלִים עַל הַשֻּׁלְחָן הַזֶּה שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וְכָל הַסְּעוּדוֹת מְתֻקָּנוֹת לָהֶם. וְהֵם,

סְעוּדָתָא אִתְתַּקַּן לְהוֹן. וְאִינּוּן, מֵהַהוּא חֶדְוָה דִּלְהוֹן, יַהֲבֵי גַּרְמֵי דְּאִיהוּ תַּמְצִית לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. וְכָל זִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא עַבְדֵי רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, אַזְלֵי בְּגָלוּתָא, וְהָא סְעוּדָתָא לְכַלְבֵּי, וְאִסְתַּלַּק לוֹן תַּמְצִית (יחזקאל ד) כָּכָה יֹאכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לַחְמָם טָמֵא בַּגּוֹיִם, דְּהָא תַּמְצִית דְּגְעוּלֵיהוֹן אַכְלֵי. וַוי לִבְרָא דְּמַלְכָּא, דְּיָתִיב וּמְצַפֶּה לְפָתוֹרָא דְּעַבְדָּא, מַה דְּאִשְׁתְּאַר מִגּוֹ פָּתוֹרָא אִיהוּ אָכִיל.

מֵאוֹתָהּ שִׂמְחָה שֶׁלָּהֶם, נוֹתְנִים עֲצָמוֹת שֶׁהֵן תַּמְצִית לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. וְכָל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל לֹא עוֹשִׂים רְצוֹן רִבּוֹנָם, הֵם הוֹלְכִים לַגָּלוּת, וְהַסְּעוּדָה הוֹלֶכֶת לַכְּלָבִים, וְעוֹלָה לָהֶם הַתַּמְצִית. כָּכָה יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לַחְמָם טָמֵא בַּגּוֹיִם, שֶׁהֲרֵי תַּמְצִית הַגֹּעַל שֶׁלָּהֶם הֵם אוֹכְלִים. אוֹי לְבֵן הַמֶּלֶךְ שֶׁיּוֹשֵׁב וּמְצַפֶּה לְשֻׁלְחַן הָעֶבֶד, וּמַה שֶּׁנִּשְׁאָר מִתּוֹךְ הַשֻּׁלְחָן הוּא אוֹכֵל.

489. דָּוִד מַלְכָּא אָמַר, (תהלים כג) תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צוֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה. תַּעֲרוֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן, דָּא סְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא. נֶגֶד צוֹרְרָי, אִינּוּן כַּלְבֵּי דְּיַתְבֵי קָמֵי פָּתוֹרָא, מְצַפָּאן לְזוּלְקָא גַּרְמִין, וְאִיהוּ יָתִיב עִם מַלְכָּא בְּעִנּוּגָא דִּסְעוּדָתָא בְּפָתוֹרָא.

489. דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר, (תהלים כג) תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה. תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן – זוֹ סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ. נֶגֶד צֹרְרָי – אוֹתָם הַכְּלָבִים שֶׁיּוֹשְׁבִים לִפְנֵי הַשֻּׁלְחָן וּמְצַפִּים לְחֲלֻקַּת עֲצָמוֹת, וְהוּא יוֹשֵׁב עִם הַמֶּלֶךְ בְּעֹנֶג שֶׁל הַסְּעוּדָה בַּשֻּׁלְחָן.

490. דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי, דָּא רֵישָׁא דִּסְעוּדָתָא, דְּכָל מִשְׁחָא, וְשַׁמְנוּנָא, וְתִקּוּן סְעוּדָתָא, אִתְיְהִיב בְּקַדְמֵיתָא לִרְחִימָא דְּמַלְכָּא. מַה דְּאִשְׁתְּאַר, לְבָתַר אִתְיְיהִיב לְכַלְבֵּי, וּלְאִינּוּן פַּלְחֵי פָּתוֹרָא. כּוֹסִי רְוָיָה, מַלְיָא כַּסָּא קָמֵי רְחִימָא דְּמַלְכָּא תָּדִיר, דְּלָא יִצְטְרִיךְ לְמִשְׁאַל. וְעַל רָזָא דָא, הֲווּ יִשְׂרָאֵל תָּדִיר, עִם שְׁאָר עַמִּין.

490. דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי – זֶה רֹאשׁ הַסְּעוּדָה. שֶׁכָּל שֶׁמֶן וְשַׁמְנוּנִית וְתִקּוּן הַסְּעוּדָה נִתָּנִים בָּרִאשׁוֹנָה לָאֲהוּב הַמֶּלֶךְ. מַה שֶּׁנִּשְׁאָר נִתָּן אַחַר כָּךְ לַכְּלָבִים וּלְאוֹתָם עוֹבְדֵי הַשֻּׁלְחָן. כּוֹסִי רְוָיָה – מְלֵאָה הַכּוֹס לִפְנֵי אֲהוּב הַמֶּלֶךְ תָּמִיד שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לְבַקֵּשׁ, וְעַל סוֹד זֶה הָיוּ יִשְׂרָאֵל תָּמִיד עִם שְׁאָר הָעַמִּים.

491. רַבִּי חִיָּיא הֲוָה אָזִיל לְגַבֵּי דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן לְטִבֶּרְיָה, וַהֲווּ עִמֵּיהּ רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, וְרַבִּי יֵיסָא זְעִירָא, עַד דַּהֲווּ אָזְלֵי, אָמַר רַבִּי יֵיסָא לְרַבִּי חִיָּיא, תְּמִיהָא מַה דִּכְתִּיב, (מלכים א ב) וְלִבְנֵי בַּרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי תַּעֲשֶׂה חֶסֶד וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ וְגוֹ'. אִי הָכִי כָּל טִיבוּ וּקְשׁוֹט, לְמֵיכַל עַל פָּתוֹרֵיהּ וְלָא יַתִּיר, מִדְּקָאָמַר הָכָא וְהָיוּ בְּאוֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ. וְתוּ, לָאו יְקָרָא דְּמַלְכָּא אִיהוּ, לְמֵיכַל בַּר נָשׁ אָחֳרָא (דף קנ"ג ע"א) עַל פָּתוֹרֵיהּ דְּמַלְכָּא, וְלָא אִצְטְרִיךְ דָּא, אֶלָּא מַלְכָּא בִּלְחוֹדוֹי, וְכֻלְּהוּ רַבְרְבָנוֹהִי סְחֲרָנֵיהּ, לְתַתָּא מִנֵּיהּ.

491. רַבִּי חִיָּיא הָיָה הוֹלֵךְ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן לִטְבֶרְיָה, וְהָיוּ עִמּוֹ רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי וְרַבִּי יֵיסָא הַקָּטָן. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי יֵיסָא לְרַבִּי חִיָּיא, תָּמוּהַּ מַה שֶּׁכָּתוּב (מלכים-א ב) וְלִבְנֵי בַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי תַּעֲשֶׂה חֶסֶד וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ וְגוֹ'. אִם כָּךְ, כָּל טוֹב וֶאֱמֶת לֶאֱכֹל עַל שֻׁלְחָנוֹ וְלֹא יוֹתֵר, מִשֶּׁאָמַר כָּאן וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ. וְעוֹד, לֹא כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ הוּא שֶׁיֹּאכַל אִישׁ אַחֵר עַל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ, וְלֹא צָרִיךְ זֶה אֶלָּא הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ, וְכָל הַגְּדוֹלִים שֶׁלּוֹ סְבִיבוֹ לְמַטָּה מִמֶּנּוּ.

492. אָמַר רַבִּי חִיָּיא לָא שְׁמַעְנָא בְּהַאי מִידִי, וְלָא אֵימָא. אֲמַר לֵיהּ לְרַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, וְאַתְּ שְׁמַעְתְּ בְּהַאי מִידִי. אֲמַר לֵיהּ, אַתּוּן דְּיַנְקִין בְּכָל יוֹמָא מִדּוּבְשָׁא דְּמִשְׁחָא עִלָּאָה, לָא שְׁמַעְתּוּן, כָּל שֶׁכֵּן אֲנָא. אֲמַר לֵיהּ לְרַבִּי יֵיסָא, וְאַתְּ שְׁמַעְתְּ מִידִי בְּהַאי. אֲמַר לֵיהּ אַף עַל

492. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, לֹא שָׁמַעְתִּי בָּזֶה דָּבָר, וְלֹא אֹמַר. אָמַר לוֹ לְרַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, וְאַתָּה שָׁמַעְתָּ בָּזֶה הַדָּבָר? אָמַר לוֹ, אַתֶּם שֶׁיּוֹנְקִים בְּכָל יוֹם מִדְּבַשׁ שֶׁמֶן הָעֶלְיוֹן לֹא שְׁמַעְתֶּם, כָּל שֶׁכֵּן אֲנִי. שָׁאַל אֶת רַבִּי יֵיסָא, וְאַתָּה שָׁמַעְתָּ בָּזֶה דָבָר? אָמַר לוֹ, אַף עַל גַּב

גַּב דַּאֲנָא רַבְיָא וּמִיּוֹמִין זְעִירִין אֲתֵינָא לְגַבַּיְיכוּ, וְלָא זָכֵינָא מִקַּדְמַת דְּנָא, אֲנָא שְׁמַעְנָא.

שֶׁאֲנִי תִינוֹק וּמִלִּפְנֵי מִסְפַּר יָמִים בָּאתִי אֲלֵיכֶם וְלֹא זָכִיתִי מִקֹּדֶם לָזֶה – אֲנִי כֵּן שָׁמַעְתִּי.

493. פָּתַח וְאָמַר (תהלים קלו) נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. מַאי קָא חָמָא דָּוִד דְּסִיּוּם הַלֵּלָא רַבָּא, סַיֵּים הָכִי בְּהַאי קְרָא. אֶלָּא תְּלַת שַׁלִּיטִין אִינּוּן לְעֵילָּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּמוֹדְעָא בְּהוּ, וְאִינּוּן רָזָא יַקִּירָא דִּילֵיהּ, וְאִלֵּין אִינּוּן: מוֹחָא, וְלִבָּא, וְכַבְדָּא. וְאִינּוּן בְּהִפּוּכָא דְּהַאי עָלְמָא. לְעֵילָּא, מוֹחָא נָטִיל בְּרֵישָׁא, וּבָתַר יָהִיב לְלִבָּא, וְלִבָּא נָטִיל וְיָהִיב לְכַבְדָּא, וּלְבָתַר כַּבְדָּא יָהִיב חוּלָק לְכָל אִינּוּן מְקוֹרִין דִּלְתַתָּא, כָּל חַד וְחַד כִּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. לְתַתָּא, כַּבְדָּא נָטִיל בְּרֵישָׁא, וּלְבָתַר אִיהוּ מְקָרֵב כֹּלָּא לְלִבָּא, וְנָטִיל לִבָּא שְׁפִירוּ דְּמֵיכְלָא. כֵּיוָן דְּנָטִיל, וְאִתְתָּקַף מֵהַהוּא תֻּקְפָּא וּרְעוּ דְּקָא נָטִיל, יָהִיב וְאִתְעַר לְגַבֵּי מוֹחָא. וּלְבָתַר אַהְדָר כַּבְדָּא, וּפָלִיג מְזוֹנָא לְכָל מְקוֹרִין דְּגוּפָא. (ביומא דבר נש אתער בתעניתא, אתער לעילא כגוונא ההוא ממש, וביומא דשבעא, לאו הכי)

493. פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קלו) נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. מָה רָאָה דָוִד שֶׁבְּסִיּוּם הַהַלֵּל הַגָּדוֹל סִיֵּם כָּךְ בַּפָּסוּק הַזֶּה? אֶלָּא שְׁלֹשָׁה שַׁלִּיטִים הֵם לְמַעְלָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹדָע בָּהֶם, וְהֵם סוֹד נִכְבָּד שֶׁלּוֹ, וְאֵלֶּה הֵם: מֹחַ וְלֵב וְכָבֵד. וְהֵם בַּהֵפֶךְ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. לְמַעְלָה הַמֹּחַ נוֹטֵל בָּרֹאשׁ, וְאַחַר כָּךְ נוֹתֵן לַלֵּב, וְהַלֵּב נוֹטֵל וְנוֹתֵן לַכָּבֵד, וְאַחַר כָּךְ הַכָּבֵד נוֹתֵן חֵלֶק לְכָל אוֹתָם מְקוֹרוֹת שֶׁלְּמַטָּה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּרָאוּי לוֹ. לְמַטָּה הַכָּבֵד נוֹטֵל בָּרֹאשׁ, וְאַחַר מְקָרֵב הַכֹּל לַלֵּב, וְהַלֵּב נוֹטֵל אֶת הַיָּפֶה שֶׁל הַמַּאֲכָל. כֵּיוָן שֶׁנּוֹטֵל וּמִתְחַזֵּק מֵאוֹתוֹ כֹּחַ וְרָצוֹן שֶׁנּוֹטֵל, נוֹתֵן וּמְעוֹרֵר אֶל הַמֹּחַ. וְאַחַר כָּךְ חוֹזֵר לַכָּבֵד וּמְחַלֵּק מָזוֹן לְכָל מְקוֹרוֹת הַגּוּף. (בְּיוֹם שֶׁהָאָדָם מִתְעוֹרֵר בְּתַעֲנִית, מִתְעוֹרֵר לְמַעְלָה כְּאוֹתָהּ דֻּגְמָא מַמָּשׁ, וּבְיוֹם שֶׁל שֹׂבַע לֹא כָּךְ).

494. בְּיוֹמָא דְּתַעֲנִיתָא, בַּר נָשׁ מְקָרֵב מֵיכְלָא וּמִשְׁתְּיָא לְגַבֵּי כַּבְדָּא עִלָּאָה, וּמַאי אִיהוּ מְקָרֵב. חֶלְבֵּיהּ וְדָמֵיהּ וּרְעוּתֵיהּ. הַהוּא כַּבְדָּא נָטִיל כֹּלָּא בִּרְעוּתָא. כֵּיוָן דְּכֹלָּא אִיהוּ לְגַבֵּיהּ, נָטִיל וּמְקָרֵב כֹּלָּא לְקָמֵי לִבָּא, דְּאִיהוּ רַב וְשַׁלִּיט עָלֵיהּ. כֵּיוָן דְּלִבָּא נָטִיל וְאִתְתָּקַף בִּרְעֲוָא, מְקָרֵב כֹּלָּא לְגַבֵּי מוֹחָא, דְּאִיהוּ שַׁלִּיטָא עִלָּאָה עַל כָּל גּוּפָא, לְבָתַר אַהְדָר כַּבְדָּא וּמְפַלֵּג חוּלָקִין לְכָל אִינּוּן מְקוֹרִין וְשַׁיְיפִין דִּלְתַתָּא.

494. בְּיוֹם שֶׁל תַּעֲנִית, אָדָם מַקְרִיב מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה לַכָּבֵד הָעֶלְיוֹן, וּמַה הוּא מַקְרִיב? חֶלְבּוֹ וְדָמוֹ וּרְצוֹנוֹ. אוֹתוֹ כָבֵד נוֹטֵל הַכֹּל בְּרָצוֹן. כֵּיוָן שֶׁהַכֹּל הוּא אֵלָיו, נוֹטֵל וּמַקְרִיב הַכֹּל לִפְנֵי הַלֵּב, שֶׁהוּא גָּדוֹל וְשׁוֹלֵט עָלָיו. כֵּיוָן שֶׁהַלֵּב נוֹטֵל וּמִתְחַזֵּק הָרָצוֹן, מַקְרִיב הַכֹּל לַמֹּחַ, שֶׁהוּא שַׁלִּיט עֶלְיוֹן עַל כָּל הַגּוּף. אַחַר כָּךְ חוֹזֵר הַכָּבֵד וּמְחַלֵּק חֲלָקִים לְכָל אוֹתָם מְקוֹרוֹת וְאֵיבָרִים שֶׁלְּמַטָּה.

495. בְּזִמְנָא אָחֳרָא, כַּד (ד"א כלא) מוֹחָא נָטִיל בְּקַדְמֵיתָא, וּלְבָתַר יָהִיב לְלִבָּא, וְלִבָּא יָהִיב לְכַבְדָּא, וְכַבְדָּא יָהִיב לְכֻלְּהוּ מְקוֹרִין וְשַׁיְיפִין דִּלְתַתָּא, וּלְבָתַר כַּד בָּעֵי לְפַלְּגָא מְזוֹנָא לְהַאי עָלְמָא, בְּרֵישָׁא יָהִיב לְלִבָּא, דְּאִיהוּ מַלְכָּא דִּי בְּאַרְעָא. וּפָתוֹרָא דְּמַלְכָּא, אִתְּעַר בְּקַדְמֵיתָא מִכָּל שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא.

495. בִּזְמַן אַחֵר, כַּאֲשֶׁר (כָּל) הַמֹּחַ נוֹטֵל הַכֹּל בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר כָּךְ נוֹתֵן לַלֵּב, וְהַלֵּב נוֹתֵן לַכָּבֵד, וְהַכָּבֵד נוֹתֵן לְכָל הַמְּקוֹרוֹת וְהָאֵיבָרִים שֶׁלְּמַטָּה, וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁרוֹצֶה לְחַלֵּק מָזוֹן לָעוֹלָם הַזֶּה, בָּרִאשׁוֹנָה נוֹתֵן לַלֵּב, שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ שֶׁבָּאָרֶץ, וְשֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ מִתְעוֹרֵר בָּרִאשׁוֹנָה מִכָּל שְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם.

496. זַכָּאָה אִיהוּ, מַאן דַּהֲוֵי בְּחוּשְׁבָּנָא דְּפָתוֹרָא דְּמַלְכָּא, דְּהָא אִשְׁתְּמוֹדְעָא לְאוֹטָבָא לֵיהּ בְּהַהוּא טִיבוּ דִּלְעֵילָּא. (ובגיני כך) וְדָא אִיהוּ טִיבוּ וּקְשׁוֹט, דַּעֲבַד

496. אַשְׁרָיו מִי שֶׁהָיָה בַּחֶשְׁבּוֹן שֶׁל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ, שֶׁהֲרֵי יָדוּעַ הוּא לְהֵיטִיב לוֹ בְּאוֹתוֹ טוֹב שֶׁלְּמַעְלָה. (וּמִשּׁוּם כָּךְ) וְזֶהוּ טוֹב וֶאֱמֶת שֶׁעָשָׂה דָוִד לִבְנֵי בַרְזִלַּי, שֶׁכָּתוּב וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי

דָּוִד לִבְנֵי בַּרְזִילַּי, דִּכְתִּיב וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שֻׁלְחָנֶךָ. וְאִי תֵּימָא דִּבְשֻׁלְחָנָא דְּמַלְכָּא, אָכִיל בַּר נָשׁ אָחֳרָא בַּר מִנֵּיהּ. לָא. אֶלָּא מַלְכָּא אָכִיל בְּרֵישָׁא, וּבָתַר כָּל עַמָּא. וְאִינּוּן דְּאַכְלֵי עִם מַלְכָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִיהוּ אָכִיל אִינּוּן דַּחֲבִיבִין עָלֵיהּ מִכֻּלְּהוּ, וְאִינּוּן אִתְמְנוּן מִשֻּׁלְחָנָא דְּמַלְכָּא.

שֻׁלְחָנֶךָ. וְאִם תֹּאמַר שֶׁבְּשֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ אוֹכֵל אָדָם אַחֵר פְּרָט לוֹ – לֹא! אֶלָּא הַמֶּלֶךְ אוֹכֵל בָּרִאשׁוֹנָה, וְאַחַר כָּךְ כָּל הָעָם. וְאוֹתָם שֶׁאוֹכְלִים עִם הַמֶּלֶךְ בְּשָׁעָה שֶׁהוּא אוֹכֵל – אוֹתָם שֶׁחֲבִיבִים עָלָיו מִכֻּלָּם, וְהֵם נִמְנִים מִשֻּׁלְחַן הַמֶּלֶךְ.

497. וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב, (שמואל ב ט) עַל שֻׁלְחָן הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אוֹכֵל. בְּגִין דְּכָל מְזוֹנָא דִּילֵיהּ, לָא עָבִיד חוּשְׁבָּנָא אָחֳרָא, אֶלָּא עַל שֻׁלְחָן הַמֶּלֶךְ, דְּמִתַּמָּן הֲוָה אָתֵי מְזוֹנָא וּמֵיכְלָא דִּילֵיהּ. וְדָא אִיהוּ עַל שֻׁלְחָן הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אוֹכֵל. אָתָא רַבִּי חִיָּיא, וְנַשְּׁקֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ, אֲמַר לֵיהּ רַבְיָא אַנְתְּ, וְחָכְמְתָא עִלָּאָה שַׁרְיָא בְּלִבָּךְ. אַדְּהָכִי, חָמוּ לֵיהּ לְרַבִּי חִזְקִיָּה דַּהֲוָה אָתֵי. אֲמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּיא, וַדַּאי בְּחַבְרוּתָא דָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְחַבַּר עִמָּנָא, דְּהָא מִלִּין חַדְתִּין דְּאוֹרַיְיתָא יִתְחַדְּתוּן הָכָא.

497. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי כָּתוּב (שמואל-ב ט) עַל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אֹכֵל – מִשּׁוּם שֶׁכָּל מְזוֹנוֹ לֹא עוֹשֶׂה חֶשְׁבּוֹן אַחֵר, אֶלָּא עַל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ, שֶׁמִּשָּׁם הָיָה בָּא מְזוֹנוֹ וּמַאֲכָלוֹ. וְזֶהוּ עַל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אֹכֵל. בָּא רַבִּי חִיָּיא וּנְשָׁקוֹ עַל רֹאשׁוֹ. אָמַר לוֹ, תִּינוֹק אַתָּה, וְחָכְמָה עֶלְיוֹנָה שׁוֹרָה בְלִבְּךָ. בֵּינְתַיִם רָאוּ אֶת רַבִּי חִזְקִיָּה שֶׁהָיָה בָּא. אָמַר לוֹ רַבִּי חִיָּיא, וַדַּאי בַּחֲבֵרוּת זוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִתְחַבֵּר עָלֵינוּ, שֶׁהֲרֵי דְּבָרִים חִדּוּשֵׁי תוֹרָה יִתְחַדְּשׁוּ כָאן.

498. יָתְבוּ לְמֵיכַל. אָמְרוּ, כָּל חַד וְחַד לֵימָא מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי סְעוּדָתָא, אָמַר רַבִּי יֵיסָא, סְעוּדַת עֲרַאי אִיהִי, וְעִם כָּל דָּא סְעוּדָה אִקְרֵי. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּהַאי אִקְרֵי סְעוּדָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְהֲנֵי מִינָּהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ', דְּהָא מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא יִסְחֲרוּן לְהַאי אֲתָר.

498. יָשְׁבוּ לֶאֱכֹל. אָמְרוּ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֹאמַר דִּבְרֵי תוֹרָה בַּסְּעוּדָה הַזּוֹ. אָמַר רַבִּי יֵיסָא, סְעוּדַת עֲרַאי הִיא, וְלָכֵן נִקְרֵאת סְעוּדָה. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁזּוֹ נִקְרֵאת סְעוּדָה שֶׁנֶּהֱנֶה מִמֶּנָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְעַל זֶה כָּתוּב, זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה', שֶׁהֲרֵי דִּבְרֵי תוֹרָה יַקִּיפוּ אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה.

499. פָּתַח רַבִּי חִיָּיא וְאָמַר, (דברים ח) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ' אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ'. וְכִי עַד לָא אָכִיל בַּר נָשׁ לְשַׂבְעָא, וְיִתְמְלֵי כְּרֵיסֵיהּ, לָא יְבָרֵךְ לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (ד"א ל"ג אי הכי) (דף קנ"ג ע"ב) בְּמַאי נוֹקִים וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ, וּבָתַר וּבֵרַכְתָּ. אֶלָּא אֲפִילּוּ לָא יֵיכוּל בַּר נָשׁ אֶלָּא כְּזַיִת, וּרְעוּתֵיהּ אִיהוּ עָלֵיהּ, וְיִשַׁוֵּי לֵיהּ לְהַהוּא מֵיכְלָא עִקָּרָא דְּמֵיכְלֵיהּ, שָׂבְעָא אִקְרֵי. דִּכְתִּיב, (תהלים קמה) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. לְכָל חַי אֲכִילָה לָא כְּתִיב, אֶלָּא רָצוֹן. הַהוּא רְעוּתָא דְּשַׁוֵּי עַל הַהוּא מֵיכְלָא, שָׂבְעָא אִקְרֵי, וַאֲפִילּוּ דְּלֵית קָמֵיהּ דְּבַר נָשׁ אֶלָּא הַהוּא זְעֵיר בִּכְזַיִת, וְלָא יַתִּיר הָא רְעוּתָא דְּשַׂבְעָא שַׁוֵּי עָלֵיהּ. וּבְגִין כַּךְ, וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל

499. פָּתַח רַבִּי חִיָּיא וְאָמַר, (דברים ח) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ'. וְכִי עַד שֶׁלֹּא אוֹכֵל אָדָם לְשָׂבְעָה וְתִתְמַלֵּא כְרֵסוֹ לֹא יְבָרֵךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא?! (אִם כָּךְ) בַּמֶּה נְבָאֵר וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ, וְאַחַר כָּךְ וּבֵרַכְתָּ? אֶלָּא אֲפִלּוּ לֹא יֹאכַל אָדָם אֶלָּא כַּזַּיִת, וּרְצוֹנוֹ עָלָיו, וְיָשִׂים אֶת אוֹתוֹ הַמַּאֲכָל עִקַּר מַאֲכָלוֹ – נִקְרָא שָׂבְעָה, שֶׁכָּתוּב (תהלים קמה) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. לֹא כָתוּב לְכָל חַי אֲכִילָה, אֶלָּא רָצוֹן. אוֹתוֹ רָצוֹן שֶׁשָּׂם עַל אוֹתוֹ מַאֲכָל נִקְרָא שָׂבְעָה, וַאֲפִלּוּ שֶׁאֵין לִפְנֵי הָאָדָם אֶלָּא אוֹתוֹ מְעַט בְּכַזַּיִת וְלֹא יוֹתֵר, הֲרֵי רְצוֹן הַשֹּׂבַע שָׂם עָלָיו. וּמִשּׁוּם כָּךְ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. כָּתוּב רָצוֹן, וְלֹא אֲכִילָה. וְעַל זֶה וּבֵרַכְתָּ וַדַּאי, וּמִתְחַיֵּב

זַוִי רָצוֹן, רָצוֹן כְּתִיב, וְלָא אֲכִילָה. וְעַל דָּא וּבֵרַכְתָּ וַדַּאי, וְאִתְחַיָּיב בַּר נָשׁ לְבָרְכָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין לְמֵיהַב חֶדְוָה לְעֵילָּא.

הָאָדָם לְבָרֵךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּדֵי לָתֵת שִׂמְחָה לְמַעְלָה.

500. פָּתַח רַבִּי חִזְקִיָּה, בְּהַאי קְרָא אֲבַתְרֵיהּ וְאָמַר, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ. מֵהָכָא, דְּשִׁכּוֹר שָׁרֵי לֵיהּ לְבָרְכָא בִּרְכָתָא דִּמְזוֹנָא, (ויגש ר"ז ע"ב) מַה דְּלֵית הָכִי בִּצְלוֹתָא. דִּצְלוֹתָא לָאו הָכִי, דְּהָא צְלוֹתָא מְעַלְיָא בְּלָא אֲכִילָה אִיהִי, מַאי טַעֲמָא, בְּגִין דִּצְלוֹתָא סַלְּקָא לְעֵילָּא לְעֵילָּא, אֲתַר דְּלֵית בֵּיהּ לָא אֲכִילָה וְלָא שְׁתִיָּה. וְעַל דָּא תְּנִינָן, עָלְמָא דְּאָתֵי לֵית בֵּיהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה וְכוּ'. אֲבָל שְׁאַר דַּרְגִּין דִּלְתַתָּא אִית.

500. פָּתַח רַבִּי חִזְקִיָּה בַּפָּסוּק הַזֶּה אַחֲרָיו וְאָמַר, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ. מִכָּאן שֶׁלְּשִׁכּוֹר מֻתָּר לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּתְפִלָּה. שֶׁתְּפִלָּה לֹא כָּךְ, שֶׁהֲרֵי תְּפִלָּה מְעֻלָּה הִיא בְּלִי אֲכִילָה, מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁתְּפִלָּה עוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה, מָקוֹם שֶׁאֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִיָּה. וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, הָעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה וְכוּ'.

501. בְּבִרְכַּת מְזוֹנָא, אִשְׁתְּכַח גַּוְונָא אָחֳרָא וּמְעַלְיָא, הַהוּא בִּרְכְתָא דְּאִשְׁתְּכַח בְּשַׂבְעָא. בְּגִין דְּבִרְכַּת מְזוֹנָא, אִיהִי בַּאֲתַר דְּאִית בֵּיהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וּמִנֵּיהּ נָפַק מְזוֹנָא וְשַׂבְעָא לְתַתָּא, וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה קָמֵיהּ שָׂבְעָא וְחֶדְוָה. (ובגין כך האי איהו אתר דאית ביה אכילה ושתיה ומניה נפיק מזונא לתתא ואצטריך לאחזאה קמיה שבעא וחדוה) בַּאֲתַר דִּצְלוֹתָא, לָאו הָכִי, דְּהָא סַלְּקָא יַתִּיר לְעֵילָּא לְעֵילָּא וְעַל דָּא, שִׁכּוֹר לָא יְצַלֵּי צְלוֹתָא.

501. אֲבָל שְׁאָר הַדְּרָגוֹת שֶׁלְּמַטָּה יֵשׁ. בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן נִמְצָא גֶּוֶן אַחֵר וּמְעֻלֶּה, אוֹתָהּ בְּרָכָה שֶׁנִּמְצֵאת בַּשֹּׂבַע. מִשּׁוּם שֶׁבִּרְכַּת הַמָּזוֹן הִיא בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵאת מָזוֹן וְשֹׂבַע לְמַטָּה, וְעַל זֶה צָרִיךְ לְהַרְאוֹת לְפָנָיו שֹׂבַע וְשִׂמְחָה. (וּמִשּׁוּם כָּךְ זֶהוּ מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא מָזוֹן לְמַטָּה, וְצָרִיךְ לְהַרְאוֹת לְפָנָיו שֹׂבַע וְשִׂמְחָה) בְּמָקוֹם שֶׁל תְּפִלָּה לֹא כָּךְ, שֶׁהֲרֵי עוֹלָה יוֹתֵר לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְעַל זֶה שִׁכּוֹר לֹא יִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה.

502. בְּבִרְכַּת מְזוֹנָא, שִׁכּוֹר שָׁרֵי לֵיהּ לְבָרְכָא בִּרְכַּת מְזוֹנָא. מַשְׁמַע מֵהַאי קְרָא, דִּכְתִיב וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ. וְאָכַלְתָּ: דָּא אֲכִילָה. וְשָׂבָעְתָּ: דָּא שְׁתִיָּה דְּהָא שָׂבְעָא, בְּחַמְרָא אִיהִי רַוֵּי. חַמְרָא שָׂבְעָא וַדַּאי, וְדָא אִיהוּ שִׁכּוֹר. דִּכְתִיב וּבֵרַכְתָּ אֶת דַּיְיקָא, דְּמַשְׁמַע דְּבִרְכַּת מְזוֹנָא אִצְטְרִיךְ חֶדְוָה וְשַׂבְעָא. עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה. מַאי טוֹבָה. שָׂבְעָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (ירמיה מה) וַנִּשְׂבַּע לֶחֶם וַנִּהְיֶה טוֹבִים בְּגִין כַּךְ אִצְטְרִיךְ חֶדְוָה וְשַׂבְעָא.

502. בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, שִׁכּוֹר מֻתָּר לוֹ לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. מַשְׁמָע מֵהַפָּסוּק הַזֶּה, שֶׁכָּתוּב וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ. וְאָכַלְתָּ – זוֹ אֲכִילָה. וְשָׂבָעְתָּ – זוֹ שְׁתִיָּה, שֶׁהֲרֵי שֹׂבַע בְּיַיִן מִתְרַוֶּה. יַיִן שֹׂבַע וַדַּאי, וְזֶהוּ שִׁכּוֹר, שֶׁכָּתוּב וּבֵרַכְתָּ אֶת דַּוְקָא, שֶׁמַּשְׁמָע שֶׁבְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן צָרִיךְ שִׂמְחָה וְשֹׂבַע. עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה. מַה זֶּה טוֹבָה? שֹׂבַע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה מד) וַנִּשְׂבַּע לֶחֶם וַנִּהְיֶה טוֹבִים. מִשּׁוּם כָּךְ צָרִיךְ שִׂמְחָה וְשֹׂבַע.

503. פָּתַח רַבִּי יֵיסָא וְאָמַר (שמות כה) וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים וְגוֹ', שֻׁלְחָן דָּא אִיהוּ קַיְּימָא לְגוֹ בְּמַשְׁכְּנָא. וּבִרְכְתָא דִּלְעֵילָּא שַׁרְיָא עָלֵיהּ, וּמִנֵּיהּ נָפִיק מְזוֹנָא לְכָל עָלְמָא. וְשֻׁלְחָן דָּא לָא אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי בְּרֵיקַנְיָא, אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא, אֶלָּא לְמֶהֱוֵי עָלֵיהּ מְזוֹנָא, דְּהָא בִּרְכְתָא לָא

503. פָּתַח רַבִּי יֵיסָא וְאָמַר, וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים וְגוֹ'. הַשֻּׁלְחָן הַזֶּה הוּא עוֹמֵד לְתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן, וְהַבְּרָכָה שֶׁלְּמַעְלָה שׁוֹרָה עָלָיו, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא מָזוֹן לְכָל הָעוֹלָם. וְשֻׁלְחָן זֶה לֹא צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּרֵיקָנוּת אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד, אֶלָּא שֶׁיִּהְיֶה עָלָיו מָזוֹן, שֶׁהֲרֵי הַבְּרָכָה לֹא נִמְצֵאת בְּמָקוֹם

אִשְׁתְּכַח עַל אֲתַר רֵיקָנַיָּא. וּבְגִין כַּךְ אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי עָלֵיהּ נַהֲמָא תְּדִיר, דְּלֶהֱוֵי תְּדִיר בִּרְכְתָא עִלָּאָה מִשְׁתַּכְּחָא בֵּיהּ, וּמִגּוֹ הַהוּא שֻׁלְחָן, נָפְקֵי בִּרְכָאן וּמְזוֹנֵי לְכָל שְׁאַר פָּתוֹרֵי דְּעָלְמָא, דְּאִתְבָּרְכָאן בְּגִינֵיהּ.

רֵיק. וְלָכֵן צָרִיךְ לִהְיוֹת עָלָיו תָּמִיד לֶחֶם, שֶׁתִּהְיֶה תָּמִיד בְּרָכָה עֶלְיוֹנָה נִמְצֵאת בּוֹ, וּמִתּוֹךְ אוֹתוֹ שֻׁלְחָן יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת וּמְזוֹנוֹת לְכָל שְׁאָר שֻׁלְחֲנוֹת הָעוֹלָם, שֶׁמִּתְבָּרְכִים בִּגְלָלוֹ.

504. שֻׁלְחָן דְּכָל בַּר נָשׁ אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי הָכִי קָמֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּקָא מְבָרֵךְ לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּתִשְׁרֵי עָלֵיהּ בִּרְכְתָא מִלְּעֵילָּא, וְלָא יִתְחֲזֵי בְּרֵיקַנְיָא, דְּהָא בִּרְכָאן דִּלְעֵילָּא לָא שַׁרְיָין בַּאֲתַר רֵיקָנַיָּא, דִּכְתִיב, (מלכים ב ד) הַגִּידִי לִי מַה יֶּשׁ לָכִי בַּבָּיִת, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא.

504. הַשֻּׁלְחָן שֶׁל כָּל אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּךְ לְפָנָיו בְּשָׁעָה שֶׁמְּבָרֵךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּדֵי שֶׁתִּשְׁרֶה עָלָיו בְּרָכָה מִלְמַעְלָה, וְלֹא יֵרָאֶה בְרֵיקָנוּת, שֶׁהֲרֵי הַבְּרָכוֹת שֶׁלְּמַעְלָה לֹא שׁוֹרוֹת בְּמָקוֹם רֵיק, שֶׁכָּתוּב (מלכים-ב ד) הַגִּידִי לִי מַה יֶּשׁ לָךְ בַּבָּיִת, וַהֲרֵי פֵּרְשׁוּהוּ הַחֲבֵרִים.

505. שֻׁלְחָן דְּלָא אִתְּמַר עָלֵיהּ מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, (בס"א אינו, ולא בריך על ההוא מזונא לקודשא בריך הוא) עָלֵיהּ כְּתִיב, (ישעיה כח) כִּי כָּל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צוֹאָה בְּלִי מָקוֹם. וְאָסוּר לְבָרְכָא עַל הַהוּא שֻׁלְחָן. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִית שֻׁלְחָן, וְאִית שֻׁלְחָן. שֻׁלְחָן אִיהוּ דְּקָא מְסַדְּרָא קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא, וְאִיהוּ קַיְּימָא תְּדִיר לְסַדְּרָא בֵּיהּ פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, וּלְאַכְלְלָא בֵּיהּ אַתְוָון דְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, (בס"א אינו, דא הוא ברכתא דמזונא, דאית פסוקי ומלי דאוריתא ואינון אתוון דמלי אורייתא אתכלילן ביה בההוא שלחן) וְאִיהוּ לָקִיט לוֹן לְגַבֵּיהּ, וְכָלִיל כֻּלְּהוּ בְּגַוֵּיהּ, וּבְהוּ אִשְׁתְּלִים, וְחַדֵּי, וְאִית לֵיהּ חֶדְוָה. וְעַל שֻׁלְחָן דָּא כְּתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ', לִפְנֵי יְיָ', וְלָא (ק"ב ע"ב) מִלִּפְנֵי יְיָ'.

505. שֻׁלְחָן שֶׁלֹּא נֶאֶמְרוּ עָלָיו דִּבְרֵי תוֹרָה (וְלֹא בֵרַךְ עַל אוֹתוֹ מָזוֹן לַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא), עָלָיו כָּתוּב (ישעיה כח) כִּי כָּל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צֹאָה בְּלִי מָקוֹם. וְאָסוּר לְבָרֵךְ עַל אוֹתוֹ שֻׁלְחָן. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ שֻׁלְחָן וְיֵשׁ שֻׁלְחָן. שֻׁלְחָן שֶׁהוּא מְסֻדָּר לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה וְעוֹמֵד תָּמִיד לְסַדֵּר בּוֹ דִּבְרֵי תוֹרָה וּלְהַכְלִיל בּוֹ אוֹתִיּוֹת שֶׁל דִּבְרֵי תוֹרָה, (זֶהוּ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. שֶׁיֵּשׁ פְּסוּקִים וְדִבְרֵי תוֹרָה וְאוֹתָן אוֹתִיּוֹת שֶׁל דִּבְרֵי תוֹרָה נִכְלָלִים בּוֹ בְּאוֹתוֹ שֻׁלְחָן) וְהוּא לוֹקֵט אוֹתָם אֵלָיו וְכוֹלֵל אֶת כֻּלָּם לְתוֹכוֹ, וּבָהֶם מִשְׁתַּלֵּם וְשָׂמֵחַ וְיֵשׁ לוֹ שִׂמְחָה. וְעַל שֻׁלְחָן זֶה כָּתוּב (יחזקאל מא) זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. לִפְנֵי ה', וְלֹא מִלִּפְנֵי ה'.

506. שֻׁלְחָן אָחֳרָא אִית, דְּלָא אִית בֵּיהּ חוּלָקָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בִּקְדוּשָּׁה דְּאוֹרַיְיתָא, וְהַהוּא שֻׁלְחָן אִקְרֵי קִיא צוֹאָה, וְדָא אִיהוּ בְּלִי (דף קנ"ד ע"א) מָקוֹם, דְּלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בְּסִטְרָא דִּקְדוּשָּׁה כְּלוּם. בְּגִין כַּךְ, שֻׁלְחָן דְּלָא אִתְּמַר עָלֵיהּ מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, אִיהוּ שֻׁלְחָן דְּקִיא צוֹאָה. אִיהוּ שֻׁלְחָן דְּטַעֲוָא אָחֳרָא. לֵית בְּהַהוּא שֻׁלְחָן חוּלָקָא בְּרָזָא דֶּאֱלָהָא עִלָּאָה.

506. יֵשׁ שֻׁלְחָן אַחֵר שֶׁאֵין בּוֹ חֵלֶק שֶׁל תּוֹרָה, וְאֵין לוֹ חֵלֶק בִּקְדֻשַּׁת הַתּוֹרָה. וְאוֹתוֹ שֻׁלְחָן נִקְרָא קִיא צוֹאָה, וְזֶהוּ בְּלִי מָקוֹם, שֶׁאֵין לוֹ חֵלֶק בְּצַד הַקְּדֻשָּׁה כְּלוּם. מִשּׁוּם כָּךְ, שֻׁלְחָן שֶׁלֹּא נֶאֱמַר עָלָיו דִּבְרֵי תוֹרָה הוּא שֻׁלְחָן שֶׁל קִיא צֹאָה, הוּא שֻׁלְחָן שֶׁל אֱלִיל אַחֵר. אֵין בְּאוֹתוֹ שֻׁלְחָן חֵלֶק בְּסוֹד הָאֱלוֹהַּ הָעֶלְיוֹן.

507. שֻׁלְחָן דְּמִלֵּי אוֹרַיְיתָא אִתְּמָרוּ עָלֵיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל הַהוּא שֻׁלְחָן, וְשַׁוֵּי לֵיהּ לְחוּלָקֵיהּ. וְלָא

507. שֻׁלְחָן שֶׁדִּבְרֵי תוֹרָה נֶאֱמָרִים עָלָיו, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹטֵל אוֹתוֹ שֻׁלְחָן וְשָׂם אוֹתוֹ לְחֶלְקוֹ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא סוּרְיָ"א, הַמְמֻנֶּה

עֹוד, (ר"ג ע"ד, רכ"ג ע"א) אֶלָּא סוּרְיָ"א רַב מְמָנָא, נָטִיל כָּל אִינּוּן מִלִּין, וְשַׁוֵּי דְּיוּקְנָא דְּהַהוּא שֻׁלְחָן קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָל אִינּוּן מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא דְּאִתְמָרוּ עָלֵיהּ, סַלְקִין עַל הַהוּא פָּתוֹרָא, וְאִתְעַטָּר (ס"א ואתעתד) קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. מַשְׁמַע דִּכְתִיב זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ' דְּאִתְעַטָּר (ס"א דאתעתד) קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שֻׁלְחָן דְּבַר נָשׁ, קַיְּימָא לְדַכְּאָה לֵיהּ לְבַר נָשׁ, מִכָּל חוֹבוֹי.

הַגָּדוֹל, נוֹטֵל כָּל הַדְּבָרִים הַלָּלוּ, וְשָׂם דְּיוֹקַן אוֹתוֹ הַשֻּׁלְחָן לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְכָל אוֹתָם דִּבְרֵי הַתּוֹרָה שֶׁנֶּאֶמְרוּ עָלָיו עוֹלִים עַל אוֹתוֹ שֻׁלְחָן, וּמִתְעַטֵּר (וּמִזְדַּמֵּן) לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. מַשְׁמַע שֶׁכָּתוּב זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה', שֶׁמִּתְעַטֵּר (שֶׁמִּזְדַּמֵּן) לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֻׁלְחָנוֹ שֶׁל אָדָם עוֹמֵד לְטַהֵר אֶת הָאָדָם מִכָּל חֲטָאָיו.

508. זַכָּאָה אִיהוּ, מַאן דְּאִלֵּין תְּרֵין קַיְּימִין עַל פָּתוֹרֵיהּ. מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. וְחוּלָקָא לְמִסְכְּנִין, מֵהַהוּא שֻׁלְחָן. כַּד סַלְקִין הַהוּא פָּתוֹרָא מִקָּמֵיהּ דְּבַר נָשׁ, תְּרֵין מַלְאָכִין קַדִּישִׁין אִזְדַּמְּנָן תַּמָּן, חַד מִימִינָא, וְחַד מִשְּׂמָאלָא. חַד אָמַר דָּא אִיהוּ שֻׁלְחָן דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, דִּפְלַנְיָא קָא מְסַדֵּר קָמֵיהּ, מְסַדָּר יְהֵא תָּדִיר פָּתוֹרָא דָּא, בְּבִרְכָאן עִלָּאִין, וּמִשְׁחָא וּרְבוּ עִלָּאָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁרֵי עֲלוֹי. וְחַד אָמַר, דָּא אִיהוּ שֻׁלְחָן דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, דִּפְלַנְיָא קָא מְסַדֵּר קָמֵיהּ, דָּא פָּתוֹרָא דִּי עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי יְבָרְכוּן לֵיהּ, מְסַדָּר יְהֵא הַאי פָּתוֹרָא קָמֵי עַתִּיק יוֹמִין, בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

508. אַשְׁרֵי הוּא מִי שֶׁאֵלֶּה הַשְּׁנַיִם עוֹמְדִים עַל שֻׁלְחָנוֹ – דִּבְרֵי תוֹרָה, וְחֵלֶק לָעֲנִיִּים. מֵאוֹתוֹ שֻׁלְחָן. כְּשֶׁמַּעֲלִים אוֹתוֹ שֻׁלְחָן מִלִּפְנֵי אוֹתוֹ אָדָם, שְׁנֵי מַלְאָכִים קְדוֹשִׁים מִזְדַּמְּנִים לְשָׁם, אֶחָד מִיָּמִין וְאֶחָד מִשְּׂמֹאל. אֶחָד אוֹמֵר: זֶהוּ שֻׁלְחָן שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ שֶׁפְּלוֹנִי מְסַדֵּר לְפָנָיו, מְסֻדָּר יִהְיֶה תָּמִיד הַשֻּׁלְחָן הַזֶּה בִּבְרָכוֹת עֶלְיוֹנוֹת, וְשֶׁמֶן וּמִשְׁחָה עֶלְיוֹנָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יַשְׁרֶה עָלָיו. וְאֶחָד אוֹמֵר: זֶהוּ הַשֻּׁלְחָן שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ שֶׁפְּלוֹנִי מְסַדֵּר לְפָנָיו, זֶה שֻׁלְחָן שֶׁעֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים יְבָרְכוּ אוֹתוֹ, מְסֻדָּר יִהְיֶה שֻׁלְחָן זֶה לִפְנֵי עַתִּיק הַיָּמִים בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.

509. רִבִּי אַבָּא, כַּד הֲוָה סַלְקִין פָּתוֹרָא מִקָּמֵיהּ, הֲוָה חָפֵי לֵיהּ, וַהֲוָה אָמַר סְלִיקוּ הַאי פָּתוֹרָא בִּצְנִיעוּ, דְּלָא יְהֵא בְּכִסּוּפָא קָמֵי שְׁלוּחֵי מַלְכָּא. שֻׁלְחָן דְּבַר נָשׁ זָכֵי לֵיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְזָכֵי לֵיהּ לִמְזוֹנָא דְּהַאי עָלְמָא, וְזָכֵי לֵיהּ לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לְטָב קָמֵי עַתִּיק יוֹמִין, וְזָכֵי לֵיהּ לְאִתּוֹסְפָא חֵילָא וּרְבוּ בַּאֲתַר דְּאִצְטְרִיךְ. זַכָּאָה אִיהוּ חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי.

509. רַבִּי אַבָּא, כְּשֶׁהָיוּ מַעֲלִים אֶת הַשֻּׁלְחָן מִלְּפָנָיו, הָיָה מְכַסֶּה אוֹתוֹ וְהָיָה אוֹמֵר: סַלְּקוּ שֻׁלְחָן זֶה בִּצְנִיעוּת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּבוּשָׁה לִפְנֵי שְׁלוּחֵי הַמֶּלֶךְ. הַשֻּׁלְחָן שֶׁאָדָם זוֹכֶה לוֹ לָעוֹלָם הַבָּא, וְזוֹכֶה לוֹ לַמָּזוֹן שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמְזַכֶּה אוֹתוֹ לְהִוָּדַע לְטוֹב לִפְנֵי עַתִּיק הַיָּמִים, וּמְזַכֶּה אוֹתוֹ לְהִתּוֹסֵף כֹּחַ וְגֹדֶל בְּמָקוֹם שֶׁצָּרִיךְ. אַשְׁרָיו חֶלְקוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.

510. רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר, כְּתִיב (שמואל א י) וַיְהִי כָּל יוֹדְעוֹ מֵאִתְמוֹל שִׁלְשֹׁם וְגוֹ', הֲגַם שָׁאוּל בַּנְּבִיאִים. וְכִי שָׁאוּל בְּחִיר יְיָ' מִקַּדְמַת דְּנָא הֲוָה, דִּכְתִיב, (שמואל א י) הַרְאִיתֶם אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ יְיָ', אֲשֶׁר בּוֹחֵר בּוֹ לָא כְתִיב, אֶלָּא אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ מִקַּדְמַת דְּנָא. וּבְשַׁעֲתָא דְּאָתָא וְעָאל בֵּין נְבִיאֵי וְאִתְנַבֵּי בֵּינַיְיהוּ, אֲמַאי תַּוְוהוּ.

510. רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר, כָּתוּב (שמואל-א י) וַיְהִי כָּל יוֹדְעוֹ מֵאִתְמוֹל שִׁלְשֹׁם וְגוֹ', הֲגַם שָׁאוּל בַּנְּבִיאִים. וְכִי שָׁאוּל בְּחִיר ה' מִקֹּדֶם לָכֵן הָיָה, שֶׁכָּתוּב הַרְאִיתֶם אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ ה'. לֹא כָתוּב אֲשֶׁר בּוֹחֵר בּוֹ, אֶלָּא אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ, מִקֹּדֶם לָכֵן. וּבְשָׁעָה שֶׁבָּא וְנִכְנַס בֵּין הַנְּבִיאִים וְהִתְנַבֵּא בֵּינֵיהֶם, לָמָּה תָּמְהוּ?

511. אֶלָּא, כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ, לָא אִתְרְעֵי בֵּיהּ אֶלָּא לְמַלְכוּ, אֲבָל לִנְבוּאָה לָא. דְּהָא תְּרֵין אִלֵּין, לָא אִתְמְסָרוּ כַּחֲדָא בְּבַר נָשׁ בְּעָלְמָא, בַּר מִמּשֶׁה מְהֵימְנָא עִלָּאָה, דְּזָכָה לִנְבוּאָה וּמַלְכוּ כַּחֲדָא, וְלָא אִתְיְיהִיב לְבַר נָשׁ אָחֳרָא תַּרְוַויְיהוּ כַּחֲדָא.

511. אֶלָּא כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה בּוֹ, לֹא הִתְרַצָּה בּוֹ אֶלָּא לְמַלְכוּת, אֲבָל לֹא לִנְבוּאָה. שֶׁהֲרֵי שְׁנֵי אֵלֶּה לֹא נִמְסְרוּ כְּאֶחָד בְּאָדָם בָּעוֹלָם, פְּרָט לְמשֶׁה הַנֶּאֱמָן הָעֶלְיוֹן שֶׁזָּכָה לִנְבוּאָה וּמַלְכוּת כְּאֶחָד, וְלֹא נִתַּן לְשׁוּם אָדָם אַחֵר שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד.

512. וְאִי תֵּימָא, הָא שְׁמוּאֵל דְּזָכָה לְתַרְוַיְיהוּ, לִנְבוּאָה וּמַלְכוּ. לָאו הָכִי. לִנְבוּאָה זָכָה, דִּכְתִּיב, (שמואל א ג) וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע כִּי נֶאֱמָן שְׁמוּאֵל לְנָבִיא. לְנָבִיא וְלָא לְמֶלֶךְ. נָבִיא וְדַיָּין הֲוָה, דְּאִי מֶלֶךְ הֲוָה, לָא שָׁאֲלוּ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ. אֲבָל אִיהוּ לָא הֲוָה אֶלָּא נְבִיאָה מְהֵימְנָא, וַהֲוָה דָּאִין דִּינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִּיב, (שמואל א ז) וַיִּשְׁפֹּט אֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא כַּד הֲוָה שָׁאוּל בִּנְבוּאָה, תַּוְוהוּ עָלֵיהּ.

512. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי שְׁמוּאֵל שֶׁזָּכָה לִשְׁנֵיהֶם, לִנְבוּאָה וּמַלְכוּת – לֹא כָךְ! לִנְבוּאָה זָכָה, שֶׁכָּתוּב (שם ג) וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע כִּי נֶאֱמָן שְׁמוּאֵל לְנָבִיא. לְנָבִיא וְלֹא לְמֶלֶךְ. נָבִיא וְדַיָּן הָיָה. שֶׁאִם מֶלֶךְ הָיָה, לֹא שָׁאֲלוּ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ. אֲבָל הוּא לֹא הָיָה אֶלָּא נָבִיא נֶאֱמָן, וְהָיָה דָּן אֶת דִּינֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּתוּב (שם ז) וְשָׁפַט אֶת יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן כְּשֶׁהָיָה שָׁאוּל בִּנְבוּאָה, תָּמְהוּ עָלָיו.

513. וְאִי תֵּימָא, אֲמַאי שָׁרָא עָלֵיהּ נְבוּאָה, הוֹאִיל וְזָכָה לְמַלְכוּ. אֶלָּא תַּרְוַויְיהוּ לָא זָכָה בְּהוּ כַּחֲדָא. (ובגין (נ"א דנבואה) דמלכו יהיב ליה קודשא בריך הוא ואודי ליה עלה עד לא הוי מלכא) וּבְגִין דְּמַלְכוּ אִתְיָישָׁב עַל אַתְעָרוּתָא דְּרוּחַ קֻדְשָׁא, הֲוָה בְּאִתְעָרוּ דִּנְבוּאָה קֹדֶם לָכֵן. אֲבָל כַּד סָלִיק לְמַלְכוּ, לָא הֲוָה בֵּיהּ נְבוּאָה, אֶלָּא אִתְעָרוּ דְּרוּחַ סָכְלְתָנוּ, לְמֵידָן קְשׁוֹט, אִתְעַר עָלֵיהּ, דְּהָכִי אִתְחָזֵי לְמַלְכָּא. וּבְעוֹד דַּהֲוָה גּוֹ אִינּוּן נְבִיאֵי, שָׁרָא עָלֵיהּ נְבוּאָה, לְבָתַר דְּאִתְפְּרַשׁ מִנַּיְיהוּ, לָא הֲוָה בֵּיהּ נְבוּאָה.

513. וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה שָׁרְתָה עָלָיו נְבוּאָה, הוֹאִיל וְזָכָה לְמַלְכוּת? – אֶלָּא שְׁנֵיהֶם לֹא זָכָה בָּהֶם כְּאֶחָד, (וּמִשּׁוּם (שֶׁהַנְּבוּאָה) שֶׁהַמַּלְכוּת נָתַן לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְהוֹדָה לוֹ עָלָיו בְּטֶרֶם הָיָה מֶלֶךְ) וּמִשּׁוּם שֶׁמַּלְכוּת הִתְיַשְּׁבָה עַל הִתְעוֹרְרוּת שֶׁל רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, הָיָה בְּהִתְעוֹרְרוּת הַנְּבוּאָה קֹדֶם לָכֵן. אֲבָל כְּשֶׁעָלָה לַמַּלְכוּת, לֹא הָיְתָה בּוֹ נְבוּאָה, אֶלָּא הִתְעוֹרְרוּת שֶׁל רוּחַ הַשֵּׂכֶל לָדוּן אֱמֶת הִתְעוֹרְרָה עָלָיו, שֶׁכָּךְ רָאוּי לְמֶלֶךְ. וּבְעוֹד שֶׁהָיָה בְּתוֹךְ אוֹתָם נְבִיאִים שָׁרְתָה עָלָיו נְבוּאָה, וּלְאַחַר שֶׁנִּפְרַד מֵהֶם לֹא הָיְתָה בּוֹ נְבוּאָה.

514. וַאֲנָא, מַאן יָהִיב לִי אִתְעָרוּתָא דְּרוּחַ קֻדְשָׁא, לְמֶהֱוֵי בְּגוֹ נְבִיאֵי מְהֵימְנֵי, תַּלְמִידֵי דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין זָעִין מִנֵּיהּ, כָּל שֶׁכֵּן אֲנָא, לְמֶהֱוֵי בֵּינַיְיכוּ.

514. וַאֲנִי, מִי נָתַן לִי הִתְעוֹרְרוּת שֶׁל רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לִהְיוֹת בְּתוֹךְ נְבִיאִים נֶאֱמָנִים, תַּלְמִידֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי, שֶׁעֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים חֲרֵדִים מִפָּנָיו, כָּל שֶׁכֵּן אֲנִי לִהְיוֹת בֵּינֵיכֶם.

515. פָּתַח וְאָמַר, וְעָשִׂיתָ (שמות כה) שֻׁלְחָן וְגוֹ'. שֻׁלְחָן דָּא אִיהוּ לְתַתָּא, לְשַׁוָּאָה עָלֵיהּ לֶחֶם דְּאַפָּיָא מַאן עָדִיף דָּא מִן דָּא, לֶחֶם אוֹ שֻׁלְחָן. אִי תֵּימָא דְּכֹלָּא (דף קנ"ד ע"ב) אִיהוּ חַד. הָא (ס"א אי תימא לחם עדיף דהא) שֻׁלְחָן מִתְסַדְּרָא לְגַבֵּי הַהוּא לֶחֶם. וְתוּ, שֻׁלְחָן לְתַתָּא וְלֶחֶם עָלֵיהּ. לָאו הָכִי, אֶלָּא שֻׁלְחָן אִיהוּ עִקָּרָא, בְּסִדּוּרָא דִּילֵיהּ, לְקַבְּלָא בִּרְכָאן דִּלְעֵילָּא וּמְזוֹנָא

515. פָּתַח וְאָמַר, וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן וְגוֹ'. שֻׁלְחָן זֶה הוּא לְמַטָּה לָשִׂים עָלָיו לֶחֶם הָאֲפִיָּה, מִי עָדִיף זֶה מִזֶּה, לֶחֶם אוֹ שֻׁלְחָן? אִם תֹּאמַר שֶׁהַכֹּל הוּא אֶחָד – הֲרֵי (אִם תֹּאמַר לֶחֶם עָדִיף, שֶׁהֲרֵי) שֻׁלְחָן מְסֻדָּר לְאוֹתוֹ לֶחֶם. וְעוֹד, שֻׁלְחָן לְמַטָּה וְלֶחֶם עָלָיו – לֹא כָךְ! אֶלָּא הַשֻּׁלְחָן הוּא הָעִקָּר בַּסִּדּוּר שֶׁלּוֹ לְקַבֵּל בְּרָכוֹת

לְעָלְמָא. וּמֵרָזָא דְּהַאי שֻׁלְחָן, נָפִיק מְזוֹנָא לְעָלְמָא כְּמָה דְּאִתְיְהִיב בֵּיהּ מִלְעֵילָּא.

שֶׁלְּמַעְלָה וּמָזוֹן לָעוֹלָם, וּמֵהַסּוֹד שֶׁל הַשֻּׁלְחָן הַזֶּה יוֹצֵא מָזוֹן לָעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁנִּתָּן בּוֹ מִלְמַעְלָה.

516. וְהַהוּא לֶחֶם, אִיהוּ אִיבָּא וּמְזוֹנָא דְּקָא נָפִיק מֵהַאי שֻׁלְחָן לְאַחֲזָאָה דְּהָא מִשֻּׁלְחָן דָּא, נַפְקֵי פֵּרִין וְאִבִּין וּמְזוֹנָא לְעָלְמָא. אִי לָא אִשְׁתְּכַח כֶּרֶם, עֲנָבִין דְּאִינּוּן אִיבָּא דְּנַפְקֵי מִנֵּיהּ, לָא יְהוֹן מִשְׁתַּכְחִין. אִי אִילָנָא לָא יְהֵא, אִיבָּא לָא יִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא, בְּגִין כַּךְ, שֻׁלְחָן אִיהוּ עִקָּרָא, מְזוֹנָא דְּנָפִיק מִנֵּיהּ, אִיהוּ הַהוּא לֶחֶם הַפָּנִים.

516. וְאוֹתוֹ לֶחֶם הוּא פְּרִי וּמָזוֹן שֶׁיּוֹצֵא מֵהַשֻּׁלְחָן הַזֶּה, לְהַרְאוֹת שֶׁהֲרֵי מֵהַשֻּׁלְחָן הַזֶּה יוֹצְאִים פֵּרוֹת וּמְזוֹנוֹת לָעוֹלָם. אִם לֹא נִמְצָא כֶּרֶם – הָעֲנָבִים, שֶׁהֵם הַפְּרִי הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ, לֹא יִהְיוּ נִמְצָאִים. אִם הָאִילָן לֹא יִהְיֶה, לֹא יִמָּצֵא פְּרִי בָעוֹלָם, לָכֵן הַשֻּׁלְחָן הוּא הָעִקָּר. הַמָּזוֹן שֶׁיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ הוּא אוֹתוֹ לֶחֶם הַפָּנִים.

517. וְכַהֲנֵי הֲווֹ לַקְטֵי אִיבָּא דְּשֻׁלְחָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְעֶרֶב שַׁבָּת, (ד"א משבת לשבת) לְאַחֲזָאָה דְּהָא מְזוֹנָא עִלָּאָה נָפִיק מִגּוֹ הַהוּא דְּשֻׁלְחָן. בְּגִין הַהוּא לֶחֶם דַּהֲווֹ לַקְטֵי כַּהֲנֵי, אִתְבָּרְכָא כָּל מְזוֹנָא וּמְזוֹנָא דְּאַכְלֵי וְשָׁתָאן, דְּלָא לְקַטְרְגָא בְּהוּ יֵצֶר הָרָע, דְּהָא יֵצֶר הָרָע לָא אִשְׁתְּכַח, אֶלָּא מִגּוֹ מֵיכְלָא וּמִשְׁתְּיָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ל) פֶּן אֶשְׂבַּע וְכִחַשְׁתִּי וְגוֹ', דְּמִגּוֹ מֵיכְלָא וּמִשְׁתְּיָא יֵצֶר הָרָע מִתְרַבֵּי בִּמְעוֹי דְּבַר נָשׁ.

517. וְהַכֹּהֲנִים הָיוּ לוֹקְטִים פְּרִי הַשֻּׁלְחָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְעֶרֶב שַׁבָּת (מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת), לְהַרְאוֹת שֶׁהֲרֵי מָזוֹן עֶלְיוֹן יוֹצֵא מִתּוֹךְ אוֹתוֹ שֻׁלְחָן. מִשּׁוּם אוֹתוֹ לֶחֶם שֶׁהָיוּ לוֹקְטִים הַכֹּהֲנִים, הִתְבָּרֵךְ כָּל מָזוֹן וּמָזוֹן שֶׁאוֹכְלִים וְשׁוֹתִים שֶׁלֹּא יְקַטְרֵג בָּהֶם יֵצֶר הָרָע, שֶׁהֲרֵי יֵצֶר הָרָע לֹא נִמְצָא אֶלָּא מִתּוֹךְ מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי ל) פֶּן אֶשְׂבַּע וְכִחַשְׁתִּי וְגוֹ'. שֶׁמִּתּוֹךְ מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה, יֵצֶר הָרָע מִתְגַּדֵּל בִּמְעֵי הָאָדָם.

518. לֶחֶם דָּא, מְזוֹנָא דְּקָא נָפִיק מִגּוֹ שֻׁלְחָן, מְבָרֵךְ מְזוֹנָא דְּכַהֲנֵי, דְּלָא יִשְׁתְּכַח בְּהוּ מְקַטְרְגָא לְקַטְרְגָא לוֹן, לְמִפְלַח בְּלִבָּא שְׁלִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא אִצְטְרִיךְ לְכַהֲנֵי יַתִּיר מִכָּל עָלְמָא. וּבְגִין כַּךְ, שֻׁלְחָן אִיהוּ עִקָּרָא, וְאִיבָּא וּמְזוֹנָא דְּקָא נָפִיק מִנֵּיהּ, אִיהוּ הַהוּא לֶחֶם.

518. לֶחֶם זֶה, מָזוֹן שֶׁיּוֹצֵא מִתּוֹךְ הַשֻּׁלְחָן, מְבָרֵךְ אֶת מְזוֹן הַכֹּהֲנִים שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בָהֶם מְקַטְרֵג לְקַטְרֵג לָהֶם, וְלַעֲבֹד בְּלֵב שָׁלֵם לַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא. וְזֶה צָרִיךְ לַכֹּהֲנִים יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם, וְלָכֵן שֻׁלְחָן הוּא עִקָּר, וְהַפְּרִי וְהַמָּזוֹן שֶׁיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ הוּא אוֹתוֹ לֶחֶם.

519. שֻׁלְחָן דָּא, אִצְטְרִיךְ סִדּוּרָא דִּילֵיהּ לְאִתְתַּקְּנָא, בְּסִטְרָא דְּצָפוֹן, דִּכְתִיב וְהַשֻּׁלְחָן תִּתֵּן עַל צֶלַע צָפוֹן. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּמִתַּמָּן שֵׁירוּתָא דְּחֶדְוָה. שְׂמָאלָא נָטִיל מִימִינָא תָּדִיר בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר אִיהוּ אִתְּעַר לְגַבֵּי נוּקְבָא, וּבָתַר קָרִיבַת לֵיהּ יְמִינָא לְגַבֵּיהּ, וְאִתְדַּבְּקַת בֵּיהּ.

519. הַשֻּׁלְחָן הַזֶּה צָרִיךְ הַסִּדּוּר שֶׁלּוֹ לְהִתְתַּקֵּן בְּצַד הַצָּפוֹן, שֶׁכָּתוּב וְהַשֻּׁלְחָן תִּתֵּן עַל צֶלַע צָפוֹן. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁמִּשָּׁם רֵאשִׁית הַשִּׂמְחָה. הַשְּׂמֹאל נוֹטֵל תָּמִיד מֵהַיָּמִין בָּרִאשׁוֹנָה, וְאַחַר כָּךְ הוּא מִתְעוֹרֵר לַנְּקֵבָה. אַחַר כָּךְ הַיָּמִין מְקָרֵב אוֹתוֹ אֵלָיו וְנִדְבָּק בּוֹ.

520. מַיִם אִינּוּן מִימִינָא, וְאִיהוּ חֶדְוָה, מִיַּד יָהִיב לִשְׂמָאלָא, וְאִתְדָּבְקוּ בֵּיהּ אִינּוּן מַיִם, וְחַדְאָן לֵיהּ. וּבָתַר אִתְכְּלִיל אִיהוּ לִימִינָא, וְאִתְּעַר לְנוּקְבָא בְּהַהוּא חֶדְוָה. וְסִימָנָךְ, מַאן דְּנָטִיל מַיָּא בִּידֵיהּ יְמִינָא בְּמָאנָא, קַדְמָאָה

520. הַמַּיִם הֵם מִיָּמִין, וְהֵם שִׂמְחָה. מִיָּד נוֹתֵן לַשְּׂמֹאל, וְנִדְבָּקִים בּוֹ אוֹתָם מַיִם וּמְשַׂמְּחִים אוֹתוֹ. וְאַחַר כָּךְ הוּא נִכְלָל בַּיָּמִין, וּמְעוֹרֵר אֶת הַנְּקֵבָה בְּאוֹתָהּ שִׂמְחָה, וְסִימָנְךָ – מִי שֶׁנּוֹטֵל מַיִם בְּיַד יְמִינוֹ בִּכְלִי, רִאשׁוֹן לְרוֹקֵן מַיִם הוּא

לְאַרְקָא מַיָּא בִּשְׂמָאלָא אִיהוּ, וְלָא מִשְּׂמָאלָא לִימִינָא, דְּהָא מַיָּא מִימִינָא נָטִיל לוֹן שְׂמָאלָא.

בִּשְׂמֹאל, וְלֹא מִשְּׂמֹאל לְיָמִין, שֶׁהֲרֵי מַיִם מִיָּמִין לוֹקֵחַ אוֹתָם הַשְּׂמֹאל.

521. וּבְגִין כָּךְ מַיָּא לָא אִשְׁתְּכָחוּ, אֶלָּא מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא. כֵּיוָן דְּנָטִילוּ מַיָּא לְגַבֵּיהּ, הָא אִתְעָרוּ לְגַבֵּי נוּקְבָא בְּאִינּוּן מַיִם. וְעַל דָּא גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים תָּנִינָן. וּבְגִין כָּךְ וְהַשֻּׁלְחָן תִּתֵּן עַל צֶלַע צָפוֹן, דְּמֵהַהוּא סְטָר אִיבִין אִשְׁתְּכָחוּ בֵּיהּ יַתִּיר, מִסִּטְרָא אָחֳרָא. בְּאִתְעָרוּ דְּחֶדְוָה דִּילֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי לְבָתַר וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי.

521. וְלָכֵן מַיִם לֹא נִמְצָאִים אֶלָּא מִצַּד הַשְּׂמֹאל. כֵּיוָן שֶׁנִּלְקְחוּ הַמַּיִם אֵלָיו, הֲרֵי הִתְעוֹרְרוּ לַנְּקֵבָה בְּאוֹתָם מַיִם, וְלָכֵן גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים שָׁנִינוּ. וְלָכֵן וְהַשֻּׁלְחָן תִּתֵּן עַל צֶלַע צָפוֹן, שֶׁמֵּאוֹתוֹ הַצַּד הַפֵּרוֹת נִמְצָאִים בּוֹ יוֹתֵר מֵהַצַּד הָאַחֵר, בְּהִתְעוֹרְרוּת הַשִּׂמְחָה שֶׁלּוֹ בָּרִאשׁוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי, וְאַחַר כָּךְ – וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי.

522. שֻׁלְחָן דְּבַר נָשׁ אִצְטְרִיךְ לְאִשְׁתַּכְּחָא בִּנְקִיוּתָא דְּגוּפָא, דְּלָא יִתְקָרֵב לְמֵיכַל מְזוֹנָא דִּילֵיהּ, אֶלָּא בִּנְקִיוּתָא דְּגַרְמֵיהּ. וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ, לְפַנָּאָה גַּרְמֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, עַד לָא יֵיכוּל מְזוֹנָא דְּשֻׁלְחָנָא דַּכְיָא, דְּהַהוּא מְזוֹנָא דְּאַתְקִין לֵיהּ, בֵּיהּ אִתְרְעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּלָא יִתְקָרֵב עַל הַהוּא שֻׁלְחָן קִיא צוֹאָה, דְּאִיהוּ מֵרָזָא דְּסִטְרָא אַחֲרָא וְסִטְרָא אַחֲרָא לָא יְקַבֵּל מֵהַהוּא מְזוֹנָא דְּשֻׁלְחָן דָּא כְּלוּם.

522. שֻׁלְחָנוֹ שֶׁל אָדָם צָרִיךְ לְהִמָּצֵא בִּנְקִיּוּת הַגּוּף, שֶׁלֹּא יִקְרַב לֶאֱכֹל אֶת מְזוֹנוֹ אֶלָּא בְּנִקָּיוֹן עַצְמוֹ. וְלָכֵן צָרִיךְ הָאָדָם לְפַנּוֹת עַצְמוֹ בַּתְּחִלָּה טֶרֶם שֶׁיֹּאכַל מָזוֹן שֶׁל שֻׁלְחָן טָהוֹר, כִּי אוֹתוֹ מָזוֹן שֶׁהֵכִין לוֹ, בּוֹ רוֹצֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקְרַב עַל אוֹתוֹ שֻׁלְחָן קִיא צוֹאָה, שֶׁהוּא מִסּוֹד הַצַּד הָאַחֵר, וְהַצַּד הָאַחֵר לֹא יְקַבֵּל כְּלוּם מֵאוֹתוֹ מָזוֹן שֶׁל הַשֻּׁלְחָן הַזֶּה.

523. לְבָתַר דְּאָכִיל בַּר נָשׁ, וְאִתְעַנָּג, אִצְטְרִיךְ לְמֵיהַב חוּלָקָא דְּתַמְצִית לְהַהוּא סִטְרָא. וּמַאן אִיהוּ. מַיִם אַחֲרוֹנִים. הַהוּא זוּהֲמָא דְּיָדִין, דְּאִצְטְרִיךְ לְמֵיהַב לְהַהוּא סִטְרָא, חוּלָקָא דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ. וְעַל דָּא וַדַּאי אִינּוּן חוֹבָה, חוֹבָה אִינּוּן, וּבַאֲתָר דְּחוֹבָה שַׁרְיָין. וְאִיהוּ חִיּוּבָא עַל בַּר נָשׁ, לְמֵיהַב לֵיהּ חוּלָקָא דָּא. וְעַל דָּא לָא אִצְטְרִיךְ לְבָרְכָא כְּלַל, דְּהָא בְּרָכָה לָאו אִיהוּ בְּהַהוּא סִטְרָא.

523. אַחַר שֶׁאָכַל אָדָם וְהִתְעַנֵּג, צָרִיךְ לָתֵת חֵלֶק שֶׁל תַּמְצִית לְאוֹתוֹ הַצַּד, וּמַהוּ? מַיִם אַחֲרוֹנִים. אוֹתָהּ זֻהֲמַת הַיָּדַיִם. שֶׁצָּרִיךְ לָתֵת לְאוֹתוֹ צַד חֵלֶק שֶׁצָּרִיךְ לוֹ. וְלָכֵן וַדַּאי שֶׁהֵם חוֹבָה, חוֹבָה הֵם, וּבְמָקוֹם שֶׁל חוֹבָה שׁוֹרִים, וְהוּא חִיּוּב עַל אָדָם לָתֵת לוֹ חֵלֶק זֶה. וְלָכֵן לֹא צָרִיךְ לְבָרֵךְ כְּלָל, שֶׁהֲרֵי אֵין הַבְּרָכָה בְּאוֹתוֹ הַצַּד.

524. וּבְגִין כָּךְ אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ, דְּלָא יָהִיב מְזוֹנָא דְּעַל גַּבֵּי פָּתוֹרֵיהּ, לְהַהוּא קִיא צוֹאָה, וְכָל שֶׁכֵּן בְּמֵעוֹי, וְכָל שֶׁכֵּן דְּאִיהוּ דַּכְיוּ (טב) לְבַר נָשׁ וּבְרִיאוּ וְתִקּוּנָא דְּגוּפֵיהּ. וְעַל דָּא, שֻׁלְחָן אִיהוּ לְמֵיכַל בֵּיהּ בְּדַכְיוּ, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

524. וְלָכֵן צָרִיךְ אָדָם שֶׁלֹּא יִתֵּן מָזוֹן שֶׁעַל גַּבֵּי שֻׁלְחָנוֹ לְאוֹתוֹ קִיא צוֹאָה, וְכָל שֶׁכֵּן בְּמֵעָיו, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁהוּא טָהוֹר (טוב) לָאָדָם וּבְרִיאוּת וְתִקּוּן הַגּוּף שֶׁלּוֹ. וְלָכֵן הַשֻּׁלְחָן הוּא לֶאֱכֹל בּוֹ בְּטָהֳרָה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.

525. שֻׁלְחָן דָּא דְּקַיְּימָא בְּבֵי מַקְדְּשָׁא, בְּגִין לְאִשְׁתַּכְּחָא בֵּיהּ מְזוֹנָא, וּלְאַפָּקָא מִנֵּיהּ מְזוֹנָא, וְעַל דָּא אֲפִילּוּ (דף קנ"ה ע"א) רִגְעָא חֲדָא, לָא (קל"ו ע"א) אִצְטְרִיךְ לְקַיְּימָא בְּרֵיקַנְיָא. שֻׁלְחָן אָחֳרָא, אִיהוּ שֻׁלְחָן דְּרֵיקַנַיָּא,

525. שֻׁלְחָן זֶה שֶׁעוֹמֵד בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, כְּדֵי לְהִמָּצֵא בּוֹ מָזוֹן וּלְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ מָזוֹן, וְלָכֵן אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד לֹא צָרִיךְ לַעֲמֹד בְּרֵיקָנוּת. שֻׁלְחָן אַחֵר הוּא שֻׁלְחַן הָרֵיקָנוּת, וְלֹא צָרִיךְ לָתֵת לוֹ מָקוֹם בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ. וְלָכֵן שֻׁלְחַן

וְלָא אִצְטְרִיךְ לְמֵיהַב לֵיהּ דּוּכְתָּא בְּאֲתַר קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא, שֻׁלְחָן דְּמַקְדְּשָׁא, אֲפִילּוּ רִגְעָא חֲדָא לָא יָתִיב בְּלָא מְזוֹנָא. וְיִצְטְרִיךְ דְּלָא יִשְׁתְּכַח אֲתַר גָּרִיעַ, דְּהָא בִּרְכְתָא דִּלְעֵילָּא לָא מִשְׁתַּכְּחָא בַּאֲתַר גָּרִיעַ, דָּא שֻׁלְחָן דְּקָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שֻׁלְחָן דְּבַר נָשׁ דְּקָא מְבָרֵךְ עָלֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּף הָכִי לָא אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי בְּרֵיקָנַיָּא, דְּהָא לֵית בִּרְכְתָא בַּאֲתַר רֵיקָנַיָּא.

הַמִּקְדָּשׁ אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד לֹא יֵשֵׁב בְּלִי מָזוֹן, וְיִצְטָרֵךְ שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בְּמָקוֹם גָּרוּעַ, שֶׁהֲרֵי הַבְּרָכָה שֶׁלְּמַעְלָה לֹא נִמְצֵאת בְּמָקוֹם גָּרוּעַ. זֶה שֻׁלְחָן שֶׁלִּפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֻׁלְחָן שֶׁאָדָם מְבָרֵךְ עָלָיו אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אַף כָּךְ לֹא צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּרֵיקָנוּת, שֶׁהֲרֵי אֵין הַבְּרָכָה בְּמָקוֹם רֵיק.

526. נַהֲמֵי דְּעַל גַּבֵּי שֻׁלְחָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִינּוּן תְּרֵיסַר. וְהָא אוֹקִימְנָא רָזָא דְּנַהֲמֵי, דְּאִינּוּן רָזָא דְּפָנִים. וְעַל דָּא אִקְרֵי לֶחֶם הַפָּנִים, דְּהָא מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא דְּעָלְמָא, מֵאִינּוּן פָּנִים עִלָּאִין קָאַתְיָיא. וּבְגִין כָּךְ, לֶחֶם דָּא, אִיהוּ פְּנִימָאָה דְּכֹלָּא, אִיהוּ בְּרָזָא עִלָּאָה, כִּדְקָא יָאוּת.

526. הַלְּחָמִים שֶׁעַל גַּבֵּי הַשֻּׁלְחָן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הֵם שְׁנֵים עָשָׂר. וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ סוֹד הַלְּחָמִים, שֶׁהֵם סוֹד הַפָּנִים, וְלָכֵן נִקְרָא לֶחֶם הַפָּנִים, שֶׁהֲרֵי מָזוֹן וְסִפּוּק שֶׁל הָעוֹלָם בָּאִים מֵאוֹתָם הַפָּנִים הָעֶלְיוֹנִים. וְלָכֵן לֶחֶם זֶה הוּא פְּנִימִי שֶׁל הַכֹּל, הוּא בְּסוֹד עֶלְיוֹן כָּרָאוּי.

527. לֶחֶם הַפָּנִים, מֵיכְלָא דְּאִינּוּן פָּנִים, מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא דְּנָפִיק לְעָלְמָא, מִנַּיְיהוּ אָתֵי, וְשַׁרְיָא עַל הַהוּא פָּתוֹרָא, וּבְגִין דְּשֻׁלְחָן דָּא, מְקַבְּלָא מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא מֵאִינּוּן פָּנִים דִּלְעֵילָּא, וְאִיהִי אַפִּיקַת מְזוֹנִין וְסִפּוּקִין מֵאִינּוּן פָּנִים פְּנִימָאִין, וּמְזוֹנָא דְּאַפִּיקַת, אִיהוּ הַהוּא לֶחֶם, כִּדְקָאֲמָרָן, חוּם הֲוָה מִתְקָרֵב, וְחוּם הֲוָה מִתְעֲדֵי מִתַּמָּן, וְהָא אוֹקְמוּהָ, דִּכְתִּיב, (שמואל א כא) בְּיוֹם הִלָּקְחוֹ וּבְגִין שֻׁלְחָן דָּא אִית לְבַר נָשׁ לְנַטְרָא רָזִין דְּשֻׁלְחָן דִּילֵיהּ בְּכָל אִינּוּן גַּוְונִין כִּדְקָאֲמָרָן.

527. לֶחֶם הַפָּנִים – מַאֲכָל שֶׁל אוֹתָם פָּנִים, מָזוֹן וְסִפּוּק שֶׁיּוֹצֵא לָעוֹלָם, מֵהֶם בָּא, וְשׁוֹרֶה עַל אוֹתוֹ שֻׁלְחָן. וּמִשּׁוּם שֶׁשֻּׁלְחָן זֶה מְקַבֵּל מָזוֹן וְסִפּוּק מֵאוֹתָם פָּנִים שֶׁל מַעְלָה, וְהִיא מוֹצִיאָה מְזוֹנוֹת וְסִפּוּקִים מֵאוֹתָם פָּנִים פְּנִימִיִּים, וְהַמָּזוֹן שֶׁמּוֹצִיאָה הוּא אוֹתוֹ לֶחֶם, כְּפִי שֶׁאָמַרְנוּ, חֹם הָיָה מִתְקָרֵב, וְחֹם הָיָה מוּסָר מִשָּׁם, וַהֲרֵי פֵּרְשׁוּהוּ, שֶׁכָּתוּב בְּיוֹם הִלָּקְחוֹ, וּמִשּׁוּם שֻׁלְחָן זֶה יֵשׁ לָאָדָם לִשְׁמֹר סוֹדוֹת שֻׁלְחָנוֹ בְּכָל אוֹתָם גְּוָנִים שֶׁאָמַרְנוּ.

528. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ט) בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְגָדֶיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל רֹאשְׁךָ אַל יֶחְסָר. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ וְאִתְּמַר, אֲבָל תָּא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא, וְעָבֵיד לֵיהּ בְּאוּמָנוּתָא סַגֵּי, וְנָפַח בְּאַפּוֹי נִשְׁמְתָא דְּחַיֵּי, לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּרָזִין דְּחָכְמְתָא, לְמִנְדַּע בִּיקָרָא דְּמָארֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו.

528. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ט) בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְגָדֶיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל רֹאשְׁךָ אַל יֶחְסָר. פָּסוּק זֶה פֵּרְשׁוּהוּ וְנִתְבָּאֵר. אֲבָל בֹּא וּרְאֵה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּרָא אֶת הָאָדָם בְּסוֹד הַחָכְמָה, וְעָשָׂה אוֹתוֹ בְּאֻמָּנוּת רַבָּה, וְנָפַח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים כְּדֵי לָדַעַת וּלְהִתְבּוֹנֵן בְּסוֹדוֹת הַחָכְמָה וְלָדַעַת בִּכְבוֹד רִבּוֹנוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו.

529. וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו דַּיְיקָא, וְרָזָא דָּא וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו אוֹלִיפְנָא, דְּהָא כָּבוֹד דִּלְתַתָּא רָזָא דְּכוּרְסְיָיא קַדִּישָׁא לָא (נח נ"ח ע"ב) אִתְתַּקַּן לְעֵילָּא, אֶלָּא מִגּוֹ תִּקּוּנָא דִּבְנֵי עָלְמָא. כַּד אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא, זַכָּאִין וַחֲסִידִין,

529. וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו דַּוְקָא, וְסוֹד זֶה וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו לָמַדְנוּ, שֶׁהֲרֵי הַכָּבוֹד שֶׁלְּמַטָּה סוֹד הַכִּסֵּא הַקָּדוֹשׁ לֹא הִתְתַּקֵּן לְמַעְלָה, אֶלָּא מִתּוֹךְ תִּקּוּן בְּנֵי הָעוֹלָם. כְּשֶׁאוֹתָם בְּנֵי אָדָם צַדִּיקִים וַחֲסִידִים וְיוֹדְעִים

וְיַדְעֵי לְתַקְּנָא תִּקּוּנֵי, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו. בְּגִין דְּהַאי כְּבוֹדִי, לְתַקְּנָא לֵיהּ בְּעַמּוּדִין תַּקִּיפִין, וּלְקַשְּׁטָא לֵיהּ בְּתִקּוּנָא וְקִשּׁוּטָא דִּלְתַתָּא, בְּגִין דְּהַאי כְּבוֹדִי יִסְתַּלַּק, (ביקרא) בִּזְכוּ דְּצַדִּיקַיָּא דִּי בְּאַרְעָא.

לְתַקֵּן תִּקּוּנִים, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו. מִשּׁוּם שֶׁכְּבוֹדִי הַזֶּה לְתַקֵּן אוֹתוֹ בְּעַמּוּדִים חֲזָקִים וּלְקַשְּׁטוֹ בְּתִקּוּן וְקִשּׁוּט שֶׁלְּמַטָּה, בִּשְׁבִיל שֶׁכְּבוֹדִי הַזֶּה יִתְעַלֶּה (בִּכְבוֹד) בִּזְכוּת הַצַּדִּיקִים שֶׁבָּאָרֶץ.

530. בְּגִין כַּךְ בְּרָאתִיו. כְּגַוְונָא דִּכְבוֹד עִלָּאָה, דְּתִקּוּנִין אִלֵּין בֵּיהּ. (צ"ע ועיין ר"ח ע"א, קצ"ח ע"ב) בְּרִיאָה לִסְטַר שְׂמָאלָא יְצִירָה בִּימִינָא כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֲשִׂיָּה בְּאֶמְצָעִיתָא כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר אֲנִי יְיָ עֹשֶׂה כֹל וּכְתִיב עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע וּכְתִיב עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו וְעַל דָּא בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו כְּתִקּוּנָא עִילָּאָה. וְעַל דָּא, הוֹאִיל וְאָדָם אִיהוּ בְּאַרְעָא, וְאִית לֵיהּ לְתַקְּנָא הַהוּא כְּבוֹדִי עֲבָדִית בֵּיהּ תִּקּוּנִין דִּכְבוֹד עִלָּאָה, דְּאִית בֵּיהּ אוּף הָכִי בְּרִיאָה, וְעַל דָּא בְּרָאתִיו.

530. בִּשְׁבִיל כָּךְ בְּרָאתִיו, כְּמוֹ הַכָּבוֹד הָעֶלְיוֹן שֶׁבּוֹ הַתִּקּוּנִים הַלָּלוּ. בְּרִיאָה לְצַד שְׂמֹאל, יְצִירָה בְּיָמִין, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ. עֲשִׂיָּה בְּאֶמְצַע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֲנִי ה' עֹשֶׂה כֹל, וְכָתוּב עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע, וְכָתוּב עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו, וְעַל זֶה בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו, כְּתִקּוּן עֶלְיוֹן. וְלָכֵן, הוֹאִיל וְאָדָם הוּא בָּאָרֶץ וְיֵשׁ לוֹ לְתַקֵּן אוֹתוֹ כָבוֹד, עָשִׂיתִי בוֹ תִּקּוּנִים שֶׁל כָּבוֹד עֶלְיוֹן, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַף בְּרִיאָה, וְלָכֵן בְּרָאתִיו.

531. בְּהַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה, אִית בֵּיהּ יְצִירָה, וְעַל דָּא יְצַרְתִּיו, תִּקּוּנָא דָּא יָהֲבִית בֵּיהּ בְּאָדָם, לְמֶהֱוֵי אִיהוּ בְּאַרְעָא, כְּגַוְונָא דְּהַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה. בְּהַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה, אִית בֵּיהּ עֲשִׂיָּיה, וְעַל דָּא אוּף הָכִי בְּבַר נָשׁ, כְּתִיב עֲשִׂיתִיו, לְמֶהֱוֵי אִיהוּ כְּגַוְונָא דְּהַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה, דִּמְתַקֵּן וּבָרִיךְ לִכְבוֹד תַּתָּאָה.

531. בְּאוֹתוֹ כָבוֹד עֶלְיוֹן יֵשׁ בּוֹ יְצִירָה, וְלָכֵן יְצַרְתִּיו. תִּקּוּן זֶה נָתַתִּי בוֹ בָּאָדָם לִהְיוֹת הוּא בָּאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁאוֹתוֹ כָבוֹד עֶלְיוֹן. בְּאוֹתוֹ כָבוֹד עֶלְיוֹן יֵשׁ בּוֹ עֲשִׂיָּה, וְלָכֵן אַף כָּךְ בָּאָדָם כָּתוּב עֲשִׂיתִיו, שֶׁהוּא יִהְיֶה כְּמוֹ אוֹתוֹ כָבוֹד עֶלְיוֹן שֶׁמְּתַקֵּן וּמְבָרֵךְ אֶת הַכָּבוֹד הַתַּחְתּוֹן.

532. מְנָלָן, דְּהַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה אִית בֵּיהּ תְּלַת אִלֵּין. דִּכְתִיב בֵּיהּ, יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם. יוֹצֵר אוֹר, הָא יְצִירָה. וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ, הָא בְּרִיאָה. עוֹשֶׂה שָׁלוֹם הָא עֲשִׂיָּה. וְדָא אִיהוּ כָּבוֹד עִלָּאָה, דְּהָא מְתַקֵּן וּבָרִיךְ וְסָפִיק בְּכָל צָרְכָיו לִכְבוֹד תַּתָּאָה.

532. מִנַּיִן לָנוּ שֶׁבְּאוֹתוֹ כָבוֹד עֶלְיוֹן יֵשׁ שְׁלֹשֶׁת אֵלֶּה? שֶׁכָּתוּב בּוֹ (ישעיה מה) יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה שָׁלוֹם. יוֹצֵר אוֹר – הֲרֵי יְצִירָה. וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ – הֲרֵי בְּרִיאָה. עֹשֶׂה שָׁלוֹם – הֲרֵי עֲשִׂיָּה. וְזֶהוּ כָּבוֹד עֶלְיוֹן, שֶׁהֲרֵי מְתַקֵּן וּמְבָרֵךְ וּמְסַפֵּק בְּכָל צְרָכָיו אֶת הַכָּבוֹד הַתַּחְתּוֹן.

533. כְּגַוְונָא דָּא, בָּרָא אָדָם בְּאַרְעָא, דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּהַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה, לְתַקְּנָא לְהַאי כָּבוֹד, וּלְאִתְכַּלְלָא מִכָּל סִטְרִין. כָּבוֹד עִלָּאָה אִית בֵּיהּ תְּלַת אִלֵּין, אָדָם לְתַתָּא אִית בֵּיהּ תְּלַת אִלֵּין. וּלְאִתְכַּלְלָא הַהוּא כָּבוֹד תַּתָּאָה, מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא, לְמֶהֱוֵי שְׁלִים בְּכָל סִטְרִין. זַכָּאָה אִיהוּ בַּר נָשׁ, דְּזָכֵי בְּעוֹבָדוֹי לְמֶהֱוֵי כְּגַוְונָא דָּא.

533. כְּמוֹ כֵן בָּרָא אָדָם בָּאָרֶץ שֶׁהוּא כְּמוֹ אוֹתוֹ כָבוֹד עֶלְיוֹן, לְתַקֵּן אֶת הַכָּבוֹד הַזֶּה וּלְהִכָּלֵל מִכָּל הַצְּדָדִים. בַּכָּבוֹד הָעֶלְיוֹן יֵשׁ אֶת שְׁלֹשֶׁת אֵלֶּה – בָּאָדָם לְמַטָּה יֵשׁ אֶת שְׁלֹשֶׁת אֵלֶּה. וּלְהִתְכַּלֵּל אוֹתוֹ כָבוֹד תַּחְתּוֹן מִמַּעְלָה וּמִמַּטָּה, לִהְיוֹת שָׁלֵם בְּכָל הַצְּדָדִים. אַשְׁרֵי הָאִישׁ שֶׁזּוֹכֶה בְּמַעֲשָׂיו לִהְיוֹת כְּמוֹ זֶה.

534. וְעַל דָּא כְּתִיב, (קהלת ט) בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְגָדֶיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל רֹאשְׁךָ אַל יֶחְסָר. מַה לִּכְבוֹד עִלָּאָה, הַהוּא מִשְׁחָא רְבוּת קַדִּישָׁא לָא אִתְמְנַע מִנֵּיהּ, מֵרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. אוּף הָכִי לְבַר נָשׁ, דְּעוֹבָדוֹי מִתְלַבְּנָן תָּדִיר, הַהוּא (דף קנ"ה ע"ב) מְשִׁיךְ רְבוּת קַדִּישָׁא, לָא יִתְמְנַע מִנֵּיהּ תָּדִיר.

534. וְלָכֵן כָּתוּב, בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְגָדֶיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל רֹאשְׁךָ אַל יֶחְסָר.מַה לַּכָּבוֹד הָעֶלְיוֹן לֹא נִמְנָע אוֹתוֹ שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ מִסּוֹד הָעוֹלָם הַבָּא – אַף כָּךְ לָאָדָם, שֶׁמַּעֲשָׂיו מִתְלַבְּנִים תָּמִיד, אוֹתוֹ שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ לֹא יִמָּנַע מִמֶּנּוּ תָּמִיד.

535. בְּמָאי זָכֵי בַּר נָשׁ, לְאִתְעַדְּנָא בְּהַהוּא עִדּוּנָא עִלָּאָה. בְּשֻׁלְחָן דִּילֵיהּ. כְּמָה דְּאִיהוּ מְעַדֵּן עַל פָּתוֹרֵיהּ נַפְשָׁאן דְּמִסְכְּנֵי, דִּכְתִיב, (ישעיה נח) וְנֶפֶשׁ נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ, מָה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ' וְגוֹ', דְּאוּף הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַוֵּי לֵיהּ, בְּכָל אִינּוּן עִדּוּנִין דִּמְשִׁיחוּ רְבוּת קוּדְשָׁא עִלָּאָה, דְּנָגִיד וְאִתְמְשַׁךְ תָּדִיר לְהַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה, כְּתִיב וְנֶפֶשׁ נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ, מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ'.

535. בַּמֶּה זוֹכֶה אָדָם לְהִתְעַדֵּן בְּאוֹתוֹ עִדּוּן עֶלְיוֹן? בְּשֻׁלְחָנוֹ. כְּמוֹ שֶׁהוּא מְעַדֵּן עַל שֻׁלְחָנוֹ נַפְשׁוֹת הָעֲנִיִּים, שֶׁכָּתוּב (ישעיה נח) וְנֶפֶשׁ נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ, מַה כָּתוּב אַחֲרָיו? אָז תִּתְעַנַּג עַל ה' וגו', שֶׁאַף כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַרְוֶה אוֹתוֹ בְּכָל אוֹתָם עִדּוּנִים שֶׁל שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ הָעֶלְיוֹן שֶׁנִּשְׁפָּע וְנִמְשָׁךְ תָּמִיד לְאוֹתוֹ כָבוֹד עֶלְיוֹן. כָּתוּב וְנֶפֶשׁ נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ. מַה כָּתוּב אַחֲרָיו? אָז תִּתְעַנַּג עַל ה'.

536. רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא הֲוָה אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא, וַהֲוָה חַד טַיְּיעָא טָעִין אֲבַתְרַיְיהוּ, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִ' חִיָּיא, אִית לָן לְאִתְעַסְּקָא וּלְאִשְׁתַּדְּלָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזִיל לְקַמָּן, (נ"א דהא שכינתא אזלא קמן דכתיב (תהילים פ"ה) צדק לפניו יהלך) וְעַל דָּא עִידָּן הוּא, לְמֶעְבַּד לֵיהּ (נ"א לה) תִּקּוּנָא בַּהֲדָן בְּהַאי אָרְחָא.

536. רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא הָיוּ הוֹלְכִים בַּדֶּרֶךְ, וְהָיָה סוֹחֵר אֶחָד מְחַמֵּר אַחֲרֵיהֶם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי חִיָּיא, יֵשׁ לָנוּ לְהִתְעַסֵּק וּלְהִשְׁתַּדֵּל בְּדִבְרֵי תוֹרָה, שֶׁהֲרֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוֹלֵךְ לְפָנֵינוּ, (שֶׁהֲרֵי הַשְּׁכִינָה הוֹלֶכֶת לְפָנֵינוּ, שֶׁכָּתוּב (תהלים פה) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ) וְלָכֵן זְמַן הוּא לַעֲשׂוֹת לוֹ (לָהּ) תִּקּוּן עִמָּנוּ בְּדֶרֶךְ זוֹ.

537. פָּתַח רִבִּי חִיָּיא וְאָמַר (תהלים קיט) עֵת (בראשית קנ"ו ע"ב) לַעֲשׂוֹת לַיְיָ' הֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ, הַאי קְרָא אִתְּמַר, וְאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. אֲבָל עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ', בְּכָל זִמְנָא דְּאוֹרַיְיתָא מִתְקַיְּימָא בְּעָלְמָא, וּבְנֵי נָשָׁא מִשְׁתַּדְּלָן בָּהּ, כִּבְיָכוֹל, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַדֵּי בְּעוֹבָדֵי יְדוֹי, וְחַדֵּי בְּעָלְמִין כֻּלְּהוּ, וּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא קַיְימֵי בְּקִיּוּמַיְיהוּ.

537. פָּתַח רַבִּי חִיָּיא וְאָמַר, (תהלים קיט) עֵת לַעֲשׂוֹת לַה' הֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ. פָּסוּק זֶה נִתְבָּאֵר וּפֵרְשׁוּהוּ הַחֲבֵרִים. אֲבָל עֵת לַעֲשׂוֹת לַה' – בְּכָל זְמַן שֶׁהַתּוֹרָה מִתְקַיֶּמֶת בָּעוֹלָם וּבְנֵי אָדָם מִשְׁתַּדְּלִים בָּהּ, כִּבְיָכוֹל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׂמֵחַ בְּמַעֲשֵׂי יָדָיו וְשָׂמֵחַ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְשָׁמַיִם וָאָרֶץ עוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְקַבֵּץ אֶת כָּל הַפָּמַלְיָה שֶׁלּוֹ וְאוֹמֵר לָהֶם: רְאוּ אֶת הָעָם הַקָּדוֹשׁ שֶׁיֵּשׁ לִי בָּאָרֶץ, שֶׁתּוֹרָתִי מִתְעַטֶּרֶת בִּשְׁבִילָם! רְאוּ מַעֲשֵׂי יָדַי שֶׁאַתֶּם אֲמַרְתֶּם (תהלים ח) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ. וְהֵם, כְּשֶׁהֵם רוֹאִים אֶת שִׂמְחַת רִבּוֹנָם בְּעַמּוֹ, מִיָּד פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים, (שמואל-ב ז) וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ.

538. וְלָא עוֹד, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּנִישׁ כָּל פַּמַלְיָא דִּילֵיהּ, וְאָמַר לוֹן, זַמּוּ עַמָּא קַדִּישָׁא דְּאִית לִי בְּאַרְעָא, דְּאוֹרַיְיתִי מִתְעַטְּרָא בְּגִינַיְיהוּ. זַמּוּ עוֹבָדֵי יְדַי, דְּאַתּוּן אֲמַרְתּוּן (תהלים ח) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ. וְאִינּוּן כַּד חֲמָאן חֶדְוָה דְּמָארֵיהוֹן בְּעַמֵּיהּ, מִיָּד פַּתְחֵי וְאַמְרֵי, (שמואל ב ז) וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. וּבְשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל מִתְבַּטְּלֵי מֵאוֹרַיְיתָא, כִּבְיָכוֹל, תָּשַׁשׁ חֵילֵיהּ, דִּכְתִּיב, (דברים לב) צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי. וּכְדֵין כְּתִיב, (דברי הימים ב יח) וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלָיו, וְעַל דָּא עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ, אִינּוּן (בני עלמא) צַדִּיקַיָּיא דְּאִשְׁתָּאֲרָן, אִית לוֹן לְאַזְדָּרְזָא זְרִיזִין, וּלְמֶעְבַּד עוֹבָדִין דְּכַשְׁרָאן, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְתָּקַף בְּהוּ בְּצַדִּיקַיָּיא, וּמַשִּׁרְיָין וְאוֹכְלוֹסִין דִּילֵיהּ. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ, וְלָא מִשְׁתַּדְּלֵי בָּהּ בְּנֵי עָלְמָא, כִּדְקָא יָאוּת.

538. וּבְשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִתְבַּטְּלִים מֵהַתּוֹרָה, כִּבְיָכוֹל תָּשַׁשׁ כֹּחוֹ, שֶׁכָּתוּב צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי. וְאָז כָּתוּב, וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עֹמְדִים עָלָיו. וְעַל זֶה עֵת לַעֲשׂוֹת לַה'. אוֹתָם (בְּנֵי הָעוֹלָם) הַצַּדִּיקִים שֶׁנִּשְׁאֲרוּ, יֵשׁ לָהֶם לְשַׁנֵּס מָתְנַיִם וְלַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים כְּשֵׁרִים, כְּדֵי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִתְחַזֵּק בָּהֶם בַּצַּדִּיקִים וּבְמַחֲנוֹת וּבַהֲמוֹנִים שֶׁלּוֹ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ, וְלֹא מִשְׁתַּדְּלִים בָּהּ בְּנֵי הָעוֹלָם כָּרָאוּי.

539. הַהוּא טַיְּיעָא דַּהֲוָה טָעִין אֲבַתְרַיְיהוּ, אָמַר לוֹן בְּמָטוּ מִנַּיְיכוּ, שְׁאֶלְתָּא חֲדָא בָּעֵינָא לְמִנְדַּע. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי אָרְחָא מִתְתַּקְּנָא קָמָּן, שָׁאִיל שְׁאֶלְתָּךְ. אָמַר, הַאי קְרָא, אִי כְּתִיב יֵשׁ לַעֲשׂוֹת, אוֹ נַעֲשֶׂה, הֲוָה אֲמֵינָא הָכִי. מַאי עֵת. וְתוּ, לַעֲשׂוֹת לַיְיָ, לִפְנֵי יְיָ' אִצְטְרִיךְ, מַאי לַעֲשׂוֹת לַיְיָ'. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּכַמָּה גַּוְונִין אָרְחָא מִתְתַּקְּנָא קָמָּן. חַד, דַּהֲוֵינָן תְּרֵין, וְהַשְׁתָּא הָא אֲנָן תְּלָתָא, וּשְׁכִינְתָּא אִתְכְּלִילַת בַּהֲדָן. וְחַד דַּחֲשִׁיבְנָא דְּלָא הֲוֵית אֶלָּא כְּאִילָנָא יַבֶּשְׁתָּא, וְאַנְתְּ רַעֲנָנָא כְּזֵיתָא. וְחַד, דְּיֵאוֹת שָׁאַלְתָּ, וְהוֹאִיל וְשָׁרִית מִלָּה, אֵימָא.

539. אוֹתוֹ סוֹחֵר שֶׁהָיָה מְחַמֵּר אַחֲרֵיהֶם, אָמַר לָהֶם, בְּבַקָּשָׁה מִכֶּם, שְׁאֵלָה אַחַת בִּרְצוֹנִי לָדַעַת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי שֶׁהַדֶּרֶךְ מְתֻקֶּנֶת לְפָנֵינוּ, שְׁאַל אֶת שְׁאֵלָתְךָ! אָמַר, הַפָּסוּק הַזֶּה אִם כָּתוּב יֵשׁ לַעֲשׂוֹת אוֹ נַעֲשֶׂה – הָיִיתִי אוֹמֵר כָּךְ. מַה זֶּה עֵת? וְעוֹד, לַעֲשׂוֹת לַה', לִפְנֵי ה' הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת! מַה זֶּה לַעֲשׂוֹת לַה'? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּכַמָּה גְוָנִים הַדֶּרֶךְ מְתֻקֶּנֶת לְפָנֵינוּ; אֶחָד – שֶׁהָיִינוּ שְׁנַיִם וְעַכְשָׁו הֲרֵי אָנוּ שְׁלֹשָׁה, וְהַשְּׁכִינָה כְּלוּלָה עִמָּנוּ. וְאֶחָד – שֶׁחָשַׁבְתִּי שֶׁלֹּא הָיִיתָ אֶלָּא כְּמוֹ עֵץ יָבֵשׁ, וְאַתָּה רַעֲנָן כְּמוֹ זַיִת. וְאֶחָד – שֶׁיָּפֶה שָׁאַלְתָּ, וְהוֹאִיל וְהִתְחַלְתָּ אֶת הַדָּבָר – אֱמֹר.

540. פָּתַח וְאָמַר עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ' הֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ. עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ', אִית עֵת. וְאִית עֵת. (קהלת ג) עֵת לֶאֱהֹב וְעֵת לִשְׂנֹא. עֵת אִיהוּ לְעֵילָא. דְּהַהוּא עֵת, רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא אִיהוּ. וְדָא אִקְרֵי עֵת רָצוֹן, וְהַאי אִיהוּ דְּאִתְחַיָּיב בַּר נָשׁ לְמִרְחַם לַיְיָ' תָּדִיר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (דברים ו) וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ' אֱלֹהֶיךָ, וְעַל דָּא, עֵת לֶאֱהֹב, דָּא אִיהוּ עֵת דְּאִתְחַיָּיב בַּר נָשׁ לֶאֱהֹב.

540. פָּתַח וְאָמַר, עֵת לַעֲשׂוֹת לַה' הֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ. עֵת לַעֲשׂוֹת לַה', יֵשׁ עֵת וְיֵשׁ עֵת. (קהלת ג) עֵת לֶאֱהֹב וְעֵת לִשְׂנֹא. עֵת הִיא לְמַעְלָה, שֶׁאוֹתָהּ עֵת הִיא סוֹד הָאֱמוּנָה. וְזוֹ נִקְרֵאת עֵת רָצוֹן, וְזֶהוּ שֶׁהִתְחַיֵּב אָדָם לֶאֱהֹב לַה' תָּמִיד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ו) וְאָהַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, וְלָכֵן עֵת לֶאֱהֹב, זֶהוּ עֵת שֶׁמְּחַיֵּב הָאָדָם לֶאֱהֹב.

541. וְאִית עֵת אָחֳרָא, דְּאִיהוּ רָזָא דֶּאֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְאִתְחַיָּיב בַּר נָשׁ לְמִשְׂנָא לֵיהּ, וְלָא יִתְמְשַׁךְ לִבֵּיהּ אֲבַתְרֵיהּ, וְעַל דָּא עֵת לִשְׂנֹא, וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב (ויקרא טז) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. (והכא)

541. וְיֵשׁ עֵת אַחֶרֶת שֶׁהִיא סוֹד שֶׁל אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וּמְחֻיָּב הָאָדָם לִשְׂנֹא אוֹתָהּ וְלֹא יִמְשֹׁךְ לִבּוֹ אַחֲרֶיהָ, וְעַל זֶה עֵת לִשְׂנֹא, וְלָכֵן כָּתוּב (ויקרא טז) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ.

542. בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, הַהוּא עֵת רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא קַדִּישָׁא, מִתְתַּקְנָא בְּתִקּוּנָהָא, וּמִתְקַשְּׁטָא בִּשְׁלֵימוּתָא, כִּדְקָא יָאוּת. וּבְזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל מִתְבַּטְּלֵי מֵאוֹרַיְיתָא, כִּבְיָכוֹל הַהוּא עֵת, לָאו אִיהוּ בְּתִקּוּנָהָא, וְלָא אִשְׁתְּכַחַת בִּשְׁלִימוּ, וְלָא בִּנְהוֹרָא וּכְדֵין עֵת לַעֲשׂוֹת לַיְיָ.

542. בִּזְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְווֹת הַתּוֹרָה, אוֹתָהּ עֵת סוֹד הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה מִתְתַּקֶּנֶת בְּתִקּוּנֶיהָ וּמִתְקַשֶּׁטֶת בִּשְׁלֵמוּת כָּרָאוּי. וּבִזְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִתְבַּטְּלִים מֵהַתּוֹרָה, כִּבְיָכוֹל אוֹתָהּ עֵת אֵינָהּ בְּתִקּוּנֶיהָ, וְלֹא נִמְצֵאת בִּשְׁלֵמוּת וְלֹא בְאוֹר, וְאָז עֵת לַעֲשׂוֹת לַה'.

543. מַאי לַעֲשׂוֹת. כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (בראשית ב) אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. מַאי לַעֲשׂוֹת. דְּאִשְׁתָּאָרוּ גּוּפֵי דְּשֵׁידֵי, דְּאִתְקַדָּשׁ יוֹמָא, וְלָא אִתְעֲבִידוּ, וְאִשְׁתָּאָרוּ לַעֲשׂוֹת, רוּחִין בְּלָא גּוּפֵי. אוּף הָכָא עֵת לַעֲשׂוֹת, אִשְׁתְּאַר בְּלָא תִּקּוּנָא, וּבְלָא שְׁלִימוּ. מַאי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּהֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ, בְּגִין דְּאִתְבָּטְלוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא. בְּגִין דְּהַהוּא עֵת, הָכִי קַיְּימָא, אוֹ סַלְקָא, אוֹ נַחְתָּא, בְּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

543. מַה זֶּה לַעֲשׂוֹת? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית א) אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. מַה זֶּה לַעֲשׂוֹת? שֶׁנִּשְׁאֲרוּ גּוּפוֹת הַשֵּׁדִים כְּשֶׁהִתְקַדֵּשׁ הַיּוֹם וְלֹא נַעֲשׂוּ, וְנִשְׁאֲרוּ לַעֲשׂוֹת רוּחוֹת לְלֹא גוּפִים. אַף כָּאן עֵת לַעֲשׂוֹת – נִשְׁאָר בְּלִי תִקּוּן וּבְלִי שְׁלֵמוּת. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ, מִשּׁוּם שֶׁהִתְבַּטְּלוּ יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה מִדִּבְרֵי הַתּוֹרָה, מִשּׁוּם שֶׁאוֹתָהּ עֵת כָּךְ עוֹמֶדֶת, אוֹ עוֹלָה אוֹ יוֹרֶדֶת, בִּגְלַל יִשְׂרָאֵל.

544. אָתוּ רִבִּי יוֹסִי וְרִבִּי (דף קנ"ו ע"א) חִיָּיא וְנַשְׁקוּהוּ בְּרֵישֵׁיהּ. אָמַר רִבִּי יוֹסִי, וַדַּאי לֵית אַנְתְּ כְּדַאי, לְטַיְּיעָא אֲבַתְרָן. זַכָּאָה אָרְחָא דָּא, דְּזָכֵינָן לְמִשְׁמַע דָּא, זַכָּאָה דָּרָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן שָׁארֵי בְּגַוֵּיהּ, דַּאֲפִילּוּ בֵּינֵי טוּרַיָּא, חָכְמְתָא אִשְׁתְּכַחַת תַּמָּן. נָחֲתוּ רִבִּי יוֹסִי וְרִבִּי חִיָּיא, וְאָזְלוּ תְּלָתֵהוֹן בְּאָרְחָא.

544. בָּאוּ רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא וְנִשְּׁקוּהוּ בְּרֹאשׁוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי אֵינְךָ כְּדַאי לְחַמֵּר אַחֲרֵינוּ. אַשְׁרֵי הַדֶּרֶךְ הַזּוֹ שֶׁזָּכִינוּ לִשְׁמֹעַ אֶת זֶה. אַשְׁרֵי הַדּוֹר שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן שָׁרוּי בְּתוֹכוֹ, שֶׁאֲפִלּוּ בֵּין הֶהָרִים נִמְצֵאת שָׁם הַחָכְמָה. יָרְדוּ רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא, וְהָלְכוּ שְׁלָשְׁתָּם בַּדֶּרֶךְ.

545. פָּתַח הַהוּא טַיְּיעָא וְאָמַר (תהלים סט) וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ' עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ, תָּנֵינָן, אֵימָתַי אִקְרֵי עֵת רָצוֹן. בְּשַׁעֲתָא דְּצִבּוּר קָא מְצַלָּאן. שַׁפִּיר אִיהוּ, וְהָכִי אִיהוּ וַדַּאי. דְּהָא כְּדֵין צִבּוּרָא מְסַדְּרֵי וּמְתַקְּנֵי תִּקּוּנָא דְּהַאי עֵת, וּכְדֵין אִיהוּ עֵת רָצוֹן, וְאִצְטְרִיךְ לְמִשְׁאַל שְׁאֶלְתָּא, דִּכְתִיב אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ דְּהָא כְּדֵין אִצְטְרִיךְ לְמִשְׁאַל שְׁאֶלְתָּא. וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ', הָא הָכָא רָזָא דְּיִחוּדָא.

545. פָּתַח אוֹתוֹ הַסּוֹחֵר וְאָמַר, (תהלים סט) וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ ה' עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ. שָׁנִינוּ, אֵימָתַי נִקְרֵאת עֵת רָצוֹן? בְּשָׁעָה שֶׁהַצִּבּוּר מִתְפַּלְּלִים. יָפֶה הוּא, וְכָךְ הוּא וַדַּאי. שֶׁהֲרֵי אָז הַצִּבּוּר מְסַדְּרִים וּמְתַקְּנִים אֶת תִּקּוּנָהּ שֶׁל הָעֵת הַזֹּאת, וְאָז הוּא עֵת רָצוֹן וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ בַּקָּשָׁה, שֶׁכָּתוּב אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ, שֶׁהֲרֵי אָז יֵשׁ לְבַקֵּשׁ אֶת הַבַּקָּשָׁה.

546. וַאֲנִי: דָא דָוִד מַלְכָּא, (אמור צ"ה ע"ב) אֲתָר דְּאִקְרֵי גְּאוּלָּה. תְּפִלָּתִי: דָא תְּפִלָּה. וְהָכָא אִיהוּ סְמִיכָא לִגְאוּלָּה, דְּאִיהוּ חַד. כַּד אִיהוּ סָמִיךְ גְּאוּלָּה לִתְפִלָּה, כְּדֵין אִיהוּ עֵת (ר"ה) רָצוֹן. עֵת רָצוֹן: אוּף הָכִי, כְּלָלָא אִיהוּ כַּחֲדָא, עֵת חַד, רָצוֹן חַד, אִתְכְּלִילוּ דָא בְּדָא, וַהֲווּ חַד. וְדָוִד מַלְכָּא בָּעָא לְיַחֲדָא בְּהַאי קְרָא, יִחוּדָא חֲדָא.

546. וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ ה', הֲרֵי כָּאן סוֹד הַיִּחוּד. וַאֲנִי – זֶה דָּוִד הַמֶּלֶךְ, הַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא גְּאֻלָּה. תְפִלָּתִי – זוֹ תְּפִלָּה. וְכָאן הוּא סְמִיכָה לַגְּאֻלָּה, שֶׁהוּא אֶחָד. כְּשֶׁהוּא סוֹמֵךְ גְּאֻלָּה לַתְּפִלָּה, אֲזַי הוּא עֵת רָצוֹן. עֵת רָצוֹן – אַף כָּךְ, כְּלָל הוּא כְּאֶחָד, עֵת אֶחָד, רָצוֹן אֶחָד, נִכְלְלוּ זֶה בָּזֶה וְנִהְיוּ אֶחָד. וְדָוִד הַמֶּלֶךְ רָצָה לְיַחֵד בַּפָּסוּק הַזֶּה יִחוּד אֶחָד.

547. וְאִי תֵּימָא, אֲמַאי אִתְמְנֵי הַאי קְרָא, בִּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה דְּשַׁבָּת. יָאוֹת אִיהוּ לְמֶהֱוֵי בְּשַׁבָּת בְּהַהוּא צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, וְלָא בִּצְלוֹתָא דְּחוֹל, דְּוַדַּאי לָאו צְלוֹתָא דְּמִנְחָה דְּשַׁבָּת כְּחוֹל. בְּגִין דְּהָא בְּחוֹל בְּשַׁעֲתָא דְּמִנְחָה, (פ"ח ע"ב) תַּלְיָא דִּינָא בְּעָלְמָא, וְלָאו אִיהוּ עֵת רָצוֹן. אֲבָל בְּשַׁבָּת, דְּכָל רוּגְזָא אִתְעֲדֵי, וְכֹלָּא אִתְכְּלִיל כַּחֲדָא, וְאַף עַל גַּב דְּדִינָא אִתְּעַר, אִתְבַּסְּמוּתָא אִיהוּ, וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ קְרָא דְּיִחוּדָא, לְיַחֲדָא כָּל דַּרְגִּין, דְּכַד הֲוֵי יִחוּדָא, דִּינָא אִתְחֲבַּר וְאִתְכְּלִיל בְּרַחֲמֵי, וְאִתְבָּסַּם כֹּלָּא, וּכְדֵין עֵת רָצוֹן כְּתִיב. עֵת רָצוֹן, כָּלִיל כֹּלָּא כַּחֲדָא. וְדִינָא אִתְבְּסָם בְּהַהוּא זִמְנָא, וַהֲוֵי חֶדְוָה בְּכֹלָּא.

547. וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה הִתְמַנָּה הַפָּסוּק הַזֶּה בִּתְפִלַּת מִנְחָה שֶׁל שַׁבָּת? נָאֶה הוּא לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת בְּאוֹתָהּ תְּפִלַּת מִנְחָה וְלֹא בִּתְפִלַּת חֹל, שֶׁוַּדַּאי אֵין תְּפִלַּת מִנְחָה שֶׁל שַׁבָּת כְּמוֹ חֹל. מִשּׁוּם שֶׁהֲרֵי בַּחֹל, בִּשְׁעַת הַמִּנְחָה, תָּלוּי הַדִּין בָּעוֹלָם וְאֵינוֹ עֵת רָצוֹן, אֲבָל בְּשַׁבָּת כְּשֶׁכָּל הָרֹגֶז הוּסַר וְהַכֹּל נִכְלָל כְּאֶחָד, וְאַף עַל גַּב שֶׁמִּתְעוֹרֵר דִּין, זוֹ הִתְבַּשְּׂמוּת, וְלָכֵן צָרִיךְ פָּסוּק שֶׁל יִחוּד לְיַחֵד אֶת כָּל הַדְּרָגוֹת. שֶׁכְּשֶׁיֵּשׁ יִחוּד, הַדִּין מִתְחַבֵּר וְנִכְלָל בָּרַחֲמִים וְהַכֹּל מִתְבַּסֵּם, וְאָז כָּתוּב עֵת רָצוֹן. עֵת רָצוֹן כּוֹלֵל הַכֹּל כְּאֶחָד. וְהַדִּין מִתְבַּסֵּם בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְיֵשׁ שִׂמְחָה בַּכֹּל.

548. מֹשֶׁה אִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא, בְּהַהוּא שַׁעֲתָא דִּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה דְּשַׁבָּת, בְּשַׁעֲתָא דְּעֵת רָצוֹן אִשְׁתְּכַח. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא רַעֲוָא הֲוָה לְעֵילָּא, וְצַעֲרָא לְתַתָּא, וְעַל דָּא נִנְעָלוּ תַּרְעִין בְּשַׁבָּת, מִשַּׁעֲתָא דְּמִנְחָה וּלְעֵילָּא. מַאן תַּרְעִין נִנְעָלוּ. תַּרְעִין דְּבֵי מִדְרָשָׁא, בְּגִין לְאַדְכָּרָא לְמֹשֶׁה רַעְיָא מְהֵימָנָא, דְּאוֹרַיְיתָא אִתְבַּטְּלָא בְּגִינֵיהּ.

548. מֹשֶׁה הִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם בְּאוֹתָהּ שְׁעַת תְּפִלַּת מִנְחָה שֶׁל שַׁבָּת, בְּשָׁעָה שֶׁנִּמְצֵאת עֵת רָצוֹן. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה רָצוֹן הָיָה לְמַעְלָה, וְצַעַר לְמַטָּה, וְעַל זֶה נִנְעֲלוּ הַשְּׁעָרִים בְּשַׁבָּת מִשְּׁעַת הַמִּנְחָה וָמַעְלָה. אֵילוּ שְׁעָרִים נִנְעֲלוּ? שַׁעֲרֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ, כְּדֵי לְהַזְכִּיר אֶת מֹשֶׁה הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן שֶׁהַתּוֹרָה הִתְבַּטְּלָה בִּגְלָלוֹ.

549. בְּהַהוּא זִמְנָא, בֵּי מִדְרָשָׁא דְּמֹשֶׁה אִתְבְּטִיל, כָּל שֶׁכֵּן אַחֲרָנִין. מַאן חָמֵי תַּרְעִין דְּבֵי מִדְרָשָׁא דְּמֹשֶׁה דְּנִנְעָלוּ, דְּלָא נִנְעָלוּ אַחֲרָנִין כֻּלְּהוּ. אוֹרַיְיתָא דְּמֹשֶׁה עֲצִיבָא עָלֵיהּ בְּהַהוּא זִמְנָא, מַאן לָא עָצִיב. בְּגִין כָּךְ כָּל תַּרְעֵי דְּבֵי מִדְרָשֵׁי נִנְעָלוּ, וְאִצְטְרִיכוּ כֹּלָּא לְצַדְּקָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאֹרַח שְׁבָחָא, וְהַיְינוּ (תהלים לו) צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל.

549. בְּאוֹתוֹ זְמַן בֵּית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל מֹשֶׁה בָּטַל, כָּל שֶׁכֵּן הָאֲחֵרִים. מִי רוֹאֶה אֶת שַׁעֲרֵי בֵּית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁנִּנְעֲלוּ, וְשֶׁלֹּא יִנָּעֲלוּ כָּל הָאֲחֵרִים?! כְּשֶׁהַתּוֹרָה שֶׁל מֹשֶׁה עֲצוּבָה עָלָיו בְּאוֹתוֹ זְמַן, מִי לֹא עָצוּב?! מִשּׁוּם כָּךְ כָּל שַׁעֲרֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ נִנְעֲלוּ, וְהִצְטָרְכוּ כֻּלָּם לְצַדֵּק אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּדֶרֶךְ שֶׁבַח, וְהַיְנוּ (תהלים לו) צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל.

550. תְּלָתָא אִינּוּן דְּאִסְתַּלָּקוּ מֵעָלְמָא בְּהַאי זִמְנָא, וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּמֹשֶׁה. חַד, מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימָנָא עִלָּאָה. וְחַד, יוֹסֵף צַדִּיקָא. וְחַד, דָּוִד מַלְכָּא. בְּגִינֵי כַּךְ, תְּלַת

550. שְׁלֹשָׁה הֵם שֶׁהִסְתַּלְּקוּ מִן הָעוֹלָם בַּזְּמַן הַזֶּה, וְכֻלָּם כְּלוּלִים בְּמֹשֶׁה. אֶחָד – מֹשֶׁה הַנָּבִיא הַנֶּאֱמָן הָעֶלְיוֹן, וְאֶחָד – יוֹסֵף הַצַּדִּיק, וְאֶחָד – דָּוִד הַמֶּלֶךְ. מִשּׁוּם כָּךְ יֵשׁ כָּאן שְׁלֹשָׁה

צַדּוּקֵי דִּינָא הָכָא, וְחַד אִיהוּ דְּיוֹסֵף זַכָּאָה, קָדִים לְכָל הָנֵי, וְדָא אִיהוּ צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה וְגוֹ', דָּא יוֹסֵף, דְּאִיהוּ בִּלְחוֹדוֹי כְּהַרְרֵי אֵל, כְּכֻלְּהוּ טוּרִין עִלָּאִין. וְחַד מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימְנָא, וְדָא אִיהוּ דִּכְתִּיב, (תהלים עא) וְצִדְקָתְךָ אֱלֹהִים עַד מָרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְּדוֹלוֹת, בְּגִין דְּאִיהוּ נָטִיל לְכָל סִטְרִין, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְחַד אִיהוּ דָּוִד מַלְכָּא, וְדָא אִיהוּ דִּכְתִּיב, (תהלים קיט) צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת, לְעוֹלָם: דָּא דָּוִד מַלְכָּא.

צִדּוּקֵי דִין. אֶחָד הוּא שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק קוֹדֵם לְכָל אֵלֶּה, וְזֶהוּ צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה וְגוֹ'. זֶה יוֹסֵף, שֶׁהוּא לְבַדּוֹ כְּהַרְרֵי אֵל, כְּמוֹ כָּל הֶהָרִים הָעֶלְיוֹנִים. וְאֶחָד מֹשֶׁה הַנָּבִיא הַנֶּאֱמָן, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם עא) וְצִדְקָתְךָ אֱלֹהִים עַד מָרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְדֹלוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהוּא נוֹטֵל לְכָל הַצְּדָדִים, יָמִין וּשְׂמֹאל. וְאֶחָד הוּא דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם קיט) צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת. לְעוֹלָם – זֶה דָּוִד הַמֶּלֶךְ.

551. כְּדֵין אִתְכְּנִישׁ כֹּלָּא בְּהַאי זִמְנָא, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְעַל דָּא בְּהַאי זִמְנָא נִנְעֲלוּ תַּרְעֵי דְּאוֹרַיְיתָא, וְנִנְעֲלוּ תַּרְעֵי דְּכָל עָלְמָא, בְּהַאי זִמְנָא. בְּשַׁעֲתָא דְּמִית יוֹסֵף צַדִּיקָא, יָבְשׁוּ מְקוֹרִין וּמַבּוּעִין, וְכֻלְּהוּ שִׁבְטִין נָפְלוּ בְּגָלוּתָא, פָּתְחוּ עִלָּאֵי וְאָמְרוּ, צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה וְגוֹ'. בְּשַׁעֲתָא דְּמִית מֹשֶׁה, אִתְחֲשַׁךְ שִׁמְשָׁא בְּטִיהֲרָא, וְאִנְעֲלַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, נְהוֹרָא דְּאַסְפַּקְלַרְיָאה דְּנַהֲרָא. בְּשַׁעֲתָא דְּמִית דָּוִד מַלְכָּא, כְּנִישַׁת סִיהֲרָא נְהוֹרָהָא. (דף קנ"ו ע"ב) וְאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה כְּנִישַׁת נְהוֹרָהָא.

551. אָז מִתְכַּנֵּס הַכֹּל בִּזְמַן הַזֶּה, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְעַל זֶה בִּזְמַן הַזֶּה נִנְעֲלוּ שַׁעֲרֵי תוֹרָה, וְנִנְעֲלוּ שַׁעֲרֵי כָּל הָעוֹלָם בִּזְמַן הַזֶּה. בְּשָׁעָה שֶׁמֵּת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, יָבְשׁוּ הַמְּקוֹרוֹת וְהַמַּעְיָנוֹת, וְכָל הַשְּׁבָטִים נָפְלוּ בַּגָּלוּת. פָּתְחוּ הָעֶלְיוֹנִים וְאָמְרוּ, צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה וְגוֹ'. בְּשָׁעָה שֶׁמֵּת מֹשֶׁה, נֶחֱשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ בַּצָּהֳרַיִם, וְנִנְעֲלָה תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, הָאוֹר שֶׁל הָאַסְפַּקְלַרְיָה הַמְּאִירָה. בְּשָׁעָה שֶׁמֵּת דָּוִד הַמֶּלֶךְ, כָּנְסָה הַלְּבָנָה אֶת אוֹרָהּ, וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה כָּנְסָה אֶת אוֹרָהּ.

552. וּמֵהַהוּא זִמְנָא אִתְגְּנִיזוּ נְהוֹרִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְאַסְגִּיאוּ מַחֲלוֹקֶת עַל מִשְׁנָה, וַחֲכִימַיָּא בְּמַחֲלוֹקֶת, וְכֻלְּהוּ תַּקִּיפֵי לִבָּא בְּעִרְבּוּבְיָא. וְעַל דָּא, חֶדְוָה דְּאוֹרַיְיתָא לָאו אִיהוּ בְּהַהוּא זִמְנָא, בְּכָל דָּרִין דְּעָלְמָא. וּמָה אִינּוּן חוּמְרֵי דְּתַעֲנִיּוֹת דְּגָזְרוּ רַבָּנָן, כַּד מִית פְּלוֹנִי, גָּזְרוּ תַּעֲנִית. כַּד הֲוָה כָּךְ, גָּזְרוּ כָּךְ. (ס"א דא דהוה) וְכַד הֲוָה כְּנִישׁוּ יַתִּיר דְּחֶדְוָה דְּתוֹרָה דִּבִכְתָב וְתוֹרָה דִּבְעַל פֶּה, בְּהַהוּא זִמְנָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּאִצְטְרִיךְ לְמִנְעַל תַּרְעֵי דְּאוֹרַיְיתָא בְּהַהוּא זִמְנָא. וּבְגִין כָּךְ אַמְרִינָן הָנֵי צַדּוּקֵי דִּינָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר. חָדוּ רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא, וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֵישֵׁיהּ כְּמִלְּקַדְּמִין, אָמְרוּ זַכָּאָה חוּלָקָנָא בְּהַאי אָרְחָא.

552. וּמֵאוֹתוֹ זְמַן נִגְנְזוּ אוֹרוֹת הַתּוֹרָה, וְהִתְרַבְּתָה הַמַּחֲלֹקֶת עַל הַמִּשְׁנָה, וְהַחֲכָמִים בְּמַחֲלֹקֶת, וְכָל חִזְקֵי הַלֵּב בְּעִרְבּוּבְיָה. וְעַל זֶה אֵין שִׂמְחַת הַתּוֹרָה בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּכָל דּוֹרוֹת הָעוֹלָם. וּמָהֵן חֻמְרוֹת הַתַּעֲנִיּוֹת שֶׁגָּזְרוּ רַבָּנָן? כְּשֶׁמֵּת פְּלוֹנִי גָּזְרוּ תַעֲנִית, כְּשֶׁהָיָה כָּךְ גָּזְרוּ כָּךְ. (זֶה שֶׁהָיָה) וּכְשֶׁהָיָה כִּנּוּס יָתֵר שֶׁל שִׂמְחַת הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, בְּאוֹתוֹ זְמַן עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁצָּרִיךְ לִנְעֹל שַׁעֲרֵי הַתּוֹרָה בְּאוֹתוֹ זְמַן. וְלָכֵן אוֹמְרִים אֶת אֵלּוּ צִדּוּקֵי הַדִּין, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. שָׂמְחוּ רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֹאשׁוֹ כְּמִקֹּדֶם, וְאָמְרוּ, אַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ בַּדֶּרֶךְ הַזּוֹ!

553. תּוּ פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ז) הַחָכְמָה תָּעֹז לֶחָכָם מֵעֲשָׂרָה שַׁלִּיטִים אֲשֶׁר הָיוּ בָּעִיר. הַחָכְמָה תָּעֹז לֶחָכָם, דָּא מֹשֶׁה, כַּד סָלִיק לְטוּרָא דְּסִינַי לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא,

553. עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ז) הַחָכְמָה תָּעֹז לֶחָכָם מֵעֲשָׂרָה שַׁלִּיטִים אֲשֶׁר הָיוּ בָּעִיר. הַחָכְמָה תָּעֹז לֶחָכָם – זֶה מֹשֶׁה. כְּשֶׁעָלָה לְהַר סִינַי לְקַבֵּל תּוֹרָה, הִזְדַּעְזְעוּ כָּל אוֹתָם רְקִיעִים

אִזְדַּעְזְעוּ כָּל אִינּוּן רְקִיעִין, וְכָל אִינּוּן מַשִּׁרְיָין עִלָּאִין, וְאָמְרוּ קָמֵיהּ, מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, וּמַה כָּל טוּבָא, וְכָל חֶדְוָה דִּילָן, לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּאוֹרַיְיתָא, וְאַתְּ בָּעֵי לְנַחְתָּא לָהּ בְּאַרְעָא. אִתְכְּנִישׁוּ עַל מֹשֶׁה לְאוֹקְדֵיהּ בְּנוּרָא, אִתְתָּקַּף מֹשֶׁה וְכוּ', כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ לְמֹשֶׁה וְכוּלֵי.

וְכָל אוֹתָם מַחֲנוֹת עֶלְיוֹנִים, וְאָמְרוּ לְפָנָיו: רִבּוֹן הָעוֹלָם, וּמַה כָּל טוּב וְכָל שִׂמְחָה שֶׁלָּנוּ אֵינָהּ אֶלָּא בַּתּוֹרָה, וְאַתָּה רוֹצֶה לְהוֹרִידָהּ לָאָרֶץ?! הִתְקַבְּצוּ עַל מֹשֶׁה לְשָׂרְפוֹ בָּאֵשׁ. הִתְחַזֵּק מֹשֶׁה וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁבֵּאֲרוּהָ הַחֲבֵרִים, שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה וְכוּ'.

554. אֲבָל הַחָכְמָה תָּעוֹז לֶחָכָם, כָּל מַאן דְּאִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִשְׁתַּדַּל בָּהּ לִשְׁמָהּ, אִתְתָּקַּף בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי לֵיהּ תֻּקְפָּא וְחֵילָא, לְאַגָּנָא עָלֵיהּ בְּשַׁעֲתָא דְּאִצְטְרִיךְ. וְהַהוּא תֻּקְפָּא וְחֵילָא מֵאָן אֲתַר אִתְתָּקַּף. הָדַר וְאָמַר, מֵעֲשָׂרָה שַׁלִּיטִים. אִינּוּן (מ"ט ע"א) עֶשֶׂר אֲמִירָן דִּכְתִיבִין בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִינּוּן שַׁלִּיטִין עִלָּאִין, דְּבַר נָשׁ אִתְתָּקַּף בְּהוּא בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי כָּל רָזִין דְּעָלְמָא, וְכָל פִּקּוּדִין, וְכָל חָכְמְתָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא, בְּהוּ תַּלְיָא, וּבְהוּ אִתְכְּלִיל כֹּלָּא, וְכֹלָּא אִיהוּ בְּאוֹרַיְיתָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, לְמֶהֱוֵי מִתְתָּקַּף בְּתֻקְפָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

554. אֲבָל, הַחָכְמָה תָּעֹז לֶחָכָם – כָּל מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וּמִשְׁתַּדֵּל בָּהּ לִשְׁמָהּ, מִתְחַזֵּק בַּתּוֹרָה בְּשָׁעָה שֶׁצָּרִיךְ לוֹ תֹּקֶף וְחֹזֶק לְהָגֵן עָלָיו בְּשָׁעָה שֶׁצָּרִיךְ. וְאוֹתוֹ תֹּקֶף וְחֹזֶק מֵאֵיזֶה מָקוֹם מִתְחַזֵּק? חָזַר וְאָמַר, מֵעֲשָׂרָה שַׁלִּיטִים. מֵאוֹתָן עֶשֶׂר אֲמִירוֹת שֶׁכְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה, שֶׁהֵם שַׁלִּיטִים עֶלְיוֹנִים, שֶׁאָדָם מִתְחַזֵּק בָּהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא. כָּל סוֹדוֹת הָעוֹלָם וְכָל הַמִּצְווֹת וְכָל הַחָכְמָה שֶׁלְּמַעְלָה וּמַטָּה תְּלוּיִים בָּהֶם, וּבָהֶם הַכֹּל נִכְלָל, וְהַכֹּל הוּא בַּתּוֹרָה. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה לִהְיוֹת מִתְחַזֵּק בְּחֹזֶק לָעוֹלָם הַבָּא.

555. עֲשָׂרָה שַׁלִּיטִין, עֶשֶׂר זִינֵי חָכְמְתָא אִינּוּן בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, בְּעֶשֶׂר שְׁמָהָן גְּלִיפָן, וְאִתְכְּלִילוּ בִּשְׁמָא חַד, דְּעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון גְּלִיפִין, רָזִין דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, בְּאִינּוּן זִיהֲרִין, דְּלָא שַׁלְטָא עֵינָא לְמֶחֱמֵי, וַאֲפִילּוּ בְּסָכְלְתָנוּ לְמִנְדַּע, וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּהַהוּא עִדּוּנָא, וְכִסּוּפָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְסִין לוֹן לְצַדִּיקַיָּיא לְעָלְמָא דְּאָתֵי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ.

555. עֲשָׂרָה שַׁלִּיטִים – עֲשָׂרָה מִינֵי חָכְמָה הֵם בַּתּוֹרָה, בַּעֲשָׂרָה שֵׁמוֹת חֲקוּקִים, וְנִכְלְלוּ בְּשֵׁם אֶחָד שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת, סוֹדוֹת הָעוֹלָם הַבָּא, בְּאוֹתָם זְהָרִים, שֶׁאֵין הָעַיִן שׁוֹלֶטֶת לִרְאוֹת, וַאֲפִלּוּ בְּשֵׂכֶל לָדַעַת, וּלְהִסְתַּכֵּל בְּאוֹתוֹ עִדּוּן וּתְשׁוּקָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוֹרִישׁ לַצַּדִּיקִים לָעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ.

556. פָּתוֹרָא דְּבַר נָשׁ, מְזַכֵּי לֵיהּ לְמֵיכַל עַל פָּתוֹרָא אָחֳרָא, בְּעִדּוּנָא דְּהַהוּא עָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (שמואל ב ט) כִּי עַל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אוֹכֵל. וְדָוִד מַלְכָּא הֲוָה אָמַר, (תהלים כג) תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צוֹרְרָי, וְדָא אִיהוּ אִתְסַדְּרוּתָא דְּפָתוֹרָא בְּהַהוּא עָלְמָא, דְּהָא כְּדֵין אִיהוּ עִדּוּנָא וְכִסּוּפָא, דְּנִשְׁמְתָא אִתְהֲנֵי בְּהוּ, בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

556. שֻׁלְחָנוֹ שֶׁל אָדָם מְזַכֶּה אוֹתוֹ לֶאֱכֹל עַל שֻׁלְחָן אַחֵר בְּעִדּוּן שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל-ב ט) כִּי עַל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אֹכֵל. וְדָוִד הַמֶּלֶךְ הָיָה אוֹמֵר, תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי, וְזוֹהִי עֲרִיכַת הַשֻּׁלְחָן בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, שֶׁהֲרֵי אָז הוּא עִדּוּן וּתְשׁוּקָה שֶׁהַנְּשָׁמָה נֶהֱנֵית בָּהֶם בָּעוֹלָם הַבָּא.

557. וְכִי פָּתוֹרָא אִית לוֹן לְנִשְׁמָתִין בְּהַהוּא עָלְמָא. אִין. דְּהָא מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא דְּעִדּוּנָא, אַכְלֵי בְּהַהוּא עָלְמָא, כְּגַוְונָא דְּמַלְאָכֵי עִלָּאֵי אַכְלֵי. וְכִי מַלְאָכֵי עִלָּאֵי אַכְלֵי. אִין. כְּגַוְונָא דִּלְהוֹן אָכְלוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא. וְהַהוּא מְזוֹנָא, רָזָא אִיהוּ לְטַלָּא, דְּנָגִיד וְאִתְמְשַׁךְ מֵעֵילָּא, מֵרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִיהוּ מְזוֹנָא דִּנְהִירוּ מִשַּׁח רְבוּת קַדִּישָׁא, וְנִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא אִתְזָנוּ מִתַּמָּן בְּגִנְּתָא דְּעֵדֶן, וְאִתְהֲנוּן תַּמָּן. דְּהָא תַּמָּן נִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, מִתְלַבְּשָׁן בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דִּלְתַתָּא, כְּגַוְונָא דְּהַאי עָלְמָא.

557. וְכִי שֻׁלְחָן יֵשׁ לַנְּשָׁמוֹת בְּאוֹתוֹ עוֹלָם? כֵּן. שֶׁהֲרֵי מָזוֹן וְסִפּוּק וְעִדּוּן אוֹכְלִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם כְּמוֹ שֶׁאוֹכְלִים מַלְאָכִים עֶלְיוֹנִים. וְכִי מַלְאָכִים עֶלְיוֹנִים אוֹכְלִים? כֵּן. כְּמוֹתָם אָכְלוּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר. וְאוֹתוֹ מָזוֹן סוֹד הוּא לַטַּל שֶׁשּׁוֹפֵעַ וְנִמְשָׁךְ מִמַּעְלָה מִסּוֹד הָעוֹלָם הַבָּא, וְהוּא מָזוֹן שֶׁל אוֹר שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, וְנִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים נִזּוֹנוֹת מִשָּׁם בְּגַן עֵדֶן וְנֶהֱנוֹת שָׁם, שֶׁהֲרֵי שָׁם נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים מִתְלַבְּשׁוֹת בְּגַן עֵדֶן שֶׁל מַטָּה כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה.

558. וּבְשַׁבְּתֵי וּבִזְמַנֵּי, מִתְפַּשְּׁטָאן, וְסַלְּקִין לְמֶחֱזֵי בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן, וּלְאִתְעַדְּנָא בְּעִדּוּנָא עִלָּאָה כִּדְקָא יֵאוֹת, דִּכְתִּיב, (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ יָבֹא כָל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר יְיָ'. וְכִי כָּל בָּשָׂר יֵיתֵי, לָאו הָכִי הֲוָה לֵיהּ לְמִכְתַּב, אֶלָּא כָּל רוּחַ אוֹ כָּל נְשָׁמָה, מַהוּ כָּל בָּשָׂר. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבֵד לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, כְּגַוְונָא דִּיקָרָא דִּכְבוֹד עִלָּאָה לְעֵילָּא. הַהוּא כָּבוֹד עִלָּאָה, אִיהוּ רוּחַ לְרוּחַ, וְנִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָה, (דף קנ"ז ע"א) עַד דְּמָטֵי לְחַד אֲתַר לְתַתָּא דְּאִקְרֵי גּוּף, וּבְהַאי עָיֵיל חַד רוּחַ דִּמְקוֹרָא דְּחַיִּים, דְּאִקְרֵי כֹּל, בְּדָא אִיהוּ כָּל טוּבָא, וְכָל מְזוֹנָא, וְכָל סִפּוּקָא, דְּהַהוּא גּוּף.

558. וּבְשַׁבָּתוֹת וּבִזְמַנִּים מִתְפַּשְּׁטִים וְעוֹלִים לִרְאוֹת בִּכְבוֹד רִבּוֹנָם וּלְהִתְעַדֵּן בְּעִדּוּן עֶלְיוֹן כָּרָאוּי, שֶׁכָּתוּב (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ יָבוֹא כָל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר ה'. וְכִי כָל בָּשָׂר יָבוֹא? לֹא כָּךְ הָיָה לוֹ לִכְתֹּב, אֶלָּא כָּל רוּחַ אוֹ כָּל נְשָׁמָה. מַהוּ כָל בָּשָׂר? אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָשָׂה אֶת הָאָדָם בָּעוֹלָם הַבָּא כְּמוֹ יְקַר הַכָּבוֹד הָעֶלְיוֹן לְמַעְלָה. אוֹתוֹ כָבוֹד עֶלְיוֹן הוּא רוּחַ לְרוּחַ וּנְשָׁמָה לִנְשָׁמָה, עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְמָקוֹם אֶחָד לְמַטָּה שֶׁנִּקְרָא גּוּף, וּבָזֶה נִכְנֶסֶת רוּחַ אַחַת שֶׁל מְקוֹר הַחַיִּים שֶׁנִּקְרֵאת כֹּל, בָּזֶה הוּא כָּל הַטּוּב וְכָל הַמָּזוֹן וְכָל סִפּוּק אוֹתוֹ הַגּוּף. וְסוֹד זֶה – (קהלת ה) וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בַּכֹּל הוּא. (מַהוּ בַּכֹּל הִיא?) הַכֹּל הַזֶּה הוּא רוּחַ לְאוֹתוֹ גוּף.

559. וְרָזָא דָּא, (קהלתה) וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בַּכֹּל הִיא (ס"אמאי בכל היא) הַאי כָּל אִיהוּ רוּחַ לְהַהוּא גּוּף. כְּגַוְונָא דָּא בַּר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא, אִיהוּ גּוּף, וְרוּחַ דְּשַׁלְטָא בֵּיהּ, כְּגַוְונָא דְּהַהוּא רוּחַ עִלָּאָה, (ס"א דשלטא על גופא דאקרי כל) דְּאִקְרֵי כֹּל, דְּשַׁלִּיט עַל גּוּפָא לְעֵילָּא, וְדָא הוּא דְּאִקְרֵי כָּל בָּשָׂר, וְעַל דָּא כְּתִיב, יָבֹא כָל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר יְיָ'. עַל הַהוּא עִדּוּנָא כְּתִיב, (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ.

559. כְּמוֹ זֶה אָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה הוּא גוּף, וְרוּחַ שֶׁשּׁוֹלֶטֶת בּוֹ, כְּמוֹ אוֹתָהּ רוּחַ עֶלְיוֹנָה (שֶׁשּׁוֹלֶטֶת עַל הַגּוּף שֶׁנִּקְרָא כֹּל) שֶׁנִּקְרֵאת כֹּל, שֶׁשּׁוֹלֶטֶת עַל הַגּוּף לְמַעְלָה, וְזֶהוּ שֶׁנִּקְרָא כָל בָּשָׂר, וְעַל זֶה כָּתוּב יָבוֹא כָל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר ה'. עַל אוֹתוֹ עִדּוּן כָּתוּב, (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ.

560. חֲדוּ חַבְרַיָּיא בְּאָרְחָא. כַּד מָטוּ לְגוֹ טוּרָא חַד אָמַר רַבִּי חִיָּיא לְהַהוּא טַיְּיעָא, מָה שְׁמָךְ. אָמַר לֵיהּ חָנָן. אֲמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְחָנְּנָךְ, וְיִשְׁמַע לְקוֹלָךְ בְּשַׁעֲתָא דְּתִצְטְרִיךְ לֵיהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי הָא נָטֵי שִׁמְשָׁא,

560. שָׂמְחוּ הַחֲבֵרִים בַּדֶּרֶךְ. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְתוֹךְ הַר אֶחָד, אָמַר רַבִּי חִיָּיא לְאוֹתוֹ סוֹחֵר, מַה שִּׁמְךָ? אָמַר לוֹ, חָנָן. אָמַר לוֹ, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יְחָנֶּנְךָ וְיִשְׁמַע לְקוֹלְךָ בְּשָׁעָה שֶׁתִּצְטָרֵךְ לוֹ.

וְהָכִי בָּתַר טוּרָא דָּא, אִית כְּפַר חַד עַל שְׁמָךְ, דְּאִקְרֵי כְּפַר חָנָן, נָבִית תַּמָּן בְּגִין יְקָרָא דִשְׁמָךְ. כַּד מָטוֹ לְהָתָם, עָאלוּ לְבֵית אוּשְׁפִּיזַיְיהוּ, וְסַדְּרוּ קָמַיְיהוּ פָּתוֹרָא, בְּכַמָּה זִינִין לְמֵיכַל. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וַדַּאי פָּתוֹרָא דָּא, כְּגַוְונָא דְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְאִית לָן לְסַלְּקָא הַאי פָּתוֹרָא, וּלְאַעַטְרָא לֵיהּ בְּמִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי הֲרֵי נָטָה הַשֶּׁמֶשׁ, וְכֵן אַחַר הָהָר הַזֶּה יֵשׁ כְּפָר אֶחָד עַל שִׁמְךָ, שֶׁנִּקְרָא כְּפַר חָנָן, נָלוּן שָׁם בִּשְׁבִיל כְּבוֹד שִׁמְךָ. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְשָׁם נִכְנְסוּ לְבֵית מְאָרְחֵיהֶם, וְסִדְּרוּ לִפְנֵיהֶם שֻׁלְחָן בְּכַמָּה מִינִים לֶאֱכֹל. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, וַדַּאי שֻׁלְחָן זֶה כְּמוֹ הָעוֹלָם הַבָּא, וְיֵשׁ לָנוּ לְהַעֲלוֹת שֻׁלְחָן זֶה וּלְעַטְּרוֹ בְּדִבְרֵי תוֹרָה.

561. פָּתַח רִבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (דברים ח) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. אִי בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל מְבָרְכִינָן, לְבַר מֵאַרְעָא מְנָלָן. דְּהָא בְּגַוְונָא דָּא לָא אִצְטְרִיךְ. אֶלָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד בָּרָא עָלְמָא, פָּלִיג אַרְעָא, יִשּׁוּבָא אִיהוּ לִסְטַר חַד, וְחָרְבָא אִיהוּ לִסְטַר אָחֳרָא. פָּלִיג יִשּׁוּבָא, וְאַסְחַר עָלְמָא סַחֲרָנֵיהּ דִּנְקוּדָה חֲדָא. וּמַאן אִיהוּ, דָּא אַרְעָא קַדִּישָׁא, אַרְעָא קַדִּישָׁא אֶמְצָעִיתָא דְעָלְמָא. וּבְאֶמְצָעִיתָא דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, אִיהוּ יְרוּשְׁלַ ם. אֶמְצָעִיתָא דִּירוּשְׁלַ ם אִיהוּ בֵּית קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים, וְכָל טִיבוּ וְכָל מְזוֹנָא דְּכָל יִשּׁוּבָא, תַּמָּן נָחִית מִלְעֵילָּא. וְלֵית לָךְ אֲתַר בְּכָל יִשּׁוּבָא דְּלָא אִתְּזָן מִתַּמָּן.

561. פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (דברים ח) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. אִם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְבָרְכִים, בְּחוּץ לָאָרֶץ מִנַּיִן לָנוּ, שֶׁהֲרֵי בְּגוֹן זֶה לֹא צָרִיךְ? אֶלָּא, כְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, חִלֵּק אֶת הָאָרֶץ. הַיִּשּׁוּב הוּא לְצַד אֶחָד, וְהֶחָרְבָה הִיא לְצַד אַחֵר. חִלֵּק אֶת הַיִּשּׁוּב וְהִקִּיף אֶת הָעוֹלָם סָבִיב נְקֻדָּה אַחַת, וּמִי הִיא? הָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה. הָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה הִיא מֶרְכַּז הָעוֹלָם, וּבְאֶמְצַע הָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה הִיא יְרוּשָׁלַיִם. אֶמְצַע יְרוּשָׁלַיִם הוּא בֵּית קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים. וְכָל הַטּוּב וְכָל הַמָּזוֹן שֶׁל כָּל הַיִּשּׁוּב יוֹרֵד לְשָׁם מִלְמַעְלָה, וְאֵין לְךָ מָקוֹם בְּכָל הַיִּשּׁוּב שֶׁלֹּא נִזּוֹן מִשָּׁם.

562. פָּלִיג חָרְבָא. וְלָא אִשְׁתְּכַח חָרְבָא תַּקִּיפָא בְּכָל עָלְמָא, בַּר הַהוּא מַדְבְּרָא, דְּתַבְּרוּ (קפ"ד) חֵילֵיהּ וְתֻקְפֵּיהּ יִשְׂרָאֵל אַרְבְּעִים שְׁנָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (דברים ח') הַמּוֹלִיכְךָ בַּמִּדְבָּר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. בְּהַהוּא מַדְבְּרָא, שַׁלְטָא סִטְרָא אָחֳרָא, וּבַעַל כָּרְחֵיהּ אָזְלוּ יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהּ, וְתָבְרוּ חֵילֵיהּ, אַרְבְּעִין שְׁנִין. וְאִי יִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּכְּחוּ זַכָּאִין בְּאִינּוּן אַרְבְּעִין שְׁנִין, הֲוָה מִתְעַבְּרָא הַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא מֵעָלְמָא, וּמִדְּקָא אַרְגִּיזוּ לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל אִינּוּן זִמְנִין, אִתְתַּקַּף הַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא, וְנָפְלוּ כֻּלְּהוּ תַּמָּן תְּחוֹת רְשׁוּתֵיהּ.

562. חִלֵּק אֶת הֶחָרְבָה, וְלֹא נִמְצָא מָקוֹם חָרֵב קָשֶׁה בְּכָל הָעוֹלָם פְּרָט לְאוֹתוֹ מִדְבָּר, שֶׁשָּׁבְרוּ יִשְׂרָאֵל כֹּחוֹ וְתָקְפּוֹ אַרְבָּעִים שָׁנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ח) הַמּוֹלִיכְךָ בַּמִּדְבָּר הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא. בְּאוֹתוֹ מִדְבָּר שׁוֹלֵט הַצַּד הָאַחֵר, וּבְעַל כָּרְחוֹ הָלְכוּ עָלָיו יִשְׂרָאֵל וְשָׁבְרוּ כֹּחוֹ אַרְבָּעִים שָׁנִים. וְאִם יִשְׂרָאֵל נִמְצְאוּ צַדִּיקִים בְּאוֹתָם אַרְבָּעִים שָׁנִים, הָיָה מֻעֲבָר אוֹתוֹ הַצַּד הָאַחֵר מִן הָעוֹלָם. וּמִשֶּׁהִרְגִּיזוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כָּל אוֹתָן פְּעָמִים, הִתְחַזֵּק אוֹתוֹ הַצַּד הָאַחֵר, וְנָפְלוּ כֻּלָּם תַּחַת רְשׁוּתוֹ.

563. וְאִי תֵּימָא, וְהָא מֹשֶׁה דְּסַלִּיק עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, הֵיךְ מִית תַּמָּן. לָאו הָכִי, דְּהָא מֹשֶׁה מְהֵימְנָא לָא הֲוָה בִּרְשׁוּתֵיהּ, אֶלָּא בְּהַר הָעֲבָרִים. מַאי הָעֲבָרִים. פְּלוּגְתָּא. דְּאִתְפְּלָגוּ עֲלֵיהּ שַׁלִּיטִין עִלָּאִין דִּלְעֵילָּא, וְלָא אִתְמְסַר בִּידָא דִמְמָנָא וְשַׁלִּיטָא אָחֳרָא, וְאִשְׁתְּאַר הָכִי, עַד דְּאָתָא מֹשֶׁה עַבְדָּא מְהֵימְנָא, וְשַׁלִּיט עֲלֵיהּ,

563. וְאִם תֹּאמַר, וַהֲרֵי מֹשֶׁה שֶׁעָלָה עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם אֵיךְ מֵת שָׁם? – לֹא כָךְ, שֶׁהֲרֵי מֹשֶׁה הַנֶּאֱמָן לֹא הָיָה בִּרְשׁוּתוֹ אֶלָּא בְּהַר הָעֲבָרִים. מַה זֶּה הָעֲבָרִים? מַחְלֹקֶת. שֶׁנֶּחְלְקוּ עָלָיו שַׁלִּיטִים עֶלְיוֹנִים שֶׁלְּמַעְלָה, וְלֹא נִמְסַר בִּידֵי מְמֻנֶּה וְשַׁלִּיט אַחֵר, וְנִשְׁאַר כָּךְ, עַד שֶׁבָּא מֹשֶׁה הָעֶבֶד הַנֶּאֱמָן וְשָׁלַט עָלָיו, וְנִקְבַּר שָׁם,

וְאִתְקְבַר תַּמָּן, וְלָא אִתְעַסַּק בֵּיהּ בִּקְבוּרָתֵיהּ, בַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, דִּכְתִּיב, (דברים לה) וַיִּקְבֹּר אוֹתוֹ בַגַּי.

וְלֹא הִתְעַסֵּק בִּקְבוּרָתוֹ – רַק הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ, שֶׁכָּתוּב (שם לד) וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בַגַּי.

564. וַיִּקְבֹּר אוֹתוֹ, מַאן. הַהוּא דִּכְתִּיב בֵּיהּ בְּאַרְזִין סְתִּים, (שמות כד) וְאֶל (וירא ק"ג ע"ב) מֹשֶׁה אָמַר, וְלָא כְּתִיב מַאן אִיהוּ. וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, וְלָא כְּתִיב מַאן אִיהוּ. אוּף הָכָא וַיִּקְבּוֹר אוֹתוֹ, וְלָא כְּתִיב מַאן אִיהוּ, אֶלָּא וַדַּאי הַאי אֲתָר יְדִיעָא אִיהוּ לְגַבֵּי חַבְרַיָּיא. וְעַל דָּא, בְּהַהוּא טוּרָא לָא שַׁלִּיט עָלֵיהּ, בַּר מֹשֶׁה בִּלְחוֹדוֹי, וְאִיהוּ אִתְקְבַר תַּמָּן. וּבְגִין לְמִנְדַּע לְכָל דָּרִין אַחֲרָנִין דְּעָלְמָא, דְּאִינּוּן מֵתֵי מִדְבָּר יְקוּמוּן, הַהוּא רַעְיָא דִּלְהוֹן אַשְׁרֵי לֵיהּ בְּגַוַּויְיהוּ, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ בְּאִתְעֲרוּתָא דְּקִיּוּמָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

564. וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ, מִי? אוֹתוֹ שֶׁכָּתוּב בּוֹ בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר (שמות כד) וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר, וְלֹא כָתוּב מִי הוּא. וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, וְלֹא כָתוּב מִי הוּא. אַף כָּאן וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ, וְלֹא כָתוּב מִי הוּא, אֶלָּא וַדַּאי מָקוֹם זֶה יָדוּעַ הוּא לַחֲבֵרִים. וְלָכֵן בְּאוֹתוֹ הַר לֹא שָׁלַט עָלָיו – רַק מֹשֶׁה לְבַדּוֹ, וְהוּא נִקְבַּר שָׁם. וּבִשְׁבִיל לְהוֹדִיעַ לְכָל הַדּוֹרוֹת הָאֲחֵרִים שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁאוֹתָם מֵתֵי מִדְבָּר יָקוּמוּ, אוֹתוֹ הָרוֹעֶה שֶׁלָּהֶם הֶשְׁרָה בְּתוֹכָם, לִהְיוֹת כֻּלָּם בְּהִתְעוֹרְרוּת הָעֲמִידָה לָעוֹלָם הַבָּא.

565. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי דְּהַהוּא מַדְבְּרָא אִיהוּ תֻּקְפָּא דְּסִטְרָא אָחֳרָא, הֵיךְ פָּקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל הַהוּא שָׂעִיר, לְשַׁדְּרָא לֵיהּ לְטוּרָא אָחֳרָא, דְּאִקְרֵי עֲזָאזֵל, הֲוָה לוֹן (דף קנ"ז ע"ב) לְשַׁדְּרָא לֵיהּ לְהַהוּא טוּרָא דְּאַזְלֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא בֵּיהּ. אֶלָּא, כֵּיוָן דְּהָא אָזְלוּ בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל אַרְבְּעִין שְׁנִין, הָא אִתְּבַר תֻּקְפֵּיהּ. וְתֻקְפֵּיהּ אִתְתַּקַּף בַּאֲתָר דְּלָא עָבַר בֵּיהּ גְּבַר תַּמָּן לְעָלְמִין, וּבְהַהוּא טוּרָא, הָא הֲוָה דִּיּוּרֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל תַּמָּן אַרְבְּעִין שְׁנִין.

565. וְאִם תֹּאמַר, אִם כָּךְ שֶׁאוֹתוֹ מִדְבָּר הוּא תֹּקֶף וְכֹחַ הַצַּד הָאַחֵר, אֵיךְ צִוָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל אוֹתוֹ שָׂעִיר לְשָׁלְחוֹ לְהַר אַחֵר שֶׁנִּקְרָא עֲזָאזֵל? הָיָה לָהֶם לְשָׁלְחוֹ לְאוֹתוֹ הַר שֶׁהָלְכוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר. אֶלָּא, כֵּיוָן שֶׁהֲרֵי הָלְכוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנִים, הֲרֵי נִשְׁבַּר תָּקְפּוֹ. וְתָקְפּוֹ הִתְחַזֵּק בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא עָבַר בּוֹ אִישׁ שָׁם לְעוֹלָמִים, וּבְאוֹתוֹ הַר הֲרֵי הָיָה דִּיּוּרָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שָׁם אַרְבָּעִים שָׁנִים.

566. אֲבָל בְּהַאי שָׂעִיר, הַהוּא אֲתָר אִיהוּ טִנָּרָא תַּקִּיפָא עִלָּאָה, וּתְחוֹת עָמְקָא דְּהַהוּא טִנָּרָא, דְּבַר נָשׁ לָא (ס"א לא יכיל למיעל תמן) עָיֵיל תַּמָּן אִיהוּ שַׁלִּיט יַתִּיר לְמֵיכַל טַרְפֵּיהּ, בְּגִין דְּיִתְעֲבַר מֵעֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְלָא יִשְׁתְּכַח בְּהוּ מְקַטְרְגָא עֲלַיְיהוּ בְּיִשּׁוּבָא.

566. אֲבָל בַּשָּׂעִיר הַזֶּה, אוֹתוֹ מָקוֹם הוּא סֶלַע חָזָק עֶלְיוֹן, וְתַחַת עֹמֶק אוֹתוֹ סֶלַע, שֶׁאִישׁ לֹא (אֵינוֹ יָכוֹל לְהִכָּנֵס לְשָׁם) נִכְנָס שָׁם, הוּא שׁוֹלֵט יוֹתֵר לֶאֱכֹל טַרְפּוֹ, כְּדֵי שֶׁיַּעֲבֹר מֵעַל יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִמָּצֵא לָהֶם מְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם בַּיִּשּׁוּב.

567. שׁוּלְטָנוּתֵיהּ דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, גּוֹ אֶמְצָעִיתָא דִּנְקוּדָה דְּכָל (עלמא) אַרְעָא קַדִּישָׁא, בְּבֵי קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים. וְאַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא לָאו אִיהוּ בְּקִיּוּמָא, בִּזְכוּתֵיהּ כָּל עָלְמָא אִתְּזַן, וּמְזוֹנָא וְסִפּוּקָא מִתַּמָּן נָפְקָא לְכֹלָּא, בְּכָל אֲתָר סִטְרָא דְּיִשּׁוּבָא. וּבְגִין כַּךְ, אַף עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל הַשְׁתָּא לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, עִם כָּל דָּא מֵחֵילָא וּזְכוּתָא דְּאַרְעָא, אִשְׁתְּכַח מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא לְכָל

567. שִׁלְטוֹנוֹ שֶׁל סוֹד הָאֱמוּנָה תּוֹךְ מֶרְכַּז הַנְּקֻדָּה שֶׁל כָּל (הָעוֹלָם) הָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה בְּבֵית קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים. וְאַף עַל גַּב שֶׁעַכְשָׁו אֵינוֹ בְּקִיּוּם, בִּזְכוּתוֹ נִזּוֹן כָּל הָעוֹלָם, וּמָזוֹן וְסִפּוּק יוֹצְאִים מִשָּׁם לַכֹּל בְּכָל מָקוֹם שֶׁל צַד הַיִּשּׁוּב. וְלָכֵן, אַף עַל גַּב שֶׁיִּשְׂרָאֵל עַכְשָׁו מִחוּץ לָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, עִם כָּל זֶה, מִכֹּחַ וּזְכוּת הָאָרֶץ נִמְצָא מָזוֹן וְסִפּוּק לְכָל הָעוֹלָם. וְעַל זֶה כָּתוּב (דברים

עָלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (דברים ח) וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה וַדַּאי, דְּהָא בְּגִינָהּ מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא.

ח) וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה וַדַּאי, שֶׁהֲרֵי בִּשְׁבִילָהּ נִמְצָא מָזוֹן וְסִפּוּק לָעוֹלָם.

568. מַאן דְּאִתְעֲדַן עַל פָּתוֹרֵיהּ וּמִתְעַנַּג בְּאִינּוּן מֵיכְלִין, אִית לֵיהּ לְאַדְכָּרָא וּלְדָאֲגָא עַל קְדוּשָּׁה דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְעַל הֵיכְלָא דְּמַלְכָּא דְּקָא אִתְחֲרִיב. וּבְגִין הַהוּא עַצִּיבוּ דְּאִיהוּ קָא מִתְעַצֵּב עַל פָּתוֹרֵיהּ, בְּהַהוּא חֶדְוָה וּמִשְׁתְּיָא דְּתַמָּן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָשִׁיב עָלֵיהּ כְּאִלּוּ בְּנָה בֵּיתֵיהּ, וּבָנָה כָּל אִינּוּן חַרְבֵי דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

568. מִי שֶׁמִּתְעַדֵּן עַל שֻׁלְחָנוֹ וּמִתְעַנֵּג בְּאוֹתָם מַאֲכָלִים, יֵשׁ לוֹ לְהַזְכִּיר וְלִדְאֹג עַל קְדֻשַּׁת הָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה וְעַל הֵיכַל הַמֶּלֶךְ שֶׁחָרַב. וּבִשְׁבִיל אוֹתוֹ עֶצֶב שֶׁהוּא מִתְעַצֵּב עַל שֻׁלְחָנוֹ בְּאוֹתָהּ שִׂמְחָה וּמִשְׁתֶּה שֶׁל שָׁם, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חוֹשֵׁב עָלָיו כְּאִלּוּ בָּנָה אֶת בֵּיתוֹ וּבָנָה אֶת כָּל חָרְבוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ!

569. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, לָא הֲוֵי אֶלָּא בִּתְלָתָא. בְּגִין דְּהָא מֵרָזָא דִּתְלַת אֲבָהָן קָא מִתְבָּרְכָא, וְעַל דָּא לָא אִצְטְרִיךְ כּוֹס אֶלָּא בִּתְלָתָא. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אִצְטְרִיךְ לְמֵיהַב לֵיהּ בִּימִינָא וּבִשְׂמָאלָא, וּלְקַבְּלָא לֵיהּ בֵּין תַּרְוַויְיהוּ, בְּגִין דְּאִתְיְהִיב בֵּין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וּלְבָתַר יִשְׁתְּבִיק לֵיהּ בִּימִינָא, דְּהָא מִתַּמָּן אִתְבָּרְכָא.

569. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אֵינוֹ אֶלָּא בִּשְׁלֹשָׁה, מִשּׁוּם שֶׁהֲרֵי מִסּוֹד שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת מִתְבָּרֵךְ, וְעַל זֶה לֹא צָרִיךְ כּוֹס אֶלָּא בִּשְׁלֹשָׁה. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה צָרִיךְ לָתֵת אוֹתָהּ בְּיָמִין וּבִשְׂמֹאל וּלְקַבְּלָהּ בֵּין שְׁנֵיהֶם, מִשּׁוּם שֶׁנִּתֶּנֶת בֵּין יָמִין וּשְׂמֹאל. אַחַר כָּךְ יַשְׁאִיר אוֹתָהּ בְּיָמִין, שֶׁהֲרֵי מִשָּׁם מִתְבָּרֵךְ.

570. עֲשָׂרָה דְּבָרִים נֶאֶמְרוּ בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, וְכֻלְּהוּ הֲווֹ כַּדְקָא יֵאוֹת, בְּגִין דְּתִקּוּנֵי דְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה עֲשָׂרָה אִינּוּן, וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּא. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה אִצְטְרִיךְ לְאַשְׁגָּחָא בֵּיהּ בְּעֵינָא, בְּגִין דִּכְתִיב, (דברים יא) עֵינֵי יְיָ' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ, וְלָא אִצְטְרִיךְ לְאִתְנַשְּׁיָא מֵעֵינָא, אֶלָּא לְאַשְׁגָּחָא בֵּיהּ.

570. עֲשָׂרָה דְבָרִים נֶאֶמְרוּ בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, וְכֻלָּם הֵם כָּרָאוּי, מִשּׁוּם שֶׁתִּקּוּנֵי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה הֵם עֲשָׂרָה, וַהֲרֵי פֵּרְשׁוּהָ הַחֲבֵרִים. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה צָרִיךְ לְהַשְׁגִּיחַ בּוֹ בָּעַיִן, מִשּׁוּם שֶׁכָּתוּב (שם יא) עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ, וְלֹא צָרִיךְ לְהִשָּׁכַח מֵהָעַיִן, אֶלָּא לְהַשְׁגִּיחַ בּוֹ.

571. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, אִתְבְּרַךְ בְּהַהוּא בִּרְכְתָא, דְּקָא מְבָרֵךְ בַּר נָשׁ עָלֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין (כך) דְּאִיהוּ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וְאִצְטְרִיךְ לְנַטְרָא לֵיהּ בִּנְטִירוּ עִלָּאָה, כְּמַאן דְּאִיהוּ חֲשִׁיבוּתָא דְּמַלְכָּא, דְּהָא בְּגִינֵיהּ, אִתְבְּרַךְ פָּתוֹרֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּבִרְכָתָא מְזוֹנָא, דְּהַהוּא בַּר נָשׁ מְבָרֵךְ.

571. כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מִתְבָּרֵךְ בְּאוֹתָהּ בְּרָכָה שֶׁמְּבָרֵךְ הָאָדָם אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מִשּׁוּם (כָּךְ) שֶׁהוּא סוֹד הָאֱמוּנָה, וְצָרִיךְ לְשָׁמְרוֹ בִּשְׁמִירָה עֶלְיוֹנָה, כְּמִי שֶׁהוּא חֲשִׁיבוּת הַמֶּלֶךְ, שֶׁהֲרֵי בִּשְׁבִילוֹ נִתְבָּרֵךְ שֻׁלְחָנוֹ בִּשְׁעַת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן שֶׁאוֹתוֹ אָדָם מְבָרֵךְ.

572. פָּתוֹרֵיהּ אִצְטְרִיךְ דְּלָא יְהֵא בְּרֵיקָנַיָּא, דְּהָא לֵית בִּרְכְתָא מִשְׁתַּכְּחָא עַל פָּתוֹרָא רֵיקָנַיָּא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (מלכים ב ד) הַגִּידִי לִי מַה יֶּשׁ לָכִי בַּבָּיִת וְגו'. וְעַל דָּא פָּתוֹרָא לָא אִצְטְרִיךְ לְאִתְחֲזָאָה בְּרֵיקָנַיָּא, דְּהָא בִּרְכָאן עִלָּאִין לָא שַׁרְיָין, אֶלָּא בַּאֲתַר שְׁלִים. וְרָזָא דָּא (שמות לא) וּבְלֵב כָּל חֲכַם לֵב נָתַתִּי חָכְמָה,

572. צָרִיךְ שֶׁשֻּׁלְחָנוֹ לֹא יִהְיֶה רֵיקָם, שֶׁהֲרֵי אֵין בְּרָכָה מְצוּיָה עַל שֻׁלְחָן רֵיק, כְּמוֹ שֶׁבֵּאֲרוּהָ, שֶׁכָּתוּב (מלכים-ב ד) הַגִּידִי לִי מַה יֶּשׁ לָךְ בַּבָּיִת וְגוֹ'. וְלָכֵן שֻׁלְחָן לֹא צָרִיךְ לְהֵרָאוֹת רֵיקָם, שֶׁהֲרֵי הַבְּרָכוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת לֹא שׁוֹרוֹת אֶלָּא בְּמָקוֹם שָׁלֵם. וְסוֹד זֶה – וּבְלֵב כָּל חֲכַם לֵב נָתַתִּי חָכְמָה, וְכָתוּב (דניאל ב) נוֹתֵן

וּכְתִיב (דניאלב) יָהֵב חָכְמְתָא לְחַכִּימִין. וְעַל רָזָא דְּנָא שֻׁלְחָן דִּלְחֶם הַפָּנִים, דִּכְתִיב, (שמות כה) וְנָתַתָּ עַל הַשֻּׁלְחָן לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד.

חָכְמָה לַחֲכָמִים. וְעַל סוֹד זֶה שֻׁלְחָן שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים, שֶׁכָּתוּב (שמות כה) וְנָתַתָּ עַל הַשֻּׁלְחָן לֶחֶם פָּנִים לְפָנַי תָּמִיד.

573. תַּנָּאִין וְאָמוֹרָאִין אִתְכְּנָשׁוּ כֻּלְּכוּ, דְּהָא קָא מָטוּ שַׁעֲתָא, לְתַקְּנָא בֵּיהּ מָאנֵי מַלְכָּא, (ס"א לאזהרא ולאתתקנא) לְאַנְהָרָא לְאִתְתַּקְּנָא קָמֵיהּ, דְּאִינּוּן: מַשְׁכְּנָא, מְנַרְתָּא, מַדְבְּחָא, פָּתוֹרָא, כִּיּוֹר, וְכַנּוֹ, אֲרוֹן, וְכַפּוֹרֶת, וּכְרוּבִים, וְכֹלָּא בְּשֶׁקֶל. וּבְגִין דָּא מָנֵי לְיִשְׂרָאֵל, זֶה יִתְּנוּ.

573. תַּנָּאִים וְאָמוֹרָאִים, הִתְכַּנְּסוּ כֻּלְּכֶם, שֶׁהֲרֵי הִגִּיעָה הַשָּׁעָה לְתַקֵּן בָּהּ כְּלֵי הַמֶּלֶךְ, (לְהַזְהִיר וּלְהִתְתַּקֵּן) לְהָאִיר לְהִתְתַּקֵּן לְפָנָיו, שֶׁהֵן: מִשְׁכָּן, מְנוֹרָה, שֻׁלְחָן, מִזְבֵּחַ, כִּיּוֹר וְכַנּוֹ, אָרוֹן וְכַפֹּרֶת וּכְרוּבִים. וְהַכֹּל בְּשֶׁקֶל. וּמִשּׁוּם כָּךְ צִוָּה אֶת יִשְׂרָאֵל, זֶה יִתְּנוּ.

574. קָם תַּנָּא חַד וְאָמַר, (ודאי) רַעְיָא מְהֵימְנָא וַדַּאי הָכִי הוּא, וְלָךְ מָנֵי לְמֶעְבַּד כֻּלְּהוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, וְעָשִׂיתָ מְנוֹרָה. וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן. וְהָכִי בְּכֹלָּא, וּרְאֵה וַעֲשֵׂה, וּמִכֹּלָּא לָא אִתְקְשֵׁי לָךְ לְמֶעְבַּד, אֶלָּא תְּלַת מִלִּין דִּרְשִׁימִין בְּאַתְוָון דִּשְׁמָךְ, מְ"נוֹרָה, שְׁ"קָלִים, הַ"חוֹדֶשׁ. אֲמַאי אִתְקְשֵׁי לָךְ.

574. עָמַד תַּנָּא אֶחָד וְאָמַר, רוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, וַדַּאי כָּךְ הוּא, וְאוֹתְךָ צִוָּה לַעֲשׂוֹת אֶת כֻּלָּם, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וְעָשִׂיתָ מְנֹרַת. וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחָן. וְכָךְ בַּהַכֹּל, וּרְאֵה וַעֲשֵׂה, וּמֵהַכֹּל לֹא הִתְקַשָּׁה לְךָ לַעֲשׂוֹת אֶלָּא שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים רְשׁוּמִים בְּאוֹתִיּוֹת שִׁמְךָ: מְ"נוֹרָה, שְׁ"קָלִים, הַ"חֹדֶשׁ. לָמָּה הִתְקַשּׁוּ לְךָ?

575. אֲמַר לֵיהּ, סָבָא סָבָא, אַתּוּן מַפִּיקִין (דף קנ"ח ע"א) קוּשְׁיָא דָּא דְּאִתְקְשֵׁי לִי, מִן מִקְשָׁה תֵּיעָשֶׂה הַמְּנוֹרָה. וַדַּאי מָאנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי מָאנָא לְשַׁמְּשָׁא לְבַעְלָהּ, אִיהִי מְנַרְתָּא דִּילֵיהּ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ, דְּאִינּוּן: הַגְּדוּלָּה, וְהַגְּבוּרָה, וְהַתִּפְאֶרֶת, וְהַנֵּצַח, וְהַהוֹד, יְסוֹד, וּמַלְכוּת. שֶׁבַע כְּלִילָא.

575. אָמַר לוֹ, זָקֵן זָקֵן, אַתֶּם מוֹצִיאִים קֻשְׁיָה זוֹ שֶׁהִתְקַשְׁתָה לִי מִן מִקְשָׁה תֵּיעָשֶׂה הַמְּנוֹרָה. וַדַּאי שֶׁהַכְּלִי שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִיא שְׁכִינָה, שֶׁהִיא כְּלִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת בַּעְלָהּ, הִיא הַמְּנוֹרָה שֶׁלּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ, שֶׁהֵם: הַגְּדֻלָּה, וְהַגְּבוּרָה, וְהַתִּפְאֶרֶת, וְהַנֵּצַח, וְהַהוֹד, יְסוֹד וּמַלְכוּת. בְּשֶׁבַע כְּלוּלָה.

576. מִשֶּׁבַע דַּרְגִּין אִלֵּין, שְׁלֹשֶׁת קְנֵי מְנוֹרָה מִצִּדָּהּ הָאֶחָד, גּוּפָא וּתְרֵין דְּרוֹעֵי דְּמַלְכָּא. אִיהוּ נֵר מִצְוָה, לְאַנְהָרָא בְּהוֹן. וּשְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנוֹרָה מִצִּדָּהּ הַשֵּׁנִי, אִינּוּן תְּרֵין שׁוֹקִין, וּבְרִית. וְאִיהוּ נֵר מַעֲרָבִית, לְאַנְהָרָא בְּהוֹן. מְנַרְתָּא דְּמַלְכָּא אִתְקְרִיאַת, וְאִיהִי נֵר לְאַנְהָרָא בֵּיהּ נֵר מִצְוָה, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (תהלים יט) מִצְוַת יְיָ בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם.

576. מִשֶּׁבַע הַדְּרָגוֹת הַלָּלוּ – שְׁלֹשֶׁת קְנֵי הַמְּנוֹרָה מִצִּדָּהּ הָאֶחָד, גּוּף וּשְׁתֵּי זְרוֹעוֹת הַמֶּלֶךְ, הוּא נֵר מִצְוָה לְהָאִיר בָּהֶם. וּשְׁלֹשֶׁת קְנֵי הַמְּנוֹרָה מִצִּדָּהּ הַשֵּׁנִי, הֵם שְׁתֵּי שׁוֹקַיִם וּבְרִית, וְהוּא נֵר מַעֲרָבִי לְהָאִיר בָּהֶם. מְנוֹרַת הַמֶּלֶךְ נִקְרֵאת, וְהִיא נֵר לְהָאִיר בּוֹ נֵר מִצְוָה, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ מִצְוַת ה' בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם.

577. וּמַאן רֵישָׁא דִּמְנַרְתָּא, בִּינָה ה' עִלָּאָה, דְּאִית לָהּ תְּלַת קָנִין, בְּדִיּוּקְנָא דָּא ה', תְּלַת וָוִי"ן, דְּאִינּוּן תְּלַת אֲבָהָן. ה' תִּנְיָנָא, ג' קָנִים תִּנְיָינִין בְּדִיּוּקְנָא דָּא ה', (ס"א תלת ווין) דְּאִינּוּן נֶצַח הוֹד יְסוֹד. ו' מְנַרְתָּא דְּאֶמְצָעִיתָא

577. וּמִי רֹאשׁ הַמְּנוֹרָה? בִּינָה, ה' הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁיֵּשׁ לָהּ שְׁלֹשָׁה קָנִים, בִּדְיוֹקָן זֶה ה', שָׁלֹשׁ וָוִי"ם, שֶׁהֵם שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת. ה' הַשְּׁנִיָּה, שְׁלֹשָׁה קָנִים, בִּדְיוֹקָן זֶה ה', (שָׁלֹשׁ וָוִים) שֶׁהֵם נֵצַח הוֹד יְסוֹד. ו' הַמְּנוֹרָה שֶׁל הָאֶמְצַע בֵּן יָ"הּ.

בֵּן יָ"ה. עַל שְׁמֵיהּ אִתְקְרֵי בִּינָה. אִיהוּ כְּלִיל ו' קְנִין לְתַתָּא. בְּחוּשְׁבָּן ו', בּוֹ' קְנִין דִּילֵיהּ.

עַל שְׁמוֹ נִקְרֵאת בִּינָה. הוּא כּוֹלֵל ו' קָנִים לְמַטָּה בְּחֶשְׁבּוֹן ו', בְּשֵׁשֶׁת הַקָּנִים שֶׁלּוֹ.

578. י' (משלי יב) אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ, תָּגָא דְסֵפֶר תּוֹרָה, כְּצוּרַת ז' מִסִּטְרָא דְעָלְמָא דְאָתֵי, לָאו אִיהִי מָאנָא לְגַבֵּיהּ, וְלָאו מְשַׁמְּשָׁא לְגַבֵּיהּ, אֶלָּא עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ. אֲבָל בְּעָלְמָא דֵין, אִיהִי כְּגַוְונָא דָא, הוה"ו אִיהוּ מָאנָא תְּחוֹתֵיהּ, שִׁמּוּשָׁא דִּילֵיהּ, בְּכָל סְפִירָה דִּילֵיהּ, בְּכָל אֵבֶר דִּילֵיהּ, בְּכָל מִדָּה דִּילֵיהּ.

578. י' אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ (משלי יב). כֶּתֶר שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה כְּצוּרַת ז' מִצַּד שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא אֵינָהּ כְּלִי אֵלָיו, וְלֹא מְשַׁמֶּשֶׁת לוֹ אֶלָּא עֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ. אֲבָל בָּעוֹלָם הַזֶּה הוּא כְּמוֹ זֶה הוה"ו, הוּא כְּלִי תַּחְתָּיו. הַשִּׁמּוּשׁ שֶׁלּוֹ בְּכָל סְפִירָה שֶׁלּוֹ, בְּכָל אֵיבָר שֶׁלּוֹ, בְּכָל מִדָּה שֶׁלּוֹ.

579. וּבְגִין דָּא, י' דָּא, לִזְמְנִין אִיהִי תְּחוֹתוֹהִי, לִזְמְנִין עַל רֵישֵׁיהּ, לִזְמְנִין בְּאֶמְצָעִיתָא. עַל רֵישֵׁיהּ יְהֹוָ"ה (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. וְדָא (ויקרא כד) לְהַעֲלוֹת נֵר תָּמִיד, דְּאִיהוּ י' עַל הו"ה מִסִּטְרָא דִּמְנַרְתָּא. בְּאֶמְצָעִיתָא, מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות ל) זֶה יִתְּנוּ, כְּגַוְונָא דָא הוי"ה. בְּסוֹפָא, בְּמַשְׁכְּנָא, כְּגַוְונָא דָא הוה"י, חָמֵשׁ אַמּוֹת אֹרֶךְ, מִסִּטְרָא דְּה' עִלָּאָה, וְה' אַמּוֹת רוֹחַב, מִסִּטְרָא דְּה' תַּתָּאָה. וְאַמָּה: ו'. וַחֲצִי הָאַמָּה: י'. וְכֹלָּא אִתְרְמִיז בְּאָת ו'.

579. וּמִשּׁוּם זֶה י' זוֹ לִפְעָמִים הִיא תַּחְתָּיו, לִפְעָמִים עַל רֹאשׁוֹ, לִפְעָמִים בָּאֶמְצַע. עַל רֹאשׁוֹ יְהֹוָ"ה, (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. וְזֶה (ויקרא כד) לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד, שֶׁהוּא י' עַל הו"ה מִצַּד הַמְּנוֹרָה. בָּאֶמְצַע מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שמות ל) זֶה יִתְּנוּ, כְּמוֹ זֶה הוי"ה. בַּסּוֹף, בַּמִּשְׁכָּן, כְּמוֹ זֶה הוה"י, חָמֵשׁ אַמּוֹת אֹרֶךְ מִצַּד הַה' הָעֶלְיוֹנָה, וְחָמֵשׁ אַמּוֹת רֹחַב מִצַּד הַה' הַתַּחְתּוֹנָה, וְאַמָּה ו'. וַחֲצִי הָאַמָּה י'. וְהַכֹּל נִרְמָז בָּאוֹת ו'.

580. וְדָא אִיהוּ רָזָא, (ישעיה מה) אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים דְּאִתְרְמִיז בְּהַאי שְׁמָא, יו"ד ה"י וי"ו ה"י וְכָל שֵׁם דְּשַׁלִּיט ה' עַל י' נוּקְבָא אִיהוּ, מִסִּטְרָא דִשְׂמָאלָא. וְאַף עַל גַּב דְּמִסִּטְרָא דְאָת י' אִיהִי בְּרֵישָׁא, בָּתַר דִּבְתְרֵין הה"י אִיהִי בְּסוֹפָא, כְּגַוְונָא דָא ה"י ה"י, אִתְדָּן לְרוֹב, וְנוּקְבָא אִיהִי. אֶלָּא י' עַל ה' (נ"א ו') תָּגָא, תְּחוֹת ה', שִׁמּוּשׁ. כָּל שֶׁכֵּן תְּחוֹת ו'.

580. וְזֶהוּ סוֹד (ישעיה מד) אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים, שֶׁנִּרְמָז בַּשֵּׁם הַזֶּה יו"ד ה"י וי"ו ה"י, וְכָל שֵׁם שֶׁשּׁוֹלֵט ה' עַל י' הוּא נְקֵבָה מִצַּד הַשְּׂמֹאל. וְאַף עַל גַּב שֶׁמִּצִּדָּהּ שֶׁל הָאוֹת י' הִיא בָּרֹאשׁ, אַחַר שֶׁבִּשְׁנֵי הה"י הִיא בַּסּוֹף, כְּמוֹ זֶה ה"י ה"י נִדּוֹן לָרֹב, וְהִיא נְקֵבָה. אֶלָּא י' עַל ה' (ו') הוּא כֶּתֶר, תַּחַת ה' – שִׁמּוּשׁ. כָּל שֶׁכֵּן תַּחַת ו'.

581. וּבְגִין דְּלָא עֲבִידְנָא קִצּוּץ וּפֵרוּד בְּיִחוּדָא דִלְעֵילָא, דְּכֹלָּא יִחוּדָא חַד, נִתְקַשְּׁיָה לִי לְמֶעְבַּד. (או תגא, או אמצעי, או שמושא) וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיָדַע כָּל מַחְשְׁבִין, אָמַר, בָּתַר דְּדָא לְטוֹב אִתְכַּוַּון, דְּלָא לְמֶעְבַּד קִצּוּץ וּפֵרוּד, (שמות כה) תֵּ"יעָשֶׂה הַמְּנוֹ"רָה, תֵּיעָשֶׂה מֵעַצְמָהּ כְּגַוְונָא דִּשְׁכִינְתָּא, תֵּיעָשֶׂה מֵעַצְמוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּלָא פֵּרוּדָא. שְׁאַר מָאנִין דִּבְהוֹן אִיהִי שְׁכִינְתָּא שִׁמּוּשׁ, (שמות לז) וַיַּעַשׂ בְּצַלְאֵל.

581. וּמִשּׁוּם שֶׁלֹּא עָשִׂינוּ קִצּוּץ וּפֵרוּד בַּיִּחוּד הָעֶלְיוֹן, שֶׁהַכֹּל יִחוּד אֶחָד, הִתְקַשָּׁה לִי לַעֲשׂוֹת. (אוֹ כֶּתֶר, אוֹ אֶמְצָעִי, אוֹ שִׁמּוּשׁ) וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיּוֹדֵעַ כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת, אָמַר, אַחַר שֶׁזֶּה הִתְכַּוֵּן לְטוֹב, שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת קִצּוּץ וּפֵרוּד, (שמות כה) תֵּ"יעָשֶׂה הַמְּנוֹ"רָה, תֵּעָשֶׂה מֵעַצְמָהּ כְּמוֹ הַשְּׁכִינָה, תֵּעָשֶׂה מֵעַצְמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּלִי פֵּרוּד. שְׁאָר הַכֵּלִים שֶׁבָּהֶם הִיא שְׁכִינָה שִׁמּוּשׁ, (שם לז) וַיַּעַשׂ בְּצַלְאֵל.

582. וּבְכָל אֲתַר דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי עֲטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כַּד נְטִילַת מִן בִּינָה, דְּאִיהוּ עָלְמָא דְּאָתֵי, וַדַּאי לֵית יְדִיעָה לְבַר נָשׁ. בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא בְּכָל מִדּוֹת דִּילֵיהּ, עַד דְּיֵיעוֹל בְּהַאי תַּרְעָא, דְּאִתְּמַר עָלָהּ (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ'. בְּאוֹת ל'.

582. וּבְכָל מָקוֹם שֶׁשְּׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה, הִיא עֲטָרָה שֶׁל הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי, כְּשֶׁנִּטֶּלֶת מִבִּינָה, שֶׁהִיא הָעוֹלָם הַבָּא, וַדַּאי אֵין הַכָּרָה לָאָדָם בַּקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא וְלֹא בְּכָל מִדּוֹתָיו, עַד שֶׁיִּכָּנֵס לַשַּׁעַר הַזֶּה, שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לַה'.

583. דְּאִיהִי יי (ייי), אִיהִי כְּלִילָא מִכָּל סְפִירָה, וּמִכָּל אַתְוָון דִּשְׁמָהָן, מְפוֹרָשִׁים וְנִסְתָּרִים. אִיהִי נְקוּדָה בְּכָל אָת וְאָת, שִׁמּוּשָׁא תְּחוֹת בַּעְלָהּ. וְאִיהִי עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ, מִסִּטְרָא דִּילָהּ דְּטַעֲמֵי. כְּגוֹן סֶגּוֹל נְקוּדָה תְּחוֹת יַרְכֵי מַלְכָּא, (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי. וְאִיהִי בְּאֶמְצָעִיתָא, עִמֵּיהּ, מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, בְּשׁוּרֵק. וְאִיהִי עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ, מִסִּטְרָא דִּסֶגּוֹלְתָּא.

583. בְּאוֹת ל', שֶׁהִיא יי (ייי) הִיא כְּלוּלָה מִכָּל סְפִירָה וּמִכָּל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁמוֹת, מְפֹרָשִׁים וְנִסְתָּרִים. הִיא נְקֻדָּה בְּכָל אוֹת וָאוֹת, שִׁמּוּשׁ תַּחַת בַּעְלָהּ. וְהִיא עֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ, מֵהַצַּד שֶׁלָּהּ שֶׁל הַטְּעָמִים, כְּמוֹ סֶגּוֹל נְקוּדָה תַּחַת בִּרְכֵּי הַמֶּלֶךְ, (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי. וְהִיא בָּאֶמְצַע עִמּוֹ, מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, בְּשׁוּרֵק. וְהִיא עֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ מִצַּד הַסֶּגּוֹלְתָּא.

584. זַרְקָא מַקַּף, שׁוֹפָר הוֹלֵךְ, סֶגּוֹלְתָּא, בְּהַהוּא זִמְנָא אִיהִי כֶּתֶר עַל רֵישָׁא דְּמַלְכָּא, כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יְיָ' אֱלֹהֵינוּ. אִיהִי יְדִיעַת הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, בַּמּוּפְלָא מִמָּךְ אַל תִּדְרוֹשׁ וּבִמְכוּסֶּה מִמָּךְ אַל תַּחֲקוֹר. דְּבָהּ אִשְׁתְּמוֹדָע, דְּאִיהוּ רִאשׁוֹן לְעֵילָא בְּתָגָא, דְּהַיְינוּ סֶגּוֹלְתָּא וְאִיהוּ אַחֲרוֹן, בְּסֶגּוֹל. וּמִבַּלְעֲדָיו אֵין אֱלֹהִים, בְּשׁוּרֵק. וְכֹלָּא בָּהּ אִשְׁתְּמוֹדָע. (לתתא)

584. זַרְקָא מַקַּף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סֶגּוֹלְתָּא. בְּאוֹתוֹ זְמַן הִיא כֶּתֶר עַל רֹאשׁ הַמֶּלֶךְ, כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ ה' אֱלֹהֵינוּ. הִיא יְדוּעָה בְּאוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ, בַּמֻּפְלָא מִמְּךָ אַל תִּדְרֹשׁ וּבַמְכֻסֶּה מִמְּךָ אַל תַּחְקֹר. שֶׁבָּהּ הוּא נוֹדָע שֶׁהוּא רִאשׁוֹן לְמַעְלָה בְּכֶתֶר, שֶׁהַיְנוּ סֶגּוֹלְתָּא, וְהוּא אַחֲרוֹן, בְּסֶגּוֹל. וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים, בְּשׁוּרֵק. וְהַכֹּל בָּהּ נוֹדָע (לְמַטָּה).

585. מַאן דְּאִתְדַּבַּק בָּהּ לְתַתָּא, אִיהִי מְסַלְּקָא לֵיהּ לְעֵילָא. וּמַאן דְּבָעֵי לְאִסְתַּלְּקָא עָלָהּ לְאַדְבְּקָא לְעֵילָא מִינָּהּ, אִיהִי מַשְׁפִּילָתוֹ לְתַתָּא מִינָּהּ, וְלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בָּהּ. וּבְגִין דְּיַעֲקֹב אִשְׁתְּמוֹדַע בָּהּ, אוֹלִיף (דף קנ"ח ע"ב) לָהּ לִבְנוֹי, וּמָנֵי דְּלָא יְבַקְשׁוּן לְסַלְּקָא לְדַרְגָּא לְעֵילָא מִינָּהּ, דְּאִיהִי כֹּלָּא, עֵילָא וְתַתָּא וְאֶמְצָעִיתָא. הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית מט) וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם.

585. מִי שֶׁנִּדְבָּק בָּהּ לְמַטָּה, הִיא מַעֲלָה אוֹתוֹ לְמַעְלָה. וּמִי שֶׁרוֹצֶה לַעֲלוֹת עָלֶיהָ לְהַשִּׂיג לְמַעְלָה מִמֶּנָּה, הִיא מַשְׁפִּילָה אוֹתוֹ לְמַטָּה מִמֶּנָּה וְאֵין לוֹ חֵלֶק בָּהּ. וּמִשּׁוּם שֶׁיַּעֲקֹב נוֹדָע בָּהּ, לִמֵּד אוֹתָהּ לְבָנָיו, וְצִוָּה שֶׁלֹּא יְבַקְשׁוּ לַעֲלוֹת לְדַרְגָּה לְמַעְלָה מִמֶּנָּה, שֶׁהִיא הַכֹּל – מַעְלָה וּמַטָּה וְאֶמְצַע. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (בראשית מט) וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם.

586. נָבִיא דַּהֲוָה אִשְׁתְּמוֹדַע בָּהּ, צָוַוח וְאָמַר לְמָארֵי תּוֹרָה חֲכָמִים בְּאוֹרַיְיתָא, וַעֲתִירִין בָּהּ, וּשְׂמֵחִים בְּחֶלְקָם. צָוַוח לְגַבַּיְיהוּ וְאָמַר, (ירמיה ט) כֹּה אָמַר יְיָ' אַל יִתְהַלֵּל וְגוֹ', כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ אוֹתִי. דָּוִד דַּהֲוָה יָדַע בָּהּ אָמַר, (תהלים כז) אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה וְגוֹ', בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ. וְיִרְמְיָה חָזָא

586. נָבִיא שֶׁהָיָה מַכִּיר אוֹתָהּ, צָוַח וְאָמַר לְבַעֲלֵי תוֹרָה חֲכָמִים בַּתּוֹרָה וַעֲשִׁירִים בָּהּ וּשְׂמֵחִים בְּחֶלְקָם. צָוַח אֲלֵיהֶם וְאָמַר, (ירמיה ט) כֹּה אָמַר ה' אַל יִתְהַלֵּל וְגוֹ', כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדֹעַ אוֹתִי. דָּוִד שֶׁהָיָה מַכִּיר אוֹתָהּ אָמַר, (תהלים כז) אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה וְגוֹ', בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ. וְיִרְמְיָה

גָּלוּתָא אָרִיךְ, וְסָמָאֵל (נ"א אתא) וְנָחָשׁ וְכָל מְמָנָן דְּשִׁבְעִין אוּמִין בְּרִבּוֹ רִבְוָון, דְּנַחְתֵּי עַל יִשְׂרָאֵל, וְחָזָא הַאי קְרָא דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (ויקרא כו) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגוֹ', אָמַר נָבִיא (איכה ג) זֹאת אָשִׁיב אֶל לִבִּי עַל כֵּן אוֹחִיל. וַאֲשֶׁר לֹא שָׁת לִבּוֹ גַּם לָזֹאת, עָלֵיהּ אִתְּמַר (תהלים צב) וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת. (דברים לג) וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמַר שְׁמַע יְיָ' קוֹל יְהוּדָה, בְּגִין דְּנָטִיר מַאי דְּמָנֵי לֵיהּ אֲבוֹי זָכָה לְמַלְכוּ. וְדָוִד בְּגִינָהּ אִסְתַּלַּק לְמַלְכוּ, דְּטָרַח כָּל יוֹמוֹי עָלָהּ.

רָאָה אֶת אֹרֶךְ הַגָּלוּת, וְסָמָאֵ"ל (בָּא) וְהַנָּחָשׁ, וְכָל הַמְמֻנִּים שֶׁל שִׁבְעִים הָאֻמּוֹת בְּרִבּוֹא רְבָבוֹת שֶׁיּוֹרְדִים עַל יִשְׂרָאֵל, וְרָאָה אֶת הַפָּסוּק הַזֶּה שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, (ויקרא כו) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגוֹ'. אָמַר הַנָּבִיא, (איכה ג) זֹאת אָשִׁיב אֶל לִבִּי עַל כֵּן אוֹחִיל. וַאֲשֶׁר לֹא שָׁת לִבּוֹ גַּם לָזֹאת, עָלָיו נֶאֱמַר (תהלים צב) וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת. (דברים לג) וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמַר שְׁמַע ה' קוֹל יְהוּדָה. מִשּׁוּם שֶׁשָּׁמַר מַה שֶּׁצִּוָּהוּ אָבִיו, זָכָה לַמַּלְכוּת. וְדָוִד בִּשְׁבִילָהּ עָלָה לַמַּלְכוּת, שֶׁטָּרַח עָלֶיהָ כָּל יָמָיו.

587. אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, עָלָהּ אִתְּמַר, (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה וְגוֹ'. בָּהּ אַזְהַרְתְּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעַת מִיתָתְךְ. בָּהּ בֵּרַכְתְּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּכָל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים לג) וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה וְגוֹ', וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא מָארֵי מַתְנִיתִין, דִּכְתִיב, (במדבר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, וְאָמְרוּ עָלָהּ מַאי כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, אֶלָּא אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיֶּימֶת, אֶלָּא בְּמִי שֶׁמֵּמִית עַצְמוֹ עָלֶיהָ, וְלֵית מִיתָה אֶלָּא עוֹנִי, דְּעָנִי חָשׁוּב כַּמֵּת.

587. אָמַר הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עָלֶיהָ נֶאֱמַר (שם ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה וְגוֹ'. בָּהּ הִזְהַרְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל בִּשְׁעַת מִיתָתְךָ, בָּהּ בֵּרַכְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם לג) וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה וְגוֹ'. וּמִשּׁוּם כָּךְ פֵּרְשׁוּהָ הַחֲבֵרִים בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁכָּתוּב (במדבר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, וְאָמְרוּ עָלֶיהָ, מַה זֶּה כִּי יָמוּת? אֶלָּא אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיֶּמֶת אֶלָּא בְּמִי שֶׁמֵּמִית עַצְמוֹ עָלֶיהָ, וְאֵין מִיתָה אֶלָּא עֹנִי, שֶׁעָנִי חָשׁוּב כַּמֵּת.

588. דְּאִיהוּ קָרְבָּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד. מִסִּטְרָא דְּעָשִׁיר עוֹלֶה וַדַּאי, דְּאִסְתַּלַּק עָלֵיהּ. דְּכָל עֲתִירִין, כָּל טִיבוּ דְּעַבְדִּין, כֻּלְּהוֹן (ס"א רובא דלהון) לְזַכָּאָה לְהוֹן לְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְתַמָּן אִיהִי תָּגָא עַל רֵישַׁיְיהוּ. בֵּינוֹנִי, דְּפָלַח לְמִזְכֵּי בִּתְרֵין עָלְמִין, אִיהוּ מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל עִמֵּיהּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, כְּגוֹן מַצָּה דְּאִתְפְּלִיג, חֶצְיָהּ תְּחוֹת הַמַּפָּה לַאֲפִיקוֹמָן בָּתַר סְעוּדָה. וְחֶצְיָהּ לְמִצְוָה קֹדֶם סְעוּדָה. וּמִסִּטְרָא דָּא נֶאֱמַר בְּאֶסְתֵּר, (אסתר ה) מַה שְּׁאֵלָתֵךְ וְיִנָּתֶן לָךְ וּמַה בַּקָּשָׁתֵךְ עַד חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתֵעָשׂ.

588. שֶׁהוּא קָרְבַּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד. מִצַּד שֶׁל עָשִׁיר עוֹלֶה וַדַּאי, שֶׁמִּתְעַלֶּה עָלָיו. שֶׁכָּל הָעֲשִׁירִים, כָּל טוֹב שֶׁהֵם עוֹשִׂים, כֻּלָּם (רֻבָּם) לְזַכּוֹתָם לָעוֹלָם הַבָּא, וְשָׁם הִיא כֶּתֶר עַל רֹאשָׁם. הַבֵּינוֹנִי שֶׁעוֹבֵד כְּדֵי לִזְכּוֹת בִּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת, הוּא מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל עִמּוֹ בָּעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ הַמַּצָּב שֶׁנֶּחֱלֶקֶת, חֶצְיָהּ תַּחַת הַמַּפָּה לָאֲפִיקוֹמָן אַחַר הַסְּעוּדָה, וְחֶצְיָהּ לַמִּצְוָה קֹדֶם סְעוּדָה. וּמִצַּד זֶה נֶאֱמַר בְּאֶסְתֵּר, (אסתר ה) מַה שְּׁאֵלָתֵךְ וְיִנָּתֵן לָךְ וּמַה בַּקָּשָׁתֵךְ עַד חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתֵעָשׂ.

589. אֲבָל מַאן דְּאִיהוּ עָנִי, דְּמֵמִית גַּרְמֵיהּ בְּגִינָהּ, כְּגַוְונָא דִּילָךְ רַעְיָא מְהֵימְנָא, אִיהוּ קָרְבָּן יוֹרֵד תְּחוֹתָךְ, וְאַמַּאי. בְּגִין דְּמַאן דְּאַשְׁפִּיל גַּרְמֵיהּ בְּגִין שְׁכִינְתֵּיהּ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ נָחִית עָלֵיהּ, וְהַאי הוּא דְּאָמַר דָּוִד, (תהלים קלח) כִּי רָם יְיָ' וְשָׁפָל יִרְאֶה. וְהַנָּבִיא אָמַר, (ישעיה נז) כִּי כֹה אָמַר רָם וְנִשָּׂא שׁוֹכֵן עַד

589. אֲבָל מִי שֶׁהוּא עָנִי, שֶׁמֵּמִית אֶת עַצְמוֹ בִּשְׁבִילָהּ, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, הִיא קָרְבַּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד תַּחְתֶּיךָ, וְלָמָּה? כִּי מִי שֶׁמַּשְׁפִּיל אֶת עַצְמוֹ בִּשְׁבִיל שְׁכִינָתוֹ, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹרֵד עָלָיו. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר דָּוִד, (תהלים קלח) כִּי רָם ה' וְשָׁפָל יִרְאֶה. וְהַנָּבִיא אָמַר, (ישעיה נג) כִּי כֹה אָמַר רָם

וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ וְגוֹ' וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ. דְּאַף עַל גַּב דַּאֲנָא מָרוֹם וְקָדוֹשׁ אֶשְׁכּוֹן, בְּגִין הַהוּא דְּאִתְעָבִיד דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ בְּגִין שְׁכִינָתִי, לְסַלְּקָא לָהּ מִשִּׁפְלוּת דִּילָהּ עֲטָרָא לְרֵישֵׁיהּ, אֲנָא נָחִית לְדַיְּירָא עִמֵּיהּ. וּבָתַר דְּבַעְלָהּ דִּשְׁכִינְתָּא נָחִית עַל בַּר נָשׁ, אִיהִי נָחִיתַת מֵעַל רֵישֵׁיהּ, וְיָהִיבַת אַתְרָא דְּרֵישָׁא לְבַעְלָהּ, וּנְחִיתַת לְרַגְלוֹי דְּמַלְכָּא. וְרָזָא דְּמִלָּה, (ישעיה סו) הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי.

וְנִשָּׂא שֹׁכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ וְגוֹ', וְאֶת דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ. שֶׁאַף עַל גַּב שֶׁאֲנִי מָרוֹם וְקָדוֹשׁ אֶשְׁכּוֹן, בִּשְׁבִיל אוֹתוֹ שֶׁנַּעֲשָׂה דַּכָּא וּשְׁפַל רוּחַ בַּעֲבוּר שְׁכִינָתִי לְהַעֲלוֹתָהּ מִשִּׁפְלוּתָהּ עֲטָרָה לְרֹאשׁוֹ, אֲנִי אֵרֵד לָדוּר עִמּוֹ. וְאַחַר שֶׁבַּעַל הַשְּׁכִינָה יוֹרֵד עַל הָאָדָם, הִיא יוֹרֶדֶת מֵעַל רֹאשׁוֹ, וְנוֹתֶנֶת הַמָּקוֹם שֶׁל הָרֹאשׁ לְבַעְלָהּ וְיוֹרֶדֶת לְרַגְלֵי הַמֶּלֶךְ. וְסוֹד הַדָּבָר – (ישעיה סו) הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי.

590. דְּמִיּוֹמָא דְּיָרִית בַּר נָשׁ נִשְׁמְתָא, כְּלִילָא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, מֵהַהִיא שַׁעֲתָא (צ"א ע"א) אִתְקְרֵי בֵּן. אֲמַר חַד תָּנָא, וְכִי מֵהַהוּא יוֹמָא דְּיָרִית בַּר נָשׁ נִשְׁמְתָא, כְּלִילָא מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, יִתְקְרֵי בְּרֵיהּ מְנָא לָן. מֵהַאי קְרָא דְּאָמַר דָּוִד בְּסֵפֶר תְּהִלִּים, (תהלים ב) אֲסַפְּרָה אֶל חֹק יְיָ' אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ.

590. שֶׁמִּיּוֹם שֶׁיּוֹרֵשׁ אָדָם נְשָׁמָה שֶׁכְּלוּלָה מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ, מֵאוֹתָהּ שָׁעָה נִקְרָא בֵּן. אָמַר תַּנָּא אֶחָד, וְכִי מֵאוֹתוֹ יוֹם שֶׁיּוֹרֵשׁ אָדָם נְשָׁמָה כְּלוּלָה מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ יִקָּרֵא בֵּן? מִנַּיִן לָנוּ? מֵהַפָּסוּק הַזֶּה שֶׁאָמַר דָּוִד בְּסֵפֶר תְּהִלִּים, (תהלים ב) אֲסַפְּרָה אֶל חֹק ה' אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ.

591. אֲמַר לֵיהּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, רַעְיָא מְהֵימָנָא, מַאי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ. אֶלָּא בְּגִינָךְ אָמַר דָּוִד בְּרוּחַ קֻדְשָׁא, אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ. הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל, בְּהַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, (דברים לה) וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. אַנְתְּ קַיְּימַת בִּשְׁכִינְתָּא וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ, דְּהַיְינוּ גּוּפָא. וּבְכָל נַפְשְׁךָ, דְּהַיְינוּ נִשְׁמְתָא. דַּחֲמֵשׁ שְׁמָהָן אִית לָהּ: נְשָׁמָה. רוּחַ. נֶפֶשׁ. חַיָּה. יְחִידָה. וּבְכָל מְאֹדֶךָ, בְּכָל מָמוֹנָא דִּילָךְ.

591. אָמַר לוֹ הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, רוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, מַה זֶּה הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ? אֶלָּא בִּשְׁבִילְךָ אָמַר דָּוִד בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ. הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל, בְּאוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (דברים לד) וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. אַתָּה קִיַּמְתָּ בַּשְּׁכִינָה וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ – שֶׁהַיְנוּ הַגּוּף, וּבְכָל נַפְשְׁךָ – שֶׁהַיְנוּ הַנְּשָׁמָה, שֶׁחֲמִשָּׁה שֵׁמוֹת יֵשׁ לָהּ: נְשָׁמָה, רוּחַ, נֶפֶשׁ, חַיָּה, יְחִידָה. וּבְכָל מְאֹדֶךָ – בְּכָל מָמוֹנְךָ.

592. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ לָא יָזוּז מִינָךְ בְּכָל אִלֵּין. אַנְתְּ חֲשַׁבְתְּ, דְּאֲפִילּוּ הֲווֹ כָּל עָלְמִין תְּחוֹת רְשׁוּתָךְ, הֲוֵית יָהִיב לְאַקָּמָא לִשְׁכִינְתָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְאַמְלָכָא לֵיהּ בִּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל כָּל מְמָנָן דְּאוּמִין דְּעָלְמָא, וּלְבָתַר לְסַלְּקָא לֵיהּ וּשְׁכִינְתֵּיהּ. בְּדִיוּקְנָא דִּילָךְ כְּלִילָא מִכָּל מִדּוֹת טָבִין, בְּכָל עָלְמִין, וּבְמַשִּׁרְיָין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

592. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ לֹא יָזוּז מִמְּךָ בְּכָל אֵלּוּ. אַתָּה חָשַׁבְתָּ שֶׁאֲפִלּוּ הָיוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת תַּחַת רְשׁוּתְךָ, הָיִיתָ נוֹתֵן לְהָקִים שְׁכִינָה עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּלְהַמְלִיכוֹ עִם שְׁכִינָתוֹ עַל כָּל הַמְמֻנִּים שֶׁל אֻמּוֹת הָעוֹלָם, וְאַחַר כָּךְ לְהַעֲלוֹתוֹ וּשְׁכִינָתוֹ – בִּדְיוֹקַנְךָ כְּלוּלָה מִכָּל הַמִּדּוֹת הַטּוֹבוֹת, בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּבַמַּחֲנוֹת הָעֶלְיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

593. מַחֲשָׁבָה (דף קנ"ט ע"א) טוֹבָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְצָרְפָהּ לְמַעֲשֶׂה. בָּתַר דְּאַנְתְּ בְּרֵיהּ, עַל כָּל דְּחָשַׁבְתְּ לְמָרָךְ, יְקַיֵּים עַל יָדָךְ, וְלָא תָּזוּז מִנֵּיהּ לְעָלְמִין, אֶלָּא

593. מַחֲשָׁבָה טוֹבָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְצָרְפָהּ לְמַעֲשֶׂה. מֵאַחַר שֶׁאַתָּה בְּנוֹ – עַל כָּל מַה שֶּׁחָשַׁבְתָּ לְרִבּוֹנְךָ, יְקַיֵּם עַל יָדְךָ וְלֹא תָזוּז מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים, אֶלָּא תִּהְיֶה בִּדְיוֹקְנוֹ בַּכֹּל,

תְּהֵא בְּדִיוּקְנֵיהּ בְּכֹלָּא. וְאַנְתְּ בְּגָלוּתָא גָּנִיז מִבְּנֵי נָשָׁא. וְאַנְתְּ מֵעָלְמָא דָא, שְׁלִיחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵימַר מִלִּין אִלֵּין קֳדָמָךְ, וַאֲנָא מְצַוֶּה מִנֵּיהּ, דְּלָא לְמֵזַז מִינָךְ בְּכָל עֵת וְשַׁעֲתָא דְּאַנְתְּ בָּעֵי. אֲנָא וְכָל תַּנָּאִין וְאָמוֹרָאִין דִּמְתִיבְתָּאן. קוּם אַשְׁלִים פִּקּוּדִין דְּמָרָךְ.

וְאַתָּה בַּגָּלוּת גָּנוּז מִבְּנֵי אָדָם, וְאַתָּה מֵהָעוֹלָם הַזֶּה שְׁלִיחוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לוֹמַר דְּבָרִים אֵלּוּ לְפָנֶיךָ, וַאֲנִי מְצֻוֶּה מִמֶּנּוּ שֶׁלֹּא לָזוּז מִמְּךָ בְּכָל עֵת וְשָׁעָה שֶׁאַתָּה רוֹצֶה, אֲנִי וְכָל הַתַּנָּאִים וְהָאָמוֹרָאִים שֶׁל הַיְשִׁיבוֹת. קוּם הַשְׁלֵם מִצְוֹת רִבּוֹנְךָ.

594. פָּתַח וְאָמַר, וְעָשׂוּ (שמות כה) אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים. סֵפֶר תּוֹרָה, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא. אֲרוֹן דִּילֵיהּ, שְׁכִינְתָּא. מִבַּיִת וּמִחוּץ תְּצַפֶּנּוּ, לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, מִלְּבַר וּמִלְּגוֹ (ד"א ל"ג דיליה) וְכֹלָּא חַד. מַה דְּלָאו הָכִי בְּאָרוֹן דְּהַאי עָלְמָא, דְּאוֹרַיְיתָא מִלְּגוֹ מִין אֶחָד, וְאָרוֹן מִין אַחֲרָא. דָּא בִּכְתִיבַת דְּיוֹ, וְדָא עֵץ מְצוּפֶּה זָהָב. דְּוַדַּאי אוֹרַיְיתָא חֲבִיבָא מִכֹּלָּא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב כח) לֹא יַעַרְכֶנָּה זָהָב וּזְכוּכִית.

594. פָּתַח וְאָמַר, וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים. סֵפֶר תּוֹרָה, עַמּוּד הָאֶמְצָעִי. אֲרוֹנוֹ הַשְּׁכִינָה. מִבַּיִת וּמִחוּץ תְּצַפֶּנּוּ, אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּשְׁכִינָתוֹ, מִבַּחוּץ וּמִבִּפְנִים (שֶׁלּוֹ), וְהַכֹּל אֶחָד. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּאָרוֹן שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁתּוֹרָה מִבִּפְנִים מִין אֶחָד, וְהָאָרוֹן מִין אַחֵר. זֶה בִּכְתִיבַת דְּיוֹ, וְזֶה עֵץ מְצֻפֶּה זָהָב. שֶׁוַּדַּאי הַתּוֹרָה חֲבִיבָה מֵהַכֹּל. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב, (איוב כח) לֹא יַעַרְכֶנָּה זָהָב וּזְכוּכִית.

595. וּמִסִּטְרָא אַחֲרָא אֲפִילּוּ בְּהַאי עָלְמָא, אַחְזֵי דְּכֹלָּא חַד, דְּיוֹ וְעֵץ, דִּדְיוֹ מִתַּפּוּחִים, דְּאִתְעֲבִידוּ בְּעֵץ אִינּוּן, (וכל מילין דדיו עץ אינון) וְעוֹד, דְּיוֹ אוּכָם מִלְּבַר, וְחִוָּור מִלְּגוֹ. הָכִי אִינּוּן (נ"א חכמים מארי תורה) מָארֵי תּוֹרָה וַחֲכָמִים, אוּכָמִים בְּהַאי עָלְמָא דְּאִיהוּ לְבַר, שַׁפִּירִין בְּהַהוּא עָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִיהוּ מִלְּגוֹ. וּבְגִין דָּא, דְּיוֹ, לִישָּׁנָא דַּיּוֹ לְעֶבֶד לִהְיוֹת כְּרַבּוֹ. דַּיוֹ: יוּ"ד יָדוֹ, חָכְמָה וּתְבוּנָה וָדַעַת דְּכָתַב בַּר נָשׁ בְּיָדוֹ בִּדְיוֹ. (ע"כ רעיא מהימנא) (פנחס רמ"ב ע"א, פקודא דא להקריב מנחה)

595. וּמִצַּד אַחֵר אֲפִלּוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה מַרְאֶה שֶׁהַכֹּל אֶחָד, דְּיוֹ וָעֵץ. (שֶׁהַדְּיוֹ) מִתַּפּוּחִים שֶׁהֵם נַעֲשׂוּ בָּעֵץ. (וְכָל דִּבְרֵי הַדְּיוֹ מֵעֵץ הֵם) וְעוֹד, דְּיוֹ שָׁחֹר מִבַּחוּץ וְלָבָן מִבִּפְנִים. כָּךְ הֵם (חֲכָמִים בַּעֲלֵי תוֹרָה) בַּעֲלֵי תוֹרָה וַחֲכָמִים – שְׁחֹרִים בָּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהוּא מִבַּחוּץ, וְיָפִים בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא מִבִּפְנִים. וְלָכֵן דְּיוֹ, לָשׁוֹן שֶׁל דַּיּוֹ לָעֶבֶד לִהְיוֹת כְּרַבּוֹ. דַּיוֹ: יו"ד יָד"וֹ, חָכְמָה וּתְבוּנָה וָדַעַת, שֶׁכָּתַב אָדָם בְּיָדוֹ בִּדְיוֹ. (ע"כ רעיא מהימנא)

596. פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, בְּאִינּוּן רָזִין עִלָּאִין דְּמַשְׁכְּנָא כְּתִיב, (שמות כה) וּרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם וְגוֹ', וּכְתִיב וַהֲקֵמֹתָ אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ וְגוֹ', אוֹלִיפְנָא דְּאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, כָּל תִּקּוּנִין, וְכָל דְּיוּקְנִין דְּמַשְׁכְּנָא, כָּל חַד וְחַד כִּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ, דְּחָמָא לֵיהּ לְמְטַטְרוֹ"ן, דְּקָא מְשַׁמֵּשׁ לְכַהֲנָא רַבָּא לְגוֹ. וְאִי תֵּימָא, וְהָא לָא אִתְקַם מַשְׁכְּנָא לְעֵילָּא, עַד יוֹמָא דְּאִתְקַם מַשְׁכְּנָא לְתַתָּא, וְלָא (קמ"ג ע"א) שִׁמֵּשׁ הַהוּא נַעַר דִּלְעֵילָּא, עַד יוֹמָא דְּשִׁמְשׁוּ לְתַתָּא, בְּהַאי מַשְׁכְּנָא אַחֲרָא.

596. פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, בְּאוֹתָם הַסּוֹדוֹת הָעֶלְיוֹנִים שֶׁל הַמִּשְׁכָּן כָּתוּב, וּרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם וְגוֹ', וְכָתוּב וַהֲקֵמֹתָ אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ וְגוֹ'. לָמַדְנוּ שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה כָּל הַתִּקּוּנִים וְכָל הַדְּיוֹקְנָאוֹת שֶׁל הַמִּשְׁכָּן, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּרָאוּי לוֹ, שֶׁהֶרְאָה לוֹ אֶת מטטרו"ן שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ כֹּהֵן גָּדוֹל לִפְנִים. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי לֹא הוּקַם הַמִּשְׁכָּן לְמַעְלָה עַד הַיּוֹם שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן לְמַטָּה, וְלֹא שִׁמֵּשׁ אוֹתוֹ נַעַר שֶׁלְּמַעְלָה עַד הַיּוֹם שֶׁשִּׁמְּשׁוּ לְמַטָּה בַּמִּשְׁכָּן הָאַחֵר הַזֶּה.

597. אֶלָּא וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּהָא מַשְׁכְּנָא לָא אִתְקַם לְעֵילָּא, עַד דְּאִתְקַם מַשְׁכְּנָא לְתַתָּא, אֲבָל חָמָא מֹשֶׁה

597. אֶלָּא וַדַּאי כָּךְ זֶה, שֶׁהֲרֵי הַמִּשְׁכָּן לֹא הוּקַם לְמַעְלָה עַד שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן לְמַטָּה,

וְזִיווּ דְּכָל מַשְׁכְּנָא, וְלָא הֲוָה מִתְסַדַּר בְּקִיּוּמֵיהּ, עַד דְּאִתְּקַם מַשְׁכְּנָא לְתַתָּא, וְחָמָא לֵיהּ לְמְטַטְרוֹ״ן מְשַׁמֵּשׁ לְבָתַר, לָאו דַּהֲוָה אִיהוּ מְשַׁמֵּשׁ, אֶלָּא דַּהֲוָה מְשַׁמֵּשׁ לְבָתַר, וְלָאו בְּהַהוּא זִמְנָא. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, חָמֵי מַשְׁכְּנָא, וְחָמֵי נַעַר, כֹּלָּא מִתְעַכָּב עַד דְּיִתְקָם הָכָא לְתַתָּא.

אֲבָל מֹשֶׁה רָאָה אֶת כָּל מַרְאֵה הַמִּשְׁכָּן, וְלֹא הָיָה מִסְתַּדֵּר בְּקִיּוּמוֹ, עַד שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן לְמַטָּה, וְרָאָה אֶת מטטרו״ן מְשַׁמֵּשׁ אַחַר כָּךְ. לֹא שֶׁהוּא הָיָה מְשַׁמֵּשׁ, אֶלָּא שֶׁהָיָה מְשַׁמֵּשׁ אַחַר כָּךְ, וְלֹא בְּאוֹתוֹ זְמַן. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, רְאֵה אֶת הַמִּשְׁכָּן וּרְאֵה אֶת הַנַּעַר, הַכֹּל מִתְעַכֵּב עַד שֶׁיּוּקַם כָּאן לְמַטָּה.

598. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, מְטַטְרוֹן אִיהוּ דְּקָא מְשַׁמֵּשׁ. אֶלָּא וַדַּאי מַשְׁכְּנָא דִּילֵיהּ אִיהוּ, וּמִיכָאֵל כַּהֲנָא רַבָּא, אִיהוּ דְּקָא מְשַׁמֵּשׁ גּוֹ הַהוּא מַשְׁכְּנָא דִּמְטַטְרוֹן. כְּגַוְונָא דִּמְשַׁמֵּשׁ כַּהֲנָא רַבָּא עִלָּאָה לְעֵילָּא, גּוֹ מַשְׁכְּנָא אַחֲרָא סְתִימָא דְּלָא אִתְגַּלְיָיא, בְּרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. תְּרֵין מַשְׁכְּנִין אִינּוּן. חַד אִיהוּ סְתִימָא עִלָּאָה. וְחַד הַאי מַשְׁכְּנָא דִּמְטַטְרוֹן. תְּרֵי כַּהֲנֵי אִינּוּן, חַד אוֹר קַדְמָאָה. וְחַד מִיכָאֵל כַּהֲנָא רַבָּא לְתַתָּא.

598. וְאִם תֹּאמַר, אִם כָּךְ, מטטרו״ן שֶׁהוּא הַמְשַׁמֵּשׁ? אֶלָּא וַדַּאי שֶׁהַמִּשְׁכָּן הוּא שֶׁלּוֹ, וּמִיכָאֵל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל הוּא שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ בְּתוֹךְ אוֹתוֹ מִשְׁכָּן שֶׁל מטטרו״ן, כְּמוֹ שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל הָעֶלְיוֹן לְמַעְלָה בְּתוֹךְ מִשְׁכָּן אַחֵר הַנִּסְתָּר שֶׁלֹּא הִתְגַּלָּה בְּסוֹד הָעוֹלָם הַבָּא. שְׁנֵי מִשְׁכָּנוֹת הֵם; אֶחָד הוּא נִסְתָּר לְמַעְלָה, וְאֶחָד הַמִּשְׁכָּן הַזֶּה שֶׁל מטטרו״ן. שְׁנֵי כֹּהֲנִים הֵם; אֶחָד אוֹר רִאשׁוֹן, וְאֶחָד מִיכָאֵל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לְמַטָּה.

599. מִכָּאן רָזִין סְתִימִין דְּבֵי מַשְׁכְּנָא, מִפּוּמָא דְּבוּצִינָא. מַשְׁכְּנָא עִלָּאָה, אִתְבְּנֵי עַל תְּרֵיסַר מַרְגְּלִיטִין, שַׁיְיפִין עִלָּאִין, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, שְׂמָאלָא וִימִינָא.

599. מִכָּאן סוֹדוֹת נִסְתָּרִים שֶׁל בֵּית הַמִּשְׁכָּן מִפִּי הַמְּנוֹרָה. הַמִּשְׁכָּן הָעֶלְיוֹן נִבְנָה עַל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מַרְגָּלִיּוֹת, אֵיבָרִים עֶלְיוֹנִים, יָמִין וּשְׂמֹאל, שְׂמֹאל וְיָמִין.

600. תְּלַת שְׁמָהָן אִינּוּן כְּלִילָן כַּחֲדָא, וְדָא עָיֵיל בְּדָא, וְדָא עָיֵיל בְּדָא. אֵ״ל, קַדְמָאָה וְאִתְסַדַּר בִּימִינָא. א, אִיהוּ קַדְמָאָה דְּאִיהִי (ויקרא ג') יְמִינָא, וְאַגְלִים וְאִתְצָיָיר בְּרָזָא דִּימִינָא, וְכַד עָיֵיל וְקָא מְשַׁמֵּשׁ לְגוֹ אִתְאַחֲד בַּהֲדֵיהּ ל, וְאִקְרֵי בְּרָזָא דִּילֵיהּ אֵ״ל, דְּהָא ל׳ מֵרָזָא דִּלְעֵילָּא גּוֹ קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים נָפַק.

600. שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת הֵם כְּלוּלִים כְּאֶחָד, וְזֶה נִכְנָס בָּזֶה, וְזֶה נִכְנָס בָּזֶה. אֵ״ל הָרִאשׁוֹן וּמִסְתַּדֵּר בְּיָמִין. א הִיא רִאשׁוֹנָה, שֶׁהִיא יָמִין, וּמִתְגַּשֵּׁם וּמִצְטַיֵּר בְּסוֹד הַיָּמִין, וּכְשֶׁנִּכְנָס וּמְשַׁמֵּשׁ בִּפְנִים, נֶאֱחָז עִם ל, וְנִקְרָא בְּסוֹדוֹ אֵ״ל, שֶׁהֲרֵי ל׳ מִסּוֹד שֶׁלְּמַעְלָה בְּתוֹךְ קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים יָצָא.

601. לָאו דְּתַמָּן אַגְלִים, אֶלָּא וַדַּאי כַּד נָפַק אַגְלִים, כִּשְׁאַר אַתְוָון, דְּכַד נָפְקוּ מֵרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, אַגְלִימוּ וְאִתְצָיָירוּ. אוּף הָכִי הַאי ל׳, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ רָזָא דִּלְעֵילָּא, לָא אַגְלִים, עַד דְּנָפַק לְבַר, וּכְדֵין אֵ״ל. וְדָא רָזָא דִּימִינָא.

601. לֹא שֶׁשָּׁם הִתְגַּשֵּׁם, אֶלָּא וַדַּאי כְּשֶׁיָּצָא הִתְגַּשֵּׁם, כִּשְׁאָר הָאוֹתִיּוֹת שֶׁכְּשֶׁיָּצְאוּ מִסּוֹד הָעוֹלָם הַבָּא הִתְגַּשְּׁמוּ וְהִצְטַיְּרוּ. אַף כָּךְ הַל׳ הַזּוֹ, אַף עַל גַּב שֶׁהִיא סוֹד שֶׁלְּמַעְלָה, לֹא הִתְגַּשְּׁמָה עַד שֶׁיָּצְאָה הַחוּצָה, וְאָז אֵ״ל. וְזֶהוּ סוֹד הַיָּמִין.

602. שְׂמָאלָא כָּלִיל בְּגַוֵּיהּ לִימִינָא, וְנָטִיל הַאי שְׁמָא לְגַבֵּיהּ, וְאִתְכְּלִיל בַּהֲדֵיהּ, וְכַד אִתְכְּלִיל (דף קנ"ט ע"ב) בַּהֲדֵיהּ אִקְרֵי אִיהוּ אֱלֹהִים. וְאִי תֵּימָא, הָא אַקְדִּים שְׂמָאלָא בְּרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

602. הַשְּׂמֹאל כּוֹלֵל בְּתוֹכוֹ אֶת הַיָּמִין וְנוֹטֵל אֶת הַשֵּׁם הַזֶּה אֵלָיו וְנִכְלָל עִמּוֹ, וּכְשֶׁנִּכְלָל עִמּוֹ הוּא נִקְרָא אֱלֹהִים. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי הִקְדִּים הַשְּׂמֹאל בְּסוֹד הָעוֹלָם הַבָּא.

603. וַדַּאי הָכִי הוּא. אֶלָּא, כַּד נָפְקוּ דַּרְגִּין, בְּרָזָא דְּאַתְוָון מִגּוֹ עָלְמָא דְּאָתֵי, בָּעָא שְׁמָא דָּא לְאִתְחֲזָאָה וּלְאִתְבְּנֵי, לְאַחֲזָאָה עַל הַהוּא אֲתָר דְּנַפְקֵי מִתַּמָּן, וְאִתְבְּנֵי שְׁמָא דָּא, כְּגַוְונָא דָּא. אֵ"ל בְּקַדְמִיתָא בְּסִטְרָא דִּימִינָא, אִתְכְּלִיל גּוֹ שְׂמָאלָא, וְנָטִיל לֵיהּ שְׂמָאלָא, וְאִקְרֵי אֱלֹהִים, וְדָא אִיהוּ רָזָא דִּימִינָא, אֲמַר לֵיהּ בִּשְׁמָא וכו' בִּשְׁמָא דֶּאֱלֹהִים, וְעַל רָזָא דָּא, בְּכָל אֲתָר דְּאִיהוּ דִּינָא, תַּמָּן אִיהוּ רַחֲמֵי, דְּהָא כָּלִיל אִיהוּ דִּינָא, וְהָא אִתְבְּנֵי וְאִתְחֲזֵי.

603. וַדַּאי זֶה כָּךְ. אֶלָּא כְּשֶׁיָּצְאוּ הַדְּרָגוֹת בְּסוֹד הָאוֹתִיּוֹת מִתּוֹךְ הָעוֹלָם הַבָּא, רָצָה הַשֵּׁם הַזֶּה לְהֵרָאוֹת וּלְהִבָּנוֹת, לְהַרְאוֹת עַל אוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁיָּצְאוּ מִשָּׁם, וְנִבְנָה שֵׁם זֶה כְּמוֹ זֶה. אֵ"ל בַּתְּחִלָּה בְּצַד הַיָּמִין, נִכְלָל בְּתוֹךְ הַשְּׂמֹאל, וְנוֹטֵל אוֹתוֹ הַשְּׂמֹאל, וְנִקְרָא אֱלֹהִים, וְזֶהוּ סוֹד הַיָּמִין (אָמַר לוֹ בְּשֵׁם וְכוּ') בַּשֵּׁם שֶׁל אֱלֹהִים, וְעַל סוֹד זֶה, בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא דִּין, שָׁם הוּא רַחֲמִים, שֶׁהֲרֵי הוּא כּוֹלֵל דִּין, וְזֶה נִבְנֶה וְנִרְאֶה.

604. הַהוּא דְּנָפַק מִתַּמָּן, אֶמְצָעִיתָא, נָטִיל לְתַרְוַויְיהוּ, וְאִשְׁתְּלִים, וְאִקְרֵי אֱלֹהֵינוּ. הָא הָכָא שְׁלִימוּ דְּאִתְחֲזֵי מֵרָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, וְכֹלָּא אִתְכְּלִיל דָּא בְּדָא. כֵּיוָן דְּהַאי אֶמְצָעִיתָא אִשְׁתְּלִים, שָׁרָא עָלֵיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא, מַפְתְּחָא דְּכֹלָּא, דְּאִקְרֵי יְהֹוָ"ה, וּכְדֵין נָטִיל לְכָל סִטְרִין, עֵילָּא וְתַתָּא, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וּלְכָל סִטְרִין אַחֲרָנִין. וְעַל דָּא, כַּד אִשְׁתְּלִים מֵרָזָא דִּתְרֵין סִטְרִין מִימִינָא וּשְׂמָאלָא, אִקְרֵי אֱלֹהֵינוּ, הָא הָכָא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וְאֶמְצָעִיתָא בִּכְלָלָא דִּשְׁמָא דָּא. וְדָא אִתְחֲזֵי וְאִתְבְּנֵי. רָזָא דְּאַתְוָון נָפְקוּ מִתַּמָּן, כְּגַוְונָא דָּא אִתְבְּנֵי וְאִתְחֲזֵי, כָּל חַד וְחַד.

604. אוֹתוֹ שֶׁיָּצָא מִשָּׁם, אֶמְצָעִי, נוֹטֵל אֶת שְׁנֵיהֶם, וּמִשְׁתַּלֵּם, וְנִקְרָא אֱלֹהֵינוּ. הֲרֵי כָּאן הַשְּׁלֵמוּת שֶׁנִּרְאֵית מִסּוֹד הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, וְהַכֹּל נִכְלָל זֶה בָּזֶה. כֵּיוָן שֶׁהָאֶמְצַע הַזֶּה הִשְׁתַּלֵּם, שׁוֹרֶה עָלָיו הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, הַמַּפְתֵּחַ שֶׁל הַכֹּל שֶׁנִּקְרָא יְהֹוָ"ה, וְאָז נוֹטֵל אֶת כָּל הַצְּדָדִים, מַעְלָה וּמַטָּה, יָמִין וּשְׂמֹאל, וּלְכָל הַצְּדָדִים הָאֲחֵרִים. וְלָכֵן כְּשֶׁנִּשְׁתַּלֵּם מִסּוֹד שְׁנֵי הַצְּדָדִים, מִיָּמִין וּשְׂמֹאל, נִקְרָא אֱלֹהֵינוּ. הֲרֵי כָּאן יָמִין וּשְׂמֹאל וְאֶמְצַע בִּכְלַל הַשֵּׁם הַזֶּה. וְזֶה נִרְאֶה וְנִבְנֶה. הַסּוֹד שֶׁהָאוֹתִיּוֹת יָצְאוּ מִשָּׁם, כָּךְ נִבְנֶה וְנִרְאֶה כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

605. הָא אִתְכְּלִיל יְמִינָא בִּשְׂמָאלָא, וְנָטִיל שְׂמָאלָא שְׁמָא דִּימִינָא, יְמִינָא אָן כָּלִיל בְּגַוֵּיהּ שְׂמָאלָא, לְמֶהֱוֵי נָטִיל יְמִינָא רָזָא דִּשְׂמָאלָא. אֶלָּא, כַּד אִתְכְּלִיל יְמִינָא בִּשְׂמָאלָא, וְנָטִיל שְׂמָאלָא שְׁמָא רָזָא דִּימִינָא, יְמִינָא כָּלִיל בְּגַוֵּיהּ שְׂמָאלָא, שְׁמָא אֵ"ל. וְאִיהוּ הי"ם.

605. הֲרֵי נִכְלָל יָמִין בַּשְּׂמֹאל, וְנוֹטֵל הַשְּׂמֹאל אֶת שֵׁם הַיָּמִין. אֵיפֹה כָּלוּל הַיָּמִין בְּתוֹךְ הַשְּׂמֹאל, שֶׁהַיָּמִין יִטֹּל אֶת סוֹד הַשְּׂמֹאל? אֶלָּא כְּשֶׁנִּכְלָל יָמִין בִּשְׂמֹאל וְנוֹטֵל הַשְּׂמֹאל אֶת שֵׁם סוֹד הַיָּמִין, הַיָּמִין כּוֹלֵל בְּתוֹכוֹ אֶת הַשְּׂמֹאל, הַשֵּׁם אֵ"ל. וְהוּא הי"ם.

606. אֲמַאי הָכִי. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְבְּנֵי הַהוּא אֲתָר דְּנַפְקוּ מִתַּמָּן, נָטִיל לִשְׂמָאלָא תְּרֵין אַתְוָון, יְמִינָא נָטִיל חַד, מֵרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. שְׂמָאלָא תְּרֵין, וְאִיהוּ הי"ם. כְּדֵין יְמִינָא כָּלִיל בְּגַוֵּיהּ לִשְׂמָאלָא, וְנָטִיל לְאָת בַּתְרָאָה ם, וְנָטִיל י' דַּהֲוָה בִּשְׂמָאלָא, ם אִיהוּ בִּשְׁלִימוּ מֵ"ם, וְאִתְבְּנֵי הָכִי מַיִם, בְּהַהוּא י' דְּנָטִיל יַתִּיר. כְּדֵין יְמִינָא כָּלִיל לֵיהּ לִשְׂמָאלָא בְּגַוֵּיהּ.

606. לָמָּה כָּךְ? אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁנִּבְנֶה אוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁיָּצְאוּ מִשָּׁם, נוֹטֵל הַשְּׂמֹאל שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. הַיָּמִין נוֹטֵל אַחַת מִסּוֹד הָעוֹלָם הַבָּא. הַשְּׂמֹאל שְׁתַּיִם, וְהוּא הי"ם. אָז הַיָּמִין כּוֹלֵל בְּתוֹכוֹ אֶת הַשְּׂמֹאל, וְנוֹטֵל הָאוֹת הָאַחֲרוֹנָה ם, וְנוֹטֵל י' שֶׁהָיְתָה בִּשְׂמֹאל. ם הִיא בִּשְׁלֵמוּת מֵ"ם, וְכָךְ נִבְנֶה מַיִ"ם בְּאוֹתוֹ י' שֶׁנּוֹטֵל יוֹתֵר. וְאָז הַיָּמִין כּוֹלֵל אֶת הַשְּׂמֹאל בְּתוֹכוֹ.

607. לְבָתַר אִתְבָּנוּן אַתְוָון, א' דַּהֲוָה בְּקַדְמִיתָא בְּסִטְרָא דִּימִינָא, אוֹלִיד וְאַפִּיק אָת ש', כָּלִיל בִּתְלַת סִטְרִין,

607. אַחַר כָּךְ נִבְנוֹת הָאוֹתִיּוֹת. א' שֶׁהָיָה בַּהַתְחָלָה בְּצַד הַיָּמִין, הוֹלִידָה וְהוֹצִיאָה אֶת

וְאִשְׁתַּתַּף בְּאָת א׳, וְאִתְעָבִיד אֵשׁ. תּוּ אַעְדּוּ אַתְוָון אִלֵּין, גּוֹ בְּטִישׁוּ דִּתְרֵין סִטְרִין אִלֵּין, וְאִתְקְרִיבוּ כַּחֲדָא בְּמַחֲלוֹקֶת, וּמִגּוֹ מַחֲלוֹקֶת דָּא דְּמַיִם בְּאֵשׁ, וְאֵשׁ בְּמַיִם, אוֹלִידוּ אַתְוָון וְאַפִּיקוּ אָת ר׳ וְאָת ו׳ וְאָת ח׳ וְאִתְעָבִידוּ רוּחַ, וְעָאל בֵּין תְּרֵין סִטְרִין, וּכְדֵין אִתְיַישְׁבוּ אַתְוָון קַדְמָאֵי בְּדוּכְתַּיְיהוּ, כָּל חַד וְחַד בִּשְׁלִימוּ.

הָאוֹת ש׳, כְּלוּלָה בִּשְׁלֹשָׁה צְדָדִים, וּמִשְׁתַּתֶּפֶת עִם הָאוֹת א׳, וְנַעֲשׂוֹת אֵשׁ. עוֹד זָזוֹת הָאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ תּוֹךְ הַכָּאַת שְׁנֵי הַצְּדָדִים הַלָּלוּ וּמִתְקָרְבִים כְּאֶחָד בְּמַחֲלֹקֶת, וּמִתּוֹךְ מַחֲלֹקֶת זוֹ שֶׁל מַיִם בְּאֵשׁ וְאֵשׁ בְּמַיִם, מוֹלִידִים אוֹתִיּוֹת, וּמוֹצִיאִים אוֹת ר׳ וְאוֹת ו׳ וְאוֹת ח׳ וְנַעֲשִׂים רוּחַ. וְנִכְנָס בֵּין שְׁנֵי צְדָדִים, וְאָז מִתְיַשְּׁבוֹת הָאוֹתִיּוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת בִּמְקוֹמָן, כָּל אַחַת וְאַחַת בִּשְׁלֵמוּת.

608. תּוּ אַתְוָון אַעְדּוּ, וְאִתְגַּלְגְּלוּ כַּחֲדָא, א׳ אַפִּיק מ׳, דְּאִיהוּ מִסִּטְרָא דִּילֵיהּ בִּימִינָא, דְּהָא בִּימִינָא אִתְיַישָּׁב. מ׳ אַפִּיק ש׳ בְּגִין דְּהָא מ׳ כְּלִילָא אִיהִי, בְּקַדְמֵיתָא הֲוַת מִשְּׂמָאלָא, וְאִתְכְּלִיל לְבָתַר בִּימִינָא וְאִשְׁתְּלִים בִּתְרֵין סִטְרִין, כֵּיוָן דְּאִשְׁתְּלִים, אַעְדּוּ וְאוֹלִידוּ כַּחֲדָא, וְאִתְכְּלִילוּ בִּתְרֵין סִטְרִין.

608. עוֹד זָזוֹת הָאוֹתִיּוֹת וּמִתְגַּלְגְּלוֹת כְּאֶחָד, א׳ מוֹצִיאָה מ׳, שֶׁהִיא מִצִּדּוֹ בְּיָמִין, שֶׁהֲרֵי בְּיָמִין מִתְיַשֶּׁבֶת. מ׳ מוֹצִיאָה ש׳, מִשּׁוּם שֶׁהֲרֵי מ׳ הִיא כְּלוּלָה, בָּרִאשׁוֹנָה הָיְתָה מִשְּׂמֹאל, וְנִכְלֶלֶת אַחַר כָּךְ בְּיָמִין וּמִשְׁתַּלֶּמֶת בִּשְׁנֵי צְדָדִים. כֵּיוָן שֶׁהִשְׁתַּלְּמָה, זָזוּ וְהוֹלִידוּ כְּאֶחָד, וְנִכְלְלוּ בִּשְׁנֵי צְדָדִים.

609. אִתְתְּקָפוּ אַתְוָון אמ״ש תְּלַת אִלֵּין, וְאַעְדּוּ וְאוֹלִידוּ תְּלַת אַחֲרָנִין, גּוֹ גִּלְגּוּלָא. מ׳ אִתְתַּקַּן וְאַעְדֵּי וְאוֹלִיד ר׳. א׳ אַעְדֵּי וְאוֹלִיד ו׳. ש׳ אַעְדֵּי וְאוֹלִיד ח׳, וְאִשְׁתַּכְלַל כֹּלָּא.

609. הִתְחַזְּקוּ הָאוֹתִיּוֹת אמ״ש שָׁלֹשׁ אֵלֶּה, וְהִתְעַבְּרוּ וְהוֹלִידוּ שָׁלֹשׁ אֲחֵרוֹת תּוֹךְ הַגִּלְגּוּל. מ׳ הִתְתַּקְּנָה וְהִתְעַבְּרָה וְהוֹלִידָה ר׳. א׳ הִתְעַבְּרָה וְהוֹלִידָה ו׳. ש׳ הִתְעַבְּרָה וְהוֹלִידָה ח׳, וְהַכֹּל נִתְקַן.

610. תּוּ אַעְדּוּ אַתְוָון אִלֵּין רָזָא אמ״ש, וְאִתְגַּלְגְּלוּ כְּמִלְּקַדְּמִין, א׳ אַעְדֵּי וְאוֹלִיד וְאַפִּיק אָת ב׳ בְּסִטְרָא דְּמַעֲרָב, כְּדֵין אִתְיַישָּׁב אִיהוּ בְּסִטַר דָּרוֹם. מ׳ אַעְדֵּי וְאוֹלִיד וְאַפִּיק אָת ד׳ בְּסִטְרָא דְּצָפוֹן, כְּדֵין אִסְתַּלַּק אִיהוּ בֵּין צָפוֹן וְדָרוֹם, וְתַלְיָא בַּאֲוִירָא. ש׳ אַעְדֵּי וְאוֹלִיד וְאַפִּיק אָת ג׳, וְאִתְיַישָּׁב בְּסִטְרָא דְּמִזְרָח, וְאִיהוּ אִסְתַּלַּק בֵּין מַעֲרָב וּמִזְרָח, וְתַלְיָא בַּאֲוִירָא. אִשְׁתְּכָחוּ תְּרֵין אַתְוָון מ״ש, תַּלְיָין בַּאֲוִירָא.

610. עוֹד הִתְעַבְּרוּ הָאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ סוֹד אמ״ש, וְהִתְגַּלְגְּלוּ כְּמִקֹּדֶם. א׳ הִתְעַבְּרָה וְהוֹלִידָה וְהוֹצִיאָה אֶת הָאוֹת ב׳ בְּצַד מַעֲרָב, וְאָז הִיא מִתְיַשֶּׁבֶת בְּצַד הַדָּרוֹם. מ׳ הִתְעַבְּרָה וְהוֹלִידָה וְהוֹצִיאָה אֶת הָאוֹת ד׳ בְּצַד הַצָּפוֹן, וְאָז הִיא מִתְעַלָּה בֵּין צָפוֹן וְדָרוֹם וּתְלוּיָה בָּאֲוִיר. ש׳ הִתְעַבְּרָה וְהוֹלִידָה וְהוֹצִיאָה אוֹת ג׳, וּמִתְיַשֶּׁבֶת בְּצַד הַמִּזְרָח, וּמִתְעַלָּה בֵּין מַעֲרָב וּמִזְרָח וּתְלוּיָה בָּאֲוִיר. נִמְצְאוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת מ״ש תְּלוּיוֹת בָּאֲוִיר.

611. א׳ דְּאִשְׁתְּאַר, אִסְתַּלַּק בְּדוּכְתֵּיהּ, וְסָלִיק לְעֵילָּא, וְאִתְעַטַּר בֵּיהּ יָ״הּ. בְּאִלֵּין אִתְתַּקַּף, וְאַעְדֵּי וְאוֹלִיד ה״ו, וְקָאִים בְּדוּכְתֵּיהּ, כְּדֵין אִתְעַטָּר, וְאַנְהִיר, וּפָשִׁיט נְהִירוּ, וְאוֹלִיד נְהִירוּ, וְאַפִּיק אָת ט׳, בְּטִישׁוּ דְּהָא בָּטַשׁ וְנָהִיר רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, (דף ק״ס ע״א) בִּנְהִירוּ.

611. א׳ שֶׁנִּשְׁאֲרָה הִתְעַלְּתָה בִּמְקוֹמָהּ, וְעָלְתָה לְמַעְלָה, וְהִתְעַטֵּר בָּהּ יָ״הּ. בְּאֵלֶּה הִתְחַזְּקָה וְהִתְעַבְּרָה וְהוֹלִידָה ה״ו וְעָמְדָה בִּמְקוֹמָהּ. אָז מִתְעַטֶּרֶת וּמְאִירָה וּפוֹשֶׁטֶת אוֹר, וּמוֹלִידָה אוֹר, וְהוֹצִיאָה אֶת הָאוֹת ט׳, הַמַּכָּה שֶׁהִכָּה וְהֵאִיר סוֹד הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן בְּאוֹר.

612. כְּדֵין אִסְתַּלַּק א׳, וְנָטִיל מִגּוֹ אֲוִירָא מ״ש, וְאִתְחַבָּרוּ בַּהֲדֵיהּ, וַהֲווּ אמ״ש כְּמִלְּקַדְּמִין, וְאִתְיַישָּׁב א׳ בְּסִטְרָא

612. אָז מִתְעַלָּה א׳ וְנוֹטֶלֶת מִתּוֹךְ הָאוֹר אֶת מ״ש, וְהִתְחַבְּרוּ עִמָּהּ, וְנִהְיוּ אמ״ש כְּמִקֹּדֶם, וּמִתְיַשֶּׁבֶת א׳ בְּצַד דָּרוֹם, ש׳ בְּצַד מִזְרָח, מ׳

דְּדָרוֹם, שׁ׳ בְּסִטְרָא דְּמִזְרָח, מ׳ בְּסִטְרָא דְּצָפוֹן. סַלְקָא ג׳ דַּהֲוָה בְּסִטְרָא דְּמִזְרָח, וְאַעְדֵי וְאוֹלִיד צ״ת. אָתָא ב׳ דַּהֲוָה בְּסִטַר מַעֲרָב, וְסָלִיק וְאִתְחֲבָר בֵּין צ״ת. סְלִיקוּ א׳ ו׳, דָּא מִסְטָר מַעֲרָב (נ״א דרום) וְדָא מִסְטָר מִזְרָח, וְאִתְחַבָּרוּ תַּרְוַוייְהוּ בַּהֲדֵי ב׳ בֵּין צ״ת, וְאַנְהִיר שְׁמָא צְבָאוֹת.

בְּצַד צָפוֹן. עוֹלָה ג׳ שֶׁהָיְתָה בְּצַד מִזְרָח, וּמִתְעַבֶּרֶת וּמוֹלִידָה צ״ת. בָּאָה ב׳ שֶׁהָיְתָה בְּצַד מַעֲרָב, וְעוֹלָה וּמִתְחַבֶּרֶת בֵּין צ״ת. עוֹלוֹת א׳ ו׳, זוֹ מִצַּד מַעֲרָב (דָּרוֹם) וְזוֹ מִצַּד מִזְרָח, וּמִתְחַבְּרוֹת שְׁתֵּיהֶן עִם ב׳ בֵּין צ״ת, וּמֵאִיר הַשֵּׁם צְבָאוֹת.

613. כַּד אִתְנְהִיר שְׁמָא דָּא גּוֹ מַשְׁכְּנָא, אַעְדוּ אַתְוָון וְאוֹלִידוּ ז׳ ב׳ (נ״א ג׳) נ׳. סְלִיקוּ אמ״ש כְּמִלְּקַדְּמִין, וְאַעֲדוּ וְאוֹלִידוּ ס׳ ע׳ פ׳.

613. כְּשֶׁמֵּאִיר הַשֵּׁם הַזֶּה בְּתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן, מִתְעַבְּרוֹת הָאוֹתִיּוֹת וּמוֹלִידוֹת ז׳ ב׳ (ג׳) נ. עוֹלוֹת אמ״ש כְּמִקֹּדֶם, וּמִתְעַבְּרוֹת וּמוֹלִידוֹת ס׳ ע׳ פ׳.

614. אִשְׁתְּאַר ק׳ יְחִידָאי, וְסַלְקָא וְנַחְתָּא, קַיְּימָא גּוֹ נוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא, חָמָא לֵהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקָא מִתְעַרְבְּבָא, בְּלָא גּוּפָא וְלָא צִיּוּרָא, וְלָא עָיֵיל לְמַשְׁכְּנָא. עָבֵד לֵהּ חוּפָּאָה לְמַשְׁכְּנָא. וּמַאי נִיהוּ. יְרִיעוֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (שמות כו) וְעָשִׂיתָ יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן, לְאֹהֶל וְלָא אֹהֶל. קו״ף וְלָא אָדָם.

614. נִשְׁאֲרָה ק׳ יְחִידָה, וְעוֹלָה וְיוֹרֶדֶת, וְעוֹמֶדֶת בְּתוֹךְ נֶקֶב תְּהוֹם רַבָּה. רוֹאֶה אוֹתָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁמִּתְעַרְבֶּבֶת בְּלִי גוּף וְלֹא צִיּוּר וְלֹא נִכְנֶסֶת לַמִּשְׁכָּן, עָשָׂה אוֹתָהּ חֻפָּה וְכִסּוּי לַמִּשְׁכָּן. וּמַהִי? יְרִיעוֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְעָשִׂיתָ יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן, לְאֹהֶל וְלֹא אֹהֶל. קו״ף וְלֹא אָדָם.

615. תּוּ אִתְגַּלְגָּלוּ אַתְוָון כְּמִלְּקַדְּמִין, גּוֹ עוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא, אמ״ש, שׁ׳ אִתְגַּלְגְּלָא וְאִתְיַישְׁבָא בְּסִטַר מִזְרָח, וְאִשְׁתְּאַר ג׳ תַּלְיָיא בַּאֲוִירָא. מ׳ אִתְגַּלְגְּלָא וְאִתְיַישְׁבָא בְּסִטַר צָפוֹן, וְנָפַק ד׳ וְאִתְחַבָּר גּוֹ שׁ׳ בְּהַהוּא סִטְרָא. א׳ אִתְגַּלְגַּל וְאִתְיַישַּׁב וְסָלִיק לְגַבֵּי י׳, וְסַלְקָא וְאִתְתַּקְפָא בַּהֲדֵיהּ, וְנָטִיל לֵיהּ, וְאִתְחֲבָר גּוֹ בְּחִבּוּרָא חֲדָא שַׁדַּ״י. כַּד שְׁמָא דָּא אִתְתַּקַּן גּוֹ מַשְׁכְּנָא, כְּדֵין קִיּוּמָא וְקַיְּימָא אִיהוּ מִגּוֹ מַשְׁכְּנָא דִּלְתַתָּא.

615. עוֹד הִתְגַּלְגְּלוּ הָאוֹתִיּוֹת כְּמִקֹּדֶם בְּתוֹךְ מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן, אמ״ש. שׁ׳ הִתְגַּלְגְּלָה וְהִתְיַשְּׁבָה בְּצַד מִזְרָח, וְנִשְׁאֲרָה ג׳ תְּלוּיָה בָּאֲוִיר. מ׳ הִתְגַּלְגְּלָה וְהִתְיַשְּׁבָה בְּצַד צָפוֹן, וְיָצְאָה ד׳ וְהִתְחַבְּרָה בְּתוֹךְ שׁ׳ בְּאוֹתוֹ צַד. א׳ הִתְגַּלְגְּלָה וְהִתְיַשְּׁבָה וְעָלְתָה לְי׳, וְעָלְתָה וְהֶחֱזִיקָה עִמּוֹ וְנָטְלָה אוֹתוֹ, וְהִתְחַבְּרָה בְּתוֹכוֹ בְּחִבּוּר אֶחָד שַׁדַּ״י. כְּשֶׁהַשֵּׁם הַזֶּה נִתְתַּקֵּן בְּתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן, אָז קִיּוּם וַעֲמִידָה הוּא מִתּוֹךְ הַמִּשְׁכָּן שֶׁלְּמַטָּה.

616. תּוּ אַתְוָון אִתְגַּלְגָּלוּ כְּמִלְּקַדְּמִין, לְאִתְיַישְּׁבָא מַשְׁכְּנָא, סְלִיקוּ אַתְוָון, א׳ בְּרֵישָׁא, ת׳ לְבָתַר, א״ת. ב׳ בְּרֵישָׁא, שׁ׳ לְבָתַר, אִתְחַלְּפוּ אַתְוָון, אב״ג ית״ץ, אִתְגַּלְגָּלוּ בְּגִלּוּפֵי קַדְשָׁא א׳ ק׳. א׳ אַפִּיק ק׳. לְנַטְרָא מַשְׁכְּנָא. ק׳, אַפִּיק ר׳. ר׳ אַפִּיק ע׳ קר״ע.

616. עוֹד הִתְגַּלְגְּלוּ הָאוֹתִיּוֹת כְּמִקֹּדֶם לְהִתְיַשֵּׁב בַּמִּשְׁכָּן, וְעָלוּ הָאוֹתִיּוֹת – א׳ בָּרֹאשׁ, ת׳ אַחַר כָּךְ, א״ת. ב׳ בָּרֹאשׁ, שׁ׳ אַחַר כָּךְ. הִתְחַלְּפוּ הָאוֹתִיּוֹת אב״ג ית״ץ, הִתְגַּלְגְּלוּ בַּחֲקִיקוֹת קֹדֶשׁ א׳ ק׳. א׳ הוֹצִיאָה ק׳ לִשְׁמֹר אֶת הַמִּשְׁכָּן. ק׳ הוֹצִיאָה ר׳. ר׳ הוֹצִיעָה ע׳ קר״ע.

617. רָזָא דָּא, (בראשית כז) וְאֵת עוֹרוֹת גְּדָיֵי הָעִזִּים הִלְבִּישָׁה עַל יָדָיו וְעַל חֶלְקַת צַוָּארָיו. כְּגַוְונָא דָּא, וְעָשִׂיתָ יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן. דְּהָא חוּלָקָא דָּא,

617. הַסּוֹד הַזֶּה – וְאֵת עֹרֹת גְּדָיֵי הָעִזִּים הִלְבִּישָׁה עַל יָדָיו וְעַל חֶלְקַת צַוָּארָיו. כְּמוֹ זֶה, וְעָשִׂיתָ יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן. שֶׁהֲרֵי

אִצְטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה לְבַר, לְנַטְרָא הַהִיא דִלְגָּאו, וְעַל רָזָא דָא אַלְבִּישָׁת לֵיהּ לְיַעֲקֹב לְבַר. שט״ן קר״ע, אַתְוָון אִינּוּן רְשִׁימָן לְבַר, בְּגִין נְטוּרָא דְמַשְׁכְּנָא, דְאִיהוּ רָזָא דִבְרִית קַדִּישָׁא, וְאִתְפָּרְעָא עָרְלָה לְבָתַר בְּחוּפָאָה דָא.

הַחֵלֶק הַזֶּה הִצְטָרֵךְ לְהֵרָאוֹת בַּחוּץ לִשְׁמֹר אֶת אוֹתוֹ פְּנִים. וְעַל סוֹד זֶה הִלְבִּישָׁה אֶת יַעֲקֹב בַּחוּץ. שט״ן קר״ע, אוֹתָן אוֹתִיּוֹת רְשׁוּמוֹת בַּחוּץ בִּשְׁבִיל שְׁמִירַת הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהוּא סוֹד הַבְּרִית הַקְּדוֹשָׁה, וְנִפְרְעָה הָעָרְלָה אַחַר כָּךְ עַל יְדֵי הַכִּסּוּי הַזֶּה.

618. תּוּ אִתְגַּלְגְּלוּ אַתְוָון, וְאַפִּיק א״ת ב״ש, שְׁקוּצִ״ית בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וְגוֹ׳. בְּגִלְגּוּלָא דָא וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ בְּאַתְוָון קר״ע שט״ן. וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם ג׳ אַפִּיק ר׳, ד׳ ק׳ עַד הָכָא אַתְוָון, אִתְגַּלְגְּלוּ, וּבְטִישׁוּ דָא בְּדָא לְתִקּוּנָא גּוֹ מַשְׁכְּנָא.

618. עוֹד הִתְגַּלְגְּלוּ הָאוֹתִיּוֹת וְהוֹצִיאוּ א״ת ב״ש, שקוצי״ת בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְגוֹ׳. בְּגִלְגּוּל זֶה וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹּהוּ וָבֹהוּ, בְּאוֹתִיּוֹת קר״ע שט״ן. וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם – ג׳ הוֹצִיאָה ר׳, ד׳ ק׳. עַד כָּאן הִתְגַּלְגְּלוּ הָאוֹתִיּוֹת וְהִכּוּ זוֹ בָּזוֹ לְתִקּוּן בְּתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן.

619. אִינּוּן אמ״ש אַפִּיקוּ תּוֹלְדִין, (נ"א ת') ה׳ צ׳ ו׳ ף׳ אַתְוָון דְתַלְיָין גּוֹ אֲוִירָא, וּבְטִישׁוּ בְּאִינּוּן אַחֲרָנִין וְאַפִּיקוּ צִיּוּרָא דְמַשְׁכְּנָא ז׳ ע׳. עַד הָכָא קַיְּימָא וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וז׳ כֻּלְּהוּ בְּסִטְרוֹי אָתָא ס׳ וְאִתְחַבַּר בַּהֲדֵיהּ, כְּדֵין יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר.

619. אוֹתָן אמ״ש הוֹצִיאוּ תוֹלָדוֹת, (ת') ה׳ צ׳ ו׳ ף׳ אוֹתִיּוֹת הַתְּלוּיוֹת בְּתוֹךְ הָאֲוִיר, וְהִכּוּ בְּאוֹתָן אֲחֵרוֹת וְהוֹצִיאוּ אֶת צִיּוּר הַמִּשְׁכָּן ז׳ ע׳. עַד כָּאן עוֹמֵד וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם, כֻּלָּם בְּצִדּוֹ, ח׳ בָּאָה ס׳ וְהִתְחַבְּרָה עִמּוֹ, אָז יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר.

620. אִתְגַּלְגְּלוּ אַתְוָון כְּמִלְּקַדְּמִין, אב״ג ית״ץ, אַעְדּוּ וְאוֹלִידוּ וְאַפִּיקוּ צִיּוּרָא גּוֹ רָזִין דְמַשְׁכְּנָא, (ס"א בכללא) אִתְגַּלְגְּלוּ חֲדָא בְּרָזָא א׳ ל׳ ב׳ ם׳, דְהָא אָת א׳ אַעֲדֵי, וְאוֹלִיד בְּרָזָא דְחֵילָא וְתוּקְפָּא, אָת ל׳. אִתְגַּבָּר בְּתוּקְפֵּיהּ, וְאִסְתַּלָּק בִּיקָרֵיהּ, וְאוֹלִיד אָת ב׳, כְּדֵין אַעְדִּיאוּ וְאוֹלִידוּ אַתְוָון וְאִתְחֲבָּרוּ אַחֲרָנִין אִלֵּין א׳ אִתְחַבָּר בְּגְלוּפֵיהּ בְּאָת ב׳, כְּדֵין ט״ר בְּחִבּוּרָא ט״ת לְמֶהֱוֵי אַתְוָון סַלְּקִין בְּאַתְרַיְיהוּ, גּוֹ צֵרוּפָא דְרָזָא דְמַשְׁכְּנָא. (שמות לה) אֶת הַכִּיּוֹר וְאֶת כַּנּוֹ.

620. הִתְגַּלְגְּלוּ הָאוֹתִיּוֹת כְּמִקֹּדֶם אב״ג ית״ץ, הִתְעַבְּרוּ וְהוֹלִידוּ וְהוֹצִיאוּ צִיּוּר תּוֹךְ סוֹדוֹת הַמִּשְׁכָּן (בִּכְלָלוּת) הִתְגַּלְגְּלוּ אֶחָד בְּסוֹד א׳ ל׳ ב׳ ם׳, שֶׁהֲרֵי הָאוֹת א׳ הִתְעַבְּרָה וְהוֹלִידָה בְּסוֹד שֶׁל כֹּחַ וְתֹקֶף אֶת הָאוֹת ל׳. הִתְגַּבֵּר בְּתָקְפּוֹ וְהִתְעַלָּה בִּכְבוֹדוֹ, וְהוֹלִיד אֶת הָאוֹת ב׳. אָז הִתְעַבְּרוּ וְהוֹלִידוּ הָאוֹתִיּוֹת וְהִתְחַבְּרוּ אֲחֵרוֹת אֵלּוּ, א׳ הִתְחַבְּרָה בַּחֲקִיקָתָהּ בָּאוֹת ב׳. אָז ט״ר בְּחִבּוּר ט״ת, לִהְיוֹת הָאוֹתִיּוֹת עוֹלוֹת לִמְקוֹמָן, תּוֹךְ צֵרוּף שֶׁל סוֹד הַמִּשְׁכָּן. אֶת הַכִּיּוֹר וְאֶת כַּנּוֹ.

621. יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, דְהָא מַיִין סְלִיקוּ וְנַחְתּוּ בְּרָזָא דְאַתְוָון א״ל. א׳ אַפִּיק ו׳. ו׳ אַפִּיק ק׳. אָת ל׳ סָלִיק אִתְגְּלִיפוּ אַתְוָון בִּגְלוּפַיְיהוּ, בְּחִבּוּרָא חֲדָא, (תהלים כט) קוֹל יְיָ׳ עַל הַמָּיִם אֵ״ל וְכוּ׳, אִלֵּין אָתְוָון אֵ״ל, דְהָא אִלֵּין אַעְדּוּ וְאוֹלִידוּ וְאַפִּיקוּ אַתְוָון, גּוֹ צִיּוּרִין דְמַשְׁכְּנָא.

621. יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם, שֶׁהֲרֵי הַמַּיִם עָלוּ וְיָרְדוּ בַּסּוֹד שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת א״ל. א׳ הוֹצִיאָה ו׳. ו׳ הוֹצִיאָה ק׳. הָאוֹת ל׳ עוֹלָה, וְנֶחְקְקוּ הָאוֹתִיּוֹת בַּחֲקִיקוֹתֵיהֶן בְּחִבּוּר אֶחָד. קוֹל ה׳ עַל הַמָּיִם אֵ״ל וְכוּ׳. אֵלּוּ אוֹתִיּוֹת אֵ״ל, שֶׁהֲרֵי אֵלֶּה הִתְעַבְּרוּ וְהוֹלִידוּ וְהוֹצִיאוּ אוֹתִיּוֹת תּוֹךְ צִיּוּרֵי הַמִּשְׁכָּן.

622. אמ״ש אַעְדּוּ וְאוֹלִידוּ וְאִתְגְּלִיפוּ בִּגְלוּפֵי רָזִין דְאַתְוָון, לְאַפָּקָא צִיּוּרִין דְמַשְׁכְּנָא, א׳ אַפִּיק ג׳, ש׳ (דף

622. אמ״ש הִתְעַבְּרוּ וְהוֹלִידוּ וְנֶחְקְקוּ בַּחֲקִיקוֹת שֶׁל סוֹדוֹת הָאוֹתִיּוֹת לְהוֹצִיא אֶת צִיּוּרֵי הַמִּשְׁכָּן. א׳ הוֹצִיאָה ג׳, ש׳ הוֹצִיאָה ן׳,

ק"ס ע"ב) אַפִּיק ז', לְחַבְּרָא גּוֹ אָת ג' בְּרָזָא גַּן. תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב וְגוֹ'. אִתְגַּלְגְּלוּ אַתְוָון כְּמִלְּקַדְּמִין אמ"ש, בְּרָזָא ב"ם בְּאִלֵּין כְּנִישׁוּ מַיָּא לַאֲתַר חַד, דִּכְתִּיב יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד. (עד כאן מצאתי בהעתק)

לְחַבֵּר תּוֹךְ הָאוֹת ג' בְּסוֹד גַּן. תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב וְגוֹ'. הִתְגַּלְגְּלוּ הָאוֹתִיּוֹת כְּמִקֹּדֶם אמ"ש, בְּסוֹד ב"ם בְּאֵלֶּה נִכְנְסוּ הַמַּיִם לְמָקוֹם אֶחָד, שֶׁכָּתוּב יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד.

623. רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי הֲווֹ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי אָמַר רִבִּי יוֹסִי, נִפְתַּח בְּעִידּוּנִין, (נ"א בעירין ובעידנין) וְנֵימָא מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. פָּתַח רִבִּי יוֹסִי בְּמִלֵּי דִּקְרִיאַת שְׁמַע וְאָמַר, כְּתִיב (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ' אֱלֹהֵינוּ יְיָ' אֶחָד. וּכְתִיב (דברים כז) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם. וּכְתִיב (דברים ט) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עוֹבֵר הַיּוֹם אֶת הַיַּרְדֵּן. כָּל הָנֵי שְׁמַע שְׁמַע דְּקָאָמַר מֹשֶׁה אַמַּאי. דְּהָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּיִחוּדָא יָאוֹת. (דהאי לדרשא קאתי) הָנֵי אַחֲרָנִין אַמַּאי.

623. רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי הָיוּ הוֹלְכִים בַּדֶּרֶךְ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, נִפְתַּח בְּעִדּוּנִים (בְּמַלְאָכִים וּבִזְמַנִּים) וְנֹאמַר דִּבְרֵי תוֹרָה. פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי בְּדִבְרֵי קְרִיאַת שְׁמַע וְאָמַר, כָּתוּב (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. וְכָתוּב (שם כז) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם. וְכָתוּב (שם ט) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֹבֵר הַיּוֹם אֶת הַיַּרְדֵּן. כָּל הַשְּׁמַע שְׁמַע הַלָּלוּ שֶׁאָמַר מֹשֶׁה לְשֵׁם מָה, שֶׁהֲרֵי שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיִּחוּד הוּא נָאֶה, (שֶׁהֲרֵי לִדְרָשָׁה הוּא בָּא) וְהָאֲחֵרִים הַלָּלוּ לָמָּה?

624. אֶלָּא כֻּלְּהוּ לִדְרָשָׁא קָאַתוּ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּיִחוּדָא וַדַּאי הַאי לִדְרָשָׁא קָא אַתְיָא, וְהָכָא רָמִיז וְאִתְחַזֵּי יִחוּדָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה. שְׁמַע, ע' מֵאַתְוָון רַבְרְבָן אִיהִי, אַמַּאי. אֶלָּא רֶמֶז קָא רָמִיז בִּכְלָלָא חֲדָא, לְאַכְלְלָא עֵילָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא בְּיִחוּדָא חֲדָא, (רט"ז ע"א) שְׁמַע: שֵׁם ע'. הָכָא אִתְכְּלִיל הַאי שֵׁם בְּאִינּוּן ע' (ק"ח ע"א) שְׁמָהָן עִלָּאִין, לְאַכְלְלָא לוֹן, דְּהָא שֵׁם אִתְבָּרְכָא מִנַּיְיהוּ, וְאִתְכְּלִיל בְּהוּ. וְאִצְטְרִיךְ לְאַכְלְלָא לוֹן כַּחֲדָא בְּיִחוּדָא חַד, וּלְשַׁוָּאָה רְעוּתֵיהּ בְּהוּ.

624. אֶלָּא כֻּלָּם בָּאִים לִדְרָשָׁה. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיִּחוּד וַדַּאי שֶׁזֶּה בָּא לִדְרֹשׁ, וְכָאן רָמוּז וְנִרְאֶה הַיִּחוּד שֶׁל הַחָכְמָה הָעֶלְיוֹנָה. שְׁמַע – ע' הִיא מֵהָאוֹתִיּוֹת הַגְּדוֹלוֹת, לָמָּה? אֶלָּא רֶמֶז הוּא רוֹמֵז בִּכְלָל אֶחָד, לִכְלֹל מַעְלָה וּמַטָּה כְּאֶחָד בְּיִחוּד אֶחָד. שְׁמַע – שֵׁם ע'. כָּאן נִכְלָל הַשֵּׁם הַזֶּה בְּאוֹתָם שִׁבְעִים שֵׁמוֹת עֶלְיוֹנִים לְהַכְלִילָם, שֶׁהֲרֵי הַשֵּׁם מִתְבָּרֵךְ מֵהֶם וְנִכְלָל בָּהֶם, וְצָרִיךְ לְהַכְלִילָם כְּאֶחָד בְּיִחוּד אֶחָד, וְלָשִׂים רְצוֹנוֹ בָּהֶם.

625. דְּהָא וַדַּאי ע' שְׁמָהָן אִינּוּן בְּרָזָא דִּרְתִיכָא עִלָּאָה, וּמֵהַאי רְתִיכָא עִלָּאָה, אִתְבָּרְכָא הַאי שֵׁם, וְאִתְכְּלִיל בְּגַוַּויְיהוּ, וּלְבָתַר יִשְׂרָאֵל בִּכְלָל. אֲבָל הָא תָּנֵינָן, דָּא יִשְׂרָאֵל סָבָא, לְמֶהֱוֵי יִשְׂרָאֵל בִּכְלָלָא חֲדָא, הַהוּא אֲתָר דִּבְקוּתָא דְּכֹלָּא. וְעַל דָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הַשְׁתָּא אִתְדָּבְקַת אִתְּתָא בְּבַעְלָהּ, וַהֲוֵי כֹּלָּא בִּכְלָלָא חֲדָא, וְדָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּיִחוּדָא. (ישראל) לְבָתַר קָא מְיַיחֵד תְּלַת סִטְרִין, יְיָ' אֱלֹהֵינוּ יְיָ' אֶחָד, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד.

625. שֶׁהֲרֵי וַדַּאי שִׁבְעִים שֵׁמוֹת הֵם בְּסוֹד הַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה, וּמֵהַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה הַזּוֹ מִתְבָּרֵךְ הַשֵּׁם הַזֶּה וְנִכְלָל בְּתוֹכָם, וְאַחַר כָּךְ יִשְׂרָאֵל בִּכְלָל. אֲבָל הֲרֵי שָׁנִינוּ, זֶה יִשְׂרָאֵל סָבָא, לִהְיוֹת יִשְׂרָאֵל בִּכְלָל אֶחָד, אוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁל דְּבֵקוּת הַכֹּל. וְעַל זֶה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. עַכְשָׁו נִדְבְּקָה הָאִשָּׁה בְּבַעְלָהּ, וְנִהְיָה הַכֹּל בִּכְלָל אֶחָד, וְזֶה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיִּחוּד. (יִשְׂרָאֵל) אַחַר כָּךְ מְיַחֵד שְׁלֹשָׁה צְדָדִים, ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד, לִהְיוֹת הַכֹּל אֶחָד.

626. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּכֻלְּהוּ שְׁאַר, לָאו אִינּוּן כְּהַאי גַּוְונָא, אֲבָל כֻּלְּהוּ אַחֲרָנִין לִדְרָשָׁא קָאַתוּ, וְכֻלְּהוּ בַּאֲתַר אַחֲרָא

626. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל כָּל הַשְּׁאָר אֵינָם כְּמוֹ זֶה, אֲבָל כָּל הָאֲחֵרִים בָּאוּ לִדְרֹשׁ, וְכֻלָּם

אִתְדָּבְקוּ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֹבֵר הַיּוֹם. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם. וְכֻלְּהוּ בְּדַרְגָּא תַּתָּאָה אִתְדַּבְּקוּ.

בְּמָקוֹם אַחֵר נִדְבְּקוּ. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֹבֵר הַיּוֹם. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם. וְכֻלָּם בְּדַרְגָּה תַּחְתּוֹנָה נִדְבְּקוּ.

627. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יָאוֹת. הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם מַהוּ. הֲוֵית מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי נִהְיֵיתָ. אֶלָּא בְּכָל אֲתָר עָם, כַּד אִתְבָּרוּ לִבַּיְיהוּ לְפָלְחָנָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (דניאל ח) נִהְיֵיתִי וְנֶחֱלֵיתִי. וְדָא הוּא דִּכְתִּיב, (דברי הימים א כח) שְׁמָעוּנִי אַחַי וְעַמִּי. אִי אַחַי, לָמָּה עַמִּי, וְאִי עַמִּי, לָמָּה אַחַי. אֶלָּא אָמַר דָּוִד, אִי בִּרְעוּתָא אַתּוּן אַחַי, וְאִי לָאו אַתּוּן עַמִּי, לְתַבְרָא לִבַּיְיכוּ לְפוּלְחָנִי. כָּךְ הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם, תְּבַרְתְּ לִבָּךְ לְפָלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

627. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם – שְׁמַע יִשְׂרָאֵל נָאֶה הוּא, אֲבָל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם מַהוּ? הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת הָיִיתָ! מַה זֶּה נִהְיֵיתָ? אֶלָּא בְּכָל מָקוֹם עָם, כְּשֶׁנִּשְׁבְּרוּ לִבּוֹתֵיהֶם לָעֲבוֹדָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דניאל ח) נִהְיֵיתִי וְנֶחֱלֵיתִי. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב שְׁמָעוּנִי אַחַי וְעַמִּי. אִם אַחַי, לָמָּה עַמִּי? וְאִם עַמִּי, לָמָּה אַחַי? אֶלָּא, אָמַר דָּוִד, אִם בְּרָצוֹן – אַתֶּם אַחַי. וְאִם לֹא – אַתֶּם עַמִּי, לִשְׁבֹּר לִבְּכֶם לַעֲבוֹדָתִי. כָּךְ הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם – שָׁבַרְתָּ לִבְּךָ לַעֲבוֹדַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

628. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עוֹבֵר הַיּוֹם אֶת הַיַּרְדֵּן, כֹּלָּא בְּדַרְגָּא תַּתָּאָה, אִיהוּ, וְשְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּיִחוּדָא הוּא דַּרְגָּא עִלָּאָה. מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא הַהוּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּיִחוּדָא, לָא הֲוֵי בְּכֻלְּהוּ כְּהַאי גַּוְונָא, דְּהָא אִיהוּ הֲוֵי רָזָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא. (כדקא יאות) (נ"א ובכל אתר רזא לקבל וכו') וְאִיהוּ רָזָא לְקַבְּלָא עָלַיְיהוּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, בְּכָל סִטְרָא, בְּגִין דְּיִצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְמֶהֱוֵי זַמִּין (בההוא שמא) בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, לְיַחֲדָא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְקַבְּלָא עָלֵיהּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם.

628. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתָּה עֹבֵר הַיּוֹם אֶת הַיַּרְדֵּן, הַכֹּל הוּא בְּדַרְגָּה תַחְתּוֹנָה, וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיִּחוּד הוּא בְּדַרְגָּה עֶלְיוֹנָה. מַה בֵּין זֶה לָזֶה? אֶלָּא אוֹתוֹ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שֶׁל הַיִּחוּד לֹא הָיָה בְּכֻלָּם כְּמוֹ זֶה, שֶׁהֲרֵי הוּא הָיָה סוֹד שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה (כָּרָאוּי), (וּבְכָל מָקוֹם הַסּוֹד לְקַבֵּל) וְהוּא סוֹד לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּכָל צַד, כְּדֵי שֶׁיִּצְטָרֵךְ לָאָדָם לִהְיוֹת מְזֻמָּן (בְּאוֹתוֹ שֵׁם) בְּאוֹתָהּ שָׁעָה לְיַחֵד אֶת שֵׁם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּלְקַבֵּל עָלָיו עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם.

629. וּבְשַׁעֲתָא דְּאָתֵי בַּר נָשׁ לְקַבְּלָא עָלֵיהּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, כְּדֵין שְׁכִינְתָּא אַתְיָא וְשַׁרְיָא עַל רֵישֵׁיהּ, וְקָאִים עָלֵיהּ כְּסָהִיד, לְסַהֲדָא סַהֲדוּתָא קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּהַאי אִיהוּ דְּקָא מְיַיחֵד שְׁמֵיהּ תְּרֵי זִמְנֵי בְּיוֹמָא, וּשְׁמֵיהּ אִתְיַיחַד עֵילָּא וְתַתָּא כִּדְקָא יָאוֹת. וְעַל דָּא ע' מִשְּׁמַע יִשְׂרָאֵל מֵאַתְוָון רַבְרְבָן, וְד' נָמֵי מֵאַתְוָון רַבְרְבָן, לְמֶהֱוֵי עֵד קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְהָא אוּקְמוּהָ, יְדֹוָ"ד אֱלֹהֵינוּ יְדֹוָ"ד, וְדָא הוּא רָזָא דְּיִחוּדָא בִּתְלַת סִטְרִין, כְּמָה דְּאוּקְמֵיהּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וְאִתְּעַר בֵּיהּ בְּכַמָּה דּוּכְתֵּי, וְלֵית לָן רְשׁוּ לְאִתְעֲרָא בֵּיהּ יַתִּיר.

629. וּבְשָׁעָה שֶׁבָּא אָדָם לְקַבֵּל עָלָיו עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, אָז הַשְּׁכִינָה בָּאָה וְשׁוֹרָה עַל רֹאשׁוֹ, וְעוֹמֶדֶת עָלָיו כְּעֵד לְהָעִיד עֵדוּת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁזֶּהוּ מִי שֶׁמְּיַחֵד שְׁמוֹ פַּעֲמַיִם בְּיוֹם, וּשְׁמוֹ מִתְיַחֵד מַעְלָה וּמַטָּה כָּרָאוּי. וְלָכֵן ע' מִשְּׁמַע יִשְׂרָאֵל הִיא מֵהָאוֹתִיּוֹת הַגְּדוֹלוֹת, וְגַם ד' מֵהָאוֹתִיּוֹת הַגְּדוֹלוֹת, לִהְיוֹת עֵד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. וַהֲרֵי פֵּרְשׁוּהָ, יְהֹוָ"ה אֱלֹהֵינ"וּ יְהֹוָ"ה, וְזֶהוּ סוֹד הַיִּחוּד בִּשְׁלֹשָׁה צְדָדִים, כְּמוֹ שֶׁבֵּאֲרוּ הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְהִתְעוֹרֵר בּוֹ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, וְאֵין לָנוּ רְשׁוּת לְהָעִיר בּוֹ יוֹתֵר.

630. וַדַּאי הַאי בַּר נָשׁ, דְּקָא מְיַיחֵד שְׁמָא (דף קס"א ע"א) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא כִּדְקָא יָאוֹת, שְׁכִינְתָּא אַתְיָא וְשַׁרְיָא עַל רֵישֵׁיהּ, וּמְבָרֵךְ לֵיהּ בְּשֶׁבַע

630. וַדַּאי הָאִישׁ הַזֶּה שֶׁמְּיַחֵד אֶת שֵׁם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַעְלָה וּמַטָּה כָּרָאוּי, שֶׁשְּׁכִינָה בָּאָה וְשׁוֹרָה עַל רֹאשׁוֹ וּמְבָרֶכֶת אוֹתוֹ בְּשֶׁבַע בְּרָכוֹת, וְקוֹרֵאת עָלָיו, (ישעיה

בִּרְכָאן, וְקָרֵי עָלֵיהּ, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

631. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח אֲבַתְרֵיהּ וְאָמַר, (דברים ד) אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְיָ' הוּא הָאֱלֹהִים וְגוֹ', הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, אַתָּה הָרְאֵתָ, מַאי הָרְאֵתָ. אֶלָּא כַּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לָא הֲווּ יַדְעֵי בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ הֲווּ פַּלְחֵי פּוּלְחָנָא נוּכְרָאָה בְּגָלוּתָא, וְאַנְשׁוּ כָּל עִקָּרָא דִּמְהֵימְנוּתָא דַּהֲוָה בְּהוּ בְּקַדְמֵיתָא, דְּיָרִיתוּ כָּל אִינּוּן תְּרֵיסַר שְׁבָטִין מֵאֲבוּהוֹן יַעֲקֹב.

631. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח אַחֲרָיו וְאָמַר, (דברים ד) אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים וְגוֹ'. בְּפָסוּק זֶה יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן, אַתָּה הָרְאֵתָ – מַה הָרְאֵתָ? אֶלָּא כְּשֶׁיָּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לֹא הָיוּ מַכִּירִים אֶת סוֹד הָאֱמוּנָה שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּלוּם, מִשּׁוּם שֶׁכֻּלָּם הָיוּ עוֹבְדִים עֲבוֹדָה זָרָה בַּגָּלוּת, וְשָׁכְחוּ אֶת כָּל עִקַּר הָאֱמוּנָה שֶׁהָיָה בָּהֶם בָּרִאשׁוֹנָה, שֶׁיָּרְשׁוּ כָּל אוֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים מֵאֲבִיהֶם יַעֲקֹב.

632. וְכַד אָתָא מֹשֶׁה, אוֹלִיף לוֹן דְּאִית אֱלוֹהַּ עִלָּאָה בְּעָלְמָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. לְבָתַר חָמוּ כָּל אִינּוּן נִסִּין וּגְבוּרָן דְּעַל יַמָּא, וְכָל נִסִּין וּגְבוּרָן דְּעָבַד לְהוּ בְּמִצְרַיִם. לְבָתַר חָמוּ כַּמָּה גְּבוּרָן, בְּמַנָּא וּבְמַיָּא וְאִתְיְהִיבַת לוֹן אוֹרַיְיתָא, וְאוֹלִיפוּ אָרְחֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּמָטֵי לְעִדָּנָא דָּא.

632. וּכְשֶׁבָּא מֹשֶׁה וְלִמֵּד אוֹתָם שֶׁיֵּשׁ אֱלוֹהַּ עֶלְיוֹן בָּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁבֵּאֲרוּהָ, וְאַחַר כָּךְ רָאוּ כָּל אוֹתָם נִסִּים וּגְבוּרוֹת עַל הַיָּם וְכָל הַנִּסִּים וְהַגְּבוּרוֹת שֶׁעָשָׂה לָהֶם בְּמִצְרַיִם, וְאַחַר כָּךְ רָאוּ כַּמָּה גְּבוּרוֹת בַּמָּן וּבַמַּיִם, וְנִתְּנָה לָהֶם תּוֹרָה, וְלָמְדוּ אֶת דַּרְכֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לַזְּמַן הַזֶּה.

633. אָמַר לוֹן מֹשֶׁה, עַד הַשְׁתָּא אִצְטְרִיכְנָא לְמֵילַף לְכוּ, כְּמָה דְּיַלְפִּין לְרַבְיָא. (מכאן ולהלאה) וְדָא הוּא אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת, וְאוֹלִיפַת עַד הָכָא, לָדַעַת לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא וּלְמֵיעַל בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. וּמַאי אִיהִי. כִּי יְיָ' הוּא הָאֱלֹהִי ם.

633. אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה: עַד כָּאן הִצְטָרַכְתִּי לְלַמֶּדְכֶם כְּמוֹ שֶׁמְּלַמְּדִים תִּינוֹק. (מִכָּאן וּלְהָלְאָה) וְזֶהוּ אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת, וְלָמַדְתָּ עַד כָּאן לָדַעַת וּלְהִתְבּוֹנֵן וּלְהִכָּנֵס לְסוֹד הָאֱמוּנָה, וּמַהִי? כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים.

634. אִי תֵּימָא מִלָּה זְעִירָא הִיא לְמִנְדַּע, הָא כְּתִיב וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ' הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד. הָכָא תַּלְיָא כָּל רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, לְמִנְדַּע מִגּוֹ דָּא, רָזָא דְּכָל רָזִין, לְמִנְדַּע סְתִימוּ (נ"א רזא דכלוכו') דְּכָל סְתִימִין, יְהֹוָ"ה אֱלֹהִים שֵׁם מָלֵא, וְכֹלָּא חַד. אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת, הָכָא רָזָא דְּרָזִין לְאִינּוּן יַדְעֵי מִדִּין.

634. אִם תֹּאמַר, דָּבָר קָטָן הוּא לָדַעַת – הֲרֵי כָּתוּב, וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד. כָּאן תָּלוּי כָּל סוֹד הָאֱמוּנָה לָדַעַת מִתּוֹךְ זֶה סוֹד כָּל הַסּוֹדוֹת, לָדַעַת סֵתֶר (סוֹד שֶׁל כָּל) כָּל הַנִּסְתָּרִים, יְהֹוָ"ה אֱלֹהִים שֵׁם מָלֵא, וְהַכֹּל אֶחָד. אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת – כָּאן סוֹד הַסּוֹדוֹת לְיוֹדְעֵי מִדִּין.

635. זַכָּאִין אִינּוּן כָּל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא. וּבְגִין דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, אִסְתַּכַּל בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וּבָרָא עָלְמָא, וּבְאוֹרַיְיתָא אִתְבְּרֵי עָלְמָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דִּכְתִיב, (משלי ט) וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן, אַל תִּקְרֵי אָמוֹן אֶלָּא אוּמָן.

635. אַשְׁרֵיהֶם כָּל אֵלּוּ שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, וּבִגְלַל שֶׁכְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, הִתְבּוֹנֵן בַּתּוֹרָה וּבָרָא אֶת הָעוֹלָם, וּבַתּוֹרָה נִבְרָא הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁבֵּאֲרוּהָ, שֶׁכָּתוּב (משלי ח) וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן. אַל תִּקְרֵי אָמוֹן אֶלָּא אֻמָּן.

636. וְכִי אוֹרַיְיתָא אוּמָנָא הֲוָה. אִין. לְמַלְכָּא דְּבָעֵי לְמֶעְבַּד פַּלַטְרִין, אִי לָא שַׁוֵּי לְגַבֵּיהּ אוּמָנָא, לָא יָכִיל לְמֶעְבַּד פַּלַטְרִין. כֵּיוָן דְּפַלַטְרִין אִתְעֲבִידוּ, לָא סָלִיק שְׁמָא, אֶלָּא דְּמַלְכָּא. אִלֵּין פַּלַטְרִין דְּעָבַד מַלְכָּא, מַלְכָּא שַׁוֵּי בְּאִינּוּן פַּלַטְרִין מַחֲשָׁבָה.

636. וְכִי הַתּוֹרָה הָיְתָה אֻמָּן? כֵּן. לְמֶלֶךְ שֶׁרָצָה לַעֲשׂוֹת פַּלְטֵרִין. אִם לֹא שָׂם אֵלָיו אֻמָּן, לֹא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת הַפַּלְטֵרִין. כֵּיוָן שֶׁנַּעֲשָׂה הָאַרְמוֹן, לֹא עוֹלֶה אֶלָּא בִשְׁמוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ. בְּאוֹתָם אַרְמוֹנוֹת שֶׁעָשָׂה הַמֶּלֶךְ, מַשְׁקִיעַ הַמֶּלֶךְ מַחֲשָׁבָה בְּאוֹתָם אַרְמוֹנוֹת.

637. כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בָּעֵי לְמִבְרֵי עָלְמָא, אִסְתָּכַּל בְּאוּמָנָא, וְאַף עַל גַּב דְּאוּמָנָא עָבַד פַּלַטְרִין, לָא סָלִיק שְׁמָא אֶלָּא דְּמַלְכָּא, אִלֵּין פַּלַטְרִין דַּעֲבַד מַלְכָּא, וַדַּאי מַלְכָּא בָּנָה פַּלַטְרִין. אוֹרַיְיתָא צְוַוחַת וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן, כִּי בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, דְּעַד (נ"א אלא עד) (ס"א לא אתברי) אִתְבְּרֵי עָלְמָא, אַקְדִּימַת אוֹרַיְיתָא תְּרֵין אַלְפֵי שְׁנִין לְעָלְמָא, וְכַד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי עָלְמָא, הֲוָה מִסְתַּכַּל בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, בְּכָל מִלָּה וּמִלָּה, וְעָבִיד לָקֳבְלָהּ אוּמָנוּתָא דְּעָלְמָא. בְּגִין דְּכָל מִלִּין וְעוֹבָדִין דְּכָל עָלְמִין, בְּאוֹרַיְיתָא אִינּוּן. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה מִסְתַּכַּל בָּהּ, וּבָרָא עָלְמָא.

637. כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רָצָה לִבְרֹא אֶת הָעוֹלָם, הִסְתַּכֵּל בָּאֻמָּן. וְאַף עַל גַּב שֶׁהָאֻמָּן עָשָׂה אֶת הָאַרְמוֹן, לֹא עוֹלֶה אֶלָּא בִשְׁמוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ: אֵלּוּ הָאַרְמוֹנוֹת שֶׁעָשָׂה הַמֶּלֶךְ; וַדַּאי הַמֶּלֶךְ בָּנָה הָאַרְמוֹנוֹת. הַתּוֹרָה צוֹוַחַת: וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן, כִּי בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם! שֶׁטֶּרֶם (אֶלָּא עַד) (לֹא נִבְרָא) נִבְרָא הָעוֹלָם הִקְדִּימַתּוּ הַתּוֹרָה אַלְפַּיִם שָׁנִים לָעוֹלָם, וּכְשֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִבְרֹא אֶת הָעוֹלָם, הָיָה מִתְבּוֹנֵן בַּתּוֹרָה בְּכָל דָּבָר וְדָבָר, וְעָשָׂה כְּנֶגְדָּהּ אֻמָּנוּתוֹ שֶׁל עוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁכָּל הַדְּבָרִים וְהַמַּעֲשִׂים שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת הֵם בַּתּוֹרָה, וְלָכֵן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָיָה מִתְבּוֹנֵן בָּהּ וּבוֹרֵא אֶת הָעוֹלָם.

638. לָאו דְּאוֹרַיְיתָא בָּרָא עָלְמָא, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאִסְתַּכְּלוּתָא דְּאוֹרַיְיתָא בָּרָא עָלְמָא. אִשְׁתְּכַח דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ אוּמָנָא, וְאוֹרַיְיתָא לָקֳבְלֵיהּ וּלְגַבֵּיהּ אוּמָנָא, שֶׁנֶּאֱמַר וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן, וָאֶהְיֶה אָמוֹן לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֶצְלוֹ, הוֹאִיל וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתָּכַּל בָּהּ, אֶצְלוֹ הֲוָה אוּמָנָא.

638. לֹא שֶׁהַתּוֹרָה בָּרְאָה אֶת הָעוֹלָם, אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּהִתְבּוֹנְנוּת שֶׁל הַתּוֹרָה בָּרָא אֶת הָעוֹלָם. נִמְצָא שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוּא אֻמָּן, וְהַתּוֹרָה כְּנֶגְדּוֹ וְאֵלָיו אֻמָּן, שֶׁנֶּאֱמַר וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן. וָאֶהְיֶה אָמוֹן לֹא כָתוּב, אֶלָּא אֶצְלוֹ. הוֹאִיל וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִתְבּוֹנֵן בָּהּ, אֶצְלוֹ הָיְתָה אֻמָּן.

639. וְאִי תֵּימָא מַאן יָכִיל לְמֶהֱוֵי אוּמָנָא לְגַבֵּיהּ. אֶלָּא אִסְתַּכְּלוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגַוְונָא דָּא, (ד"א אתעביד בלא עמל ויגיעה דכתיב בדבר יי שמים נעשו וגו'. בגוונא דא באסתכלותא דיליה היא אומנא) בְּאוֹרַיְיתָא, כְּתִיב בָּהּ, (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, אִסְתָּכַּל בְּהַאי מִלָּה, וּבָרָא אֶת הַשָּׁמַיִם. בְּאוֹרַיְיתָא כְּתִיב בָּהּ, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, אִסְתָּכַּל בְּהַאי מִלָּה, וּבָרָא אֶת הָאוֹר. וְכֵן בְּכָל מִלָּה וּמִלָּה דִּכְתִיב בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, אִסְתָּכַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָבִיד הַהִיא מִלָּה, וְעַל דָּא כְּתִיב וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן. כְּגַוְונָא דָּא כָּל עָלְמָא אִתְבְּרֵי.

639. וְאִם תֹּאמַר, מִי יָכוֹל לִהְיוֹת אֻמָּן אֵלָיו? אֶלָּא הִתְבּוֹנְנוּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּגָוֶן זֶה (נַעֲשָׂה הַכֹּל בְּלֹא עָמָל וִיגִיעָה, שֶׁכָּתוּב בִּדְבַר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וְגוֹ'. בְּצוּרָה זוֹ בַּהִסְתַּכְּלוּת שֶׁלּוֹ זוֹ אֻמָּנוּת) בַּתּוֹרָה, כָּתוּב בָּהּ, (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. הִסְתַּכֵּל בְּדָבָר זֶה וּבָרָא אֶת הַשָּׁמַיִם. בַּתּוֹרָה כָּתוּב בָּהּ, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר – בַּדָּבָר הַזֶּה הִתְבּוֹנֵן וּבָרָא אֶת הָאוֹר. וְכֵן בְּכָל דָּבָר וְדָבָר שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה, הִתְבּוֹנֵן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְעָשָׂה אוֹתוֹ הַדָּבָר. וְלָכֵן כָּתוּב וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן. כְּמוֹ כֵן נִבְרָא כָּל הָעוֹלָם.

640. כֵּיוָן דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, כָּל מִלָּה וּמִלָּה לָא הֲוָה מִתְקַיְּימָא, עַד דְּסָלִיק בִּרְעוּתָא לְמִבְרֵי אָדָם, דִּיהֵוֵי מִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, וּבְגִינָהּ אִתְקַיַּים עָלְמָא. הַשְׁתָּא (דף קס"א ע"ב) כָּל מַאן דְּאִסְתָּכַּל בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְאִשְׁתַּדַּל בָּהּ, כִּבְיָכוֹל, הוּא מְקַיֵּים כָּל עָלְמָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתָּכַּל בְּאוֹרַיְיתָא, וּבָרָא עָלְמָא. בַּר נָשׁ מִסְתַּכֵּל בָּהּ בְּאוֹרַיְיתָא וּמְקַיֵּים עָלְמָא. אִשְׁתְּכַח דְּעוֹבָדָא וְקִיּוּמָא דְּכָל עָלְמָא, אוֹרַיְיתָא אִיהִי. בְּגִין כָּךְ זַכָּאָה אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא אִיהוּ מְקַיֵּים עָלְמָא.

640. כֵּיוָן שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם בְּכָל דָּבָר וְדָבָר, לֹא הִתְקַיֵּם עַד שֶׁעָלָה בְּרָצוֹן לִבְרֹא אָדָם שֶׁיִּהְיֶה מִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, וּבִגְלָלָהּ הִתְקַיֵּם הָעוֹלָם. כָּעֵת, כָּל מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בַּתּוֹרָה וּמִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, כִּבְיָכוֹל הוּא מְקַיֵּם אֶת הָעוֹלָם. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִסְתַּכֵּל בַּתּוֹרָה וּבָרָא אֶת הָעוֹלָם. אָדָם מִתְבּוֹנֵן בַּתּוֹרָה וּמְקַיֵּם אֶת הָעוֹלָם. נִמְצָא שֶׁכָּל מַעֲשֶׂה וְקִיּוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם הִיא הַתּוֹרָה. מִשּׁוּם כָּךְ אַשְׁרֵי הָאִישׁ שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, שֶׁהֲרֵי הוּא מְקַיֵּם אֶת הָעוֹלָם.

641. בְּשַׁעֲתָא דְּסָלִיק בִּרְעוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִבְרֵי אָדָם, קָאִים קָמֵיהּ בְּדִיוּקְנֵיהּ וְקִיּוּמֵיהּ, כְּמָה דְּאִיהוּ בְּהַאי עָלְמָא. וַאֲפִילוּ כָּל אִינּוּן בְּנֵי עָלְמָא, עַד לָא יֵיתוּן בְּהַאי עָלְמָא, כֻּלְּהוּ קַיְּימִין בְּקִיּוּמַיְיהוּ וּבְתִקּוּנַיְיהוּ כְּגַוְונָא דְּקַיְּימִין בְּהַאי עָלְמָא, בְּחַד אוֹצָר דְּתַמָּן כָּל נִשְׁמָתִין דְּעָלְמָא מִתְלַבְּשָׁן בְּדִיוּקְנַיְיהוּ.

641. בְּשָׁעָה שֶׁעָלָה בִרְצוֹנוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִבְרֹא אֶת הָאָדָם, עָמַד לְפָנָיו בִּדְמוּתוֹ וְקִיּוּמוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה. וַאֲפִלּוּ כָּל אוֹתָם בְּנֵי הָעוֹלָם, טֶרֶם בּוֹאָם לָעוֹלָם הַזֶּה, כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּתִקּוּנָם וְקִיּוּמָם כְּמוֹ שֶׁעוֹמְדִים בָּעוֹלָם הַזֶּה בְּאוֹצָר אֶחָד שֶׁשָּׁם כָּל נִשְׁמוֹת הָעוֹלָם מִתְלַבְּשׁוֹת בִּדְמֻיּוֹתֵיהֶן.

642. וּבְשַׁעֲתָא דִּזְמִינִין לְנַחְתָּא בְּהַאי עָלְמָא, קָרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַד מְמָנָא, דִּי מַנֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּרְשׁוּתֵיהּ כָּל נִשְׁמָתִין דִּזְמִינִין לְנַחְתָּא לְהַאי עָלְמָא, וְאָמַר לֵיהּ, זִיל אַיְיתֵי לִי רוּחָ פְּלוֹנִי. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אַתְיָא הַהִיא נִשְׁמְתָא, מִתְלַבְּשָׁא בְּדִיוּקְנָא דְּהַאי עָלְמָא, וְהַהוּא מְמָנָא אַחֲזֵי לָהּ קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

642. וּבְשָׁעָה שֶׁמְּזֻמָּנִים לָרֶדֶת לָעוֹלָם הַזֶּה, קוֹרֵא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִמְמֻנֶּה אֶחָד שֶׁמִּנָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּרְשׁוּתוֹ אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת הָעֲתִידוֹת לָרֶדֶת לָעוֹלָם הַזֶּה, וְאוֹמֵר לוֹ: לֵךְ תָּבִיא לִי רוּחוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בָּאָה אוֹתָהּ נְשָׁמָה מְלֻבֶּשֶׁת בִּדְמוּת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאוֹתוֹ מְמֻנֶּה מַרְאֶה אוֹתָהּ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

643. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לָהּ, וְאוֹמֵי לָהּ, דְּכַד תֵּיחוֹת לְהַאי עָלְמָא, דְּתִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא לְמִנְדַּע לֵיהּ, וּלְמִנְדַּע בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. דְּכָל מַאן דְּהֲוֵי בְּהַאי עָלְמָא, וְלָא אִשְׁתַּדַּל לְמִנְדַּע לֵיהּ, טָב לֵיהּ דְּלָא יִתְבְּרֵי. בְּגִין כָּךְ אִתְחֲזֵי קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, לְמִנְדַּע בְּהַאי עָלְמָא, וּלְאִשְׁתַּדְּלָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא.

643. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לוֹ וּמַשְׁבִּיעַ אוֹתָהּ, שֶׁכְּשֶׁתֵּרֵד לָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה לָדַעַת אוֹתוֹ וְלָדַעַת אֶת סוֹד הָאֱמוּנָה. שֶׁכָּל מִי שֶׁהָיָה בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא הִשְׁתַּדֵּל לָדַעַת אוֹתוֹ – טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא יִבָּרֵא. מִשּׁוּם כָּךְ נִרְאָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, לָדַעַת אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, וּלְהִשְׁתַּדֵּל בַּקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא בְּסוֹד הָאֱמוּנָה.

644. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ד) אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת, אִתְחֲזִיאַת עַל יְדָא דְּהַהוּא מְמָנָא, קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לָדַעַת לְמִנְדַּע וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּהַאי עָלְמָא, בְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, בְּרָזָא דְּאוֹרַיְיתָא. וְכָל מַאן דַּהֲוָה בְּהַאי

644. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דברים ד) אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת. הָרְאֵיתָ עַל יְדֵי אוֹתוֹ הַמְּמֻנֶּה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. לָדַעַת – לָדַעַת וּלְהִסְתַּכֵּל בָּעוֹלָם הַזֶּה בְּסוֹד הָאֱמוּנָה וּבְסוֹד הַתּוֹרָה. וְכָל מִי שֶׁהָיָה בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא הִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה

עָלְמָא, וְלָא אִשְׁתָּדַל בְּאוֹרַיְיתָא לְמִנְדַע לֵיהּ, טַב לֵיהּ דְּלָא אִתְבְּרֵי, דְּהָא בְּגִין דָּא אַיְיתֵי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא.

לְהַכִּירוֹ, טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא, שֶׁהֲרֵי בִּשְׁבִיל זֶה הֱבִיאוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם לָעוֹלָם הַזֶּה.

645. לָדַעַת כִּי יְיָ' הוּא הָאֱלֹהִים. דָּא אִיהוּ כְּלָלָא דְּכָל רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, (נ"א כללא) דְּכָל אוֹרַיְיתָא, כְּלָלָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא, וְרָזָא דָּא אִיהוּ כְּלָלָא דְּכָל רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וְהָכִי הוּא וַדַּאי. כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא, דָּא אִיהוּ רָזָא דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְּתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְכֹלָּא חַד, כְּלָלָא דְּרָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, בְּגִין דְּאִיהוּ שֵׁם מָלֵא, דְּאִיהוּ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, וּמַאן אִיהוּ. ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, יְיָ' אֶחָד שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ' אֱלֹהֵינוּ יְיָ' אֶחָד. דָּא אִיהוּ יִחוּדָא חַד. וּשְׁמוֹ אֶחָד, בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, הָא יִחוּדָא אַחֲרָא לְמֶהֱוֵי שְׁמֵיהּ חַד. וְרָזָא דָּא (מלכים א יח) יְיָ' הוּא הָאֱלֹהִים, דָּא כְּתִיב, כַּד אִינּוּן בְּיִחוּדָא חֲדָא.

645. לָדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים. זֶהוּ הַכְּלָל שֶׁל כָּל סוֹד הָאֱמוּנָה, (כְּלָל) שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, כְּלָל שֶׁלְּמַעְלָה וּמַטָּה. וְסוֹד זֶה הוּא הַכְּלָל שֶׁל כָּל סוֹד הָאֱמוּנָה, וְכָךְ זֶה וַדַּאי. הַכְּלָל שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה זֶהוּ סוֹד הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְזֶהוּ סוֹד הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְהַכֹּל אֶחָד, הַכְּלָל שֶׁל סוֹד הָאֱמוּנָה, בִּשְׁבִיל שֶׁהוּא שֵׁם מָלֵא, שֶׁהוּא סוֹד הָאֱמוּנָה, וּמִיהוּ? ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. ה' אֶחָד – שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. זֶהוּ יִחוּד אֶחָד. וּשְׁמוֹ אֶחָד, בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד – הֲרֵי יִחוּד אַחֵר לִהְיוֹת שְׁמוֹ אֶחָד. וְסוֹד זֶה – ה' הוּא הָאֱלֹהִים, זֶה כָּתוּב כְּשֶׁהֵם בְּיִחוּד אֶחָד.

646. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, כְּגַוְונָא דִּכְתִּיב, (זכריה י"ד) יְיָ' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, לָאו אִיהוּ יְיָ' הוּא הָאֱלֹהִים, דְּאִי כְּתִיב (נ"א יי' הוא ושמו אחד) יְיָ' אֶחָד וּשְׁמוֹ הוּא אֶחָד, הֲוָה אֲמֵינָא הָכִי. אֲבָל לָא כְּתִיב, אֶלָּא יְיָ' אֶחָד, וּשְׁמוֹ אֶחָד, וְאִצְטְרִיךְ לְמֵימַר כְּגַוְונָא דָּא יְיָ' הוּא, הָאֱלֹהִים הוּא, וְאִתְחֲזֵי יְיָ' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

646. וְאִם תֹּאמַר, אִם כֵּן, כְּדֻגְמַת מַה שֶּׁכָּתוּב (זכריה יד) ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, לֹא הוּא ה' הוּא הָאֱלֹהִים, שֶׁאִם הָיָה כָתוּב (ה' הוּא וּשְׁמוֹ אֶחָד) ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ הוּא אֶחָד, הָיִיתִי אוֹמֵר כָּךְ. אֲבָל לֹא כָתוּב אֶלָּא ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וְצָרִיךְ לוֹמַר, כְּדֻגְמַת זֶה ה' הוּא הָאֱלֹהִים הוּא, וְנִרְאֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

647. אֶלָּא כֹּלָּא חַד, דְּכַד מִתְיַיחֲדָן תְּרֵין שְׁמָהָן אִלֵּין, דָּא בְּיִחוּדָא חַד, וְדָא בְּיִחוּדָא חַד, כְּדֵין תְּרֵין שְׁמָהָן אִלֵּין אִתְעֲבִידוּ חַד, וְאִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא, וַהֲוֵי כֹּלָּא שְׁמָא שְׁלִים, בְּיִחוּדָא חֲדָא, וּבְכֵן יְיָ' הוּא הָאֱלֹהִים, דְּהָא כְּדֵין אִתְכְּלִיל כֹּלָּא דָּא בְּדָא, לְמֶהֱוֵי חַד. וְעַד דְּאִתְיַיחֲדוּ כָּל חַד, דָּא בִּלְחוֹדוֹי, וְדָא בִּלְחוֹדוֹי, לָא אִתְכְּלִילוּ דָּא בְּדָא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד.

647. אֶלָּא הַכֹּל אֶחָד. שֶׁכְּשֶׁמִּתְיַחֲדִים שְׁנֵי הַשֵּׁמוֹת הַלָּלוּ, זֶה בְּיִחוּד אֶחָד וְזֶה בְּיִחוּד אֶחָד, אָז שְׁנֵי הַשֵּׁמוֹת הַלָּלוּ נַעֲשִׂים אֶחָד וְנִכְלָלִים זֶה בָּזֶה, וְנִהְיָה הַכֹּל שֵׁם שָׁלֵם בְּיִחוּד אֶחָד, וּבְכֵן ה' הוּא הָאֱלֹהִים, שֶׁהֲרֵי אָז הַכֹּל נִכְלָל זֶה בָּזֶה לִהְיוֹת אֶחָד. וְטֶרֶם שֶׁמִּתְיַחֲדִים כָּל אֶחָד, זֶה בִּלְבַדּוֹ וְזֶה בִּלְבַדּוֹ, לֹא נִכְלָלִים זֶה בָּזֶה לִהְיוֹת הַכֹּל אֶחָד.

648. כְּלָלָא דְּכָל אוֹרַיְיתָא הָכִי אִיהוּ וַדַּאי, דְּהָא אוֹרַיְיתָא אִיהִי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וְאִיהוּ תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, דָּא אִיהוּ דִּכְתִּיב יְיָ'. תּוֹרָה דְּבְעַל פֶּה, דָּא הוּא דִּכְתִּיב הָאֱלֹהִים. וּבְגִין דְּאוֹרַיְיתָא אִיהוּ רָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, אִקְרֵי הָכִי תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה דִּבְעַל פֶּה, דָּא כְּלָל, וְדָא פְּרָט. כְּלָל אִצְטְרִיךְ לִפְרָט,

648. הַכְּלָל שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה כָּךְ הוּא וַדַּאי. שֶׁהֲרֵי הַתּוֹרָה הִיא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְהוּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב ה'. תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב הָאֱלֹהִים. וּמִשּׁוּם שֶׁהַתּוֹרָה הִיא סוֹד שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, נִקְרֵאת כָּךְ – תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, זֶה כְּלָל וְזֶה פְּרָט. הַכְּלָל צָרִיךְ אֶת הַפְּרָט, וְהַפְּרָט

וּפְרָט אִצְטְרִיךְ לִכְלָל, וְאִתְיַיחֲדוּ דָּא בְּדָא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד.

צָרִיךְ אֶת הַכְּלָל, וּמִתְיַחֲדִים זֶה עִם זֶה לִהְיוֹת הַכֹּל אֶחָד.

649. וְעַל דָּא, כְּלָלָא דְּאוֹרַיְיתָא אִיהוּ כְּלָלָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא, בְּגִין דִּשְׁמָא דָּא לְעֵילָּא, וּשְׁמָא דָּא לְתַתָּא, דָּא רָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה, וְדָא רָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה, וְעַל דָּא כְּתִיב, אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְיָ' הוּא (דף קס"ב ע"א) הָאֱלֹהִים. דָּא אִיהוּ כְּלָלָא דְּכֹלָּא, וְדָא אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְמִנְדַּע בְּהַאי עָלְמָא.

649. וְעַל זֶה הַכְּלָל שֶׁל הַתּוֹרָה הוּא הַכְּלָל שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה, מִשּׁוּם שֶׁשֵּׁם זֶה לְמַעְלָה וְשֵׁם זֶה לְמַטָּה זֶה סוֹד שֶׁל הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, וְזֶה סוֹד שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְעַל זֶה כָּתוּב אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים. זֶהוּ הַכְּלָל שֶׁל הַכֹּל, וְזֶה צָרִיךְ אָדָם לָדַעַת בָּעוֹלָם הַזֶּה.

650. וְאִי תֵּימָא, פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא אָן אִינּוּן הָכָא בִּכְלָלָא דָּא. אֶלָּא דָּא אִיהוּ זָכוֹר, וְדָא אִיהוּ שָׁמוֹר, וְכָל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא בְּהָנֵי כְּלִילָן, בְּרָזָא דְּזָכוֹר וּבְרָזָא דְּשָׁמוֹר, וְכֹלָּא אִיהוּ חַד.

650. וְאִם תֹּאמַר, אֵיפֹה הֵן מִצְווֹת הַתּוֹרָה כָּאן בַּכְּלָל הַזֶּה? אֶלָּא זֶהוּ זָכוֹר וְזֶהוּ שָׁמוֹר, וְכָל מִצְווֹת הַתּוֹרָה כְּלוּלִים בְּאֵלֶּה, בְּסוֹד שֶׁל זָכוֹר וְשָׁמוֹר, וְהַכֹּל הוּא אֶחָד.

651. פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, הָא דְּתָנֵינָן דִּצְלוֹתָא דְּעַרְבִית חוֹבָה, חוֹבָה אִיהִי וַדַּאי, בְּגִין דִּקְרִיאַת שְׁמַע דְּעַרְבִית חוֹבָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְיַיחַד בְּלֵילְיָא, כְּמָה דְּאִתְיַיחַד בִּימָמָא, וּמִדַּת לֵילְיָא אִתְכְּלִיל בִּימָמָא, וּמִדַּת יְמָמָא אִתְכְּלִיל בְּלֵילְיָא, וְאִתְעָבִיד יִחוּדָא חֲדָא. וּמַאן דְּאָמַר רְשׁוּת, בְּגִין אֵמוּרִין וּפְדָרִין דְּמִתְאַכְּלֵי בְּלֵילְיָא (ק"ל ע"א) וְהָא אוֹקִימְנָא.

651. פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, זֶה שֶׁשָּׁנִינוּ שֶׁתְּפִלַּת עַרְבִית חוֹבָה – חוֹבָה הִיא וַדַּאי, מִשּׁוּם שֶׁקְּרִיאַת שְׁמַע שֶׁל עַרְבִית חוֹבָה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִתְיַחֵד בַּלַּיְלָה כְּמוֹ שֶׁמִּתְיַחֵד בַּיּוֹם, וּמִדַּת לַיְלָה נִכְלֶלֶת בַּיּוֹם, וּמִדַּת יוֹם נִכְלֶלֶת בַּלַּיְלָה, וְנַעֲשֶׂה יִחוּד אֶחָד. וּמִי שֶׁאָמַר רְשׁוּת – מִשּׁוּם אֵמוּרִים וּפְדָרִים שֶׁמִּתְאַכְּלִים בַּלַּיְלָה, וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ.

652. כְּתִיב (דברים ו) וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וְגוֹ', הַאי קְרָא אוֹקִימְנָא לֵיהּ, וְאוֹקְמוּהָ חַבְרַיָּיא. אֲבָל אִית לְשָׁאֲלָא, אִי בְּהַאי יִחוּדָא דִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל, אִתְכְּלִיל כֹּלָּא, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, אַמַּאי (כתיב) לְבָתַר וְאָהַבְתָּ (דברים יא) וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ, דְּהָא בְּיִחוּדָא אִתְכְּלִילוּ. אֲבָל הָתָם בִּכְלָל, וְהָכָא בִּפְרַט, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ.

652. כָּתוּב, (דברים ו) וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וְגוֹ'. פָּסוּק זֶה בֵּאַרְנוּהוּ וּפֵרְשׁוּהוּ הַחֲבֵרִים, אֲבָל יֵשׁ לִשְׁאֹל, אִם בַּיִּחוּד הַזֶּה שֶׁל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל נִכְלָל הַכֹּל – יָמִין וּשְׂמֹאל, לָמָּה (כָּתוּב) אַחַר כָּךְ וְאָהַבְתָּ, (שם יא) וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ, שֶׁהֲרֵי בַּיִּחוּד נִכְלְלוּ? אֲבָל שָׁם בִּכְלָל, וְכָאן בִּפְרָט, וְכָךְ צָרִיךְ.

653. וּבְרָזָא דְּיִחוּדָא דָּא אִתְעַרְנָא בֵּיהּ, יִחוּדָא דָּא אִיהוּ כְּגַוְונָא דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, וּתְפִלִּין דִּדְרוֹעָא. בִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא ד' פָּרְשִׁיָּין, וְהָא אִתְּמַר, וְהָכָא תְּלַת שְׁמָהָן אִינּוּן. הָתָם בִּתְפִילִּין דְּרֵישָׁא, ד' פָּרְשִׁיָּין, כָּל חַד וְחַד בִּלְחוֹדוֹי, וְהָכָא תְּלַת שְׁמָהָן, מַה בֵּין הַאי לְהַאי.

653. וּבְסוֹד הַיִּחוּד הַזֶּה הֵעַרְנוּ בוֹ, הַיִּחוּד הַזֶּה הוּא כְּמוֹ שֶׁל הַתְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ וּתְפִלִּין שֶׁל זְרוֹעַ. בִּתְפִלֵּי הָרֹאשׁ אַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת, וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר, וְכָאן שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת הֵם. שָׁם בִּתְפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ, אַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת, כָּל אַחַת וְאַחַת לְבַדָּהּ, וְכָאן שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת. מַה בֵּין זֶה לָזֶה?

654. אֶלָּא אִינּוּן ד' פָּרְשִׁיָּין, הָא אִתְּעָרוּ בְּהוּ, חַד, נְקוּדָה קַדְמָאָה עִלָּאָה. וְחַד, רָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְחַד, יְמִינָא.

654. אֶלָּא, אוֹתָן אַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת הֲרֵי הֵעִירוּ בָהֶן, אַחַת נְקֻדָּה רִאשׁוֹנָה עֶלְיוֹנָה, וְאַחַת סוֹד הָעוֹלָם הַבָּא, וְאַחַת יָמִין, וְאַחַת שְׂמֹאל. אֵלּוּ

וְוַדַּאי, שְׂמָאלָא. אִלֵּין רָזָא דִתְפִלִּין דְּרֵישָׁא. וְהָכָא, בְּרָזָא דְּיִחוּדָא דָּא, תְּלַת שְׁמָהָן, וְאִינּוּן כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן ד' פָּרָשִׁיּוֹת. יְיָ' (ט' ע"א) קַדְמָאָה, דָּא נְקוּדָה עִלָּאָה, רֵאשִׁיתָא דְּכֹלָּא. אֱלֹהֵינוּ רָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. יְיָ' בַּתְרָאָה, כְּלָלָא דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא כַּחֲדָא, בִּכְלָלָא חֲדָא, וְאִלֵּין אִינּוּן תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, וְדָא אִיהוּ יִחוּדָא קַדְמָאָה.

סוֹד תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ. וְכָאן בְּסוֹד הַיִּחוּד הַזֶּה שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת, וְהֵם כְּמוֹ שֶׁאוֹתָן אַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת. ה' הָרִאשׁוֹן זוֹ נְקֻדָּה עֶלְיוֹנָה, רֵאשִׁית הַכֹּל. אֱלֹהֵינוּ – סוֹד הָעוֹלָם הַבָּא. ה' הָאַחֲרוֹן – כְּלָל שֶׁל יָמִין וּשְׂמֹאל כְּאֶחָד בִּכְלָל אֶחָד, וְאֵלֶּה הֵן תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ, וְזֶהוּ הַיִּחוּד הָרִאשׁוֹן.

655. תְּפִלִּין דִּדְרוֹעָא, כְּלָלָא דְּכָל הָנֵי כַּחֲדָא, וְדָא אִיהוּ רָזָא בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. הָכָא כְּלָלָא דְּאִינּוּן תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא, דְּאִתְכְּלִילוּ גּוֹ תְּפִלִּין דִּדְרוֹעָא.

655. תְּפִלִּין שֶׁל זְרוֹעַ, הַכְּלָל שֶׁל כָּל אֵלֶּה כְּאֶחָד, וְזֶהוּ סוֹד בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. כָּאן הַכְּלָל שֶׁל אוֹתָן תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ שֶׁנִּכְלְלוּ בְּתוֹךְ תְּפִלִּין שֶׁל זְרוֹעַ.

656. וְרָזָא דָּא, (קל"ה ע"ב) בָּרוּךְ: דָּא רָזָא דִּנְקוּדָה עִלָּאָה, דְּאִיהוּ בָּרוּךְ, דְּכָל בִּרְכָאן נַבְעִין מִתַּמָּן. וְאִי תֵּימָא עָלְמָא דְּאָתֵי אִקְרֵי בָּרוּךְ. לָאו הָכִי, דְּהָא נְקוּדָה עִלָּאָה אִיהוּ דְּכַר, עָלְמָא דְּאָתֵי נוּקְבָא. אִיהוּ בָּרוּךְ וְאִיהִי בְּרָכָה. בָּרוּךְ דְּכַר. בְּרָכָה נוּקְבָא. וְעַל דָּא בָּרוּךְ אִיהוּ נְקוּדָה עִלָּאָה, (ר' ע"א) שֵׁם: דָּא עָלְמָא דְּאָתֵי, דְּאִיהוּ שֵׁם גָּדוֹל, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (יהושע ז) וּמַה תַּעֲשֵׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. כְּבוֹד: דָּא כָּבוֹד עִלָּאָה, דְּאִיהוּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא.

656. וְסוֹד זֶה, בָּרוּךְ – זֶה סוֹד הַנְּקֻדָּה הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁהוּא בָּרוּךְ, שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת נוֹבְעוֹת מִשָּׁם. וְאִם תֹּאמַר, הָעוֹלָם הַבָּא הוּא שֶׁנִּקְרָא בָּרוּךְ – לֹא כָךְ! שֶׁהֲרֵי הַנְּקֻדָּה הָעֶלְיוֹנָה הִיא זָכָר, הָעוֹלָם הַבָּא נְקֵבָה. הוּא בָּרוּךְ וְהִיא בְּרָכָה. בָּרוּךְ זָכָר, בְּרָכָה נְקֵבָה. וְלָכֵן בָּרוּךְ הוּא נְקֻדָּה עֶלְיוֹנָה. שֵׁם – זֶה הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא שֵׁם גָּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יהושע ז) וּמַה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. כְּבוֹד – זֶה הַכָּבוֹד הָעֶלְיוֹן שֶׁהוּא יָמִין וּשְׂמֹאל.

657. וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בְּהַאי תְּפִלָּה שֶׁל יַד, דְּאִיהוּ מַלְכוּתוֹ, וְנָטִיל כֹּלָּא בְּגַוָּהּ, וּבְהַאי מַלְכוּתוֹ אִתְכְּלִילָן בֵּיהּ עָלְמִין כֻּלְּהוּ, לְמֵיזַן לוֹן, וּלְסַפְּקָא לוֹן, בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיכוּ וְעַל דָּא לְעוֹלָם וָעֶד.

657. וְכֻלָּם כְּלוּלִים בִּתְפִלָּה זוֹ שֶׁל יָד, שֶׁהִיא מַלְכוּתוֹ, וְנוֹטֶלֶת הַכֹּל לְתוֹכָהּ. וּבְמַלְכוּתוֹ הַזּוֹ נִכְלָלִים כָּל הָעוֹלָמוֹת לָזוּן אוֹתָם וּלְסַפֵּק לָהֶם בְּכָל מַה שֶּׁצְּרִיכִים, וְעַל זֶה לְעוֹלָם וָעֶד.

658. וְדָא אִיהוּ יִחוּדָא דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, וּתְפִלִּין דִּדְרוֹעָא, וּכְגַוְונָא דְּרָזָא דְּיִחוּדָא דִּתְפִלִּין, הָכִי אִיהוּ יִחוּדָא דְּכֹלָּא, וְדָא אִיהוּ בְּרִירָא דְּמִלָּה. וְהָא סַדַּרְנָא יִחוּדָא דָּא קָמֵי בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, וְאָמַר לִי, דְּהָא בְּד' גַּוְונִין אִתְסַדַּר יִחוּדָא, וְדָא בְּרִירָא מִכֻּלְּהוּ, וְהָכִי אִיהוּ וַדַּאי, וְכֻלְּהוּ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא, אֲבָל סִדּוּרָא דִּתְפִלִּין, דָּא אִיהוּ יִחוּדָא עִלָּאָה, כִּדְקָא יָאוּת.

658. וְזֶהוּ הַיִּחוּד שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ וּתְפִלִּין שֶׁל זְרוֹעַ, וּכְמוֹ שֶׁסּוֹד הַיִּחוּד שֶׁל הַתְּפִלִּין – כָּךְ הוּא הַיִּחוּד שֶׁל הַכֹּל, וְזֶהוּ בֵּרוּר הַדָּבָר. וַהֲרֵי סִדַּרְנוּ הַיִּחוּד הַזֶּה לִפְנֵי הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָמַר לִי, שֶׁהֲרֵי בְּאַרְבָּעָה גְּוָנִים הִסְתַּדֵּר הַיִּחוּד, וְזֶהוּ הַמֻּבְחָר מִכֻּלָּם, וְכָךְ הוּא וַדַּאי, וְכֻלָּם סוֹד הָאֱמוּנָה. אֲבָל סִדּוּר הַתְּפִלִּין זֶהוּ הַיִּחוּד הָעֶלְיוֹן כָּרָאוּי.

659. וּמִגּוֹ דְּאִתְכְּלִילוּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא בְּרָזָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא בְּאֹרַח כְּלָל, אִצְטְרִיךְ לְבָתַר לְאַפָּקָא לוֹן בְּאֹרַח פְּרָט, אֲבָל לָאו בְּאֹרַח יִחוּדָא, דְּהָא יִחוּדָא

659. וּמִתּוֹךְ שֶׁנִּכְלְלוּ יָמִין וּשְׂמֹאל בְּסוֹד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ בְּדֶרֶךְ כְּלָל, צָרִיךְ אַחַר כָּךְ לְהוֹצִיאָם בְּדֶרֶךְ פְּרָט, אֲבָל לֹא בְּדֶרֶךְ יִחוּד, שֶׁהֲרֵי הַיִּחוּד בַּפָּסוּק הוּא רִאשׁוֹן, לִהְיוֹת יְהֹוָ"ה

בְּקְרָא קַדְמָאָה אִיהוּ, לְמֶהֱוֵי יְדֹוָ"ד אֶחָד בִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא, וּשְׁמוֹ אֶחָד בִּתְפִלִּין דִּדְרוֹעָא, וַהֲוֵי כֹּלָּא חַד. כֵּיוָן דְּיִחוּדָא דָּא אִתְסְדַּר כֹּלָּא בִּכְלָלָא מֵרֵישָׁא דִּנְקוּדָה עִלָּאָה, (ס"א דאיהו ראשיתא דכלא) אִצְטְרִיךְ לְבָתַר לְאִתְעֲרָא מֵרֵישָׁא (ס"א מרזא) דִּנְהוֹרָא קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ רֵישָׁא דְּכֹלָּא.

אֶחָד בִּתְפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ, וּשְׁמוֹ אֶחָד בִּתְפִלִּין שֶׁל זְרוֹעַ, וְנִהְיָה הַכֹּל אֶחָד. כֵּיוָן שֶׁהַיִּחוּד הַזֶּה מִסְתַּדֵּר הַכֹּל בִּכְלָל מֵהָרֹאשׁ שֶׁל הַנְּקֻדָּה הָעֶלְיוֹנָה, (שֶׁהוּא רֵאשִׁית הַכֹּל) צָרִיךְ אַחַר כָּךְ לְהָעִיר מֵהָרֹאשׁ (מֵהַסּוֹד) שֶׁל הָאוֹר הָרִאשׁוֹן, שֶׁהוּא רֹאשׁ הַכֹּל.

660. וְאָהַבְתָּ דָּא רֵאשִׁיתָא דִּימִינָא, לְמִרְחַם לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּרְחִימוּ דְּאִתְדַּבְּקוּתָא דִּילֵיהּ, וּמַאן אִיהוּ. (נ"א רחימו דאתער ימינא) יְמִינָא, דְּאִיהוּ אִתְּעַר רְחִימוּ. מַאן דִּרְחִים לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ אִתְּעַר יְמִינָא דִּילֵיהּ לְגַבֵּיהּ. וּמְקַבֵּל לֵיהּ (דף קס"ב ע"ב) בִּרְחִימוּ. כָּל מִלִּין דְּעָלְמָא לָא תַּלְיָין אֶלָּא בִּרְעוּתָא, רוּחָא אַמְשִׁיךְ רוּחָא וְאַיְיתֵי רוּחָא וְסִימָנָךְ דָּא (איוב לה) אִם יָשִׂים אֵלָיו לִבּוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֶאֱסוֹף.

660. וְאָהַבְתָּ – זוֹ רֵאשִׁית הַיָּמִין, לֶאֱהֹב אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּאַהֲבָה שֶׁל הַדְּבֵקוּת שֶׁלּוֹ, וּמִיהוּ? (הָאַהֲבָה שֶׁל הִתְעוֹרְרוּת הַיָּמִין) הַיָּמִין, שֶׁהוּא מְעוֹרֵר הָאַהֲבָה. מִי שֶׁאוֹהֵב אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הוּא מֵעִיר אֶת יְמִינוֹ אֵלָיו וּמְקַבְּלוֹ בְּאַהֲבָה. כָּל דִּבְרֵי הָעוֹלָם לֹא תְלוּיִים אֶלָּא בְּרָצוֹן, רוּחַ מַמְשִׁיכָה רוּחַ וּמְבִיאָה רוּחַ, וְסִימָנְךָ זֶה – (איוב לד) אִם יָשִׂים אֵלָיו לִבּוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֶאֱסֹף.

661. כַּד אִתְּעַר בַּר נָשׁ רְחִימוּ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִתְעֲרוּתָא דִּימִינָא לָא אִתְּעַר, אֶלָּא בִּתְלַת גַּוְונִין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, (דברים ו) בְּכָל לְבָבְךָ. וּבְכָל נַפְשְׁךָ. וּבְכָל מְאֹדֶךָ. הָא תְּלַת גַּוְונִין הָכָא. דְּלָא תֵּימָא אוֹ הַאי אוֹ הַאי, דְּהָא לָא כְּתִיב אוֹ בְּכָל לְבָבְךָ, אוֹ בְּכָל נַפְשְׁךָ, אוֹ בְּכָל מְאֹדֶךָ. אֶלָּא כֻּלְּהוּ אִצְטְרִיךְ, לִבָּא וְנַפְשָׁא וּמָמוֹנָא. וּכְדֵין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְּעַר יְמִינֵיהּ לְגַבֵּיהּ, וּפָשִׁיט לֵיהּ לְקַבְּלֵיהּ, וּמְקַבְּלָא לֵיהּ.

661. כְּשֶׁמְּעוֹרֵר הָאָדָם אַהֲבָה לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הִתְעוֹרְרוּת הַיָּמִין לֹא נְעוֹרָה אֶלָּא בִּשְׁלֹשָׁה גְוָנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ו) בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ. הֲרֵי כָּאן שְׁלֹשָׁה גְוָנִים. שֶׁלֹּא תֹאמַר אוֹ זֶה אוֹ זֶה, שֶׁהֲרֵי לֹא כָתוּב אוֹ בְּכָל לְבָבְךָ אוֹ בְּכָל נַפְשְׁךָ אוֹ בְּכָל מְאֹדֶךָ. אֶלָּא צָרִיךְ אֶת כֻּלָּם, לֵב וְנֶפֶשׁ וּמָמוֹן. וְאָז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵעִיר אֶת יְמִינוֹ אֵלָיו, וּפוֹשֵׁט אוֹתָהּ כְּנֶגְדּוֹ וּמְקַבֵּל אוֹתוֹ.

662. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קי) נְאֻם יְיָ' לַאדֹנִי שֵׁב לִימִינִי. וְרָזָא דְּהַאי קְרָא, הָא אִתְעֲרָנָא בֵּיהּ, דְּדָוִד מַלְכָּא עַל דַּרְגָּא דִּילֵיהּ קָאָמַר, כַּד אִתְקְשַׁר בִּימִינָא. תְּלֵיסַר פִּקּוּדִין הָכָא בִּימִינָא, וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ' אֱלֹהֶיךָ, הָא חַד. בְּכָל לְבָבְךָ, תְּרֵין. וּבְכָל נַפְשְׁךָ, ג'. וּבְכָל מְאֹדֶךָ, אַרְבַּע. וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ, חַמְשָׁא. וְדִבַּרְתָּ בָּם, הָא שִׁיתָא. בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ, הָא שִׁבְעָה. וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ, תְּמַנְיָא. וּבְשָׁכְבְּךָ, הָא תִּשְׁעָה. וּבְקוּמֶךָ, הָא עַשְׂרָה. וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ, הָא חַד סַר. וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ, הָא תְּרֵיסַר. וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ, הָא תְּלֵיסַר.

662. וְעַל זֶה כָּתוּב, (תהלים קו) נְאֻם ה' לַאדֹנִי שֵׁב לִימִינִי. וְסוֹד הַכָּתוּב הַזֶּה הֲרֵי הֶעֱרַנוּ בוֹ, שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ עַל דַּרְגָּתוֹ אָמַר, כְּשֶׁנִּקְשַׁר בַּיָּמִין. שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִצְווֹת כָּאן בַּיָּמִין: וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ – הֲרֵי אַחַת. בְּכָל לְבָבְךָ – שְׁתַּיִם. וּבְכָל נַפְשְׁךָ – שָׁלֹשׁ. וּבְכָל מְאֹדֶךָ – אַרְבַּע. וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ – חָמֵשׁ. וְדִבַּרְתָּ בָּם – הֲרֵי שֵׁשׁ. בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ – הֲרֵי שֶׁבַע. וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ – שְׁמוֹנֶה. וּבְשָׁכְבְּךָ – הֲרֵי תֵּשַׁע. וּבְקוּמֶךָ – הֲרֵי עֶשֶׂר. וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ – הֲרֵי אַחַת עֶשְׂרֵה. וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ – הֲרֵי שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה. וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ – הֲרֵי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה.

663. תְּלֵיסַר פִּקּוּדִין אִלֵּין, תַּלְיָין בִּימִינָא, וּשְׂמָאלָא אִתְכְּלִיל בִּימִינָא, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ, וּבְכָל זִמְנָא דִשְׂמָאלָא אִתְעַר, יְמִינָא שָׁארֵי בֵּיהּ בְּרֵישָׁא. וּבְגִין דָּא, אִם יִזְכּוּן, שְׂמָאלָא אִתְכְּלִיל בִּימִינָא. וְאִי לָאו, יְמִינָא אִתְכְּלִיל בִּשְׂמָאלָא, וְשַׁלְטָא שְׂמָאלָא. וְסִימָנָא דָא, אִם בְּרֵישָׁא, כְּגוֹן (ויקרא כו) אִם בְּחֻקּוֹתַי תֵּלֵכוּ. וּבְכָל אֲתַר, שְׂמָאלָא אִתְעַר בִּרְחִימוּ בְּרָזָא דִימִינָא, וּלְבָתַר אִתְתַּקַּף דִּינֵיהּ, כְּמָה דְאִצְטְרִיךְ. וְכַךְ אִצְטְרִיךְ בְּכָל אֲתַר, וְהָא אִתְּעָרוּ חַבְרַיָּיא, בְּהָנֵי מִלִּין. אָתָא רַבִּי חִיָּיא וּנְשָׁקֵיהּ.

663. שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הַמִּצְוֹות הַלָּלוּ תְּלוּיוֹת בַּיָּמִין, וְהַשְּׂמֹאל נִכְלָל בַּיָּמִין, וְכָךְ צָרִיךְ. וּבְכָל זְמַן שֶׁמִּתְעוֹרֵר הַשְּׂמֹאל, הַיָּמִין מַתְחִיל בָּרֹאשׁ. וְלָכֵן אִם יִזְכּוּ, הַשְּׂמֹאל נִכְלָל בַּיָּמִין. וְאִם לֹא, הַיָּמִין נִכְלָל בַּשְּׂמֹאל, וְשׁוֹלֵט הַשְּׂמֹאל. וְסִימָן לָזֶה, אִם בָּרֹאשׁ, כְּמוֹ אִם בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ. וּבְכָל מָקוֹם הַשְּׂמֹאל מִתְעוֹרֵר בְּאַהֲבָה בְּסוֹד הַיָּמִין, אַחַר כָּךְ מִתְחַזֵּק דִּינוֹ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, וְכָךְ צָרִיךְ בְּכָל מָקוֹם, וְזֶה הֵעִירוּ הַחֲבֵרִים בַּדְּבָרִים הַלָּלוּ. בָּא רַבִּי חִיָּיא וּנְשָׁקוֹ.

664. פָּתַח וְאָמַר (שמות כו) וְאֶת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעֹת וְגוֹ', הָא הָכָא רָזָא (קל"ט ע"ב) דְיִחוּדָא, דְּהָא תִּקּוּנָא דְמַשְׁכְּנָא מִכַּמָּה דַרְגִּין אִיהוּ, דִּכְתִיב בֵּיהּ וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד. לְאִתְחֲזָאָה דְּכָל שַׁיְיפִין דְּגוּפָא, כֻּלְּהוּ רָזָא דְגוּפָא חַד.

664. פָּתַח וְאָמַר, וְאֶת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעֹת וְגוֹ'. הֲרֵי כָּאן סוֹד הַיִּחוּד, שֶׁהֲרֵי תִּקּוּנוֹ שֶׁל הַמִּשְׁכָּן הוּא מִכַּמָּה דְרָגוֹת, שֶׁכָּתוּב בּוֹ וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד. לְהַרְאוֹת שֶׁכָּל הָאֵיבָרִים שֶׁל הַגּוּף כֻּלָּם בְּסוֹד שֶׁל גּוּף אֶחָד.

665. בְּבַר נָשׁ אִית בֵּיהּ כַּמָּה שַׁיְיפִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, אִלֵּין פְּנִימָאִין לְגוֹ, וְאִלֵּין בְּאִתְגַּלְיָא לְבַר, וְכֻלְּהוּ אִקְרוּן גּוּפָא חֲדָא, וְאִקְרֵי בַּר נָשׁ חַד, בְּחִבּוּרָא חֲדָא. אוּף הָכִי מַשְׁכְּנָא, כֻּלְּהוּ שַׁיְיפִין כְּגַוְונָא דִלְעֵילָּא, וְכַד אִתְחַבְּרוּ כֹּלָּא כַּחֲדָא, כְּדֵין כְּתִיב וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד. (נ"א כגוונא דאדם)

665. בְּאָדָם יֵשׁ כַּמָּה אֵיבָרִים עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, אֵלֶּה פְּנִימִיִּים לַפְּנִים, וְאֵלֶּה בְּגִלּוּי לַחוּץ, וְכֻלָּם נִקְרָאִים גּוּף אֶחָד, וְנִקְרָא אָדָם אֶחָד בְּחִבּוּר אֶחָד. אַף כָּךְ הַמִּשְׁכָּן כָּל הָאֵיבָרִים כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה, וּכְשֶׁכֻּלָּם מִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד, אָז כָּתוּב וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד. (כְּדֻגְמַת הָאָדָם).

666. פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, כֹּלָּא שַׁיְיפִין וְאֵבָרִין, בְּרָזָא דִלְעֵילָּא. וְכַד מִתְחַבְּרִין כֻּלְּהוּ כְּחַד, כְּדֵין כֻּלְּהוּ סַלְקָן לְרָזָא חַד. רָזָא דְמַשְׁכְּנָא, דְּאִיהוּ אֵבָרִין וְשַׁיְיפִין, כֻּלְּהוּ סַלְקִין לְרָזָא דְאָדָם, כְּגַוְונָא דְפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּהָא פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, כֻּלְּהוּ בְּרָזָא דְאָדָם, דְּכַר וְנוּקְבָא, דְּכַד מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, אִינּוּן חַד, רָזָא דְאָדָם. מַאן דְּגָרַע אֲפִילּוּ פִּקּוּדָא חֲדָא דְאוֹרַיְיתָא, כְּאִלּוּ גָּרַע דְּיוֹקְנָא דִמְהֵימְנוּתָא, דְּהָא כֻּלְּהוּ שַׁיְיפִין וְאֵבָרִין בִּדְיוֹקְנָא דְאָדָם, וּבְגִין כַּךְ כֹּלָּא סַלְקָא בְּרָזָא דְיִחוּדָא.

666. מִצְוֹות הַתּוֹרָה כֻּלָּם אֵיבָרִים בַּסּוֹד שֶׁל מַעְלָה. וּכְשֶׁכֻּלָּם מִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד, אָז כֻּלָּם עוֹלִים לְסוֹד אֶחָד. סוֹד הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהוּא פְּרָקִים וְאֵיבָרִים, כֻּלָּם עוֹלִים לְסוֹד שֶׁל אָדָם, כְּמוֹ שֶׁמִּצְוֹות הַתּוֹרָה, שֶׁהֲרֵי מִצְוֹות הַתּוֹרָה כֻּלָּם בְּסוֹד שֶׁל אָדָם, זָכָר וּנְקֵבָה, שֶׁכְּשֶׁמִּתְחַבְּרִים כְּאֶחָד הֵם אֶחָד בְּסוֹד שֶׁל אָדָם. מִי שֶׁפּוֹגֵם אֲפִלּוּ מִצְוָה אַחַת שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּאִלּוּ פָּגַם בִּדְמוּת הָאֱמוּנָה, שֶׁהֲרֵי כָּל הַפְּרָקִים וְהָאֵיבָרִים בִּדְמוּת אָדָם, וְלָכֵן הַכֹּל עוֹלֶה בְּסוֹד הַיִּחוּד.

667. וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל אִינּוּן גּוֹי אֶחָד, דִּכְתִיב, (יחזקאל לה) וְאַתֵּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם. וּכְתִיב (שמואל ב ז) מִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל וְגוֹ'.

667. וְעַל זֶה יִשְׂרָאֵל הֵם גּוֹי אֶחָד, שֶׁכָּתוּב (יחזקאל לד) וְאַתֵּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם. וְכָתוּב (שמואל-ב ז) מִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל וְגוֹ'.

668. רַבִּי יִצְחָק הֲוָה שְׁכִיחַ קָמֵיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי רְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבַר נָשׁ רָחִים לֵיהּ, לָא אִתְעַר אֶלָּא מִלִּבָּא, בְּגִין דְּלִבָּא אִיהוּ אִתְעָרוּתָא לְאִתְעָרָא לְגַבֵּיהּ רְחִימוּ, (ורחמנא לבא בעי) אִי הָכִי, אֲמַאי כְּתִיב בְּכָל לְבָבְךָ, וּלְבָתַר וּבְכָל נַפְשְׁךָ. דְּמַשְׁמַע דִּתְרֵין גַּוְונִין אִינּוּן, חַד לִבָּא, וְחַד נַפְשָׁא, אִי לִבָּא הוּא עִקָּרָא, מַאי בָּעֵי נַפְשָׁא. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי לִבָּא וְנַפְשָׁא תְּרֵין אִינּוּן, וְאִתְאַחֲדָן לְחָד. דְּהָא לִבָּא וְנַפְשָׁא וּמָמוֹנָא, כֻּלְּהוּ אִתְאַחֲדָן דָּא בְּדָא, וְלִבָּא אִיהוּ עִקָּרָא וִיסוֹדָא דְּכֹלָּא.

668. רַבִּי יִצְחָק הָיָה מָצוּי לִפְנֵי רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לוֹ, וַדַּאי שֶׁאַהֲבַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁאָדָם אוֹהֵב אוֹתוֹ לֹא מִתְעוֹרֶרֶת אֶלָּא מֵהַלֵּב, מִשּׁוּם שֶׁלֵּב הוּא הִתְעוֹרְרוּת לְהָעִיר אֵלָיו אַהֲבָה. (וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה אֶת הַלֵּב) אִם כָּךְ, לָמָּה כָּתוּב בְּכָל לְבָבְךָ וְאַחַר כָּךְ וּבְכָל נַפְשְׁךָ, שֶׁמַּשְׁמָע שֶׁהֵם שְׁנֵי גְוָנִים, אֶחָד הַלֵּב וְאֶחָד הַנֶּפֶשׁ? אִם הַלֵּב עִקָּר – מַה צָּרִיךְ נֶפֶשׁ? אָמַר לוֹ, וַדַּאי שֶׁלֵּב וָנֶפֶשׁ הֵם שְׁנַיִם, וּמִתְאַחֲדִים לְאֶחָד. שֶׁהֲרֵי לֵב וְנֶפֶשׁ וּמָמוֹן, כֻּלָּם אֲחוּזִים זֶה בָּזֶה, וְהַלֵּב הוּא עִקַּר וִיסוֹד הַכֹּל.

669. וְהָא דְּאִתְּמַר בְּכָל לְבָבְךָ, בִּתְרֵין לִבָּן אִיהוּ, דְּאִינְהוּ תְּרֵין יִצְרִין, חַד יִצְרָא טָבָא, וְחַד יִצְרָא בִּישָׁא, וּתְרֵין אִלֵּין כָּל חַד וְחַד אִקְרֵי לֵב, דָּא (דף קס"ג ע"א) אִקְרֵי לֵב טוֹב, וְדָא אִקְרֵי לֵב רָע. וּבְגִין כַּךְ אִיהוּ לְבָבְךָ, דְּאִינּוּן תְּרֵין, יֵצֶר הַטּוֹב וְיֵצֶר הָרָע.

669. וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר בְּכָל לְבָבְךָ, בִּשְׁנֵי לְבָבוֹת הוּא, שֶׁהֵם שְׁנֵי יְצָרִים, אֶחָד יֵצֶר טוֹב וְאֶחָד יֵצֶר רַע. וּשְׁנֵי אֵלֶּה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד נִקְרָא לֵב. זֶה נִקְרָא לֵב טוֹב, וְזֶה נִקְרָא לֵב רַע. וּמִשּׁוּם כָּךְ הוּא לְבָבְךָ, שֶׁהֵם שְׁנַיִם, יֵצֶר הַטּוֹב וְיֵצֶר הָרָע.

670. וּבְכָל נַפְשְׁךָ, וּבְנַפְשְׁךָ מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי וּבְכָל נַפְשְׁךָ, הַאי בְּכָל אֲמַאי. אֶלָּא לְאַכְלְלָא נפ"ש ורו"ח ונשמ"ה, דָּא אִיהוּ וּבְכָל נַפְשְׁךָ, בְּכָל מַה דְּאָחִיד הַאי נֶפֶשׁ. וּבְכָל מְאֹדֶךָ, אוּף הָכִי כַּמָּה זִינִין אִינּוּן דְּמָמוֹנָא, כֻּלְּהוּ מְשַׁנְּיָין אִלֵּין מֵאִלֵּין, וְעַל דָּא כְּתִיב בְּכָל. רְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמִמְסַר לֵיהּ כָּל דָּא, לְמִרְחַם לֵיהּ בְּכָל חַד וְחַד.

670. וּבְכָל נַפְשְׁךָ? וּבְנַפְשְׁךָ הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת! מַה זֶּה וּבְכָל נַפְשְׁךָ? הַבְּכָל הַזֶּה לְשֵׁם מָה? אֶלָּא לְהַכְלִיל נֶפֶ"שׁ וְרוּ"חַ וּנְשָׁמָ"ה. זֶהוּ וּבְכָל נַפְשְׁךָ, בְּכָל מַה שֶּׁאוֹחֶזֶת הַנֶּפֶשׁ הַזּוֹ. וּבְכָל מְאֹדֶךָ, אַף כָּךְ כַּמָּה מִינִים הֵם שֶׁל מָמוֹן, כֻּלָּם מְשֻׁנִּים אֵלֶּה מֵאֵלֶּה, וְעַל זֶה כָּתוּב בְּכָל. אַהֲבַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִמְסֹר לוֹ כָּל זֶה, לֶאֱהֹב אוֹתוֹ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד.

671. וְאִי תֵּימָא, בְּיֵצֶר הָרָע הֵיךְ יָכִיל בַּר נָשׁ לְמִרְחַם לֵיהּ, דְּהָא יֵצֶר הָרָע מְקַטְרְגָא אִיהוּ, דְּלָא יִקְרַב בַּר נָשׁ לְפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהֵיךְ יְרַחִים לֵיהּ בֵּיהּ. אֶלָּא, דָּא אִיהוּ פּוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַתִּיר, כַּד הַאי יֵצֶר הָרָע אִתְכַּפְיָא לֵיהּ, בְּגִין רְחִימוּ דְּקָא מְרַחַם לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכַד הַאי יֵצֶר הָרָע אִתְכַּפְיָא, וְתָבַר לֵיהּ הַהוּא בַּר נָשׁ, דָּא אִיהוּ רְחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּיָדַע לְקָרְבָא לְהַהוּא יֵצֶר הָרָע, לְפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

671. וְאִם תֹּאמַר, בַּיֵּצֶר הָרָע אֵיךְ אָדָם יָכוֹל לֶאֱהֹב אוֹתוֹ, שֶׁהֲרֵי יֵצֶר הָרָע הוּא מְקַטְרֵג שֶׁלֹּא יִקְרַב אָדָם לַעֲבוֹדַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאֵיךְ יֹאהַב אוֹתוֹ בּוֹ? אֶלָּא זוֹהִי עֲבוֹדַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹתֵר, כְּשֶׁהַיֵּצֶר הַזֶּה נִכְנָע לוֹ מִשּׁוּם הָאַהֲבָה שֶׁאוֹהֵב אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֶׁכְּשֶׁהַיֵּצֶר הָרָע הַזֶּה נִכְנָע וְהָאָדָם הַזֶּה שׁוֹבֵר אוֹתוֹ, זוֹהִי אַהֲבַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מִשּׁוּם שֶׁיּוֹדֵעַ לְקָרֵב אֶת אוֹתוֹ יֵצֶר הָרָע לַעֲבוֹדַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

672. הָכָא אִיהוּ רָזָא לְמָארֵי מִדִּין. כָּל מַה דַּעֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא, כֹּלָּא אִיהוּ בְּגִין לְאַחֲזָאָה יְקָרָא דִּילֵיהּ, וְכֹלָּא אִיהוּ לְפוּלְחָנֵיהּ. וְכִי מַאן

672. כָּאן הוּא סוֹד לְבַעֲלֵי הַדִּין. כָּל מַה שֶּׁעוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַעְלָה וּמַטָּה, הַכֹּל הוּא כְּדֵי לְהַרְאוֹת כְּבוֹדוֹ, וְהַכֹּל הוּא

זָמֵי עַבְדָּא, דְּלֶהֱוֵי מְקַטְרְגָא דְּמָארֵיהּ, וּבְכָל מַה דִּרְעוּתֵיהּ דְּמָארֵיהּ, אִתְעָבִיד אִיהוּ מְקַטְרְגָא, רְעוּתֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּיהוֹן בְּנֵי נָשָׁא תָּדִיר בְּפוּלְחָנֵיהּ, וְיֵהָכוּן בְּאֹרַח קְשׁוֹט, בְּגִין לְמִזְכֵּי לוֹן בְּכַמָּה טָבִין, הוֹאִיל וּרְעוּתֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי, הֵיךְ אַתְיָא עַבְדָּא בִּישָׁא, וְאִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא מִגּוֹ רְעוּתֵיהּ דְּמָארֵיהּ, וְאַסְטֵי לִבְנֵי נָשָׁא לְאֹרַח בִּישׁ, וְאַדְחֵי לוֹן מֵאֹרַח טָב, וְעָבִיד לוֹן דְּלָא יַעַבְדוּן רְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן, וְאַסְטֵי לִבְנֵי נָשָׁא לְאֹרַח בִּישׁ.

לַעֲבוֹדָתוֹ. וְכִי מִי רָאָה עֶבֶד שֶׁמְּקַטְרֵג אֶת אֲדוֹנוֹ, וּבְכָל מַה שֶּׁרְצוֹן אֲדוֹנוֹ נַעֲשֶׂה הוּא מְקַטְרֵג?! רְצוֹן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוּא שֶׁיִּהְיוּ הָאֲנָשִׁים תָּמִיד בַּעֲבוֹדָתוֹ וְיֵלְכוּ בְּדֶרֶךְ אֱמֶת כְּדֵי לְזַכּוֹתָם בְּכַמָּה טוֹבוֹת. הוֹאִיל וּרְצוֹנוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּזֶה, אֵיךְ בָּא עֶבֶד רַע וְנִמְצָא מְקַטְרֵג מִתּוֹךְ רְצוֹן אֲדוֹנוֹ וּמַסְטֶה אֶת בְּנֵי הָאָדָם לְדֶרֶךְ רָעָה, וְדוֹחֶה אוֹתָם מִדֶּרֶךְ טוֹבָה, וְעוֹשֶׂה לָהֶם שֶׁלֹּא יַעֲשׂוּ אֶת רְצוֹן אֲדוֹנָם וּמַסְטֶה אֶת בְּנֵי הָאָדָם לְדֶרֶךְ רָעָה?

673. אֶלָּא, וַדַּאי רְעוּתֵיהּ דְּמָארֵיהּ עָבִיד. לְמַלְכָּא דַּהֲוָה לֵיהּ בַּר יְחִידָאי, וַהֲוָה רָחִים לֵיהּ יַתִּיר, וּפָקִיד עֲלֵיהּ בִּרְחִימוּ, דְּלָא יִקְרַב גַּרְמֵיהּ לְאִתְּתָא בִּישָׁא, בְּגִין דְּכָל מַאן דְּיִקְרַב לְגַבָּהּ, לָאו כְּדַאי אִיהוּ לְאַעֲלָא גּוֹ פַּלְטְרִין דְּמַלְכָּא. אוֹדֵי לֵיהּ הַהוּא בְּרָא, לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ דַּאֲבוֹי בִּרְחִימוּ.

673. אֶלָּא וַדַּאי שֶׁרְצוֹן אֲדוֹנוֹ הוּא עוֹשֶׂה. לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ בֵּן יְחִידִי וְהָיָה אוֹהֵב אוֹתוֹ בְּיוֹתֵר, וְצִוָּה עָלָיו בְּאַהֲבָה שֶׁלֹּא יַקְרִיב אֶת עַצְמוֹ לְאִשָּׁה רָעָה, מִשּׁוּם שֶׁכָּל מִי שֶׁקָּרֵב אֵלֶיהָ, אֵינוֹ כְּדַאי לְהִכָּנֵס לְהֵיכַל הַמֶּלֶךְ. הוֹדָה לוֹ אוֹתוֹ הַבֵּן לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיו בְּאַהֲבָה.

674. בְּבֵיתָא דְּמַלְכָּא, לְבַר, הֲוַת חֲדָא זוֹנָה, יָאֶה בְּחֵיזוּ, וְשַׁפִּירָא בְּרֵיוָא. לְיוֹמִין אֲמַר מַלְכָּא, בְּעֵינָא לְמֶחֱמֵי רְעוּתֵיהּ דִּבְרִי לְגַבָּאי. קָרָא לָהּ לְהַהִיא זוֹנָה, וְאָמַר לָהּ זִילִי וּתְפַתִּי לִבְרִי, לְמֶחֱמֵי רְעוּתֵיהּ דִּבְרִי לְגַבָּאי. הַהִיא זוֹנָה מַאי עַבְדַּת, אַזְלַת אֲבַתְרֵיהּ דִּבְרֵיהּ דְּמַלְכָּא שָׁרָאת לְחַבְּקָא לֵיהּ וּלְנַשְּׁקָא לֵיהּ, וּלְפַתֵּי לֵיהּ בְּכַמָּה פִּתּוּיִין. אִי הַהוּא בְּרָא יֵאוֹת, וְאָצִית לְפִקּוּדָא דַּאֲבוֹי, גָּעַר בָּהּ, וְלָא אָצִית לָהּ, וְדָחֵי לָהּ מִנֵּיהּ. כְּדֵין אֲבוֹי חַדֵּי בִּבְרֵיהּ, וְאָעִיל לֵיהּ לְגוֹ פַּרְגּוֹדָא דְּהֵיכָלֵיהּ, וְיָהִיב לֵיהּ מַתְּנָן וּנְבִזְבְּזָא וִיקָר סַגְיָא. מַאן גָּרִים כָּל הַאי יְקָר לְהַאי בְּרָא, הֱוֵי אֵימָא הַהִיא זוֹנָה.

674. בְּבֵית הַמֶּלֶךְ בַּחוּץ הָיְתָה זוֹנָה אַחַת נָאָה לְמַרְאֶה וִיפַת תֹּאַר. לְיָמִים אָמַר הַמֶּלֶךְ, אֲנִי רוֹצֶה לִרְאוֹת אֶת רְצוֹנוֹ שֶׁל בְּנִי אֵלַי. קָרָא לְאוֹתָהּ הַזּוֹנָה וְאָמַר לָהּ: לְכִי וּתְפַתִּי אֶת בְּנִי, כְּדֵי לִרְאוֹת אֶת רְצוֹן בְּנִי אֵלַי. מֶה עָשְׂתָה אוֹתָהּ זוֹנָה? הָלְכָה אַחַר בֶּן הַמֶּלֶךְ וְהִתְחִילָה לְחַבֵּק וּלְנַשֵּׁק אוֹתוֹ וּלְפַתּוֹתוֹ בְּכַמָּה פִּתּוּיִים. אִם אוֹתוֹ בֵּן יָאֶה וּמְצַיֵּת לְמִצְוַת אָבִיו – גּוֹעֵר בָּהּ וְלֹא מְצַיֵּת לָהּ וְדוֹחֶה אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ. וְאָז אָבִיו שָׂמֵחַ בִּבְנוֹ וּמַכְנִיסוֹ לְתוֹךְ הַפַּרְגּוֹד שֶׁל הֵיכָלוֹ, וְנוֹתֵן לוֹ מַתָּנוֹת וְאוֹצָרוֹת וְכָבוֹד רַב. מִי גָּרַם אֶת כָּל הַכָּבוֹד הַזֶּה לַבֵּן הַזֶּה? הֱוֵה אוֹמֵר, אוֹתָהּ הַזּוֹנָה.

675. וְהַהִיא זוֹנָה אִית לָהּ שְׁבָחָא בְּהַאי אוֹ לָאו. וַדַּאי שְׁבָחָא אִית לָהּ מִכָּל סִטְרִין. חַד, דְּעַבְדַּת פִּקּוּדָא דְּמַלְכָּא. וְחַד, דְּגַרְמַת לֵיהּ לְהַהוּא בְּרָא, לְכָל הַהוּא טִיבוּ, לְכָל הַאי רְחִימוּ דְּמַלְכָּא לְגַבֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וְהִנֵּה טוֹב, דָּא מַלְאַךְ חַיִּים. (ס"ח ע"ב) מְאֹד, דָּא מַלְאַךְ הַמָּוֶת, דְּאִיהוּ וַדַּאי טוֹב מְאֹד, לְמַאן דְּאָצִית פִּקּוּדִין דְּמָארֵיהּ. וְתָא

675. וְאוֹתָהּ הַזּוֹנָה יֵשׁ לָהּ בָּזֶה שֶׁבַח אוֹ לֹא? וַדַּאי שֶׁיֵּשׁ לָהּ שֶׁבַח מִכָּל הַצְּדָדִים. אֶחָד – שֶׁעָשְׂתָה אֶת רְצוֹן הַמֶּלֶךְ. וְאֶחָד – שֶׁגָּרְמָה לְאוֹתוֹ הַבֵּן כָּל אוֹתוֹ הַטּוּב וּלְכָל הָאַהֲבָה הַזּוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ אֵלָיו. וְעַל זֶה כָּתוּב (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. וְהִנֵּה טוֹב – זֶה מַלְאַךְ הַחַיִּים. מְאֹד – זֶה מַלְאַךְ הַמָּוֶת, שֶׁהוּא וַדַּאי טוֹב מְאֹד לְמִי שֶׁמְּצַיֵּת לְמִצְווֹת רִבּוֹנוֹ. וּבֹא רְאֵה, אִם לֹא יִהְיֶה הַמְקַטְרֵג הַזֶּה, לֹא הָיוּ

וַחֲזֵי, אִי לָא יְהֵא הַאי מְקַטְרְגָא, לָא יַרְתוּן צַדִּיקַיָּא הָנֵי גִּנְזַיָּא עִלָּאִין, דִּזְמִינִין לְיָרְתָא לְעָלְמָא דְאָתֵי.

יוֹרְשִׁים הַצַּדִּיקִים אֶת הַגְּנָזִים הָעֶלְיוֹנִים הַלָּלוּ, שֶׁעֲתִידִים לָרֶשֶׁת עוֹלָם הַבָּא.

676. זַכָּאִין אִינּוּן דְאִעֲרָעוּ בְּהַאי מְקַטְרְגָא, וְזַכָּאִין אִינּוּן דְּלָא אִעֲרָעוּ בֵּיהּ. זַכָּאִין אִינּוּן דְאִעֲרָעוּ בֵּיהּ, וְאִשְׁתְּזִיבוּ מִנֵּיהּ, דִּבְגִינֵיהּ יָרְתִין כָּל אִינּוּן טָבִין, וְכָל אִינּוּן עִדּוּנִין, וְכָל אִינּוּן כִּסּוּפִין דְּעָלְמָא דְאָתֵי, דְּעָלֵיהּ כְּתִיב (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ.

676. אַשְׁרֵיהֶם שֶׁנִּפְגְּשׁוּ בַּמְקַטְרֵג הַזֶּה, וְאַשְׁרֵיהֶם שֶׁלֹּא פָגְשׁוּ בוֹ. אַשְׁרֵיהֶם שֶׁפָּגְשׁוּ בוֹ וְנִצְּלוּ מִמֶּנּוּ, שֶׁבִּשְׁבִילוֹ יוֹרְשִׁים כָּל אוֹתָן טוֹבוֹת וְכָל אוֹתָם עִדּוּנִים וְכָל אוֹתָן תְּשׁוּקוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁעָלָיו כָּתוּב (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ.

677. וְזַכָּאִין אִינּוּן דְּלָא אִעֲרָעוּ בֵּיהּ, דִּבְגִינֵיהּ יָרְתִין גֵּיהִנָּם, וְאִטְרָדוּ מֵאֶרֶץ הַחַיִּים, דְּהָא אִינּוּן חַיָּיבַיָּא דְאִעֲרָעוּ בֵּיהּ, הֲווּ צַיְיתִין לֵיהּ, וְאִתְמַשְׁכוּ אֲבַתְרֵיהּ. וְעַל דָּא אִית לְצַדִּיקַיָּא לְמֶחֱזַק לֵיהּ טָבִין דְּהָא בְּגִינֵיהּ יָרְתִין כָּל אִינּוּן טָבָאן וְעִדּוּנִין וְכִסּוּפִין לְעָלְמָא דְאָתֵי.

677. וְאַשְׁרֵי אוֹתָם שֶׁלֹּא פָגְשׁוּ בוֹ, שֶׁבִּשְׁבִילוֹ יוֹרְשִׁים גֵּיהִנֹּם וְנִטְרְדוּ מֵאֶרֶץ הַחַיִּים, שֶׁהֲרֵי אוֹתָם הָרְשָׁעִים שֶׁפָּגְשׁוּ אוֹתוֹ, הָיוּ מְצַיְּתִים לוֹ וְנִמְשְׁכוּ אַחֲרָיו, וְעַל זֶה יֵשׁ לַצַּדִּיקִים לְהַחֲזִיק לוֹ טוֹבָה, שֶׁהֲרֵי בִּגְלָלוֹ יוֹרְשִׁים כָּל אוֹתָן הַטּוֹבוֹת וְעִדּוּנִים וּתְשׁוּקוֹת לָעוֹלָם הַבָּא.

678. תּוֹעַלְתָּא דְהַאי מְקַטְרְגָא. כַּד חַיָּיבַיָּא צַיְיתִין לֵיהּ (דף קס"ג ע"ב) מַאי אִיהִי. אֶלָּא, אַף עַל גַּב דְּלֵית לֵיהּ תּוֹעַלְתָּא, פִּקּוּדָא דְמָארֵיהּ אִיהוּ עָבִיד. וְתוּ, דְּהָא אִתְתַּקַּף בְּגִין הַאי, הוֹאִיל וְאִיהוּ רָע, אִתְתַּקַּף כַּד עָבִיד בִּישׁ. חַיָּיבָא לָא אִתְתַּקַּף עַד דְּקָטִיל בַּר נָשׁ, כֵּיוָן דְּקָטִיל בְּנֵי נָשָׁא, כְּדֵין אִתְתַּקַּף וְאִתְגַּבָּר בְּחֵילֵיהּ, וְאִית לֵיהּ נַיְיחָא. כַּךְ הַהוּא מְקַטְרְגָא, דְאִתְקְרֵי מַלְאָךְ הַמָּוֶת, לָא אִתְגַּבָּר בְּחֵילֵיהּ, עַד דְּאַסְטֵי לִבְנֵי נָשָׁא, וּמְקַטְרֵג לוֹן, וְקָטִיל לוֹן, כְּדֵין אִית לֵיהּ נַיְיחָא, וְאִתְתַּקַּף וְאִתְגַּבָּר בְּחֵילֵיהּ.

678. מַהִי תּוֹעַלְתּוֹ שֶׁל הַמְקַטְרֵג הַזֶּה כַּאֲשֶׁר הָרְשָׁעִים מְצַיְּתִים לוֹ? אֶלָּא אַף עַל גַּב שֶׁאֵין בּוֹ תּוֹעֶלֶת, מִצְוַת אֲדוֹנוֹ הוּא עוֹשֶׂה. וְעוֹד, שֶׁהֲרֵי מִתְחַזֵּק בִּשְׁבִיל זֶה. הוֹאִיל וְהוּא רַע, הוּא מִתְחַזֵּק כְּשֶׁהוּא עוֹשֶׂה רַע. הָרָשָׁע אֵינוֹ מִתְחַזֵּק, עַד שֶׁהוֹרֵג אָדָם. כֵּיוָן שֶׁהָרַג בְּנֵי אָדָם, אָז מִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר בְּכֹחוֹ וְיֵשׁ לוֹ נַחַת. כָּךְ אוֹתוֹ מְקַטְרֵג שֶׁנִּקְרָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת לֹא מִתְגַּבֵּר בְּכֹחוֹ, עַד שֶׁמַּסְטֶה אֶת בְּנֵי הָאָדָם וּמְקַטְרֵג לָהֶם וְהוֹרֵג אוֹתָם, וְאָז יֵשׁ לוֹ נַחַת וּמִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר בְּכֹחוֹ.

679. כְּמָה דְאִתְתַּקַּף סִטְרָא דְחַיִּים, כַּד בְּנֵי נָשָׁא טָבִין, וִיהָכוּן בְּאֹרַח מֵישַׁר. אוּף הָכִי, הַאי מְקַטְרְגָא אִתְתַּקַּף וְאִתְגַּבָּר, כַּד חַיָּיבַיָּא צַיְיתִין לֵיהּ, וְשַׁלִּיט עֲלַיְיהוּ. רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. וְזַכָּאִין אִינּוּן דְּזָכָאן לְנַצְּחָא לֵיהּ, וּלְאַכְפְּיָא לֵיהּ, לְמִזְכֵּי בְּגִינֵיהּ לְעָלְמָא דְאָתֵי, וְאִתְתַּקַּף בַּר נָשׁ בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא תָּדִיר, עַל דָּא וַדַּאי אִתְּמַר, (תהלים פד) אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ בָךְ מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם, זַכָּאִין אִינּוּן בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְאָתֵי.

679. כְּמוֹ שֶׁמִּתְחַזֵּק צַד הַחַיִּים כְּשֶׁבְּנֵי אָדָם הֵם טוֹבִים וְיֵלְכוּ בְּדֶרֶךְ יָשָׁר, אַף כָּךְ הַמְקַטְרֵג הַזֶּה מִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר כְּשֶׁהָרְשָׁעִים מְצַיְּתִים לוֹ, וְהוּא שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם. הָרַחֲמָן יַצִּילֵנוּ. וְאַשְׁרֵי אוֹתָם שֶׁזּוֹכִים לְנַצְּחוֹ וּלְהַכְנִיעוֹ וְלִזְכּוֹת בִּשְׁבִילוֹ לָעוֹלָם הַבָּא, וּמִתְחַזֵּק אָדָם בַּמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ תָּמִיד. עַל זֶה וַדַּאי נֶאֱמַר, (תהלים פד) אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ בָךְ מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם. אַשְׁרֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.

680. רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִיָּיא, הֲווּ אָזְלֵי בְּאָרְחָא, פָּגַע בְּהוּ רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד דְּחָמוּ לֵיהּ, נַחְתּוּ מִן חֲמָרֵי כֻּלְּהוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא חֲמֵינָא,

680. רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִיָּיא הָיוּ הוֹלְכִים בַּדֶּרֶךְ. פָּגַשׁ בָּהֶם רַבִּי אֶלְעָזָר. עַד שֶׁרָאוּ אוֹתוֹ, יָרְדוּ כֻלָּם מִן הַחֲמוֹרִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי פְּנֵי הַשְּׁכִינָה רָאִיתִי, שֶׁהֲרֵי

דְּהָא כַּד חָמֵי בַּר נָשׁ צַדִּיקַיָּא, אוֹ זַכָּאִין דִּי בְּדָרָא, וְאִעֲרַע בְּהוּ, וַדַּאי אִינּוּן אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא. וַאֲמַאי אִקְרוּן אַנְפֵּי שְׁכִינְתָּא. בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא אִסְתְּתָרַת בְּגַוַּוייְהוּ, אִיהִי בִּסְתִימוּ, וְאִינּוּן בְּאִתְגַּלְיָא. בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא אִינּוּן דִּקְרִיבִין לָהּ, אִקְרוּן פָּנִים דִּילָהּ. וּמַאן אִינּוּן. אִינּוּן דְּאִיהִי אִתְתַּקְנַת בַּהֲדַייְהוּ, לְאִתְחֲזָאָה לְגַבֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה. וְהוֹאִיל וְאַתּוּן הָכָא, וַדַּאי שְׁכִינְתָּא אִתְתַּקְנַת עֲלַיְיכוּ, וְאַתּוּן פָּנִים דִּילָהּ. (ס"א ואערע בהו ודאי חמי אנפי שכינתא בגין דשכינתא אסתתר בגווייהו איהי בסתימו ואינון באתגלייא ואיהי אתתקנת בהדייהו לאתחזאה קמי מלכא והואיל ואתון הכא תלתא ודאי שכינתא אתתקנת עלייכו ושרייא בגווייכו)

כְּשֶׁרוֹאֶה אָדָם צַדִּיקִים אוֹ זַכָּאִים שֶׁבַּדּוֹר וּפוֹגֵשׁ בָּהֶם, וַדַּאי הֵם פְּנֵי הַשְּׁכִינָה. וְלָמָּה נִקְרְאוּ פְּנֵי הַשְּׁכִינָה? מִשּׁוּם שֶׁשְּׁכִינָה מִסְתַּתֶּרֶת בְּתוֹכָם, הִיא בַּסֵּתֶר, וְהֵם בְּגָלוּי. מִשּׁוּם שֶׁהֵם קְרוֹבִים שֶׁל הַשְּׁכִינָה, הֵם נִקְרָאִים פָּנִים שֶׁלָּהּ. וּמִי הֵם? אוֹתָם שֶׁהִיא הִתְתַּקְּנָה עִמָּם לְהֵרָאוֹת אֵצֶל הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן. וְהוֹאִיל וְאַתֶּם כָּאן, וַדַּאי שֶׁשְּׁכִינָה הִתְתַּקְּנָה עֲלֵיכֶם וְאַתֶּם פָּנֶיהָ. (וּפָגַשׁ בָּהֶם וַדַּאי רוֹאֶה פְּנֵי הַשְּׁכִינָה, מִשּׁוּם שֶׁהַשְּׁכִינָה מִסְתַּתֶּרֶת בְּתוֹכָם, הִיא בְּסֵתֶר וְהֵם בְּגָלוּי, וְהִיא נִתְקֶנֶת עִמָּם לְהֵרָאוֹת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. וְהוֹאִיל וְאַתֶּם כָּאן שְׁלֹשָׁה, וַדַּאי שֶׁהַשְּׁכִינָה נִתְקָנָה עֲלֵיכֶם וְשׁוֹרָה בְּתוֹכְכֶם).

681. פָּתַח וְאָמַר, (בראשית לג) קַח נָא אֶת בִּרְכָתִי אֲשֶׁר הוּבָאת לָךְ וְגוֹ', כַּד חָמָא יַעֲקֹב לְסָמָאֵל, מְקַטְרְגָא בְּהַהוּא לֵילְיָא, חָמָא לֵיהּ בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא דְּעֵשָׂו, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדַע בֵּיהּ עַד דְּסָלִיק צַפְרָא. כֵּיוָן דְּסָלִיק צַפְרָא, וְאַשְׁגַּח בֵּיהּ, חָמָא לֵיהּ בְּאַנְפִּין סְתִימִין וְאִתְגַּלְיָין. אִסְתָּכַּל בְּהַהוּא דְּיוּקְנָא, דַּהֲוָה כִּדְיוּקְנָא דְּעֵשָׂו, מִיַּד אַשְׁגַּח וְיָדַע דַּהֲוָה מְמָנָא דְּעֵשָׂו. אַתְקִיף בֵּיהּ מַה כְּתִיב, (בראשית לב) וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. וְחַבְרַיָּיא אִתְּעֲרוּ, דִּבְגִין דְּמָטָא זִמְנֵיהּ לְזַמְּרָא וּלְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא כִּי עָלָה הַשָּׁחַר.

681. פָּתַח וְאָמַר, (בראשית לג) קַח נָא אֶת בִּרְכָתִי אֲשֶׁר הֻבָאת לָךְ וְגוֹ'. כְּשֶׁרָאָה יַעֲקֹב אֶת סָמָאֵל מְקַטְרֵג בְּאוֹתוֹ לַיְלָה, רָאָה אוֹתוֹ בִּדְמוּת עֵשָׂו, וְלֹא הִכִּיר בּוֹ עַד שֶׁעָלָה הַבֹּקֶר. כֵּיוָן שֶׁעָלָה הַבֹּקֶר וְהִשְׁגִּיחַ בּוֹ, רָאָה אוֹתוֹ בְּפָנִים נִסְתָּרִים וּגְלוּיִים. הִתְבּוֹנֵן בְּאוֹתָהּ דְּמוּת שֶׁהָיְתָה כִּדְמוּת עֵשָׂו, מִיָּד הִשְׁגִּיחַ וְיָדַע שֶׁהָיָה מְמֻנֶּה שֶׁל עֵשָׂו וְהֶחֱזִיק בּוֹ. מַה כָּתוּב? (שם לד) וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. וְהַחֲבֵרִים הֵעִירוּ, שֶׁבִּשְׁבִיל שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לְזַמֵּר וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה כִּי עָלָה הַשָּׁחַר.

682. וְהָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, דְּוַדַּאי שֻׁלְטָנוּתָא דִּילֵיהּ לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּלֵילְיָא, גּוֹ חֲשׁוֹכָא, וְרָזָא דָּא (שיר השירים ג) מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת דָּא פַּחְדָּא דְּגֵיהִנָּם. וּמַה דְּאָמַר בַּלֵּילוֹת. רְצוֹנוֹ לֵאמֹר אִיהוּ וְנוּקְבֵיהּ. וּבְגִינֵי כַּךְ לָא שַׁלִּיט אֶלָּא בְּלֵילְיָא.

682. וְכָאן יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל, שֶׁוַּדַּאי שִׁלְטוֹנוֹ אֵינוֹ אֶלָּא בַּלַּיְלָה בְּתוֹךְ הַחֲשֵׁכָה, וְסוֹד זֶה – מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת, זֶה פַּחַד הַגֵּיהִנֹּם. וּמַה שֶּׁאָמַר בַּלֵּילוֹת, רָצָה לוֹמַר הוּא וּנְקֵבָתוֹ. וּבִשְׁבִיל כָּךְ לֹא שׁוֹלֵט אֶלָּא בַּלַּיְלָה.

683. וְדָא דְּאָמַר וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. מַאי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. בְּגִין דְּכַד אָתֵי צַפְרָא, וְאִתְעֲבַר שֻׁלְטָנוּ דַּחֲשׁוֹכָא דְּלֵילְיָא, כְּדֵין עָאל אִיהוּ וְאֻכְלוּסֵיהּ בְּנוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא, דִּלְסְטַר צָפוֹן, עַד דְּעָאל לֵילְיָא, וְאִשְׁתְּרוּ כַּלְבֵּי, וְשַׁלְטֵי וּמְשַׁטְטֵי בְּלֵילְיָא, (ד"א בעלמא) עַד דְּאָתֵי צַפְרָא. וְעַל דָּא הֲוָה דָּחִיק לוֹמַר, שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, דְּהָא לָא שַׁלִּיט בִּימָמָא.

683. וְזֶה שֶׁאָמַר וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. מַה זֶּה כִּי עָלָה הַשָּׁחַר? מִשּׁוּם שֶׁכְּשֶׁמַּגִּיעַ הַבֹּקֶר וְעוֹבֵר שִׁלְטוֹנוֹ שֶׁל הַחֹשֶׁךְ שֶׁל הַלַּיְלָה, אָז נִכְנָס הוּא וְאוּכְלוּסָיו בְּנֶקֶב תְּהוֹם רַבָּה שֶׁלְּצַד צָפוֹן, עַד שֶׁנִּכְנָס הַלַּיְלָה, וְנִשְׁאָרִים הַכְּלָבִים, וְשׁוֹלְטִים וּמְשׁוֹטְטִים בַּלַּיְלָה (בָּעוֹלָם) עַד שֶׁבָּא הַבֹּקֶר. וְלָכֵן הָיָה דּוֹחֵק לוֹמַר, שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, שֶׁהֲרֵי לֹא שׁוֹלֵט בַּיּוֹם.

684. כְּגַוְונָא דָא גָּלוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ בְּלֵילְיָא, וְאִקְרֵי לַיְלָה. מַלְכָּא עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת חַיָּיבָא שַׁלְטָא עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, עַד דְּיֵיתֵי צַפְרָא וְיַנְהִיר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִתְעֲבָר שֻׁלְטָנֵיהוֹן, וְעַל דָּא כִּי עָלָה הַשָּׁחַר, דָּחִיק הֲוָה בִּידֵיהּ, וְתָשַׁשׁ חֵילֵיהּ, דְּהָא אִתְעֲבָר לֵילְיָא וְעַל דָּא אִתְתָּקַף יַעֲקֹב בֵּיהּ, וְחָמָא דְּיוּקְנֵיהּ כִּדְיוּקְנָא דְּעֵשָׂו, אֲבָל לָא בְּאִתְגַּלְיָא כָּל כַּךְ. וּכְדֵין אוֹדֵי לֵיהּ עַל בִּרְכָאן.

684. כְּמוֹ זֶה גָּלוּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא בַּלַּיְלָה וְנִקְרֵאת לַיְלָה. מֶלֶךְ עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת רָשָׁע שׁוֹלֵט עַל יִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁיָּבֹא הַבֹּקֶר וְיָאִיר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְיַעֲבֹר שִׁלְטוֹנָם, וְעַל זֶה כִּי עָלָה הַשָּׁחַר. דָּחוּק הָיָה בְּיָדוֹ וְתָשַׁשׁ כֹּחוֹ, שֶׁהֲרֵי עָבַר הַלַּיְלָה. וְעַל זֶה יַעֲקֹב הֶחֱזִיק בּוֹ וְרָאָה דְּיוֹקְנוֹ כִּדְיוֹקְנוֹ שֶׁל עֵשָׂו, אֲבָל לֹא כָּל כָּךְ בְּגִלּוּי, וְאָז הוֹדָה לוֹ עַל הַבְּרָכוֹת.

685. מַה כְּתִיב לְבָתַר, (בראשית לג) כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי פָנֶיךָ כִּרְאוֹת פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצֵנִי. דְּחָמָא בְּאִינּוּן אַנְפִּין דְּעֵשָׂו כִּדְיוּקְנָא דְּאִתְחָזֵי לֵיהּ סָמָאֵ"ל מַמָּשׁ, דְּהָא בְּכָל אֲתָר דְּבַּר נָשׁ אִתְקָשַּׁר, הָכִי אִתְחָזֵי בְּאַנְפּוֹי. וְאַתּוּן קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין שְׁכִינְתָּא בַּהֲדַיְיכוּ, וְאַנְפִּין דִּלְכוֹן כְּאִינּוּן אַנְפִּין דִּילָהּ, זַכָּאִין אַתּוּן. אָמַר אִי אָרְחָא חֲדָא הֲוֵינָא אָזְלֵי בַּהֲדַיְיכוּ, הֲוֵינָא יָתֵיב עִמְּכוֹן, הַשְׁתָּא דְּאַתּוּן לְאָרְחַיְיכוּ, וַאֲנָא לְאָרְחִי, אִתְפְּרַשׁ מִנַּיְיכוּ בְּמִילֵּי (דף קס"ד ע"א) דְּאוֹרַיְיתָא.

685. מַה כָּתוּב אַחֲרֵי זֶה? (שם לג) כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי פָנֶיךָ כִּרְאֹת פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצֵנִי. שֶׁרָאָה בְּאוֹתָם הַפָּנִים שֶׁל עֵשָׂו כִּדְמוּת שֶׁנִּרְאֶה לוֹ סָמָאֵל מַמָּשׁ, שֶׁהֲרֵי בְּכָל מָקוֹם שֶׁאָדָם נִקְשָׁר, כָּךְ נִרְאִים פָּנָיו. וְאַתֶּם קְדוֹשִׁים עֶלְיוֹנִים, שְׁכִינָה עִמָּכֶם, וּפְנֵיכֶם כְּאוֹתָם הַפָּנִים שֶׁלָּהּ, אַשְׁרֵיכֶם! אָמַר, אִם בַּדֶּרֶךְ הַזּוֹ הָיִיתִי הוֹלֵךְ עִמָּכֶם, הָיִיתִי יוֹשֵׁב עִמָּכֶם. כָּעֵת שֶׁאַתֶּם לְדַרְכְּכֶם וַאֲנִי לְדַרְכִּי, אֶפָּרֵד מִכֶּם בְּדִבְרֵי תוֹרָה.

686. פָּתַח וְאָמַר (תהלים קכז) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת (וישלח קע"ב ע"א) לִשְׁלֹמֹה אִם יְיָ' לֹא יִבְנֶה בַיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ אִם יְיָ' לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר. וְכִי שְׁלֹמֹה אֲמַר תּוּשְׁבַּחְתָּא דָא כַּד בָּנָה בֵּי מַקְדְּשָׁא. לָאו הָכִי, דְּהָא דָּוִד מַלְכָּא אֲמַר לֵיהּ בְּגִין שְׁלֹמֹה מַלְכָּא בְּרֵיהּ, כַּד אָתָא נָתָן לְגַבֵּיהּ, וְאֲמַר לֵיהּ עַל שְׁלֹמֹה דְּאִיהוּ יִבְנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא. וּלְבָתַר דָּוִד מַלְכָּא אַחְזֵי לִשְׁלֹמֹה בְּרֵיהּ דְּיוּקְנָא דְּבֵי מַקְדְּשָׁא. כֵּיוָן דְּחָמָא דָּוִד דְּיוּקְנָא דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, וְכָל תִּקּוּנוֹי, אֲמַר שִׁירָתָא עַל שְׁלֹמֹה בְּרֵיהּ, וְאָמַר אִם יְיָ' לֹא יִבְנֶה בַיִת וְגוֹ'.

686. פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קכז) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ אִם ה' לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר. וְכִי שְׁלֹמֹה אָמַר הַתִּשְׁבַּחַת הַזּוֹ כְּשֶׁבָּנָה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ? לֹא כָּךְ, שֶׁהֲרֵי דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר לוֹ בִּשְׁבִיל שְׁלֹמֹה בְּנוֹ, כְּשֶׁבָּא נָתָן אֶצְלוֹ וְאָמַר לוֹ עַל שְׁלֹמֹה שֶׁהוּא יִבְנֶה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְאַחַר כָּךְ דָּוִד הַמֶּלֶךְ הֶרְאָה לִשְׁלֹמֹה בְּנוֹ אֶת דְּיוֹקַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. כֵּיוָן שֶׁרָאָה דָוִד אֶת דְּיוֹקַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְכָל תִּקּוּנָיו, אָמַר שִׁירָה עַל שְׁלֹמֹה בְּנוֹ, וְאָמַר אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַיִת וְגוֹ'.

687. דָּבָר אַחֵר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה, לְמַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ. וְהַאי שִׁירָתָא אִיהוּ שִׁירָתָא וְתוּשְׁבַּחְתָּא עַל כָּל שְׁאַר שִׁירָתָא, וְשִׁירָתָא הֲדָא סַלְקָא עַל כֻּלְּהוּ. אִם יְיָ' לֹא יִבְנֶה בַיִת, דְּחָמָא דָּוִד מַלְכָּא, כָּל אִינּוּן עַמּוּדִין שִׁבְעָה, דְּהַאי בַּיִת קָאִים עָלַיְיהוּ, דְּאִינּוּן קַיְימֵי שׁוּרִין שׁוּרִין, לְמִבְנֵי הַאי בַּיִת. לְעֵילָּא מִכֻּלְּהוּ קַיְימָא

687. דָּבָר אַחֵר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה – לַמֶּלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ. וְשִׁירָה זוֹ הִיא שִׁירָה וְתִשְׁבַּחַת עַל כָּל שְׁאָר הַשִּׁירָה, וְשִׁירָה זוֹ עוֹלָה עַל כֻּלָּן. אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַיִת – שֶׁרָאָה דָוִד הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל אוֹתָם שִׁבְעַת הָעַמּוּדִים שֶׁהַבַּיִת הַזֶּה עוֹמֵד עֲלֵיהֶם שֶׁעוֹמְדִים שׁוּרוֹת שׁוּרוֹת לִבְנוֹת אֶת הַבַּיִת הַזֶּה. מֵעַל כֻּלָּם עוֹמֵד בַּעַל הַבַּיִת שֶׁהוֹלֵךְ עַל גַּבֵּיהֶם, וְנוֹתֵן לָהֶם כֹּחַ וְתֹקֶף לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כָּרָאוּי.

מָארֵיהּ דְּבֵיתָא דְּאָזִיל עַל גַּבַּיְיהוּ, וְיָהִיב לוֹן זְוִילָא וְתוּקְפָּא, לְכָל חַד וְחַד כְּדְקָא יָאוֹת.

688. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד, אִי הַאי מַלְכָּא דִּשְׁלָמָא כֹּלָּא דִּילֵיהּ, דְּאִיהוּ מָארֵיהּ דְּבֵיתָא, לָא בָּנֵי לְהַאי בֵּיתָא, שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, אִינּוּן (פי' עמודים) קַיָּימִין דְּקַיְּימִין לְמִבְנֵי עַל הַאי בֵּיתָא. אִם יְיָ' לֹא יִשְׁמָר עִיר, דָּא מַלְכָּא דִּשְׁלָמָא כֹּלָּא דִּילֵיהּ. שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר, דָּא אִיהוּ חַד קַיָּימָא דְּעָלְמָא אִתְתָּקַן עָלֵיהּ, וּמַנּוּ. צַדִּיק, דְּהָא אִיהוּ נָטִיר לָהּ לְהַאי עִיר.

688. וְעַל זֶה אָמַר דָּוִד, אִם הַמֶּלֶךְ הַזֶּה שֶׁכָּל הַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ, שֶׁהוּא בַּעַל הַבַּיִת, לֹא בוֹנֶה אֶת הַבַּיִת הַזֶּה – שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ, אוֹתָם עַמּוּדִים שֶׁעוֹמְדִים לִבְנוֹת עַל הַבַּיִת הַזֶּה. אִם ה' לֹא יִשְׁמָר עִיר – זֶה הַמֶּלֶךְ שֶׁכָּל הַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ. שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר – זֶהוּ עַמּוּד אֶחָד שֶׁהָעוֹלָם הִתְתַּקֵּן עָלָיו, וּמִיהוּ? צַדִּיק, שֶׁהֲרֵי הוּא שׁוֹמֵר אֶת אוֹתָהּ הָעִיר.

689. מַשְׁכְּנָא דְּעָבַד מֹשֶׁה, יְהוֹשֻׁעַ הֲוָה קָאִים תָּדִיר וְנָטִיר לֵיהּ, דְּהָא לֵית נְטִירוּ דִּילֵיהּ בַּר בֵּיהּ דְּאִקְרֵי נַעַר, דִּכְתִּיב, (שמות לג) וּמְשָׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל. לְבָתַר הַאי מַשְׁכְּנָא לָא הֲוָה נָטִיר, אֶלָּא בְּגִין נַעַר אַחֲרָא, דִּכְתִּיב, (שמואל א ג) וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת, (והוה מסדר תמן) בְּגִין דְּלֵית נְטִירוּ דְּמַשְׁכְּנָא, אֶלָּא בְּנַעַר. (אבל בי מקדשא לאו הכי דלא נטירו דיליה אלא בקודשא בריך הוא דכתיב אם יי לא ישמור עיר שוא שקד שומר) וּמַאן אִיהוּ שׁוֹמֵר (ק"א ע"א) דָּא. הַהוּא דְּנָטִיר מַשְׁכְּנָא דְּאִקְרֵי הָכֵי נַעַר מְטַטְרוֹ"ן.

689. הַמִּשְׁכָּן שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה, תָּמִיד הָיָה יְהוֹשֻׁעַ עוֹמֵד וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ, שֶׁהֲרֵי אֵין שְׁמִירָתוֹ – רַק בָּזֶה שֶׁנִּקְרָא נַעַר, שֶׁכָּתוּב (שמות לג) וּמְשָׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל. אַחַר כָּךְ מִשְׁכָּן זֶה לֹא הָיָה שָׁמוּר אֶלָּא בִּשְׁבִיל נַעַר אַחֵר, שֶׁכָּתוּב (שמואל-א ג) וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת. (וְהָיָה מְסַדֵּר שָׁם) מִשּׁוּם שֶׁאֵין שְׁמִירַת הַמִּשְׁכָּן אֶלָּא בְּנַעַר. (אֲבָל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֵינוֹ כָּךְ, שֶׁאֵין שְׁמִירָתוֹ אֶלָּא בַּקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא, שֶׁכָּתוּב אִם ה' לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר) וּמִיהוּ הַשּׁוֹמֵר הַזֶּה? אוֹתוֹ שֶׁשּׁוֹמֵר הַמִּשְׁכָּן שֶׁנִּקְרָא כָּךְ: נַעַר מְטַטְרוֹ"ן.

690. אֲבָל אַתּוּן קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, לָאו נְטִירוּ דִּלְכוֹן כִּנְטִירוּ דְּמַשְׁכְּנָא, אֶלָּא נְטִירוּ דִּלְכוֹן כִּנְטִירוּ דְּבֵי מַקְדְּשָׁא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, דִּכְתִּיב אִם יְיָ' לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר, דְּהָא בְּכָל זִמְנָא דְּצַדִּיקַיָּא אָזְלֵי בְּאָרְחָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לוֹן תָּדִיר, דִּכְתִּיב, (תהלים קכא) יְיָ' יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ.

690. אֲבָל אַתֶּם קְדוֹשִׁים עֶלְיוֹנִים, אֵין שְׁמִירַתְכֶם כְּמוֹ שְׁמִירַת הַמִּשְׁכָּן, אֶלָּא שְׁמִירַתְכֶם כִּשְׁמִירַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ, שֶׁכָּתוּב אִם ה' לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שׁוֹמֵר. שֶׁהֲרֵי בְּכָל זְמַן שֶׁצַּדִּיקִים הוֹלְכִים בַּדֶּרֶךְ, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר אוֹתָם תָּמִיד, שֶׁכָּתוּב ה' יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ.

691. אָזְלוּ אֲבַתְרֵיהּ, וְאוֹזְפוּהוּ תְּלַת מִלִּין, וְאַהַדְרוּ לְאָרְחַיְיהוּ קָרוּ עָלֵיהּ, (תהלים צא) כִּי מַלְאָכָיו (ויקרא רס"ב ע"א) יְצַוֶּה לָּךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ, עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ וְגוֹ'. (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמֶּךָ וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ.

691. הָלְכוּ אַחֲרָיו, וְלִוּוּ אוֹתוֹ שְׁלֹשָׁה מִילִים, וְחָזְרוּ לְדַרְכָּם. קָרְאוּ עָלָיו, (תהלים צא) כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָּךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ, עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ וְגוֹ'. (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמֶּךָ וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ.

692. (שמות כו) וְאֶת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעֹת וְגוֹ'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (משלי יד) בְּרָב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ וּבְאֶפֶס לְאֹם מְחִתַּת רָזוֹן. בְּרָב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ, אִלֵּין

692. וְאֶת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעֹת וְגוֹ'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שם יד) בְּרָב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ וּבְאֶפֶס לְאֹם מְחִתַּת רָזוֹן. בְּרָב עָם הַדְרַת

אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִּיב בְּהוּ (דברים ז) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ' אֱלֹהֶיךָ. וְאִינּוּן עַמָּא דְּסַלְּקִין לְכַמָּה אַלְפִין, וּלְכַמָּה רִבְוָון, וְכַד אִינּוּן סַגִּיאִין בְּחוּשְׁבָּנַיְיהוּ, יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ. דְּהָא עִלָּאִין וְתַתָּאִין מְשַׁבְּחָן שְׁמֵיהּ דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, וּמְשַׁבְּחָן לֵיהּ בְּגִין עַמָּא קַדִּישָׁא דָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ד) רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה.

מֶלֶךְ – אֵלֶּה הֵם יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּתוּב בָּהֶם (דברים ז) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַה' אֱלֹהֶיךָ. וְהֵם עַם שֶׁעוֹלִים לְכַמָּה אֲלָפִים וּלְכַמָּה רְבָבוֹת, וּכְשֶׁהֵם רַבִּים בְּחֶשְׁבּוֹנָם, זֶהוּ כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהֲרֵי עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים מְשַׁבְּחִים אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן וּמְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ בִּשְׁבִיל הָעָם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם ד) רַק עַם חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה.

693. וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב, (דברים ז) כִּי אַתֶּם הַמְעַט מִכָּל הָעַמִּים, אֶלָּא, מִכָּל הָעַמִּים וַדַּאי, אֲבָל מֵעַמָּא חַד יַתִּיר סַגִּיאִין אִינּוּן. דְּהָא לֵית עַמָּא בְּכָל עָלְמָא רַב וְסַגִּי כְּיִשְׂרָאֵל. וְאִי תֵּימָא הָא בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל, וְהָא בְּנֵי אֱדוֹם, הָא כַּמָּה אִינּוּן. וַדַּאי הָכִי סַגִּיאִין אִינּוּן, אֲבָל כָּל שְׁאַר עַמִּין כֻּלְּהוּ מִתְעָרְבֵי אִלֵּין בְּאִלֵּין, בְּנִין אִית לְעָם דָא, בְּעַם דָא, וּלְאִלֵּין בְּנִין בְּעַם אַחֲרָא, וְאִלֵּין בְּאַחֲרָא. וּבְגִין כָּךְ לֵית עַמָּא בְּכָל עָלְמָא, רַב סַגֵּי כְּיִשְׂרָאֵל, עַמָּא בְּרִירָא וִיחִידָאָה, אִלֵּין בְּאִלֵּין, בְּלָא עִרְבּוּבְיָא אַחֲרָא כְּלַל, דִּכְתִּיב כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ' אֱלֹהֶיךָ, וּבְךָ בָּחַר יְיָ', וְעַל דָּא בְּרָב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ, הִדּוּרָא אִיהוּ דְּמַלְכָּא עִלָּאָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

693. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי כָּתוּב (שם ז) כִּי אַתֶּם הַמְעַט מִכָּל הָעַמִּים – אֶלָּא, מִכָּל הָעַמִּים וַדַּאי, אֲבָל מֵעַם אֶחָד הֵם יוֹתֵר רַבִּים. שֶׁהֲרֵי אֵין עַם בְּכָל הָעוֹלָם גָּדוֹל וָרַב כְּיִשְׂרָאֵל. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל וַהֲרֵי בְּנֵי אֱדוֹם הֲרֵי כַּמָּה הֵם – וַדַּאי כָּךְ רַבִּים הֵם, אֲבָל כָּל שְׁאָר הָעַמִּים, כֻּלָּם מְעֹרָבִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, בָּנִים יֵשׁ לְעַם זֶה בְּעַם זֶה, וּלְאֵלֶּה בָּנִים בְּעַם אַחֵר וּלְאֵלֶּה בְּאַחֵר. וּמִשּׁוּם כָּךְ אֵין עַם בְּכָל הָעוֹלָם גָּדוֹל וָרַב כְּיִשְׂרָאֵל, עַם נִבְחָר וִיחִידִי, אֵלֶּה בְּאֵלֶּה בְּלִי עִרְבּוּבְיָה אַחֶרֶת כְּלָל, שֶׁכָּתוּב כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַה' אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר ה', וְעַל זֶה בְּרָב עַם הַדְרַת מֶלֶךְ, הִדּוּר הוּא לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן בַּקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא.

694. תּוּ בְּזִמְנָא (דף קס"ד ע"ב) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, (דאיהו מק2דש מעט) וְכָל עַמָּא אַתְיָין כַּחֲדָא, וּמְצַלָּאן, וְאוֹדָן, וּמְשַׁבְּחָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדֵין הִדּוּרָא דְּמֶלֶךְ אִיהוּ, דְּמֶלֶךְ סְתָם דָא מַלְכָּא קַדִּישָׁא. (ד"א משיחא) דְּאִתְתַּקַּן בְּשַׁפִּירוּ וּבְתִקּוּנָא לְסַלְּקָא לְעֵילָּא.

694. עוֹד, בִּזְמַן שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּא לְבֵית הַכְּנֶסֶת (שֶׁהוּא מִקְדָּשׁ מְעַט) וְכָל הָעָם הוֹלְכִים כְּאֶחָד וּמִתְפַּלְּלִים וּמוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֲזַי הוּא הִדּוּרוֹ שֶׁל מֶלֶךְ, שֶׁמֶּלֶךְ סְתָם זֶה מֶלֶךְ הַקָּדוֹשׁ (הַמָּשִׁיחַ), שֶׁהִתְתַּקֵּן בְּיֹפִי וְתִקּוּן לַעֲלוֹת לְמַעְלָה.

695. וּבְאֶפֶס לְאֹם מְחִתַּת רָזוֹן, וְכַד אִיהוּ אַקְדִּים לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, וְעַמָּא לָא אַתְיָין לְצַלָּאָה וּלְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדֵין כָּל הַהוּא שֻׁלְטָנוּתָא דִּלְעֵילָּא, וְכָל אִינּוּן מְמָנָן וּמַשִּׁרְיָין עִלָּאִין, כֻּלְּהוּ אִתְבָּרוּ (ס"א אתעברו) מֵהַהוּא עִלּוּיָא דְּמִתְתַּקְּנֵי בְּתִקּוּנֵי הַהוּא מֶלֶךְ.

695. וּבְאֶפֶס לְאֹם מְחִתַּת רָזוֹן – וּכְשֶׁהוּא מַקְדִּים לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְהָעָם לֹא בָּאִים לְהִתְפַּלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אָז כָּל אוֹתוֹ שִׁלְטוֹן שֶׁלְּמַעְלָה וְכָל אוֹתָם מְמֻנִּים וּמַחֲנוֹת עֶלְיוֹנִים, כֻּלָּם נִשְׁבָּרִים (מָעֳבָרִים) מֵאוֹתוֹ עִלּוּי שֶׁמִּתְתַּקְּנִים בְּתִקּוּנֵי אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ.

696. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּבְהַהִיא שַׁעֲתָא, דְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא קָא מְסַדְּרֵי צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן, וּמְשַׁבְּחָן לְמַלְכָּא עִלָּאָה. כָּל אִינּוּן מַשִּׁרְיָין עִלָּאִין, מְסַדְּרִין שְׁבָחִין,

696. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁבְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל לְמַטָּה מְסַדְּרִים תְּפִלּוֹתֵיהֶם וּבַקָּשׁוֹתֵיהֶם וּמְשַׁבְּחִים אֶת הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, כָּל

וּמִתְתַּקְּנָן בְּהַהוּא תִּקּוּנָא קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּמַשִּׁרְיָין עִלָּאִין כֻּלְּהוּ חֲבֵרִין אִינּוּן בְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְשַׁבְּחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּחֲדָא, לְמֶהֱוֵי סְלוּקָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָּא וְתַתָּא כַּחֲדָא.

אוֹתָם מַחֲנוֹת עֶלְיוֹנִים מְסַדְּרִים שְׁבָחִים וּמִתְתַּקְּנִים בְּאוֹתוֹ תִּקּוּן קָדוֹשׁ, מִשּׁוּם שֶׁכָּל הַמַּחֲנוֹת הָעֶלְיוֹנִים כֻּלָּם חֲבֵרִים עִם יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה לְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּאֶחָד, לִהְיוֹת עֲלִיָּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַעְלָה וּמַטָּה כְּאֶחָד.

697. וְכַד אִינּוּן מִזְדַּמְּנָן לְמֶהֱוֵי חֲבֵרִים בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא לָא אַתְיָין לְסַדְּרָא צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן וּלְשַׁבְּחָא לְמָארֵיהוֹן, כֻּלְּהוּ מַשִּׁרְיָין קַדִּישִׁין, שֻׁלְטָנוּתָא עִלָּאָה אִתְבָּרוּ (אתעברו) מִתִּקּוּנֵיהוֹן, דְּהָא לָא סַלְּקִין בִּסְלוּקָא, וְלָא יַכְלִין לְשַׁבְּחָא לְמָארֵיהוֹן כִּדְקָא יָאוֹת. בְּגִין דִּשְׁבָחֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי כַּחֲדָא עֵילָּא וְתַתָּא, עִלָּאִין וְתַתָּאִין בְּשַׁעֲתָא חֲדָא, וְעַל דָּא מְזַוְּתַת רָזוֹן וְלָא מְזַוְּתַת מֶלֶךְ.

697. וּכְשֶׁהֵם מִזְדַּמְּנִים לִהְיוֹת חֲבֵרִים עִם יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל לְמַטָּה לֹא בָּאִים לְסַדֵּר תְּפִלָּתָם וּבַקָּשָׁתָם וּלְשַׁבֵּחַ אֶת אֲדוֹנָם – כָּל הַמַּחֲנוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַשִּׁלְטוֹן הָעֶלְיוֹן נִשְׁבָּרִים (מָעֳבָרִים) מִתִּקּוּנֵיהֶם, שֶׁהֲרֵי לֹא עוֹלִים בַּעֲלִיָּה וְלֹא יְכוֹלִים לְשַׁבֵּחַ אֶת רִבּוֹנָם כָּרָאוּי. מִשּׁוּם שֶׁשִּׁבְחֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צְרִיכִים לִהְיוֹת כְּאֶחָד מַעְלָה וּמַטָּה, עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים בְּשָׁעָה אַחַת, וְעַל זֶה מְחִתַּת רָזוֹן וְלֹא מְחִתַּת מֶלֶךְ.

698. וַאֲפִילּוּ דְּלָא אַסְגִּיאוּ בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, אֶלָּא עֲשָׂרָה, בְּאִינּוּן עֲשָׂרָה מִזְדַּמְּנָן מַשִּׁרְיָין עִלָּאִין, לְמֶהֱוֵי עִמְּהוֹן חֲבֵרִים. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּכָל תִּקּוּנֵי דְּהַהוּא מֶלֶךְ, אִינּוּן בַּעֲשָׂרָה, וְעַל דָּא דַּי בַּעֲשָׂרָה, אִי לָאו אִינּוּן יַתִּיר.

698. וַאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא הִתְרַבּוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֶלָּא עֲשָׂרָה, בְּאוֹתָם הָעֲשָׂרָה מִזְדַּמְּנִים הַמַּחֲנוֹת הָעֶלְיוֹנִים לִהְיוֹת עִמָּהֶם חֲבֵרִים. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁכָּל תִּקּוּנֵי אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ הֵם בַּעֲשָׂרָה, וְלָכֵן דַּי בַּעֲשָׂרָה, אִם אֵינָם יוֹתֵר.

699. וְתָא חֲזֵי בַּמִּשְׁכָּן מָה כְּתִיב, (שמות כו) וְאֶת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת, עֶשֶׂר: בְּגִין דְּתִקּוּנָא דְּמַשְׁכְּנָא, (נ"א דשכינתא) בַּעֲשָׂרָה אִיהוּ, לְמֶהֱוֵי כִּדְקָא יָאוֹת. עֶשֶׂר, מַאי טַעְמָא עֶשֶׂר, וְלָא עֲשָׂרָה. אֶלָּא עֶשֶׂר, בְּכָל אֲתָר אִיהוּ בְּלָא שְׁכִינְתָּא, דְּלָאו אִיהִי בְּחוּשְׁבָּנָא כְּגַוְונָא דָּא (מלכים א ז) עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר, שְׁכִינְתָּא לָאו אִיהִי בְּחוּשְׁבָּנָא, דְּהָא אִיהִי קַיְּימָא לְעֵילָּא, דִּכְתִיב, (מלכים א ז) וְהַיָּם עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה. וּבְאִלֵּין דּוּכְתֵּי דִּרְמִיזֵי לְרָזָא דִּלְעֵילָּא דְּחָסֵר מִנַּהוֹן, (ס"א ה') הָא שְׁכִינְתָּא יַתִּיר עַל הַהוּא חוּשְׁבָּנָא, דְּלָאו אִיהִי בְּחוּשְׁבָּנָא.

699. וּבֹא רְאֵה, בַּמִּשְׁכָּן מַה כָּתוּב? וְאֶת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעֹת. עֶשֶׂר, מִשּׁוּם שֶׁתִּקּוּן הַמִּשְׁכָּן (הַשְּׁכִינָה) הוּא בַּעֲשָׂרָה לִהְיוֹת כָּרָאוּי. עֶשֶׂר, מָה הַטַּעַם עֶשֶׂר וְלֹא עֲשָׂרָה? אֶלָּא עֶשֶׂר בְּכָל מָקוֹם הוּא בְּלִי שְׁכִינָה, שֶׁאֵינָהּ בַּחֶשְׁבּוֹן, כְּגוֹן זֶה (מלכים-א ז) עֹמֵד עַל שְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר. הַשְּׁכִינָה אֵינָהּ בַּחֶשְׁבּוֹן, שֶׁהֲרֵי הִיא עוֹמֶדֶת לְמַעְלָה, שֶׁכָּתוּב (שם) וְהַיָּם עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה. וּבַמְּקוֹמוֹת הַלָּלוּ שֶׁל רְמָזִים לַסּוֹד שֶׁלְּמַעְלָה שֶׁחָסֵר מֵהֶם (ה'), הֲרֵי שְׁכִינָה יְתֵרָה עַל אוֹתוֹ חֶשְׁבּוֹן, שֶׁאֵינָהּ בַּחֶשְׁבּוֹן.

700. לְסִטְרָא אַחֲרָא, יָהֲבֵי חוּשְׁבָּנָא יַתִּיר, וְאִיהִי בְּמִנְיָינָא בְּגְרִיעוּ, (ד"א לא תימא חושבנא יתיר אלא תוספת את וחושבנא בגריעו) כְּגוֹן עַשְׁתֵּי, וְהָא אוּקְמוּהָ. וּבְכָל אֲתָר דְּאַתְוָון אִתּוֹסְפָן, כְּגַוְונָא דָּא, אִיהוּ

700. לַצַּד הָאַחֵר נוֹתְנִים חֶשְׁבּוֹן יוֹתֵר. וְהִיא בַּמִּנְיָן בִּגְרִיעוּת,(לֹא תֹאמַר חֶשְׁבּוֹן יוֹתֵר, אֶלָּא תּוֹסֶפֶת אוֹת, וְהַחֶשְׁבּוֹן בִּגְרִיעוּת) כְּמוֹ עַשְׁתֵּי, וַהֲרֵי פֵּרְשׁוּהָ. וּבְכָל מָקוֹם שֶׁנּוֹסָפוֹת אוֹתִיּוֹת כְּגוֹן זֶה, זֶה לִגְרִיעוּת. כְּמוֹ הָאֲמִינוֹן אָחִיךָ,

לְגָרִיעוּתָא. כְּגוֹן (שמואל ב יג) הָאֲמִינוֹן אָחִיךְ, דְּסַגְיָא אֲמִינוֹן. וּבְסִטְרָא דִקְדוּשָׁא, גָּרַע אָת וְאִיהוּ תוֹסֶפֶת.

שֶׁמַּסְפִּיק אַמְנוֹן. וּבְצַד הַקְּדֻשָּׁה גּוֹרֵעַ אוֹת, וְהִיא תוֹסֶפֶת.

701. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קד) עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ, דְּכַד בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, (פנחס רמ"ה ע"ב) אִתְעֲטָף בְּהַהוּא אוֹר קַדְמָאָה, וּבָרָא בֵיהּ שָׁמַיִם.

701. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קד) עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה. פָּסוּק זֶה פֵּרְשׁוּהוּ, שֶׁכְּשֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, הִתְעַטֵּף בְּאוֹתוֹ אוֹר קַדְמוֹן וּבָרָא בּוֹ שָׁמַיִם.

702. וְתָא חֲזֵי, אוֹר וְחשֶׁךְ (ד"א לאו) כַּחֲדָא הֲווֹ. אוֹר מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְחשֶׁךְ מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא. מַאי עָבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שִׁתֵּף לוֹן כַּחֲדָא, וּבָרָא מִנַּיְהוּ שָׁמַיִם. מַאי שָׁמַיִם. אֵשׁ וּמַיִם. שִׁתְּפָן כַּחֲדָא, וְעָבִיד שְׁלָם בֵּינַיְיהוּ.

702. וּבֹא רְאֵה, אוֹר וְחֹשֶׁךְ (לֹא) הָיוּ כְּאֶחָד. אוֹר מִצַּד הַיָּמִין, וְחֹשֶׁךְ מִצַּד הַשְּׂמֹאל. מֶה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא? שִׁתְּפָם כְּאֶחָד וּבָרָא מֵהֶם שָׁמַיִם. מַה זֶּה שָׁמַיִם? אֵשׁ וּמַיִם שִׁתְּפָם כְּאֶחָד וְעָשָׂה שָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם.

703. וְכַד אִתְכְּלִילוּ כַּחֲדָא, וּמָתַח לוֹן, כַּיְרִיעָה מָתַח לוֹן, וְעָבִיד מִנַּיְהוּ אָת ו' וְדָא אִקְרֵי יְרִיעָה. יְרִיעוֹת, דְּהָא אָת דָּא אִתְפָּשִׁיט מִנֵּיהּ נְהִירוּ, וְאִתְעָבִידוּ יְרִיעוֹת, הֲדָא הוּא דִכְתִיב וְאֶת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעוֹת.

703. וּכְשֶׁנִּתְקְנוּ כְּאֶחָד וּמָתַח אוֹתָם, מָתַח אוֹתָם כַּיְרִיעָה וְעָשָׂה מֵהֶם אוֹת ו', וְזוֹ נִקְרֵאת יְרִיעָה. יְרִיעוֹת, שֶׁהֲרֵי מֵאוֹת זוֹ הִתְפַּשֵּׁט אוֹר וְנַעֲשׂוּ יְרִיעוֹת. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וְאֶת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרִיעֹת.

704. וְשִׁבְעָה רְקִיעִין אִינּוּן מִתִּיחִין, גְּנִיזִין בִּגְנִיזוּ עִלָּאָה, כְּמָה דְאוֹקְמוּהָ. וְחַד רְקִיעָא דְּקַיְּימָא עֲלַיְיהוּ, וְהַהוּא רְקִיעַ לֵית בֵּיהּ גָּוֶון, וְלֵית לֵיהּ אֲתָר בְּאִתְגַּלְיָא וְלָא קַיְּימָא לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, (ס"א אלא בסוכלתנו) וְהַאי רְקִיעַ אִיהוּ גָּנִיז, וְנָהִיר לְכֻלְּהוּ, וְנָטִיל לוֹן בְּמַטְלָנַיְיהוּ, כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ. אֶלָּא קַיְּימָא בְּסוּכְלְתָנוּ.

704. וְשִׁבְעָה רְקִיעִים הֵם מְתוּחִים, גְּנוּזִים בִּגְנִיזָה עֶלְיוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁבֵּאֲרוּהָ, וְרָקִיעַ אֶחָד שֶׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם. וּלְאוֹתוֹ רָקִיעַ אֵין גָּוֶן וְאֵין לוֹ מָקוֹם בְּגִלּוּי, וְלֹא עוֹמֵד לְהִתְבּוֹנֵן בּוֹ (אֶלָּא בִּתְבוּנָה), וְהָרָקִיעַ הַזֶּה גָּנוּז וּמֵאִיר לְכֻלָּם, וּמַסִּיעַ אוֹתָם לְמַסְעֵיהֶם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּרָאוּי לוֹ. אֶלָּא עוֹמֵד בְּהַשְׂכֵּל.

705. מֵהַאי רְקִיעַ וּלְהַלְאָה, לֵית מַאן דְּיָדַע וְיַשְׁגַּח, וְאִית לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְמִסְתַּם פּוּמֵיהּ, וּדְלָא לְמַלְּלָא וּלְאִסְתַּכְּלָא בְּסוּכְלְתָנוּ. מַאן דְּאִסְתַּכַּל אַהְדַּר לַאֲחוֹרָא, דְּלֵית מַאן דְּיָכִיל לְמִנְדַּע.

705. מֵהָרָקִיעַ הַזֶּה וָהָלְאָה אֵין מִי שֶׁיֵּדַע וְיַשְׁגִּיחַ, וְיֵשׁ לָאָדָם לִסְתֹּם פִּיו וְלֹא לְדַבֵּר וּלְהִתְבּוֹנֵן בְּהַשְׂכֵּל. מִי שֶׁיִּסְתַּכֵּל חוֹזֵר לְאָחוֹר, שֶׁאֵין מִי שֶׁיָּכוֹל לָדַעַת.

706. עֶשֶׂר יְרִיעוֹת אִינּוּן, דְּאִינּוּן עֲשָׂרָה רְקִיעִין. וּמַאן אִינּוּן יְרִיעוֹת דְּמַשְׁכְּנָא דְּאִינּוּן עֶשֶׂר. וְקַיְּימָן לְמִנְדַּע לְחַכִּימֵי לִבָּא. מַאן דְּיִנְדַּע בְּהוּ, אִסְתַּכַּל בְּחָכְמְתָא סַגְּיָא, וּבְרָזִין דְּעָלְמָא, וְאִסְתַּכַּל (דף קס"ה ע"א) לְעֵילָּא בְּהַהוּא אֲתָר, דְּכָל חַד וְחַד אִתְדַּבַּק בֵּיהּ, בַּר תְּרֵין אִינּוּן דְּקַיְּימָן בִּימִינָא וּבִשְׂמָאלָא, וְאִינּוּן גְּנִיזִין בַּהֲדֵי שְׁכִינְתָּא.

706. עֶשֶׂר יְרִיעוֹת הֵן, שֶׁהֵם עֲשָׂרָה רְקִיעִים. וּמִי הֵם יְרִיעוֹת הַמִּשְׁכָּן שֶׁהֵן עֶשֶׂר וְעוֹמְדוֹת לְהִוָּדַע לְחַכְמֵי הַלֵּב? מִי שֶׁיֵּדַע בָּהֶן, מִסְתַּכֵּל בְּחָכְמָה רַבָּה וּבְסוֹדוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, וּמִסְתַּכֵּל לְמַעְלָה בְּאוֹתוֹ מָקוֹם, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד נִדְבָּק בּוֹ, פְּרָט לִשְׁנֵי אֵלֶּה שֶׁעוֹמְדִים בְּיָמִין וּבִשְׂמֹאל, וְהֵם גְּנוּזִים עִם הַשְּׁכִינָה.

707. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר תֵּשַׁע רְקִיעִין אִינּוּן, וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי עֲשִׂירָאָה. דְּאִי תֵּימָא בְּגִין דִּכְתִּיב עֶשֶׂר, בַּר מִשְּׁכִינְתָּא אִיהוּ. אִי הָכִי, שְׁכִינְתָּא חַד סָרֵי אִיהִי דְּקַיְּימָא עַל עֶשֶׂר. אֶלָּא וַדַּאי תֵּשַׁע אִינּוּן, וְאִינּוּן תֵּשַׁע יוֹמִין שֶׁבֵּין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְאִיהִי עֲשִׂירָאָה. כְּגַוְונָא דָּא, מִשְׁכָּן אִיהוּ עֶשֶׂר יְרִיעוֹת.

707. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, תִּשְׁעָה רְקִיעִים הֵם, וּשְׁכִינָה הִיא עֲשִׂירִית. שֶׁאִם תֹּאמַר בִּשְׁבִיל שֶׁכָּתוּב עֶשֶׂר – הוּא חוּץ מֵהַשְּׁכִינָה. אִם כָּךְ, הַשְּׁכִינָה הִיא אַחַת עֶשְׂרֵה שֶׁעוֹמֶדֶת עַל עֶשֶׂר. אֶלָּא וַדַּאי שֶׁתֵּשַׁע הֵן, וְהֵם תִּשְׁעָה יָמִים שֶׁבֵּין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְהִיא הָעֲשִׂירִית. כְּמוֹ זֶה הַמִּשְׁכָּן הוּא עֶשֶׂר יְרִיעוֹת.

708. אִינּוּן עֶשֶׂר רְקִיעִין רָזָא דְּרָזִין דְּלָא אִתְמְסַר בַּר לְאִינּוּן דְּיַדְעֵי חָכְמְתָא, וְכֹלָּא אִיהוּ בְּרָזִין דִּמְנַרְתָּא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ גַּלֵּי רָזָא דְּכָל רְקִיעָא וּרְקִיעָא, וְאִינּוּן שַׁמָּשִׁין דִּמְשַׁמְּשֵׁי בְּכָל חַד וְחַד. שֶׁבַע רְקִיעִין אִינּוּן לְעֵילָּא, שֶׁבַע רְקִיעִין אִינּוּן לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. שֶׁבַע רְקִיעִין אִינּוּן, דִּבְהוּ כֹּכְבַיָּא וּמַזָּלֵי לְאַנְהָגָא עָלְמָא דָּא כְּפוּם אָרְחֵיהּ, כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ.

708. אוֹתָם עֲשָׂרָה רְקִיעִים סוֹד הַסּוֹדוֹת שֶׁלֹּא נִמְסָר, רַק לְיוֹדְעֵי הַחָכְמָה, וְהַכֹּל הוּא בַּסּוֹדוֹת שֶׁל הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא גִּלָּה סוֹד כָּל רָקִיעַ וְרָקִיעַ, וְהֵם שַׁמָּשִׁים שֶׁמְּשַׁמְּשִׁים בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד. שִׁבְעָה רְקִיעִים הֵם לְמַעְלָה, וְשִׁבְעָה רְקִיעִים הֵם לְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה. שִׁבְעָה רְקִיעִים הֵם שֶׁבָּהֶם כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת לְהַנְהִיג הָעוֹלָם הַזֶּה כְּפִי דַּרְכּוֹ וּכְמוֹ שֶׁצָּרִיךְ לוֹ.

709. בְּכֻלְּהוּ שְׁבִיעָאָה עָדִיף, בַּר תְּמִינָאָה, דְּהָא מַדְבַּר לְכֻלְּהוּ, וְקַיְּימָא עַל כֻּלְּהוּ. כְּתִיב (תהלים סח) סֹלּוּ לָרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת, מַאן רוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת, וּמַאן אִינּוּן עֲרָבוֹת. אֶלָּא, עֲרָבוֹת דָּא רְקִיעָא שְׁבִיעָאָה, אֲמַאי אִתְקְרֵי עֲרָבוֹת. עַל דְּאִיהוּ כָּלִיל מֵאֶשָּׁא וּמַיָּא כַּחֲדָא, וּמִסִּטְרָא דְּדָרוֹם, וּמִסִּטְרָא דְּצָפוֹן, וְאִיהוּ מְעוֹרָב מִתְּרֵין סִטְרִין.

709. בְּכֻלָּם הַשְּׁבִיעִי עָדִיף, חוּץ מִן הַשְּׁמִינִי שֶׁמַּנְהִיג אֶת כֻּלָּם וְעוֹמֵד עַל כֻּלָּם. כָּתוּב סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת. מִי רוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת, וּמִי הֵן הָעֲרָבוֹת? אֶלָּא עֲרָבוֹת זֶה הָרָקִיעַ הַשְּׁבִיעִי, וְלָמָּה נִקְרָא עֲרָבוֹת? עַל שֶׁהוּא כָּלוּל מֵאֵשׁ וּמַיִם כְּאֶחָד, וּמִצַּד הַדָּרוֹם, וּמִצַּד הַצָּפוֹן, וְהוּא מְעֹרָב מִשְּׁנֵי צְדָדִים.

710. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, שְׁתֵּי עֲרָבוֹת דְּהָא מִתְחַבְּרָן בְּלוּלָב, וְתָנֵינָן עֲרָבוֹת, הֲדָא הוּא דִּכְתִּיב סֹלּוּ לָרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת. אִי הָכִי, מַאן יָהִיב יַרְכִין בְּגוּפָא, אוֹ גּוּפָא בְּיַרְכִין, דְּהָא דָּא עָבִיד פֵּרִין וְאִיבִין, וְדָא (קס"ט ע"ב) לָא עָבִיד פֵּרִין וְאִיבִין.

710. וְאִם תֹּאמַר, אִם כָּךְ, שְׁתֵּי הָעֲרָבוֹת שֶׁמִּתְחַבְּרוֹת בַּלּוּלָב, וְשָׁנִינוּ עֲרָבוֹת? זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים סח) סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת. אִם כָּךְ, מִי נוֹתֵן יְרֵכַיִם בַּגּוּף, אוֹ גּוּף בַּיְרֵכַיִם? שֶׁהֲרֵי זֶה עוֹשֶׂה פֵּרוֹת וְנִצָּנִים, וְזֶה לֹא עוֹשֶׂה פֵּרוֹת וְנִצָּנִים.

711. אֶלָּא, וַדַּאי כֹּלָּא הוּא רָזָא דַּעֲרָבוֹת דִּבְלוּלָב, אִינּוּן עֲרָבוֹת דִּבְלוּלָב, חַד אֵשׁ, וְחַד מַיִם. בְּרָזָא דָּא דְּכֻלְּהוּ, וְאִיהוּ שְׁבִיעָאָה אִיהוּ אֵשׁ וּמַיִם כָּלִיל כַּחֲדָא, בְּרָזָא חֲדָא, וּבְגִין דַּעֲרָבוֹת אִיהוּ רָזָא כְּלָלָא דְּכֻלְּהוּ שִׁית אַחֲרָנִין, אִיהוּ רָזָא דִּרְתִיכָא עִלָּאָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהַאי רְקִיעָ, יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ רְקִיעִין, וְתִיאוּבְתֵּיהּ תָּדִיר לְאַתְקְנָא לְהַהוּא רְקִיעָא, בְּשְׁפִירוּ עִלָּאָה. וְעַל דָּא, סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת לְהַהוּא דְּרָכֵב בָּעֲרָבוֹת. וּמַאן

711. אֶלָּא וַדַּאי שֶׁהַכֹּל הוּא סוֹד שֶׁל עֲרָבוֹת שֶׁבַּלּוּלָב. אוֹתָם עֲרָבוֹת שֶׁבַּלּוּלָב, אֶחָד אֵשׁ וְאֶחָד מַיִם. בַּסּוֹד הַזֶּה שֶׁל כֻּלָּם, וְהוּא שְׁבִיעִי, הוּא אֵשׁ וּמַיִם כְּלוּלִים כְּאֶחָד בְּסוֹד אֶחָד, וּמִשּׁוּם שֶׁעֲרָבוֹת הוּא סוֹד הַכְּלָל שֶׁל כָּל שֵׁשֶׁת הָאֲחֵרוֹנִים, הוּא סוֹד הַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה בָּרָקִיעַ הַזֶּה יוֹתֵר מִכָּל הָרְקִיעִים, וּתְשׁוּקָתוֹ תָּמִיד לְתַקֵּן אוֹתוֹ הָרָקִיעַ בְּיֹפִי עֶלְיוֹן. וְעַל זֶה סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת, לְאוֹתוֹ שֶׁרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת, וּמִיהוּ?

אִיהוּ. הַהוּא רָקִיעַ טָמִיר וְגָנִיז, דְּקַיְּימָא עַל גַּבֵּי חֵיוָתָא, דְּאִיהוּ רֹכֵב בָּעֲרָבוֹת.

אוֹתוֹ הָרָקִיעַ טָמִיר וְגָנוּז שֶׁעוֹמֵד עַל גַּב הַחַיּוֹת, שֶׁהוּא רוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת.

712. וְעִלְזוּ (ק"ע ע"ב) לְפָנָיו. מִלְּפָנָיו לָא כְּתִיב, אֶלָּא לְפָנָיו, דְּהָא לֵית מַאן דְּיִנְדַּע בֵּיהּ כְּלוּם. אֲבָל לְפָנָיו, מַאן דְּעָיֵיל לְקָמֵיהּ דְּהַאי רְקִיעָ, אִצְטְרִיךְ לְמֵיעַל בְּחֶדְוָה, וְלָא בַּעֲצִיבוּ כְּלַל, בְּגִין דְּהַאי רְקִיעָא גָּרִים, דְּתַמָּן לָא שַׁרְיָא עֲצִיבוּ וְרוּגְזָא כְּלַל, דְּהָא תַּמָּן כֹּלָּא אִיהוּ בְּחֶדְוָה.

712. וְעִלְזוּ לְפָנָיו. לֹא כָתוּב מִלְּפָנָיו, אֶלָּא לְפָנָיו, שֶׁהֲרֵי אֵין מִי שֶׁיֵּדַע בּוֹ כְּלוּם. אֲבָל לְפָנָיו, מִי שֶׁנִּכְנָס אֵצֶל הָרָקִיעַ הַזֶּה, צָרִיךְ לְהִכָּנֵס בְּשִׂמְחָה וְלֹא בְּעֶצֶב כְּלָל, מִשּׁוּם שֶׁהָרָקִיעַ הַזֶּה גּוֹרֵם, שֶׁשָּׁם לֹא שׁוֹרֶה עֶצֶב וְרֹגֶז כְּלָל, שֶׁהֲרֵי שָׁם הַכֹּל בְּשִׂמְחָה.

713. וְעַל דָּא, כֹּהֵן גָּדוֹל דְּקַיְּימָא לְקָמֵיהּ, לָא הֲוָה עָאל לְבֵי קוּדְשָׁא, בַּר בְּחֶדְוָה, וּלְאַחֲזָאָה חֶדְוָה, דְּהָא אַתְרָא גָּרִים. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים ק) עִבְדוּ אֶת יְיָ' בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה. דְּהָא אִצְטְרִיךְ דְּלָא לְאַחֲזָאָה בָּהּ עֲצִיבוּ.

713. וְעַל זֶה, כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁעוֹמֵד לְפָנָיו לֹא הָיָה נִכְנָס לְבֵית הַקֹּדֶשׁ – רַק בְּשִׂמְחָה וּלְהֵרָאוֹת שִׂמְחָה, שֶׁהֲרֵי הַמָּקוֹם גּוֹרֵם. וְעַל זֶה כָּתוּב (תהלים ק) עִבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה. שֶׁהֲרֵי צָרִיךְ שֶׁלֹּא לְהֵרָאוֹת בּוֹ עֶצֶב.

714. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, הַאי מַאן דְּאִיהוּ בְּצַעֲרָא וּבְדוֹחֲקָא, דְּלָא יָכִיל לְמֶחְדֵּי לִבֵּיהּ, וּמִגּוֹ דּוֹחֲקֵיהּ אִית לֵיהּ לְמִתְבַּע רַחֲמִין, קָמֵי מַלְכָּא עִלָּאָה, אִי הָכִי, לָא יִצְלֵי צְלוֹתָא כְּלַל, וְלָא יֵיעוֹל בַּעֲצִיבוּ כְּלַל, דְּהָא לָא יָכִיל לְמֶחְדֵּי לִבֵּיהּ, וּלְאַעֲלָא קָמֵיהּ בְּחֶדְוָה, מַאי תַּקַּנְתָּא אִית לֵיהּ לְהַאי בַּר נָשׁ.

714. וְאִם תֹּאמַר, אִם כָּךְ, מִי שֶׁהוּא בְּצַעַר וְדַחַק, שֶׁלֹּא יָכוֹל לְשַׂמֵּחַ אֶת לִבּוֹ, וּמִתּוֹךְ דָּחְקוֹ יֵשׁ לוֹ לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן. אִם כָּךְ, לֹא יִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה כְּלָל, וְלֹא יִכָּנֵס בְּעֶצֶב כְּלָל, שֶׁהֲרֵי לֹא יָכוֹל לְשַׂמֵּחַ אֶת לִבּוֹ וּלְהִכָּנֵס לְפָנָיו בְּשִׂמְחָה. מָה הַתִּקּוּן שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם הַזֶּה?

715. אֶלָּא וַדַּאי הָא תָּנֵינָן, כָּל תַּרְעִין נִנְעָלוּ וְאַסְגִּירוּ, וְתַרְעִין דִּדְמָעִין לָא אַסְגִּירוּ, וְלֵית דִּמְעָה אֶלָּא מִגּוֹ צַעֲרָא וַעֲצִיבוּ. וְכָל אִינּוּן דִּמְמָנָן עַל אִינּוּן תַּרְעִין, כֻּלְּהוּ מְתַבְּרִין גַּזְיִין וּמַנְעוּלִין, וְעַיְילִין אִינּוּן דִּמְעִין, וְהַהִיא צְלוֹתָא עָאלַת קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

715. אֶלָּא וַדַּאי הֲרֵי שָׁנִינוּ, כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעֲלוּ וְנִסְגְּרוּ, וְשַׁעֲרֵי דְמָעוֹת לֹא נִסְגְּרוּ, וְאֵין דִּמְעָה אֶלָּא מִתּוֹךְ צַעַר וְעֶצֶב, וְכָל אוֹתָם הַמְמֻנִּים עַל אוֹתָם הַשְּׁעָרִים, כֻּלָּם מְשַׁבְּרִים חֲתִיכוֹת קָשׁוֹת וּמַנְעוּלִים וּמַכְנִיסִים אוֹתָן דְּמָעוֹת, וְאוֹתָהּ תְּפִלָּה נִכְנֶסֶת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.

716. כְּדֵין הַהוּא אֲתַר אִית לֵיהּ דּוֹחֲקָא, מֵהַהוּא עֲצִיבוּ וְדוֹחֲקָא דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לֹא צָר. תֵּיאוּבְתֵּיהּ דְּהַהוּא עָלְמָא עִלָּאָה, לְגַבֵּי הַאי אֲתַר, כִּדְכוּרָא דְּתֵיאוּבְתֵּיהּ תָּדִיר לְגַבָּהּ דְּנוּקְבָא. כַּד מַלְכָּא עָאל לְגַבֵּי מַטְרוֹנִיתָא, אַשְׁכַּח לָהּ בַּעֲצִיבוּ, כְּדֵין כָּל מָה דְּאִיהִי בָּעָאת, בִּידָהָא אִתְמְסַר, וְהַהוּא בַּר נָשׁ, וְהַהִיא צְלוֹתָא, לָא אַהְדָּר בְּרֵיקָנַיָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיֵּיס (דף קס"ה

716. וְאָז לְאוֹתוֹ מָקוֹם יֵשׁ דֹּחַק מֵאוֹתוֹ עֶצֶב וְדֹחַק שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לֹא (לוֹ) צָר. תְּשׁוּקַת אוֹתוֹ הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן לַמָּקוֹם הַזֶּה, כְּזָכָר שֶׁתְּשׁוּקָתוֹ תָּמִיד אֶל הַנְּקֵבָה. כְּשֶׁנִּכְנָס הַמֶּלֶךְ לַגְּבִירָה וּמוֹצֵא אוֹתָהּ בְּעֶצֶב, אָז כָּל מַה שֶּׁהִיא רוֹצָה, נִמְסָר בְּיָדֶיהָ, וְאוֹתוֹ אָדָם וְאוֹתָהּ תְּפִלָּה לֹא חוֹזֶרֶת רֵיקָם, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חָס עָלָיו. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם שֶׁשּׁוֹפֵךְ דְּמָעוֹת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּתְפִלָּתוֹ.

(ע"ב) עָלֵיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא בַּר נָשׁ, דְּאוֹשִׁיד דִּמְעִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּצְלוֹתֵיהּ.

717. כְּגַוְונָא דָא בְּשַׁבָּת, מַאן דְּיָתִיב בְּתַעֲנִיתָא בְּשַׁבָּת, מִגּוֹ צַעֲרֵיהּ אַחְזֵי עֲצִיבָא, וּבְשַׁבָּת שַׁלְטָא הַהוּא רְקִיעָא עִלָּאָה, הַהוּא דְּאִתְחֲזֵי בְּחֶדְוָה, וְאִיהוּ חֶדְוָה וְחַדֵּי לְכֹלָּא. הַהוּא דְּיָתִיב בַּעֲצִיבוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ שַׁלְטָא, אַפִּיק לְהַהוּא בַּר נָשׁ מֵהַהוּא עוֹנְשָׁא דְּאִתְגְּזַר עָלֵיהּ, וְהָא אִתְּמַר, סֹלּוּ: הָבוּ יְקָר, וְרוֹמְמוּ לְהַהוּא דְּרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת, דְּאִיהוּ חֶדְוָה וְחַדֵּי כֹּלָּא, רְקִיעָא עַל גַּבֵּי חֵיוָתָא בְּיָ"הּ שְׁמוֹ וַדַּאי, דְּהָא בְּהַהוּא אֲתַר שְׁמָא דָא אִתְכְּלִיל. וְעִלְזוּ לְפָנָיו, בְּגִין דְּלָא אִצְטְרִיךְ לְאַחֲזָאָה קָמֵיהּ עֲצִיבוּ, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

717. כְּמוֹ זֶה בְּשַׁבָּת, מִי שֶׁיּוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית בְּשַׁבָּת, מִתּוֹךְ צַעֲרוֹ מַרְאֶה עֶצֶב, וּבְשַׁבָּת שׁוֹלֵט אוֹתוֹ רָקִיעַ עֶלְיוֹן, אוֹתוֹ שֶׁנִּרְאֶה בְּשִׂמְחָה, שֶׁהוּא שִׂמְחָה וּמְשַׂמֵּחַ לַכֹּל. אוֹתוֹ שֶׁיּוֹשֵׁב בְּעֶצֶב, מִשּׁוּם שֶׁהוּא שׁוֹלֵט, מוֹצִיא אֶת אוֹתוֹ הָאָדָם מֵאוֹתוֹ הָעֹנֶשׁ שֶׁנִּגְזַר עָלָיו, וַהֲרֵי נֶאֱמַר סֹלּוּ – הָבוּ כָבוֹד וְרוֹמְמוּת לְאוֹתוֹ שֶׁרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת, שֶׁהוּא שִׂמְחָה וּמְשַׂמֵּחַ לַכֹּל, הָרָקִיעַ שֶׁעַל גַּבֵּי הַחַיּוֹת בְּיָ"הּ שְׁמוֹ וַדַּאי, שֶׁהֲרֵי בְּאוֹתוֹ מָקוֹם הַשֵּׁם הַזֶּה נִכְלָל. וְעִלְזוּ לְפָנָיו – מִשּׁוּם שֶׁלֹּא צָרִיךְ לְהֵרָאוֹת לְפָנָיו עֶצֶב, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.

718. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הַאי קְרָא, הָכִי אִצְטְרִיךְ לְמֵימַר, סֹלּוּ לָרוֹכֵב עַל עֲרָבוֹת, מַאי בָּעֲרָבוֹת. בְּיָהּ שְׁמוֹ, בְּיָהּ הוּא מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי שְׁמוֹ. אֶלָּא הַאי קְרָא, עַל סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, עַתִּיקָא דְּכָל עַתִּיקִין אִתְּמַר. הַהוּא דְּלָא אִתְגַּלְיָא, וְלָא אִתְיְדַע כְּלַל, דְּאִיהוּ רוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת. וְאִי תֵּימָא, דְּאִיהוּ אַתְיָא וְרָכִיב בֵּיהּ, אִי הָכִי, אַף עַל גַּב דִּסְתִים הוּא בְּאֲתַר דָּא קַיְּימָא לְאִתְגַּלְיָא.

718. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, פָּסוּק זֶה כָּךְ צָרִיךְ לוֹמַר: סֹלּוּ לָרֹכֵב עַל עֲרָבוֹת. מַה זֶּה בָּעֲרָבוֹת? בְּיָהּ שְׁמוֹ, בְּיָהּ הוּא הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת! מַה זֶּה שְׁמוֹ? אֶלָּא פָּסוּק זֶה עַל נִסְתַּר כָּל הַנִּסְתָּרִים, עַתִּיק כָּל הָעַתִּיקִים נֶאֱמַר, אוֹתוֹ שֶׁלֹּא הִתְגַּלָּה וְלֹא נוֹדַע כְּלָל שֶׁהוּא רוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת. וְאִם תֹּאמַר שֶׁהוּא בָּא וְרוֹכֵב בּוֹ, אִם כָּךְ, אַף עַל גַּב שֶׁהוּא נִסְתָּר, בַּמָּקוֹם הַזֶּה עוֹמֵד לְהִתְגַּלּוֹת.

719. אֶלָּא סוֹלּוּ לָרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת, דָּא אִיהוּ עַתִּיקָא דְּכָל עַתִּיקִין, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, דְּלָא יְדִיעַ. וּבַמֶּה אִיהוּ רוֹכֵב, בָּעֲרָבוֹת, בְּיָ"הּ, דְּאִיהוּ רָזָא קַדְמָאָה דְּנָפִיק קַמֵּיהּ (ד"א מניה) וְדָא אִיהוּ שְׁמֵיהּ, מֵהַהוּא סְתִימָא, דְּלָא יְדִיעַ, שְׁמָא (ויקרא כ"ט) דִּילֵיהּ הוּא יָ"הּ. לָאו דְּאִיהוּ הוּא, אֶלָּא אִיהוּ הוּא, בְּגִין דְּהַהוּא פָּרוֹכְתָּא (ויקרא קכ"ח) דְּאִתְפָּרְסָא וְנָפִיק מִקָּמֵיהּ. אֲבָל הַאי פָּרוֹכְתָּא אִיהוּ שְׁמוֹ, וְדָא אִיהוּ רְתִיכָא דִּילֵיהּ, וְלָא אִתְיְדַע כְּלַל.

719. אֶלָּא סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת, זֶהוּ עַתִּיק שֶׁל כָּל הָעַתִּיקִים, נִסְתַּר כָּל הַנִּסְתָּרִים, שֶׁלֹּא יָדוּעַ. וּבַמָּה הוּא רוֹכֵב? בָּעֲרָבוֹת, בְּיָ"הּ, שֶׁהוּא סוֹד קַדְמוֹן שֶׁיָּצָא לְפָנָיו (מִמֶּנּוּ), וְזֶהוּ שְׁמוֹ. מֵאוֹתוֹ נִסְתָּר שֶׁלֹּא יָדוּעַ שְׁמוֹ הוּא יָ"הּ. לֹא שֶׁהוּא הוּא, אֶלָּא הוּא הוּא, בִּשְׁבִיל שֶׁאוֹתָהּ פָּרֹכֶת שֶׁנִּפְרְסָה וְיָצְאָה מִלְּפָנָיו. אֲבָל הַפָּרֹכֶת הַזּוֹ הִיא שְׁמוֹ, וְזוֹהִי מֶרְכַּבְתּוֹ, וְלֹא נוֹדַע כְּלָל.

720. וְדָא אִיהוּ שְׁמוֹ הַגָּדוֹל, בְּגִין דְּאִית שְׁמֵיהּ דְּלָאו אִיהוּ כָּל כַּךְ גָּדוֹל, כְּהַאי אַף עַל גַּב דְּאִית בֵּיהּ תּוֹסֶפֶת אַתְוָון. דָּא אִיהוּ שְׁמָא רַבָּא, וְעַל דָּא בְּהַאי שְׁמָא, אֲנָן מַפִּיקִין אָמֵן, דְּאִיהוּ מִנֵּיהּ. בְּהַאי אַזְלָא אָמֵן בְּכָל זִמְנָא, וּבִשְׁמָא אַחֲרָא לָאו הָכִי.

720. וְזֶהוּ שְׁמוֹ הַגָּדוֹל, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ שְׁמוֹ שֶׁאֵינוֹ כָּל כָּךְ גָּדוֹל כְּמוֹ זֶה אַף עַל גַּב שֶׁיֵּשׁ בּוֹ תּוֹסֶפֶת אוֹתִיּוֹת. זֶהוּ הַשֵּׁם הַגָּדוֹל, וְלָכֵן בַּשֵּׁם הַזֶּה אָנוּ מוֹצִיאִים אָמֵן, שֶׁהוּא מִמֶּנּוּ. בָּזֶה הוֹלֵךְ אָמֵן בְּכָל הַזְּמַן, וּבְשֵׁם אַחֵר לֹא כָּךְ.

721. אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ, דְּכַד הַאי שְׁמָא אִתְתָּקַּן, כֹּלָּא אִיהוּ בִּשְׁלִימוּ, וְכָל עָלְמִין חַדָּאן בְּחֶדְוּ. בְּהַאי שְׁמָא, כְּלִילָן עִלָּאִין וְתַתָּאִין. בְּהַאי שְׁמָא, כְּלִילָן שִׁית מֵאָה וּתְלֵיסַר פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּאִינּוּן כְּלָלָא דְּכָל רָזִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. כְּלָלָא דְּעָלְמָא דִּדְכוּרָא לְעֵילָּא, וּכְלָלָא דְּעָלְמָא דְּנוּקְבָא לְתַתָּא.

721. אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ, שֶׁכַּאֲשֶׁר הַשֵּׁם הַזֶּה מִתְתַּקֵּן – הַכֹּל בִּשְׁלֵמוּת, וְכָל הָעוֹלָמוֹת שְׂמֵחִים בְּשִׂמְחָה. בַּשֵּׁם הַזֶּה כְּלוּלִים עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. בַּשֵּׁם הַזֶּה כְּלוּלִים שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִצְווֹת שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁהֵן הַכְּלָל שֶׁל כָּל הַסּוֹדוֹת הָעֶלְיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים. הַכְּלָל שֶׁל עוֹלַם הַזָּכָר לְמַעְלָה, וְהַכְּלָל שֶׁל עוֹלַם הַנְּקֵבָה לְמַטָּה.

722. וְכֻלְּהוּ פִּקּוּדִין, כֻּלְּהוּ שַׁיְיפִין וְאֵבָרִין, לְאִתְחֲזָאָה בְּהוּ רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. מַאן דְּלָא יַשְׁגַּח וְלָא אִסְתָּכַּל בְּרָזִין דְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, לָא יָדַע, וְלָא אִסְתָּכַּל, הֵיךְ מִתְתַּקְּנָן שַׁיְיפִין בְּרָזָא עִלָּאָה. שַׁיְיפִין דְּגוּפָא כֻּלְּהוּ, מִתְתַּקְּנָן עַל רָזָא דְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִית שַׁיְיפִין, דְּאִינּוּן רַבְרְבִין וְעִלָּאִין, כֻּלְּהוּ זְעִירִין וְרַבְרְבִין, אִי אִתְנְטִיל חַד מִנַּיְיהוּ, אֲפִילּוּ זְעִירָא דְּבַר נָשׁ, אִקְרֵי מָארֵיהּ דְּמוּמָא, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן הַהוּא דְּגָרַע אֲפִילּוּ חַד פִּקּוּדָא מֵאִינּוּן פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, דְּאָטִיל מוּמָא בְּאֲתַר דְּלָא אִצְטְרִיךְ.

722. וְכָל הַמִּצְווֹת כֻּלָּן פְּרָקִים וְאֵיבָרִים, לְהֵרָאוֹת בָּהֶן אֶת סוֹד הָאֱמוּנָה. מִי שֶׁלֹּא יַשְׁגִּיחַ וְלֹא יִתְבּוֹנֵן בַּסּוֹדוֹת שֶׁל מִצְווֹת הַתּוֹרָה, לֹא יֵדַע וְלֹא יִתְבּוֹנֵן אֵיךְ מְתֻקָּנִים הָאֵיבָרִים בְּסוֹד עֶלְיוֹן. כָּל אֵיבְרֵי הַגּוּף מְתֻקָּנִים עַל הַסּוֹד שֶׁל מִצְווֹת הַתּוֹרָה, וְאַף עַל גַּב שֶׁיֵּשׁ אֵיבָרִים שֶׁהֵם גְּדוֹלִים וְעֶלְיוֹנִים, כֻּלָּם קְטַנִּים וּגְדוֹלִים, אִם נִטָּל מֵהֶם אֶחָד, אֲפִלּוּ הַקָּטָן בְּיוֹתֵר שֶׁל הָאָדָם, הוּא נִקְרָא בַּעַל מוּם. כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן אוֹתוֹ שֶׁפּוֹגֵם אֲפִלּוּ מִצְוָה אַחַת מֵאוֹתָן מִצְווֹת הַתּוֹרָה, שֶׁמַּטִּיל מוּם בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא צָרִיךְ.

723. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב, (בראשית ב) וַיִּקַּח יְיָ' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיַּנִּיחֵהוּ בְגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ. וְתָנֵינָן, לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ אִלֵּין קָרְבָּנִין, וְכֹלָּא חַד. אֲבָל דָּא רָזָא דְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, לְעָבְדָהּ: אִלֵּין רמ"ח שַׁיְיפִין עִלָּאִין. וּלְשָׁמְרָהּ: אִלֵּין תְּלָת מְאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ שַׁיְיפִין תַּתָּאִין. אִלֵּין עִלָּאִין דְּזָכוֹר. וְאִלֵּין תַּתָּאִין דְּשָׁמוֹר, וְכֹלָּא חַד.

723. בֹּא וּרְאֵה מַה כָּתוּב, (בראשית ב) וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיַּנִּחֵהוּ בְגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ. וְשָׁנִינוּ, לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ – אֵלּוּ קָרְבָּנוֹת, וְהַכֹּל אֶחָד. אֲבָל הַסּוֹד הַזֶּה שֶׁל מִצְווֹת הַתּוֹרָה, לְעָבְדָהּ – אֵלּוּ רְמַ"ח אֵיבָרִים עֶלְיוֹנִים. וּלְשָׁמְרָהּ – אֵלּוּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה אֵיבָרִים תַּחְתּוֹנִים. אֵלֶּה הָעֶלְיוֹנִים שֶׁל זָכוֹר, וְאֵלֶּה הַתַּחְתּוֹנִים שֶׁל שָׁמוֹר, וְהַכֹּל אֶחָד.

724. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּזָכֵי לְאַשְׁלָמָא לוֹן. פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, גָּרִים לְבַר נָשׁ לְאַשְׁלָמָא רוּחֵיהּ וְנִשְׁמָתֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. אוֹרַיְיתָא מְזַכָּה לְבַר נָשׁ, לְאַחְסְנָא תְּרֵין עָלְמִין, עָלְמָא דָּא וְעָלְמָא דְּאָתֵי. כָּל מַאן דְּאִשְׁתָּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, אִשְׁתְּדַל בְּחַיִּים. חַיִּים בְּהַאי עָלְמָא, וְחַיִּים בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. אִשְׁתְּזִיב מִכָּל עוֹנָשִׁין בִּישִׁין, דְּלָא יַכְלִין לְשַׁלְטָאָה עָלֵיהּ. אִי בְּאִשְׁתַּדְּלוּתָא הָכֵי. כָּל שֶׁכֵּן מַאן דְּעָבִיד עוֹבָדָא.

724. אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַשְׁלִים אוֹתָם. מִצְווֹת הַתּוֹרָה גּוֹרְמוֹת לָאָדָם לְהַשְׁלִים רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא. הַתּוֹרָה מְזַכָּה אֶת הָאָדָם לָרֶשֶׁת שְׁנֵי עוֹלָמוֹת, עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא. כָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, מִשְׁתַּדֵּל בַּחַיִּים. חַיִּים בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְחַיִּים בָּעוֹלָם הַבָּא. נִצּוֹל מִכָּל הָעֳנָשִׁים הָרָעִים שֶׁלֹּא יְכוֹלִים לִשְׁלֹט עָלָיו. אִם בְּהִשְׁתַּדְּלוּת כָּךְ, כָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה.

725. רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי אַבָּא, שָׁרוּ בְּבֵי אוּשְׁפִּיזַיְיהוּ, קָמוּ בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, (דף קס"ו ע"א) לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא.

725. רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי אַבָּא הָיוּ שְׁרוּיִים בְּבֵית מְאָרְחֵיהֶם, וְקָמוּ בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה לְהִשְׁתַּדֵּל

בְּרַתֵּיהּ דְּאוּשְׁפִּיזָא, קָמַת וְאַנְהִירַת לוֹן שַׁרְגָּא, וּלְבָתַר קַיְּימַת אֲבַתְרַיְיהוּ לְמִשְׁמַע מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא.

בַּתּוֹרָה. בַּת הַמְּאָרֵחַ קָמָה וְהֵאִירָה לָהֶם נֵר, וְאַחַר כָּךְ עָמְדָה אַחֲרֵיהֶם לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי תוֹרָה.

726. פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (משלי ו) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. כִּי נֵר מִצְוָה, כָּל מַאן דְּאִשְׁתָּדַּל בְּהַאי עָלְמָא, בְּאִינּוּן פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, אִתְסָדַּר קָמֵיהּ בְּכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא חַד שַׁרְגָּא, לְאַנְהָרָא לֵיהּ בְּהַהוּא עָלְמָא. וְתוֹרָה אוֹר, מַאן דְּאִתְעַסָּק בְּאוֹרַיְיתָא, זָכֵי לְהַהוּא נְהוֹרָא עִלָּאָה, דְּאַדְלִיקַת שַׁרְגָּא מִנֵּיהּ, דְּהָא שַׁרְגָּא בְּלָא נְהוֹרָא לָא כְּלוּם. נְהוֹרָא בְּלָא שַׁרְגָּא, אוּף הָכִי לָא יָכִיל לְאַנְהָרָא. אִשְׁתְּכַח דְּכֹלָּא דָּא לְדָא אִצְטְרִיךְ. אִצְטְרִיךְ עוֹבָדָא לְאַתְקְנָא שַׁרְגָּא. וְאִצְטְרִיךְ לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, לְאַנְהָרָא שַׁרְגָּא. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאִתְעַסָּק בָּהּ בִּנְהוֹרָא וּבְשַׁרְגָּא.

726. פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, (משלי ו) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. כִּי נֵר מִצְוָה – כָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בָּעוֹלָם הַזֶּה בְּאוֹתָן מִצְווֹת הַתּוֹרָה, מִסְתַּדֵּר לְפָנָיו בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה נֵר אֶחָד לְהָאִיר לוֹ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם. וְתוֹרָה אוֹר – מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, זוֹכֶה לְאוֹתוֹ אוֹר עֶלְיוֹן שֶׁנִּדְלָק מִמֶּנּוּ הַנֵּר, שֶׁהֲרֵי נֵר בְּלִי אוֹר אֵינוֹ כְלוּם. אוֹר בְּלִי נֵר אַף כָּךְ לֹא יָכוֹל לְהָאִיר. נִמְצָא שֶׁכֻּלָּם צְרִיכִים זֶה אֶת זֶה. צָרִיךְ מַעֲשֶׂה לְתַקֵּן הַנֵּר, וְצָרִיךְ לִלְמֹד תּוֹרָה לְהָאִיר הַנֵּר. אַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בָּהּ בָּאוֹר וּבְנֵר.

727. וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר, אֹרַח חַיִּים לְאָעָלָא בֵּיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי, אִינּוּן תּוֹכָחוֹת, דִּמְקַבֵּל בַּר נָשׁ לְאַעֲדָאָה גַּרְמֵיהּ מֵאֹרַח בִּישׁ, וּלְמֵיהַךְ בְּאָרְחָא טָבָא. תּוּ וְדֶרֶךְ חַיִּים, אִינּוּן תּוֹכְחוֹת מוּסָר, דְּאַיְיתֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, לְדַכְאָה לֵיהּ מֵחוֹבוֹי בְּאִינּוּן תּוֹכָחוֹת. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּקַבִּיל לְהוּ בִּרְעוּ דְּלִבָּא.

727. וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר – דֶּרֶךְ חַיִּים לְהִכָּנֵס בָּהּ לָעוֹלָם הַבָּא, אוֹתָן תּוֹכָחוֹת שֶׁמְּקַבֵּל אָדָם לְהָסִיר אֶת עַצְמוֹ מִדֶּרֶךְ רָעָה וְלָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ טוֹבָה. עוֹד וְדֶרֶךְ חַיִּים – אוֹתָם תּוֹכְחוֹת מוּסָר, שֶׁמֵּבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הָאָדָם לְטַהֲרוֹ מֵחֲטָאָיו בְּאוֹתָן תּוֹכָחוֹת. אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּקַבֵּל אוֹתָן בִּרְצוֹן הַלֵּב.

728. דָּבָר אַחֵר כִּי נֵר מִצְוָה, (תקונא דשרגא) דָּא שַׁרְגָּא בּוּצִינָא דְּדָוִד, דְּאִיהוּ נֵר מִצְוָה אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, דְּאִצְטְרִיךְ לְאִתְתַּקְנָא תָּדִיר, וְאִיהִי לָא נַהֲרָא אֶלָּא מִגּוֹ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, דְּהָא אוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה לֵית לָהּ נְהִירוּ, אֶלָּא מִגּוֹ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, דְּאִיהִי אוֹר לְאַנְהָרָא.

728. דָּבָר אַחֵר כִּי נֵר מִצְוָה – (תִּקּוּן הַנֵּר) זֶה נֵר הַמְּנוֹרָה שֶׁל דָּוִד, שֶׁהוּא נֵר מִצְוָה תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, שֶׁצְּרִיכָה לְהִתְתַּקֵּן תָּמִיד, וְאֵינָהּ מְאִירָה אֶלָּא מִתּוֹךְ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, שֶׁהֲרֵי אֵין לַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה אוֹר אֶלָּא מִתּוֹךְ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, שֶׁהִיא הָאוֹר לְהָאִיר.

729. אַשְׁגַּח אֲבַתְרֵיהּ, וְחָמָא בְּרַתֵּיהּ דְּאוּשְׁפִּיזָא קַיְּימָא אֲבַתְרַיְיהוּ, אָמַר כִּי נֵר מִצְוָה, מַאי נֵר. דָּא נֵר דְּאִיהִי מִצְוָה דְּנָשִׁין זַכְיָין בֵּיהּ, וְאִיהִי נֵר דְּשַׁבָּת, דְּאַף עַל גַּב דְּנָשִׁין לָא זָכָאן בְּאוֹרַיְיתָא, הָא גּוּבְרִין זַכְיָין בְּאוֹרַיְיתָא, וְנָהֲרִין לְהַאי שַׁרְגָּא, דְּנָשִׁין מִתַּתְקְנָן בְּהַאי מִצְוָה. נָשִׁין בְּתִקּוּנָא דְּהַאי נֵר. גּוּבְרִין בְּאוֹרַיְיתָא, לְאַנְהָרָא לְהַאי נֵר, תִּקּוּנָא דְּמִצְוָה דְּנָשִׁין אִתְחַיָּיבוּ בְּהוּ.

729. הִסְתַּכֵּל לַאֲחוֹרָיו וְרָאָה אֶת בַּת הַמְּאָרֵחַ עוֹמֶדֶת מֵאַחֲרֵיהֶם. אָמַר, כִּי נֵר מִצְוָה, מַה זֶּה נֵר? זֶה הַנֵּר שֶׁהִיא מִצְוָה שֶׁנָּשִׁים זוֹכוֹת בָּהּ, וְהִיא נֵר שַׁבָּת. שֶׁאַף עַל גַּב שֶׁנָּשִׁים לֹא זוֹכוֹת בַּתּוֹרָה, הֲרֵי הַגְּבָרִים זוֹכִים בַּתּוֹרָה וּמְאִירִים אֶת הַנֵּר הַזֶּה שֶׁהַנָּשִׁים מְתַקְּנוֹת בַּמִּצְוָה הַזּוֹ. הַנָּשִׁים בַּתִּקּוּן שֶׁל הַנֵּר הַזֶּה – וְהַגְּבָרִים בַּתּוֹרָה לְהָאִיר לַנֵּר הַזֶּה, תִּקּוּן הַמִּצְוָה שֶׁהַנָּשִׁים הִתְחַיְּבוּ בָּהֶם.

730. שַׁמְעַת הַהִיא אִתְּתָא וּבָכָאת, אַדְּהָכִי קָם אֲבוּהָ דְּאִתְּתָא, דַּהֲוַת תַּמָּן, וְעָאל בֵּינַיְיהוּ, וְחָמָא בְּרָתֵיהּ קַיְּימַת אֲבַתְרַיְיהוּ וּבָכָאת, שָׁאִיל לָהּ אֲבוּהָ. סָחַת לֵיהּ (רבי אבא) עוֹבָדָא. שָׁארֵי אֲבוּהָ דְּאִתְּתָא אוּף אִיהוּ וּבָכָה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסִי, דִּילְמָא חֲתָנָךְ בַּעְלָהּ דִּבְרָתִיךְ, לָא זָכָה בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר לֵיהּ וַדַּאי הָכִי הוּא, וְעַל דָּא וַדַּאי בָּכִינָן, אֲנָא וּבְרָתִי תָּדִיר.

730. שָׁמְעָה אוֹתָהּ אִשָּׁה וּבָכְתָה. בֵּין כָּךְ קָם אֲבִי הָאִשָּׁה שֶׁהָיָה שָׁם וְנִכְנַס בֵּינֵיהֶם, וְרָאָה אֶת בִּתּוֹ עוֹמֶדֶת מֵאַחֲרֵיהֶם וּבוֹכָה. שָׁאַל אוֹתָהּ אָבִיהָ, וְהִיא סָחָה לוֹ (רַבִּי אַבָּא) אֶת הַמַּעֲשֶׂה. הִתְחִיל אֲבִי הָאִשָּׁה אַף הוּא לִבְכּוֹת. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי, אוּלַי חֲתָנְךָ בַּעְלָהּ שֶׁל בִּתְּךָ לֹא זָכָה בַּתּוֹרָה? אָמַר לוֹ, וַדַּאי כָּךְ זֶה, וְעַל זֶה וַדַּאי אָנוּ בּוֹכִים אֲנִי וּבִתִּי תָּמִיד.

731. וּבְגִין דַּחֲזֵינָא, לֵיהּ יוֹמָא חַד, דְּדָלִיג מֵאִגְּרָא דָּא, לְמִשְׁמַע קַדִּישׁ בַּהֲדֵי צִבּוּרָא, סָלִיק בִּרְעוּתָא דִּילִי, לְמֵיהַב לֵיהּ בְּרָתִי, וְתֵכֶף דְּנַפְקוּ צִבּוּרָא מִבֵּי כְּנִישְׁתָּא, יָהִיבְנָא לֵיהּ בְּרָתִי. דַּאֲמֵינָא בְּדִלּוּגָא דָּא דְּאָתָא לְמִשְׁמַע קַדִּישׁ, גַּבְרָא רַבָּא לֶיהֱוֵי בְּאוֹרַיְיתָא, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ רַבְיָא, וְלָא יָדַעְנָא בֵּיהּ מִקַּדְמַת דְּנָא. וְהַשְׁתָּא אֲפִילוּ בִּרְכַּת מְזוֹנָא לָא יָדַע, וְלָא יָכִילְנָא בַּהֲדֵיהּ לְמִלְעֵי בֵּין חַבְרַיָּיא, דְּיוֹלִיף קְרִיאַת שְׁמַע, אוֹ בִּרְכַּת מְזוֹנָא.

731. וּבִשְׁבִיל שֶׁרָאִיתִי אוֹתוֹ יוֹם אֶחָד שֶׁמְּדַלֵּג מֵהָעֲלִיָּה הַזּוֹ לִשְׁמֹעַ קַדִּישׁ עִם הַצִּבּוּר, עָלָה בִרְצוֹנִי לָתֵת לוֹ אֶת בִּתִּי, וְתֵכֶף שֶׁהַצִּבּוּר יָצָא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת נָתַתִּי לוֹ אֶת בִּתִּי. שֶׁאָמַרְתִּי, שֶׁבַּדִּלּוּג הַזֶּה שֶׁבָּא לִשְׁמֹעַ קַדִּישׁ, הוּא יִהְיֶה אָדָם גָּדוֹל בַּתּוֹרָה, וְאַף עַל גַּב שֶׁהוּא תִּינוֹק וְלֹא הִכַּרְתִּי אוֹתוֹ מִקֹּדֶם לָכֵן. וְעַכְשָׁו אֲפִלּוּ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן אֵינוֹ יוֹדֵעַ, וְלֹא יָכֹלְתִּי לִלְמֹד עִמּוֹ בֵּין הַחֲבֵרִים שֶׁיִּלְמַד קְרִיאַת שְׁמַע אוֹ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן.

732. אָמַר לֵיהּ אַעְבַּר לֵיהּ בְּאַחֲרָא, אוֹ דִּלְמָא בְּרָא יוֹלִיד דְּלֶהֱוֵי גַּבְרָא רַבָּא. אַדְּהָכִי קָם אִיהוּ, וְדָלֵג עֲלַיְיהוּ וְיָתִיב לְקָמַיְיהוּ. אִסְתָּכַּל בֵּיהּ רַבִּי יוֹסִי, אָמַר, וַדַּאי אֲנָא חֲמֵינָא בְּהַאי רַבְיָא, דִּנְהוֹרָא דְּאוֹרַיְיתָא יִפּוּק לְעָלְמָא מִנֵּיהּ. אוֹ בְּרָא דְּיוֹקִים מִנֵּיהּ. חָיֵיךְ הַהוּא רַבְיָא, וְאָמַר, רַבּוֹתַי אֵימָא קָמַיְיכוּ חַד מִלָּה.

732. אָמַר לוֹ, הַעֲבִירֵנוּ בְּאַחֵר, אוֹ אוּלַי יוֹלִיד בֵּן שֶׁיִּהְיֶה אִישׁ גָּדוֹל. בֵּינְתַיִם הוּא קָם וְדִלֵּג עֲלֵיהֶם וְיָשַׁב לִפְנֵיהֶם. הִסְתַּכֵּל בּוֹ רַבִּי יוֹסֵי, אָמַר, וַדַּאי אֲנִי רוֹאֶה בַּיֶּלֶד הַזֶּה שֶׁאוֹר הַתּוֹרָה יֵצֵא מִמֶּנּוּ לָעוֹלָם, אוֹ בֵּן שֶׁיָּקוּם מִמֶּנּוּ. צָחַק אוֹתוֹ יֶלֶד וְאָמַר, רַבּוֹתַי, אֹמַר לִפְנֵיכֶם דָּבָר אֶחָד.

733. פָּתַח וְאָמַר (איוב לב) צָעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זָחַלְתִּי וָאִירָא מֵחַוֹּת דֵּעִי אֶתְכֶם. הַאי קְרָא אִתְּעָרוּ בֵּיהּ עַמּוּדֵי עָלְמָא. אֲבָל אֱלִיהוּא דִּכְתִּיב בֵּיהּ מִמִּשְׁפַּחַת רָם, אִתְּעָרוּ, דְּהָא מִזַּרְעָא דְּאַבְרָהָם קָאָתָא. וְשַׁפִּיר. אֲבָל אֱלִיהוּא כַּהֲנָא הֲוָה, וּמִזַּרְעָא דִּיְחֶזְקֵאל נְבִיאָה הֲוָה, כְּתִיב הָכָא בֶּן בַּרַכְאֵל הַבּוּזִי, וּכְתִיב הָתָם (יחזקאל א) יְחֶזְקֵאל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן.

733. פָּתַח וְאָמַר, (איוב לב) צָעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, עַל כֵּן זָחַלְתִּי וָאִירָא מֵחַוֹּת דֵּעִי אֶתְכֶם. בְּפָסוּק זֶה הֵעִירוּ עַמּוּדֵי עוֹלָם, אֲבָל אֱלִיהוּא שֶׁכָּתוּב בּוֹ מִמִּשְׁפַּחַת רָם, הֵעִירוֹ, שֶׁהֲרֵי מִזֶּרַע אַבְרָהָם הוּא בָּא, וְיָפֶה. אֲבָל אֱלִיהוּא הָיָה כֹּהֵן, וּמִזַּרְעוֹ שֶׁל יְחֶזְקֵאל הַנָּבִיא הָיָה. כָּתוּב כָּאן בֶּן בַּרַכְאֵל הַבּוּזִי, וְכָתוּב שָׁם (יחזקאל א) יְחֶזְקֵאל בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן.

734. וְאִי תֵּימָא בְּגִין דִּכְתִּיב בּוּזִי, (איוב לא) בּוּז מִשְׁפָּחוֹת הֲוָה. לָאו הָכִי, הָדַר וְאָמַר מִמִּשְׁפַּחַת רָם, עִלָּאָה עַל כֹּלָּא. אֲמַאי אִקְרֵי בּוּזִי. עַל דְּמֵבַזֶּה גַּרְמֵיהּ לְגַבֵּי מַאן דְּגָדוֹל מִנֵּיהּ, (דף קס"ו ע"ב) וְעַל דָּא סָלִיק בִּשְׁמָא עִלָּאָה, בּוּזִי, דָּא דְּאִקְרֵי אָדָם שְׁלֵימָא בְּכֹלָּא,

734. וְאִם תֹּאמַר, מִשּׁוּם שֶׁכָּתוּב בּוּזִי, בּוּז מִשְׁפָּחוֹת הָיָה – לֹא כָּךְ! חָזַר וְאָמַר מִמִּשְׁפַּחַת רָם, עֶלְיוֹן עַל הַכֹּל. לָמָּה נִקְרָא בּוּזִי? עַל שֶׁמְּבַזֶּה עַצְמוֹ לְמִי שֶׁגָּדוֹל מִמֶּנּוּ, וְלָכֵן עָלָה בְּשֵׁם עֶלְיוֹן. בּוּזִי – זֶה שֶׁנִּקְרָא אָדָם שָׁלֵם בַּכֹּל מַה שֶּׁלֹּא נִקְרָא כָּךְ אָדָם אַחֵר. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב

מַה דְּלָא אִקְרֵי הָכִי בַּר נָשׁ אַחֲרָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִּיב, (יחזקאל ב) וְאַתָּה בֶן אָדָם, וְעַל דְּסָלִיק בִּשְׁמָא דָּא, אִקְרֵי רָם, עִלָּאָה עַל כֹּלָּא.

וְאַתָּה בֶן אָדָם, וְעַל שֶׁעָלָה בַּשֵּׁם הַזֶּה נִקְרָא רָם, עֶלְיוֹן עַל הַכֹּל.

735. וְעַל דָּא אָמַר צָעִיר אֲנִי לְיָמִים. לְיָמִים, מִיָּמִים מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאי לְיָמִים. אֶלָּא אָמַר צָעִיר אֲנִי, וְאַזְעִירְנָא גַּרְמִי לְיָמִים, לְגַבֵּי בַּר נָשׁ דְּאִית לֵיהּ יוֹמִין סַגִּיאִין. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאָמַרְתִּי דְּיָמִים יְדַבֵּרוּ, וְעַל דָּא צָעִיר אֲנִי, וְאַזְעִירְנָא גַּרְמִי לְגַבֵּי יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, זִמְנִינָא לְכוּ יְשִׁישִׁים. עַל כֵּן זָחַלְתִּי וָאִירָא מֵחַוּוֹת דֵּעִי אֶתְכֶם. אוּף אֲנָא, אָמַרְתִּי יָמִים יְדַבֵּרוּ וְרֹב שָׁנִים יוֹדִיעוּ חָכְמָה. וַדַּאי. אָכֵן רוּחַ הִיא בֶאֱנוֹשׁ וְנִשְׁמַת שַׁדַּי תְּבִינֵם. וְעַל דָּא בְּגִין דַּאֲנָא רַבְיָא, שַׁוֵּינָא בִּרְעוּתִי דְּלָא לְמַלְּלָא עַד תְּרֵין יַרְחִין, וְעַד יוֹמָא דָּא אִשְׁתְּלִימוּ. וְהַשְׁתָּא דְּאַתּוּן הָכָא, אִית לְמִפְתַּח בְּאוֹרַיְיתָא קָמַיְיכוּ.

735. וְעַל זֶה אָמַר צָעִיר אֲנִי לְיָמִים. לְיָמִים, מִיָּמִים הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת! מַה זֶּה לְיָמִים? אֶלָּא אָמַר, צָעִיר אֲנִי וְהִקְטַנְתִּי עַצְמִי לְיָמִים, לְגַבֵּי אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ יָמִים רַבִּים. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁאָמַרְתִּי שֶׁיָּמִים יְדַבֵּרוּ, וְעַל זֶה אֲנִי צָעִיר וְהִקְטַנְתִּי אֶת עַצְמִי אֶל יָמִים. וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים, רָאִיתִי אֶתְכֶם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זָחַלְתִּי וָאִירָא. וָאִירָא מֵחַוּוֹת דֵּעִי אֶתְכֶם. אַף אֲנִי אָמַרְתִּי יָמִים יְדַבֵּרוּ וְרֹב שָׁנִים יֹדִיעוּ חָכְמָה, וַדַּאי. אָכֵן רוּחַ הִיא בֶאֱנוֹשׁ וְנִשְׁמַת שַׁדַּי תְּבִינֵם. וְלָכֵן מִשּׁוּם שֶׁאֲנִי יֶלֶד, שַׂמְתִּי בִרְצוֹנִי שֶׁלֹּא לְדַבֵּר עַד שְׁנֵי חֳדָשִׁים, וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה הֵם נִשְׁלְמוּ. וְעַכְשָׁו שֶׁאַתֶּם כָּאן, יֵשׁ לִפְתֹּחַ בַּתּוֹרָה לִפְנֵיכֶם.

736. פָּתַח וְאָמַר, (משלי ו) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. כִּי נֵר מִצְוָה דָּא אִיהִי מִשְׁנָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (שמות כד) וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה. וְהַתּוֹרָה: זוֹ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. וְהַמִּצְוָה: זוֹ מִשְׁנָה. דְּאִיהִי נֵר שְׁרָגָא, דְּקַיְימָא לְאַדְלָקָא.

736. פָּתַח וְאָמַר, (משלי ו) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. כִּי נֵר מִצְוָה – זוֹהִי מִשְׁנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כד) וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה. וְהַתּוֹרָה – זוֹ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. וְהַמִּצְוָה – זוֹ מִשְׁנָה, שֶׁהִיא נֵר שֶׁעוֹמֵד לְהַדְלָקָה.

737. נֵר אֲמַאי אִקְרֵי נֵר. אֶלָּא כַּד מְקַבְּלָא מִבֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין, רמ"ח שַׁיְיפִין עִלָּאִין, אִיהוּ פָּתְחַת לְגַבַּיְיהוּ תְּרֵין דְּרוֹעִין דִּילָהּ, כְּדֵין אִתְכְּלִילוּ אִלֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין בְּהוּ, וְאִקְרֵי נֵר. וְתוֹרָה אוֹר, דְּהָא נָהִיר לְהַהוּא נֵר וְאַדְלִיקַת מִנֵּיהּ מִסִּטְרָא דְּאוֹר קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ יְמִינָא. דְּהָא אוֹרַיְיתָא מֵהַהוּא סִטְרָא דִּימִינָא דְּאוֹר קַדְמָאָה אִתְיְהִיבַת, דִּכְתִּיב, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, מִסִּטְרָא דִּימִינָא אִתְיְהִיבַת, (מ"ד ע"א) אַף עַל גַּב דְּאִתְכְּלִיל בֵּיהּ שְׂמָאלָא, דְּהָא כְּדֵין אִיהוּ שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא.

737. נֵר, לָמָּה נִקְרָא נֵר? אֶלָּא כְּשֶׁמְּקַבֵּל מִבֵּין שְׁתֵּי זְרוֹעוֹת, רמ"ח אֵיבָרִים עֶלְיוֹנִים, הִיא פּוֹתַחַת אֲלֵיהֶם שְׁתֵּי זְרוֹעוֹת שֶׁלָּהּ, וְאָז נִכְלָלוֹת שְׁתֵּי הַזְּרוֹעוֹת הַלָּלוּ בָּהֶם וְנִקְרָאִים נֵר. וְתוֹרָה אוֹר, שֶׁמֵּאִיר לְאוֹתוֹ נֵר וְנִדְלֶקֶת מִמֶּנּוּ מִצַּד הָאוֹר הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא יָמִין, שֶׁהֲרֵי הַתּוֹרָה נִתְּנָה מֵאוֹתוֹ צַד הַיָּמִין שֶׁל הָאוֹר הָרִאשׁוֹן, שֶׁכָּתוּב (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, שֶׁנִּתְּנָה מִצַּד הַיָּמִין, וְאַף עַל גַּב שֶׁנִּכְלַל בָּהּ שְׂמֹאל, שֶׁהֲרֵי אָז הִיא שְׁלֵמוּת הַכֹּל.

738. אוֹר דָּא אִתְכְּלִיל בְּמָאתָן וְשִׁבְעָה עָלְמִין, דְּאִינּוּן גְּנִיזִין בְּסִטְרָא דְּהַהוּא אוֹר, וְאִתְפָּשַּׁט בְּכֻלְּהוּ. תְּחוֹת כּוּרְסְיָיא עִלָּאָה טְמִירָא, שַׁרְיָין אִינּוּן עָלְמוֹת, מִסִּטְרָא דְּהַהוּא יְמִינָא. תְּלַת מְאָה וַעֲשַׂר אִינּוּן, מָאתָן וְשֶׁבַע,

738. הָאוֹר הַזֶּה נִכְלָל בְּמָאתַיִם וְשִׁבְעָה עוֹלָמוֹת שֶׁגְּנוּזִים בְּצַד שֶׁל אוֹתוֹ הָאוֹר וּמִתְפַּשֵּׁט בְּכֻלָּם. תַּחַת הַכִּסֵּא הַטָּמִיר הָעֶלְיוֹן שׁוֹרִים אוֹתָם עוֹלָמוֹת מִצַּד אוֹתוֹ הַיָּמִין. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַעֲשָׂרָה הֵם. מָאתַיִם וְשִׁבְעָה הֵם בְּצַד

אִינּוּן בְּסִטְרָא דִּימִינָא. מֵאָה וּתְלַת, אִינּוּן בְּסִטְרָא דִּשְׂמָאלָא. וְאִינּוּן תְּלַת מֵאָה וָעֶשֶׂר. וְאִלֵּין אִינּוּן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְתַקֵּן תָּדִיר לְצַדִּיקַיָּא, וּמֵאִלֵּין מִתְפַּשְּׁטָן כַּמָּה וְכַמָּה אוֹצְרֵי זֶמְדָּה, וְכֻלְּהוּ גְּנִיזִין לְאִתְעַדְּנָא מִנְּהוֹן צַדִּיקַיָּא לְעָלְמָא דְּאָתֵי וְעַל אִלֵּין כְּתִיב (משלי ח) לְהַנְחִיל אוֹהֲבַי יֵשׁ וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא וְעַל אִלֵּין כְּתִיב (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ וְגוֹ'.

הַיָּמִין, וּמֵאָה וּשְׁלֹשָׁה הֵם בְּצַד הַשְּׂמֹאל. וְהֵם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַעֲשָׂרָה. וְאֵלּוּ הֵם שֶׁמְּתַקֵּן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא תָּמִיד לַצַּדִּיקִים. וּמֵאֵלֶּה מִתְפַּשְּׁטִים כַּמָּה וְכַמָּה אוֹצְרוֹת הַחֶמְדָּה, וְכֻלָּם גְּנוּזִים כְּדֵי לְהִתְעַדֵּן מֵהֶם הַצַּדִּיקִים בָּעוֹלָם הַבָּא, וְעַל אֵלֶּה כָּתוּב (משלי ח) לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ וְאֹצְרֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא, וְעַל אֵלֶּה כָּתוּב (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ וְגוֹ'.

739. י"שׁ: אִלֵּין, תְּלַת מֵאָה וָעֶשֶׂר עוֹלָמוֹת, גְּנִיזִין תְּחוֹת עָלְמָא דְּאָתֵי, (ועל) אִינּוּן מָאתָן וְשִׁבְעָ דְּאִינּוּן מִסִּטְרָא דִּימִינָא, אִקְרוּן אוֹר קַדְמָאָה. בְּגִין דְּאַפִּילּוּ אוֹר שְׂמָאלָא אִקְרֵי אוֹר. אֲבָל אוֹר קַדְמָאָה אִיהוּ זַמִּין לְמֶעְבַּד תּוֹלָדִין לְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאִי תֵּימָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי וְלָא יַתִּיר. אֶלָּא אֲפִילּוּ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דְּאִי לָא הֲוָה הַאי אוֹר, עָלְמָא לָא יָכִיל לְמֵיקָם, דִּכְתִיב, (תהלים פט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה.

739. יֵ"שׁ – אֵלֶּה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַעֲשָׂרָה עוֹלָמוֹת שֶׁגְּנוּזִים תַּחַת הָעוֹלָם הַבָּא, (וְעַל) אוֹתָם מָאתַיִם וְשִׁבְעָה שֶׁהֵם מִצַּד הַיָּמִין נִקְרָאִים אוֹר רִאשׁוֹן, מִשּׁוּם שֶׁאֲפִלּוּ אוֹר הַשְּׂמֹאל נִקְרָא אוֹר. אֲבָל הָאוֹר הָרִאשׁוֹן עָתִיד לַעֲשׂוֹת תּוֹלָדוֹת לָעוֹלָם הַבָּא. וְאִם תֹּאמַר, לָעוֹלָם הַבָּא וְלֹא יוֹתֵר? אֶלָּא אֲפִלּוּ בְּכָל יוֹם וָיוֹם שֶׁאִם הָאוֹר הַזֶּה לֹא הָיָה, הָעוֹלָם לֹא יוּכַל לְהִתְקַיֵּם, שֶׁכָּתוּב (תהלים פט) אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה.

740. הַאי אוֹר זָרַע לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִנְּתָא דְּעֵדֶן, וְעָבִיד לֵיהּ שׁוּרִין שׁוּרִין, עַל יְדוֹי דְּהַאי צַדִּיק, דְּאִיהוּ גַּנָּנָא דְּגִנְּתָא, וְנָטִיל לְהַאי אוֹר, וְזָרַע לֵיהּ זְרוּעָא דִּקְשׁוֹט. וְעָבִיד לֵיהּ שׁוּרִין שׁוּרִין בְּגִנְּתָא וְאוֹלִיד וְאַצְמַח וְעָבִיד פֵּרִין, וּמִנַּיְיהוּ אִתְּזָן עָלְמָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים צז) אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק וְגוֹ'.

740. הָאוֹר הַזֶּה זָרַע אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּגַן עֵדֶן, וְעָשָׂה אוֹתוֹ שׁוּרוֹת שׁוּרוֹת עַל יְדֵי הַצַּדִּיק הַזֶּה, שֶׁהוּא הַגַּנָּן שֶׁל הַגַּן, וְנָטַל אֶת הָאוֹר הַזֶּה וְזָרַע אוֹתוֹ זֶרַע אֱמֶת, וְעָשָׂה אוֹתוֹ שׁוּרוֹת שׁוּרוֹת בַּגַּן, וְהוֹלִיד וְהִצְמִיחַ וְעָשָׂה פֵּרוֹת, וּמֵהֶם נִזּוֹן הָעוֹלָם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק וְגוֹ'.

741. וּכְתִיב (ישעיה סא) וּכְגַנָּה זֵרוּעֶיהָ תַצְמִיחַ. מַאן זֵרוּעֶיהָ. אִלֵּין זֵרוּעֵי דְּאוֹר קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ זָרוּעַ תָּדִיר, הַשְׁתָּא אוֹלִיד וְעָבִיד אִיבִּין, וְהַשְׁתָּא זָרוּעַ אִיהוּ, בְּקַדְמִיתָא, עַד לָא יֵיכוּל עָלְמָא אִיבָּא דָּא, אוֹלִיד זְרוּעָא דָּא וְיָהִיב אִיבָּא וְלָא שָׁכִיךְ. וְעַל דָּא, כָּל עָלְמִין אִתְּזָנוּ בִּסְפּוּקָא דְּהַהוּא גַּנָּנָא, דְּאִקְרֵי צַדִּיק, דְּלָא שָׁכִיךְ וְלָא פָּסִיק לְעָלְמִין.

741. וְכָתוּב, (ישעיה סא) וּכְגַנָּה זֵרוּעֶיהָ תַצְמִיחַ. מִי הֵם זֵרוּעֶיהָ? אֵלֶּה הֵם הַזְּרָעִים שֶׁל הָאוֹר הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא תָּמִיד זָרוּעַ, וְעַכְשָׁו מוֹלִיד וְעוֹשֶׂה פֵּרוֹת, וְעַכְשָׁו הוּא זָרוּעַ. בָּרִאשׁוֹנָה, בְּטֶרֶם שֶׁיֹּאכַל הָעוֹלָם אֶת הַפְּרִי הַזֶּה, הוֹלִיד הַזֶּרַע הַזֶּה וְנוֹתֵן פְּרִי וְלֹא שׁוֹכֵךְ. וְלָכֵן כָּל הָעוֹלָמוֹת נִזּוֹנוּ בְּסִפּוּקוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַגַּנָּן שֶׁנִּקְרָא צַדִּיק, שֶׁאֵינוֹ שׁוֹכֵךְ וְלֹא פוֹסֵק לְעוֹלָמִים.

742. בַּר בִּזְמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא. וְאִי תֵּימָא בִּזְמְנָא דְּגָלוּתָא כְּתִיב, (איוב יד) אָזְלוּ מַיִם מִנִּי יָם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ, הֵיךְ עָבִיד תּוֹלָדִין. אֶלָּא כְּתִיב זָרוּעַ, זָרוּעַ אִיהוּ תָּדִיר, וּמִיּוֹמָא דְּאַפְסִיק הַהוּא נָהָר. בְּגִנְּתָא (ס"א

742. פְּרָט לַזְּמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל בַּגָּלוּת. וְאִם תֹּאמַר, בִּזְמַן הַגָּלוּת כָּתוּב, (איוב יד) אָזְלוּ מַיִם מִנִּי יָם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ, וְאֵיךְ עָשָׂה תוֹלָדוֹת? אֶלָּא כָּתוּב זָרֻעַ, וְהוּא תָּמִיד זָרוּעַ, וּמִיּוֹם שֶׁנִּפְסַק אוֹתוֹ נָהָר לֹא נִכְנַס

בגנתא) לָא עָאל (דף קס"ז ע"א) בֵּיהּ הַהוּא גִּנְּנָא. וְהַהוּא אוֹר דְּאִיהוּ זָרוּעַ תָּדִיר, עָבִיד אֵיבִין וּמִנֵּיהּ וּמִגַּרְמֵיהּ אִזְדְּרַע כְּקַדְמִיתָא, וְלָא שָׁכִיךְ תָּדִיר. כְּגִנְּתָא דְּעָבִיד תּוֹלָדִין, וּמֵהַהוּא זָרוּעַ נָפִיל בֵּיהּ בְּאַתְרֵיהּ, וּמִגַּרְמֵיהּ עָבִיד תּוֹלָדִין כִּדְבְקַדְמֵיתָא. וְאִי תֵּימָא, דְּאִינּוּן תּוֹלָדִין וְאֵיבִין הֲווֹ כְּמָה דַּהֲוָה בְּזִמְנָא דְּגִנְּנָא תַּמָּן. לָאו הָכִי. אֲבָל לָא אִתְמְנַע זָרוּעַ דָּא לְעָלְמִין.

לַגָּן (בַּגָּן) אוֹתוֹ הַגַּנָּן. וְאוֹתוֹ אוֹר שֶׁהוּא תָּמִיד זָרוּעַ, עוֹשֶׂה פֵּרוֹת, וּמִמֶּנּוּ וּמֵעַצְמוֹ נִזְרָע כְּבָרִאשׁוֹנָה וְלֹא שׁוֹכֵךְ תָּמִיד, כְּמוֹ גַּן שֶׁעוֹשֶׂה תוֹלָדוֹת, וּמֵאוֹתוֹ הַזָּרוּעַ נוֹפֵל בּוֹ בִּמְקוֹמוֹ, וּמֵעַצְמוֹ עוֹשֶׂה תוֹלָדוֹת כְּבָרִאשׁוֹנָה. וְאִם תֹּאמַר שֶׁאוֹתָם תּוֹלָדוֹת וּפֵרוֹת הָיוּ כְּמוֹ שֶׁהָיָה בִּזְמַן שֶׁהַגַּנָּן שָׁם – לֹא כָּךְ, אֲבָל לֹא נִמְנָע הַזָּרוּעַ הַזֶּה לְעוֹלָמִים.

743. כְּגַוְונָא דָּא וְתוֹרָה אוֹר, אוֹרַיְיתָא דְּאִתְיְהִיבַת מִסִּטְרָא דְּהַהוּא אוֹר קַדְמָאָה, הָכִי אִזְדְּרַע תָּדִיר בְּעָלְמָא, וְעָבִיד תּוֹלָדִין וְאֵיבִין, וְלָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין, וּמֵהַהוּא אִיבָּא דִּילֵיהּ אִתְּזָן עָלְמָא.

743. כְּמוֹ זֶה וְתוֹרָה אוֹר. הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה מִצַּד אוֹתוֹ הָאוֹר הָרִאשׁוֹן, כָּךְ נִזְרָע תָּמִיד בָּעוֹלָם וְעוֹשֶׂה תוֹלָדוֹת וּפֵרוֹת וְלֹא שׁוֹכֵךְ לְעוֹלָמִים, וּמֵאוֹתוֹ הַפְּרִי שֶׁלּוֹ נִזּוֹן הָעוֹלָם.

744. וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. תְּרֵין אָרְחִין אִינּוּן, חַד אֹרַח חַיִּים, וְחַד בְּהִפּוּכָא מִנֵּיהּ. סִימָנָא דְּאֹרַח חַיִּים מַאן אִיהוּ. תּוֹכְחוֹת מוּסָר. דְּכַד בָּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנַטְרָא לְהַאי אֹרַח חַיִּים, שַׁוֵּי עָלֵיהּ הַהוּא דְּאַלְקֵי, וְעָבִיד תּוֹכְחוֹת מוּסָר לִבְנֵי עָלְמָא. וּמַאן אִיהוּ. הַאי דִּכְתִיב, (בראשית ג) וְאֵת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים וְעַל דָּא, דֶּרֶךְ חַיִּים אִיהוּ תּוֹכְחוֹת מוּסָר. וּמַאן דְּאִית בֵּיהּ תּוֹכָחוֹת, וַדַּאי דְּמִתְעָרֵי לֵיהּ לְמֵהַךְ בְּהַהוּא אֹרַח חַיִּים, דְּשָׁארֵי תַּמָּן תּוֹכְחוֹת מוּסָר.

744. וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר. שְׁנֵי דְרָכִים הֵם, אֶחָד דֶּרֶךְ הַחַיִּים, וְאֶחָד בְּהֵפֶךְ מִמֶּנּוּ. מַהוּ הַסִּימָן שֶׁל דֶּרֶךְ חַיִּים? תּוֹכְחוֹת מוּסָר. שֶׁכַּאֲשֶׁר רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִשְׁמֹר אֶת דֶּרֶךְ הַחַיִּים הַזּוֹ, הוּא שָׂם עָלָיו אוֹתוֹ הַמַּלְקֶה וְעוֹשֶׂה תוֹכְחוֹת מוּסָר לִבְנֵי אָדָם, וּמִיהוּ? זֶה שֶׁכָּתוּב (בראשית ג) וְאֵת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמֹר אֶת דֶּרֶךְ הַחַיִּים. וְלָכֵן דֶּרֶךְ חַיִּים הִיא תּוֹכְחוֹת מוּסָר. וּמִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ תוֹכָחוֹת, וַדַּאי שֶׁמְּעִירִים אוֹתוֹ לָלֶכֶת בְּאוֹתָהּ דֶּרֶךְ חַיִּים שֶׁשָּׁם מַתְחִיל תּוֹכְחוֹת מוּסָר.

745. הַאי קְרָא לָאו רֵישֵׁיהּ סֵיפֵיהּ וְלָאו סֵיפֵיהּ רֵישֵׁיהּ. אֶלָּא כֹּלָּא רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא דְּהַאי קְרָא. כִּי נֵר מִצְוָה, דָּא רָזָא דְּשָׁמוֹר. וְתוֹרָה אוֹר, דָּא רָזָא דְּזָכוֹר, וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר, אִלֵּין גְּזֵרִין וְעוֹנָשִׁין דְּאוֹרַיְיתָא, וְכֹלָּא רָזָא דִּמְהֵימְנוּתָא. וְאִצְטְרִיךְ דָּא לְדָא, וּלְמֶהֱוֵי רָזָא דְּכֹלָּא כַּדְקָא יָאוּת.

745. הַפָּסוּק הַזֶּה אֵין רֹאשׁוֹ סוֹפוֹ, וְאֵין סוֹפוֹ רֹאשׁוֹ, אֶלָּא הַכֹּל הוּא סוֹד הָאֱמוּנָה שֶׁל הַפָּסוּק הַזֶּה. כִּי נֵר מִצְוָה – זֶה סוֹד שֶׁל שָׁמוֹר. וְתוֹרָה אוֹר – זֶה סוֹד שֶׁל זָכוֹר. וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר – אֵלֶּה גְּזֵרוֹת וַעֲנָשִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה, וְהַכֹּל סוֹד הָאֱמוּנָה. וְצָרִיךְ זֶה אֶת זֶה, וְלִהְיוֹת סוֹד שֶׁל הַכֹּל כָּרָאוּי.

746. וְעַל רָזָא דָּא דְּהַאי אוֹר, דְּדָלִיק וְנָהִיר לְהַאי נֵר, כְּתִיב בֵּיהּ בְּאַהֲרֹן, (במדבר ח) בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת, בְּגִין דְּהוּא אָתֵי מִסִּטְרָא דְּהַאי אוֹר. אוֹר דָּא כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית א) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. כֵּיוָן דְּאָמַר יְהִי אוֹר, אַמַּאי כְּתִיב וַיְהִי אוֹר, דְּהָא בְּוַיְהִי כֵּן סַגְיָא. אֶלָּא, יְהִי אוֹר, דָּא אוֹר קַדְמָאָה, דְּאִיהוּ יְמִינָא, וְאִיהוּ לְקֵץ

746. וְעַל הַסּוֹד הַזֶּה שֶׁל הָאוֹר הַזֶּה שֶׁדּוֹלֵק וּמֵאִיר לַנֵּר הַזֶּה, כָּתוּב בּוֹ בְּאַהֲרֹן (במדבר ה) בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרֹת, מִשּׁוּם שֶׁהוּא בָּא מִצַּד הָאוֹר הַזֶּה. בָּאוֹר הַזֶּה כָּתוּב (בראשית א) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. כֵּיוָן שֶׁאָמַר יְהִי אוֹר, לָמָּה כָּתוּב וַיְהִי אוֹר, שֶׁהֲרֵי בְּוַיְהִי כֵן מַסְפִּיק? אֶלָּא יְהִי אוֹר – זֶה הָאוֹר הָרִאשׁוֹן, שֶׁהוּא יָמִין, וְהוּא לְקֵץ הַיָּמִין. וַיְהִי אוֹר – שֶׁמִּיָּמִין יוֹצֵא

הַיְּמִין. וַיְהִי אוֹר, דְּמִימִינָא נָפַק שְׂמָאלָא, וּמֵרָזָא דִּימִינָא נָפַק שְׂמָאלָא, וְעַל דָּא וַיְהִי אוֹר, דָּא שְׂמָאלָא.

שְׂמֹאל, וּמִסּוֹד הַיָּמִין יוֹצֵא שְׂמֹאל, וְעַל זֶה וַיְהִי אוֹר, זֶה שְׂמֹאל.

747. מִכָּאן דְּוַיְהִי קַדְמָאָה דְּאוֹרַיְיתָא, בְּסִטְרָא דִּשְׂמָאלָא הֲוָה. וּבְגִין כַּךְ לָאו אִיהוּ סִימָן בְּרָכָה. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּבֵיהּ (נ"א דמניה) נָפַק הַהוּא חוֹשֶׁךְ דְּאַחֲשִׁיךְ אַנְפֵּי עָלְמָא. וְסִימָנָא דָּא כַּד אִתְגְּלֵי רָזָא דְּעֵשָׂו וְעוֹבָדוֹי, בְּהַאי וַיְהִי הֲוָה, דִּכְתִּיב (בראשית כה) וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יוֹדֵעַ צַיִד. אִתְקַיָּים בְּוַיְהִי אִישׁ יוֹדֵעַ צַיִד, לְפַתָּאָה בְּנֵי עָלְמָא, דְּלָא יַהֲכוּן בְּאֹרַח מֵישָׁר.

747. מִכָּאן שֶׁוַיְהִי הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה הָיָה בְּצַד הַשְּׂמֹאל, וְלָכֵן אֵינוֹ סִימַן בְּרָכָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁבּוֹ (שֶׁמִּמֶּנּוּ) יָצָא אוֹתוֹ חֹשֶׁךְ שֶׁהֶחְשִׁיךְ אֶת פְּנֵי הָעוֹלָם. וְסִימָן זֶה כַּאֲשֶׁר הִתְגַּלָּה הַסּוֹד שֶׁל עֵשָׂו וּמַעֲשָׂיו, זֶה הָיָה בַּוַיְהִי הַזֶּה, שֶׁכָּתוּב (שם כה) וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד. הִתְקַיֵּם בְּוַיְהִי אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד, לְפַתּוֹת אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יֵלְכוּ בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה.

748. וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, דָּא אִיהוּ עַמּוּדָא דְּקָאִים בְּאֶמְצָעִיתָא, וְקָאִים וְאָחִיד בְּסִטְרָא דָּא, וּבְסִטְרָא דָּא. כַּד הֲוָה שְׁלִימוּ דִּתְלַת סִטְרִין, כְּתִיב בֵּיהּ כִּי טוֹב, מָה דְּלָא הֲוָה בְּהָנֵי אַחֲרָנִין, בְּגִין דְּלָא הֲוָה שְׁלִימוּ עַד אוֹר תְּלִיתָאָה, דְּאַשְׁלִים לְכָל סִטְרִין, וְכֵיוָן דְּאָתָא תְּלִיתָאָה דָּא, כְּדֵין אַפְרִישׁ מַחֲלוֹקֶת דִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, דִּכְתִּיב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחוֹשֶׁךְ.

748. וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב – זֶהוּ הָעַמּוּד שֶׁעוֹמֵד בָּאֶמְצַע, וְעוֹמֵד וְאוֹחֵז בְּצַד זֶה וּבְצַד זֶה. כְּשֶׁהָיְתָה שְׁלֵמוּת שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הַצְּדָדִים, כָּתוּב בּוֹ כִּי טוֹב, מַה שֶּׁלֹּא הָיָה בָּאֲחֵרִים הַלָּלוּ, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא הָיְתָה שְׁלֵמוּת עַד הָאוֹר הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהִשְׁלִים אֶת כָּל הַצְּדָדִים, וְכֵיוָן שֶׁבָּא הַשְּׁלִישִׁי הַזֶּה, אָז הִפְרִיד מַחֲלֹקֶת שֶׁל יָמִין וּשְׂמֹאל, שֶׁכָּתוּב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

749. וְעַל דְּאִינּוּן חָמֵשׁ דַּרְגִּין, דְּאִתְפָּרְשׁוּ וְאִתְמְשָׁכוּ מֵהַאי אוֹר קַדְמָאָה, כְּתִיב (תצא ר"פ ע"א) אוֹר חָמֵשׁ זִמְנִין, וְכֻלְּהוּ הֲווּ מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְאִתְכְּלִילוּ בֵּיהּ, וְכַד אִתְכְּלִילוּ בְּסִטַר שְׂמָאלָא, אִתְכְּלִילוּ בְּרָזָא דְּמַיִם, דְּנָטִיל בִּימִינָא (ס"א מימינא') וּבְגִין כַּךְ כְּתִיב מַיִם חָמֵשׁ זִמְנִין. וְכַד אִשְׁתְּלִימוּ בְּרָזָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כְּתִיב רָקִיעַ חָמֵשׁ זִמְנִין, וְעַל דָּא תְּלַת אִינּוּן אוֹר. מַיִם. רָקִיעַ. לָקֳבֵל תְּלַת דַּרְגִּין אִלֵּין, דְּכֻלְּהוּ חָמֵשׁ דַּרְגִּין אִתְכְּלִילוּ בְּהוּ, וְעַל דָּא בְּכֻלְּהוּ כְּתִיב חָמֵשׁ זִמְנִין, בְּכָל חַד וְחַד.

749. וְעַל שֶׁהֵן חָמֵשׁ דְּרָגוֹת שֶׁנִּפְרְדוּ וְנִמְשְׁכוּ מֵהָאוֹר הָרִאשׁוֹן הַזֶּה, כָּתוּב חָמֵשׁ פְּעָמִים אוֹר, וְכֻלָּם הָיוּ מִצַּד הַיָּמִין וְנִכְלְלוּ בוֹ. וּכְשֶׁנִּכְלְלוּ בְּצַד שְׂמֹאל, נִכְלְלוּ בְּסוֹד שֶׁל מַיִם שֶׁנּוֹטֵל בְּיָמִין (מִיָּמִין), וְלָכֵן כָּתוּב מַיִם חָמֵשׁ פְּעָמִים. וּכְשֶׁנִּשְׁלְמוּ בְּסוֹד הָאֶמְצַע, כָּתוּב רָקִיעַ חָמֵשׁ פְּעָמִים, וְעַל זֶה שְׁלֹשָׁה הֵם: אוֹר, מַיִם, רָקִיעַ. כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ הַדְּרָגוֹת הַלָּלוּ, שֶׁכֻּלָּן חָמֵשׁ דְּרָגוֹת נִכְלְלוּ בָהֶם, וְעַל זֶה בְּכֻלָּם כָּתוּב חָמֵשׁ פְּעָמִים בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד.

750. הָכָא רָזָא דְּרָזִין, בְּאִלֵּין תְּלָתָא, אִתְצַיַּיר וְאִתְגְּלִיף בִּגְלוּפֵי רָזָא דְּדִיוּקְנָא דְּאָדָם, דְּאִיהוּ אוֹר בְּקַדְמִיתָא, לְבָתַר מַיִם, לְבָתַר אִתְפָּשַׁט בְּגַוַּויְיהוּ רָקִיעַ, דְּאִיהוּ גְּלִיפָא דִּגְלִיפוּ דְּדִיוּקְנָא דְּאָדָם.

750. כָּאן סוֹד הַסּוֹדוֹת בְּאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה, הִצְטַיֵּר וְנֶחְקַק בְּחִקּוּקֵי הַסּוֹד שֶׁל דְּמוּת הָאָדָם, שֶׁהוּא אוֹר בָּרִאשׁוֹנָה, וְאַחַר כָּךְ מַיִם. וְאַחַר כָּךְ מִתְפַּשֵּׁט בְּתוֹכָם רָקִיעַ, שֶׁהוּא חִקּוּק שֶׁל חֲקִיקַת דְּמוּת הָאָדָם.

751. כְּגַוְונָא דִּגְלִיפוּ צִיּוּרָא דְּדִיוּקְנָא דְּאָדָם בְּתוֹלַדְתֵּיהּ. דְּהָא בְּתוֹלַדְתָּא דְּבַר נָשׁ, בְּקַדְמִיתָא זֶרַע, דְּאִיהוּ אוֹר, דְּהָא נְהִירוּ דְּכָל שַׁיְיפֵי גוּפָא, אִיהוּ הַהוּא זֶרַע, וּבְגִין כַּךְ אִיהוּ אוֹר, וְהַהוּא אוֹר אִקְרֵי זֶרַע, דִּכְתִּיב אוֹר זָרוּעַ,

751. כְּמוֹ שֶׁחָקוּק צִיּוּר שֶׁל דְּמוּת אָדָם בְּתוֹלַדְתּוֹ, שֶׁהֲרֵי בְּתוֹלֶדֶת הָאָדָם בַּהַתְחָלָה זֶרַע, שֶׁהוּא אוֹר, שֶׁהֲרֵי הָאוֹר שֶׁל כָּל אֵיבְרֵי הַגּוּף הוּא אוֹתוֹ זֶרַע, וְלָכֵן הוּא אוֹר, וְאוֹתוֹ אוֹר נִקְרָא זֶרַע, שֶׁכָּתוּב אוֹר זָרֻעַ, אוֹתוֹ זֶרַע מַמָּשׁ.

הַהוּא זֶרַע מַמָּשׁ. לְבָתַר הַהוּא זֶרַע דְּאִיהוּ אוֹר אִתְפָּשַּׁט וְאִתְעָבִיד (דף קס"ז ע"ב) מַיִם, בְּלָחוּתָא דִּילֵיהּ, אַגְלִיף יַתִּיר, וְאִתְפָּשַּׁט פְּשִׁיטוּ גּוֹ אִינּוּן מַיִם, פְּשִׁיטוּ דְּגוּפָא לְכָל סִטְרִין. כֵּיוָן דְּאִתְצַיָּיר, וְאִגְלִיף צִיּוּרָא וּדְיוּקְנָא דְּגוּפָא, אַקְרִישׁ הַהוּא פְּשִׁיטוּ, וְאִקְרֵי רָקִיעַ. וְדָא אִיהוּ רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם. וּלְבָתַר דְּאַקְרִישׁ, כְּתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם. דְּהָא אַקְרִישׁ הַהוּא לָחוּתָא (ד"א דאנגיד ואשתאר ההוא פסולת) דְּגוּפָא, דַּהֲוָה גּוֹ אִינּוּן מַיִם.

אַחַר כָּךְ אוֹתוֹ זֶרַע, שֶׁהוּא אוֹר, מִתְפַּשֵּׁט וְנַעֲשֶׂה מַיִם, בַּלַּחוּת שֶׁלּוֹ נֶחְקָק יוֹתֵר, וּמִתְפַּשֵּׁט הִתְפַּשְּׁטוּת בְּתוֹךְ אוֹתָם הַמַּיִם הִתְפַּשְּׁטוּת הַגּוּף לְכָל הַצְּדָדִים. כֵּיוָן שֶׁמִּצְטַיֵּר וְנֶחְקָק צִיּוּר וּדְמוּת הַגּוּף, נִקְרְשָׁה אוֹתָהּ הִתְפַּשְּׁטוּת וְנִקְרֵאת רָקִיעַ, וְזֶהוּ רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם. וְאַחַר שֶׁהִקְרִישׁ, כָּתוּב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם. שֶׁהֲרֵי הִקְרִישָׁה אוֹתָהּ הַלַּחוּת (שֶׁהִשְׁפִּיעַ וְנִשְׁאֲרָה אוֹתָהּ הַפְּסֹלֶת) שֶׁל הַגּוּף שֶׁהָיָה בְּתוֹךְ אוֹתָם הַמַּיִם.

752. כֵּיוָן דְּאִתְבְּרִיר גּוּפָא, וְאִנְּקֵי בִּנְקִיוּ, הַהוּא לָחוּתָא דְּאִתְנְגִיד וְאִשְׁתְּאַר, הֲוָה פְּסוֹלֶת דְּקָא אִתְעֲבָד גּוֹ הַתּוֹכָא, וְאִינּוּן מַיִם הָרָעִים עֲכוּרִין, וּמִנְּהוֹן אִתְעָבִיד פְּסוֹלֶת, מְקַטְרְגָא לְכָל עָלְמָא, דְּכַר וְנוּקְבָא. לְבָתַר כַּד נַחְתּוּ אִינּוּן מַיִם עֲכוּרִין, וְאִתְהַתְּכוּ לְתַתָּא בְּסִטַר שְׂמָאלָא, נָפְקוּ (ס"א דאתנגיד ואשתאר אתעביד פסולת מקטרגא לכל עלמא דכר ונוקבא ואינון מים הרעים עכורין. לבתר כד נחתו אינון מים עכורין אתהתכו לתתא בסטר שמאלא ונפקו) לְקַטְרְגָא כָּל עָלְמָא. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאִשְׁתְּזִיב מִנְּהוֹן.

752. כֵּיוָן שֶׁנִּבְרַר הַגּוּף וְהִתְנַקָּה בְּנִקָּיוֹן, אוֹתָהּ לַחוּת שֶׁשָּׁפְעָה וְנִשְׁאֲרָה, הָיְתָה פְּסֹלֶת שֶׁנֶּעֶשְׂתָה תּוֹךְ הַהִתּוּךְ, וְהֵם מַיִם הָרָעִים הָעֲכוּרִים, וּמֵהֶם נַעֲשָׂה פְּסֹלֶת, מְקַטְרֵג לְכָל הָעוֹלָם, זָכָר וּנְקֵבָה. אַחַר כָּךְ כְּשֶׁיָּרְדוּ אוֹתָם מַיִם עֲכוּרִים וְהִתְהַתְּכוּ לְמַטָּה בְּצַד שְׂמֹאל, יָצְאוּ (שֶׁשָּׁפַע וְנִשְׁאַר, נַעֲשָׂה פְּסֹלֶת מְקַטְרֵג לְכָל הָעוֹלָם, זָכָר וּנְקֵבָה, וְהֵם הַמַּיִם הָרָעִים הָעֲכוּרִים. וְאַחַר כָּךְ כַּאֲשֶׁר יָרְדוּ אוֹתָם מַיִם עֲכוּרִים וְהִתְהַתְּכוּ לְמַטָּה בְּצַד שְׂמֹאל וְיָצְאוּ) לְקַטְרֵג לְכָל הָעוֹלָם. אַשְׁרֵי מִי שֶׁנִּצָּל מֵהֶם.

753. כֵּיוָן דְּנָפִיק מְקַטְרְגָא, כְּתִיב יְהִי מְאֹרֹת חָסֵר ו' וְאִתְמַשְׁכָא אַסְכָּרָה בְּרַבְיֵי, וְחָסֵר נְהוֹרָא דְּסִיהֲרָא. לְבָתַר וְהָיוּ לִמְאוֹרוֹת, בִּשְׁלִימוּ תַּרְוַויְיהוּ כַּחֲדָא. בְּמַאן. בְּהַהוּא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, דְּהָא כַּד סַלְקָא וְאִתְחַבְּרָא בְּהַהוּא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, כְּדֵין וְהָיוּ לִמְאוֹרוֹת, נְהוֹרִין שְׁלֵימִין תַּרְוַויְיהוּ כַּחֲדָא דְּלָא פְּגִימֵי כְּלַל.

753. כֵּיוָן שֶׁיּוֹצֵא הַמְקַטְרֵג, כָּתוּב יְהִי מְאֹרֹת חָסֵר ו', וְנִמְשְׁכָה אַסְכָּרָה לַתִּינוֹקוֹת, וְחָסֵר אוֹר הַלְּבָנָה. אַחַר כָּךְ, וְהָיוּ לִמְאוֹרֹת, בִּשְׁלֵמוּת שֶׁל שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד. בְּמִי? בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, שֶׁהֲרֵי כְּשֶׁעוֹלָה וּמִתְחַבֶּרֶת בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, אֲזַי וְהָיוּ לִמְאוֹרֹת, אוֹרוֹת שְׁלֵמִים שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד שֶׁלֹּא פְגוּמִים כְּלָל.

754. שַׁארִי חָיֵיךְ הַאי רַבְיָא וְחַדֵּי. אָמַר לוֹן הַאי דַּאֲמֵינָא דְּאִתְבְּרִיר הָכָא רָזָא דְּאָדָם, בְּאוֹר דְּהַהוּא (ד"א דאיהו) זֶרַע, וּלְבָתַר אִתְעָבִיד מַיִם, וּמִגּוֹ אִינּוּן מַיִם, אִתְפָּשַּׁט רָקִיעַ, דְּיוּקְנָא דְּאָדָם כְּמָה דְּאִתְעַרְנָא. תֵּינַח כַּד אִתְעָבִיד דָּא לְגוֹ מֵעוֹי דְּאִתְּתָא, דְּהָא לָא אִתְצַיַּיר זַרְעָא, אֶלָּא בְּגוֹ מֵעוֹי דְּנוּקְבָא, לְאִתְפָּשְׁטָא בָּהּ דְּיוּקְנָא דְּאָדָם, וְהָכָא אִי אִלֵּין חָמֵשׁ דַּרְגִּין, אִינּוּן דְּיוּקְנָא דְּאָדָם, בְּאָן אֲתַר אִתְצַיַּיר וְאִתְפָּשַּׁט הַאי דְּיוּקְנָא, בְּגוֹ אִינּוּן מַיִם.

754. הִתְחִיל לִצְחֹק הַיֶּלֶד הַזֶּה וְשָׂמַח. אָמַר לָהֶם, זֶה שֶׁאָמַרְתִּי שֶׁנִּבְרַר כָּאן סוֹד שֶׁל אָדָם בָּאוֹר שֶׁל אוֹתוֹ (שֶׁהוּא) הַזֶּרַע, וְאַחַר כָּךְ נַעֲשָׂה מַיִם, וּמִתּוֹךְ אוֹתָם הַמַּיִם מִתְפַּשֵּׁט רָקִיעַ, דְּיוֹקָן שֶׁל אָדָם, כְּמוֹ שֶׁעוֹרַרְנוּ. מֵילָא כְּשֶׁזֶּה נַעֲשֶׂה בְּתוֹךְ מְעֵי הָאִשָּׁה, שֶׁהֲרֵי לֹא מִצְטַיֵּר הַזֶּרַע אֶלָּא בְּתוֹךְ מְעֵי הַנְּקֵבָה לְהִתְפַּשֵּׁט בָּהּ דְּיוֹקָן שֶׁל אָדָם, וְכָאן אִם אֵלֶּה חָמֵשׁ דְּרָגוֹת הֵם דְּיוֹקָן שֶׁל אָדָם, בְּאֵיזֶה מָקוֹם מִצְטַיֵּר וּמִתְפַּשֵּׁט הַדְּיוֹקָן הַזֶּה בְּתוֹךְ הַמַּיִם הַלָּלוּ?

755. אִי תֵּימָא גּוֹ נוּקְבָּא הֲווֹ, דָּא עָלְמָא דְּאָתֵי, לָאו הָכִי, דְּהָא לָא אִתְצַיָּיר צִיּוּרָא וּדְיוֹקְנָא, עַד דְּנַפְקוּ אַתְוָון לְבַר, וּלְבָתַר אִתְגְּלִימוּ. וְתוּ דְּהָא עָלְמָא דְּאָתֵי הֲוָה אוּמָנָא, דִּכְתִּיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ, הָא אוּמָנָא הֲוָה.

755. אִם תֹּאמַר בְּתוֹךְ הַנְּקֵבָה הֵם הָיוּ, זֶה הָעוֹלָם הַבָּא – לֹא כָּךְ! שֶׁהֲרֵי לֹא הִצְטַיֵּר צִיּוּר וּדְמוּת עַד שֶׁיּוֹצְאוֹת הָאוֹתִיּוֹת לַחוּץ, וְאַחַר כָּךְ נִגְלְמוּ. וְעוֹד, שֶׁהֲרֵי הָעוֹלָם הַבָּא הָיָה הָאֻמָּן, שֶׁכָּתוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ. הֲרֵי הָאֻמָּן הוּא הָיָה.

756. אִי תֵּימָא בְּנוּקְבָא דִּלְתַתָּא, לָאו הָכִי, דְּהָא עַד לָא הֲוַות, וְכַד נָפַק הַאי דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם, נוּקְבֵיהּ נַפְקַת בַּהֲדֵיהּ. הָא לָא אִתְצַיָּיר דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם בָּהּ. אִי הָכִי, בְּאָן אֲתָר אִתְצַיָּיר וְאִתְגְּלִיף הַאי זֶרַע, לְמֶהֱוֵי גְּלִיפוּ דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם.

756. אִם תֹּאמַר בַּנְּקֵבָה שֶׁלְּמַטָּה – לֹא כָּךְ, שֶׁהֲרֵי טֶרֶם הָיְתָה! וּכְשֶׁיָּצְאָה דְּמוּת אָדָם, נְקֵבָתוֹ יָצְאָה עִמּוֹ. הֲרֵי לֹא הִצְטַיֵּר דְּיוֹקָן שֶׁל אָדָם בָּהּ. אִם כָּךְ, בְּאֵיזֶה מָקוֹם הִצְטַיֵּר וְנֶחְקַק הַזֶּרַע הַזֶּה לִהְיוֹת חֲקִיקָתוֹ שֶׁל דְּמוּת אָדָם?

757. אֶלָּא דָּא רָזָא עִלָּאָה, אָדָם קַדְמָאָה אִתְצַיָּיר וְאִתְגְּלִיף בְּלָא נוּקְבָא. אָדָם תִּנְיָינָא, מֵחֵילָא וְזַרְעָא דְּהַאי, אִגְלִיף וְאִתְצַיָּיר גּוֹ נוּקְבָא.

757. אֶלָּא זֶה סוֹד עֶלְיוֹן. אָדָם הָרִאשׁוֹן הִצְטַיֵּר וְנֶחְקַק בְּלִי נְקֵבָה. הָאָדָם הַשֵּׁנִי מִכֹּחַ וְזֶרַע שֶׁל זֶה נֶחְקַק וְהִצְטַיֵּר בְּתוֹךְ הַנְּקֵבָה.

758. אָדָם קַדְמָאָה, גְּלִיפוּ דְּצִיּוּרָא וּדְיוֹקְנָא דְּגוּפָא, לָא הֲוָה בְּנוּקְבָא, וּבְלָא צִיּוּרָא כְּלַל הֲוָה. וְאִתְצַיָּיר וְאִגְּלִיף לְתַתָּא מֵעָלְמָא דְּאָתֵי, בְּלָא דְּכוּרָא, וּבְלָא נוּקְבָא, אִינּוּן אַתְוָון אִגְלִימוּ גּוֹ מְשִׁיחָתָא, וְאִתְצַיָּיר וְאִגְּלִיף בְּהוּ רָזָא דְּאָדָם. וְאַתְוָון בְּאֹרַח מֵיישַׁר, בְּסִדּוּרָא דִּלְהוֹן, מֵרָזָא דְּאוֹר קַדְמָאָה, שָׁרִיאוּ לְאִתְגַּלְּפָא וּלְאִתְצַיְּירָא, (אתוון) וְאִזְדְּרַע הַאי אוֹר בְּגַוֵּיהּ גּוֹ מְשִׁיחָתָא. כַּד מָטָא גּוֹ מְשִׁיחָתָא, אִתְהַדַּר מַיָּא, גּוֹ מַיָּא, אִתְפָּשַׁט רָקִיעַ צִיּוּרָא דְּאָדָם, דְּיוֹקְנָא כַּדְקָא חָזֵי.

758. אָדָם הָרִאשׁוֹן, חֲקִיקָה שֶׁל צִיּוּר וּדְמוּת הַגּוּף, לֹא הָיָה בַּנְּקֵבָה, וּבְלִי צִיּוּר כְּלָל הָיָה. וְהִצְטַיֵּר וְנֶחְקַק לְמַטָּה מֵהָעוֹלָם הַבָּא, בְּלִי זָכָר וּבְלִי נְקֵבָה, אוֹתָן אוֹתִיּוֹת נִגְלְמוּ בְּתוֹךְ הַמִּדָּה, וְהִצְטַיֵּר וְנֶחְקַק בָּהֶן סוֹד שֶׁל אָדָם. וְהָאוֹתִיּוֹת בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה בַּסִּדּוּר שֶׁלָּהֶן, מִסּוֹד שֶׁל הָאוֹר הָרִאשׁוֹן, הִתְחִילוּ לְהֵחָקֵק וּלְהִצְטַיֵּר (אוֹתִיּוֹת), וְנִזְרַע הָאוֹר הַזֶּה בְּתוֹכוֹ תּוֹךְ הַמִּדָּה. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְתוֹךְ הַמִּדָּה וְהָפַךְ לְמַיִם בְּתוֹךְ מַיִם, הִתְפַּשֵּׁט הָרָקִיעַ בְּצִיּוּר שֶׁל אָדָם דְּמוּת כָּרָאוּי.

759. לְבָתַר דְּאִתְקַשְּׁטַת נוּקְבָא לְגַבֵּיהּ, וְאִתְהַדְּרוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, הַאי דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם, עָאל בְּתִיאוּבְתָּא לְגַבֵּי נוּקְבָא, וְתַמָּן אַגְלִיף וְאִתְצַיָּיר כְּגַוְונָא דִּילֵיהּ, וְעָלֵיהּ כְּתִיב (בראשית ה) וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וְגוֹ', הַאי אִתְצַיָּיר גּוֹ נוּקְבָא, מַה דְּלָא הֲוָה הַהוּא קַדְמָאָה, דְּאִתְצַיָּיר (ד"א ל"ג גו) הַהוּא קַדְמָאָה בְּגַוֵּיהּ בִּמְדִידוּ גּוֹ מְשִׁיחָתָא כְּמָה דְּאִתְּמַר.

759. לְאַחַר שֶׁהִתְקַשְּׁטָה הַנְּקֵבָה אֵלָיו וְחָזְרוּ לִהְיוֹת פָּנִים בְּפָנִים, הַדְּמוּת הַזּוֹ שֶׁל אָדָם נִכְנְסָה בִּתְשׁוּקָה אֵצֶל הַנְּקֵבָה, וְשָׁם נֶחְקַק וְהִצְטַיֵּר כְּמוֹ הַצּוּרָה שֶׁלּוֹ, וְעָלָיו כָּתוּב (בראשית ה) וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וְגוֹ'. זֶה הִצְטַיֵּר בְּתוֹךְ הַנְּקֵבָה מַה שֶּׁלֹּא הָיָה אוֹתוֹ הָרִאשׁוֹן, שֶׁהִצְטַיֵּר אוֹתוֹ רִאשׁוֹן בְּתוֹכוֹ בִּמְדִידָה בְּתוֹךְ הַמִּדָּה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.

760. כְּגַוְונָא דָּא לְתַתָּא. לְתַתָּא מַה כְּתִיב, (בראשית ד) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן, שֵׁרִיאַת קוֹף לְאוֹלָדָא, בִּמְעָהָא, בְּחֵילָא וְסִיוּעָא (רל"א ע"א) דְּאָדָם לְבָתַר דְּהָא קַבִּילַת (קמ"ח ע"ב) זוּהֲמָא

760. כְּמוֹ זֶה לְמַטָּה. מַה כָּתוּב לְמַטָּה? (שם ב) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן. הִתְחִילָה לְהוֹלִיד קוֹף בִּמְעֶיהָ בְּכֹחַ וְסִיּוּעַ שֶׁל אָדָם, אַחַר שֶׁקִּבְּלָה זֻהֲמָה מֵהַקּוֹף

מִגּוֹ הַאי קוֹף. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב הָכָא וַיּוֹלֶד, אֶלָּא יָדַע וַתַּהַר וַתֵּלֶד, וְנָפַק פְּסוֹלֶת גּוֹ נוּקְבָא.

הַזֶּה, וְלָכֵן לֹא כָתוּב כָּאן וַיּוֹלֶד, אֶלָּא יָדַע וַתַּהַר וַתֵּלֶד, וְיָצְאָה הַפְּסֹלֶת בְּתוֹךְ הַנְּקֵבָה.

761. וַתֹּסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל, וּבְהַאי נָמֵי לָא כְתִיב וַיּוֹלֶד, וְאַף עַל גַּב דְּמִסִּטְרָא דִּדְכוּרָא הֲוָה. אֲבָל מְקַטְרְגָא תָּשַׁשׁ וְתָבַר חֵילֵיהּ, דְּהָא בְּאָת קוֹף שָׁרִיאוּ (דף קס"ח ע"א) אַתְוָון לְאוֹלָדָא.

761. וַתֹּסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל, וּבְזֶה גַּם לֹא כָתוּב וַיּוֹלֶד, וְאַף עַל גַּב שֶׁמִּצַּד הַזָּכָר הוּא הָיָה. אֲבָל הַמְקַטְרֵג תָּשַׁשׁ וְשָׁבַר אֶת כֹּחוֹ, שֶׁהֲרֵי בָּאוֹת קוֹף הִתְחִילוּ הָאוֹתִיּוֹת לְהוֹלִיד.

762. כֵּיוָן דְּאִתְבְּרִיר פְּסוֹלֶת, שָׁרִיאוּ אַתְוָון לְאוֹלָדָא מֵרָזָא דְּאָת ש"ת. תִּקּוּנָא דְּכַר וְנוּקְבָא. בְּאִסְתַּכְּמוּתָא כַּחֲדָא. וּכְדֵין כְּתִיב וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת, וְלָא כְתִיב וַתִּקְרָא. וַיִּקְרָא אִיהוּ, וְלָא אִיהִי. אִיהוּ קָרָא שְׁמֵיהּ שֵׁת, תִּקּוּנָא דְּכַר וְנוּקְבָא כַּחֲדָא, דַּהֲווֹ בְּאִסְתַּכְּמוּתָא חֲדָא.

762. כֵּיוָן שֶׁנִּבְרְרָה הַפְּסֹלֶת, הִתְחִילוּ הָאוֹתִיּוֹת לְהוֹלִיד מִסּוֹד הָאוֹת ש"ת תִּקּוּן שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה בְּהַסְכָּמָה כְּאֶחָד. וְאָז כָּתוּב, וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת, וְלֹא כָתוּב וַתִּקְרָא. וַיִּקְרָא הוּא, וְלֹא הִיא. הוּא קָרָא שְׁמוֹ שֵׁת. תִּקּוּן זָכָר וּנְקֵבָה כְּאֶחָד שֶׁהָיוּ בְּהַסְכָּמָה אַחַת.

763. תּוּ אִתְגַּלְגָּלוּ אַתְוָון, וְאַהַדְרוּ לְאוֹלָדָא אָלֶף דְּאָדָם, וְאִינּוּן אַתְוָון בַּאֲתַר דְּאִיהוּ סִיּוּם שְׁמֵיהּ. וּמַאן אִיהוּ. נ', וּלְבָתַר ו' לָא ה', דְּהָא אִתְעֲדִיאַת (נ"א אתיילידת) בְּהֶבֶל. בְּגִין כַּךְ נָטִיל אָת אַחֲרָא אֲבַתְרֵיהּ ו', סַיֵּים בְּשֵׁירוּתָא דְּשֵׁת ש', וְאִקְרֵי אֱנוֹשׁ.

763. עוֹד הִתְגַּלְגְּלוּ הָאוֹתִיּוֹת, וְחָזְרוּ לְהוֹלִיד אָלֶף שֶׁל אָדָם, וְהֵם אוֹתִיּוֹת בַּמָּקוֹם שֶׁהוּא הַסִּיּוּם שֶׁל שְׁמוֹ, וּמִיהוּ? נ'. וְאַחַר כָּךְ ו' וְלֹא ה', שֶׁהֲרֵי הִתְעַבְּרָה (הוֹלִידָה) בְּהֶבֶל. וְלָכֵן נָטַל אוֹת אַחֶרֶת אַחֲרָיו ו', סִיֵּם בְּרֵאשִׁית שֶׁל שֵׁת ש', וְנִקְרָא אֱנוֹשׁ.

764. אֱנוֹשׁ מָה בֵּין שְׁמָא דָּא לִשְׁמָא דְּאָדָם. אֶלָּא אֱנוֹשׁ לָאו אִיהוּ בְּתִקְפָּא הֲוָה, תִּקּוּנָא דְּקַדְמָאֵי הֲוָה, (תהלים ח) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ. וּכְתִיב (איוב ז) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תְגַדְּלֶנּוּ וְגוֹ', וַתִּפְקְדֶנּוּ לִבְקָרִים לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב (ישעיה נג) וַיְיָ חָפֵץ דַּכְּאוֹ הֶחֱלִי, תְּבִירוּ דְּגוּפָא, וְתִקְפָּא דְּנַפְשָׁא, אוֹרִית שֵׁת לֶאֱנוֹשׁ יְרוּתָא דַּהֲוָה לֵיהּ לְקַבְּלָא. וְאִיהוּ אוּף הָכִי אוֹרִית לִבְנוֹי.

764. אֱנוֹשׁ, מַה בֵּין הַשֵּׁם הַזֶּה לַשֵּׁם שֶׁל אָדָם? אֶלָּא אֱנוֹשׁ לֹא הָיָה בְּתֹקֶף, הוּא הָיָה בְּתִקּוּנָם שֶׁל הָרִאשׁוֹנִים, (תהלים ח) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ. וְכָתוּב (איוב ז) מָה אֱנוֹשׁ כִּי תְגַדְּלֶנּוּ וְגוֹ', וַתִּפְקְדֶנּוּ לִבְקָרִים לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ. וְעַל זֶה כָּתוּב (ישעיה נג) וַה' חָפֵץ דַּכְּאוֹ הֶחֱלִי, שֶׁבֶר הַגּוּף וְכֹחַ הַנֶּפֶשׁ הוֹרִישׁ שֵׁת לֶאֱנוֹשׁ יְרֻשָּׁה שֶׁהָיְתָה לוֹ לְקַבֵּל. וְאַף הוּא הוֹרִישׁ לְבָנָיו כָּךְ.

765. תּוּ אִתְגַּלְגָּלוּ אַתְוָון לְאַתְקְנָא עֲקִימָא, וְאִתְהַדְרוּ לְאוֹלָדָא. קֵינָן. הַאי תִּקּוּנָא דְּקַיִן, וְאִתְתַּקַּן תְּחוֹתֵיהּ, וְאִתְהַדְרוּ אַתְוָון לְבַסְמָא עָלְמָא מֵעֲקִימוּ דַּהֲוָה. מַהֲלַלְאֵל מ' סוֹפָא דְּאַתְוָון דְּאָדָם. ה' וּל' תִּקּוּנָא דְּאַתְוָון דְּהֶבֶל, וּבְגִין דְּלָא הֲוָה חַיָּיבָא כְּקַיִן, לָא אִתְחַלְּפוּ אַתְוָון מִשְּׁמֵיהּ בַּר חַד. דְּבַאֲתַר ב' הֲוָה א' לְמֶהֱוֵי תִּקּוּנָא יַתִּיר.

765. עוֹד הִתְגַּלְגְּלוּ הָאוֹתִיּוֹת לְתַקֵּן אֶת הָעָקֹם, וְחָזְרוּ לְהוֹלִיד אֶת קֵינָן, זֶה הַתִּקּוּן שֶׁל קַיִן וְהִתְתַּקֵּן תַּחְתָּיו, וְחָזְרוּ הָאוֹתִיּוֹת לְבַשֵּׂם אֶת הָעוֹלָמוֹת מֵהָעַקְמִימוּת שֶׁהָיְתָה. מַהֲלַלְאֵל, מ' סוֹף שֶׁל אוֹתִיּוֹת אָדָם, ה' וְל' תִּקּוּן שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הֶבֶל, וּמִשּׁוּם שֶׁלֹּא הִרְשִׁיעַ כְּמוֹ קַיִן, לֹא הִתְחַלְּפוּ הָאוֹתִיּוֹת מִשְּׁמוֹ פְּרָט לְאַחַת, שֶׁבִּמְקוֹם ב' הָיְתָה א' לִהְיוֹת תִּקּוּן יוֹתֵר.

766. עַד הָכָא אִתְבְּסָם עָלְמָא, וְאִתְתָּקַּן עֲקִימָא מֵשֵׁירוּתָא דֶּאֱנוֹשׁ. בַּר חוֹבָא דְּאָדָם, דְּלָא אִתְבְּסָם, עַד דְּקַיְּימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְּסִינַּי, אֲבָל תִּקּוּנָא דַּעֲקִימוּ דְּקַיִן וְהֶבֶל אִתְתָּקַּן וְאִתְבְּסָם, אֲבָל עָלְמָא הֲוָה בְּצַעֲרָא וְעִצְּבוֹנָא, עַד דְּאָתָא נֹחַ דִּכְתִּיב, (בראשית ה) זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֵרְרָהּ יְיָ'. וְחוֹבָא דְּאָדָם לָא אִתְבְּסָם, עַד דְּקַיְּימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוּרָא דְּסִינַּי, וְקַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא, וְכַד יִשְׂרָאֵל קַבִּילוּ אוֹרַיְיתָא, כְּדֵין נֵר וְאוֹר אִתְתַּקַּן כַּחֲדָא.

766. עַד כָּאן הִתְבַּשֵּׂם הָעוֹלָם וְהִתְתַּקֵּן הָעָקֹם מֵהָרֵאשִׁית שֶׁל אֱנוֹשׁ, פְּרָט לְחֶטְאוֹ שֶׁל אָדָם שֶׁלֹּא הִתְבַּשֵּׂם עַד שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי. אֲבָל הַתִּקּוּן שֶׁל הָעַקְמִימוּת שֶׁל קַיִן וְהֶבֶל הִתְתַּקֵּן וְהִתְבַּשֵּׂם, אֲבָל הָעוֹלָם הָיָה בְּצַעַר וְעִצָּבוֹן עַד שֶׁבָּא נֹחַ, שֶׁכָּתוּב (בראשית ה) זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֵרְרָהּ ה'. וְחֶטְאוֹ שֶׁל אָדָם לֹא הִתְבַּשֵּׂם עַד שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי וְקִבְּלוּ תוֹרָה, וּכְשֶׁיִּשְׂרָאֵל קִבְּלוּ תוֹרָה, אֲזַי הַנֵּר וְהָאוֹר הִתְתַּקְּנוּ כְּאֶחָד.

767. וְהַשְׁתָּא רַבּוֹתַי, אֲנָא מִבָּבֶל, וּבְרָא דְּרַב סַפְרָא אֲנָא, וְלָא זָכֵינָא לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לְאַבָּא, וְאִטְרִידְנָא הָכָא, וְדָחִילְנָא, דְּהָא יָתְבֵי אַרְעָא דָּא, אִינּוּן אַרְיְוָון בְּאוֹרַיְיתָא, וְשַׁוֵּינָא עָלַי דְּלָא אֵימָא מִילֵּי דְּאוֹרַיְיתָא קָמֵּי בַּר נָשׁ, עַד תְּרֵין יַרְחִין, וְיוֹמָא דָּא אִשְׁתְּלִימוּ. זַכָּאָה חוּלָקִי דְּאִתְעַרְעָתוּן הָכָא. אָרִים רַבִּי יוֹסֵי קָלֵיהּ וּבָכֵי, וְקָמוּ כֻּלְּהוּ וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֵישֵׁיהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּזָכֵינָא בְּהַאי אָרְחָא, לְמִשְׁמַע מִלֵּי דְּעַתִּיק יוֹמִין מִפּוּמָךְ, מַה דְּלָא זָכֵינָן לְמִשְׁמַע עַד הַשְׁתָּא.

767. וְעַכְשָׁו רַבּוֹתַי, אֲנִי מִבָּבֶל, וּבְנוֹ שֶׁל רַב סַפְרָא אֲנִי, וְלֹא זָכִיתִי לְהִוָּדַע לְאָבִי, וְנִטְרַדְתִּי לְכָאן וּפָחַדְתִּי, שֶׁהֲרֵי יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזּוֹ הֵם אֲרָיוֹת בַּתּוֹרָה, וְקִבַּלְתִּי עָלַי שֶׁלֹּא אֹמַר דִּבְרֵי תוֹרָה לִפְנֵי אִישׁ עַד שְׁנֵי חֳדָשִׁים, וְהַיּוֹם הַזֶּה הֵם נִשְׁלְמוּ. אַשְׁרֵי חֶלְקִי שֶׁנִּפְגַּשְׁנוּ פֹּה. הֵרִים רַבִּי יוֹסֵי אֶת קוֹלוֹ וּבָכָה, וְקָמוּ כֻּלָּם וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֹאשׁוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ שֶׁזָּכִינוּ בַּדֶּרֶךְ הַזּוֹ לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי עַתִּיק הַיָּמִים מִפִּיךָ, מַה שֶּׁלֹּא זָכִינוּ לִשְׁמֹעַ עַד עַכְשָׁו.

768. יָתִיבוּ כֻּלְּהוּ, אָמַר לוֹן רַבּוֹתַי, מִדְּחָמֵינָא צַעֲרָא דְּהַאי חָמוּי וּבְרָתֵיהּ, דְּדַחֲקֵי וּמִצְטַעֲרֵי בְּנַפְשַׁיְיהוּ, דְּלָא יָדְעָנָא בִּרְכַּת מְזוֹנָא. אֲמֵינָא לוֹן, דְּעַד דְּאֶנְדַּע בִּרְכַּת מְזוֹנָא, לָא אִתְחֲבַר בְּאִנְתְּתִי, כְּאָרַח כָּל בְּנֵי עָלְמָא, וְאַף עַל גַּב דְּיָכִילְנָא לְשַׁמְּשָׁא בָּהּ בְּלָא חוֹבָה, לָא בְּעֵינָא לְמֶעְבַּר עַל דַּעְתַּיְיהוּ, הוֹאִיל וְלָא הֲוֵינָא יָכִיל לְמֵימַר מִדִּי, עַד תְּרֵין יַרְחִין. חָדוּ רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא וְחָמוּי וּבְרָתֵיהּ, וּבָכוּ מִסְּגִיאוּ חֶדְוָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּמָטוּ מִינָּךְ, כֵּיוָן דְּשָׁרִיאַת, אַנְהִיר לָן יְמָמָא, זַכָּאָה חוּלָקָנָא בְּאָרַח דָּא.

768. יָשְׁבוּ כֻּלָּם. אָמַר לָהֶם, רַבּוֹתַי, מִשֶּׁרָאִיתִי אֶת הַצַּעַר שֶׁל חָמִי וּבִתּוֹ שֶׁדְּחוּקִים וּמִצְטַעֲרִים בְּנַפְשָׁם שֶׁלֹּא יָדַעְתִּי אֶת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, אָמַרְתִּי לָהֶם, שֶׁעַד שֶׁאֵדַע אֶת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לֹא אֶתְחַבֵּר עִם אִשְׁתִּי כְּדֶרֶךְ כָּל הָעוֹלָם, וְאַף עַל גַּב שֶׁיָּכֹלְתִּי לְשַׁמֵּשׁ בָּהּ בְּלִי חֵטְא, אֵינִי רוֹצֶה לַעֲבֹר עַל דַּעְתָּם, הוֹאִיל וְלֹא יָכֹלְתִּי לוֹמַר דָּבָר עַד שְׁנֵי חֳדָשִׁים. שָׂמְחוּ רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי וְחָמִיו וּבִתּוֹ, וּבָכוּ מֵרֹב שִׂמְחָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּבַקָּשָׁה מִמְּךָ, כֵּיוָן שֶׁהִתְחַלְתָּ, הָאֵר לָנוּ אֶת הַיּוֹם. אַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ בַּדֶּרֶךְ הַזּוֹ!

769. פָּתַח הַהוּא רַבְיָא בְּבִרְכַּת מְזוֹנָא וְאָמַר, כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר (דברים יד) וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְיָ' אֱלֹהֶיךָ, וּכְתוּב אֶחָד אוֹמֵר (דברים כז) וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְיָ' אֱלֹהֶיךָ. הָנֵי קְרָאֵי כַּד יִשְׂרָאֵל הֲווֹ שָׁרָאן בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְאִתְחֲזוּן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּבֵי מַקְדְּשָׁא, הֲווֹ מִתְקַיְּימֵי.

769. פָּתַח אוֹתוֹ יֶלֶד בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן וְאָמַר, כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ, וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר (דברים יד) וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ. הַפְּסוּקִים הַלָּלוּ כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ שְׁרוּיִים בְּאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה וְנִרְאוּ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, הָיוּ מִתְקַיְּמִים.

הַשְׁתָּא הֵיךְ מִתְקַיְּימֵי, מַאן יָכִיל לְמֵיכַל לִפְנֵי יְיָ' וּלְמֶחֱדֵי לִפְנֵי יְיָ'.

עַכְשָׁו אֵיךְ מִתְקַיְּמִים? מִי יָכוֹל לֶאֱכֹל לִפְנֵי ה' וְלִשְׂמֹחַ לִפְנֵי ה'?

770. אֶלָּא וַדַּאי הָכִי הוּא, בְּקַדְמֵיתָא כַּד יָתִיב בַּר נָשׁ עַל פָּתוֹרֵיהּ לְמֵיכַל, מְבָרֵךְ עַל נַהֲמָא הַמּוֹצִיא. מַאי טַעֲמָא הַמּוֹצִיא, וְלָא מוֹצִיא, דְּהָא כְּתִיב (ישעיה מב) בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם, וְלָא כְּתִיב הַבּוֹרֵא. (ירמיה י) עוֹשֵׂה אֶרֶץ, וְלָא כְּתִיב הָעוֹשֶׂה אֶרֶץ. מַאי טַעֲמָא הָכָא הַמּוֹצִיא.

770. אֶלָּא וַדַּאי כָּךְ הוּא. בָּרִאשׁוֹנָה כְּשֶׁיּוֹשֵׁב אָדָם עַל שֻׁלְחָנוֹ לֶאֱכֹל, מְבָרֵךְ עַל הַלֶּחֶם הַמּוֹצִיא. מָה הַטַּעַם הַמּוֹצִיא וְלֹא מוֹצִיא, שֶׁהֲרֵי כָּתוּב בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם, וְלֹא כָתוּב הַבּוֹרֵא. עוֹשֵׂה אֶרֶץ, וְלֹא כָתוּב הָעוֹשֶׂה אֶרֶץ. מָה הַטַּעַם כָּאן הַמּוֹצִיא?

771. אֶלָּא כָּל מִלִּין דְּאִינּוּן מֵרָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה סְתִימָא, אִסְתַּתְּרָא ה' מִתַּמָּן, לְאִתְחֲזָאָה דְּהָא מֵעָלְמָא גְּנִיזָא וּסְתִימָא אִיהוּ. (דף קס"ח ע"ב) וְכָל מִלִּין דְּאִינּוּן מֵעָלְמָא תַּתָּאָה דְּאִתְגַּלְיָא יַתִּיר, כְּתִיב בֵּהּ, דִּכְתִיב, (ישעיה מ) הַמּוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם (עמוס ה) הַקּוֹרֵא לְמֵי הַיָּם, כֻּלְּהוּ מֵרָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה אִיהוּ, וְאִי (רל"א ע"ב) אַכְתִּיב בִּשְׁמָא אִיהוּ בֵּהּ ה', כְּגוֹן הָאֵל הַגָּדוֹל, וְהָכָא דְּאִיהוּ בְּאֹרַח סָתִים (נ"א באתגליא) מֵרָזָא דְּעָלְמָא תַּתָּאָה אִיהוּ, כֵּיוָן דִּמְבָרֵךְ בַּר נָשׁ, שְׁכִינְתָּא אַתְיָא קָמֵיהּ.

771. אֶלָּא כָּל הַדְּבָרִים שֶׁהֵם מִסּוֹד הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן הַנִּסְתָּר, מִסְתַּתֶּרֶת ה' מִשָּׁם, לְהַרְאוֹת שֶׁהֲרֵי מֵעוֹלָם גָּנוּז וְנִסְתָּר הוּא. וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁהֵם מֵהָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן שֶׁנִּתְגַּלָּה יוֹתֵר כָּתוּב בָּהּ, שֶׁכָּתוּב (ישעיה מ) הַמּוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, (עמוס ט) הַקֹּרֵא לְמֵי הַיָּם. כֻּלָּם הֵם מִסּוֹד הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְאִם נִכְתָּב בַּשֵּׁם הוּא בָּהּ', כְּמוֹ הָאֵל הַגָּדוֹל. וְכָאן שֶׁהוּא בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר (בְּגִלּוּי) מִסּוֹד הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן הוּא, כֵּיוָן שֶׁמְּבָרֵךְ אָדָם, שְׁכִינָה בָּאָה לְפָנָיו.

772. וּמַה דְּאָמַר וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְיָ' אֱלֹהֶיךָ. הָכָא אִתְכְּלִיל לְמַלְּלָא בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָכִי אִצְטְרִיךְ הוֹאִיל וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָמֵיהּ, לְקַיְּימָא דִּכְתִיב, (יחזקאל מא) זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ'. וּכְתִיב (דברים יד) וְאָכַלְתָּ שָּׁם לִפְנֵי יְיָ' אֱלֹהֶיךָ.

772. וּמַה שֶּׁאָמַר וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ, כָּאן נִכְלַל לְדַבֵּר בְּדִבְרֵי תוֹרָה, שֶׁכָּךְ צָרִיךְ, הוֹאִיל וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְפָנָיו, לְקַיֵּם אֶת הַכָּתוּב, (יחזקאל מא) זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. וְכָתוּב (דברים יד) וְאָכַלְתָּ שָּׁם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ.

773. הוֹאִיל וְקָאִים בַּר נָשׁ קָמֵי מָארֵיהּ, אִצְטְרִיךְ נָמֵי לְמֵיזַן לְמִסְכְּנֵי, לְמֵיתַן לוֹן, כְּמָה דְּאִיהוּ יָהִיב לֵיהּ לְמֵיכַל. (ס"א ומאן דאכיל קמיה מלכא קדישא אצטריך וכו') כְּמַאן דְּאָכִיל קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא וְאִצְטְרִיךְ דְּלָא יִשְׁתְּכַח בַּלְעָן עַל פָּתוֹרֵיהּ, דְּהָא בַּלְעָנוּ מִסִּטְרָא אַחֲרָא הֲוֵי, וְרָזָא דָּא (בראשית כה) הַלְעִיטֵנִי נָא, אֹרַח בַּלְעָנוּ, וְהָכִי אִצְטְרִיךְ לְסִטְרָא אַחֲרָא, וּכְתִיב (משלי יג) וּבֶטֶן רְשָׁעִים תֶּחְסָר. וְעַל דָּא וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְיָ' אֱלֹהֶיךָ כְּתִיב, וְלָא לִפְנֵי סִטְרָא אַחֲרָא. וְאִצְטְרִיךְ דְּלָא יִתְעַסַּק בְּמִלִּין בְּטֵלִין, וּבְצָרְכֵי סְעוּדָה (שפיר) וְאִצְטְרִיךְ לְאִתְעַסְּקָא

773. הוֹאִיל וְעוֹמֵד אָדָם לִפְנֵי רִבּוֹנוֹ, צָרִיךְ גַּם לְרַחֵם עַל הָעֲנִיִּים, לָתֵת לָהֶם כְּמוֹ שֶׁהוּא נָתַן לוֹ לֶאֱכֹל, (וּמִי שֶׁאוֹכֵל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, צָרִיךְ) כְּמִי שֶׁאוֹכֵל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, וְצָרִיךְ שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בַּלְעָן עַל שֻׁלְחָנוֹ, שֶׁהֲרֵי בַּלְעָנוּת הִיא מֵהַצַּד הָאַחֵר, וְסוֹד זֶה – (בראשית כה) הַלְעִיטֵנִי נָא, דֶּרֶךְ בַּלְעָנוּת, וְכָךְ צָרִיךְ לַצַּד הָאַחֵר, וְכָתוּב (משלי יג) וּבֶטֶן רְשָׁעִים תֶּחְסָר. וְעַל זֶה וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ כָּתוּב, וְלֹא לִפְנֵי הַצַּד הָאַחֵר. וְצָרִיךְ שֶׁלֹּא יִתְעַסֵּק בִּדְבָרִים בְּטֵלִים וּבְצָרְכֵי סְעוּדָה (יָפֶה), וְצָרִיךְ לְהִתְעַסֵּק בְּדִבְרֵי תוֹרָה, שֶׁהֲרֵי כְּשֶׁדִּבְרֵי תוֹרָה

בְּמִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא כַּד מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא אִתְּמָרוּ עַל פָּתוֹרָא, יָהִיב הַהוּא בַּר נָשׁ תֻּקְפָּא לְמָארֵיהּ.

נֶאֱמָרִים עַל שֻׁלְחָן, נוֹתֵן אוֹתוֹ הָאָדָם כֹּחַ לְרִבּוֹנוֹ.

774. וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְיָ' אֱלֹהֶיךָ, דָּא אִיהוּ בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, כַּד בָּרִיךְ בַּר נָשׁ בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, אִצְטְרִיךְ לְמֶחֱדֵי וּלְאַחֲזָאָה חֶדְוָה וְלָא עֲצִיבוּ כְּלָל, כֵּיוָן דְּנָטִיל בַּר נָשׁ כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאִים עַל גַּבֵּיהּ, וְאִיהוּ אִצְטְרִיךְ לְאַעֲטְפָא רֵישֵׁיהּ בְּחֶדְוָה. וּלְבָרְכָא עַל הַכּוֹס בְּמוֹתַב תְּלָתָא, נְבָרֵךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ.

774. וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ – זוֹהִי כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה. כְּשֶׁמְּבָרֵךְ אָדָם בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, צָרִיךְ לִשְׂמֹחַ וּלְהַרְאוֹת שִׂמְחָה וְלֹא עֶצֶב כְּלָל. כֵּיוָן שֶׁנּוֹטֵל אָדָם כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ, וְהוּא צָרִיךְ לַעֲטֹף רֹאשׁוֹ בְּשִׂמְחָה וּלְבָרֵךְ עַל הַכּוֹס בְּמוֹשַׁב שְׁלֹשָׁה: נְבָרֵךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ.

775. וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ, דָּא אִצְטְרִיךְ רְעוּתָא לְעֵילָא לְגַבֵּי עַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, וְעַל דָּא אִיהִי בְּאֹרַח סָתִים. וּבְטוּבוֹ, וְלָא מִטּוּבוֹ, וּבְטוּבוֹ: דָּא יְמִינָא (ד"א זינה) עִלָּאָה. וּמִטּוּבוֹ: דָּא דַּרְגָּא אַחֲרָא, דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְאִיהוּ דַּרְגָּא לְתַתָּא מִנֵּיהּ, בְּגִין דִּבְהַהוּא טוּב אִתְבְּנֵי עָלְמָא, וּבֵיהּ אִתְּזָן.

775. וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ, זֶה צָרִיךְ רָצוֹן לְמַעְלָה אֶל עַתִּיק הָעַתִּיקִים, וְעַל זֶה הִיא בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר. וּבְטוּבוֹ, וְלֹא מִטּוּבוֹ. וּבְטוּבוֹ, זֶה הַיָּמִין (מִינוּ) הָעֶלְיוֹן, וּמִטּוּבוֹ זוֹ דַּרְגָּה אַחֶרֶת שֶׁבָּאָה מִצַּד הַיָּמִין, וְהִיא דַּרְגָּה לְמַטָּה מִמֶּנּוּ, מִשּׁוּם שֶׁבְּאוֹתוֹ הַטּוֹב נִבְנָה הָעוֹלָם וּבוֹ נִזּוֹן.

776. אַמַּאי אִקְרֵי טוֹב וְאַמַּאי אִקְרֵי חֶסֶד. טוֹב אִיהוּ, כַּד כָּלִיל כֹּלָּא בְּגַוֵּיהּ, וְלָא אִתְפָּשַׁט לְנַחְתָּא לְתַתָּא. חֶסֶד כַּד נָחְתָּא לְתַתָּא. וְעָבִיד טִיבוּ בְּכָל בִּרְיָין, בְּצַדִּיקֵי וּבְרַשִׁיעֵי, וְלָא חָיֵישׁ, וְאַף עַל גַּב דְּדַרְגָּא חַד הוּא. מְנָלָן דִּכְתִיב, (תהלים כג) אַךְ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי, אִי טוֹב לָמָּה חֶסֶד, וְאִי חֶסֶד לָמָּה טוֹב, דְּהָא בְּחַד סַגְיָא אֶלָּא טוֹב כָּלִיל כֹּלָּא בְּגַוֵּיהּ, וְלָא אִתְפָּשַׁט לְתַתָּא. חֶסֶד נָחִית (ק"ט ע"א) וְאִתְפָּשַׁט לְתַתָּא, וְזָן כֹּלָּא צַדִּיקֵי וְרַשִׁיעֵי כַּחֲדָא.

776. לָמָּה נִקְרָא טוֹב וְלָמָּה נִקְרָא חֶסֶד? הַטּוֹב הוּא כְּשֶׁכּוֹלֵל הַכֹּל בְּתוֹכוֹ וְלֹא מִתְפַּשֵּׁט לָרֶדֶת לְמַטָּה. חֶסֶד – כְּשֶׁיּוֹרֵד לְמַטָּה וְעוֹשֶׂה טוֹב בְּכָל הַבְּרִיּוֹת, בַּצַּדִּיקִים וּבָרְשָׁעִים, וְלֹא חוֹשֵׁשׁ, וְאַף עַל גַּב שֶׁדַּרְגָּה אַחַת הִיא. מִנַּיִן לָנוּ? שֶׁכָּתוּב (תהלים כג) אַךְ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי. אִם טוֹב, לָמָּה חֶסֶד? וְאִם חֶסֶד, לָמָּה טוֹב, שֶׁהֲרֵי בְּאֶחָד מַסְפִּיק? אֶלָּא טוֹב כּוֹלֵל הַכֹּל בְּתוֹכוֹ, וְלֹא הִתְפַּשֵּׁט לְמַטָּה. חֶסֶד יוֹרֵד וּמִתְפַּשֵּׁט לְמַטָּה וְזָן לְכָל הַצַּדִּיקִים וְהָרְשָׁעִים כְּאֶחָד.

777. וְהָכָא כֵּיוָן דְּאָמַר וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ, הָדַר וְאָמַר הַזָּן אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֶסֶד, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קלו) נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. וְעַל דָּא הַזָּן אֶת הַכֹּל, לְצַדִּיקֵי וּלְרַשִׁיעֵי לְכֹלָּא. דָּא אִקְרֵי בִּרְכַּת יָמִין. שְׂמָאל לָאו אִיהוּ בְּבִרְכַּת מְזוֹנָא. וּבְגִין כָּךְ שְׂמָאלָא לָא תְסַיֵּיעַ לִימִינָא.

777. וְכָאן, כֵּיוָן שֶׁאָמַר וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ, חָזַר וְאָמַר, הַזָּן אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֶסֶד, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים קלו) נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. וְעַל זֶה הַזָּן אֶת הַכֹּל, לַצַּדִּיקִים וְלָרְשָׁעִים, לַכֹּל. זֶה נִקְרָא בִּרְכַּת יָמִין. הַשְּׂמֹאל אֵינוֹ בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, וְלָכֵן שְׂמֹאל לֹא תְסַיֵּעַ לַיָּמִין.

778. דְּכֵיוָן דִּבְרִיךְ בִּרְכַּת יָמִין (נ"א היין), אִצְטְרִיךְ לְדַבְּקָא אֶרֶץ הַחַיִּים בְּיָמִין, לְאִתְזָנָא מִתַּמָּן, וּלְפַרְנְסָא וּלְמֵיהַב מְזוֹנָא לְכֹלָּא, וְעַל דָּא תִּנְיָינָא בִּרְכַּת הָאָרֶץ,

778. שֶׁכֵּיוָן שֶׁבֵּרַךְ בְּרָכָה, יָמִין (הַיַּיִן), צָרִיךְ לְדַבֵּק אֶת אֶרֶץ הַחַיִּים בַּיָּמִין, לְהִזּוֹן מִשָּׁם וּלְפַרְנֵס וְלָתֵת מָזוֹן לַכֹּל, וְלָכֵן הַשְּׁנִיָּה בִּרְכַּת הָאָרֶץ, וְצָרִיךְ לְהַזְכִּיר בָּהּ בְּרִית וְתוֹרָה: וְעַל

וְאִצְטְרִיךְ לְאַדְכְּרָא בָּהּ בְּרִית וְתוֹרָה, עַל בְּרִיתְךָ שֶׁחָתַמְתָּ בִּבְשָׂרֵנוּ, וְעַל תּוֹרָתְךָ שֶׁלִּמַּדְתָּנוּ, לְאַחֲזָאָה דְּמֵהַהוּא טוֹב אִתְּזָן בְּרִית וְתוֹרָה, דְּאִיהוּ תִּקּוּנָא דְּהַאי טוֹב.

בְּרִיתְךָ שֶׁחָתַמְתָּ בִּבְשָׂרֵנוּ, וְעַל תּוֹרָתְךָ שֶׁלִּמַּדְתָּנוּ. לְהַרְאוֹת שֶׁמֵּאוֹתוֹ טוֹב נִזּוֹן בְּרִית וְתוֹרָה, שֶׁהוּא הַתִּקּוּן שֶׁל הַטּוֹב הַזֶּה.

779. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּנָשִׁים פְּטוּרוֹת מִבִּרְכַּת מְזוֹנָא לְאַפָּקָא יְדֵי חוֹבָה, דְּהָא לֵית בְּהוּ תּוֹרָה וּבְרִית. וְלַחֲתוֹם עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן, הָא דְּדְבֵיקוּתָא כַּחֲדָא בְּחֶסֶד, עַל הָאָרֶץ דָּא אִיהִי אֶרֶץ הַחַיִּים. וְעַל הַמָּזוֹן דָּא אִיהוּ חֶסֶד, הָא כְּלִילוּ דָּא בְּדָא בִּדְבֵיקוּתָא חֲדָא.

779. מִכָּאן לָמַדְנוּ שֶׁנָּשִׁים פְּטוּרוֹת מִבִּרְכַּת הַמָּזוֹן לָצֵאת יְדֵי חוֹבָה, שֶׁהֲרֵי אֵין בָּהֶן תּוֹרָה וּבְרִית. וְלַחְתֹּם עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן, זֶה שֶׁדְּבֵקוּת כְּאֶחָד בְּחֶסֶד. עַל הָאָרֶץ – זוֹהִי אֶרֶץ הַחַיִּים. וְעַל הַמָּזוֹן – זֶהוּ חֶסֶד. הֲרֵי כְּלוּלִים זֶה בָּזֶה בִּדְבֵקוּת אַחַת.

780. אִתְפַּשְּׁטוּתָא דְּטוֹב אִיהוּ הוֹדָאָה דְּאִקְרֵי חֶסֶ"ד, וְעַל דָּא אִיהוּ אוֹמֵר, נוֹדֶה לְּךָ, עַל כַּךְ וְעַל כַּךְ נִסִּין וְאָתִין דְּאִתְעָבִידוּ מִסִּטְרָא דְּטוֹב. וְאִי תֵּימָא וְהָא כְּתִיב (תהלים טז) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ, נֶצַח, הָא אִיהוּ מִסִּטְרָא דְּיָמִין. לָאו הָכִי, אֶלָּא כָּל חַד וְחַד אַחְזֵי עַל הַהוּא אֲתָר דְּנָפִיק מִנֵּיהּ.

780. הִתְפַּשְּׁטוּת הַטּוֹב הִיא הוֹדָאָה שֶׁנִּקְרֵאת חֶסֶ"ד, וְעַל זֶה הוּא אוֹמֵר נוֹדֶה לְךָ עַל כָּךְ וְעַל כָּךְ נִסִּים וְאוֹתוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ מִצַּד הַטּוֹב. וְאִם תֹּאמַר, וַהֲרֵי כָּתוּב נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח, זֶהוּ מִצַּד הַיָּמִין – לֹא כָךְ, אֶלָּא כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַרְאֶה עַל אוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ.

781. וְאִי תֵּימָא נֶצַח בַּיָּמִין, הָא כְּתִיב נְעִימוֹת, וּכְתִיב (שמואל ב כג) וּנְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, (בראשית כ"א ע"ב) (ד"א בימינך נצח) וְדָא שְׂמָאלָא. (דף קס"ט ע"א) וְכָל שְׂמָאלָא אִתְכְּלִיל בְּרָזָא דִּימִינָא. אֲבָל הוֹדָאָה אוֹדֵי עַל יְמִינָא, לְאַחֲזָאָה דְּהָא מִנֵּיהּ נָפְקָא, וְדָא פְּשִׁיטוּ דְּטוֹב, דְּאִתְפָּשַׁט בְּאֶרֶץ הַחַיִּים.

781. וְאִם תֹּאמַר, נֶצַח בְּיָמִין – הֲרֵי כָּתוּב נְעִמוֹת, וְכָתוּב (שמואל-ב כג) וּנְעִים זְמִרוֹת יִשְׂרָאֵל, (בִּימִינְךָ נֶצַח) וְזֶה שְׂמֹאל, וְכָל שְׂמֹאל נִכְלָל בְּסוֹד הַיָּמִין. אֲבָל הוֹדָאָה, מוֹדֶה עַל הַיָּמִין, לְהַרְאוֹת שֶׁהֲרֵי מִמֶּנּוּ יָצָא, וְזוֹ הִתְפַּשְּׁטוּת הַטּוֹב שֶׁהִתְפַּשֵּׁט בְּאֶרֶץ הַחַיִּים.

782. מַאי טַעְמָא לֵית הָכָא שְׂמָאלָא, בְּגִין דְּלֵית חוּלָקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא בִּמְזוֹנָא דְּיִשְׂרָאֵל. וְאִי אִתְעַר שְׂמָאלָא, סִטְרָא אַחֲרָא יִתְעַר עִמֵּיהּ, וְהָא אִיהוּ זַבִּין בְּכֵרוּתֵיהּ וְחוּלָקֵיהּ לְיַעֲקֹב אֲבוּנָא. (ויקרא כ"א ע"א) וְהָא אֲנַן יָהִיבְנָא לֵיהּ חוּלָקֵיהּ, לְהַהוּא מְקַטְרְגָא בְּזוּהֲמָא דְּמַיִין בַּתְרָאִין, וְאִי לֵית זוּהֲמָא, הָא חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא מֵיכְלָא, דְּקָרִיבוּ בֵּיהּ יְדִין.

782. מָה הַטַּעַם אֵין כָּאן שְׂמֹאל? מִשּׁוּם שֶׁאֵין לוֹ חֵלֶק לַצַּד הָאַחֵר בִּמְזוֹנָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְאִם מִתְעוֹרֵר שְׂמֹאל, יִתְעוֹרֵר עִמּוֹ הַצַּד הָאַחֵר, וַהֲרֵי הוּא מָכַר בְּכוֹרָתוֹ וְחֶלְקוֹ לְיַעֲקֹב אָבִינוּ. וַהֲרֵינוּ נוֹתְנִים לוֹ חֶלְקוֹ לְאוֹתוֹ מְקַטְרֵג בַּזֻּהֲמָה שֶׁל מַיִם אַחֲרוֹנִים, וְאִם אֵין זֻהֲמָה, הֲרֵי חֶלְקוֹ בְּאוֹתוֹ מַאֲכָל שֶׁקָּרְבוּ בוֹ יָדַיִם.

783. וְעַל דָּא לֵית לֵיהּ חוּלָקָא בַּהֲדָן. וְהוֹאִיל וְלֵית לֵיהּ חוּלָקָא בַּהֲדָן, דְּהָא נָטַל חוּלָקֵיהּ, לֵית לָן לְאִתְעֲרָא שְׂמָאלָא כְּלַל. דְּלָא יִתְעַר מְקַטְרְגָא וְיִטּוֹל תְּרֵין חוּלָקִין, חַד לְתַתָּא, וְחַד לְעֵילָא, כַּבְּכוֹר. דְּהָא זַבִּין בְּכֵרוּתֵיהּ לְיַעֲקֹב אֲבוּנָא. חוּלָקֵיהּ אִיהוּ לְתַתָּא, וְלֵית לֵיהּ לְעֵילָא

783. וְלָכֵן אֵין לוֹ חֵלֶק עִמָּנוּ. וְהוֹאִיל וְאֵין לוֹ חֵלֶק עִמָּנוּ, שֶׁהֲרֵי נָטַל חֶלְקוֹ, אֵין לָנוּ לְהָעִיר הַשְּׂמֹאל כְּלָל, שֶׁלֹּא יִתְעוֹרֵר הַמְקַטְרֵג לִטֹּל שְׁנֵי חֲלָקִים, אֶחָד לְמַטָּה וְאֶחָד לְמַעְלָה, כְּמוֹ בְכוֹר. שֶׁהֲרֵי מָכַר אֶת בְּכוֹרָתוֹ לְיַעֲקֹב אָבִינוּ – חֶלְקוֹ לְמַטָּה, וְאֵין לוֹ לְמַעְלָה כְּלוּם. יִשְׂרָאֵל

כְּלוּם. יִשְׂרָאֵל נַטְלֵי לְעֵילָּא, וְעֵשָׂו נָטִיל לְתַתָּא, וְעַל דָּא לָא יִתְקְרַב שְׂמָאלָא כְּלָל, בְּבִרְכַּת מְזוֹנָא.

נוֹטְלִים לְמַעְלָה, וְעֵשָׂו נוֹטֵל לְמַטָּה, וְעַל זֶה לֹא יִקְרַב הַשְּׂמֹאל כְּלָל בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן.

784. כֵּיוָן דְּמִתְבָּרְכָא הַאי אֶרֶץ הַחַיִּים מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וּמְקַבֵּל מְזוֹנָא, כְּדֵין בָּעֵינָן רַחֲמִין עַל כֹּלָּא. רַחֵם יְיָ' אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְגוֹ', דְּהָא מֵהַהוּא מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא דְּאֶרֶץ הַחַיִּים, זָכֵי בָּהּ אֲנָן וּבֵי מַקְדְּשָׁא. דְּיִתְבְּנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא לְתַתָּא בְּאִינּוּן רַחֲמִים.

784. כֵּיוָן שֶׁמִּתְבָּרֶכֶת אֶרֶץ הַחַיִּים הַזּוֹ מִצַּד הַיָּמִין וּמְקַבֶּלֶת מָזוֹן, אָז מְבַקְשִׁים רַחֲמִים עַל הַכֹּל. רַחֵם ה' אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְגוֹ'. שֶׁהֲרֵי מֵאוֹתוֹ מָזוֹן וְסִפּוּק שֶׁל אֶרֶץ הַחַיִּים נִזְכֶּה בָּהּ אֲנַחְנוּ וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְמַטָּה בְּאוֹתָם רַחֲמִים.

785. וּבְשַׁבָּת דְּלָא אִשְׁתְּכַח דִּינָא, לְמֶהֱוֵי נֶצַח וְהוֹד כְּלַל חֲסָדִים, אוֹמֵר רְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ לְמֶהֱוֵי (ויחי רי"ט ע"א) תַּרְוַויְיהוּ, (ישעיה נה) חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים, וְעַל דָּא אַל תְּהִי צָרָה וְיָגוֹן וְכוּ', דְּהָא רְצֵה וּמוֹדִים, אִינּוּן חַסְדֵי דָוִד, וְשִׂים שָׁלוֹם דְּקָאָמְרָן בִּצְלוֹתָא, בְּבִרְכַּת עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ.

785. וּבְשַׁבָּת, כְּשֶׁהַדִּין לֹא נִמְצָא לִהְיוֹת נֶצַח וְהוֹד כְּלַל הַחֲסָדִים, אוֹמֵר רְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ, לִהְיוֹת שְׁנֵיהֶם, (ישעיה נד) חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים, וְעַל זֶה אַל תְּהִי צָרָה וְיָגוֹן וְכוּ', שֶׁהֲרֵי רְצֵה וּמוֹדִים הֵם חַסְדֵי דָוִד, וְשִׂים שָׁלוֹם שֶׁאָמַרְנוּ בַּתְּפִלָּה בְּבִרְכַּת עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ.

786. הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, דְּכֹלָּא אָתֵי מִסִּטְרָא דִּימִינָא, וְלָא מִסְּטַר שְׂמָאלָא כְּלוּם. מַאן דִּמְבָרֵךְ בִּרְכַּת מְזוֹנָא, אִיהוּ נָטִיל בִּרְכָאן בְּקַדְמִיתָא מִכֻּלְּהוּ, וְאִתְבְּרַךְ בִּכְלָל בִּרְכַּת מְזוֹנָא, וְעַל דָּא אִית לֵיהּ אַרְכָא דְּחַיִּין. מַאן דְּנָטִיל כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, וְקָא מְבָרֵךְ עָלֵיהּ, כְּתִיב (תהלים קטז) כּוֹס (בראשית א' ע"א, רכ"ג ע"א) יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא. מַאן יְשׁוּעוֹת דָּא יְמִינָא, דְּאִיהוּ מוֹשִׁיעַ מִכָּל מְקַטְרְגִין דְּעָלְמָא, דִּכְתִיב (נ"א הושיעה לו ימינו) וַתּוֹשַׁע לוֹ יְמִינוֹ, וּכְתִיב (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי.

786. הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב, שֶׁהַכֹּל בָּא מִצַּד הַיָּמִין וְלֹא מִצַּד הַשְּׂמֹאל כְּלוּם. מִי שֶׁמְּבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, הוּא נוֹטֵל בְּרָכוֹת בָּרִאשׁוֹנָה מִכֻּלָּם, וּמִתְבָּרֵךְ בִּכְלָל שֶׁל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, וְעַל זֶה יֵשׁ לוֹ אֹרֶךְ חַיִּים. מִי שֶׁנּוֹטֵל כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה וּמְבָרֵךְ עָלָיו, כָּתוּב (תהלים קטז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא. מִי הַיְשׁוּעוֹת? זֶה הַיָּמִין, שֶׁהוּא מוֹשִׁיעַ מִכָּל הַמְקַטְרְגִים שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁכָּתוּב (הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ) וַתּוֹשַׁע לוֹ יְמִינוֹ, וְכָתוּב (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי.

787. אַדְהָכִי הֲוָה נָהִיר יְמָמָא, קָמוּ כֻּלְּהוּ וּנְשָׁקוּהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי הִלּוּלָא אִיהוּ יוֹמָא דָּא, וְלָא נֵיפּוּק מֵהָכָא, עַד דְּיִתְעֲבֵיד הִלּוּלָא בְּכָל אֱנָשֵׁי מָתָא, דָּא הוּא הִלּוּלָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בֵּיהּ. נַטְלוּ לָהּ לְאִנְתְּתֵיהּ, וּבָרִיכוּ לָהּ בְּכַמָּה בִּרְכָאן, עֲבָדוּ דַּאֲבוּהָ יְתַקֵּן בֵּיתָא אָחֳרָא לְחֶדְוָה, כְּנִישׁוּ כָּל אֱנָשֵׁי מָתָא לְהַהִיא חֶדְוָתָא, וְקָרְאוּ לָהּ כַּלָּה. וְחָדוּ עִמְּהוֹן כָּל הַהוּא יוֹמָא, וְאִיהוּ חָדֵי עִמְּהוֹן בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא.

787. בֵּין כָּךְ הֵאִיר הַיּוֹם, קָמוּ כֻּלָּם וּנְשָׁקוּהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי יוֹם מִשְׁתֶּה הוּא הַיּוֹם הַזֶּה, וְלֹא נֵצֵא מִכָּאן עַד שֶׁיֵּעָשֶׂה מִשְׁתֶּה לְכָל הָעִיר. זֶהוּ מִשְׁתֶּה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה בּוֹ. לָקְחוּ אֶת אִשְׁתּוֹ וּבֵרְכוּ אוֹתָהּ בְּכַמָּה בְּרָכוֹת. עָשׂוּ שֶׁאָבִיהָ יְתַקֵּן בַּיִת אַחֵר לַשִּׂמְחָה, כִּנְּסוּ אֶת כָּל אַנְשֵׁי הָעִיר לְאוֹתָהּ שִׂמְחָה, וְקָרְאוּ לָהּ כַּלָּה, וְשָׂמְחוּ עִמָּם כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְהוּא שָׂמַח עִמָּם בְּדִבְרֵי תוֹרָה.

788. פָּתַח אִיהוּ עַל פָּתוֹרָא וְאָמַר, (שמות כו) וְעָשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עוֹמְדִים. כְּתִיב הָכָא עוֹמְדִים. וּכְתִיב הָתָם (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים. מַה

788. פָּתַח הוּא עַל הַשֻּׁלְחָן וְאָמַר, וְעָשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים. כָּתוּב כָּאן עֹמְדִים, וְכָתוּב שָׁם (ישעיה

לְהַלָּן שְׂרָפִים, אוּף הָכָא נָמֵי שְׂרָפִים. אִלֵּין קְרָשִׁים קַיְימָן בְּתִקּוּנֵי דְּכַלָּה, וְסָחֲרָן סְחֲרָנָא דְּחוּפָּה, לְמִשְׁרֵי בְּהַהִיא חוּפָּה רוּחַ עִלָּאָה, (נ"א רזא עלאה) כְּגַוְונָא דָא כַּלָּה לְתַתָּא, אִצְטְרִיךְ לְתַקְּנָא חוּפָּה לְחוּפָּאָה בְּתִקּוּנוֹ שַׁפִּירוּ, לִיקָרָא דְּכַלָּה אַחֲרָא, דְּאַתְיָא לְמִשְׁרֵי תַּמָּן בְּחֶדְוָה, לְכַלָּה תַּתָּאָה.

ו) שְׂרָפִים עֹמְדִים. מַה לְהַלָּן שְׂרָפִים, אַף כָּאן גַּם שְׂרָפִים. אֵלּוּ הַקְּרָשִׁים עוֹמְדִים בְּתִקּוּנֵי כַלָּה וְסוֹבְבִים סְבִיב הַחֻפָּה, לְהַשְׁרוֹת בְּאוֹתָהּ חֻפָּה רוּחַ עֶלְיוֹנָה (סוֹד עֶלְיוֹן). כְּמוֹ כֵן הַכַּלָּה לְמַטָּה צָרִיךְ לְתַקֵּן חֻפָּה לְכַסּוֹתָהּ בְּתִקּוּנֵי יֹפִי לִכְבוֹד כַּלָּה אַחֶרֶת שֶׁבָּאָה לִשְׁרוֹת שָׁם בְּשִׂמְחָה לַכַּלָּה הַתַּחְתּוֹנָה.

789. וּבְגִין יְקָרָא דְּהַהִיא כַּלָּה עִלָּאָה, אִצְטְרִיךְ לְמֶעְבַּד חוּפָּאָה דְּשַׁפִּירוּ, בְּכָל תִּקּוּנֵי דְּשַׁפִּירוּ, לְזַמְּנָא לְכַלָּה עִלָּאָה, לְהַהִיא חֶדְוָה. כְּגַוְונָא דָא בְּכָל גְּזִירוּ דִּבְרִית לְתַתָּא, אִצְטְרִיךְ לְאַתְקְנָא כִּסֵּא אַחֲרָא בְּשַׁפִּירוּ, (הקדמה י"ג ע"א) לְמָארֵי קִנְאָה דִּבְרִית קַיָּימָא דְּאָתֵי תַּמָּן. אוּף הָכָא בְּכָל חוּפָּה, אִצְטְרִיךְ תִּקּוּנֵי שַׁפִּירוּ, לְחוּפָּאָה לְחוּפָּה לִיקָרָא דְּכַלָּה סְתָם.

789. וּמִשּׁוּם כְּבוֹד אוֹתָהּ הַכַּלָּה הָעֶלְיוֹנָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כִּסּוּי שֶׁל יֹפִי בְּכָל תִּקּוּנֵי יֹפִי, לְזַמֵּן אֶת הַכַּלָּה הָעֶלְיוֹנָה לְאוֹתָהּ שִׂמְחָה. כְּמוֹ זֶה בְּכָל מִילָה שֶׁל הַבְּרִית לְמַטָּה צָרִיךְ לְתַקֵּן כִּסֵּא אַחֵר בְּיֹפִי לְבַעַל הַקִּנְאָה שֶׁל אוֹת הַבְּרִית שֶׁבָּא לְשָׁם. אַף כָּאן בְּכָל חֻפָּה צָרִיךְ תִּקּוּנֵי יֹפִי לְכַסּוֹת אֶת הַחֻפָּה לִכְבוֹד הַכַּלָּה סְתָם.

790. דְּהָא דָא, כְּגַוְונָא דְּדָא קַיְּימָא. דָא סַלְּקָא בְּשֶׁבַע בִּרְכָאן, וְדָא סַלְּקָא בְּשֶׁבַע בִּרְכָאן. וְכַד סַלְּקָא בְּשֶׁבַע בִּרְכָאן כְּדֵין אִקְרֵי כַּלָּה. וְעַל דָא אָסִיר לְשַׁמְּשָׁא בָּהּ עַד דְּאִתְכְּלִילַת בְּאִינּוּן שֶׁבַע בִּרְכָאן, כְּגַוְונָא עִלָּאָה.

790. שֶׁהֲרֵי זוֹ כְּמוֹ שֶׁזּוֹ עוֹמֶדֶת. זוֹ עוֹלָה בְּשֶׁבַע בְּרָכוֹת, וְזוֹ עוֹלָה בְּשֶׁבַע בְּרָכוֹת. וּכְשֶׁעוֹלָה בְּשֶׁבַע בְּרָכוֹת, אָז נִקְרֵאת כַּלָּה. וְלָכֵן אָסוּר לְשַׁמֵּשׁ בָּהּ עַד שֶׁנִּכְלֶלֶת בְּאוֹתָן שֶׁבַע בְּרָכוֹת כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה.

791. אִינּוּן שֶׁבַע בִּרְכָאן, יָרְתָא כַּלָּה, מֵרוּחָא (נ"א מרזא) עִלָּאָה, (דף קס"ט ע"ב) אֲתַר דְּכָל בִּרְכָאן נַגְּדִין מִתַּמָּן. שִׁית בִּרְכָאן אִינּוּן דְּכַלָּה אִתְבָּרְכָא מִנַּיְיהוּ, וְאַתְּ אַמַרְתְּ דְּאִינּוּן שֶׁבַע. אֶלָּא שְׁבִיעָאָה אִיהוּ דְּקָא מְקַיֵּים כֹּלָּא.

791. אוֹתָן שֶׁבַע בְּרָכוֹת יוֹרֶשֶׁת הַכַּלָּה מֵרוּחַ (מִסּוֹד) עֶלְיוֹנָה, מָקוֹם שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת שׁוֹפְעוֹת מִשָּׁם. שֵׁשׁ בְּרָכוֹת הֵן שֶׁהַכַּלָּה מִתְבָּרֶכֶת מֵהֶן, וְאַתָּה אָמַרְתָּ שֶׁהֵן שֶׁבַע? אֶלָּא הַשְּׁבִיעִית הִיא שֶׁמְּקַיֶּמֶת אֶת כֻּלָּן.

792. רוּבָּא דְּבִרְכָאן עַל הַיַּיִן אַמַּאי. אֶלָּא דְּאִיהוּ סִטְרָא דְּחַדֵּי לְכֹלָּא, עַל הַהוּא יַיִן דְּאִתְנְטִיר בַּעֲנָבוֹי תָּדִיר. וּבְגִין כַּךְ בְּרָכָה קַדְמָאָה דְּאִינּוּן שֶׁבַע, אִיהוּ רָזָא דְּיַיִן, יַיִן עָבִיד פֵּרִי (ס"א חידו) בֵּין לְעֵילָּא בֵּין לְתַתָּא. גֶּפֶן נָטִיל כֹּלָּא, וְאַפִּיק אִיבָּא לְעָלְמָא, וְאִתְעֲרוּ דְּחֶדְוָה שְׂמָאלָא אִיהוּ, דִּכְתִיב, (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִּלְבָתַר וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. וְהַהוּא אִילָנָא דְּחַיֵּי עָבִיד פֵּירִין וְאִיבִּין (ס"א בההוא גפן) בְּאִתְעָרוּתָא דָא, וְדָא אִיהִי בְּרָכָה קַדְמָאָה דְּכֹלָּא. (בורא פרי הגפן).

792. רֹב הַבְּרָכוֹת עַל הַיַּיִן לָמָּה? אֶלָּא שֶׁהוּא הַצַּד שֶׁמְּשַׂמֵּחַ אֶת הַכֹּל עַל אוֹתוֹ יַיִן שֶׁמְּשֻׁמָּר בַּעֲנָבָיו תָּמִיד. וּמִשּׁוּם כָּךְ הַבְּרָכָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל אוֹתָן הַשֶּׁבַע הִיא סוֹד שֶׁל הַיַּיִן, יַיִן עוֹשֶׂה פְּרִי (שִׂמְחָה) בֵּין לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה. גֶּפֶן נוֹטֶלֶת הַכֹּל, וּמוֹצִיאָה פְּרִי לָעוֹלָם, וְהִתְעוֹרְרוּת שֶׁל שִׂמְחָה הִיא מִשְּׂמֹאל, שֶׁכָּתוּב (שיר ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. וְאוֹתוֹ עֵץ חַיִּים עוֹשֶׂה פֵּרוֹת וְנִצָּנִים (בְּאוֹתָהּ גֶּפֶן) בַּהִתְעוֹרְרוּת הַזּוֹ, וְזוֹהִי הַבְּרָכָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל הַכֹּל. (בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן).

793. תְּנֵיינָא שֶׁהַכֹּל בָּרָא לִכְבוֹדוֹ, רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא, חֶדְוָה דְּחִבּוּרָא, דְּנָטִיל כָּל בִּרְכָאן מֵרָזָא דִּימִינָא, לְמֶעְבַּד אִיבִּין בְּהַהוּא גֶּפֶן, דְּהָא בְּקַדְמֵיתָא הַהוּא פְּרִי (נ"א חידו) נָחִית מִלְעֵילָּא, אַרְחֵז שַׁיְיפִין, וְנָגִיד לִבְרִית קַדִּישָׁא, לְנַגְדָּא לֵיהּ בְּהַהוּא גֶּפֶן, וְדָא מִסִּטְרָא דִּימִינָא, דְּהָא לֵית אִיבָּא מִשְׁתַּכְחָא אֶלָּא בִּימִינָא. שְׂמָאלָא אִתְעַר וִימִינָא עָבִיד.

793. הַשְּׁנִיָּה, שֶׁהַכֹּל בָּרָא לִכְבוֹדוֹ, הַסּוֹד שֶׁל הַבְּרִית הַקְּדוֹשָׁה, שִׂמְחַת הַחִבּוּר, שֶׁנּוֹטֵל אֶת כָּל הַבְּרָכוֹת מִסּוֹד הַיָּמִין לַעֲשׂוֹת פֵּרוֹת בְּאוֹתָהּ גֶּפֶן, שֶׁהֲרֵי בָּרִאשׁוֹנָה אוֹתוֹ פְּרִי (שִׂמְחָה) יוֹרֵד מִלְמַעְלָה דֶּרֶךְ הָאֵיבָרִים, וְשׁוֹפֵעַ לַבְּרִית הַקְּדוֹשָׁה לְהַשְׁפִּיעָהּ בְּאוֹתָהּ הַגֶּפֶן, וְזֶה מִצַּד הַיָּמִין, שֶׁהֲרֵי אֵין פְּרִי נִמְצָא אֶלָּא בַּיָּמִין. הַשְּׂמֹאל מִתְעוֹרֵר וְהַיָּמִין עוֹשֶׂה.

794. לְבָתַר כָּלִיל שְׂמָאלָא בִּימִינָא, וִימִינָא בִּשְׂמָאלָא, לְמֶהֱוֵי רָזָא דְּאָדָם. וּבְגִין כַּךְ תְּלִיתָאָה אִיהוּ יוֹצֵר הָאָדָם. וְעַל דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּיוּקְנָא דְּאָדָם הֲוָה.

794. אַחַר כָּךְ נִכְלָל הַשְּׂמֹאל בַּיָּמִין וְהַיָּמִין בַּשְּׂמֹאל לִהְיוֹת סוֹד שֶׁל אָדָם, וְלָכֵן הַשְּׁלִישִׁית הִיא יוֹצֵר הָאָדָם. וְעַל זֶה יַעֲקֹב, שֶׁהוּא עַמּוּד הָאֶמְצָעִי, דְּמוּתוֹ שֶׁל אָדָם הוּא הָיָה.

795. רְבִיעָאָה, אִיהוּ עַמּוּדָא חֲדָא, דְּיַרְכָא יְמִינָא. חֲמִישָׁאָה, שׂוֹשׂ תָּשִׂישׂ וְתָגֵל עֲקָרָה דְּבֵיתָא, בְּחֶדְוָה בְּקִבּוּץ וּכְנִישׁוּ דִּבְנָהָא, מֵאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, וְדָא רָזָא דְּיַרְכָא אַחֲרָא, דְּאִתְחַבַּר בְּיַרְכָא שְׂמָאלָא, לְמֵיזָל וּלְמִיכְנַשׁ לְכָל סִטְרִין, וּכְנִישׁוּ דִּבְנִין, וּרְחִימוּ, לְמֵיעַל לוֹן בֵּין בִּרְכִין.

795. הָרְבִיעִית הִיא עַמּוּד אֶחָד שֶׁל יָרֵךְ יָמִין. הַחֲמִישִׁית – שׂוֹשׂ תָּשִׂישׂ וְתָגֵל עֲקֶרֶת הַבַּיִת בְּשִׂמְחָה בְּקִבּוּץ וְכִנּוּס בָּנֶיהָ מֵאַרְבַּעַת צִדְדֵי הָעוֹלָם, וְזֶה סוֹד שֶׁל יָרֵךְ אַחֶרֶת שֶׁמִּתְחַבֶּרֶת בְּיָרֵךְ שְׂמֹאל לָלֶכֶת וְלִכְנֹס אֶת כָּל הַצְּדָדִים, וְכִנּוּס הַבָּנִים, וְאַהֲבָה לְהַכְנִיסָם בֵּין הַבִּרְכַּיִם.

796. וּבְאִינּוּן תְּרֵין, דִּנְבִיאִים שַׁרְיָין בְּגַוַּויְיהוּ, חֶדְוָה דְּעָקָרָא דְּבֵיתָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָא שְׁתֵּי עֲרָבוֹת, לָא עַבְדִּין אִיבָּא וּפֵירִין, וּכְנִישׁוּ דִּבְנִין לְגַבַּיְיהוּ, אִינּוּן פֵּירִין וְאִיבִּין דִּלְהוֹן, וְלָא אַתְעֲרוּ כְּנִישׁוּ דִּבְנָהָא לְגַבָּהָא, בַּר בִּנְבִיאִים.

796. וּבְאוֹתָם הַשְּׁנַיִם שֶׁהַנְּבִיאִים שׁוֹרִים בְּתוֹכָם, שִׂמְחַת עֲקֶרֶת הַבַּיִת. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהֲרֵי שְׁתֵּי עֲרָבוֹת לֹא עוֹשׂוֹת נִצָּנִים וּפֵרוֹת, וְכִנּוּס הַבָּנִים אֲלֵיהֶם הֵם פֵּרוֹת וְנִצָּנִים שֶׁלָּהֶם, וְלֹא מְעִירִים כִּנּוּס שֶׁל בָּנֶיהָ אֵלֶיהָ, רַק בַּנְּבִיאִים.

797. שְׁתִיתָאָה שַׂמֵּחַ תְּשַׂמַּח רֵעִים הָאֲהוּבִים, אֲתַר דִּרְעוּתָא וְחֶדְוָה וְאַחֲוָה אִשְׁתְּכַח, עַמּוּדָא דְּכָל עָלְמָא דְּאִקְרֵי צַדִּיק, וְצַדִּיק וְצֶדֶק רֵעִים וַאֲהוּבִים אִינּוּן, דְּלָא אִתְעֲדוּן דָּא מִן דָּא. עַד הָכָא שִׁית בִּרְכָאן, דְּכַלָּה אִתְבָּרְכַת מִנַּיְיהוּ.

797. בְּרָכָה שִׁשִּׁית – שַׂמֵּחַ תְּשַׂמַּח רֵעִים הָאֲהוּבִים, מָקוֹם שֶׁל רָצוֹן וְשִׂמְחָה וְאַחֲוָה נִמְצָאִים, הָעַמּוּד שֶׁל כָּל הָעוֹלָם שֶׁנִּקְרָא צַדִּיק, וְצַדִּיק וְצֶדֶק הֵם רֵעִים וַאֲהוּבִים שֶׁלֹּא זָזִים זֶה מִזֶּה. עַד כָּאן שֵׁשׁ בְּרָכוֹת שֶׁכַּלָּה מִתְבָּרֶכֶת מֵהֶן.

798. שְׁבִיעָאָה אִיהוּ מְקַיֵּים כֹּלָּא, וּמֵהַאי שְׁבִיעָאָה מִתְבָּרְכָאן כֹּלָּא וַדַּאי, כְּלָלָא דְּעֶשֶׂר אֲמִירָן, בְּגִין דְּדָא, כָּלִיל עֵילָּא וְתַתָּא. וְעַל דָּא כָּלִיל בְּהַאי, י' זִינֵי דְּחֶדְוָה, שָׂשׂוֹן, שִׂמְחָה, חָתָן, (ס"א וכלה, גילה, דיצה, אהבה, ואחוה, שלום') וְכַלָּה, אַהֲבָה, אַחֲוָה, גִּילָה, רִינָּה דִּיצָה, חֶדְוָה, שָׁלוֹם וְרֵיעוּת, לְמֶהֱוֵי כַּלָּה שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא.

798. הַבְּרָכָה הַשְּׁבִיעִית מְקַיֶּמֶת הַכֹּל, וּמֵהַשְּׁבִיעִית הַזּוֹ הַכֹּל מִתְבָּרְכִים וַדַּאי, כְּלָל שֶׁל עֶשֶׂר אֲמִירוֹת, מִשּׁוּם שֶׁזּוֹ כּוֹלֶלֶת מַעְלָה וּמַטָּה, וְלָכֵן כְּלוּלִים בְּזוֹ עֲשָׂרָה מִינֵי שִׂמְחָה: שָׂשׂוֹן, שִׂמְחָה, חָתָן, (וְכַלָּה, גִּילָה, דִּיצָה, אַהֲבָה, וְאַחֲוָה, שָׁלוֹם) וְכַלָּה, אַהֲבָה, אַחֲוָה,

גִּילָה, רִנָּה, דִּיצָה, חֶדְוָה, שָׁלוֹם וְרֵעוּת. לִהְיוֹת הַכַּלָּה שְׁלֵמוּת הַכֹּל.

799. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן זָכוּ לְתַתָּא, כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא. עָלַיְיהוּ כְּתִיב, (שמואל ב ז) וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. חֲדוּ כֻּלְּהוּ כָּל הַהוּא יוֹמָא בְּמִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל בְּנֵי מָתָא עַבְדוּ לֵיהּ רֵישָׁא עָלַיְיהוּ. לְיוֹמָא אַחֲרָא, קָמוּ רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא וּבָרְכוּ לוֹן, וְאָזְלוּ לְאָרְחַיְיהוּ.

799. אַשְׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם זָכוּ לְמַטָּה כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה, עֲלֵיהֶם כָּתוּב (שמואל-ב ז) וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. שָׂמְחוּ כֻּלָּם כָּל אוֹתוֹ יוֹם בְּדִבְרֵי תוֹרָה, וְכָל בְּנֵי הָעִיר עָשׂוּ אוֹתוֹ רֹאשׁ עֲלֵיהֶם. לְיוֹם אַחֵר קָמוּ רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא, וּבֵרְכוּ אוֹתָם וְהָלְכוּ לְדַרְכָּם.

800. כַּד מָטוּ לְגַבֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, זָקַף עֵינוֹי וְחָמָא לוֹן. אָמַר לוֹן מִסְתַּכֵּל הֲוֵינָא בְּכוּ יוֹמָא דָא, וַחֲמֵינָא לְכוּ תְּרֵין יוֹמִין וְחַד לֵילְיָא, דַּהֲוֵיתוּן לְגַבֵּי מַשְׁכְּנָא דְּהַהוּא נַעַר מְטַטְרוֹן, וְהַהוּא נַעַר הֲוָה אוֹלִיף לְכוּ רָזִין עִלָּאִין בְּחֶדְוָה דְּאוֹרַיְיתָא, זַכָּאָה חוּלָקֵכוֹן בָּנַי.

800. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, הֵרִים עֵינָיו וְרָאָה אוֹתָם. אָמַר, מִסְתַּכֵּל הָיִיתִי בָּכֶם הַיּוֹם הַזֶּה, וְרָאִיתִי אֶתְכֶם שְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה שֶׁהֱיִיתֶם בְּמִשְׁכָּנוֹ שֶׁל אוֹתוֹ נַעַר מְטַטְרוֹן, וְאוֹתוֹ נַעַר הָיָה מְלַמֵּד אֶתְכֶם סוֹדוֹת עֶלְיוֹנִים בְּשִׂמְחַת הַתּוֹרָה. אַשְׁרֵי חֶלְקְכֶם בָּנַי!

801. סַדְּרוּ מִלִּין כֻּלְּהוּ קָמֵיהּ, וְסָחוּ לֵיהּ עוֹבָדָא, אָמַר לוֹן זַכָּאִין אַתּוּן, וְזַכָּאָה חוּלָקִי, דְּהָא אַדְכַּרְנָא יוֹמָא חַד דַּהֲוָה אָזִיל עִמִּי בְּאָרְחָא רַב סַפְרָא אֲבוֹי, וּבָרִיכִית לֵיהּ כַּד אִתְפְּרַשׁ מִנַּי, דִּיהֵא לֵיהּ בַּר אַרְיָא בְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא בָּרִיכִית לֵיהּ דְּאִיהוּ יִזְכֵּי בֵּיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵכוֹן בָּנַי, עָלַיְיכוּ כְּתִיב (ישעיה נד) וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ'.

801. סִדְּרוּ כֻּלָּם אֶת הַדְּבָרִים לְפָנָיו, וְסָחוּ לוֹ אֶת הַמַּעֲשֶׂה. אָמַר לָהֶם, אַשְׁרֵיכֶם וְאַשְׁרֵי חֶלְקִי, שֶׁהֲרֵינִי נִזְכָּר יוֹם אֶחָד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ עִמִּי בַּדֶּרֶךְ רַב סַפְרָא אָבִיו, וּבֵרַכְתִּי אוֹתוֹ כַּאֲשֶׁר נִפְרַד מִמֶּנִּי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ בֵּן אַרְיֵה בַּתּוֹרָה, וְלֹא בֵּרַכְתִּי אוֹתוֹ שֶׁהוּא יִזְכֶּה בּוֹ. אַשְׁרֵי חֶלְקְכֶם בָּנַי, עֲלֵיכֶם כָּתוּב (ישעיה נד) וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי ה'.

802. דָּבָר אַחֵר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ'. וְכִי כָּל בְּנִין דְּאִינּוּן דְּיִשְׂרָאֵל, כֻּלְּהוּ אוֹלִיף לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרַיְיתָא. אִין. דְּהָא בְּשַׁעֲתָא דְּאִינּוּן יַנּוּקֵי לָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא, שְׁכִינְתָּא אַתְיָא וְיָהִיב לוֹן חֵילָא וְתֻקְפָּא לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִלְמָלֵא סִיּוּעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא יַכְלִין אִינּוּן יַנּוּקֵי לְמִסְבַּל.

802. דָּבָר אַחֵר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי ה' – וְכִי כָּל הַבָּנִים שֶׁהֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֶת כֻּלָּם מְלַמֵּד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא תּוֹרָה? כֵּן. שֶׁהֲרֵי בְּשָׁעָה שֶׁאוֹתָם תִּינוֹקוֹת לוֹמְדִים תּוֹרָה, הַשְּׁכִינָה בָּאָה וְנוֹתֶנֶת לָהֶם כֹּחַ וְחֹזֶק לִלְמֹד תּוֹרָה. שֶׁאִלְמָלֵא סִיּוּעוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֵין אוֹתָם הַתִּינוֹקוֹת יְכוֹלִים לִסְבֹּל.

803. רַבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה שְׁכִיחַ יוֹמָא חַד גַּבֵּי פִּתְחָא דְּלוֹד, וְרַבִּי חִיָּיא בַּהֲדֵיהּ, פָּגַע בֵּיהּ חַד יַנּוּקָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן וַדַּאי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי (נ"א אתער) בְּעָלְמָא הַשְׁתָּא לְיוֹמִין זְעִירִין, גַּלְגּוּלָא רַבָּא לְמַלְכֵי אַרְעָא אִלֵּין בְּאִלֵּין. (דף ק"ע ע"א) וַדַּאי בְּעוֹד דְּאִינּוּן מְקַטְרְגִין אִלֵּין עַל אִלֵּין, יִשְׂרָאֵל יְהוֹן גּוֹ רְוָוחָא.

803. רַבִּי שִׁמְעוֹן הָיָה מָצוּי יוֹם אֶחָד לְיַד הַפֶּתַח שֶׁל לוֹד, וְרַבִּי חִיָּיא עִמּוֹ. פָּגַשׁ בּוֹ תִּינוֹק אֶחָד. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וַדַּאי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִתְרַצֶּה (יְעוֹרֵר) בָּעוֹלָם עַכְשָׁו לְיָמִים מְעַטִּים גִּלְגּוּל גָּדוֹל לְמַלְכֵי הָאָרֶץ אֵלֶּה בְּאֵלֶּה. וַדַּאי שֶׁבְּעוֹד שֶׁהֵם מְצִיקִים אֵלֶּה לְאֵלֶּה, יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ בְּתוֹךְ רְוָחָה.

804. אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, וְהָא בְּיוֹמָא דָא שָׁארִי אִתְּעָרוּתָא דָא, דְּהָא בְּהַאי יוֹמָא דָּמִין סַגִּיאִין אוֹשְׁדִין

804. אָמַר אוֹתוֹ תִּינוֹק, וַהֲרֵי בְּיוֹם זֶה הִתְחִילָה הִתְעוֹרְרוּת זוֹ, שֶׁהֲרֵי בְּיוֹם זֶה דָּמִים

בְּעָלְמָא. אֲמַר לֵיהּ רַבִּי חִיָּיא, מְנָא לֵיהּ לְהַאי יַנּוּקָא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, לִזְמְנִין נְבוּאָה נָפִיל בְּפוּם יַנּוּקָן, וּמִתְנַבְּאֵי יַתִּיר מֵחַד נְבִיאָה.

רַבִּים נִשְׁפָּכִים בָּעוֹלָם. אָמַר לוֹ רַבִּי חִיָּיא, מִנַּיִן לוֹ לְזֶה הַתִּינוֹק? אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, לִפְעָמִים נְבוּאָה נוֹפֶלֶת בְּפִי הַתִּינוֹקוֹת וּמִתְנַבְּאִים יוֹתֵר מֵאַחַד הַנְּבִיאִים.

805. אָמַר הַהוּא יַנּוּקָא, וְכִי תַּוְוהָא אִיהוּ בְּיַנּוּקֵי לְמֶהֱוֵי לוֹן נְבוּאָה, וְהָא קְרָא שְׁלִים אִיהוּ. מְנָלָן. דִּכְתִּיב וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ'. אִינּוּן וַדַּאי לִמּוּדֵי יְיָ', וּנְבוּאָה מִנַּיְהוּ נָפְקָא, מַה דְּלֵית הָכִי לְכָל עָלְמָא, אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדוֹי, דִּכְתִּיב בְּהוּ וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ', וּבְגִינֵי כַּךְ מִנַּיְהוּ נָפְקָא נְבוּאָה. אָתָא רַבִּי שִׁמְעוֹן וּנְשָׁקֵיהּ אָמַר מִיּוֹמָאי לָא שְׁמַעְנָא דָּא, בַּר הַשְׁתָּא.

805. אָמַר אוֹתוֹ תִינוֹק, וְכִי תְמִיהָה הִיא שֶׁתִּהְיֶה לַתִּינוֹקוֹת נְבוּאָה?! וַהֲרֵי הוּא פָּסוּק שָׁלֵם. מִנַּיִן לָנוּ? שֶׁכָּתוּב וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי ה'. הֵם וַדַּאי לִמּוּדֵי ה', וּנְבוּאָה יוֹצֵאת מֵהֶם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְכָל הָעוֹלָם, אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל לְבַדָּם, שֶׁכָּתוּב בָּהֶם וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי ה', וּמִשּׁוּם כָּךְ יוֹצֵאת מֵהֶם נְבוּאָה. בָּא רַבִּי שִׁמְעוֹן וּנְשָׁקוֹ. אָמַר, מִיָּמַי לֹא שָׁמַעְתִּי אֶת זֶה, רַק עַכְשָׁו.

806. דָּא פִּקּוּדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה: (שמות כו) וְעָשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עוֹמְדִים. (כלא כגוונא עלאה) (ד"א ל"ג פתח רבי יצחק) וּכְתִיב (ישעיה ו) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם וְגוֹ', עוֹבָדָא דְּמַשְׁכְּנָא בְּאִינּוּן קְרָשִׁים, כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן שְׂרָפִים, (בהאי אתר) אִלֵּין עוֹמְדִים, וְאִלֵּין עוֹמְדִים.

806. זוֹ מִצְוַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, וְעָשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים. (הַכֹּל כַּדֻּגְמָא הָעֶלְיוֹנָה) (פָּתַח רַבִּי יִצְחָק) וְכָתוּב (ישעיה ו) שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם וְגוֹ'. מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן בְּאוֹתָם קְרָשִׁים כְּמוֹ אוֹתָם הַשְּׂרָפִים, (בְּמָקוֹם זֶה) אֵלֶּה עוֹמְדִים וְאֵלֶּה עוֹמְדִים.

807. וְאִי תֵּימָא, וְהָא כָּל חַיָּילֵי שְׁמַיָּא אִינּוּן עוֹמְדִים כֻּלְּהוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (זכריה ג) וְנָתַתִּי לְךָ מַהְלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה, וּכְתִיב (מלכים א כב) וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלָיו וְגוֹ', דְּהָא כֻּלְּהוּ מַשִּׁרְיָין עִלָּאִין לֵית לְהוּ קְפִיצִין, וְכֻלְּהוּ קַיְימֵי בְּקִימָה. אֶלָּא וַדַּאי כֻּלְּהוּ קַיְימִין, וּלְזִמְנִין אִלֵּין אִקְרוּן שְׂרָפִים, וּלְזִמְנִין סַלְּקִין בִּשְׁמָא אַחֲרָא, אֲבָל אִלֵּין כֻּלְּהוּ בְּחַד שְׁמָא קַיְימֵי.

807. וְאִם תֹּאמַר, וַהֲרֵי כָּל חֵילוֹת הַשָּׁמַיִם כֻּלָּם עוֹמְדִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְנָתַתִּי לְךָ מַהְלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה, וְכָתוּב וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עֹמְדִים עָלָיו וְגוֹ', שֶׁהֲרֵי כָּל הַמַּחֲנוֹת הָעֶלְיוֹנִים אֵין לָהֶם כְּרָעַיִם, וְכֻלָּם עוֹמְדִים בְּקִימָה? אֶלָּא וַדַּאי כֻּלָּם עוֹמְדִים, וְלִפְעָמִים אֵלֶּה נִקְרָאִים שְׂרָפִים, וְלִפְעָמִים עוֹלִים בְּשֵׁם אַחֵר, אֲבָל אֵלֶּה כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּשֵׁם אֶחָד.

808. וְהַאי קְרָא אוּקְמוּהָ, (נ"א רבי יצחק פתח) כְּתִיב (תהלים כג) מִזְמוֹר לְדָוִד יְיָ' רֹעִי לֹא אֶחְסָר. הָא (נ' ע"א) אִתְּמַר, מָה בֵּין מִזְמוֹר לְדָוִד, וּבֵין לְדָוִד מִזְמוֹר. וְהָכָא, שְׁכִינְתָּא קַדְמָא וְאַתְיָא, וְשָׁרָאת עָלֵיהּ בְּקַדְמִיתָא. יְיָ' רֹעִי, וְכִי אֲמַאי שְׁכִינְתָּא קַדְמָא הָכָא, וְהָא דָּוִד אִצְטְרִיךְ לְאַקְדְּמָא (ס"א לאתערא) אִיהוּ בְּקַדְמִיתָא, הוֹאִיל וּבָעֵי מְזוֹנֵיהּ מֵעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

808. וּפָסוּק זֶה פֵּרְשׁוּהוּ, (רַבִּי יִצְחָק פָּתַח) כָּתוּב (תהלים כג) מִזְמוֹר לְדָוִד ה' רֹעִי לֹא אֶחְסָר. הֲרֵי נִתְבָּאֵר, מַה בֵּין מִזְמוֹר לְדָוִד וּבֵין לְדָוִד מִזְמוֹר? וְכָאן שְׁכִינָה קָדְמָה וּבָאָה וְשָׁרְתָה עָלָיו בָּרִאשׁוֹנָה. ה' רֹעִי, וְכִי לָמָּה שְׁכִינָה קָדְמָה לְכָאן, וַהֲרֵי דָּוִד צָרִיךְ לְהַקְדִּים (לְעוֹרֵר) בָּרִאשׁוֹנָה, הוֹאִיל וּמְבַקֵּשׁ מְזוֹנוֹ מֵעִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא?

809. אֶלָּא, וַדַּאי שְׁכִינְתָּא קַדְמָא וְאַתְיָא, וְשָׁרָאת עָלֵיהּ, וְאַתְעֲרַת לֵיהּ לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא שְׁבָחָא דָּא, וּלְמִבְעֵי

809. אֶלָּא וַדַּאי שְׁכִינָה קָדְמָה וּבָאָה וְשָׁרְתָה עָלָיו וְהֵעִירָה אוֹתוֹ לְשַׁבֵּחַ לַמֶּלֶךְ אֶת הַשֶּׁבַח הַזֶּה וּלְבַקֵּשׁ מְזוֹנוֹת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ, שֶׁהֲרֵי כָּךְ

מְזוֹנֵי מִקַּמֵּי מַלְכָּא, דְּהָא הָכִי אִצְטְרִיךְ עַל מִלָּה דִּמְזוֹנָא דְּבַעְיָא אִיהִי וּרְעוּתָא דִּילָהּ, דְּכָל בְּנֵי עָלְמָא יִבְעוּן מְזוֹנֵי. בְּגִין דְּכַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְנַזְּתָא מְזוֹנֵי לְעָלְמָא, אִיהִי נַטְלָא בְּקַדְמִיתָא, וְעָלָהּ נַחְתֵּי מְזוֹנֵי לְעָלְמִין כֻּלְּהוּ. וּבְגִינֵי כַּךְ אִיהִי אַקְדִּימַת לְמִלָּה דָּא דִּמְזוֹנֵי, וְשָׁרַאת עָלֵיהּ דְּדָוִד.

צָרִיךְ עַל דָּבָר שֶׁל מָזוֹן שֶׁהִיא רוֹצָה וְהָרָצוֹן שֶׁלָּהּ, שֶׁכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם יְבַקְשׁוּ מְזוֹנוֹת. מִשּׁוּם שֶׁכַּאֲשֶׁר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה לְהוֹרִיד מְזוֹנוֹת לָעוֹלָם, הִיא נוֹטֶלֶת בָּרִאשׁוֹנָה, וְעָלֶיהָ יוֹרְדִים מְזוֹנוֹת לְכָל הָעוֹלָמוֹת. וּמִשּׁוּם כָּךְ הִיא הִקְדִּימָה לְדָבָר זֶה שֶׁל מְזוֹנוֹת, וְשָׁרְתָה עַל דָּוִד.

810. יְיָ' רֹעִי, יְיָ' רַעְיָא דִּילִי, כְּהַאי רַעְיָא דְּמַדְבַּר עָאנָא דִּילֵיהּ בְּאֲתָר דְּדִשְׁאִין וַעֲשָׂבִין, דְּלָא מִתְחַסַּר בֵּיהּ כָּל מִדַּעַם. אוּף הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּא אִיהוּ רַעְיָא דִּילִי, לְמֵיזָן לִי בְּכָל מָה דַּאֲנָא אִצְטְרִיךְ. דָּבָר אַחֵר יְיָ' רֹעִי, תָּנֵינָן, דְּקַשִּׁין מְזוֹנוֹתָיו דְּבַר נָשׁ קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כִּקְרִיעַת יַם סוּף. הָכָא תְּרֵין גַּוְנִין אִינּוּן, וְתַרְוַויְיהוּ בְּאֹרַח קְשׁוֹט.

810. ה' רֹעִי – ה' הָרוֹעֶה שֶׁלִּי. כָּרוֹעֶה הַזֶּה שֶׁמַּנְהִיג צֹאנוֹ בְּמָקוֹם שֶׁל דְּשָׁאִים וַעֲשָׂבִים שֶׁלֹּא חָסְרוּ דָבָר, אַף כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוּא הָרוֹעֶה שֶׁלִּי לָזוּן אוֹתִי בְּכָל מַה שֶּׁאֲנִי צָרִיךְ. דָּבָר אַחֵר ה' רֹעִי – שָׁנִינוּ שֶׁקָּשִׁים מְזוֹנוֹת שֶׁל אָדָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּמוֹ קְרִיעַת יַם סוּף. כָּאן הֵם שְׁנֵי גְוָנִים, וּשְׁנֵיהֶם בְּדֶרֶךְ אֱמֶת.

811. חַד בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל עוֹבָדוֹי בְּדִינָא וּקְשׁוֹט, וְעַל דִּינָא וּקְשׁוֹט אִתְקָיַּים כָּל עָלְמָא. וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וּבְכָל זִמְנָא וְזִמְנָא, דָּן כָּל עָלְמָא בְּדִינָא לְצַדִּיקֵי וְלִרְשִׁיעֵי וּלְכָל בְּנֵי עָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (תהלים יא) כִּי צַדִּיק יְיָ' צְדָקוֹת אָהֵב. וְכַד אִיהוּ דָּן בְּנֵי נָשָׁא, וְחָמֵי בְּנֵי נָשָׁא כַּמָּה חַיָּיבִין, וְכַמָּה חֲטָאִין קָמֵיהּ, כְּדֵין קָשֵׁה בְּעֵינוֹי לְמֵיהַב לוֹן מְזוֹנָא בְּכָל זִמְנָא, בְּגִין דְּאִית לֵיהּ לְמֵיזָן חַיָּיבַיָּא, וּלְאִינּוּן דְּחָטָאן.

811. אֶחָד בִּשְׁבִיל שֶׁכָּל מַעֲשָׂיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּדִין וֶאֱמֶת, וְעַל הַדִּין וְהָאֱמֶת מִתְקַיֵּם כָּל הָעוֹלָם, וּבְכָל יוֹם וָיוֹם וּבְכָל זְמַן וּזְמַן דָּן אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּדִין, אֶת הַצַּדִּיקִים וְאֶת הָרְשָׁעִים וְאֶת כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים יא) כִּי צַדִּיק ה' צְדָקוֹת אָהֵב. וּכְשֶׁהוּא דָּן בְּנֵי אָדָם וְרוֹאֶה בְּנֵי אָדָם כַּמָּה רְשָׁעִים וְכַמָּה חַטָּאִים לְפָנָיו, אָז קָשֶׁה בְּעֵינָיו לָתֵת לָהֶם מָזוֹן בְּכָל זְמַן, כִּי יֵשׁ לוֹ לָזוּן אֶת הָרְשָׁעִים וְאֶת אוֹתָם שֶׁחוֹטְאִים.

812. וְאִיהוּ עָבִיד עִמְּהוֹן לְגוֹ מִשּׁוּרַת הַדִּין, וְזָן וּמְפַרְנֵס לוֹן כְּפוּם חֶסֶד עִלָּאָה, דְּאִתְמְשָׁךְ (קס"ח ע"ב) וְאִתְנְגִיד עַל כָּל (ס"א עמין ובני) בְּנֵי עָלְמָא, וּבֵיהּ אִיהוּ זָן וּמְפַרְנֵס לְכֹלָּא, לְצַדִּיקֵי וּלְחַסִידֵי וְלִרְשִׁיעֵי, וּלְכָל אִינּוּן בְּנֵי עָלְמָא, וּלְכָל חֵיוָן וּבְעִירֵי חַקְלָא, וְעוֹפֵי שְׁמַיָּא, מִקַּרְנֵי רְאֵמִים עַד בֵּיצֵי כִלְמֵי, וְלָא אִשְׁתְּאַר בְּעָלְמָא, דְּאִיהוּ לָא זָן וּמְפַרְנֵס לְכֹלָּא, אַף עַל גַּב דְּקָשֵׁה קַמֵּיהּ, לְפוּם עוֹבָדִין דִּבְנֵי עָלְמָא, כִּקְרִיעַת יַם סוּף.

812. וְהוּא עוֹשֶׂה עִמָּהֶם לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין, וְזָן וּמְפַרְנֵס אוֹתָהּ כְּפִי הַחֶסֶד הָעֶלְיוֹן שֶׁנִּמְשָׁךְ וְנִשְׁפָּע עַל כָּל (הָעַמִּים וּבְנֵי) בְּנֵי הָעוֹלָם, וּבוֹ הוּא זָן וּמְפַרְנֵס אֶת הַכֹּל, אֶת הַצַּדִּיקִים וְאֶת הַחֲסִידִים וְאֶת הָרְשָׁעִים, וְאֶת כָּל אוֹתָם בְּנֵי הָעוֹלָם, וְאֶת כָּל הַחַיּוֹת וּבַהֲמוֹת הַשָּׂדֶה וְעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם, מִקַּרְנֵי רְאֵמִים וְעַד בֵּיצֵי כִנִּים, וְלֹא נִשְׁאָר בָּעוֹלָם מִי שֶׁאֵינוֹ זָן וּמְפַרְנֵס אֶת הַכֹּל, אַף עַל גַּב שֶׁקָּשֶׁה לְפָנָיו, לְפִי מַעֲשֵׂי בְּנֵי הָעוֹלָם, כִּקְרִיעַת יַם סוּף.

813. וְכִי קְרִיעַת יַם סוּף קָשֵׁה קַמֵּיהּ, וְהָכְתִיב (נחום א) גּוֹעֵר בַּיָּם וַיַּבְּשֵׁהוּ, (עמוס ה) הַקּוֹרֵא לְמֵי הַיָּם וַיִּשְׁפְּכֵם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וְהָא כֵּיוָן דְּסָלִיק (דף ק"ע

813. וְכִי קְרִיעַת יַם סוּף קָשֶׁה לְפָנָיו, וַהֲרֵי כָּתוּב (נחום א) גּוֹעֵר בַּיָּם וַיַּבְּשֵׁהוּ, (עמוס ט) הַקֹּרֵא לְמֵי הַיָּם וַיִּשְׁפְּכֵם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ, וַהֲרֵי כֵּיוָן שֶׁעָלָה רָצוֹן לְפָנָיו, הַכֹּל לְפָנָיו כְּאַיִן

ע"ב) רְעוּתָא קַמֵּיהּ, כֹּלָּא קָמֵיהּ כְּאַיִן הוּא חָשִׁיב, וְאַתְּ אַמְרַתְּ דִּקְרִיעַת יַם סוּף קָשֵׁה קַמֵּיהּ.

הוּא חָשׁוּב, וְאַתָּה אָמַרְתָּ שֶׁקְּרִיעַת יַם סוּף קָשֶׁה לְפָנָיו?!

814. אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּיִשְׂרָאֵל אַעְבָּרוּ לְגַבֵּי יַמָּא, וּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִקְרַע לוֹן יַמָּא דְּסוּף, אָתָא רַהַב הַהוּא מְמָנָא דְּעַל מִצְרַיִם, וּבָעָא דִּינָא מִקָּמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר קַמֵּיהּ, מָארֵיהּ דְּעָלְמָא, אַמַּאי אַתְּ בָּעֵי לְמֶעְבַּד דִּינָא עַל מִצְרַיִם, וּלְמִקְרַע יַמָּא לְיִשְׂרָאֵל, הָא כֻּלְּהוּ זַכָּאִין קַמָּךְ, וְכָל אָרְחָךְ בְּדִינָא וּקְשׁוֹט. אִלֵּין פָּלְחֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת וְאִלֵּין פָּלְחֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. אִלֵּין בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת, וְאִלֵּין בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת. אִלֵּין אוֹשְׁדֵי דָּמִין, וְאִלֵּין אוֹשְׁדֵי דָּמִין.

814. אֶלָּא, בִּזְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל עָבְרוּ לַיָּם וְרָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִקְרֹעַ לָהֶם אֶת יַם סוּף, בָּא רַהַב, אוֹתוֹ מְמֻנֶּה עַל מִצְרַיִם, וּבִקֵּשׁ דִּין מִלִּפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אָמַר לְפָנָיו, רִבּוֹן הָעוֹלָם, לָמָּה אַתָּה רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת דִּין עַל מִצְרַיִם וְלִקְרֹעַ אֶת הַיָּם לְיִשְׂרָאֵל, הֲרֵי כֻּלָּם רְשָׁעִים לְפָנֶיךָ, וְכָל דַּרְכְּךָ בְּדִין וֶאֱמֶת? אֵלֶּה עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְאֵלֶּה עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. אֵלּוּ בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת, וְאֵלּוּ בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת. אֵלּוּ שׁוֹפְכֵי דָמִים, וְאֵלּוּ שׁוֹפְכֵי דָמִים.

815. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא הֲוָה קָשֵׁה קַמֵּיהּ, לְמֶעְבַּר עַל אֹרַח דִּינָא. וְהָא יִשְׂרָאֵל הֲווֹ נָטְלֵי עַל יַמָּא, דִּכְתִיב, (שמות יד) וַיֹּאמֶר יְיָ' אֶל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלָי דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ, וַהֲוָה קָשֵׁה קַמֵּיהּ לְמֶעְבַּר עַל דִּינָא, וּלְמִקְרַע לוֹן יַמָּא דְּסוּף, וְאִלְמָלֵא דְּאַשְׁגַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּזְכוּת אַבְרָהָם, דְּאַקְדִּים בְּצַפְרָא לְמֶעְבַּד פִּקּוּדָא דְּמָארֵיהּ, וּרְעוּתָא דִּילֵיהּ, כְּדִכְתִיב (בראשית כב) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר, כֻּלְּהוּ אִתְאֲבִידוּ בְּיַמָּא, בְּגִין דְּבְכָל הַהוּא לֵילְיָא, בְּדִינָא הֲוָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל.

815. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הָיָה קָשֶׁה לְפָנָיו לַעֲבֹר עַל דֶּרֶךְ הַדִּין. וַהֲרֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ נוֹסְעִים עַל הַיָּם, שֶׁכָּתוּב (שמות יד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלָי דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ. וְהָיָה קָשֶׁה לְפָנָיו לַעֲבֹר עַל הַדִּין וְלִקְרֹעַ לָהֶם אֶת יַם סוּף, וְאִלְמָלֵא שֶׁהִשְׁגִּיחַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּזְכוּת אַבְרָהָם שֶׁהִקְדִּים בַּבֹּקֶר לַעֲשׂוֹת מִצְוַת רִבּוֹנוֹ וּרְצוֹנוֹ, כַּכָּתוּב (בראשית כב) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר – כֻּלָּם הָיוּ אוֹבְדִים בַּיָּם, מִשּׁוּם שֶׁבְּכָל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה הָיָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּדִין עַל יִשְׂרָאֵל.

816. דְּתָנֵינָן, מַאי דִּכְתִיב וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלָּיְלָה. מְלַמֵּד דְּאָתוּ מַלְאָכֵי עִלָּאֵי לְשַׁבְּחָא בְּהַהוּא לֵילְיָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר לוֹן, וְכִי (ס"א בני) עוֹבְדֵי יָדַי טַבְעִין בְּיַמָּא, וְאַתּוּן מְשַׁבְּחָן קָמָאי, מִיַּד וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלָּיְלָה. מַה כְּתִיב, וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר, אַשְׁגַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּזְכוּתָא דְּאַבְרָהָם, דְּאַקְדִּים בְּצַפְרָא לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ דְּמָארֵיהּ, כְּדִכְתִיב וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. כְּדֵין אַהֲדַר יַמָּא, וְעָרְקוּ מַיִין קַמַּיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל.

816. שֶׁשָּׁנִינוּ, מַה שֶּׁכָּתוּב וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלָּיְלָה, מְלַמֵּד שֶׁבָּאוּ מַלְאָכִים עֶלְיוֹנִים לְשַׁבֵּחַ בְּאוֹתוֹ לַיְלָה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאָמַר לָהֶם: וְכִי (בָּנַי) מַעֲשֵׂי יָדַי טוֹבְעִים בַּיָּם וְאַתֶּם מְשַׁבְּחִים לְפָנַי?! מִיָּד – וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלָּיְלָה. מַה כָּתוּב? וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר. הִשְׁגִּיחַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּזְכוּת אַבְרָהָם שֶׁהִקְדִּים בַּבֹּקֶר לַעֲשׂוֹת רְצוֹן רִבּוֹנוֹ, כַּכָּתוּב וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. אָז חָזַר הַיָּם, וּבָרְחוּ הַמַּיִם מִלִּפְנֵי יִשְׂרָאֵל.

817. דִּכְתִיב וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ, וְתָנֵינָן, לְאֵיתָנוֹ: לִתְנָאוֹ. לְהַהוּא תְּנָאֵי דְּהִתְנָה עִמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד בָּרָא עָלְמָא, לְאֵיתָנוֹ, כְּתִיב הָכָא לְאֵיתָנוֹ, וּכְתִיב הָתָם (תהלים פט) מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן

817. שֶׁכָּתוּב, וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ. וְשָׁנִינוּ, לְאֵיתָנוֹ – לִתְנָאוֹ, לְאוֹתוֹ תְנַאי שֶׁהִתְנָה עִמּוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּשֶׁבָּרָא אֶת הָעוֹלָם. לְאֵיתָנוֹ, כָּתוּב כָּאן לְאֵיתָנוֹ, וְכָתוּב שָׁם (תהלים פט) מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן

הָאֶזְרָחִי, וְעַל דָּא לִפְנוֹת בֹּקֶר, בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאַקְדִּים אַבְרָהָם לְמֶעְבַּד רְעוּתָא דְּמָארֵיהּ, כְּדֵין אִתְקְרַע יַמָּא, (הכא ויהם את מחנה מצרים) וְעַל דָּא קָשֶׁה הֲוָה קַמֵּיהּ קְרִיעַת יַם סוּף.

הָאֶזְרָחִי, וְעַל זֶה לִפְנוֹת בֹּקֶר, בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהִקְדִּים אַבְרָהָם לַעֲשׂוֹת רְצוֹן רִבּוֹנוֹ אָז נִקְרַע הַיָּם, (כָּאן וַיָּהָם אֶת מַחֲנֵה מִצְרָיִם) וְלָכֵן קָשֶׁה הָיָה לְפָנָיו קְרִיעַת יַם סוּף.

818. כְּגַוְונָא דָּא, קָשִׁין זִוּוּגִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּקְרִיעַת יַם סוּף, מַה קְרִיעַת יַם סוּף קָטִיל לְאִלֵּין בְּהַאי סִטְרָא, וּמְקַיֵּים לְאִלֵּין בְּהַאי סִטְרָא, אוּף הָכָא בְּזִוּוּגִין, כְּתִיב (תהלים סח) מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת, וְתָנֵינָן בְּכִי וְשִׁירוֹת, מַיְית הַאי, וְיָהִיב אִתְּתֵיהּ לְהַאי, וּלְזִמְנִין לְחַיָּיבָא מִזְדַּמְּנָא לֵיהּ אִתְּתָא מְעַלְיָא. אֲבָל רָזִין סְתִימִין אִינּוּן בְּכֹלָּא וְכֹלָּא הוּא בְּדִינָא, וּמַה דְּאִתְּעָרוּ חַבְרַיָּיא בְּהָא, וַדַּאי הָכִי הוּא.

818. כְּמוֹ כֵן קָשִׁים הַזִּוּוּגִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כִּקְרִיעַת יַם סוּף. מַה קְּרִיעַת יַם סוּף הָרַג אֶת אֵלֶּה בַּצַּד הַזֶּה, וְקִיֵּם אֶת אֵלֶּה בַּצַּד הַהוּא – אַף כָּאן בַּזִּוּוּגִים, כָּתוּב (תהלים סח) מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת, וְשָׁנִינוּ – בְּכִי וְשִׁירוֹת. מֵמִית אֶת זֶה, וְנוֹתֵן אֶת אִשְׁתּוֹ לְזֶה, וְלִפְעָמִים לָרָשָׁע מִזְדַּמֶּנֶת אִשָּׁה מְעֻלָּה. אֲבָל סוֹדוֹת נִסְתָּרִים הֵם בַּכֹּל, וְהַכֹּל הוּא בְּדִין. וּמַה שֶּׁהֵעִירוּ הַחֲבֵרִים בָּזֶה, וַדַּאי כָּךְ הוּא.

819. וּמַה דְּאִתְּעָרוּ לְפָנַי, וְלָא (קנ"ג ע"ב) מִלְּפָנַי, לְפָנַי הַהוּא דְּקָאִים לְפָנַי, קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשַׁמֵּשׁ קַמֵּיהּ, וְעַל דָּא לָא אָמְרוּ דְּקָשִׁין זִוּוּגִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֵן קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא לְפָנַי, וּלְהַאי קַשְׁיָין כָּל הָנֵי, דְּהָא לָאו בִּרְשׁוּתֵיהּ קַיְימֵי, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ עָבִיד, בִּרְשׁוּתָא אַחֲרָא עָבִיד. (ד"א ל"ג אבל אף על גב דאיהו עביד)

819. וּמַה שֶּׁהֵעִירוּ לְפָנַי וְלֹא מִלְּפָנַי – לְפָנַי אוֹתוֹ שֶׁעוֹמֵד לְפָנַי, לְפָנָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְשִׁמֵּשׁ לְפָנָיו. וְעַל כָּךְ לֹא אָמְרוּ שֶׁקָּשִׁים הַזִּוּוּגִים לַקָּדוֹשׁ- בָּרוּךְ- הוּא, וְכֵן קָשִׁים מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם לַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא, אֶלָּא לְפָנַי, וְלָזֶה קָשִׁים כָּל אֵלֶּה, שֶׁהֲרֵי לֹא בִּרְשׁוּתָם הֵם עוֹמְדִים. אַף עַל גַּב שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, (אֲבָל אַף עַל גַּב שֶׁהוּא עוֹשֶׂה) בִּרְשׁוּת אַחֶרֶת הוּא עוֹשֶׂה.

820. כְּתִיב (ויקרא כב) וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִלְּפָנַי. מַאי מִלְּפָנַי. אֶלָּא דָּא עָלְמָא דְּאָתֵי, הַהוּא דְּכָל חַיִּין קַיְימִין תַּמָּן. דָּבָר אַחֵר, דָּא צִנּוֹרָא עִלָּאָה, נָהָר דְּלָא פַּסְקִין מֵימוֹי לְעָלְמִין. וְכֹלָּא חַד, וְדָא אִיהוּ דְּנָטִיל כָּל עִדּוּנִין דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וּמֵאִינּוּן עִדּוּנִין עִלָּאִין תִּשְׁתֵּצֵי, (האי נפש) מֵאֲתַר דְּהַהוּא נֹעַם יְיָ' תַּמָּן, וְדָא אִיהוּ מִלְּפָנַי.

820. כָּתוּב (ויקרא כב) וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִלְּפָנַי. מַה זֶּה מִלְּפָנַי? אֶלָּא זֶה הָעוֹלָם הַבָּא, הַהוּא שֶׁכָּל הַחַיִּים עוֹמְדִים שָׁם. דָּבָר אַחֵר, זֶה צִנּוֹר עֶלְיוֹן, נָהָר שֶׁאֵין מֵימָיו פּוֹסְקִים לְעוֹלָמִים, וְהַכֹּל אֶחָד. וְזֶהוּ שֶׁנּוֹטֵל אֶת כָּל הָעִדּוּנִים שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, וּמֵאוֹתָם עִדּוּנִים עֶלְיוֹנִים תִּתְכַּלֶּה (הַנֶּפֶשׁ הַזּוֹ), מִמָּקוֹם שֶׁשָּׁם אוֹתוֹ נֹעַם ה', וְזֶהוּ מִלְּפָנַי.

821. וְאִי תֵּימָא, אִי הָכִי, הָא כְּתִיב, (יונה א) וַיָּקָם יוֹנָה לִבְרֹחַ תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי יְיָ' כִּי יָדְעוּ הָאֲנָשִׁים כִּי מִלִּפְנֵי יְיָ' הוּא בּוֹרֵחַ, וְתָנֵינָן מַאי טַעְמָא אָזַל יוֹנָה וּבָרַח, וְכִי מַאן יָכוֹל לְמִבְרַח מִקָּמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא הֲוָה אָזִיל וּבָרַח לְנָפְקָא מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּהָא שְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא לְבַר מֵאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דְּלָא תִּשְׁרֵי עָלוֹי שְׁכִינְתָּא, הֲוָה בָּרַח בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּהָא שְׁכִינְתָּא

821. וְאִם תֹּאמַר, אִם כָּךְ, הֲרֵי כָּתוּב (יונה א) וַיָּקָם יוֹנָה לִבְרֹחַ תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי ה'. כִּי יָדְעוּ הָאֲנָשִׁים כִּי מִלִּפְנֵי ה' הוּא בֹרֵחַ. וְשָׁנִינוּ, מָה הַטַּעַם הָלַךְ יוֹנָה וּבָרַח? וְכִי מִי יָכוֹל לִבְרֹחַ מִלִּפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא?! אֶלָּא הָיָה הוֹלֵךְ וּבוֹרֵחַ לָצֵאת מֵהָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהֲרֵי הַשְּׁכִינָה אֵינָהּ שׁוֹרָה מִחוּץ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמִשּׁוּם שֶׁלֹּא תִשְׁרֶה עָלָיו הַשְּׁכִינָה, הָיָה בוֹרֵחַ מֵאֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהֲרֵי הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה שָׁם, כְּמוֹ

אִיהִי שַׁרְיָא תַּמָּן, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (תהלים קכח) אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פּוֹרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ. גֶּפֶן פּוֹרִיָּה דָּא שְׁכִינְתָּא, מַה שְׁכִינְתָּא הֲוָה סְתִימָא לְגוֹ בְּבֵית קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים, (דף קע"א ע"א) אוּף הָכִי אִתְּתָא צְנִיעָא, לָא נָפְקָא מִתַּרְעָא דְּבֵיתָהּ לְבַר. וּבְגִינֵי כַּךְ הֲוָה בָּרַח יוֹנָה לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְהָא הָכָא כְּתִיב מִלִּפְנֵי, וְלָא כְּתִיב לִפְנֵי.

שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קכח) אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ. גֶּפֶן פֹּרִיָּה – זוֹ שְׁכִינָה. מַה שְּׁכִינָה הָיְתָה נִסְתֶּרֶת בְּתוֹךְ בֵּית קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים, אַף כָּךְ אִשָּׁה צְנוּעָה לֹא יוֹצֵאת מִשַּׁעַר בֵּיתָהּ הַחוּצָה. וּמִשּׁוּם כָּךְ הָיָה בּוֹרֵחַ יוֹנָה מִחוּץ לָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, וַהֲרֵי כָּאן כָּתוּב מִלִּפְנֵי, וְלֹא כָתוּב לִפְנֵי.

822. אֶלָּא וַדַּאי הָכִי הוּא, מִלִּפְנֵי, דְּהָא רוּחַ נְבוּאָה לָא אַתְיָא מִגוֹ שְׁכִינְתָּא, אֶלָּא מִלִּפְנֵי. אִינּוּן תְּרֵין דַּרְגִּין דִּנְבִיאִים, דְּקָא שַׁרְיָין עַל שְׁכִינְתָּא, וּמֵהַהוּא אֲתָר דָּחִיל לְמֶהֱוֵי תַּמָּן בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא מִלִּפְנֵי. כִּי מִלִּפְנֵי יְיָ' הוּא בּוֹרֵחַ, וְלָא לִפְנֵי יְיָ', דְּהָא הֲוָה יָדַע דִּנְבוּאָה לָא הֲוָה אָתֵי אֶלָּא מִלִּפְנֵי.

822. אֶלָּא וַדַּאי כָּךְ הוּא – מִלִּפְנֵי, שֶׁהֲרֵי רוּחַ נְבוּאָה לֹא בָאָה מִתּוֹךְ שְׁכִינָה אֶלָּא מִלִּפְנֵי. אוֹתָן שְׁתֵּי דַּרְגּוֹת הַנְּבִיאִים שֶׁשּׁוֹרִים עַל הַשְּׁכִינָה, וּמֵאוֹתוֹ מָקוֹם פַּחַד לִהְיוֹת שָׁם בָּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל זֶה מִלִּפְנֵי. כִּי מִלִּפְנֵי ה' הוּא בֹּרֵחַ, וְלֹא לִפְנֵי ה', שֶׁהֲרֵי הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁנְּבוּאָה לֹא הָיְתָה בָאָה אֶלָּא מִלִּפְנֵי.

823. וּבְגִינֵי כַּךְ קָשִׁין זִוּוּגִין, קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְעַל דָּא דָּוִד מַלְכָּא תָּלֵי מְזוֹנוֹתָיו לְעֵילָּא, בְּגִין דִּלְעֵילָּא לָא פָּסִיק לְעָלְמִין. אֲבָל הָכָא פָּסִיק, דְּהָא לָא תַּלְיָין בֵּיהּ מְזוֹנוֹת. לְעֵילָּא אִינּוּן. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים כג) יְיָ' רֹעִי לָא אֶחְסָר, לָא יִפְסְקוּן מְזוֹנוֹת מִנִּי לְעָלְמִין, בְּגִין דְּהַהוּא נָהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן לָא פָּסִיק לְעָלְמִין, וּבְגִין דָּא קַדְמָא שְׁכִינְתָּא עַל דָּא.

823. וּמִשּׁוּם כָּךְ קָשִׁים זִוּוּגִים, קָשִׁים מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְלָכֵן דָּוִד הַמֶּלֶךְ תָּלָה מְזוֹנוֹתָיו לְמַעְלָה, מִשּׁוּם שֶׁלְּמַעְלָה לֹא פוֹסֵק לְעוֹלָמִים. אֲבָל כָּאן פּוֹסֵק, שֶׁהֲרֵי לֹא תְלוּיִים בּוֹ מְזוֹנוֹת. לְמַעְלָה הֵם. וְעַל זֶה כָּתוּב (תהלים כג) ה' רֹעִי לֹא אֶחְסָר, לֹא יִפְסְקוּ מְזוֹנוֹת מִמֶּנִּי לְעוֹלָמִים, מִשּׁוּם שֶׁאוֹתוֹ נָהָר שֶׁשּׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא מֵעֵדֶן לֹא פוֹסֵק לְעוֹלָמִים, וּמִשּׁוּם זֶה קוֹדֶמֶת שְׁכִינָה עַל זֶה.

824. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי אֲתָר מְקַבְּלָא מְזוֹנָא מִלְעֵילָּא, כֻּלְּהוּ דִּמְקַדְּשֵׁי לְמָארֵיהוֹן, כֻּלְּהוּ מִתְעַדְּנִין, וּמִתְעָרִין, וְסַלְקִין גַּדְפִּין, כַּד אַתְיָא שְׁכִינְתָּא בְּהַהוּא מְזוֹנָא, בְּגִין דְּלָא יִסְתַּכְּלוּן בָּהּ.

824. בֹּא וּרְאֵה, בְּשָׁעָה שֶׁאוֹתוֹ מָקוֹם מְקַבֵּל מְזוֹנוֹת מִלְמַעְלָה, כָּל הַמְקַדְּשִׁים אֶת רִבּוֹנָם, כֻּלָּם מִתְעַדְּנִים וּמִתְעוֹרְרִים וּמַעֲלִים כְּנָפַיִם כְּשֶׁבָּאָה שְׁכִינָה עִם אוֹתוֹ מָזוֹן, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסְתַּכְּלוּ בָהּ.

825. וְאִינּוּן תְּלַת מַשִׁרְיָין בִּסְלִיקוּ חַד, קָרָאן וְאַמְרֵי (ישעיה ו) קָדוֹשׁ. קָרָאן אִלֵּין לְמַשִׁרְיָיתָא תִּנְיָינָא, וְסַלְקִין גַּדְפִּין אִלֵּין קַדְמָאֵי, וְאִלֵּין תִּנְיָינֵי, וְאָמְרִין אִלֵּין תִּנְיָינֵי קָדוֹשׁ. קָרָאן אִלֵּין לְמַשִׁרְיָיתָא תְּלִיתָאָה, וְסַלְקִין גַּדְפִּין תְּלַת מַשִׁרְיָין כַּחֲדָא, וְכֻלְּהוּ אַמְרֵי קָדוֹשׁ יְיָ' צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְעַל דָּא כֻּלְּהוּ מְשַׁלְּבָן דָּא בְּדָא, אִלֵּין עָאלִין לְגוֹ אִלֵּין, וְאִלֵּין עָאלִין לְגוֹ אִלֵּין, מְשַׁלְּבָן דָּא בְּדָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר מְשׁוּלָּבוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכָל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן.

825. וְאוֹתָן שָׁלֹשׁ מַחֲנוֹת בַּעֲלִיָּה אַחַת קוֹרְאִים וְאוֹמְרִים קָדוֹשׁ. אֵלֶּה קוֹרְאִים לְמַחֲנֶה שֵׁנִי, וּמַעֲלִים כְּנָפַיִם אֵלֶּה הָרִאשׁוֹנִים וְאֵלֶּה הַשְּׁנִיִּים, וְאוֹמְרִים הַשְּׁנִיִּים הַלָּלוּ קָדוֹשׁ. אֵלֶּה קוֹרְאִים לְמַחֲנֶה שְׁלִישִׁי וּמַעֲלִים כְּנָפַיִם שְׁלֹשׁ הַמַּחֲנוֹת כְּאֶחָד, וְכֻלָּם אוֹמְרִים: קָדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְעַל זֶה כֻּלָּם מְשֻׁלָּבִים זֶה בָּזֶה, אֵלֶּה נִכְנָסִים לְתוֹךְ אֵלֶּה, וְאֵלֶּה נִכְנָסִים לְתוֹךְ אֵלֶּה, מְשֻׁלָּבִים זֶה בָּזֶה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מְשֻׁלָּבֹת אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכֹל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן.

826. קְרָשִׁים קַיְימֵי תְּדִיר בְּקִיּוּמַיְיהוּ, וְלָא מִתְכַּפְּפֵי, כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן עוֹמְדִים, דְּלָא מִתְכַּפְּפֵי דְּלֵית לוֹן קְפִיצֵי, וְקַיְימֵי תְּדִיר בְּלָא יְשִׁיבָה, וְעַל דָּא כְּתִיב בַּקְּרָשִׁים עוֹמְדִים.

826. הַקְּרָשִׁים עוֹמְדִים תָּמִיד בְּקִיּוּמָם וְלֹא מִתְכּוֹפְפִים, כְּמוֹ שֶׁהֵם עוֹמְדִים, שֶׁלֹּא מִתְכּוֹפְפִים, שֶׁאֵין לָהֶם כְּרָעַיִם, וְעוֹמְדִים תָּמִיד בְּלִי יְשִׁיבָה, וְעַל זֶה כָּתוּב בַּקְּרָשִׁים, עֹמְדִים.

827. מַה כְּתִיב, שְׁתֵּי יָדוֹת לַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד, אוּף הָכִי, בִּתְרֵי גַּוְונֵי אִינּוּן כְּלִילָן כֹּל חַד וְחַד מִנַּיְיהוּ, הַהוּא דִּילֵיהּ וּדְחַבְרֵיהּ, וְחַבְרֵיהּ אוּף הָכִי בֵּיהּ, וְעַל דָּא מְשַׁלְּבָן דָּא עִם דָּא. (דא נטיל דיליה ודחבריה, ודא נטיל דיליה ודחבריה).

827. מַה כָּתוּב? שְׁתֵּי יָדוֹת לַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד. אַף כָּךְ בִּשְׁנֵי גְוָנִים הֵם כְּלוּלִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם, אוֹתוֹ שֶׁלּוֹ וְשֶׁל חֲבֵרוֹ, וַחֲבֵרוֹ אַף כָּךְ יֵשׁ בּוֹ, וְעַל זֶה מְשֻׁלָּבִים זֶה עִם זֶה. (זֶה נוֹטֵל שֶׁלּוֹ וְשֶׁל חֲבֵרוֹ, וְזֶה נוֹטֵל שֶׁלּוֹ וְשֶׁל חֲבֵרוֹ).

828. כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב בְּאוֹרַיְיתָא, (משלי ג) כִּי טוֹב סַחְרָהּ מִסְּחַר כָּסֶף וּמֵחָרוּץ תְּבוּאָתָהּ, דָּא אוֹלִיף לְדָא, וְדָא אוֹלִיף לְדָא, אִתְעֲבִידוּ מְשַׁלְּבָן דָּא עִם דָּא. דָּא נָטִיל דִּילֵיהּ וּדְחַבְרֵיהּ, וְדָא נָטִיל דִּילֵיהּ וּדְחַבְרֵיהּ, וּמְשַׁלְּבָן דָּא בְּדָא.

828. כְּדֻגְמַת זֶה כָּתוּב בַּתּוֹרָה, (משלי ג) כִּי טוֹב סַחְרָהּ מִסְּחַר כָּסֶף וּמֵחָרוּץ תְּבוּאָתָהּ. זֶה מְלַמֵּד לָזֶה, וְזֶה מְלַמֵּד לָזֶה. נַעֲשׂוּ מְשֻׁלָּבִים זֶה עִם זֶה. זֶה נוֹטֵל שֶׁלּוֹ וְשֶׁל חֲבֵרוֹ, וְזֶה נוֹטֵל שֶׁלּוֹ וְשֶׁל חֲבֵרוֹ, וּמְשֻׁלָּבִים זֶה בָּזֶה.

829. כְּתִיב בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלֵנִי. נְאוֹת דֶּשֶׁא, אִלֵּין אִינּוּן מְקוֹרִין עִלָּאִין, דְּכָל מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא אַתְיָא מִנַּיְיהוּ. נְאוֹת אִלֵּין אִקְרוּן (איכה ב) נְאוֹת יַעֲקֹב. נְאוֹת דֶּשֶׁא, בְּגִין דְּאִית נְאוֹת לְבַר דְּאִקְרוּן (יואל ב) נְאוֹת מִדְבָּר, וְעַל דָּא בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא. וְאִי תֵּימָא הָא כְּתִיב תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא, דְּהָא אִיהוּ לְתַתָּא. אֶלָּא דֶּשֶׁא מֵאִינּוּן נְאוֹת אַתְיָא דְּאִתְיְילִיד וְאִצְמַח מִנַּיְיהוּ, וְעַל דָּא בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי.

829. כָּתוּב, בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנֻחוֹת יְנַהֲלֵנִי. נְאוֹת דֶּשֶׁא – אֵלֶּה הֵם הַמְּקוֹרוֹת הָעֶלְיוֹנִים שֶׁכָּל הַמָּזוֹן וְהַהַסְפָּקָה בָּאִים מֵהֶם. הַנָּאוֹת הַלָּלוּ נִקְרָאִים נְאוֹת יַעֲקֹב, נְאוֹת דֶּשֶׁא, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ נָאוֹת בַּחוּץ שֶׁנִּקְרָאִים נְאוֹת מִדְבָּר, וְעַל זֶה בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי כָּתוּב תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא, שֶׁהֲרֵי הוּא לְמַטָּה? אֶלָּא דֶּשֶׁא מֵאוֹתָן נָאוֹת בָּא, שֶׁנּוֹלָד וְצוֹמֵחַ מֵהֶם, וְעַל זֶה בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי.

830. עַל מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלֵנִי, אִלֵּין מַיִין דְּנַיְיחָא, דְּהָא נַגְדִּין מֵהַהוּא אֲתַר דְּנָגִיד וְנָפִיק מֵעֵדֶן, וְאִינּוּן מַיִין אִקְרוּן מֵי מְנוּחוֹת. נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב דָּא הוּא נֶפֶשׁ דָּוִד, וְלָא בָּעָא דָּוִד לְאִתְתַּקְנָא אֶלָּא לְהַהוּא דַּרְגָּא דִּילֵיהּ כִּדְקָא יָאוּת. בְּאִלֵּין מֵי מְנוּחוֹת, זְמִינִין צַדִּיקַיָּיא לְנַיְיחָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דִּכְתִּיב, (ישעיה נח) וְנָחֲךָ יְיָ' תָּמִיד וְגוֹ'.

830. עַל מֵי מְנֻחוֹת יְנַהֲלֵנִי – אֵלּוּ הַמַּיִם שֶׁל מְנוּחָה, שֶׁשּׁוֹפְעִים מֵאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁשּׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא מֵעֵדֶן, וְאוֹתָם הַמַּיִם נִקְרָאִים מֵי מְנֻחוֹת. נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב – זוֹהִי נֶפֶשׁ דָּוִד, וְלֹא רָצָה דָוִד לְתַקֵּן אֶלָּא אֶת אוֹתָהּ הַדַּרְגָּה שֶׁלּוֹ כָּרָאוּי. בְּמֵי הַמְּנוּחוֹת הַלָּלוּ עֲתִידִים הַצַּדִּיקִים לָנוּחַ לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁכָּתוּב (ישעיה נח) וְנָחֲךָ ה' תָּמִיד וְגוֹ'.

831. (שמות כו) וְעָשִׂיתָ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים וְגוֹ'. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא הֲווּ יַתְבֵי לֵילְיָא חַד. כַּד רָמַשׁ לֵילְיָא, עָאלוּ גּוֹ גִּנְּתָא דְּעַל יַמָּא דִּטְבֶרְיָא. אַדְּהָכִי, חָמוּ תְּרֵין כֹּכְבַיָּא דְּנָטְלֵי, דָּא מֵהָכָא, וְדָא מֵהָכָא, וְאִעְרְעוּ דָּא בְּדָא וְאִטְמָרוּ.

831. וְעָשִׂיתָ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים וְגוֹ'. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא הָיוּ יוֹשְׁבִים לַיְלָה אֶחָד. כְּשֶׁיָּרַד הַלַּיְלָה, נִכְנְסוּ לְתוֹךְ גַּן שֶׁעַל יָם טְבֶרְיָה, וּבֵין כָּךְ רָאוּ שְׁנֵי כוֹכָבִים שֶׁנּוֹסְעִים, זֶה מִכָּאן וְזֶה מִכָּאן, וְנִפְגְּשׁוּ זֶה בָּזֶה וְהִסְתַּתְּרוּ.

832. אָמַר רַבִּי אַבָּא, כַּמָּה רַבְרְבָן עוֹבָדֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּשְׁמַיָּא מִלְּעֵילָּא, וּבְאַרְעָא מִלְּרַע. מַאן יָכִיל לְמִנְדַּע בְּאִלֵּין תְּרֵין כֹּכָבַיָּא, דְּנַפְקוּ חַד מֵהָכָא, וְחַד מֵהָכָא וְאִעֲרָעוּ דָּא בְּדָא, וְאִטְמָרוּ. אֲמַר לֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְכִי לָא חֲמֵינָא לוֹן, הָא אַשְׁגַּחְנָא בְּהוּ, וְאַשְׁגַּחְנָא בְּכַמָּה עוֹבָדִין אַחֲרָנִין (דף קע"א ע"ב) דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד תָּדִיר.

832. אָמַר רַבִּי אַבָּא, כַּמָּה גְּדוֹלִים מַעֲשָׂיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּשָּׁמַיִם מִלְמַעְלָה וּבָאָרֶץ מִלְמַטָּה. מִי יָכוֹל לָדַעַת בִּשְׁנֵי הַכּוֹכָבִים הַלָּלוּ שֶׁיָּצְאוּ אֶחָד מִכָּאן וְאֶחָד מִכָּאן, וְנִפְגְּשׁוּ זֶה בָּזֶה וְהִסְתַּתְּרוּ. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי לֹא רָאִינוּ אוֹתָם?! הֲרֵי הִשְׁגַּחְנוּ בָהֶם וְהִשְׁגַּחְנוּ בְכַמָּה מַעֲשִׂים אֲחֵרִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה תָּמִיד.

833. פָּתַח וְאָמַר (תהלים קמז) גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ וְגוֹ' גָּדוֹל וְרַב וְעִלָּאָה אִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִי לָא יָדַעְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּדוֹל אִיהוּ וְרַב כֹּחַ, מַאי שְׁבָחָא דְדָוִד הָכָא.

833. פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קמז) גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ וְגוֹ'. גָּדוֹל וְרַב וְעֶלְיוֹן הוּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְכִי לֹא יָדַעְנוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוּא גָדוֹל וְרַב כֹּחַ? מַהוּ שִׁבְחוֹ שֶׁל דָּוִד כָּאן?

834. אֶלָּא בְּכָל אֲתָר אִיהוּ אָמַר (תהלים קמה) גָּדוֹל יְיָ', וְהָכָא אָמַר גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. מַאי טַעְמָא. אֶלָּא הָתָם דְּאִיהוּ אָמַר גָּדוֹל יְיָ' וּמְהֻלָּל מְאֹד. בְּדַרְגָּא עִלָּאָה קָאָמַר. וְהָכָא דִּכְתִיב גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ בְּדַרְגָּא תַּתָּאָה קָאָמַר, דְּאִיהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. מָה כְּתִיב לְעֵילָּא מֵהַאי קְרָא, מוֹנֶה מִסְפָּר לַכֹּכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא. אִי כָּל בְּנֵי עָלְמָא מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי אָדָם, יִתְכַּנְּשׁוּן לְמִמְנֵי כֹּכָבַיָּא, לָא יַכְלִין לְמִמְנֵי, כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר (בראשית טו) וּסְפוֹר הַכֹּכָבִים אִם תּוּכַל לִסְפּוֹר אוֹתָם. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה כְּתִיב בֵּיהּ, מוֹנֶה מִסְפָּר לַכֹּכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דִּכְתִיב גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ וְגוֹ'. כְּמָה דְלֵית מִסְפָּר לְכֹכְבֵי שְׁמַיָּא, בַּר מִנֵּיהּ. אוּף הָכִי אִיהוּ כְּתִיב בֵּיהּ, וְלִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר.

834. אֶלָּא בְּכָל מָקוֹם הוּא אוֹמֵר גָּדוֹל ה', וְכָאן אָמַר גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ. מָה הַטַּעַם? אֶלָּא שָׁם שֶׁהוּא אוֹמֵר (שם מא) גָּדוֹל ה' וּמְהֻלָּל מְאֹד, בְּדַרְגָּה עֶלְיוֹנָה הוּא אוֹמֵר. וְכָאן שֶׁכָּתוּב גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ, בְּדַרְגָּה תַחְתּוֹנָה הוּא אוֹמֵר, שֶׁהוּא אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. מַה כָּתוּב לְמַעְלָה מִפָּסוּק זֶה? מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא. אִם כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא אָדָם, יִתְכַּנְּסוּ לִמְנוֹת אֶת הַכּוֹכָבִים, לֹא יוּכְלוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית טו) וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם תּוּכַל לִסְפֹּר אוֹתָם. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַה כָּתוּב בּוֹ? מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁכָּתוּב גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ וְגוֹ'. כְּמוֹ שֶׁאֵין מִסְפָּר לְכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם פְּרָט אֵלָיו, אַף כָּךְ הוּא כָּתוּב בּוֹ, וְלִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר.

835. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (ישעיה מ) הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם וְגוֹ', כֻּלְּהוּ חַיָּילִין וּמַשִּׁרְיָין וְכֹכָבַיָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפִּיק לוֹן בִּשְׁמָא, כָּל חַד וְחַד, וְלָא גָּרַע אֲפִילּוּ חַד. בְּכָל כֹּכָבַיָּא וּמַזָּלֵי דִּרְקִיעִין כֻּלְּהוּ, אִתְמְנוּן נְגִידִין וּפְקִידִין לְשַׁמְשָׁא עָלְמָא, כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ. וְלֵית לָךְ עִשְׂבָּא זְעִירָא בְּכָל עָלְמָא, דְּלָא שַׁלְטָא עָלֵיהּ כֹּכָבָא וּמַזָּלָא בִּרְקִיעָא, וְעַל הַהוּא כֹּכָבָא מְמַנָּא חַד, דְּקָא מְשַׁמֵּשׁ קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חֲזֵי לֵיהּ.

835. בֹּא וּרְאֵה, כָּתוּב (ישעיה מ) הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם וְגוֹ'. אֶת כָּל הַחֲיָלוֹת וְהַמַּחֲנוֹת וְהַכּוֹכָבִים הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּשֵׁם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְלֹא גָרַע אֲפִלּוּ אֶחָד. בְּכָל הַכּוֹכָבִים וְהַמַּזָּלוֹת שֶׁל כָּל הָרְקִיעִים נִתְמַנּוּ שָׂרִים וּפְקִידִים לְשַׁמֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּרָאוּי לוֹ, וְאֵין לְךָ עֵשֶׂב קָטָן בְּכָל הָעוֹלָם שֶׁלֹּא שׁוֹלֵט עָלָיו מַזָּל וְכוֹכָב בָּרָקִיעַ, וְעַל אוֹתוֹ כּוֹכָב מְמֻנֶּה אֶחָד שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּרָאוּי לוֹ.

836. כָּל כֹּכָבַיָּא דִּבִרְקִיעִין כֻּלְּהוּ מְשַׁמְּשֵׁי עַל הַאי עָלְמָא, וְכֻלְּהוּ פְּקִידָן לְשַׁמְּשָׁא כָּל מִלָּה וּמִלָּה, לְאִינּוּן דִּבְהַאי עָלְמָא, וְלָא צַמְחִין וְלָא מְגַדְּלִין עֲשָׂבִין וְאִילָנִין וּדְשָׁאִין, וְעִשְׂבֵי בָּרָא, בַּר בְּזִיווּ דְּכֹכָבַיָּא דְּקָא קַיְימֵי עֲלַיְיהוּ, וְאִתְחָזוּן עֲלַיְיהוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, כָּל חַד וְחַד כְּמָה דְּאִתְחָזֵי לֵיהּ.

836. כָּל הַכּוֹכָבִים שֶׁבָּרְקִיעִים, כֻּלָּם מְשַׁמְּשִׁים עַל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְכֻלָּם מְפְקָדִים לְשַׁמֵּשׁ כָּל דָּבָר וְדָבָר לְאוֹתָם שֶׁבָּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא צוֹמְחִים וְלֹא מְגַדְּלִים עֲשָׂבִים וְאִילָנוֹת וּדְשָׁאִים וְעִשְׂבֵי הַשָּׂדֶה, רַק לְמַרְאֵה הַכּוֹכָבִים שֶׁעוֹמְדִים עֲלֵיהֶם וְנִרְאִים עֲלֵיהֶם פָּנִים בְּפָנִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שֶׁרָאוּי לוֹ.

837. רוֹב מַשִׁרְיָין דְּכֹכָבַיָּא וּמַזָּלֵי, כֻּלְּהוּ נָפְקִין בְּרֵאשִׁיתָא דְּלֵילְיָא, עַד תְּלַת שַׁעְתֵּי וְחָסֵר רְבִיעָא. מִתַּמָּן וּלְהָלְאָה לָא נָפְקִין בַּר זְעִירִין. וְאִינּוּן כֹּכָבַיָּא כֻּלְּהוּ לָא מְשַׁמְּשֵׁי לְבַטָּלָה, וְלָא אִתְחָזוּן לְבַטָּלָה. וְאִית כֹּכָבַיָּא דְּקָא מְשַׁמְּשֵׁי כָּל לֵילְיָא, בְּגִין לְאַצְמְחָא וּלְגַדְּלָא כָּל אִינּוּן מִלִּין דְּאִתְפְּקָדוּ עֲלַיְיהוּ. וְאִית כֹּכָבַיָּא דְּקָא מְשַׁמְּשֵׁי עַד פַּלְגוּת לֵילְיָא, וְצַמְחִין וּמְגַדְּלִין מֵרֵאשִׁיתָא דְּלֵילְיָא, עַד הַהִיא שַׁעֲתָא, כָּל אִינּוּן מִלִּין דְּאִתְפְּקָדוּ עֲלַיְיהוּ. וְאִית כֹּכָבַיָּא דְּקָא מְשַׁמְּשֵׁי זְעֵיר מִלֵּילְיָא, דְּכֵיוָן דְּאִתְחָזֵי בַּהֲדֵי הַהוּא עִשְׂבָּא, אוֹ הַהוּא דִּשְׁאָה, מִיָּד אַשְׁלִים שִׁמּוּשֵׁיהּ, וְלָא אִצְטְרִיךְ יַתִּיר בְּהַהוּא לֵילְיָא. וְהָא אִינּוּן לָא קַיְימִין לְבַטָּלָה, כֵּיוָן דְּאַשְׁלִימוּ שִׁמּוּשַׁיְיהוּ, לָא אִתְחָזוּן יַתִּיר בְּהַאי עָלְמָא, וְעַיְילִין לְאַתְרַיְיהוּ.

837. רֹב הַמַּחֲנוֹת שֶׁל הַכּוֹכָבִים וְהַמַּזָּלוֹת, כֻּלָּם יוֹצְאִים בְּרֵאשִׁית הַלַּיְלָה עַד שָׁלֹשׁ שָׁעוֹת חָסֵר רֶבַע. מִשָּׁם וָהָלְאָה לֹא יוֹצְאִים, רַק מְעַטִּים. וְכָל אוֹתָם הַכּוֹכָבִים לֹא מְשַׁמְּשִׁים לְבַטָּלָה וְלֹא נִרְאִים לְבַטָּלָה. וְיֵשׁ כּוֹכָבִים שֶׁמְּשַׁמְּשִׁים כָּל לַיְלָה כְּדֵי לְהַצְמִיחַ וּלְגַדֵּל אֶת כָּל אוֹתָם דְּבָרִים שֶׁהִצְטַוּוּ עֲלֵיהֶם. וְיֵשׁ כּוֹכָבִים שֶׁמְּשַׁמְּשִׁים עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה, וְצוֹמְחִים וּמְגַדְּלִים מֵרֵאשִׁית הַלַּיְלָה עַד אוֹתָהּ שָׁעָה כָּל אוֹתָם דְּבָרִים שֶׁהֻפְקְדוּ עֲלֵיהֶם. וְיֵשׁ כּוֹכָבִים שֶׁמְּשַׁמְּשִׁים מְעַט מֵהַלַּיְלָה, שֶׁכֵּיוָן שֶׁנִּרְאֶה עִם אוֹתוֹ הָעֵשֶׂב אוֹ אוֹתוֹ הַדֶּשֶׁא, מִיָּד הִשְׁלִים שִׁמּוּשׁוֹ, וְלֹא צָרִיךְ יוֹתֵר בְּאוֹתוֹ לַיְלָה, וַהֲרֵי הֵם אֵינָם עוֹמְדִים לְבַטָּלָה. כֵּיוָן שֶׁהִשְׁלִימוּ אֶת שִׁמּוּשָׁם, אֵינָם נִרְאִים יוֹתֵר בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְנִכְנָסִים לִמְקוֹמָם.

838. בְּסִפְרָא דְּחָכְמְתָא עִלָּאָה דִּבְנֵי קֶדֶם, אַמְרֵי עַל כָּל אִינּוּן כֹּכָבַיָּא (ויחי רכ"ג ע"א, ויקרא רל"א ע"ב) דְּשַׁרְבִּיטָא, דְּקָא מְשַׁדְּרֵי שַׁרְבִּיטָא בִּרְקִיעָא, אַמְרֵי דַּעֲשָׂבִין אִינּוּן בְּאַרְעָא, מֵאִינּוּן דְּאִקְרוּן סַמֵּי דְּחַיֵּי, וְאַבְנִין יַקִּירָן אִית בְּאַרְעָא, וְזָהָב שָׁזוּט דְּמִגַּדְלָא גּוֹ טוּרֵי רָמָאֵי, בִּזְעִיר מַיִין דְּחַפְיָא עָלֵיהּ, וְלָא חַפְיָא אֶלָּא דְּנָגִיד עָלֵיהּ, וְשָׁלְטָאן עַל כָּל אִלֵּין אִינּוּן כֹּכָבַיָּא דְּשַׁרְבִּיטָא, וּמְגַדְּלֵי אִלֵּין בְּגִינַיְיהוּ.

838. בְּסֵפֶר הַחָכְמָה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁל בְּנֵי קֶדֶם אוֹמְרִים עַל כָּל אוֹתָם כּוֹכְבֵי הַשַּׁרְבִיט, שֶׁמְּשַׁלְּחִים שַׁרְבִיט בָּרָקִיעַ, אוֹמְרִים שֶׁהָעֲשָׂבִים הֵם בָּאָרֶץ מֵאוֹתָם שֶׁנִּקְרָאִים סַמֵּי הַחַיִּים, וְאַבְנֵי יְקָר יֵשׁ בָּאָרֶץ, וְזָהָב שָׁחוּט שֶׁל הַמִּגְדָּל בְּתוֹךְ הָרִים רָמִים בִּמְעַט הַמַּיִם שֶׁמְּכַסִּים עֲלֵיהֶם, וְלֹא מְכַסֶּה, אֶלָּא שֶׁשּׁוֹפֵעַ עָלָיו, וְשׁוֹלְטִים עַל כָּל אֵלֶּה אוֹתָם כּוֹכְבֵי הַשַּׁרְבִיט וּמְגַדְּלִים הַלָּלוּ בִּשְׁבִילָם.

839. וְכָל תִּקּוּנָא וּגְדוּלָא דִּלְהוֹן, לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּזִיווּ וְנָגְהָא דְּהַהוּא שַׁרְבִּיטָא, דְּקָא מְשַׁדֵּר הַהוּא כֹּכָבָא, גּוֹ רְקִיעָא, וּכְדֵין אִתְתַּקְּנָן וּמִתְגַּדְּלָן כָּל אִינּוּן מִלִּין.

839. וְכָל תִּקּוּנָם וּגְדֻלָּתָם אֵינוֹ אֶלָּא בְּמַרְאֶה וְנֹגַהּ שֶׁל אוֹתוֹ שַׁרְבִיט שֶׁשּׁוֹלֵחַ אוֹתוֹ הַכּוֹכָב לְתוֹךְ הָרָקִיעַ, וְאָז מִתְתַּקְּנִים וּמִתְגַּדְּלִים כָּל אוֹתָם דְּבָרִים.

840. מַרְעִין אִית בִּבְנֵי נָשָׁא, כְּגוֹן יְרוֹקִין וְקַסְטִירִין. דְּאַסְוָותָא דִּלְהוֹן לָא תָּלֵי, אֶלָּא בְּחַד מַרְאֶה דְּפַרְזְלָא קָלִיל נָצִיץ לְעַיְינִין, וְאִית לֵיהּ לְמָארֵיהּ דְּמַרְעַ

840. מַחֲלוֹת יֵשׁ בִּבְנֵי אָדָם כְּמוֹ יֵרָקִים וְחוֹלֵי רוּחַ, שֶׁהָרְפוּאָה שֶׁלָּהֶם לֹא תְלוּיָה כִּי אִם בְּמַרְאֶה אֶחָד שֶׁל בַּרְזֶל קַלִּיל הַנּוֹצֵץ לָעֵינַיִם, וְיֵשׁ לוֹ לְבַעַל הַחֹלִי לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ.

לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ. וְלָא (נ"א שכיך) שַׁיָּיךְ (ס"א אתסי) בְּהַאי עַד דְּאַעְבַּר הַהוּא מַרְאֶה לְסִטְרָא דָא וּלְסִטְרָא דָא, כְּגַוְונָא דְּשַׁרְבִיטָא, דְּיוֹשִׁיט נְצִיצוּ דְּבָרָק לְאַנְפּוֹי, וּבְהַהוּא אוֹשִׁיטוּ דְּבָרָק דְּקָא נָצִיץ לְעַיְינִין, אָתֵי לֵיהּ אַסְוָותָא. אוּף הָכִי, כָּל אִינּוּן דְּשַׁלְטֵי עָלַיְיהוּ אִינּוּן כֹּכָבַיָּא, לֵית לוֹן תִּקּוּנָא וּגְדוּלָּא בַּמֶּה דְּאִתְחָזְיָין, בַּר הַהוּא פְּשִׁיטוּ דְּשַׁרְבִיטָא, וּבְהַאי מִתַּתְקְנֵי, בְּזִיווּ, (דף קע"ב ע"א) בְּגַוְון, בְּחֵילָא, כְּמָה דְּאִתְחָזְיָין.

וְלֹא (שׁוֹכֵךְ) שַׁיָּךְ (נִרְפָּא) בָּזֶה, עַד שֶׁעוֹבֵר אוֹתוֹ מַרְאֶה לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה כְּמוֹ הַשַּׁרְבִיט שֶׁיּוֹשִׁיט הִתְנוֹצְצוּת שֶׁל בָּרָק לְפָנָיו. וּבְאוֹתָהּ הוֹשָׁטָה שֶׁל בָּרָק שֶׁנּוֹצֵץ לָעֵינַיִם, בָּאָה לוֹ הָרְפוּאָה. אַף כָּךְ כָּל אוֹתָם שֶׁשּׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם אוֹתָם כּוֹכָבִים, אֵין לָהֶם תִּקּוּן וּגְדֻלָּה בְּמַה שֶּׁנִּרְאֶה, פְּרָט לְאוֹתָהּ הִתְפַּשְּׁטוּת הַשַּׁרְבִיט, וּבָזֶה מִתְתַּקְּנִים בַּמַּרְאֶה, בַּגָּוֶן, בַּכֹּחַ, כְּמוֹ שֶׁנִּרְאֶה.

841. וְשַׁפִּיר אִיהוּ, דְּהָא כְּגַוְונָא דָא, רָמִיז בְּסִפְרָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, בְּחָכְמְתָא דְּאַבְנִין יְקִירָן, דְּאִי חָסֵר מִנַּיְהוּ נְגֹהָא דִּנְצִיצוּ וּלְהִיטוּ דְּכֹכָבַיָּא יְדִיעָן, לָא מְגַדְּלִין, וְלָא (ס"א מתתקנין לעלמין) מִתַּתְקְנֵי לוֹן לְעָלְמִין, וְכֹלָּא אַתְקִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתִקּוּנָא דְּעָלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (בראשית א) לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, בְּכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ בְּהַאי עָלְמָא לְתַקְנָא לֵיהּ.

841. וְיָפֶה הוּא, שֶׁהֲרֵי כְּמוֹ זֶה רָמוּז בְּסִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ בְּחָכְמַת הָאֲבָנִים הַיְקָרוֹת, שֶׁאִם חָסֵר מֵהֶם נֹגַהּ שֶׁל הִתְנוֹצְצוּת וְלַהַט הַכּוֹכָבִים הַיְדוּעִים, לֹא מְגַדְּלִים וְלֹא (מִתְתַּקְּנִים לְעוֹלָמִים) מְתַקְּנִים אוֹתָם לְעוֹלָמִים, וְהַכֹּל תִּקֵּן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְתִקּוּן הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית א) לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ, בְּכָל מַה שֶּׁצָּרִיךְ בָּעוֹלָם הַזֶּה לְתַקֵּן אוֹתוֹ.

842. כְּתִיב (שמות כו) וְעָשִׂיתָ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים, וּכְתִיב וְעָשִׂיתָ חֲמִשִּׁים קַרְסֵי זָהָב, וְתָנֵינָן, מַאן דְּלָא חָמָא אִינּוּן קְרָסִים בְּמַשְׁכְּנָא, לָא חָמָא נְהִירוּ דְּכֹכָבַיָּא בִּרְקִיעָא, בְּגִין דִּבְהַהוּא זִיווּ, וּבְהַהוּא גַּוְונָא, דַּמְיָין לְכָל מַאן דְּאִסְתָּכַּל בְּהוּ.

842. כָּתוּב וְעָשִׂיתָ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים, וְכָתוּב וְעָשִׂיתָ חֲמִשִּׁים קַרְסֵי זָהָב, וְשָׁנִינוּ, מִי שֶׁלֹּא רָאָה אוֹתָם הַקְּרָסִים בַּמִּשְׁכָּן, לֹא רָאָה אוֹר שֶׁל כּוֹכָבִים בָּרָקִיעַ, מִשּׁוּם שֶׁבְּאוֹתוֹ מַרְאֶה וּבְאוֹתוֹ גָּוֶן דּוֹמִים לְכָל מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בָּהֶם.

843. כֹּכָבַיָּא אִית בִּרְקִיעָא, דְּאִלֵּין נַפְקֵי מֵהַהוּא רְקִיעָא, דְּכָל כֹּכָבַיָּא אֲדוּקִין תַּמָּן. בְּהַהוּא רְקִיעָא אִית מְאָה חַלּוֹנֵי מַשְׁקוֹפִין, מִנַּהוֹן לִסְטַר מִזְרָח, וּמִנַּהוֹן לִסְטַר דָּרוֹם. וּבְכָל חַלּוֹנָא וְחַלּוֹנָא כֹּכָבָא חַד.

843. יֵשׁ כּוֹכָבִים בָּרָקִיעַ, שֶׁאֵלֶּה יוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ הָרָקִיעַ שֶׁכָּל הַכּוֹכָבִים הֲדוּקִים שָׁם. בְּאוֹתוֹ הָרָקִיעַ יֵשׁ מֵאָה חַלּוֹנוֹת שְׁקוּפִים, מֵהֶם לְצַד מִזְרָח, וּמֵהֶם לְצַד דָּרוֹם, וּבְכָל חַלּוֹן וְחַלּוֹן יֵשׁ כּוֹכָב אֶחָד.

844. וְכַד שִׁמְשָׁא אָזִיל בְּאִינּוּן חַלּוֹנִין וּמַשְׁקוֹפִין דִּי בִּרְקִיעָא נָצִיץ בִּנְצִיצוּ, וְאִלֵּין כֹּכָבַיָּא נַפְקֵי לְאִתְנַצְּצָא מֵהַהוּא נְצִיצוּ דְּשִׁמְשָׁא וְאִצְטַבָּעוּ, מִנַּהוֹן סוּמָקִין כְּגַוְונָא דִּנְחֹשֶׁת, וּמִנַּהוֹן יְרוֹקִין כְּגַוְונָא דְּזָהָב, וְעַל דָּא, אִלֵּין סוּמָקִין, וְאִלֵּין יְרוֹקִין. חַמְשִׁים אִינּוּן בְּאִינּוּן חַמְשִׁים חַלּוֹנִין, (נ"א וחמשים אינון באינון חלונין) אַחֲרָנִין. דְּלִסְטַר מִזְרָח אִינּוּן יְרוֹקִין, דְּלִסְטַר דָּרוֹם אִינּוּן סוּמָקִין, בְּהוּ אִתְאֲחָד סִיּוּמָא דְּמַשְׁכְּנָא.

844. וּכְשֶׁהַשֶּׁמֶשׁ הוֹלֶכֶת בְּאוֹתָם חַלּוֹנוֹת וּשְׁקוּעִים שֶׁבָּרָקִיעַ, הוּא נוֹצֵץ בְּהִתְנוֹצְצוּת, וְהַכּוֹכָבִים הַלָּלוּ יוֹצְאִים לְהִתְנוֹצֵץ מֵאוֹתָהּ הִתְנוֹצְצוּת שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ וְנִצְבָּעִים, מֵהֶם אֲדֻמִּים כְּגוֹן הַנְּחֹשֶׁת, מֵהֶם יְרֻקִּים כְּגוֹן הַזָּהָב, וְלָכֵן אֵלֶּה אֲדֻמִּים וְאֵלֶּה יְרֻקִּים. חֲמִשִּׁים הֵם בְּאוֹתָם חֲמִשִּׁים חַלּוֹנוֹת, (וַחֲמִשִּׁים הֵם בְּאוֹתָם הַחַלּוֹנוֹת) הָאֲחֵרִים. שֶׁל צַד מִזְרָח הֵם יְרֻקִּים, שֶׁל צַד דָּרוֹם הֵם אֲדֻמִּים, בָּהֶם אָחוּז סִיּוּם הַמִּשְׁכָּן.

845. בְּכָל אִינּוּן כֹּכָבַיָּא דְּנַפְקֵי מֵהַהוּא רְקִיעַ, מִתְעָרְבֵי אִינּוּן כֹּכָבַיָּא בְּלֵילְיָא, וְנַצְצֵי וּמְלַהֲטֵי וְשַׁלְטֵי בְּהַאי עָלְמָא. מִנְּהוֹן עַל נְחוֹשֶׁת, מִנְּהוֹן עַל זָהָב יְרַקְרָק, וְאִתְתַּקְּנָן וּמִתְגַּדְּלָן עַל חֵילָא דִּלְהוֹן.

845. בְּכָל אוֹתָם הַכּוֹכָבִים שֶׁיּוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ רָקִיעַ מִתְעָרְבִים אוֹתָם כּוֹכָבִים בַּלַּיְלָה, וְנוֹצְצִים וְלוֹהֲטִים וְשׁוֹלְטִים בָּעוֹלָם הַזֶּה, מֵהֶם עַל נְחֹשֶׁת, מֵהֶם עַל זָהָב יְרַקְרַק, וּמִתְתַּקְּנִים וּגְדֵלִים עַל הַכֹּחַ שֶׁלָּהֶם.

846. אִלֵּין כֹּכָבַיָּא שַׁלְטֵי בְּכ"ה וּפַלְגָּא נְקוּדִין דְּלֵילְיָא, דְּאִינּוּן רִגְעֵי שַׁעֲתָא, וְאִינּוּן דִּמְגַדְּלֵי נְחוֹשֶׁת דְּאִינּוּן סוּמָקֵי וְלַהֲטֵי וְנַצְצֵי. וְכַד אוֹשִׁיטוּ תְּלָת זִמְנִין נְצִיצוּ לְסִטְרָא דְּמִזְרָח, אוֹ חָמֵשׁ, אוֹ שֶׁבַע, מַלְכֵי עַמִּין יֵיתוּן עַל הַהוּא סִטְרָא, וְכָל עֲתְרָא וְדַהֲבָא יִסְתַּלַּק מֵהַהוּא סִטְרָא. וְאִי נְצִיצוּ חַד, תְּרֵין, אַרְבַּע, שִׁית, דָּא בָּתַר דָּא, אֵימָתָא וּפַחֲדָא יִפּוֹל, וְיִשְׁרֵי עַל הַהוּא סִטְרָא. בָּטִישׁ נְצִיצוּ וְשָׁכִיךְ, בָּטִישׁ נְצִיצוּ וְשָׁכִיךְ, יִתְעֲרוּ קְרָבֵי, וְלָא יִתְעַבִידוּ, (ד"א בעלמא בההוא סטרא) דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא, אִתְעֲרוּתָא הוּא לְעֵילָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאִינּוּן מְמָנָן דְּעָלְמָא דְּשַׁלְטִין עַל שְׁאַר עַמִּין, וְכֵן כְּגַוְונָא דָּא בְּסִטְרָא אַחֲרָא.

846. אֵלֶּה הַכּוֹכָבִים שׁוֹלְטִים בְּכ"ה וַחֲצִי הַנְּקֻדּוֹת שֶׁל הַלַּיְלָה, שֶׁהֵם רְגָעִים שֶׁל שָׁעָה, וְהֵם שֶׁמְּגַדְּלִים נְחֹשֶׁת, שֶׁהֵם אֲדֻמִּים וְלוֹהֲטִים וְנוֹצְצִים. וּכְשֶׁמּוֹשִׁיטִים שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הִתְנוֹצְצוּת לְצַד הַמִּזְרָח, אוֹ חָמֵשׁ אוֹ שֶׁבַע, מַלְכֵי הָעַמִּים יָבֹאוּ עַל אוֹתוֹ צַד, וְכָל הָעֹשֶׁר וְהַזָּהָב יִסְתַּלֵּק מֵאוֹתוֹ מָקוֹם. וְאִם הִתְנוֹצְצוּת אַחַת, שְׁתַּיִם, אַרְבַּע, שֵׁשׁ, זוֹ אַחַר זוֹ, אֵימָה וָפַחַד יִפֹּל וְיִשְׁרֶה עַל אוֹתוֹ הַצַּד. מַכָּה הַהִתְנוֹצְצוּת וְשׁוֹכֶכֶת, מַכָּה הַהִתְנוֹצְצוּת וְשׁוֹכֶכֶת – יִתְעוֹרְרוּ קְרָבוֹת וְלֹא יֵעָשׂוּ (בָּעוֹלָם בְּאוֹתוֹ צַד), שֶׁהֲרֵי בְּאוֹתוֹ זְמַן הִתְעוֹרְרוּת לְמַעְלָה הִיא לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּאוֹתָם הַמְמֻנִּים שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁשּׁוֹלְטִים עַל שְׁאָר הָעַמִּים, וְכֵן כְּמוֹ זֶה בְּצַד אַחֵר.

847. פָּתַח וְאָמַר, (דניאל ב) לֶהֱוֵא שְׁמֵהּ דִּי אֱלָהָא מְבָרַךְ מִן עָלְמָא וְעַד עָלְמָא דִּי חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָּא דִּילֵיהּ הִיא. וְהוּא מְהַשְׁנֵא עִדָּנַיָּא וְזִמְנַיָּא. וְכֹלָּא אִיהוּ בִּרְשׁוּתֵיהּ, וְאַפִּיק לְעַמֵּיהּ קַדִּישָׁא, מֵחֵילָא וּרְשׁוּתָא דְּכֹכָבַיָּא וּמַזָּלֵי, בְּגִין דְּאִינּוּן טַעֲוָון אַחֲרָן וְלָא בְּאִלֵּין חוּלָקָא דְּיַעֲקֹב, כִּי אִם (ירמיה י) בְּיוֹצֵר הַכֹּל הוּא.

847. פָּתַח וְאָמַר, (דניאל ב) יְהִי שֵׁם הָאֱלוֹהַּ מְבֹרָךְ מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, שֶׁהַחָכְמָה וְהַגְּבוּרָה שֶׁלּוֹ הִיא. וְהוּא מְשַׁנֶּה עִדָּנִים וּזְמַנִּים. וְהַכֹּל הוּא בִּרְשׁוּתוֹ, וְהוֹצִיא אֶת עַמּוֹ הַקָּדוֹשׁ מֵהַכֹּחַ וְהָרְשׁוּת שֶׁל כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהֵם אֱלִילִים אֲחֵרִים, וְלֹא בְּאֵלֶּה חֶלְקוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, כִּי אִם בְּיוֹצֵר הַכֹּל הוּא.

848. רָקִיעַ אִית לְעֵילָא, עַל כָּל אִלֵּין רְקִיעִין, וְאִיהוּ טָמִיר וְגָנִיז, וְחוֹתָמָא דְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּמַשְׁכְּנָא שַׁלְטָא עַל הַאי רָקִיעַ, וְהַאי רָקִיעַ אִקְרֵי אִדָּרָא דְּמַשְׁכְּנָא, וּבְהַאי רָקִיעַ כָּל אִינּוּן חַלּוֹנִין, מִסִּטְרָא דָּא, וּמִסִּטְרָא דָּא, וְאָחִיד כָּל אִינּוּן סִדּוּרִין דְּמַשְׁכְּנָא. שִׁית (בלק קפ"ג ע"ב) חַלּוֹנִין אִינּוּן רַבְרְבִין עַל כֻּלְּהוּ, וְחַד סָתִים לְשַׁלְטָא עֲלַיְיהוּ.

848. רָקִיעַ יֵשׁ לְמַעְלָה עַל כָּל הָרְקִיעִים הַלָּלוּ, וְהוּא טָמִיר וְגָנוּז, וְחוֹתַם טַבַּעַת הַמִּשְׁכָּן שׁוֹלֵט עַל הָרָקִיעַ הַזֶּה, וְהָרָקִיעַ הַזֶּה נִקְרָא הַחֶדֶר שֶׁל הַמִּשְׁכָּן, וּבָרָקִיעַ הַזֶּה כָּל אוֹתָם חַלּוֹנוֹת מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, וְאוֹחֵז אֶת כָּל אוֹתָם הַסִּדּוּרִים שֶׁל הַמִּשְׁכָּן. שִׁשָּׁה חַלּוֹנוֹת הֵם גְּדוֹלִים מִכֻּלָּם, וְאֶחָד נִסְתָּר שֶׁשּׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם.

849. חַלּוֹנָא חַד, אִקְרֵי חַלּוֹן זָהֳרָא, וּבֵיהּ נָפְקָא כֹּכָבָא חֲדָא, דְּאִקְרֵי לְחַכִּימֵי יַ"ד, וְדָא אִיהוּ הַתּוּכָא דְּקָא מְהַתֵּךְ לְתַתָּא בְּשֻׁלְטָנוּתָא דִּיהוּדָה. לָאו דְּאִית לֵיהּ חוּלָקָא בֵּיהּ, דְּהָא לֵית לְשִׁבְטִין דְּיִשְׂרָאֵל חוּלָקָא

849. חַלּוֹן אֶחָד נִקְרָא חַלּוֹן הַזֹּהַר, וּבוֹ יוֹצֵא כּוֹכָב אֶחָד שֶׁנִּקְרָא לַחֲכָמִים יָ"ד, וְזֶהוּ הִתּוּךְ שֶׁמְּהַתֵּךְ לְמַטָּה בְּשִׁלְטוֹן שֶׁל יְהוּדָה. לֹא שֶׁאֵין לוֹ חֵלֶק בּוֹ, שֶׁהֲרֵי אֵין לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חֵלֶק

וְאַזְדַּסְנָא בְּהוּ, אֶלָּא שִׁבְטָא דִּיהוּדָה שַׁלְטָא עַל הַאי, וְלָאו אִיהוּ עָלֵיהּ.

וְנַחֲלָה בָּהֶם, אֶלָּא שֶׁשֵּׁבֶט יְהוּדָה שׁוֹלֵט עַל זֶה, וְאֵינוֹ עָלָיו.

850. וְכַד אַסְטוּ בְּנֵי יְהוּדָה אָרְחַיְיהוּ מִבָּתַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָזְלוּ לְמִנְדַּע בָּתַר חַלּוֹנָא דָא, וְהַאי כֹּכָבָא. וְאָמְרוּ (ס"א דהא ידע) דְּהַאי יְדָא דְּקָא מְנַצַּח לִשְׁאַר עַמִּין, דִּכְתִּיב בֵּיהּ (בראשית מט) יָדְךָ בְּעֹרֶף אוֹיְבֶיךָ, וְאָזְלוּ אֲבַתְרֵיהּ וְעָבְדוּ לֵיהּ שִׁמּוּשָׁא וּפֻלְחָנָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (מלכים א יד) וַיַּעַשׂ יְהוּדָה הָרַע בְּעֵינֵי יְיָ'.

850. וּכְשֶׁהֵסִיטוּ בְּנֵי יְהוּדָה אֶת דַּרְכָּם מֵאַחֲרֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הָלְכוּ לָדַעַת אַחַר הַחַלּוֹן הַזֶּה וְהַכּוֹכָב הַזֶּה, וְאָמְרוּ (שֶׁהֲרֵי יָדַע) שֶׁזּוֹ הַיָּד הַמְנַצַּחַת אֶת שְׁאָר הָעַמִּים, שֶׁכָּתוּב בּוֹ (בראשית מט) יָדְךָ בְּעֹרֶף אֹיְבֶיךָ, וְהָלְכוּ אַחֲרָיו וְעוֹשִׂים לוֹ שִׁמּוּשׁ וּפֻלְחָן, וְעַל זֶה כָּתוּב, (מלכים-א יד) וַיַּעַשׂ יְהוּדָה הָרַע בְּעֵינֵי ה'.

851. הַאי כֹּכָבָא כַּד נָפִיק פָּשִׁיט חַד יַד בְּחָמֵשׁ אֶצְבְּעָן, נָהִיר וְנָצִיץ בְּהַהוּא חַלּוֹן. (דף קע"ב ע"ב) מָארֵיהוֹן דְּקוּסְמִין וְחַרְשִׁין, דַּחֲלֵי מֵהַאי אֲתָר, בְּגִין דִּבְשַׁעֲתָא דְּהַאי שַׁלְטָא, כֻּלְּהוּ קָסְמִין וְחַרְשִׁין מִתְבַּלְבְּלֵי, וְלָא אַצְלְחָן בִּידַיְיהוּ.

851. כְּשֶׁהַכּוֹכָב הַזֶּה יוֹצֵא, פּוֹשֵׁט יָד אַחַת בְּחָמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת, מֵאִיר וְנוֹצֵץ בְּאוֹתוֹ חַלּוֹן. בַּעֲלֵי הַקְּסָמִים וְהַכְּשָׁפִים פּוֹחֲדִים מֵהַמָּקוֹם הַזֶּה, מִשּׁוּם שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁזֶּה שׁוֹלֵט, כָּל הַקְּסָמִים וְהַכְּשָׁפִים מִתְבַּלְבְּלִים וְלֹא מַצְלִיחִים בִּידֵיהֶם.

852. וְאִי תֵּימָא, הוֹאִיל וְאִיהוּ הַאי רָקִיעַ טְמִירָא, הֵיךְ יַדְעֵי לֵיהּ. אֶלָּא סִימָנָא אִית לוֹן לְבַר, וְיַדְעֵי דְּהָא שַׁלְטָא כֹּכָבָא דָא, וְדַחֲלֵי תָּדִיר מִנֵּיהּ, וְלָא אַצְלָחוּ בִּידַיְיהוֹן, אִינּוּן קָסְמִין וְחַרְשִׁין. וְעַל דָּא אִית זִמְנִין דְּאַצְלָחוּ בֵּיהּ בְּנֵי נָשָׁא, וְאִית זִמְנִין דְּלָא אַצְלָחוּ בֵּיהּ. וּבְגִין דָּא אִינּוּן מָארֵי קוּסְמִין וְחַרְשִׁין מִתְמַעֲטֵי מֵעָלְמָא, בְּגִין דְּלָא יַדְעִין עִקָּרָא, כַּד זִמְנָא דְּלָא אַצְלְחָן בִּידַיְיהוּ. וְעַל דָּא אִינּוּן קַדְמָאֵי הֲווֹ יַדְעֵי, וּמִסְתַּכְּלָן לְבַר בְּהַהוּא סִימָנָא, דְּקָא יַדְעֵי.

852. וְאִם תֹּאמַר, הוֹאִיל וְהָרָקִיעַ הַזֶּה טָמִיר, וְאֵיךְ יוֹדְעִים אוֹתוֹ? אֶלָּא סִימָן חִיצוֹן יֵשׁ לָהֶם, וְיוֹדְעִים שֶׁהֲרֵי שׁוֹלֵט הַכּוֹכָב הַזֶּה, וּפוֹחֲדִים תָּמִיד מִמֶּנּוּ, וְלֹא מַצְלִיחִים בִּידֵיהֶם אוֹתָם קְסָמִים וּכְשָׁפִים. וְלָכֵן יֵשׁ פְּעָמִים שֶׁמַּצְלִיחִים בּוֹ בְּנֵי אָדָם, וְיֵשׁ פְּעָמִים שֶׁלֹּא מַצְלִיחִים בּוֹ. וְלָכֵן אוֹתָם בַּעֲלֵי קְסָמִים וּכְשָׁפִים מִתְמַעֲטִים מֵהָעוֹלָם, כִּי הֵם לֹא יוֹדְעִים אֶת הָעִקָּר לָמָּה לֹא מַצְלִיחַ בִּידֵיהֶם. וְעַל זֶה אוֹתָם הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ יוֹדְעִים וּמִסְתַּכְּלִים בַּחוּץ בְּאוֹתוֹ סִימָן שֶׁיּוֹדְעִים.

853. חַלּוֹנָא תִּנְיָינָא, אִקְרֵי חַלּוֹן טוּפְרָא, בְּגִין דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּטוּפְרָא, וּבֵיהּ נָפְקָא כֹּכָבָא חַד, דְּאִקְרֵי לְחַכִּימִין צִפְעוֹן, דְּהָא דָּא שַׁלְטָא בְּשׁוּלְטָנָא תַּקִּיף בְּדִינָא בְּרֵישָׁא וְזַנְבָא, אִית לֵיהּ כְּצִפְעוֹן כָּמִין לְקַטְלָא.

853. חַלּוֹן שֵׁנִי נִקְרָא חַלּוֹן הַצִּפֹּרֶן, מִשּׁוּם שֶׁהוּא כְּעֵין הַצִּפֹּרֶן, וּבוֹ יוֹצֵא כּוֹכָב אֶחָד שֶׁנִּקְרָא לַחֲכָמִים צִפְעוֹן, שֶׁהֲרֵי זֶה שׁוֹלֵט בְּשִׁלְטוֹן חָזָק בְּדִין בְּרֹאשׁ וְזָנָב, יֵשׁ לוֹ כְּמוֹ צִפְעוֹן אוֹרֵב לַהֲרֹג.

854. מֵהַהוּא חַלּוֹן, נַפְקֵי שִׁית מֵאָה אֶלֶף רִבּוֹא רוּחִין, דְּשַׁלְטִין עַל אִינּוּן טוּפְרִין דִּבְנֵי נָשָׁא, כַּד אִזְדַּרְקָן בְּאִתְגַּלְיָא. בְּהַאי עַבְדֵי חַרְשִׁין וְקָסְמִין, כָּל אִינּוּן דְּיַדְעֵי לוֹן. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּהַאי כֹּכָבָא שַׁלְטָא, כָּל אִינּוּן דְּזַרְקֵי טוּפְרֵי, (ס"א אי עביד) אוֹ עַבְדֵי חַרְשִׁין בְּהוֹן,

854. מֵאוֹתוֹ חַלּוֹן יוֹצְאִים שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רִבּוֹא שֶׁל רוּחוֹת שֶׁשּׁוֹלְטוֹת עַל אוֹתָן הַצִּפָּרְנַיִם שֶׁל בְּנֵי אָדָם כְּשֶׁהֵן נִזְרָקוֹת בְּגָלוּי, וּבָזֶה עוֹשִׂים כְּשָׁפִים וּקְסָמִים כָּל אוֹתָם שֶׁמַּכִּירִים אוֹתָם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהַכּוֹכָב הַזֶּה שׁוֹלֵט, כָּל אוֹתָם שֶׁזּוֹרְקִים צִפָּרְנַיִם, (אִם עָשָׂה) אוֹ עוֹשִׂים בָּהֶם כְּשָׁפִים, גּוֹרְמִים מָוֶת

גָּרִים מוֹתָא לְכָל עָלְמָא, וְסָלִיק זַרְשִׁין בִּידַיְיהוּ דְּאִינּוּן דְּעָבְדֵי לוֹן.

לְכָל הָעוֹלָם, וְהַכְּשָׁפִים עוֹלִים בִּידֵי אוֹתָם שֶׁעוֹשִׂים אוֹתָם.

855. חַלּוֹנָא תְּלִיתָאָה, אִקְרֵי חַלּוֹן חֲשׁוֹכָא, וּבֵיהּ נָפְקָא כֹּכָבָא חַד, וְאִקְרֵי נֹגַהּ"א דְּבוּסִי"נָא, (נ"א דבוציני) הַאי אִיהוּ נְצִיצוּ דְּנָצִיץ, וְקַיְּימָא עַל כָּל רוּחָא, וְנַיְיחָא וְשֵׁיזְבוּתָא (נ"א וטיבותא) בֵּיהּ. לֵית בֵּיהּ קִטְרוּגָא כְּלָל, כַּד אִיהוּ שַׁלְטָא, כָּל נַיְיחָא, וְכָל נְהִירוּ שַׁלְטָא בְּעָלְמָא, שַׁלְוָה שָׂבְעָא וְכֹלָּא שַׁלִּיט בְּעָלְמָא.

855. הַחַלּוֹן הַשְּׁלִישִׁי נִקְרָא חַלּוֹן הַחֹשֶׁךְ, וּבוֹ יוֹצֵא כּוֹכָב אֶחָד שֶׁנִּקְרָא נֹגַהּ"ה דְּבוּסִי"נָא (אוֹר הַנֵּר). זוֹהִי הִתְנוֹצְצוּת שֶׁנּוֹצֶצֶת וְעוֹמֶדֶת עַל כָּל רוּחַ, וּמְנוּחָה וְהַצָּלָה (וְטוֹב) בָּהּ, אֵין בָּהּ כְּלָל קִטְרוּג. כְּשֶׁהוּא שׁוֹלֵט, כָּל הַמְּנוּחָה וְכָל הָאוֹר שׁוֹלֵט בָּעוֹלָם, שַׁלְוָה וְשֹׂבַע, וְהַכֹּל שׁוֹלֵט בָּעוֹלָם.

856. חַלּוֹנָא רְבִיעָאָה, אִיהוּ חַלּוֹן דְּאִקְרֵי גְּבִיעַ, וּבֵיהּ נָפְקָא כֹּכָבָא חַד, דְּאִקְרֵי לְחַכִּימִין אֶשְׁכּוֹל הַכֹּפֶר, בְּגִין דְּהָכִי נָפִיק כְּאֶשְׁכּוֹל, נָצִיץ נְצִיצִין כַּעֲנָבִין בְּכוּפְרָא, בְּהַאי אִתְּעָרוּ דְּרַחֲמֵי אִתְּעַר בְּעָלְמָא, מַרְחִיק וּמְקָרִיב, תּוֹלְדִין סַגִּיאִין אַסְגִּיאוּ בְּעָלְמָא. בְּנֵי עָלְמָא לָא קַפְּדֵי כַּד אִצְטְרִיכוּ דָּא לְדָא, שְׁלָמָא וְחֶדְוָה אִתְּעַר בְּעָלְמָא.

856. חַלּוֹן רְבִיעִי הוּא חַלּוֹן שֶׁנִּקְרָא גָּבִיעַ, וּבוֹ יוֹצֵא כּוֹכָב אֶחָד שֶׁנִּקְרָא לַחֲכָמִים אֶשְׁכּוֹל הַכֹּפֶר, מִשּׁוּם שֶׁכָּךְ יוֹצֵא כְּמוֹ אֶשְׁכּוֹל, נוֹצֵץ נִצְנוּצִים כְּמוֹ עֲנָבִים בְּכֹפֶר, וּבָזֶה הִתְעוֹרְרוּת הָרַחֲמִים מִתְעוֹרְרִים בָּעוֹלָם, מַרְחִיק וּמְקָרֵב, תּוֹלָדוֹת רַבּוֹת מִתְרַבּוֹת בָּעוֹלָם, וּבְנֵי הָעוֹלָם לֹא מַקְפִּידִים כְּשֶׁצְּרִיכִים זֶה אֶת זֶה, שָׁלוֹם וְשִׂמְחָה מִתְעוֹרְרִים בָּעוֹלָם.

857. חַלּוֹנָא חֲמִישָׁאָה, אִיהוּ חַלּוֹן דְּאִקְרֵי בְּאֵר, עַל דִּי כֹּכָבָא דְּנָפִיק בֵּיהּ, עָאל וְנָפִיק שָׁאִיב כַּדְלִי, לָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין. בְּהַאי חַכִּימֵי לִבָּא לָא יַכְלִין לְמֵיקָם בְּאֹרַח קְשׁוֹט, בְּגִין דְּלָא קָאִים בְּקִיּוּמָא, וְלָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין. וְעַל דָּא אִתְדַּחֲקָן גַּרְמַיְיהוּ, לְעַיְּינָא בְּהַאי אֲתַר, וּלְמֵידַן דִּינָא.

857. חַלּוֹן חֲמִישִׁי הוּא חַלּוֹן שֶׁנִּקְרָא בְּאֵר עַל שֵׁם הַכּוֹכָב שֶׁיּוֹצֵא בּוֹ, נִכְנָס וְיוֹצֵא וְשׁוֹאֵב כַּדְּלִי, לֹא שׁוֹכֵךְ לְעוֹלָמִים. בָּזֶה חַכְמֵי הַלֵּב לֹא יְכוֹלִים לַעֲמֹד בְּדֶרֶךְ אֱמֶת, מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד בְּקִיּוּם וְלֹא שׁוֹכֵךְ לְעוֹלָמִים, וְעַל כָּךְ דּוֹחֲקִים אֶת עַצְמָם לְעַיֵּן בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְלָדוּן דִּין.

858. חַלּוֹנָא שְׁתִיתָאָה, אִיהוּ חַלּוֹן דְּאִקְרֵי נֹגְהָא, וְנָפְקָא בֵּיהּ כֹּכָבָא חַד, דְּאַקְרִין גִּזְרוֹן, בְּגִין דְּכַד הַאי שַׁלְטָא, עָלְמָא קָאִים בְּדִינָא, וְכַמָּה גִּזְרִין, וּבְכַמָּה עוֹנָשִׁין, וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא מִתְחַדְּשָׁן גִּזְרִין עַל עָלְמָא, וְעַד לָא יְסַיְּימוּן אִלֵּין, הָא אַחֲרָנִין מִתְחַדְּשִׁין, וְהַאי לָא שַׁלְטָא כָּל כַּךְ בְּעָלְמָא.

858. חַלּוֹן שִׁשִּׁי הוּא הַחַלּוֹן שֶׁנִּקְרָא נֹגַהּ, וְיוֹצֵא בוֹ כּוֹכָב אֶחָד שֶׁנִּקְרָא גִּזְרוֹן, מִשּׁוּם שֶׁכַּאֲשֶׁר זֶה שׁוֹלֵט, הָעוֹלָם עוֹמֵד בְּדִין בְּכַמָּה גְּזֵרוֹת וּבְכַמָּה עֳנָשִׁים, וּבְכָל יוֹם וָיוֹם מִתְחַדְּשׁוֹת גְּזֵרוֹת עַל הָעוֹלָם, וְטֶרֶם שֶׁאֵלֶּה מִסְתַּיְּמוֹת, מִתְחַדְּשׁוֹת אֲחֵרוֹת, וְזֶה לֹא כָל כָּךְ שׁוֹלֵט בָּעוֹלָם.

859. אֲבָל סָמוּךְ לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא, יִשְׁלוֹט הַאי חַלּוֹנָא, בְּהַאי כֹּכָבָא, עַל עָלְמָא. וְעַל דָּא יִשְׁלְטוּן חֵיוָן וּמַרְעִין בִּישִׁין עַל עָלְמָא, וְיִתְחַדְּתוּן זִינִין בִּישִׁין, דָּא בָּתַר דָּא, וְיִשְׂרָאֵל יְהוֹן בְּעָקוּ. וְכַד יִתְדַּחֲקוּן גּוֹ חֲשׁוֹכָא דְּגָלוּתָא, כְּדֵין יַנְהִר לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְהִירוּ דִּימָמָא, וִיקַבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, וְיִתְבַּטֵּל מַלְכוּתָא מִידָא

859. אֲבָל סָמוּךְ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ יִשְׁלֹט הַחַלּוֹן הַזֶּה בַּכּוֹכָב הַזֶּה עַל הָעוֹלָם, וְעַל כֵּן יִשְׁלְטוּ חַיּוֹת רָעוֹת עַל הָעוֹלָם, וְיִתְחַדְּשׁוּ מִינִים רַבִּים זֶה אַחַר זֶה, וְיִשְׂרָאֵל יִהְיוּ בְּצָרָה. וּכְשֶׁיִּדָּחֲקוּ בְּתוֹךְ חֶשְׁכַת הַגָּלוּת, אָז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יָאִיר לָהֶם אֶת אוֹר הַיּוֹם, וִיקַבְּלוּ הַמַּלְכוּת קְדוֹשִׁים עֶלְיוֹנִים, וְתִתְבַּטֵּל הַמַּלְכוּת מִיָּדָם

דְּעַמְמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, וְיִשְׁלְטוּן עֲלַיְיהוּ יִשְׂרָאֵל, וְיִתְקַיֵּים (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה וְגוֹ'.

שֶׁל הָעַמִּים עוֹבְדֵי כוֹכָבִים, וְיִשְׁלְטוּ עֲלֵיהֶם יִשְׂרָאֵל, וְיִתְקַיֵּם וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה וְגוֹ'.

860. וּכְדֵין חַלּוֹנָא שְׁבִיעָאָה יִתְפְּתַח בְּכָל עָלְמָא, וְכֹכָבָא דִּילֵיהּ אִיהוּ כֹּכָבָא דְּיַעֲקֹב, וְהַאי אִיהוּ דְּקָאָמַר בִּלְעָם, (במדבר כד) דָּרַךְ כֹּכָב מִיַּעֲקֹב, וְכֹכָבָא דָּא יְהֵא נָהִיר (נ"א ד' יומין וד' לילין) אַרְבְּעִין (ח' ע"א) יוֹמִין. (וארבעין לילין) וְכַד יִתְגְּלֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְיִתְכַּנְּשׁוּן לְגַבֵּי מַלְכָּא מְשִׁיחָא כָּל עַמִּין דְּעָלְמָא, כְּדֵין יִתְקַיֵּים קְרָא דִּכְתִיב, (ישעיה יא) שֹׁרֶשׁ יִשַׁי אֲשֶׁר עוֹמֵד לְנֵס עַמִּים אֵלָיו גּוֹיִם יִדְרֹשׁוּ וְהָיְתָה מְנוּחָתוֹ כָּבוֹד.

860. וְאָז יִפָּתַח הַחַלּוֹן הַשְּׁבִיעִי בְּכָל הָעוֹלָם, וְכוֹכָבוֹ הוּא הַכּוֹכָב שֶׁל יַעֲקֹב, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר בִּלְעָם, דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב. וְהַכּוֹכָב הַזֶּה יָאִיר (אַרְבָּעָה יָמִים וְאַרְבָּעָה לֵילוֹת) אַרְבָּעִים יוֹם (וְאַרְבָּעִים לַיְלָה). וּכְשֶׁיִּתְגַּלֶּה מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ וְיִתְכַּנְּסוּ לְמֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ כָּל הָעַמִּים שֶׁל הָעוֹלָם, אָז יִתְקַיֵּם הַפָּסוּק שֶׁכָּתוּב, (ישעיה יא) שֹׁרֶשׁ יִשַׁי אֲשֶׁר עֹמֵד לְנֵס עַמִּים אֵלָיו גּוֹיִם יִדְרֹשׁוּ וְהָיְתָה מְנֻחָתוֹ כָּבוֹד.

861. פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (איוב לה) וְלֹא אָמַר אַיֵּה אֱלוֹהַ עֹשָׂי נֹתֵן זְמִירוֹת בַּלָּיְלָה. הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ וְאִתְּמַר, אֲבָל עוֹשָׂי, עוֹשִׂי מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאן עוֹשָׂי. אֶלָּא שְׁמָא דֶּאֱלוֹהַ שְׁמָא כְּלִיל אִיהוּ דְּאִתְחָזֵי הוּא וּבֵי דִּינֵיהּ. דָּא שְׁמָא שְׁלִים אִיהוּ, דִּכְלִיל דְּכַר וְנוּקְבָּא: א"ל ו"ה וּבְגִינֵי כָּךְ עוֹשָׂי.

861. פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (איוב לה) וְלֹא אָמַר אַיֵּה אֱלוֹהַ עֹשָׂי נֹתֵן זְמִרוֹת בַּלָּיְלָה. הַפָּסוּק הַזֶּה פֵּרְשׁוּהוּ וְנִתְבָּאֵר, אֲבָל עֹשָׂי?! עוֹשִׂי הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת! מַה זֶּה עֹשָׂי? אֶלָּא שֵׁם הָאֱלוֹהַ הוּא שֵׁם כָּלוּל שֶׁנִּרְאֶה הוּא וּבֵית דִּינוֹ. זֶהוּ שֵׁם שָׁלֵם שֶׁכּוֹלֵל זָכָר וּנְקֵבָה: א"ל ו"ה, וּמִשּׁוּם כָּךְ עֹשָׂי.

862. נוֹתֵן זְמִירוֹת בַּלַּיְלָה, בְּגִין דְּדָא אִיהוּ דְּקָא (ק"ע ע"א) מְשַׁבַּחַת תָּדִיר לְגַבֵּי מַלְכָּא דִּשְׁלָמָא דִּילֵיהּ, כְּגַוְונָא דְּבוֹצִינָא דְּלָא שָׁכִיךְ תָּדִיר, בְּגִין לְקַבְּלָא נְהוֹרָא חֶדְוָה עִלָּאָה, מִסְּגִיאוּת (דף קע"ג ע"א) חֶדְוָה דִּילֵיהּ. וְעַל דָּא נוֹתֵן זְמִירוֹת בַּלַּיְלָה.

862. נֹתֵן זְמִרוֹת בַּלָּיְלָה, מִשּׁוּם שֶׁזֶּהוּ שֶׁמְּשַׁבַּחַת תָּמִיד אֶל הַמֶּלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ, כְּמוֹ שֶׁהַמְּנוֹרָה לֹא שׁוֹקֵט תָּמִיד לְקַבֵּל אוֹר הַשִּׂמְחָה הָעֶלְיוֹנָה מֵרֹב הַשִּׂמְחָה שֶׁלּוֹ, וְלָכֵן נֹתֵן זְמִרוֹת בַּלָּיְלָה.

863. כָּל אִינּוּן כֹּכְבַיָּא דְּקָא מְנַהֲרָן בִּרְקִיעָא, כֻּלְּהוּ אוֹדָאן וּמְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּכָל הַהוּא זִמְנָא דְּאִתְחָזוּן בִּרְקִיעָא, בְּגִין דְּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי, כֻּלְּהוּ אוֹדָאן וּמְשַׁבְּחָן אַשְׁמוּרוֹת אַשְׁמוּרוֹת, בִּתְלַת פַּלְגֵּי דְּהָוֵי לֵילְיָא.

863. כָּל אוֹתָם כּוֹכָבִים שֶׁמְּאִירִים בָּרָקִיעַ, כֻּלָּם מוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים לַקָּדוֹשׁ- בָּרוּךְ- הוּא בְּכָל אוֹתוֹ זְמַן שֶׁנִּרְאִים בָּרָקִיעַ, מִשּׁוּם שֶׁהַמַּלְאָכִים הָעֶלְיוֹנִים כֻּלָּם מוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים אַשְׁמוּרוֹת אַשְׁמוּרוֹת, בִּשְׁלֹשֶׁת חֶלְקֵי הַלַּיְלָה.

864. בְּלֵילְיָא אִתְפַּלְּגָן כַּמָּה סִטְרִין. בְּרֵאשִׁיתָא דְּלֵילְיָא, כַּד רָמִשׁ לֵילְיָא וְאִתְחֲשָׁךְ, כָּל אִינּוּן רוּחִין בִּישִׁין וְזִינִין בִּישִׁין, כֻּלְּהוּ מִתְבַּדְּרָן וּמְשַׁטְּטֵי בְּכָל עָלְמָא. וְאִתְפָּרְשַׁת סִטְרָא אַחֲרָא, וְתָבְעֵי אָרְחֵי דְּבֵי מַלְכָּא, מִכָּל אִינּוּן סִטְרִין קַדִּישִׁין.

864. בַּלַּיְלָה נֶחֱלָקִים כַּמָּה צְדָדִים. בְּרֵאשִׁית הַלַּיְלָה, כְּשֶׁיּוֹרֵד הַלַּיְלָה וּמַחְשִׁיךְ, כָּל אוֹתָן רוּחוֹת רָעוֹת וּמִינִים רָעִים, כֻּלָּם מִתְפַּזְּרִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָעוֹלָם, וְנִפְרָד הַצַּד הָאַחֵר, וְתוֹבְעִים דַּרְכֵי בֵּית הַמֶּלֶךְ מִכָּל אוֹתָם הַצְּדָדִים הַקְּדוֹשִׁים.

865. כֵּיוָן דְּהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא אִתְּעַר, כָּל בְּנֵי עָלְמָא טָעֲמֵי טַעֲמָא דְּמוֹתָא, (נ"א דשינה) חַד מִשִּׁתִּין בְּמוֹתָא, וְשַׁלְטָא עֲלַיְיהוּ. כְּדֵין כֵּיוָן דִּמְסָאֲבוּ אִתְפָּרְשָׁא מִלְּעֵילָא,

865. כֵּיוָן שֶׁמִּתְעוֹרֵר אוֹתוֹ הַצַּד הָאַחֵר, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם טוֹעֲמִים טַעַם הַמָּוֶת, (הַשֵּׁנָה) אַחַת מִשִּׁשִּׁים בַּמָּוֶת, וְשׁוֹלֵט

וְשַׁלְטָא וְנַזְתָא לְתַתָּא, כְּדֵין אִתְפָּרְשָׁן תְּלַת מַשִּׁרְיָין לְשַׁבְּחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּתְלַת סִטְרִין (נ"א מטרין) דְּלֵילְיָא, כְּמָה דְּאִתְעֲרוּ בְּהַאי חַבְרַיָּא.

עֲלֵיהֶם. אָז כֵּיוָן שֶׁהַטֻּמְאָה נִפְרְדָה מִלְמַעְלָה וְשׁוֹלֶטֶת וְיוֹרֶדֶת לְמַטָּה, אָז נִפְרָדִים שְׁלֹשָׁה מַחֲנוֹת לְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּשְׁלֹשָׁה צְדָדִים (מִשְׁמָרוֹת) שֶׁל הַלַּיְלָה, כְּמוֹ שֶׁהֵעִירוּ בָּזֶה הַחֲבֵרִים.

866. בְּעוֹד דְּאִינּוּן מְשַׁבְּחִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, סִטְרָא אַחֲרָא אַזְלָא וּמְשַׁטְּטָא לְתַתָּא, בְּכָל סִטְרֵי עָלְמָא, וְעַד דְּסִטְרָא אַחֲרָא לָא אִתְעֲבָר מִתַּמָּן, לָא יַכְלִין אִינּוּן לְאִתְיַיחֲדָא בְּמָארֵיהוֹן.

866. בְּעוֹד שֶׁהֵם מְשַׁבְּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הַצַּד הָאַחֵר הוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטֵט לְמַטָּה בְּכָל צִדְדֵי הָעוֹלָם. וְעַד שֶׁהַצַּד הָאַחֵר אֵינוֹ עוֹבֵר מִשָּׁם, הֵם לֹא יְכוֹלִים לְהִתְיַחֵד עִם רִבּוֹנָם.

867. רָזָא לְחַכִּימִין, מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹנִין, וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כֻּלְּהוּ דָּחֲקֵי בְּהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא. מַלְאָכִין עִלָּאִין כַּד בָּעָאן לְאִתְיַיחֲדָא בְּמָארֵיהוֹן, לָא יַכְלִין עַד דְּדַחְיָין לָהּ לְבַר. מָה עַבְדִין, נַחְתִּין שִׁיתִּין רִבּוֹא דְּמַלְאֲכֵי קַדִּישֵׁי, וַאֲפִילּוּ שֵׁינָתָא עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, כֵּיוָן דְּאִיהִי נַחְתָּא, דְּהָא דַּחְיָין לָהּ לְבַר, וְיָהֲבֵי לָהּ כָּל עָלְמָא דָּא בְּהַהִיא שֵׁינָתָא, כְּדֵין אִיהִי שַׁלְטָא עֲלַיְיהוּ, וּמְקַבְּלִין מִסְאֲבוּ מִינָּהּ. בַּר בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדָהָא, דְּלָא (ק"מ ע"ב) שַׁלְטָא תַּמָּן. כֵּיוָן דְּאִיהִי אִתְפָּרְשָׁא מִנַּיְיהוּ, עָאלִין לְקָמֵי מָארֵיהוֹן, וּמְשַׁבְּחָן וְאוֹדָאן קָמֵיהּ.

867. סוֹד לַחֲכָמִים, מַלְאָכִים עֶלְיוֹנִים וְיִשְׂרָאֵל לְמַטָּה, כֻּלָּם דּוֹחֲקִים בְּאוֹתוֹ הַצַּד הָאַחֵר. כְּשֶׁרוֹצִים הַמַּלְאָכִים הָעֶלְיוֹנִים לְהִתְיַחֵד עִם רִבּוֹנָם, לֹא יְכוֹלִים, עַד שֶׁדּוֹחִים אוֹתוֹ הַחוּצָה. מָה עוֹשִׂים? יוֹרְדִים שִׁשִּׁים רִבּוֹא שֶׁל מַלְאָכִים קְדוֹשִׁים וּמַפִּילִים שֵׁנָה עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. כֵּיוָן שֶׁהִיא יוֹרֶדֶת, שֶׁדּוֹחִים אוֹתָהּ הַחוּצָה, וְנוֹתְנִים לָהּ כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה בְּאוֹתָהּ שֵׁנָה, אָז הִיא שׁוֹלֶטֶת עֲלֵיהֶם וּמְקַבְּלִים מִמֶּנּוּ טֻמְאָה, פְּרָט לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְבַדָּהּ שֶׁשָּׁם אֵינָהּ שׁוֹלֶטֶת. כֵּיוָן שֶׁנִּפְרְדָה מֵהֶם, הֵם נִכְנָסִים לְרִבּוֹנָם, וּמְשַׁבְּחִים וּמוֹדִים לְפָנָיו.

868. כְּגַוְונָא דָּא יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לָא יַכְלִין לְאִתְיַיחֲדָא בְּמָארֵיהוֹן, עַד דְּדַחְיָין לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא מִנַּיְיהוּ, וְיָהֲבֵי לָהּ חוּלָקָא בְּמָה דְּאִתְעַסְקַת, וּלְבָתַר, אִינּוּן מִתְקָרְבֵי לְגַבֵּי מָארֵיהוֹן, וְלָא אִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא עֵילָּא וְתַתָּא.

868. כְּמוֹ זֶה יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה לֹא יְכוֹלִים לְהִתְיַחֵד עִם רִבּוֹנָם עַד שֶׁדּוֹחִים אוֹתוֹ הַצַּד הָאַחֵר מֵהֶם, וְנוֹתְנִים לוֹ חֵלֶק בְּמַה שֶּׁיִּתְעַסֵּק, וְאַחַר כָּךְ הֵם מִתְקָרְבִים לְרִבּוֹנָם, וְלֹא נִמְצָא מְקַטְרֵג לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

869. וְאִי תֵּימָא תִּינַח לְתַתָּא, אֲבָל לְעֵילָּא מַאי קִטְרוּגָא תַּמָּן. אֶלָּא לְעֵילָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ רוּחַ מִסְאֲבָא, וְאִינּוּן רוּחִין קַדִּישִׁין, עַד דְּמְשַׁדְּרֵי רוּחָא מִסְאֲבָא מִבֵּינַיְיהוּ, לָא יַכְלִין לְקָרְבָא לְגַבֵּי מָארֵיהוֹן, דְּהָא קוּדְשָׁא גּוֹ מִסְאֲבָא, לָא מִתְעָרֵב לְעָלְמִין. וְכֵן כְּגַוְונָא דָּא, יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לָא מִתְעָרְבִין בְּאוּמִין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּעָלְמָא. וּתְרֵין סִטְרִין, עִלָּאִין וְתַתָּאִין, כַּד בָּעְיָין לְקָרְבָא לְגַבֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דַּחְיָין לָהּ לְבַר.

869. וְאִם תֹּאמַר, מֵילָא לְמַטָּה, אֲבָל לְמַעְלָה מָה הַקִּטְרוּג שָׁם? אֶלָּא לְמַעְלָה, מִשּׁוּם שֶׁהִיא רוּחַ טֻמְאָה וְהֵם רוּחוֹת קְדוֹשׁוֹת, עַד שֶׁמְּשַׁלְּחִים רוּחַ טֻמְאָה מִבֵּינֵיהֶם לֹא יְכוֹלִים לִקְרַב אֶל רִבּוֹנָם, שֶׁהֲרֵי קְדֻשָּׁה בְּתוֹךְ טֻמְאָה לֹא מִתְעָרְבוֹת לְעוֹלָמִים. וְכֵן כְּמוֹ זֶה יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה לֹא מִתְעָרְבִים בְּאֻמּוֹת עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. וּשְׁנֵי צְדָדִים, עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, כְּשֶׁרוֹצִים לִקְרַב לַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, דּוֹחִים אוֹתָהּ הַחוּצָה.

870. וְעַל דָּא, כַּד עָיֵיל לֵילְיָא, וּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין עִלָּאִין, כַּד מִסְתַּדְּרָן שׁוּרִין לְקָרְבָא (נ"א לשבחא) לְגַבֵּי

870. וְלָכֵן כְּשֶׁנִּכְנָס הַלַּיְלָה, וּמַלְאָכִים קְדוֹשִׁים עֶלְיוֹנִים כְּשֶׁמִּסְתַּדְּרִים שׁוּרוֹת

מְאַרִיהוֹן, דְּזַמִּין לֵיהּ לְהַהוּא סִטְרָא לְבַר בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר עָאלִין בְּקוּדְשָׁא. (נ"א ועל דא, כד עייל ליליא כל רוחין בישין וזינין בישין ורוחי מסאבי אתדחיין לכר ושמשי מלכא עיילין לגו קדשא).

לְקָרֵב (לְשַׁבֵּחַ) לְרִבּוֹנָם, דּוֹחִים אֶת אוֹתוֹ צַד הַחוּצָה בָּרִאשׁוֹנָה, וְאַחַר כָּךְ נִכְנָסִים לַקֹּדֶשׁ. (וְעַל זֶה, כְּשֶׁנִּכְנָס הַלַּיְלָה, כָּל רוּחוֹת רָעוֹת וּמִינִים רָעִים וְרוּחוֹת טֻמְאָה נִדָּחוֹת לַחוּץ, וְשַׁמָּשֵׁי הַמֶּלֶךְ נִכְנָסִים לְתוֹךְ הַקְּדֻשָּׁה).

871. לְמַלְכָּא, דַּהֲווֹ לֵיהּ אַבְנִין יַקִּירִין בְּחַד תֵּיבוּתָא, מִתְגַּלְּפָא בְּקוּסְטְרוֹי. וְהַהוּא מַלְכָּא הֲוָה חַכִּים. בְּגִין דְּלָא יִתְקְרֵב כָּל מַאן דְּבָעֵי, לְגַבֵּי הַהוּא תֵּיבוּתָא דְּאַבְנִין יַקִּירָן וּמַרְגְּלָן דְּתַמָּן, נָטַל בְּחָכְמְתֵיהּ, חַד חִוְיָא תַּקִּיפָא, וְכָרִיךְ לֵיהּ סַחֲרָנֵיהּ דְּהַהוּא תֵּיבוּתָא, כָּל מַאן דְּבָעֵי לְאוֹשְׁטָא יְדֵיהּ לְגַבֵּי תֵּיבוּתָא, הָא חִוְיָא דָּלִיג עֲלֵיהּ, וְקָטִיל לֵיהּ.

871. לְמֶלֶךְ שֶׁהָיוּ לוֹ אֲבָנִים יְקָרוֹת בְּתֵבָה אַחַת חֲקוּקָה בְּהֵיכָלוֹ, וְאוֹתוֹ מֶלֶךְ הָיָה חָכָם, וּכְדֵי שֶׁלֹּא יִתְקָרֵב כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְאוֹתָהּ תֵּבָה שֶׁל אֲבָנִים יְקָרוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת שֶׁל שָׁם, נָטַל בְּחָכְמָתוֹ נָחָשׁ חָזָק אֶחָד וְכָרַךְ אוֹתוֹ סְבִיב אוֹתָהּ תֵּבָה. כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְהוֹשִׁיט יָדוֹ לַתֵּבָה, הֲרֵי הַנָּחָשׁ קוֹפֵץ עָלָיו וְהוֹרְגוֹ.

872. חַד רְחִימָא הֲוָה לְמַלְכָּא, אָמַר לֵיהּ מַלְכָּא, כָּל זִמְנָא דְּאַתְּ בָּעֵי לְאָעֳלָא וּלְאִשְׁתַּמְּשָׁא בְּתֵיבוּתָא, תַּעֲבִיד כָּךְ וְכָךְ לְגַבֵּי הַהוּא חִוְיָא, וְתִפְתַּח תֵּיבוּתָא, וְתִשְׁתַּמֵּשׁ בִּגְנִיזִין דִּילִי. כַּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּרִיךְ חִוְיָא סַחֲרָנֵיהּ דְּקַדְשָׁא, אָתָאן מַלְאָכִין עִלָּאִין לְאָעֳלָא גּוֹ קַדְשָׁא, הָא חִוְיָא תַּמָּן, וְדַחֲלֵי לְאִסְתָּאֲבָא בֵּיהּ. (ואי תימא זה אכולהו אשא, ואשא לא מקבלא מסאבא)

872. אָהוּב אֶחָד הָיָה לַמֶּלֶךְ. אָמַר לוֹ הַמֶּלֶךְ, כָּל פַּעַם שֶׁאַתָּה רוֹצֶה לְהִכָּנֵס וּלְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּתֵּבָה, תַּעֲשֶׂה כָּךְ וְכָךְ לְאוֹתוֹ נָחָשׁ, וְתִפְתַּח אֶת הַתֵּבָה וְתִשְׁתַּמֵּשׁ בַּגְּנָזִים שֶׁלִּי. כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כָּרַךְ נָחָשׁ סְבִיב הַקְּדֻשָּׁה, בָּאִים מַלְאָכִים עֶלְיוֹנִים לְתוֹךְ הַקְּדֻשָּׁה – הֲרֵי הַנָּחָשׁ שָׁם, וּפוֹחֲדִים לְהִטַּמֵּא בּוֹ. (וְאִם תֹּאמַר, זֶה כֻּלָּם אֵשׁ, וְאֵשׁ לֹא מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה)

873. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (תהלים קד) עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט, עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, אִלֵּין מַלְאָכִין דְּקַיְימִין לְבַר. מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵט, אִלֵּין מַלְאָכִין דְּקַיְימִין לְגוֹ, אִיהוּ רוּחָא מְסָאֲבוּ, וְאִינּוּן רוּחַ. רוּחַ בְּרוּחַ לָא עָיֵיל דָּא בְּדָא. רוּחַ מְסָאֲבוּ בְּרוּחַ קַדְשָׁא לָא (דף קע"ג ע"ב) אִתְעָרְבֵי דָּא בְּדָא. וּבְגִין כָּךְ אִינּוּן דְּאִקְרוּן רוּחַ, לָא יַכְלִין לְאַעֲלָא לְגוֹ, בְּגִין הַהוּא רוּחָא מְסָאֲבוּ. אִינּוּן דִּלְגוֹ, אִינּוּן אֵשׁ, וְהַהוּא אֵשׁ דָּחֵי לְהַהוּא מְסָאֲבוּ דְּלָא עָיֵיל לְגוֹ. וּבְגִין כָּךְ כֹּלָּא דַּחְיָין לֵיהּ לְבַר לִמְסָאֲבוּ, דְּלָא יִתְעָרַב בַּהֲדַיְיהוּ. וְעַל דָּא, מַלְאֲכֵי עִלָּאֵי קָא מְשַׁבְּחָן לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בָּתַר דְּדַחְיָין לֵיהּ לִמְסָאֲבוּ לְבַר.

873. בֹּא וּרְאֵה, כָּתוּב (תהלים קד) עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵט. עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת – אֵלּוּ הַמַּלְאָכִים שֶׁעוֹמְדִים בַּחוּץ. מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵט – אֵלּוּ מַלְאָכִים שֶׁעוֹמְדִים בִּפְנִים. הוּא רוּחַ טֻמְאָה, וְהֵם רוּחַ. רוּחַ עִם רוּחַ לֹא נִכְנָסוֹת זוֹ בָּזוֹ. רוּחַ טֻמְאָה בְּרוּחַ קְדֻשָּׁה לֹא מִתְעָרְבוֹת זוֹ בָּזוֹ. וּמִשּׁוּם כָּךְ אוֹתָם שֶׁנִּקְרְאוּ רוּחַ לֹא יְכוֹלִים לְהִכָּנֵס לִפְנִים מִשּׁוּם אוֹתָהּ רוּחַ טֻמְאָה. אוֹתָם שֶׁבִּפְנִים הֵם אֵשׁ, וְאוֹתָהּ אֵשׁ דּוֹחָה אֶת אוֹתָהּ רוּחַ טֻמְאָה שֶׁלֹּא נִכְנֶסֶת לִפְנִים. וּמִשּׁוּם כָּךְ הַכֹּל דּוֹחִים אֶת הַטֻּמְאָה הַחוּצָה שֶׁלֹּא תִתְעָרֵב עִמָּם, וְלָכֵן הַמַּלְאָכִים הָעֶלְיוֹנִים מְשַׁבְּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אַחַר שֶׁדּוֹחִים אֶת הַטֻּמְאָה הַחוּצָה.

874. תְּלַת אַשְׁמוּרוֹת אִינּוּן בְּלֵילְיָא, לָקֳבְלֵיהוֹן תְּלַת מַשִּׁרְיָין, דְּקָא מִתְפַּלְּגֵי לְשַׁבְּחָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאִתְּמַר. וְעַל דָּא הַאי רִבּוֹן דְּכֻלְּהוּ, אִיהוּ נֵר (נ"א כינור) דְּדָוִד דְּלָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין, אֶלָּא תָּדִיר אוֹדֵי

874. שָׁלֹשׁ אַשְׁמוּרוֹת הֵן בַּלַּיְלָה כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ מַחֲנוֹת שֶׁנֶּחֱלָקִים לְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. וְעַל זֶה זֶה הָרִבּוֹן שֶׁל כֻּלָּם, הוּא נֵר (כִּנּוֹר) דָּוִד שֶׁלֹּא שׁוֹכֵךְ לְעוֹלָמִים, אֶלָּא תָּמִיד מוֹדֶה וּמְשַׁבֵּחַ אֶת

וּמְשַׁבְּחָן לֵיהּ לְמַלְכָּא עִלָּאָה, וְעַל דָּא (איוב לה) נוֹתֵן זְמִירוֹת בַּלָּיְלָה.

הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, וְעַל זֶה (איוב לה) נֹתֵן זְמִרוֹת בַּלָּיְלָה.

875. דָּבָר אֲחֵר, וְלֹא אָמַר אַיֵּה אֱלוֹהַּ עוֹשָׂי, כְּמָה דְּאִתְּמַר, בְּגִין דְּהָא מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא אִתְכְּלִיל בַּר נָשׁ, וְאִתְעֲבִיד, כְּמָה דְּאִיהוּ גּוּפָא מִתְּרֵין סִטְרִין, מִגּוֹ דְּכַר וְנוּקְבָּא, אוּף הָכִי רוּחָא. רוּחָא אִיהוּ כָּלִיל, מִגּוֹ דְּכַר וְנוּקְבָּא. וְעַל רָזָא דְּנָא אִתְתַּקַּן בַּר נָשׁ בְּגִלּוּפוֹי, בְּגוּפָא וְרוּחָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ כָּלִיל בְּרָזָא דָּא, וּבְעוֹבָדָא דָּא, כְּמָה דְּאִתְּמַר, עַל דָּא (ודאי) כְּתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְהָא אִתְּמַר.

875. דָּבָר אַחֵר וְלֹא אָמַר אַיֵּה אֱלוֹהַּ עֹשָׂי – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, מִשּׁוּם שֶׁהֲרֵי הָאָדָם נִכְלָל מִמַּעְלָה וּמִמַּטָּה, וְנַעֲשָׂה כְּמוֹ שֶׁהוּא גוּף מִשְּׁנֵי צְדָדִים, מִתּוֹךְ זָכָר וּנְקֵבָה. אַף כָּךְ הָרוּחַ, הָרוּחַ כְּלוּלָה מִתּוֹךְ זָכָר וּנְקֵבָה, וְעַל הַסּוֹד הַזֶּה מִתְתַּקֵּן אָדָם בַּחֲקִיקוֹתָיו בְּגוּף וּבְרוּחַ, וּמִשּׁוּם שֶׁהוּא כָּלוּל בְּסוֹד זֶה וּבְמַעֲשֶׂה זֶה כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר, לָכֵן (וַדַּאי) כָּתוּב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר.

876. בְּלֵילְיָא הָא אַמָרַת, דְּהָא בְּרֵאשִׁיתָא דְּלֵילְיָא, כָּל אִינּוּן זִינִין וְרוּחִין בִּישִׁין מִתְעָרֵי בְּעָלְמָא, הֵיךְ אִיהוּ יָכִיל לְמֶהֱוֵי, דְּאִי הָכִי, הָא תָּנֵינָן, דְּמִסִּטְרָא דְּצָפוֹן נַפְקֵי כָּל הָנֵי זִינִין בִּישִׁין, וְאִתְאַמְרַת (ס"א ואתמר) דְּכַד אִתְעַר רוּחַ צָפוֹן בְּפַלְגּוּת לֵילְיָא, דְּהָא כְּדֵין כָּל אִינּוּן רוּחִין בִּישִׁין, וְסִטְרִין בִּישִׁין, אִתְכְּנָשׁוּ מֵעָלְמָא, וְעָאלִין גּוֹ נוּקְבָּא דִּתְהוֹמָא רַבָּא, אִי הָכִי הָא בְּסִטְרָא דְּדָרוֹם דְּאִיהוּ יְמִינָא, אַמַּאי מְשַׁטְּטֵי אִינּוּן זִינִין בִּישִׁין בְּרֵישׁ לֵילְיָא, דְּהָא שַׁלְטָא רוּחַ דָּרוֹם.

876. בַּלַּיְלָה הֲרֵי אָמַרְתָּ, שֶׁהֲרֵי בְּרֵאשִׁית הַלַּיְלָה כָּל אוֹתָם מִינִים וְרוּחוֹת רָעוֹת מִתְעוֹרְרִים בָּעוֹלָם, אֵיךְ הוּא יָכוֹל לִהְיוֹת? שֶׁאִם כָּךְ, הֲרֵי שָׁנִינוּ שֶׁמִּצַּד הַצָּפוֹן יוֹצְאִים כָּל אוֹתָם מִינִים רָעִים, וְאַתָּה אָמַרְתָּ (וְנִתְבָּאֵר) שֶׁכַּאֲשֶׁר מִתְעוֹרֶרֶת רוּחַ צָפוֹן בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, שֶׁהֲרֵי אָז כָּל אוֹתָן רוּחוֹת רָעוֹת וּצְדָדִים רָעִים מִתְכַּנְּסִים מֵהָעוֹלָם וְנִכְנָסִים לְתוֹךְ נֶקֶב תְּהוֹם רַבָּה, אִם כָּךְ, הֲרֵי בְּצַד הַדָּרוֹם, שֶׁהִיא יָמִין, לָמָּה הֵם מְשׁוֹטְטִים אוֹתָם הַמִּינִים הָרָעִים בְּרֵאשִׁית הַלַּיְלָה, שֶׁהֲרֵי שׁוֹלֶטֶת רוּחַ דָּרוֹם?

877. אֶלָּא וַדַּאי, אִלְמָלֵא הַהוּא סִטְרָא דְּדָרוֹם, דְּקָא מְעַכֵּב וְדָחְיָיא לְהַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא, הֲוָה מְטַשְׁטֵשׁ כּוּלֵּי עָלְמָא, וְלָא יָכִיל עָלְמָא לְמִסְבַּל. אֲבָל כַּד אִתְעַר הַהוּא סִטְרָא אָחֳרָא, לָא אִתְעַר אֶלָּא בְּסִטַר רוּחַ מַעֲרָב, דְּקָא שַׁלְטָא בְּרֵישׁ לֵילְיָא, וְעָלְמָא אִיהוּ כֹּלָּא כְּנִישׁ. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים אַסְוָותָא לְעָלְמָא, בְּגַוְונָא דָּא כְּמָה דְּאִתְּמַר. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ מִכָּל שְׁאַר עַמִּין דְּעָלְמָא.

877. אֶלָּא וַדַּאי, אִלְמָלֵא אוֹתוֹ צַד הַדָּרוֹם שֶׁמְּעַכֵּב וְדוֹחֶה צַד הָרָע, הָיָה מְטַשְׁטֵשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְלֹא יָכוֹל הָעוֹלָם לִסְבֹּל. אֲבָל כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר אוֹתוֹ הַצַּד הָאַחֵר, לֹא מִתְעוֹרֵר אֶלָּא בְּצַד רוּחַ מַעֲרָב שֶׁשּׁוֹלֵט בְּרֵאשִׁית הַלַּיְלָה, וְהָעוֹלָם כּוֹנֵס אֶת הַכֹּל. וְלָכֵן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַקְדִּים רְפוּאָה לָעוֹלָם בְּגָוֶן זֶה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. אַשְׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְרַצֶּה בָּהֶם מִכָּל שְׁאָר עַמֵּי הָעוֹלָם.

878. עָאלוּ לְבֵיתָא רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא. כַּד אִתְפְּלַג לֵילְיָא, קָמוּ לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הַשְׁתָּא וַדַּאי אִיהוּ עִידָּן רְעוּתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָא זִמְנִין סַגִּיאִין אִתְעַרְנָא הַאי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשַׁעֲתָא

878. נִכְנְסוּ לַבַּיִת רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא. כְּשֶׁנֶּחֱלַק הַלַּיְלָה בַּחֲצוֹת, קָמוּ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, עַכְשָׁו וַדַּאי הִיא עֵת רָצוֹן לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא, וַהֲרֵי פְּעָמִים רַבּוֹת הֵעַרְנוּ אֶת זֶה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּשָׁעָה

דְּאִתְפְּלַג לֵילְיָא, עָאל גּוֹ אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא בְּגִנְּתָא דְּעֵדֶן, וְאִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ. זַכָּאָה אִיהוּ מַאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא, בְּהַהִיא זִמְנָא.

שֶׁנֶּחֱלָק הַלַּיְלָה, נִכְנָס לְתוֹךְ אוֹתָם הַצַּדִּיקִים בְּגַן עֵדֶן וּמִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בָּהֶם. אַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה בְּאוֹתוֹ זְמַן.

879. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא דְּאִשְׁתַּעֲשַׁע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוֹ צַדִּיקַיָּא בְּגִנְּתָא דְּעֵדֶן, הֵיךְ אִשְׁתַּעֲשַׁע. אֶלָּא בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאִתְפְּלַג לֵילְיָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְעַר בִּרְחִימוּ דִּשְׂמָאלָא, לְגַבֵּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּהָא לֵית רְחִימוּ אֶלָּא מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא. וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לֵיהּ לָהּ דּוֹרוֹנָא לְמִקְרַב לְגַבֵּי מַלְכָּא, אוֹ חֲשִׁיבוּ מֵעַלְיָא, אֶלָּא בְּאִינּוּן רוּחִין דְּצַדִּיקַיָּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמֵי לוֹן מִתְעַטְּרָן, בְּכַמָּה עוֹבָדִין טָבִין, וּבְכַמָּה זַכְיָין דְּעָבְדוּ בְּהַהוּא יוֹמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נַיְיחָא לֵיהּ מִכָּל קָרְבָּנִין וְעִלָּוָון, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָרַח בְּהוּ רֵיחַ נִיחוֹחַ, דְּהָא עָבְדֵי יִשְׂרָאֵל.

879. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה שֶׁמִּשְׁתַּעֲשֵׁעַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ הַצַּדִּיקִים בְּגַן עֵדֶן, אֵיךְ מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ? אֶלָּא בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁנֶּחֱלָק הַלַּיְלָה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִתְעוֹרֵר בְּאַהֲבָה שֶׁל הַשְּׂמֹאל אֶל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֲרֵי אֵין אַהֲבָה אֶלָּא מִצַּד הַשְּׂמֹאל. וְלִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֵין דּוֹרוֹן לְקָרֵב אֶל הַמֶּלֶךְ אוֹ חֲשִׁיבוּת מְעֻלָּה אֶלָּא בְּאוֹתָן רוּחוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹאֶה אוֹתָן מְעֻטָּרוֹת בְּכַמָּה מַעֲשִׂים טוֹבִים וּבְכַמָּה זְכֻיּוֹת שֶׁעָשׂוּ בְּאוֹתוֹ יוֹם, וְלַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא נוֹחַ מִכָּל הַקָּרְבָּנוֹת וְהָעוֹלוֹת, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵרִיחַ בָּהֶם רֵיחַ נִיחֹחַ שֶׁעוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל.

880. כְּדֵין נְהִירוּ אִתְנְהִיר, וְכָל אִילָנִין דְּגִנְּתָא דְּעֵדֶן אָמְרוּ שִׁירָתָא, וְצַדִּיקַיָּא מִתְעַטְּרָן תַּמָּן בְּאִינּוּן עִדּוּנִין דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. כַּד אִתְעַר בַּר נָשׁ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, נָטִיל חוּלָקֵיהּ עִמְּהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא דִּי בְּגוֹ גִּנְּתָא, חַד שְׁמָא גְּלִיפָא דִּתְלָתִין וּתְרֵין אַתְוָון, (ס"א אתער) אִתְעֲטָּר בְּהוּ תַּמָּן, וְאִיהוּ גּוֹ רָזִין דְּצַדִּיקַיָּא.

880. אָז מֵאִיר אוֹר, וְכָל עֲצֵי הַגַּן עֵדֶן אוֹמְרִים שִׁירָה, וְהַצַּדִּיקִים מִתְעַדְּנִים שָׁם בְּאוֹתָם עִדּוּנִים שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא. כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר אָדָם בְּאוֹתָהּ שָׁעָה לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, נוֹטֵל חֶלְקוֹ עִם הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּגַן עֵדֶן. שֵׁם אֶחָד שֶׁל שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת חָקוּק (מִתְעוֹרֵר) מִתְעַטֵּר בָּהֶם שָׁם, וְהוּא בְּתוֹךְ סוֹדוֹת הַצַּדִּיקִים.

881. פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים קיא) הַלְלוּיָהּ אוֹדֶה יְיָ בְּכָל לֵבָב וְגוֹ', הַלְלוּיָהּ, הָא אִתְּמַר וְאִתְּעָרוּ בֵּיהּ חַבְרַיָּיא, וְהָכִי אִיהוּ, דְּדָא אִיהוּ שְׁבָחָא דְּהָא סַלְקָא עַל כָּל אִינּוּן שִׁירִין וְתוּשְׁבְּחָן דְּאָמַר דָּוִד, בְּעֶשֶׂר זִינֵי תוּשְׁבְּחָן דְּאִיהוּ אָמַר, בְּגִין דְּאִיהוּ כָּלִיל שְׁמָא (וישלח קע"ב ע"ב) וּשְׁבָחָא בְּחַד, וְאִיהוּ כְּלָלָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה.

881. פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תהלים קיא) הַלְלוּיָהּ אוֹדֶה ה' בְּכָל לֵבָב וְגוֹ'. הַלְלוּיָהּ, הֲרֵי נִתְבָּאֵר וְהִתְעוֹרְרוּ בוֹ הַחֲבֵרִים, וְכָךְ הוּא, שֶׁזֶּהוּ שֶׁבַח שֶׁעוֹלֶה עַל כָּל אוֹתָן הַשִּׁירוֹת וְהַתִּשְׁבָּחוֹת שֶׁאָמַר דָּוִד בַּעֲשָׂרָה מִינֵי תִשְׁבָּחוֹת שֶׁאָמַר, מִשּׁוּם שֶׁהוּא כּוֹלֵל שֶׁבַח וָשֵׁם בְּאֶחָד, וְהוּא כְּלָל שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הָעֶלְיוֹן.

882. אוֹדֶה יְיָ בְּכָל לֵבָב, בְּכָל אֲתַר דְּאָמַר דָּוִד מַלְכָּא, רָזָא דְּאַלְפָּא (דף קע"ד ע"א) בֵּיתָא, אִיהוּ רָזָא דְּאַתְוָון גְּלִיפָן, דִּנְפָקִין בִּגְלוּפֵי דִּתְלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין. וְאִית אַתְוָון עִלָּאִין, מֵרָזָא דְּעָלְמָא עִלָּאָה. וְאִית אַתְוָון אַחֲרָנִין, דְּאִינּוּן אַתְוָון (הקדמה ג' ע"א) זְעִירִין. וְהָכָא אִיהוּ רָזָא דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, דְּעָלְמָא (ס"א עילאה יהיב לעלמא) תַּתָּאָה.

882. אוֹדֶה ה' בְּכָל לֵבָב. בְּכָל מָקוֹם שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ סוֹד שֶׁל אַלְפָא בֵּיתָא, הוּא סוֹד הָאוֹתִיּוֹת הַחֲקוּקוֹת שֶׁיּוֹצְאוֹת בַּחֲקִיקוֹת שֶׁל שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם שְׁבִילִים. וְיֵשׁ אוֹתִיּוֹת עֶלְיוֹנוֹת מִסּוֹד הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, וְיֵשׁ אוֹתִיּוֹת אֲחֵרוֹת שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת קְטַנּוֹת. וְכָאן הוּא סוֹד שֶׁל אַלְפָא בֵּיתָא שֶׁל הָעוֹלָם (הָעֶלְיוֹן נוֹתֵן לָעוֹלָם) הַתַּחְתּוֹן.

883. אוֹדֶה יְיָ בְּכָל לֵבָב: בְּיִצְרָא טָבָא וּבְיִצְרָא בִּישָׁא דְּאִיהוּ שָׁרֵי בְּגַוֵּיהּ. דְּהָא עַל כֹּלָּא אִית לְאוֹדָאָה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּיִצְרָא טָבָא וּבְיִצְרָא בִּישָׁא. דְּהָא מִסִּטְרָא דְּיִצְרָא טָבָא אָתֵי טוֹב לְבַר נָשׁ, וְאִית לְבָרְכָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב. וּבְסִטְרָא דְּיִצְרָא בִּישָׁא, אָתֵי קִטְרוּגָא לְבַר נָשׁ, וְאִית לְאוֹדָאָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (ביצרא טבא וביצרא בישא) בְּכָל מַה דְּאָתֵי עַל בַּר נָשׁ, מִסִּטְרָא דָא וּמִסִּטְרָא דָא.

883. אוֹדֶה ה' בְּכָל לֵבָב – בַּיֵּצֶר הַטּוֹב וּבַיֵּצֶר הָרָע שֶׁהוּא שׁוֹרֶה בְּתוֹכוֹ. שֶׁהֲרֵי עַל הַכֹּל יֵשׁ לְהוֹדוֹת לַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא – בַּיֵּצֶר הַטּוֹב וּבַיֵּצֶר הָרָע. שֶׁהֲרֵי מִצַּד שֶׁל יֵצֶר הַטּוֹב בָּא טוֹב לָאָדָם, וְיֵשׁ לְבָרֵךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב. וּבַצַּד שֶׁל יֵצֶר הָרָע בָּא קִטְרוּג לָאָדָם, וְיֵשׁ לְהוֹדוֹת לַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא (בַּיֵּצֶר הַטּוֹב וּבַיֵּצֶר הָרָע) בְּכָל מַה שֶּׁבָּא עַל הָאָדָם מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה.

884. בְּסוֹד יְשָׁרִים וְעֵדָה, בְּסוֹד יְשָׁרִים: בְּאִינּוּן (ס"א מלאכין עלאין קדישין) דְּרָזָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוּן יַדְעֵי. דְּהָא כָּל רָזִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוּן יַדְעֵי, וְאִינּוּן רָזָא דִּילֵיהּ, וְעַל דָּא בְּסוֹד יְשָׁרִים. וְעֵדָה: אִלֵּין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, כַּד מִתְכַּנְּשֵׁי בְּעַשְׂרָה, לְאוֹדָאָה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כָּךְ, אִית לְאוֹדָאָה לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל טָב וְעַל בִּישׁ, וּלְפַרְסְמָא קָמֵי כֹּלָּא. דְּאִי תֵּימָא הָא אִיהוּ יָדַע, אֲמַאי אִצְטְרִיךְ לְפַרְסְמָא. אֶלָּא בְּדָא, אִתְיַיקַּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָלְמָא לְפַרְסְמָא נִסָּא. וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִיב בֵּיהּ, (יחזקאל לח) וְהִתְגַּדִּלְתִּי וְהִתְקַדִּשְׁתִּי וְגוֹ'.

884. בְּסוֹד יְשָׁרִים וְעֵדָה. בְּסוֹד יְשָׁרִים – בְּאוֹתָם (מַלְאָכִים עֶלְיוֹנִים קְדוֹשִׁים) שֶׁאֶת סוֹד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הֵם יוֹדְעִים, שֶׁהֲרֵי אֶת כָּל סוֹדוֹת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הֵם יוֹדְעִים, וְהֵם הַסּוֹד שֶׁלּוֹ. וְלָכֵן בְּסוֹד יְשָׁרִים וְעֵדָה – אֵלֶּה הֵם יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁמִּתְכַּנְּסִים בַּעֲשָׂרָה לְהוֹדוֹת לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וּמִשּׁוּם כָּךְ יֵשׁ לְהוֹדוֹת לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל טוֹב וְעַל רַע וּלְפַרְסֵם לִפְנֵי הַכֹּל. שֶׁאִם תֹּאמַר, הֲרֵי הוּא יוֹדֵעַ, אָז לָמָּה צָרִיךְ לְפַרְסֵם? אֶלָּא בָּזֶה מִתְכַּבֵּד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּעוֹלָם לְפַרְסֵם אֶת הַנֵּס, וְעַל זֶה כָּתוּב בַּקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא, (יחזקאל לח) וְהִתְגַּדִּלְתִּי וְהִתְקַדִּשְׁתִּי וְגוֹ'.

885. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קנ) כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ. תָּנָא, כָּל נִשְׁמָתִין אָתוּ מֵהַאי גּוּפָא קַדִּישָׁא, וְאַתְעָרוּ בִּבְנֵי נָשָׁא. וּמֵאָן אֲתַר. מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי יַד. (ס"א י"ה) מֵאָן אֲתַר דָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה דִּכְתִיב, (תהלים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. תָּנָא, מֵהַאי חָכְמְתָא דְּמַבּוּעוֹי נָפְקִין לִתְלָתִין וּתְרֵין שְׁבִילִין, אִשְׁתַּכְלַל כֹּלָּא, וְכָל מַה דְּאִית לְעֵילָּא וְתַתָּא, וְהוּא אִתְקְרֵי רוּחָא קַדִּישָׁא, דְּכָל רוּחִין אִשְׁתַּכְלְלוּ בֵּיהּ.

885. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קנ) כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ. שָׁנִינוּ, כָּל הַנְּשָׁמוֹת בָּאוּ מֵהַגּוּף הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה וּמִתְעוֹרְרוֹת בִּבְנֵי אָדָם. וּמֵאֵיזֶה מָקוֹם? מֵאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא יָד (י"ה). מֵאֵיזֶה מָקוֹם זֶה? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שֶׁכָּתוּב (שם קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ה' כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. שָׁנִינוּ, מֵהַחָכְמָה הַזּוֹ שֶׁמַּבּוּעֶיהָ יוֹצְאִים לִשְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם שְׁבִילִים הַכֹּל נִתְקַן, וְכָל מַה שֶּׁיֵּשׁ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְהִיא נִקְרֵאת רוּחַ קְדוֹשָׁה שֶׁכָּל הָרוּחוֹת נִתְקְנוּ בָּהּ.

886. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּיוֹמָא דַּהֲוָה רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּרִישׁ מִלָּה דָּא, עֵינוֹי נַבְעִין מַיָּא, וַהֲוָה אָמַר, כָּל גִּנְזַיָּיא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, אִתְמְסְרָן בְּחַד מַפְתְּחָא, וְאִתְגַּלְיָיא בְּקִזְפִּיטָן דְּקוּרְדִיטֵי גְּלִיפִין עִלָּאִין.

886. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בַּיּוֹם שֶׁהָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן מְפָרֵשׁ דָּבָר זֶה, הָיוּ עֵינָיו נוֹבְעוֹת מַיִם, וְהָיָה אוֹמֵר: כָּל גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן נִמְסְרוּ בְּמַפְתֵּחַ אֶחָד, וּמִתְגַּלֶּה בַּהֵיכָלוֹת הַמְצֻיָּרִים הָעֶלְיוֹנִים הַחֲקוּקִים.

887. אֶלָּא הָכִי תָּאנָא, מַאן יָכִיל לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא וּלְאִתְכַּלְלָא מַה דִּגְנִיז בְּדָא מַבּוּעָא. דְּהָא מֹשֶׁה לָא גַּלֵּי

887. אֶלָּא כָּךְ שָׁנִינוּ, מִי יָכוֹל לָדַעַת וּלְהִכָּלֵל מַה שֶּׁגָּנוּז בַּמַּבּוּעַ הַזֶּה, שֶׁהֲרֵי מֹשֶׁה

דָּא בְּיוֹמוֹי, כַּד הֲוָה גַּלֵּי רָזָא עֲמִיקְתָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא הֲוָה מִתְגַּלְּיָיא עַל יְדוֹי. אֶלָּא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסַלְּקָא לֵיהּ לִמְתִיבְתָּא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וּלְטַמְרָא לֵיהּ מִבְּנֵי נָשָׁא, דִּכְתִּיב, (דברים לא) בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם. הַיּוֹם מַמָּשׁ, דְּהַהוּא יוֹמָא אִשְׁתְּלִימוּ יוֹמוֹי, לְאִתְקָרְבָא לְאֲתָר דָּא, דִּכְתִּיב, (דברים לא) הֵן קָרְבוּ יָמֶיךָ, קָרְבוּ מַמָּשׁ.

לֹא גִלָּה אֶת זֶה בְּיָמָיו כְּשֶׁהָיָה מְגַלֶּה סוֹד הָעֹמֶק לְיִשְׂרָאֵל, וְאַף עַל גַּב שֶׁהַכֹּל הָיָה מִתְגַּלֶּה עַל יָדוֹ. אֶלָּא בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַעֲלוֹתוֹ לַיְשִׁיבָה הַקְּדוֹשָׁה הָעֶלְיוֹנָה וּלְהַטְמִינוֹ מִבְּנֵי אָדָם, שֶׁכָּתוּב (דברים לא) בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם. הַיּוֹם מַמָּשׁ. שֶׁאוֹתוֹ יוֹם נִשְׁלְמוּ יָמָיו לְהִתְקָרֵב לַמָּקוֹם הַזֶּה, שֶׁכָּתוּב (שם) הֵן קָרְבוּ יָמֶיךָ, קָרְבוּ מַמָּשׁ.

888. דְּתַנְיָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מֹשֶׁה לָא מִית. וְאִי תֵּימָא הָא כְּתִיב (דברים לא) וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה. כַּךְ בְּכָל אֲתָר לְצַדִּיקַיָּא קָרֵי בְּהוּ מִיתָה. מַאי מִיתָה. מִסִּטְרָא דִּילָן אִקְרֵי הָכִי. דְּתַנְיָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְכֵן תָּנָא, דְּמַאן דְּאִיהוּ בִּשְׁלִימוּתָא דִּמְהֵימְנוּתָא קַדִּישָׁא תַּלְיָיא בֵּיהּ, לָא תַּלְיָיא בֵּיהּ מִיתָה וְלָא מִית. כְּמָה דַּהֲוָה בְּיַעֲקֹב דִּמְהֵימְנוּתָא שְׁלֵימָתָא הֲוָה בֵּיהּ.

888. שֶׁשָּׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מֹשֶׁה לֹא מֵת. וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי כָּתוּב (שם לה) וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה? כָּךְ בְּכָל מָקוֹם לַצַּדִּיקִים קוֹרֵא בָהֶם מִיתָה. מָה הַמִּיתָה? מֵהַצַּד שֶׁלָּנוּ זֶה נִקְרָא כָּךְ. שֶׁשָּׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְכֵן שָׁנָה, שֶׁמִּי שֶׁהוּא בִּשְׁלֵמוּת, שֶׁהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה תְּלוּיָה בּוֹ – לֹא תְלוּיָה בּוֹ מִיתָה וְלֹא מֵת. כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּיַעֲקֹב שֶׁהָאֱמוּנָה הַשְּׁלֵמָה הָיְתָה בּוֹ.

889. דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, (בראשית לה) לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ, וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל. מַאי יִשְׂרָאֵל. שְׁלֵימוּתָא דְּכֹלָּא. דִּכְתִּיב, (ירמיה ל) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעֲךָ מֵרָחוֹק וְאֶת זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם וְגוֹ'.

889. שֶׁאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, (בראשית לה) לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל. מַה זֶּה יִשְׂרָאֵל? שְׁלֵמוּת הַכֹּל, שֶׁכָּתוּב (ירמיה מו) וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁעֲךָ מֵרָחוֹק וְאֶת זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם וְגוֹ'.

890. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה מֵהָכָא, (ירמיה ל) כִּי אִתְּךָ אָנִי, דַּיְיקָא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, דְּמָארֵיהּ אָמַר לֵיהּ כֵּן. כִּי אִתִּי אַתָּה לָא כְּתִיב, אֶלָּא כִּי אִתְּךָ אָנִי, דְּמָארֵיהּ אָתֵי לְאִתְחַבְּרָא דִּיּוּרֵיהּ עִמֵּיהּ.

890. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִכָּאן, כִּי אִתְּךָ אָנִי, דַּוְקָא. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁרִבּוֹנוֹ אָמַר לוֹ כֵּן. לֹא כָתוּב כִּי אִתִּי אַתָּה, אֶלָּא כִּי אִתְּךָ אָנִי, שֶׁרִבּוֹנוֹ בָּא לְחַבֵּר אֶת דִּיּוּרוֹ עִמּוֹ.

891. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן שַׁפִּיר קָאָמַר רִבִּי אַבָּא דְּאָמַר (ירמיה ל) וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקַט וְשַׁאֲנַן וְאֵין מַחֲרִיד. וְשָׁב יַעֲקֹב: לְאִתְקְרֵי בִּשְׁמָא אַחֲרָא, דִּכְתִּיב לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל.

891. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, יָפֶה אָמַר רַבִּי אַבָּא, שֶׁאָמַר וְשָׁב יַעֲקוֹב וְשָׁקַט וְשַׁאֲנַן וְאֵין מַחֲרִיד. וְשָׁב יַעֲקוֹב – לְהִקָּרֵא בְּשֵׁם אַחֵר, שֶׁכָּתוּב לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל.

892. דָּבָר אַחֵר וְשָׁב יַעֲקֹב, לַאֲתָר דְּאִתְנְסִיב מִתַּמָּן. וְשָׁקַט, בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְשַׁאֲנַן, בָּעוֹלָם הַבָּא. וְאֵין מַחֲרִיד מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת. דְּמַשְׁמַע דְּכֹלָּא הֲוָה בֵּיהּ. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, חַבְרַיָּיא הָא אוֹקְמוּהָ, דִּכְתִּיב וְאֶת זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם, מַה זַּרְעוֹ בַּחַיִּים, אַף הוּא בַּחַיִּים.

892. דָּבָר אַחֵר וְשָׁב יַעֲקֹב – לַמָּקוֹם שֶׁנִּלְקַח מִשָּׁם. וְשָׁקַט – בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְשַׁאֲנַן – בָּעוֹלָם הַבָּא. וְאֵין מַחֲרִיד – מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת. שֶׁמַּשְׁמָע שֶׁהַכֹּל הָיָה בּוֹ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הֲרֵי פֵּרְשׁוּהָ הַחֲבֵרִים, שֶׁכָּתוּב וְאֶת זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם. מַה זַּרְעוֹ בַּחַיִּים, אַף הוּא בַּחַיִּים.

893. וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מַבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (קהלת י) (צ"ה ע"ב) אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִים וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת יֹאכֵלוּ. וּכְתִיב, אִי לָךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ נָעַר וְשָׂרַיִךְ בַּבֹּקֶר יֹאכֵלוּ. (במאי אוקימנא הני קראי) וַוי לְעָלְמָא דְּלָא מַשְׁגְּחָן בְּפוּלְחָנָא דְּמָארֵיהוֹן, דְּהָא מָארֵיהוֹן אַשְׁגַּח בְּגִינֵיהוֹן לְאוֹטָבָא לְהוּ, דְּאָנַח קָמַיְיהוּ פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְיתָא, וְלָא מַשְׁגְּחָן.

893. וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מַבְרִחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (קהלת י) אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִים וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת יֹאכֵלוּ. וְכָתוּב, אִי לָךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ נָעַר וְשָׂרַיִךְ בַּבֹּקֶר יֹאכֵלוּ. (בַּמֶּה בֵּאַרְנוּ אֶת הַפְּסוּקִים הַלָּלוּ) אוֹי לָעוֹלָם שֶׁלֹּא מַשְׁגִּיחִים בַּעֲבוֹדַת רִבּוֹנָם, שֶׁהֲרֵי רִבּוֹנָם מַשְׁגִּיחַ בִּגְלָלָם לְהֵיטִיב לָהֶם, שֶׁהִנִּיחַ לִפְנֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה, וְלֹא מַשְׁגִּיחִים.

894. דְּתָנֵינָן, תְּלַת מִלִּין בָּעֵי בַּר נָשׁ לְמֶעְבַּד לִבְרֵיהּ, מִילָה, וּפִדְיוֹן, וּלְנַסְבָא לֵיהּ אִנְתּוּ. וְכֹלָּא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. מִילָה: דִּכְתִּיב, (יהושע ה) וְשׁוּב מוֹל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית. וּכְתִיב (בראשית יז) וּבֶן שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר. פִּדְיוֹן. דִּכְתִּיב, (דברים טו) וַיִּפְדְּךָ (יי אלהיך) (ס"א (דברים ז) מבית עבדים) מִיַּד פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם. לְנַסְבָא לֵיהּ אִנְתּוּ: דִּכְתִּיב, (בראשית א) זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אוֹתָם, וּכְתִיב וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ. תּוּ, אַטִּיל לְהוּ כְּהַאי נִשְׁרָא, דְּאָטִיל לִבְנוֹי עַל גַּדְפּוֹי, דִּכְתִּיב, (שמות יט) וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים.

894. שֶׁשָּׁנִינוּ, שְׁלֹשָׁה דְבָרִים צָרִיךְ אָדָם לַעֲשׂוֹת לִבְנוֹ: מִילָה, וּפִדְיוֹן, וּלְהַשִּׂיאוֹ אִשָּׁה. וְהַכֹּל עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. מִילָה – שֶׁכָּתוּב (יהושע ה) וְשׁוּב מֹל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית, וְכָתוּב (בראשית יז) וּבֶן שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר. פִּדְיוֹן – שֶׁכָּתוּב (דברים ז) וַיִּפְדְּךָ (ה' אֱלֹהֶיךָ מִבֵּית עֲבָדִים) מִיַּד פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם. לְהַשִּׂיאוֹ אִשָּׁה – שֶׁכָּתוּב (בראשית א) זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם, וְכָתוּב וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ. עוֹד, נָשָׂא אוֹתָם כְּמוֹ הַנֶּשֶׁר הַזֶּה שֶׁמַּטִּיל אֶת בָּנָיו עַל כְּתֵפָיו, שֶׁכָּתוּב (שמות יט) וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים.

895. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כֹּלָּא הוּא יָאוֹת, אֲבָל אוֹרַיְיתָא דְּאַהֲדַר קָמַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְאוֹלִיף לוֹן, יַתִּיר מִכֹּלָּא. תָּא חֲזֵי, לֵית שְׁבָחָא דְּבַר נָשׁ בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, כִּשְׁבָחָא דְּאוֹרַיְיתָא דִּכְתִּיב בָּהּ (משלי ה) בִּי מְלָכִים יִמְלֹכוּ.

895. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הַכֹּל הוּא נָאֶה, אֲבָל הַתּוֹרָה חָזְרָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִמְּדָה אוֹתָם יוֹתֵר מֵהַכֹּל. בֹּא וּרְאֵה, אֵין שֶׁבַח שֶׁל אָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא כְּמוֹ הַשֶּׁבַח שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁכָּתוּב בָּהּ (משלי ח) בִּי מְלָכִים יִמְלֹכוּ.

896. (מדרש הנעלם הוא) דְּהָא תָּנֵינָן כַּד סָלִיק רַב הוּנָא לְהָתָם, אַשְׁכַּח רַבָּנָן דַּהֲווֹ עַסְקֵי בְּהַאי קְרָא, דִּכְתִּיב, (ירמיה נא) וּפָקַדְתִּי עַל בֵּל בְּבָבֶל וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו וְלֹא יִנְהֲרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. וְרַב הוּנָא לָא הֲווֹ מַשְׁגִּיחִין בֵּיהּ, דְּהָא לָא אִשְׁתְּמוֹדְעָן לֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דַּהֲוָה זְעֵיר. עָאל לְבֵי מִדְרָשָׁא, וְאַשְׁכַּח רַבָּנָן דַּהֲווֹ אַמְרֵי, הַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, אִי טַעֲוָתֵיהּ וְדַחַלְתֵּיהּ דִּנְבוּכַדְנֶצַּר הֲוָה שְׁמֵיהּ בֵּל, הָא כְּתִיב בֵּיהּ, (דניאל ד) וְעַד אָחֳרִין עַל קֳדָמַי דָּנִיֵּאל דִּי שְׁמֵהּ

896. שֶׁהֲרֵי שָׁנִינוּ, כְּשֶׁעָלָה רַב הוּנָא לְשָׁם, מָצָא אֶת הַחֲכָמִים שֶׁעוֹסְקִים בַּפָּסוּק הַזֶּה שֶׁכָּתוּב, (ירמיה נא) וּפָקַדְתִּי עַל בֵּל בְּבָבֶל וְהֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו וְלֹא יִנְהֲרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. וְרַב הוּנָא לֹא הָיוּ מַשְׁגִּיחִים בּוֹ, שֶׁהֲרֵי לֹא הִכִּירוּ אוֹתוֹ בָּרִאשׁוֹנָה, מִשּׁוּם שֶׁהָיָה קָטָן. נִכְנַס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, וּמָצָא אֶת הַחֲכָמִים שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים שֶׁבַּפָּסוּק הַזֶּה יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן, אִם יִרְאָתוֹ וֶאֱלִילוֹ שֶׁל נְבוּכַדְנֶצַּר הָיָה שְׁמוֹ בֵּל – הֲרֵי כָּתוּב בּוֹ, (דניאל ד) וְעַד אָחֳרִים נִכְנַס

בֵּלְטְשַׁאצַּר כְּשֵׁם אֱלָהִי. וְעוֹד, מַאי וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו.

דָּנִיאֵל שֶׁשְּׁמוֹ בֵּלְטְשַׁאצַּר כְּשֵׁם אֱלֹהַי? וְעוֹד, מַה זֶּה וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו?

897. קָם רַב הוּנָא בֵּינֵי קַיָּימֵי דְּעַמּוּדֵי, וְאָמַר אִילּוּ הֲוֵינָא בְּאַתְרִי, דְּרִישְׁנָא לֵיהּ לְהַאי פְּסוּקָא. לָא אַשְׁגְּחוּ בֵּיהּ. קָם תִּנְיָינוּת, וְאָמַר מִלָּה דָּא. אָתָא רַבִּי יוּדָאי בַּר רַב, וְאוֹתְבֵיהּ קַמֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ, אֵימָא בְּרִי אֵימָא, דְּמִלֵּי אוֹרַיְיתָא כְּתִיב בְּהוּ, (משלי א) בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא וְגוֹ'.

897. עָמַד רַב הוּנָא בֵּין הַיְסוֹדוֹת שֶׁל הָעַמּוּדִים וְאָמַר, אִלּוּ הָיִיתִי בִּמְקוֹמִי, הָיִיתִי דּוֹרֵשׁ אֶת הַפָּסוּק הַזֶּה. לֹא הִתְבּוֹנְנוּ בוֹ. קָם שֵׁנִית וְאָמַר דָּבָר זֶה. בָּא רַבִּי יוּדָאי בַּר רַב וְהוֹשִׁיבוֹ לְפָנָיו. אָמַר לוֹ, אֱמֹר בְּנִי, אֱמֹר, שֶׁבְּדִבְרֵי תוֹרָה כָּתוּב בָּהֶם (משלי א) בְּרֹאשׁ הֹמִיּוֹת תִּקְרָא וְגוֹ'.

898. פָּתַח וְאָמַר, הָכִי תָּנֵינָן, בְּיוֹמֵי קַדְמָאֵי עַד לָא אָתָא יַעֲקֹב, הֲוָה בַּר נָשׁ שָׁלֵו בְּבֵיתֵיהּ, מָטָא זִמְנֵיהּ, מִית בְּלָא מַרְעִין, כֵּיוָן דְּאָתָא יַעֲקֹב, בָּעָא קָמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר לֵיהּ, מָרֵי דְּעָלְמָא, אִי נִיחָא קָמָךְ, דְּלִנְפּוֹל בַּר נָשׁ בְּבֵי מַרְעֵיהּ, תְּרֵין אוֹ תְּלַת יוֹמִין, וּלְבָתַר יִתְכְּנָשׁ לְעַמֵּיהּ, וִיפַקֵּד לְבֵיתֵיהּ, וִיתוּב מֵחוֹבוֹי. אָמַר לֵיהּ שַׁפִּיר. אַתְּ הוּא סִימָנָא בְּעָלְמָא. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (בראשית מח) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חוֹלֶה. חוֹלֶה כְּתִיב מַה דְּלָא הֲוָה לְבַר נָשׁ מִן קַדְמַת דְּנָא.

898. פָּתַח וְאָמַר, כָּךְ שָׁנִינוּ, בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים טֶרֶם בָּא יַעֲקֹב, הָיָה אָדָם שָׁלֵו בְּבֵיתוֹ. הִגִּיעַ זְמַנּוֹ – מֵת בְּלִי מַחֲלוֹת. כֵּיוָן שֶׁבָּא יַעֲקֹב, בִּקֵּשׁ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְאָמַר לוֹ: רִבּוֹן הָעוֹלָם, אִם נוֹחַ לְפָנֶיךָ, שֶׁיִּפֹּל אָדָם בְּבֵית חָלְיוֹ שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְאַחַר כָּךְ יִתְכַּנֵּס לְעַמּוֹ, וִיצַוֶּה אֶת בֵּיתוֹ וְיָשׁוּב מֵחֲטָאָיו. אָמַר לוֹ: יָפֶה, וְאַתָּה תִּהְיֶה סִימָן בָּעוֹלָם. בֹּא וּרְאֵה מַה כָּתוּב בּוֹ, (בראשית מח) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חֹלֶה. כָּתוּב חֹלֶה, מַה שֶּׁלֹּא הָיָה לְאָדָם מִקֹּדֶם לָכֵן.

899. בָּתַר דְּשָׁכִיב, לָא הֲוָה בַּר נָשׁ דַּהֲוָה לֵיהּ מַרְעִין, דְּלָא מִית. עַד דְּאָתָא חִזְקִיָּה, מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (ישעיה לח) בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חִזְקִיָּהוּ לָמוּת וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְיָ', אָמַר לֵיהּ, אִי נִיחָא קָמָךְ דְּיִתְּסוּן בְּנֵי נָשָׁא מִבֵּי מַרְעֵיהוֹן, וְיוֹדוּן שְׁמָךְ, וְיִשְׁתְּמוֹדְעוּן, וִיתוּבוּן לְבָתַר בִּתְיוּבְתָּא שְׁלֵימָתָא, וְיִשְׁתַּכְּחוּן בְּנֵי עָלְמָא זַכָּאִין קֳדָמָךְ. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יָאוּת הוּא, אַתְּ תְּהֵא סִימָנָא בְּעָלְמָא, וְכַךְ הוּא, מַאי דְּלָא הֲוָה מִקַּדְמַת דְּנָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה לח) מִכְתָּב לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּחֲלוֹתוֹ וַיְחִי מֵחָלְיוֹ. וְתָאנָא, הַהוּא יוֹמָא אִתְהֲדַר שִׁמְשָׁא עֶשֶׂר דַּרְגִּין.

899. אַחַר שֶׁנִּפְטַר, לֹא הָיָה אָדָם שֶׁהָיוּ לוֹ מַחֲלוֹת שֶׁלֹּא מֵת, עַד שֶׁבָּא חִזְקִיָּה. מַה כָּתוּב בּוֹ? (ישעיה לח) בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חִזְקִיָּהוּ לָמוּת וְגוֹ'. בֹּא וּרְאֵה מַה כָּתוּב, וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה'. אָמַר לוֹ: אִם נוֹחַ לְפָנֶיךָ שֶׁיִּתְרַפְּאוּ בְּנֵי אָדָם מִבֵּית חֳלָיִם וְיוֹדוּ לִשְׁמֶךָ, וְיַכִּירוּ וְיָשׁוּבוּ אַחַר כָּךְ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְיִמָּצְאוּ בְּנֵי הָעוֹלָם צַדִּיקִים לְפָנֶיךָ. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: נָאֶה הוּא, וְאַתָּה תִּהְיֶה סִימָן לָזֶה בָּעוֹלָם, וְכָךְ הוּא מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מִקֹּדֶם לָכֵן. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם) מִכְתָּב לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּחֲלֹתוֹ וַיְחִי מֵחָלְיוֹ. וְשָׁנִינוּ, אוֹתוֹ יוֹם חָזְרָה הַשֶּׁמֶשׁ עֶשֶׂר דְּרָגוֹת.

900. וְתָאנָא, מְרוֹדַךְ בַּלְאֲדָן הֲוָה אָכִיל כָּל יוֹמָא בְּד' שַׁעְתֵּי, וְנָאִים עַד תֵּשַׁע שַׁעְתֵּי, וְהַהוּא יוֹמָא נָאִים עַד ט' שַׁעְתֵּי, כַּד אִתְּעַר חָמָא שִׁמְשָׁא דְּקָאִים בְּד' שַׁעְתֵּי, אָמַר מַאי הַאי, בִּקְטוֹלָא דְּקוּנְטִירָא דְּקוּנְטְרוֹי

900. וְשָׁנִינוּ, מְרוֹדַךְ בַּלְאֲדָן הָיָה אוֹכֵל כָּל יוֹם בְּאַרְבַּע שָׁעוֹת וְיָשֵׁן עַד תֵּשַׁע שָׁעוֹת, וְאוֹתוֹ יוֹם יָשַׁן עַד תֵּשַׁע שָׁעוֹת. כְּשֶׁהִתְעוֹרֵר, רָאָה שֶׁשֶּׁמֶשׁ עוֹמֶדֶת בְּאַרְבַּע שָׁעוֹת. אָמַר, מַה זֶּה? בַּהֲרִיגַת הַכַּעַס קֻנְטוּר קְשַׁרְתֶּם עָלַי? אָמְרוּ לוֹ,

אַנְקָטַרְתּוּן. אָמְרוּ (דף קע"ה ע"א) לֵיהּ לָמָּה. אָמַר, דְּנָאִימְנָא יוֹמָא חַד, וּתְלָתוּת יוֹמָא. אָמְרוּ לֵיהּ, לָאו הָכִי, אֶלָּא אֱלָהָא דְּחִזְקִיָּה עֲבַד יוֹמָא דֵּין תְּרֵין נִיסִּין. אָסֵי לְחִזְקִיָּה מִבֵּי מַרְעֵיהּ, וְאַהֲדָר שִׁמְשָׁא לְעִדָּנָא דָּא. אָמַר וְכִי אִית בְּעָלְמָא אֱלָהָא רַבָּא בַּר מֵאֱלָהַי. אָמְרוּ, אֱלָהָא דְּחִזְקִיָּהוּ.

לָמָּה? אָמַר, שֶׁיָּשַׁנְתִּי יוֹם אֶחָד וּשְׁלִישׁ יוֹם. אָמְרוּ לוֹ, לֹא כָּךְ, אֶלָּא אֱלֹהֵי חִזְקִיָּהוּ עָשָׂה הַיּוֹם הַזֶּה שְׁנֵי נִסִּים: רִפֵּא אֶת חִזְקִיָּה מִבֵּית חָלְיוֹ, וְהֶחֱזִיר אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לַזְּמַן הַזֶּה. אָמַר, וְכִי יֵשׁ בָּעוֹלָם אֱלוֹהַּ גָּדוֹל יוֹתֵר חוּץ מֵאֱלֹהַי?! אָמְרוּ, אֱלֹהֵי חִזְקִיָּהוּ.

901. קָם וְכָתַב כְּתָבוֹי, שְׁלָם לְחִזְקִיָּהוּ מַלְכָּא דִּיהוּדָה וּשְׁלָם לֶאֱלָהֵיהּ וּשְׁלָם לִירוּשְׁלֵם קַרְתָּא קַדִּישָׁא. לְבָתַר אַמְלִיךְ וְקָם מִכֻּרְסְיָה, וּפָסַע תְּלַת פְּסִיעָן, וְכָתַב אַחֲרָנִין, שְׁלָם לֶאֱלָהָא רַבָּא דְּבִירוּשְׁלֵם וּשְׁלָם לְחִזְקִיָּהוּ מַלְכָּא דִּיהוּדָה וּשְׁלָם לִירוּשְׁלֵם קַרְתָּא קַדִּישָׁא. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַנְתְּ פְּסַעְתְּ בְּגִין יְקָרִי תְּלַת פְּסִיעָן, חַיֶּיךָ, מִינָךְ יִפְּקוּן תְּלַת מַלְכִין שַׁלִּיטִין, קַסְטִירִין רוּפִינִין דְּשַׁלִּיטִין בְּכָל עָלְמָא, וְקַדְמָאָה מִנַּיְיהוּ נְבוּכַדְנֶצַּר הֲוָה.

901. עָמַד וְכָתַב כְּתָבוֹ: שָׁלוֹם לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְשָׁלוֹם לֵאלֹהָיו וְשָׁלוֹם לִירוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ. אַחַר כָּךְ נִמְלַךְ, וְקָם מִכִּסְאוֹ, וּפָסַע שָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת וְכָתַב אֲחֵרִים: שָׁלוֹם לֶאֱלוֹהַּ הַגָּדוֹל שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם וְשָׁלוֹם לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְשָׁלוֹם לִירוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אַתָּה פָּסַעְתָּ בִּשְׁבִיל כְּבוֹדִי שָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת, חַיֶּיךָ מִמְּךָ יֵצְאוּ שְׁלֹשָׁה מְלָכִים שַׁלִּיטִים רוֹזְנִים וּמַצְבִּיאִים שֶׁשּׁוֹלְטִים בְּכָל הָעוֹלָם, וְרִאשׁוֹן מֵהֶם הָיָה נְבוּכַדְנֶצַּר.

902. תָּא חֲזֵי, מַאי אֲמַר לֵיהּ דָּנִיאֵל, (דניאל ב) אַנְתְּ הוּא רֵאשָׁה דִּי דַהֲבָא. וּבָתְרָךְ תְּקוּם מַלְכוּ אָחֳרִי אֲרַע מִינָּךְ וּמַלְכוּ תְלִיתָאָה אָחֳרִי וְגוֹ'. מַה כְּתִיב (דניאל ג) נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא עֲבַד צְלֵם דִּי דְהַב רוּמֵהּ אַמִּין שִׁתִּין פְּתָיֵהּ אַמִּין שִׁית. אֲמַר נְבוּכַדְנֶצַּר צַלְמָא דַּחֲמֵינָא, הֲוָה רֵישָׁא דִּי דַהֲבָא, מְעוֹי דִּכְסַף, אֲנָא אַעֲבִיד כֹּלָּא דְּדַהֲבָא, דְּלֶהֱוֵי קַוְפָּרָא דְּדַהֲבָא בְּרֵישָׁא.

902. בֹּא וּרְאֵה מָה אָמַר לוֹ דָּנִיֵּאל, (דניאל ב) אַתָּה הוּא רֹאשׁ הַזָּהָב, וְאַחֲרֶיךָ תָּקוּם מַלְכוּת אַחֶרֶת רָעָה מִמְּךָ וּמַלְכוּת שְׁלִישִׁית אַחֶרֶת. מַה כָּתוּב? (שם ג) הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר עָשָׂה צֶלֶם שֶׁל זָהָב. גָּבְהוֹ שִׁשִּׁים אַמּוֹת וְרָחְבּוֹ שֵׁשׁ אַמּוֹת. אָמַר נְבוּכַדְנֶצַּר, הַצֶּלֶם שֶׁרָאִיתִי הָיָה רֹאשׁוֹ שֶׁל זָהָב, מֵעָיו שֶׁל כֶּסֶף. אֲנִי אֶעֱשֶׂה הַכֹּל שֶׁל זָהָב, וְשֶׁתִּהְיֶה עֲטֶרֶת זָהָב בְּרֹאשׁוֹ.

903. וְתָאנָא, הַהוּא יוֹמָא כָּנַשׁ כָּל אוּמַיָּא וְעַמְמַיָּא וְלִישָּׁנַיָּא לְמִפְלַח לְהַהוּא צַלְמָא, וְנָטַל מָאנָא מִמָּאנֵי מַקְדְּשָׁא, דַּהֲוָה גָּלִיף בֵּיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְעָיֵיל לֵיהּ בְּפוּמֵיהּ דְּהַהוּא צַלְמָא, וּבְהַהִיא שַׁעְתָּא הֲוָה מְמַלֵּל רַבְרְבָן, עַד דְּאָתָא דָּנִיאֵל, וְקָרִיב גַּבֵּי דְּהַהוּא צַלְמָא, וְאָמַר אֲנָא שְׁלִיחָא דְּמָארָא עִלָּאָה, גּוֹזַרְנָא עָלָךְ לְמִפַּק מֵהָכָא. אַדְכַּר שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְנָפַק הַהוּא מָאנָא, וְנָפַל צַלְמָא וְאִתְּבַר. הַיְינוּ דִּכְתִיב וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו וְלֹא יִנְהֲרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. קָם רַבִּי יְהוּדָה וְנַשְּׁקֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ, אָמַר אִי לָא דְּקָרִיבְנָא בְּקוּטְפַיָּא הָכָא, לָא אִשְׁתְּמוֹדְעָנָא בָּךְ. וַהֲווּ דַּחֲלִין קַמֵּיהּ מֵהַהוּא יוֹמָא.

903. וְשָׁנִינוּ, אוֹתוֹ יוֹם כִּנֵּס אֶת כָּל הָאֻמּוֹת וְהָעַמִּים וְהַלְּשׁוֹנוֹת לַעֲבֹד לְאוֹתוֹ הַצֶּלֶם, וְלָקַח כְּלִי מִכְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ שֶׁבּוֹ הָיָה חָקוּק הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ וְהִכְנִיסוֹ בְּפִי אוֹתוֹ צֶלֶם. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה הָיָה מְדַבֵּר גְּדוֹלוֹת, עַד שֶׁבָּא דָּנִיֵּאל וְקָרַב לְאוֹתוֹ הַצֶּלֶם וְאָמַר: אֲנִי שְׁלִיחַ שֶׁל הָרִבּוֹן הָעֶלְיוֹן, גּוֹזֵר אֲנִי עָלֶיךָ לָצֵאת מִכָּאן. הִזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְיָצָא אוֹתוֹ כְּלִי, וְנָפַל הַצֶּלֶם וְנִשְׁבַּר. הַיְנוּ מַה שֶּׁכָּתוּב, וְהֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו וְלֹא יִנְהֲרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. קָם רַבִּי יְהוּדָה וּנְשָׁקוֹ עַל רֹאשׁוֹ. אָמַר, אִם לֹא שֶׁקֵּרַבְתִּי אוֹתְךָ לַחֲבוּרָה כָּאן, לֹא הִכַּרְנוּ אוֹתְךָ. וּמֵאוֹתוֹ יוֹם הָיוּ פּוֹחֲדִים מִפָּנָיו.

904. תָּאנָא (קהלת י) אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִים וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת יֹאכֵלוּ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹקִים לְהַאי קְרָא,

904. שָׁנִינוּ, (קהלת י) אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִים וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת יֹאכֵלוּ. רַבִּי יוֹסֵי בֵּאֵר

בְּמֹשֶׁה, בְּשַׁעְתָּא דְּאַפִּיק לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וַעֲבַד לוֹן בְּנֵי חוֹרִין. וְשָׂרֵיךְ בְּעֵת יֹאכֵלוּ, דִּכְתִּיב, (שמות יב) וַאֲכַלְתֶּם אוֹתוֹ בְּחִפָּזוֹן פֶּסַח הוּא לַיְיָ.

אֶת הַפָּסוּק הַזֶּה בְּמֹשֶׁה בְּשָׁעָה שֶׁהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְעָשָׂה אוֹתָם בְּנֵי חוֹרִין. וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת יֹאכֵלוּ, שֶׁכָּתוּב (שמות יב) וַאֲכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּחִפָּזוֹן פֶּסַח הוּא לַה'.

905. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, וְכִי לָא אֲמֵינָא דְּמִלּוֹי דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּכֻלְּהוּ בְּגַוָּו, לְגוֹ הֵיכְלָא קַדִּישָׁא הֲווֹ. וְהַאי דְּאַמְרִיתוּ כֹּלָּא שַׁפִּיר הֲוָה, וְלִדְרָשָׁא הוּא דְּאָתָא, אֲבָל הַאי קְרָא, לְעֵילָּא בְּהֵיכְלָא קַדִּישָׁא הוּא.

905. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי, וְכִי לֹא אָמַרְתִּי שֶׁדִּבְרֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שֶׁכֻּלָּם בִּפְנִים, לְתוֹךְ הַהֵיכָל הַקָּדוֹשׁ הָיוּ. וְזֶה שֶׁאֲמַרְתֶּם, הַכֹּל יָפֶה הָיָה וְלִדְרָשָׁה הוּא בָּא, אֲבָל פָּסוּק זֶה לְמַעְלָה בַּהֵיכָל הַקָּדוֹשׁ הוּא.

906. תָּאנָא, אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִים. מַאי אֶרֶץ. אֶרֶץ סְתָם. דְּתַנְיָא, מַהוּ דִּכְתִּיב, (איכה ב) הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא הַאי אֶרֶץ, הִיא רָזָא, בְּגוֹ כִּתְרֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דִּכְתִּיב בֵּיהּ (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם. וְהַאי אֶרֶץ, וְכָל מַה דְּיָנִיק וְאִתְּזָן, מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם הוּא, וְלָא אִתְּזָנַת אַרְעָא דָּא, אֶלָּא מִשְּׁלֵימוּתָא קַדִּישָׁא, דְּאִקְרֵי שָׁמַיִם.

906. שָׁנִינוּ, אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִים. מַה זֶּה אֶרֶץ? אֶרֶץ סְתָם, שֶׁלָּמַדְנוּ, מַהוּ שֶׁכָּתוּב (איכה ב) הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל? אֶלָּא הָאָרֶץ הַזּוֹ הִיא סוֹד בְּתוֹךְ כִּתְרֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁכָּתוּב בּוֹ (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם. וְהָאָרֶץ הַזּוֹ וְכָל מַה שֶּׁיּוֹנֵק וְנִזּוֹן, הוּא מֵאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם, וְלֹא נִזּוֹנֵית הָאָרֶץ הַזּוֹ אֶלָּא מִשְּׁלֵמוּת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁנִּקְרֵאת שָׁמַיִם.

907. וּבְשַׁעְתָּא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲרָבָא בֵּיתֵיהּ דִּלְתַתָּא, וְאַרְעָא קַדִּישָׁא דִּלְתַתָּא, אַעְבַּר לְהַאי אַרְעָא קַדִּישָׁא דִּלְעֵילָּא בְּקַדְמֵיתָא, וְנָחִית לֵיהּ מֵהַהוּא דַּרְגָּא דַּהֲוָה יָנְקָא מִשָּׁמַיִם קַדִּישָׁא, וּלְבָתַר חָרִיב לְהַאי דִּלְתַתָּא, הֲדָא הוּא דִּכְתִּיב הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ בְּקַדְמֵיתָא, וּלְבָתַר וְלֹא זָכַר הֲדוֹם רַגְלָיו. דְּתַנְיָא, כַּךְ אָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד בָּעֵי לְמֵידָן עָלְמָא, בְּקַדְמֵיתָא עָבִיד דִּינָא לְעֵילָּא, וּלְבָתַר אִתְקַיַּים לְתַתָּא, דִּכְתִּיב, (ישעיה כד) יִפְקוֹד יְיָ' עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם, בְּקַדְמֵיתָא, וּלְבָתַר וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה.

907. וּבְשָׁעָה שֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַחֲרִיב אֶת בֵּיתוֹ שֶׁלְּמַטָּה וְהָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁלְּמַטָּה, הֶעֱבִיר בָּרִאשׁוֹנָה אֶת הָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁלְּמַעְלָה, וְהוֹרִידָהּ מֵאוֹתָהּ דַּרְגָּה שֶׁהָיְתָה יוֹנֶקֶת מֵהַשָּׁמַיִם הַקְּדוֹשִׁים, וְאַחַר כָּךְ הֶחֱרִיב אֶת זוֹ שֶׁלְּמַטָּה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ – בָּרִאשׁוֹנָה, וְאַחַר כָּךְ – וְלֹא זָכַר הֲדֹם רַגְלָיו. שֶׁשָּׁנִינוּ, כָּךְ דַּרְכּוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: כְּשֶׁרוֹצֶה לָדוּן אֶת הָעוֹלָם, בָּרִאשׁוֹנָה עוֹשֶׂה דִין לְמַעְלָה, וְאַחַר כָּךְ מִתְקַיֵּם לְמַטָּה, שֶׁכָּתוּב (ישעיה כד) יִפְקוֹד ה' עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם – בָּרִאשׁוֹנָה. וְאַחַר כָּךְ – וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה.

908. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִין, דְּזָן לָךְ בִּסְגִיאוּת כֹּלָּא, בְּלָא דְּחִילוּ דְּאָחֳרָא, וּמֵהַהוּא מַלְכָּא עִלָּאָה אִתְּזַן כֹּלָּא. וְשָׂרַיִךְ בְּעֵת יֹאכֵלוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (במדבר כג) כָּעֵת יֵאָמֵר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל, אִי לָךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ נָעַר כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (ישעיה ג) וְנָתַתִּי נְעָרִים שָׂרֵיהֶם. דְּהַוֵּי לְאַרְעָא כַּד יַנְקָא מִשְּׂמָאלָא. וְשָׂרַיִךְ בַּבֹּקֶר יֹאכֵלוּ, (דף קע"ה

908. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אַשְׁרֵיךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן חוֹרִים – שֶׁזָּן אוֹתָךְ בְּרֹב כֹּל, בְּלִי פַּחַד שֶׁל אַחֵר, וּמֵאוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן נִזּוֹן הַכֹּל. וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת יֹאכֵלוּ – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כג) כָּעֵת יֵאָמֵר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל. אִי לָךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ נָעַר – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ג) וְנָתַתִּי נְעָרִים שָׂרֵיהֶם. שֶׁאוֹי לָאָרֶץ כְּשֶׁיּוֹנֶקֶת מִשְּׂמֹאל. וְשָׂרַיִךְ בַּבֹּקֶר יֹאכֵלוּ –

ע"ב בְּהַהוּא קַדְרוּתָא, וְעַד לָא נָהִיר, וְלָא שַׁלְטָא מָה דְּשַׁלְטָא.

בְּאוֹתָהּ קַדְרוּת, וְעַד שֶׁלֹּא מֵאִיר וְלֹא שׁוֹלֵט מַה שֶּׁשּׁוֹלֵט.

909. תָּנָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, (שמות כו) וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מַבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, דָּא הוּא יַעֲקֹב קַדִּישָׁא שְׁלֵימָא, כְּמָה דְּאוּקִימְנָא, דִּכְתִיב, (בראשית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֹהָלִים. יוֹשֵׁב אֹהֶל לָא כְּתִיב, אֶלָּא יוֹשֵׁב אוֹהָלִים, תְּרֵי, דְּאָחִיד לְהַאי וְאָחִיד לְהַאי. אַף הָכָא כְּתִיב, וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים, מַבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, דְּאָחִיד לְהַאי וְאָחִיד לְהַאי.

909. שָׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מַבְרִחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה – זֶהוּ יַעֲקֹב הַקָּדוֹשׁ הַשָּׁלֵם, כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ, שֶׁכָּתוּב (בראשית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים. לֹא כָתוּב יוֹשֵׁב אֹהֶל, אֶלָּא יֹשֵׁב אֹהָלִים, שְׁנַיִם, שֶׁאוֹחֵז אֶת זֶה וְאוֹחֵז אֶת זֶה. אַף כָּאן כָּתוּב וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מַבְרִחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, שֶׁאוֹחֵז אֶת זֶה וְאוֹחֵז אֶת זֶה.

910. דְּתָנֵינָן, מַאי אִישׁ תָּם. כְּתַרְגּוּמוֹ, שְׁלִים. שְׁלִים מִכֹּלָּא, שְׁלִים לִתְרֵין סִטְרִין, לְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְלִזְעֵיר אַפִּין. שְׁלִים לְחֶסֶד עִלָּאָה וְלִגְבוּרָה עִלָּאָה, וְאַשְׁלִים לְהַאי וּלְהַאי.

910. שֶׁשָּׁנִינוּ, מַהוּ אִישׁ תָּם? כְּתַרְגּוּמוֹ – שָׁלֵם. שָׁלֵם מֵהַכֹּל, שָׁלֵם לִשְׁנֵי צְדָדִים, לְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא וְלִזְעֵיר אַפִּין. שָׁלֵם לְחֶסֶד עֶלְיוֹן וְלִגְבוּרָה עֶלְיוֹנָה, וּמַשְׁלִים לָזֶה וְלָזֶה.

911. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, חֲמֵינָא דְּהָא חָכְמְתָא כְּלַל כֹּלָּא. וְחֶסֶד עִלָּאָה נָפְקָא מֵחָכְמָה. גְּבוּרָה, דְּהוּא דִּינָא תַּקִּיפָא, נָפְקָא מִבִּינָה. יַעֲקֹב אַשְׁלִים לִתְרֵין סִטְרִין וַאֲבָהָן כְּלַל כֹּלָּא, וְיַעֲקֹב כְּלַל אֲבָהָתָא.

911. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, רָאִיתִי שֶׁהֲרֵי הַחָכְמָה הַכְּלָל שֶׁל הַכֹּל. וְחֶסֶד עֶלְיוֹן יוֹצֵא מֵחָכְמָה. גְּבוּרָה שֶׁהִיא דִּין הַקָּשֶׁה יוֹצֵאת מִבִּינָה. יַעֲקֹב מַשְׁלִים לִשְׁנֵי הַצְּדָדִים, וְהָאָבוֹת כְּלַל הַכֹּל, וְיַעֲקֹב כְּלָל שֶׁל הָאָבוֹת.

912. תָּאנָא בָּטַשׁ חָכְמָה בִּשְׁבִילוֹי, וְכָנִיף בְּרוּחָא (ס"א למיא') וְאִתְכְּנָפוּ מַיָּא לְאֲתָר חַד, וְאִתְפְּתָחוּ חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה. מֵאִלֵּין שְׁבִילִין, נַפְקֵי עֲשָׂרָה כִּתְרִין, בְּקַרְנִיטֵי זְהִירִין, וְאִשְׁתָּאֲרוּ עֶשְׂרִין וּתְרֵין שְׁבִילִין. בָּטַשׁ הַהוּא רוּחָא בְּאִינּוּן שְׁבִילִין, וְאִתְפְּתָחוּ חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה, וְאִתְגְּלִיפוּ עֶשְׂרִין וּתְרֵין, בְּחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּיוֹבְלָא, וְאִתְעַטָּרוּ בְּשַׁבְעִין וּתְרֵין אַתְוָון דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. אִלֵּין אִתְפְּתָחוּ לְסִטְרוֹי.

912. שָׁנִינוּ, הִכָּה הַחָכְמָה בַּשְּׁבִיל שֶׁלּוֹ, וְכָנַס בָּרוּחַ (מַיִם), וְהִתְכַּנְּסוּ הַמַּיִם לְמָקוֹם אֶחָד, וְנִפְתְּחוּ חֲמִשִּׁים שַׁעֲרֵי בִינָה. מֵהַשְּׁבִילִים הַלָּלוּ יוֹצְאִים עֲשָׂרָה כְתָרִים בְּקַרְנַיִם זוֹהֲרוֹת, וְנִשְׁאֲרוּ עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם שְׁבִילִים. הִכְּתָה אוֹתָהּ רוּחַ בְּאוֹתָם שְׁבִילִים, וְנִפְתְּחוּ חֲמִשִּׁים שַׁעֲרֵי בִינָה, וְנֶחְקְקוּ עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם בַּחֲמִשִּׁים שַׁעֲרֵי הַיּוֹבֵל, וְנִתְעַטְּרוּ בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. אֵלּוּ נִפְתְּחוּ לִצְדָדָיו.

913. וְאִתְעַטָּרוּ עֶשְׂרִין וּתְרֵין כִּתְרִין דְּרַחֲמֵי, דִּכְלִילָן בְּעַתִּיק יוֹמִין, דְּנָהִיר לוֹן כָּל חַד בְּסִטְרוֹי. אִתְעַטָּרוּ חַמְשִׁין גְּלִיפִין, בְּמ"ב אַתְוָון קַדִּישִׁין דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דִּבְהוֹן אִתְבְּרֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. וְאִתְגְּלָפוּ בִּגְלוּפֵיהוֹן, תְּמַנְיָא תַּרְעִין, דְּאִינּוּן תְּמַנְיָא אַתְוָון דְּרַחֲמֵי, דִּכְתִיב, (שמות לה) יְיָ' יְיָ' אֵל רַחוּם וְחַנּוּן, דְּנָפְקָא מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, לִזְעֵירָא, וּמִתְחַבְּרָן בְּאִלֵּין כִּתְרִין

913. וְהִתְעַטְּרוּ עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם כִּתְרֵי הָרַחֲמִים שֶׁכְּלוּלִים בְּעַתִּיק הַיָּמִים (כֶּתֶר) שֶׁמֵּאִיר לָהֶם כָּל אֶחָד בְּצִדּוֹ. הִתְעַטְּרוּ חֲמִשִּׁים חֲקִיקוֹת בְּמ"ב אוֹתִיּוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, שֶׁבָּהֶן נִבְרְאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְנֶחְקְקוּ בַּחֲקִיקוֹתֵיהֶם שְׁמוֹנָה שְׁעָרִים, שֶׁהֵן שְׁמוֹנֶה אוֹתִיּוֹת הָרַחֲמִים, שֶׁכָּתוּב (שמות לד) ה' ה' אֵל רַחוּם וְחַנּוּן, שֶׁיּוֹצֵא מֵהָעַתִּיק הַקָּדוֹשׁ לִזְעִירָא, וּמִתְחַבְּרִים בַּכְּתָרִים הַקְּדוֹשִׁים

קַדִּישִׁין, וְחָכְמָה וּבִינָה עִלָּאִין דְּסַלְּקִין. נָפְקָא וְחֶסֶד עִלָּאָה מֵהַאי סִטְרָא, וְדִינָא דִּגְבוּרָה מֵהַאי סִטְרָא, אָתָא זְכוּתָא דְּיַעֲקֹב, וְאַשְׁלִים אִתְרַוְויְיהוּ וְאָחִיד לוֹן. דְּהָא הוּא שְׁלֵימוּתָא עִלָּאָה.

הַלָּלוּ, חָכְמָה וּבִינָה הָעֶלְיוֹנִים שֶׁעוֹלִים. יוֹצֵא חֶסֶד עֶלְיוֹן מִצַּד זֶה, וְדִין הַגְּבוּרָה מִצַּד זֶה. בָּאָה זְכוּת שֶׁל יַעֲקֹב וּמַשְׁלִימָה אֶת שְׁנֵיהֶם וְאוֹחֶזֶת אוֹתָם, שֶׁהֲרֵי הִיא הַשְּׁלֵמוּת הָעֶלְיוֹנָה.

914. תָּאנָא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּגִין כָּךְ יִשְׂרָאֵל אִתְקְרֵי. דְּתָאנָא יַעֲקֹב תַּתָּאָה. יִשְׂרָאֵל עִלָּאָה. יַעֲקֹב לָאו שְׁלֵימוּתָא, יִשְׂרָאֵל שְׁלֵימוּתָא דְּכֹלָּא. וְכֵן תָּאנָא, (שמואל ב כג) נְאֻם דָּוִד בֶּן יִשַׁי, דָּוִד לָאו שְׁלֵימוּתָא, דְּהָא בַּתְרָאָה הוּא. יִשַׁי יְסוֹד עִלָּאָה הוּא, וּשְׁלֵימוּתָא. וְהַיְינוּ דִּתְנֵינָן, לָא גָּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם עַד שֶׁכָּפְרוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְמַלְכוּתָא דְּבֵית דָּוִד, דִּכְתִּיב, (שמואל ב כ) אֵין לָנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלָה בְּבֶן יִשַׁי אִישׁ לְאֹהָלָיו יִשְׂרָאֵל. מַאי אִישׁ לְאֹהָלָיו. אֲתַר דַּעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת שַׁרְיָא בְּגַוַּויְיהוּ, הַיְינוּ לֶאֱלֹהָיו.

914. שָׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מִשּׁוּם כָּךְ נִקְרָא יִשְׂרָאֵל. שֶׁשָּׁנִינוּ, יַעֲקֹב הַתַּחְתּוֹן, יִשְׂרָאֵל הָעֶלְיוֹן. יַעֲקֹב אֵינוֹ שְׁלֵמוּת, יִשְׂרָאֵל שְׁלֵמוּת הַכֹּל. וְכֵן שָׁנִינוּ, נְאֻם דָּוִד בֶּן יִשַׁי – דָּוִד אֵינוֹ שְׁלֵמוּת, שֶׁהֲרֵי אַחֲרוֹן הוּא. יִשַׁי יְסוֹד עֶלְיוֹן הוּא וּשְׁלֵמוּת. וְהַיְנוּ מַה שֶּׁשָּׁנִינוּ, לֹא גָלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם עַד שֶׁכָּפְרוּ בְּקָדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד, שֶׁכָּתוּב (שמואל-ב כ) אֵין לָנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלָה בְּבֶן יִשַׁי אִישׁ לְאֹהָלָיו יִשְׂרָאֵל. מַה זֶּה אִישׁ לְאֹהָלָיו? מָקוֹם שֶׁעוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת שׁוֹרָה בְּתוֹכָם, הַיְנוּ לֵאלֹהָיו.

915. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כַּד שַׁרְיָא וְחָכְמְתָא לְגַלְפָא גְּלִיפִין בְּכֻלְּהוּ כִּתְרִין, מֵאָן כִּתְרָא שָׁארֵי מֵהַהוּא דְּאִתְקְרֵי בִּינָה. בְּבִינָה אִתְכְּלִיל כֹּלָּא. וּבְגִין כָּךְ אִתְפַּתְּחוּ בָּהּ חַמְשִׁין תַּרְעִין, וְאִשְׁתְּכַח דְּכֹלָּא בְּחָכְמָה אִתְגְּלָפוּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִּיב, (תהלים קד) כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ.

915. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּשֶׁמַּתְחִילָה חָכְמָה לַחֲקֹק חֲקִיקוֹת בְּכָל הַכְּתָרִים, מֵאֵיזֶה כֶּתֶר מַתְחִילָה? מֵאוֹתָהּ שֶׁנִּקְרֵאת בִּינָה. בַּבִּינָה הַכֹּל נִכְלָל, וּמִשּׁוּם כָּךְ נִפְתְּחוּ בָהּ חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים, וְנִמְצָא שֶׁהַכֹּל נֶחְקְקוּ בַחָכְמָה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים קד) כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ.

916. תָּאנָא, כְּתִיב (ישעיה מ) מִי מָדַד בְּשָׁעֳלוֹ מַיִם וְגוֹ'. בְּשָׁעֳלוֹ מַיִם. מַאן מַיִם. דָּא הוּא בִּינָה. רִבִּי אֶלְעָזָר מַתְנֵי הָכִי, דָּא חֶסֶד. אֲמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן, כֹּלָּא בְּחַד מַתְקְלָא סַלְּקָא. (ס"א מתתקן) (ישעיה מ) וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן, מַאן שָׁמַיִם. תִּפְאֶרֶת. דִּכְתִּיב תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. וְכָל בַּשָּׁלִשׁ עֲפַר הָאָרֶץ. דָּא הוּא גְּבוּרָה. וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס הָרִים, אִלֵּין אִינּוּן שְׁאָר כִּתְרִין, דְּאִקְרוּן טוּרֵי אֲפַרְסְמוֹנָא דָּכְיָא. וּגְבָעוֹת בְּמֹאזְנָיִם, אִלֵּין שְׁאָר רְתִיכִין תַּתָּאִין מִנַּיְיהוּ.

916. שָׁנִינוּ, כָּתוּב (ישעיה מ) מִי מָדַד בְּשָׁעֳלוֹ מַיִם וְגוֹ'. בְּשָׁעֳלוֹ מַיִם, מָה הַמַּיִם? זֶהוּ בִּינָה. רַבִּי אֶלְעָזָר שׁוֹנֶה כָּךְ, זֶה חֶסֶד. אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן, הַכֹּל עוֹלֶה (נִתְקָן) בְּמִשְׁקָל אֶחָד. וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן, מִי הַשָּׁמַיִם? תִּפְאֶרֶת, שֶׁכָּתוּב תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל. וְכָל בַּשָּׁלִשׁ עֲפַר הָאָרֶץ – זוֹהִי גְבוּרָה. וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס הָרִים – אֵלֶּה הֵם שְׁאָר הַכְּתָרִים שֶׁנִּקְרָאִים הָרֵי אֲפַרְסְמוֹן זַךְ. וּגְבָעוֹת בְּמֹאזְנָיִם – אֵלּוּ שְׁאָר הַמֶּרְכָּבוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת מֵהֶם.

917. תָּא חֲזֵי, בְּשָׁעֳלוֹ, מָאי שָׁעֳלוֹ. דָּא רוּחַ וְחָכְמְתָא דְּהָכִי תָּנֵינָן, שַׁעֲלָא דְּקִיטְרֵי בְּקִיזְפָּא שְׁקִיעָן.

917. בֹּא וּרְאֵה, בְּשָׁעֳלוֹ, מַה זֶּה בְּשָׁעֳלוֹ? זוֹ רוּחַ חָכְמָה. שֶׁכָּךְ שָׁנִינוּ, שַׁעַל הַסְּבַךְ בְּאַפִּרְיוֹן שְׁקוּעִים.

918. וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן, מַאן זֶרֶת. אִלֵּין אִינּוּן (חמשין) תַּרְעִין דְּאִתְפַּתָּחוּ וְאִתְפַּזָּרוּ לְכָל סִטְרִין,

918. וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן, מִי הַזֶּרֶת? אֵלּוּ אוֹתָם (חֲמִשִּׁים) שְׁעָרִים שֶׁנִּפְתְּחוּ וְהִתְפַּזְּרוּ

כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר (מלאכי ב) וְזֵרִיתִי פֶרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגוֹ'. וְכָל בַּשָּׁלִישׁ, מַאן שָׁלִישׁ. רַחֲמֵי. שְׁלִימוּתָא דְּכֹלָּא. וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס, מַאי פֶּלֶס, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, דִּכְתִּיב, (ויקרא יט) מֹאזְנֵי צֶדֶק. אַבְנֵי צֶדֶק. תּוּ אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הָנֵי מִילֵּי בְּשִׁיעוּרָא (דף קע"ו ע"א) דְּיוֹצֵר כֹּלָּא אוּקִימְנָא.

לְכָל הַצְּדָדִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְזֵרִיתִי פֶרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגוֹ'. וְכָל בַּשָּׁלִשׁ, מִי הַשָּׁלִישׁ? רַחֲמִים, שְׁלֵמוּת הַכֹּל. וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס, מַה זֶּה פֶּלֶס? אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, שֶׁכָּתוּב מֹאזְנֵי צֶדֶק. אַבְנֵי צֶדֶק. עוֹד אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הַדְּבָרִים הַלָּלוּ בְּשִׁעוּר שֶׁל יוֹצֵר הַכֹּל בֵּאַרְנוּ.

919. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, שְׁמַע מִינָּהּ, דְּיַעֲקֹב מִגּוֹ דִּינָא קַשְׁיָא נָפִיק, דְּהָא יִצְחָק דִּינָא קַשְׁיָא, אָחִיד לְחוּלָקֵיהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְדָא הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְהָא יִצְחָק מִגּוֹ חֶסֶד נְפַק, וְהָכִי כֻּלְּהוּ, דִּינָא מִגּוֹ רַחֲמֵי נָפְקָא, וְרַחֲמֵי מִדִּינָא. אַבְרָהָם יָרִית אַחְסַנְתָּא דְּחֶסֶד, נָפַק יִצְחָק בְּדִינָא מִגּוֹ חֶסֶד. יַעֲקֹב נָפַק בְּרַחֲמֵי, מִגּוֹ דִּינָא קַשְׁיָא, וְכַךְ הוּא לְעֵילָּא, דָּא מִן דָּא, וְיַנְקָא דָּא מִן דָּא, עַד דְּאִשְׁתְּמוֹדַע כֹּלָּא דְּהוּא חַד, וּמֵחַד תַּלְיָין כֻּלְּהוּ, וְכֹלָּא אִשְׁתְּכַח חַד. בְּרִיךְ שְׁמֵיהּ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

919. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִזֶּה נִשְׁמָע שֶׁיַּעֲקֹב יָצָא מִתּוֹךְ דִּין קָשֶׁה, שֶׁהֲרֵי יִצְחָק דִּין קָשֶׁה אָחַז לְחֶלְקוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְזֶה הוּא לְבַדּוֹ? וַהֲרֵי יִצְחָק יָצָא מִתּוֹךְ חֶסֶד, וְכָךְ כֻּלָּם, דִּין יוֹצֵא מִתּוֹךְ רַחֲמִים, וְרַחֲמִים מִדִּין. אַבְרָהָם יָרַשׁ יְרֻשַּׁת חֶסֶד, וְיָצָא יִצְחָק בְּדִין מִתּוֹךְ חֶסֶד. יַעֲקֹב יָצָא בְּרַחֲמִים מִתּוֹךְ הַדִּין הַקָּשֶׁה, וְכָךְ הוּא לְמַעְלָה זֶה מִזֶּה, וְיוֹנֵק זֶה מִזֶּה, עַד שֶׁנּוֹדָע שֶׁהַכֹּל הוּא אֶחָד, וּמֵאֶחָד תְּלוּיִים כֻּלָּם, וְהַכֹּל נִמְצָא אֶחָד. בָּרוּךְ שְׁמוֹ לְעוֹלָם וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים.

920. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אִשְׁתְּמוֹדַע, דְּלֵית שְׁלִימוּתָא אֶלָּא כַּד אָחִיד דָּא מִן דָּא, (ס"א וחד) וְדָא אָחִיד בִּתְרַוַויְיהוּ, לְשַׁכְלְלָא כֹּלָּא, כְּגוֹן יַעֲקֹב, וְהַיְינוּ דִּכְתִּיב מַבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה.

920. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, נוֹדָע שֶׁאֵין שְׁלֵמוּת אֶלָּא כְּשֶׁאוֹחֵז זֶה מִזֶּה, (וְאֶחָד) וְזֶה אוֹחֵז בִּשְׁנֵיהֶם לְשַׁכְלֵל אֶת הַכֹּל, כְּמוֹ יַעֲקֹב, וְהַיְנוּ שֶׁכָּתוּב מַבְרִחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה.

921. תָּאנָא, כּוּלֵּי הַאי לָא אִתְקְרֵי אֶלָּא מִסִּטְרָא דִּילָן, וּמִסִּטְרָא דִּילָן אִשְׁתְּמוֹדַע כֹּלָּא. (ס"א דהא בהאי לעילא) וּלְעֵילָּא כֹּלָּא בְּחַד מִתְקְלָא סַלְקָא. לָא שָׁנֵי, וְלָא יִשְׁתַּנֵּי, כְּמָה דִּכְתִּיב, (מלאכי ג) אֲנִי יְיָ' לֹא שָׁנִיתִי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כֻּלְּהוּ בּוּצִינִין נְהִירִין מֵחַד, וּמֵחַד תַּלְיָין, וּבוּצִינִין אִינְהוּ חַד כֹּלָּא. דְּהָא לָא בָּעוּ לְאִתְפָּרְשָׁא, וּמַאן דְּפָרִישׁ לוֹן, כְּאִלּוּ אִתְפָּרַשׁ מִן חַיֵּי עָלְמָא.

921. שָׁנִינוּ, כָּל זֶה לֹא נִקְרָא אֶלָּא מִצַּד שֶׁלָּנוּ, וּמִצַּד שֶׁלָּנוּ הַכֹּל נוֹדָע. (שֶׁהֲרֵי בָּזֶה לְמַעְלָה) וּלְמַעְלָה הַכֹּל עוֹלֶה בְּמִשְׁקָל אֶחָד, לֹא שׁוֹנֶה וְלֹא יִשְׁתַּנֶּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מלאכי ג) אֲנִי ה' לֹא שָׁנִיתִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל הַמְּנוֹרוֹת מְאִירוֹת מֵאֶחָד וּתְלוּיוֹת מֵאֶחָד, וְהַמְּנוֹרוֹת הֵן הַכֹּל אֶחָד, שֶׁהֲרֵי לֹא רָצוּ לְהִפָּרֵד, וּמִי שֶׁמַּפְרִידָם כְּאִלּוּ נִפְרָד מֵחַיֵּי הָעוֹלָם.

922. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (ישעיה ג) וְנָתַתִּי נְעָרִים שָׂרֵיהֶם וְתַעֲלוּלִים יִמְשְׁלוּ בָם, הַיְינוּ דִּכְתִּיב, (שמות כה) וְעָשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב. כְּתִיב (שמואל א ד) יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים, וּכְתִיב (שמואל ב כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעֹף. יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים, כַּד שַׁרְיָא לְאִתְיַישְּׁבָא בִּשְׁלִימוּתָא, כְּתִיב יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים. (ס"א כד אשתכח בשלימותא) וְכַד לָא שַׁרְיָא, וְלָא אִתְיַישְּׁבָא מַלְכָּא

922. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּתוּב (ישעיה ג) וְנָתַתִּי נְעָרִים שָׂרֵיהֶם וְתַעֲלוּלִים יִמְשְׁלוּ בָם, הַיְנוּ שֶׁכָּתוּב (שמות כה) וְעָשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרֻבִים זָהָב. כָּתוּב (שמואל-ב ו) יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים, וְכָתוּב (שם כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעֹף. יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים – כְּשֶׁשּׁוֹרָה לְהִתְיַשֵּׁב בִּשְׁלֵמוּת, כָּתוּב יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים. (כְּשֶׁנִּמְצָא בִשְׁלֵמוּת) וּכְשֶׁלֹּא שׁוֹרָה וְלֹא מִתְיַשֵּׁב הַמֶּלֶךְ

בְּכֻרְסְיָא, כְּתִיב וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב זַחַד, דְּלָא אִתְיַישְׁבָא מַלְכָּא בְּכֻרְסְיָיה. יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים תְּרֵי.

בְּכִסֵּא, כָּתוּב וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב, אֶחָד, שֶׁלֹּא מִתְיַשֵּׁב הַמֶּלֶךְ בְּכִסֵּא. יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים – שְׁנַיִם.

923. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וַוי לְעָלְמָא, כַּד זַחַד כְּרוּב אַהֲדָר אַנְפֵּיה מֵחַבְרֵיהּ, דְּהָא כְּתִיב וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו, כַּד הֲוָה שְׁלָמָא בְּעָלְמָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא תָּנֵינָן (ויקרא יח) עֶרְוַת אָבִיךָ וְעֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה, וַוי לְמַאן דְּגַלֵּי עֲרָיְיתְהוֹן. כְּגַוְונָא דָא כְּתִיב בְּיַעֲקֹב, מַבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתְּבַּח בְּתֻשְׁבְּחָתַיְיהוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא, דִּכְתִּיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

923. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אוֹי לָעוֹלָם כְּשֶׁכְּרוּב אֶחָד מַחֲזִיר פָּנָיו מֵחֲבֵרוֹ, שֶׁהֲרֵי כָּתוּב וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו, כְּשֶׁהָיָה שָׁלוֹם בָּעוֹלָם. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֲרֵי שָׁנִינוּ, (ויקרא יח) עֶרְוַת אָבִיךָ וְעֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה. אוֹי לְמִי שֶׁמְּגַלֶּה עֶרְוָתָם. כְּמוֹ זֶה כָּתוּב בְּיַעֲקֹב, מַבְרִחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה. אַשְׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּבֵּחַ בְּתִשְׁבַּחְתָּם כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה, שֶׁכָּתוּב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר.

924. תָּאנָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּיוֹמֵי קַדְמָאֵי, הֲוָה בַּר נָשׁ אָמַר לְחַבְרֵיהּ, אֵימָא לִי מִלָּה חֲדָא דְּאוֹרַיְיתָא, וְטוֹל מָנֶה כְּסַף. הַשְׁתָּא אָמַר בַּר נָשׁ לְחַבְרֵיהּ, טוֹל מָנֶה כְּסַף וְאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, וְלֵית מַאן דְּיִשְׁגַּח, וְלֵית מַאן דְּיַרְכִּין אוּדְנֵיהּ, בַּר אִינּוּן זְעִירִין (נ"א זרעין) קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתְּבַּח בְּהוּ, דִּכְתִּיב, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר.

924. שָׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים הָיָה אָדָם אוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: אֱמֹר לִי דָּבָר אֶחָד מֵהַתּוֹרָה וְטֹל מָנֶה כֶּסֶף. עַכְשָׁו אוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: טֹל מָנֶה כֶּסֶף וַעֲסֹק בַּתּוֹרָה. וְאֵין מִי שֶׁיַּשְׁגִּיחַ, וְאֵין מִי שֶׁיַּרְכִּין אָזְנוֹ, פְּרָט לְאוֹתָם מְעַטִּים (זְרָעִים) קְדוֹשִׁים עֶלְיוֹנִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּבֵּחַ בָּהֶם, שֶׁכָּתוּב (שם ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר.

925. (שמות כז) וָוֵי הָעַמּוּדִים וַחֲשֻׁקֵיהֶם כָּסֶף. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וָוֵי הָעַמּוּדִים, הָא אֲמֵינָא כָּל אִינּוּן דְּמִתְאַחֲדָן מִקְטְרֵי קַיָּימִין עִלָּאִין, אִקְרוּן וָוֵי הָעַמּוּדִים. וְכָל אִינּוּן דִּלְתַתָּא, תַּלְיָין מֵאִינּוּן וָוִים. מַאי ווים. שִׁתָּא בְּגוֹ שִׁתָּא, וּמִתְאַחֲדָן וּמִתְשַׁקְיָין מִחוּטָא דְּשִׁדְרָה, דְּקָאִים עֲלַיְיהוּ. וּבְסִפְרָא דִּצְנִיעוּתָא תָּאנָא, וָוִים לְעֵילָא, וָוִים לְתַתָּא, וְכֻלְּהוּ בְּמַתְקְלָא חַד סַלְקִין.

925. וָוֵי הָעַמֻּדִים וַחֲשֻׁקֵיהֶם כָּסֶף. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וָוֵי הָעַמֻּדִים – הֲרֵי אָמַרְנוּ, כָּל אוֹתָם שֶׁנֶּאֱחָזִים מִקְשָׁרִים קַיָּמִים עֶלְיוֹנִים, נִקְרָאִים וָוֵי הָעַמֻּדִים. וְכָל אוֹתָם שֶׁלְּמַטָּה תְּלוּיִים מֵאוֹתָם וָוִים. מַה זֶּה וָוִים? שֵׁשׁ בְּתוֹךְ שֵׁשׁ, וְנֶאֱחָזִים וּמוּשְׁקִים מִחוּט הַשִּׁדְרָה שֶׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם. וּבְסֵפֶר הַצְּנִיעוּת לָמַדְנוּ, וָוִים לְמַעְלָה, וָוִים לְמַטָּה, וְכֻלָּם עוֹלִים בְּמִשְׁקָל אֶחָד

בָּרוּךְ יְיָ' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יִמְלוֹךְ יְיָ' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.